

Ŋsə́lxčín̓ 3

An Advanced Course in Colville-Okanagan Salish

by Sɬamtícaʔ
(Sarah Peterson)

and Christopher Parkin

2nd edition, version 3

ᑲᓂᓗᑲᑦᑲᑦ 3: An Advanced Course in Colville-Okanagan

Authors' Notes

The first edition of *ᑲᓂᓗᑲᑦᑲᑦ 3* was developed over the course of several years, from April 2007 to April of 2015 with support from *Salish School of Spokane*, *The Center for Interior Salish*, *The Paul Creek Language Association*, the *Lower Similkameen Indian Band*, and the *First People's Heritage, Language, and Culture Council* of British Columbia. This book is the fifth in a series of books that comprise the *ᑲᓂᓗᑲᑦᑲᑦ Fluency Transfer System and Curriculum Project* that is being developed by *Salish School of Spokane* and *The Paul Creek Language Association* and our partners. The 2017 second edition included corrections, additional comprehension and grammatical exercises, as well as revised spellings. The 2019 version 2 of the 2nd edition included additional corrections and new grammatical exercises, especially in units 1 and 2, and this 2022 version 3 makes further corrections and additions.

This book is meant to offer advanced students an opportunity to hear and read ᑲᓂᓗᑲᑦᑲᑦ language texts about animals, plants, and cultural topics that are at the heart of Syilx (Salish) culture. The narratives are accompanied by vocabulary lists, comprehension questions, grammar practice, verbal paradigms, phrases and grammatical notes. Before studying this book, students are expected to have mastered the material in the first four books, *ᑲᓂᓗᑲᑦᑲᑦ 1*, *Čaptíkᑦ 1*, *ᑲᓂᓗᑲᑦᑲᑦ 2*, and *Čaptíkᑦ 2*, that precede this work in the overall *ᑲᓂᓗᑲᑦᑲᑦ Fluency Transfer System and Curriculum Project* series.

Sᑦᓂᓗᑲᑦᑲᑦ (Sarah Peterson) provided all of the ᑲᓂᓗᑲᑦᑲᑦ language texts in this work, translating from English originals researched and composed by Christopher Parkin. The overall organization of this work and supporting materials, including selection of texts, follow up questions, grammatical exercises, choice of themes, scope, and sequence are the work of Christopher Parkin.

The authors express their sincere gratitude to all those who have supported the creation of this work, and we apologize for any inaccuracies.

way, liᑲᑲᑲᑲ.

Sᑦᓂᓗᑲᑦᑲᑦ (Sarah Peterson)

ČAᑲᑲ (Christopher Parkin)

Text and curriculum concept © 2003–22 LaRae Wiley and Christopher Parkin, and used herein with permission.

USA © 2022 Salish School of Spokane

Canada © 2022 The Paul Creek Language Association

This is a copyrighted work. Interested persons may duplicate these materials for NON-COMMERCIAL purposes so long as credit is given to the authors.

aʔ čxʔit
smýmáý:
iʔ syilx

i? syilx na? t? t?x?ula?x?s?lx

s?a?úms

syilx	Salish
wswist	mountains
k?m?aniwt	side / beside
y?a?tmínt	need something
p?i?i?	in those days
k?qaqx?lxm	catch fish
k?sa?xt	pray for something

sm?ma?

xast t sqilxw i? syilx u? xast i? t?x?ula?x?s. ksa?sa?títkw u? k?t?k?tikwt. Í lsa?lisa?tiws ki? k?liwt i? wswist k?m?aniwts x?it a? ččlčal. q?api?, i? syilx xi?míx sti? y?a?tmíns?lx u? way ilí? ksk?núi?s. q?i? i? sa?sa?títkw na? t?k?tikwt t ntýtyix, spq?li? u? nixw čt?x?ix?l?m t qaqx?lx. i? spí?m na? čx?lúsa? xast ilí? čpl?lal í x?x?ula?xw. u? y?at ta?kín i? spýqa? q?pl?lal ks?i?ns i? sqilxw. i? syilx čpi?sts i? s?a?čín?m, yilík?lxk?n, styí?ča?, sk?m?ist. u? x?it itlí? i? tmixw čpi?st?lx. tix?m?lx t a? čpl?lal t sk?a?ntq k?m?m?st?ns?lx i? y?at ta?kín čpl?lal. p?i?i?, lut sti? ti?ýt?m?m, na?m? y?at sti? sy?a?y?á?tat čkakíčst?m. ?apná? x?it i? sti? k?i?ys í syilx i? t?x?ula?x?s, na?m? p?ti? ilí? čk?liwt i? syilx. p?ti? k?u čk?qaqx?lxm, k?u čwič?n u? nixw k?u s?i?i?liw?m t spýqa? q. k?u čpi?m. p?ti? čtix?st?m i? m?m?st?n u? čk?u?l?st?m i? k?m?m?st?nt?m. čk?sa?xtm i? t?x?ula?xwt?m. k?u č?k?ni?m u? k?u čwa?x. u? p?ti? k?u č?ql?qlxw?č?n t ?syilxč?n.	Salish mountains; sides they need in those days catch fish we pray for
---	---

s?súx?na? s?wti?i?

1. čkín t sqilxw i? syilx ?
2. sti? i? ksknúi?s i? syilx ?
3. t sti? q?i? i? sa?sa?títkw na? t?k?tikwt i? k? syilx t?x?ula?xw ?
4. sti? a? čpl?lal í x?x?ula?xw k? syilx t?x?ula?xw ?
5. sti? a? čpi?sts i? syilx ?
6. t sti? čtix?m?lx i? syilx ?
7. q?api?, ha? y?at sti? ti?ýt?m?m k? syilx ?
8. sti? i? p?ti? a? čkists?lx i? syilx ?
9. sti? a? čk?sa?xtm?lx t syilx ?
10. ha? p?ti? č?ql?qlxw?č?n i? syilx ? s?x?kinx k?m s?x?kinx u? lut ?

a?čáwt s?wti?i?

1. ha? k? syilx ? s?swit nixw asqílxw ? ha? k? s?ma? ? ha? k? s?w?ápix ?
2. sti? ilí? í k?m?aniwts a?čt?xw ? ha? k?člčal ? ha? a? čm?m?aq? ? s?x?kinx ? s?x?kinx u? lut ?
3. ha? čk?nustxw xi?míx sti? čy?a?tmístxw ? s?x?kinx ? s?x?kinx u? lut ?
4. ha? k? čit?n t spýqa? q ? sti? a?m?is?ást t spýqa? q ? m?y?ít.
5. ha? k? čpi?m ? sti? asčpi? t snk?spi?ntk ? s?x?kinx ? s?x?kinx u? lut ?
6. k?kín ki? k? čtix?m t ak?m?m?st?n ? m?y?ít.
7. ha? k? čk?qaqx?lxm ? k?kín ki? k? čk?qaqx?lxm ? m?y?ít.

8. ha? čkʷawxtxʷ i? tñxʷúlaʔxʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
 9. ha? kʷ čwañx ? ha? kʷ čñkʷniñ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
 10. naʔt asnaqsílxʷ, ha? p čñqíqilxʷčnñ t ñsəlxčín ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?

skʷiʔysm t sʔuʔms

A. xilñ sʔuʔms ñqmqmñ aksčʷúł: wýstikʷ aʔ čkʷqmiñ.

kʷaqxʷíxñ- to fish

	iñčáʔ	anwíʔ	čniʔts	mniñtət	mniñtəmp	mniñttsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/ inceptive						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. swʷtiñ aksčʷúł: kʷəməčínx t malʷčñ ñsəlxčín. ixíʔ uʔ ñmýčínmñt asčqáý kí nwyápixčñ.

1. ha? kʷ čkʷaqxʷíxñ ? (iʔ lútiʔ)

nwyápixčñ:

2. ha? p səčkʷaqxʷíxəx ? (kiw)

nwyápixčñ:

3. ha? kʷu kskʷqáqʷíxaʔx ʔapnáʔ iñčáʔ naʔt Sʔamtíčaʔ ? (lut)

nwyápixčñ:

4. ha? nýʔaýp kñ čkʷaqxʷíxñ ? (kíwa)

nwyápixčñ:

5. anwíʔ naʔt swit p skʷqáqʷíxaʔx ? (iñtúñ)

nwáyápixčh:

6. ha? kawsktqáqxwíxməlx sapná? siəkʷəkʷast? (lut / kawspíxm)

nwáyápixčh:

Ć. aksčkwúl: ktáiysh̓t i? sʔaʔúms kl̓ sič i? kwúlhm̓. nínwiʔs hm̓yčimh̓t kl̓ nwáyápixčh.

1. čkʔaʔxtm̓ i? tm̓xwúlaʔxwtət. (inčá?) _____

_____.
nwáyápixčh:

2. kw̓u čhkʷnim̓ ut kw̓u čwañx. (čniʔtsəlx) _____.

nwáyápixčh:

3. ut púti? kw̓u čnqilixwčh̓ t h̓syilxčh̓. (anwí?) _____.

nwáyápixčh:

4. xiʔmíx stiñ ysaʔtmíxəlx ut waý ilí? kskʷnúiʔsəlx. (mnim̓tət)

_____.

nwáyápixčh:

5. tixwəlx t aʔ čpłplal̓ t skʷahtq ktmrimstñsəlx. (Prasát)

_____.

nwáyápixčh:

čkʷulmstr̥n iʔ sʔaʔúms

1. syilx- Salish people (Lakes, Colville, San Poil, Nespelem, Methow, Okanogan, Similkameen, Okanogan)
related words: séliš- Salish people (in Spokane-Kalispel); nsəl̥xčín- Salish language; nsyil̥xčín- Salish language; nséliščín- Salish language
sʔaʔúms:
1. ʔast t sqilxʷ iʔ syilx uʔ ʔast iʔ tr̥xʷúlaʔxʷs kʷsaʔsaʔtítkʷ uʔ kʷtəkʷtíkʷt. (The Syilx are a beautiful people living in a beautiful land of rivers and lakes.)
2. kʷsíl̥xʷúlaʔxʷ iʔ syilx iʔ tr̥xʷúlaʔxʷs uʔ txʷaʔxʷʔítəl̥x. (The Syilx people have a large territory, and there are a lot of them.)
3. iʔ nsyil̥xčín lut t lkʷut t̥l̥ Nʔəq̥iʔm̥l̥x uʔ k̥l̥ np̥ilq̥nčín aʔ č̥nsyil̥xčín̥ . (Colville-Okanagan language is not too different from the Salish of Quilcena or the Flatheads.)
2. k̥m̥t̥əniw̥ts- sides
sh̥ʔas̥l̥m̥i̥w̥ts: k̥m̥k̥m̥t̥əniw̥ts
sʔaʔúms:
1. ʔl̥saʔl̥saʔt̥i̥w̥ts kiʔ kʷliw̥t iʔ wswist k̥m̥t̥əniw̥ts xʷʔit aʔ č̥č̥l̥č̥al̥. (They live in valleys between mountains covered in green forests.)
2. txət̥n̥tisəl̥x iʔ k̥m̥k̥m̥t̥əniw̥ts iʔ ʔlm̥ixʷm̥. (They watched the chief from all sides.)
3. iʔ t̥l̥ k̥m̥t̥əniw̥ts iʔ sh̥kʷč̥aʔsqáʔaʔ miʔ kʷ k̥am̥t̥i̥w̥ts. (Get on the horse from the side.)
3. ʔsaʔtm̥i̥nt- need something
sh̥ʔas̥l̥m̥i̥w̥ts: ʔsaʔʔsaʔtm̥i̥nt
skʷl̥sti̥t̥h̥: ʔsaʔtm̥i̥nt (affirmative singular); lut aksyʔsaʔtm̥i̥n̥ (neg. singular); ʔsaʔtm̥i̥nti (affirmative plural); lut ksyʔsaʔtm̥i̥ntp (neg. plural)
sč̥kʷi̥ʔy̥sts:
1. k̥h̥ ʔsaʔtm̥i̥n̥, kʷ ʔsaʔtm̥i̥n̥, ʔsaʔtm̥i̥n̥, kʷu ʔsaʔtm̥i̥n̥, p ʔsaʔtm̥i̥n̥, ʔsaʔtm̥i̥n̥əl̥x
2. k̥h̥ č̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, kʷ č̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, č̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, kʷu č̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, p č̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, č̥ʔsaʔtm̥i̥n̥əl̥x
3. k̥h̥ syʔsaʔtm̥i̥n̥, kʷ syʔsaʔtm̥i̥n̥, syʔsaʔtm̥i̥n̥, kʷu syʔsaʔtm̥i̥n̥, p syʔsaʔtm̥i̥n̥, syʔsaʔtm̥i̥n̥əl̥x
4. k̥h̥ səč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, kʷ səč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, səč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, kʷu səč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, p səč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, səč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥əl̥x
5. k̥h̥ ksyʔsaʔtm̥i̥naʔx, kʷ syʔsaʔtm̥i̥naʔx, ksyʔsaʔtm̥i̥naʔx, kʷu ksyʔsaʔtm̥i̥naʔx, p syaʔtm̥i̥naʔx, ksyʔsaʔtm̥i̥naʔxəl̥x
6. k̥h̥ ksəč̥ʔsaʔtm̥i̥naʔx, kʷ səč̥ʔsaʔtm̥i̥naʔx, ksəč̥ʔsaʔtm̥i̥naʔx, kʷu ksəč̥ʔsaʔtm̥i̥naʔx, p səč̥ʔsaʔtm̥i̥naʔx, ksəč̥ʔsaʔtm̥i̥naʔxəl̥x
7. ʔsaʔtm̥i̥n̥, ʔsaʔtm̥i̥ntxʷ, ʔsaʔtm̥i̥s, ʔsaʔtm̥i̥nt̥h̥, ʔsaʔtm̥i̥ntp, ʔsaʔtm̥i̥səl̥x
8. č̥ʔsaʔtm̥i̥st̥h̥, č̥ʔsaʔtm̥i̥stxʷ, č̥ʔsaʔtm̥i̥sts, č̥ʔsaʔtm̥i̥st̥h̥, č̥ʔsaʔtm̥i̥st̥p, č̥ʔsaʔtm̥i̥stsəl̥x
9. isyʔsaʔtm̥i̥n̥, asyʔsaʔtm̥i̥n̥, syʔsaʔtm̥i̥s, syʔsaʔtm̥i̥nt̥h̥, syʔsaʔtm̥i̥ntp, syʔsaʔtm̥i̥səl̥x
10. isəč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, asəč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, səč̥ʔsaʔtm̥i̥s, səč̥ʔsaʔtm̥i̥nt̥h̥, səč̥ʔsaʔtm̥i̥ntp, səč̥ʔsaʔtm̥i̥səl̥x
11. iksyʔsaʔtm̥i̥n̥, aksyʔsaʔtm̥i̥n̥, ksyʔsaʔtm̥i̥iʔs, ksyʔsaʔtm̥i̥nt̥h̥, ksyʔsaʔtm̥i̥ntp, ksyʔsaʔtm̥i̥iʔsəl̥x
12. iksəč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, aksəč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, ksəč̥ʔsaʔtm̥i̥iʔs, ksəč̥ʔsaʔtm̥i̥nt̥h̥, ksəč̥ʔsaʔtm̥i̥ntp, ksəč̥ʔsaʔtm̥i̥iʔsəl̥x
13. isyʔsaʔtm̥i̥n̥, asyʔsaʔtm̥i̥n̥, syʔsaʔtm̥i̥n̥s, syʔsaʔtm̥i̥nt̥h̥, syʔsaʔtm̥i̥n̥p, syʔsaʔtm̥i̥n̥səl̥x
14. isəč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, asəč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, səč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥s, səč̥ʔsaʔtm̥i̥nt̥h̥, səč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥p, səč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥səl̥x
15. iksyʔsaʔtm̥i̥n̥, aksyʔsaʔtm̥i̥n̥, ksyʔsaʔtm̥i̥n̥s, ksyʔsaʔtm̥i̥nt̥h̥, ksyʔsaʔtm̥i̥n̥p, ksyʔsaʔtm̥i̥n̥səl̥x
16. iksəč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, aksəč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥, ksəč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥s, ksəč̥ʔsaʔtm̥i̥nt̥h̥, ksəč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥p, ksəč̥ʔsaʔtm̥i̥n̥səl̥x
17. isč̥ʔsaʔt, asč̥ʔsaʔt, syʔsaʔts, syʔsaʔt̥h̥, syʔsaʔtr̥p, sč̥ʔsaʔtsəl̥x
18. iksč̥ʔsaʔt, aksč̥ʔsaʔt, ksyʔsaʔts, ksyʔsaʔt̥h̥, ksyʔsaʔtr̥p, ksč̥ʔsaʔtsəl̥x
sʔaʔúms:

1. q́sápi?, i? syilx xi?míx stiṁ yfa?tmísəlx u? waý ilí? kskʷnúi?s. (A long time ago, whatever the Syilx needed, it was there to be had.)
2. ʒapná? tə yfa?tmíntxʷ i? stiṁ kʷ kʷčwčawt mi? kʷnuṁtxʷ. (Now if you need anything you have a hard time to get it.)
3. i? syilx i? sqʷsqʷasía? s i? ṁčxʷíltṁ i? syfa?yfa?tsəlx . (The Salish kids have a great need for the old teachings.)
4. pṁičí? then / back then / in those days
s?a?úms:
1. pṁičí? , lut stiṁ tiýtyṁt, naṁṁt yfat stiṁ syfa?yfa?tət čkakičstṁ. (In those days, life was not easy, but we had everything that we needed to live.)
2. ti? pṁičí? u? tʰxʷuý. (Right then he went back)
3. ha? ṁtəkwəkwmiṁtxʷ pṁičí? u? waý kʷu miyáp. (Don't you remember back then we were found out?)
4. pṁičí? ta?lí? kʷu čṁpiyíls. (Back then we really had fun.)
5. kʷtaqaxʷíxṁ- to fish
skʷístiṁ: kʷtaqaxʷíxəx (affirmative singular); lut akskʷtaqaxʷíxṁ (neg. singular); kʷtáqaxʷíxwi (affirmative plural); lut kskʷtaqaxʷíxṁp (neg. plural)
sčkʷt?iýsts:
1. kṁ kʷtaqaxʷíxṁ, kʷ kʷtaqaxʷíxṁ, kʷtaqaxʷíxṁ, kʷu kʷtaqaxʷíxṁ, p kʷtaqaxʷíxṁ, kʷtaqaxʷíxməlx
2. kṁ čkʷtaqaxʷíxṁ, kʷ čkʷtaqaxʷíxṁ, čkʷtaqaxʷíxṁ, kʷu čkʷtaqaxʷíxṁ, p čkʷtaqaxʷíxṁ, čkʷtaqaxʷíxməlx
3. kṁ skʷtaqaxʷíxəx, kʷ skʷtaqaxʷíxəx, skʷtaqaxʷíxəx, kʷu skʷtaqaxʷíxəx, p skʷtaqaxʷíxəx, skʷtaqaxʷíxəxəlx
4. kṁ səčkʷtaqaxʷíxəx, kʷ səčkʷtaqaxʷíxəx, səčkʷtaqaxʷíxəx, kʷu səčkʷtaqaxʷíxəx, p səčkʷtaqaxʷíxəx, səčkʷtaqaxʷíxəxəlx
5. kṁ kskʷtáqaxʷíxa?x, kʷ skʷtáqaxʷíxa?x, kskʷtáqaxʷíxa?x, kʷu kskʷtáqaxʷíxa?x, p skʷtáqaxʷíxa?x, kskʷtáqaxʷíxa?xəlx
6. kṁ ksəčkʷtáqaxʷíxa?x, kʷ ksəčkʷtáqaxʷíxa?x, ksəčkʷtáqaxʷíxa?x, kʷu ksəčkʷtáqaxʷíxa?x, p ksəčkʷtáqaxʷíxa?x, ksəčkʷtáqaxʷíxa?xəlx
7. kʷtaqaxʷíxmṁ, kʷtaqaxʷíxmṁtxʷ, kʷtaqaxʷíxṁs, kʷtaqaxʷíxmṁtṁ, kʷtaqaxʷíxmṁtp, kʷtaqaxʷíxṁsəlx
8. čkʷtaqaxʷíxmṁstṁ, čkʷtaqaxʷíxmṁstṁ, čkʷtaqaxʷíxmṁsts, čkʷtaqaxʷíxmṁstṁ, čkʷtaqaxʷíxmṁstp, čkʷtaqaxʷíxmṁstsəlx
9. iskʷtáqaxʷíxmṁnṁ, askʷtáqaxʷíxmṁnṁ, skʷtaqaxʷíxṁs, skʷtaqaxʷíxmṁtṁ, skʷtaqaxʷíxmṁtp, skʷtaqaxʷíxṁsəlx
10. isəčkʷtaqaxʷíxmṁnṁ, asəčkʷtaqaxʷíxmṁnṁ, səčkʷtaqaxʷíxṁs, səčkʷtaqaxʷíxmṁtṁ, səčkʷtaqaxʷíxmṁtp, səčkʷtaqaxʷíxṁsəlx
11. ikskʷtáqaxʷíxmṁnṁ, akskʷtáqaxʷíxmṁnṁ, kskʷtaqaxʷíxṁs, kskʷtaqaxʷíxmṁtṁ, kskʷtaqaxʷíxmṁtp, kskʷtaqaxʷíxṁsəlx
12. iksəčkʷtáqaxʷíxmṁnṁ, aksəčkʷtáqaxʷíxmṁnṁ, ksəčkʷtaqaxʷíxṁs, ksəčkʷtaqaxʷíxmṁtṁ, ksəčkʷtaqaxʷíxmṁtp, ksəčkʷtaqaxʷíxṁsəlx
13. iskʷtáqaxʷíxmṁ, askʷtáqaxʷíxmṁ, skʷtaqaxʷíxṁs, skʷtaqaxʷíxmṁtət, skʷtaqaxʷíxmṁp, skʷtaqaxʷíxṁsəlx
14. isəčkʷtáqaxʷíxmṁ, asəčkʷtáqaxʷíxmṁ, səčkʷtaqaxʷíxṁs, səčkʷtaqaxʷíxmṁtət, səčkʷtaqaxʷíxmṁp, səčkʷtaqaxʷíxṁsəlx
15. ikskʷtáqaxʷíxmṁ, akskʷtáqaxʷíxmṁ, kskʷtaqaxʷíxṁs, kskʷtaqaxʷíxmṁtət, kskʷtaqaxʷíxmṁp, kskʷtaqaxʷíxṁsəlx
16. iksəčkʷtáqaxʷíxmṁ, aksəčkʷtáqaxʷíxmṁ, ksəčkʷtaqaxʷíxṁs, ksəčkʷtaqaxʷíxmṁtət, ksəčkʷtaqaxʷíxmṁp, ksəčkʷtaqaxʷíxṁsəlx
17. isčkʷtáqaxʷíx, asčkʷtáqaxʷíx, sčkʷtaqaxʷíxs, sčkʷtaqaxʷíxmṁtət, sčkʷtaqaxʷíxmṁp, sčkʷtaqaxʷíxəlx
18. iksčkʷtáqaxʷíx, aksčkʷtáqaxʷíx, ksčkʷtaqaxʷíxs, ksčkʷtaqaxʷíxmṁtət, ksčkʷtaqaxʷíxmṁp, ksčkʷtaqaxʷíxəlx
s?a?úms:
1. púti? kʷu čkʷtaqaxʷíxṁ , kʷu čwičṁ u? nixʷ kʷu q́wíq́wíwṁ t spýqa?q. (We still fish, and gather roots and berries.)
2. ka?kíṁ ki? kʷ čkʷtaqaxʷíxṁ t spqʷlič? (Where do you go to get ling cod?)
3. xʷuýyəlx kí Ntəqí?əmíx kʷtaqaxʷíxṁ t kəkni?. (They went to Quilcena to fish for kokanee.)

6. čkʷaʔxtm̓ - pray for something
sḡʔaslm̓iws: čkʷakʷaʔxtm̓
related words: kʷawxtr̓m̓ (pray for, south and east dialects)
skʷlstiḡn̓: kʷaʔxt (affirmative singular); lut akskʷaʔxtm̓ (neg. singular); kʷaʔxti (affirmative plural); lut kskʷaʔxtp (neg. plural)
sčkʷʔiḡsts: 1. kḡ kʷawm̓, kʷ kʷawm̓, kʷawm̓, kʷu kʷawm̓, p kʷawm̓, kʷawm̓əlx 2. kḡ čkʷawm̓, kʷ čkʷawm̓, čkʷawm̓, kʷu čkʷawm̓, p čkʷawm̓, čkʷawm̓əlx 3. kḡ skʷawx, kʷ skʷawx, skʷawx, kʷu skʷawx, p skʷawx, skʷawxəlx 4. kḡ səčkʷawx, kʷ səčkʷawx, səčkʷawx, kʷu səčkʷawx, p səčkʷawx, səčkʷawxəlx 5. kḡ kskʷawaʔx, kʷ skʷawaʔx, kskʷawaʔx, kʷu kskʷawaʔx, p skʷawaʔx, kskʷawaʔxəlx 6. kḡ ksəčkʷawaʔx, kʷ səčkʷawaʔx, ksəčkʷawaʔx, kʷu ksəčkʷawaʔx, p səčkʷawaʔx, ksəčkʷawaʔxəlx 7. kʷawxtr̓m̓, kʷawxtr̓s, kʷawxtr̓s, kʷawxtr̓m̓, kʷawxtr̓p, kʷawxtr̓səlx 8. čkʷawxtr̓m̓, čkʷawxtr̓s, čkʷawxtr̓s, čkʷawxtr̓m̓, čkʷawxtr̓p, čkʷawxtr̓səlx 9. iskʷawxtr̓m̓, askʷawxtr̓m̓, skʷawxtr̓s, skʷawxtr̓m̓, skʷawxtr̓p, skʷawxtr̓səlx 10. isəčkʷawxtr̓m̓, asəčkʷawxtr̓m̓, səčkʷawxtr̓s, səčkʷawxtr̓m̓, səčkʷawxtr̓p, səčkʷawxtr̓səlx 11. iksčkʷaxtr̓m̓, aksčkʷaxtr̓m̓, kskčkʷaxtr̓s, kskčkʷaxtr̓m̓, kskčkʷaxtr̓m̓tp, kskčkʷaxtr̓səlx 12. iksəčkʷawxtr̓m̓, aksəčkʷawxtr̓m̓, ksəčkʷawxtr̓s, ksəčkʷawxtr̓m̓, ksəčkʷawxtr̓p, kʷawxtr̓səlx 13. iskʷawm̓, askʷawm̓, skʷawm̓s, skʷawm̓tət, skʷawm̓p, skʷawm̓səlx 14. isəčkʷawm̓, asəčkʷawm̓, səčkʷawm̓s, səčkʷawm̓tət, səčkʷawm̓p, səčkʷawm̓səlx 15. ikskʷawm̓, akskʷawm̓, kskʷawm̓s, kskʷawm̓tət, kskʷawm̓p, kskʷawm̓səlx 16. iksəčkʷawm̓, aksəčkʷawm̓, ksəčkʷawm̓s, ksəčkʷawm̓tət, ksəčkʷawm̓p, ksəčkʷawm̓səlx 17. isčkʷaw, asčkʷaw, sčkʷaws, sčkʷawtət, sčkʷawm̓p, sčkʷawsəlx 18. iksčkʷaw, aksčkʷaw, kskʷaws, kskʷawtət, kskʷawm̓p, kskʷawsəlx
sʔaʔúms:
1. čkʷaʔxtm̓ iʔ tm̓xʷúlaʔxʷtət. (We pray for our land.)
2. kʷaʔxtsəlx aʔ čqalʔílt (They prayed for the sick.)
3. tiʔ xiʔm̓ix kʷ laʔkín ut kʷ čkʷawm̓ . (Where ever you are you can pray.)

smýmáý 1: qipčm

smýmáy 1: qipčm̓

1. qipčm̓
2. sńǵaǵčkstx
3. ǵayú?
4. skʷńkʷinm̓
5. sǵukʷm̓
6. spǵil̓m̓
7. čǵʷlúsa?
8. ǵí?tǵʷa?
9. smúkʷa?xń
10. i? kʷiǵt a? čplal̓
 -kíkí?tnít̓p
 -wəǵwáǵit̓p
 -skʷrsit̓əm̓l̓x
 -tm̓tm̓ni?ít̓p
 -skʷl̓sit̓əm̓l̓x
11. piyǵá?
12. čm̓tus
13. stxətsqáǵa?m̓ uǵ kʷańtq̓m̓ 1
14. sčl̓al̓qʷ
15. p̓kań
16. wap̓wpxń
17. stxətil̓tm̓ 1- ń?astkílt
18. stxətil̓tm̓ 2- Hmishm̓əs

01. qipčm

sʔaʔúms

tplikst	to bud
---------	--------

smýmay

qipčm čnwis iʔ xiyátnxʷ. tčplak iʔ sxl̥ʂalt. čatt iʔ snkʷəkʷač. iʔ sxl̥ʂalt čkʷaʔál. iʔ skʷahtq naʔt scl̥cal tplikst uʔ čaʔčaʔákʷm.	to bud
--	--------

snsúxʷnaʔ sw̥titiñ

1. pñkiñ čnwis iʔ xiyátnxʷ ?
2. čkiñ iʔ snkʷəkʷač tə qipčm ?
3. čkiñ iʔ sxl̥ʂalt tə qipčm ?
4. stiñ tplikst tə qipčm ?
5. stiñ čaʔákʷm tə qipčm ?

añčáwt sw̥titiñ

1. stiñ iʔ xiyátnxʷ ʂapnáʔ ? čkiñ iʔ xiyátnxʷ ʂapnáʔ ?
2. stiñ añmisxást xiyátnxʷ ? səxʔkinx ?
3. í kʷinx kʷ čətplak k̥ añčítxʷ kʷ tə čwýskʷulm̥ ? mayxít.
4. haʔ čatt t snkʷəkʷač ? haʔ čatt ʂapnáʔ t sxl̥ʂalt ?
5. stiñ iʔ xiyátnxʷ kiʔ tplikst uʔ čaʔákʷm iʔ skʷahtq naʔt scl̥cal iʔ kí asñilʔtñ ? mayxít.

sktʔiysm̥ t sʔuʔms

A. xil̥m̥ sʔuʔms ñqm̥qmiñ aksčkʷúl: wýstikʷ aʔ čk̥tqmiñ.

tčplak- to come back again

	iñčáʔ	anwíʔ	čniʔts	mnim̥tət	mnim̥təmp	mnim̥tsełx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/ inceptive						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

ε. Future & Past/Present aksčkwú: kʷətmčinx t milkwčn nsəlxčín, sič nmýčnmnt kʷi nwyápixčn.

čxi: ha? kʷ sŋčiqax í sqapúna?xʷ ? lut, ʃm kŋ ŋčiqm í sqapúna?xʷ.

1. ha? kʷ sŋwíwa?x t síya? ? lut, ʃm _____.
nwyápixčn:

2. ha? kŋ kskwúla?x ɣapná? t sklaxʷ ? lut, ʃm _____.
nwyápixčn:

3. ha? kskɣáwa?x ? lut, ʃm _____.
nwyápixčn:

4. ha? kʷu kŋkʷníxa?x ? lut, ʃm _____.
nwyápixčn:

5. ha? p swáŋxa?x ? lut, ʃm _____.
nwyápixčn:

čkwúlmstŋ i? sʷa?úms

1. tplikst- to bud
sŋʷaslmíw: kpuplíkst
skʷístiŋ: tplikstx / tplikst (affirmative singular); lut akstplíkst / lut akstplíkstŋ (neg. singular); tplikstwi / tpliksti / tplikstp (affirmative plural); lut kstplikstŋp / lut kstplikstp (neg. plural)
sčkʷiŋysts:
1. kŋ tplikst, kʷ tplikst, tplikst, kʷu tplikst, p tplikst, tplikstəlx
2. kŋ čtplikst, kʷ čtplikst, čtplikst, kʷu čtplikst, p čtplikst, čtplikstəlx
3. kŋ stplikstx, kʷ stplikstx, stplikstx, kʷu stplikstx, p stplikstx, stplikstxəlx
4. kŋ səčtplikstx, kʷ səčtplikstx səčtplikstx, kʷu səčtplikstx, p səčtplikstx, səčtplikstxəlx
5. kŋ kstplíksta?x, kʷ stplíksta?x, kstplíksta?x, kʷu kstplíksta?x, p stplíksta?x, kstplíksta?xəlx
6. kŋ ksəčtplíksta?x, kʷ səčtplíksta?x, ksəčtplíksta?x, kʷu ksəčtplíksta?x, p səčtplíksta?x, ksəčtplíksta?xəlx
7. tplikstŋ, tplikstxʷ, tpliksts, tplikstŋ, tplikstp, tplikstsəlx
8. čtplikstŋ, čtplikstxʷ, čtpliksts, čtplikstŋ, čtplikstp, čtplikstsəlx
9. istplíkstŋ, astplíkstŋ, stpliksts, stplikstŋ, stplikstp, stplikstsəlx
10. isəčtplíkstŋ, asəčtplíkstŋ, səčtpliksts, səčtplikstŋ, səčtplikstp, səčtplikstsəlx
11. ikstplíkstŋ, akstplíkstŋ, kstpliksts, kstplikstŋ, kstplikstp, kstplikstsəlx
12. iksəčtplíkstŋ, aksəčtplíkstŋ, ksəčtpliksts, ksəčtplikstŋ, ksəčtplikstp, ksəčtplikstsəlx
13. istplíkst, astplíkst, stpliksts, stplikstət, stplikstŋp, stplikstsəlx
14. isəčtplíkst, asəčtplíkst, səčtpliksts, səčtplikstət, səčtplikstŋp, səčtplikstsəlx
15. ikstplikst, akstplikst, kstpliksts, kstplikstət, kstplikstŋp, kstplikstsəlx
16. iksəčtplikst, aksəčtplikst, ksəčtpliksts, ksəčtplikstət, ksəčtplikstŋp, ksəčtplikstsəlx
17. isctplikst, asčtplikst, sčtpliksts, sčtplikstət. sčtplikstŋp, sčtplikstsəlx
18. iksčtplikst, aksčtplikst, ksčtpliksts, ksčtplikstət, ksčtplikstŋp, ksčtplikstsəlx
sʷa?úms:

1. iʔ skʷaḥtq naʔt scícaɫ tpɫikst uʔ čaʔčaʔákʷm. (The plants and the trees gets buds and flowers.)
2. qipčm uʔ kpupɫkstrm iʔ mímɫitɫp. (In the spring the aspens get little buds.)
3. kpupɫkstrm sič kpɫikst iʔ mímulx. (The cottonwoods get little buds and then bud out.)

02. sn̓'ayčkstx

sʔaʔúms

h̓ʔiʔl̓tk	north
s̓tuʔqín	Slocan
Ktunáxaʔ	Kootenai
Ŋ̓x̓w̓iyaʔpítkʷ	Kettle River
stiltx	Kootenai
skýxʷutms	below
śayčkst	bull trout
kiʔl̓l̓xʷ	bark
ʔ̓yi+p	white pine
h̓xaʔčín	front / in front
ʔ̓xitkʷ	rapids / fast water
ʔ̓áʔlaʔxʷ	wet land / place
qʷaʔ	common
kwistr̓n̓	above
Ŋ̓cakuʔʔawíʔxʷ	Bonnington Falls
mis̓h̓śačúsr̓n̓	trap more
h̓ʔaʔxʷwsčín	trade food
qʷaʔqʷýt	many / common
ʔar̓n̓xlwís	move around
čtkəʔar̓n̓	separate
s̓śačíl̓kst	cape
sxʷul̓ʔxʷ	tipi lodge
siʔl̓xst	move something
ʔ̓xʷar̓n̓	kill (more than one)
čkumnr̓n̓	spawn
p̓uʔl̓n̓	end
qʷčíʔ	pithouse
yul̓t	log
tqəmn̓ínaʔh̓t	put things on top
ktpínaʔh̓t	to cover
kʔaʔx̓h̓tañ	ladder
nəqsl̓xʷiws	related
h̓syil̓xčnr̓n̓	speak Salish
čq̓ʔəwsčut	be close
čkʷh̓twixʷ	take from each other
mriñ	marry
laʔtm̓h̓t	be friends with
skʷʔptañ	east
sixʷápmx	Shushwap
ʔal̓wsčút	gather together
tkʷupxn̓r̓n̓s	gather around / surround / to rush together

k'mam	take away
taxmam	live with in-laws
liqnt	bury
pnpixan	fold legs
sama?	French / European / Euro-American
k'ak'wi?	gold
piqsxh	silver
canmh	Chinese
nciqalax'm	dig in the ground
taxpula?x'th	border / mark on ground
xi?ust	point that way
xctwilx	become difficult
tiqimx	move to / make a camp
Mirika	America
k'it'm	take from someone
Kanata?	Canada
ciwt	last
kswit'it	work at / do one's best at
kat'alq'	across border / line

smymay

qsapi?, i? sn'ayckstx k'liwt i? ysa'ins nslx'witk', ti h'ixitk kika? k' sapna? curmstax t Revelstoke, k' s'awtintk ut k' Sx'nitk'. i? sn'ayckstx nix' ta ck' ysa'ins i? tak'wik' i? sn'ayckst, S'tu?qin, Ktx'ax'mina? ut Ktunaxa?. i? sn'ayckstx nix' itif? k'ik'liwt i? Nx'iyatpitk' ut ta ck' ysa'ins i? sa?sa?titk' i? S'tu?qin ut i? stiltx, skyx'utms i? Ktunaxa? i? tik'ws. i? sn'ayckstx ti ayckst ki? ta?x'skwist. pisla?t t qaqx'ix. ysa? i? tak'wik' i? i? sn'ayckstx tmx'ula?x'ws aksakic'm i? ayckst. i? sn'ayckstx sysyikst ta ck'ulm t x'iy ti ki?ilix'ws i? x'iytp. i? hxa?cins i? x'is? cxi? t cmtus i? spsaqsts. xast asks?ucim i? x'itk' i? i? sn'ayckstx i? tmx'ula?x'ws. i? sn'ayckstx i? tmx'ula?x'ws x'wit a'qit. taxtla?x' ut x'wit itif? i? wswist. cxilx lut ilif? ta cplai i? spil'm i? sn'ayckstx tmx'ula?x'ws. Ik'ut ti nslx'witk', scxilx lut q'ay i? nt'ityix i? sn'ayckstx sa?sa?titk' na? tak'wik'. ysa? spintk i? sn'ayckstx ck'qaqx'ixm k' Sx'nitk'. k' Sx'nitk' i? sn'ayckstx cpulx i? ksu'k' kwistms i? syax'mitk'. nix' k' S'tu?qin i? sn'ayckstx ck'h'nusts i? nt'ityix ut k' N'caku?lawi?tx'. na'xm? lut ta?li? q'ay i? nt'ityix i? sn'ayckstx tmx'ula?x'ws ki? ti k'ixt i? syilx tmx'ula?x'ws. itli? ut i? sn'ayckstx cmispix'm ut cmisn'ca'usm ki? ti k'ixt i? syilx. x'wit i? styit'ca? i? sn'ayckstx tmx'ula?x'ws. ixif? ut p'ixsax i? styit'ca?. x'wn'tisax ut ch'ayx'ws'cin t spil'm km t stim. nix' q'ayq'yt i? stxatq ixif? nix' a'ch'ayx'wi'smstasax t s'it'h. ca?aq'm ca?amxlwis i? sn'ayckstx. i? k'ixt ctk'atam itif? cx'ylwis, km c'ulws i? k'ixt. xax'ixim k' wist k'awsq'iq'iwim t stxatq ut k'awsp'ixsax i? sx'xi?. mymayt i? sn'ayckstx ck'ik'ulm t s'ca'ilkst ti sx'xi? i? spurmts. ca?aq'm ut x'u'yy k'	north Slocan; Kootenai Kettle River; Kootenai; below; bull trout bark; white pine; front fast water/rapids wet place common above Bonnington Falls trap more trade for food many/common move around; separate cape tipi lodge
---	---

Sx̣ẉnitḳẉ ilí? čḳṭqaqx̣ẉḷx̣ṃ ut čṇ?aýx̣ẉḷẉsṃ. Í sč̣a?áq̣ẉ i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ í sx̣ẉuḷṭx̣ẉ ki? ṇḳẉliẉt. ḳẉḷḳẉuḷṃə̣ḷx̣ t tuḳẉtáṇ ḳṃ t mxịṭp̣ ki?ḷiḷx̣ẉs. ixi? t č̣əṭč̣iṭx̣ẉ tiỵṭỵṃṭ ṭə̣ ḳẉuḷṭx̣ẉsə̣ḷx̣ ut ṭə̣ kṣịx̣ḷx̣sṭsə̣ḷx̣. ḳa?áyṃ i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ x̣ẉ?iṭ ṭə̣ č̣ḷx̣ẉaṛṃ t ṣḷa?č̣íṇṃ ut x̣ẉ?iṭ ṭə̣ č̣iṭx̣ẉṃ t ḳə̣ḳḥi? ṭḷ ṭə̣ḳẉṭiḳẉṭ a? č̣ḳuṃṇṃ ḳḷ č̣ẉč̣ẉíx̣a?. ṭə̣ p̣ụḷṃ i? ṣḳa?áý, i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ ?uḷḷẉs í sṇ̃?isṭḳṭḥsə̣ḷx̣. tx̣ẉa?x̣ẉ?iṭ ilí? ks?uḷḷẉsṭs í sṇ̃?isṭḳṭḥsə̣ḷx̣. ?isṭḳṃ, i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ ṇ?ịṃx̣ í q̣ẉč̣i?sə̣ḷx̣. ṭə̣ akṣḳẉuḷṃ ṭ q̣ẉč̣i?, ṇč̣iq̣ḥnṭx̣ẉ ṣiḷx̣ẉa? ṭ yiṛ maṭ ka?ṭiṣ ḳṃ muṣ ṣc̣u?x̣áṇ i? ḳsṇýx̣ẉuts. ixi? uṭ ḳẉuḷṃnṭx̣ẉ i? yuḷṭ č̣ḳp̣nịẉs tq̣ilṭḳṃs a? č̣ṇṭə̣x̣ẉúla?x̣ẉ. tq̣ə̣mṇína?s i? yuḷṭ ṭ tḳḷḳḷxṃiḳsṭḥ, sič̣ kṭp̣ína?s ṭ tuḳẉtáṇ sič̣ iṭḷi? ḳḷịq̣na?s ṭ ṭụ́ḳẉla?x̣ẉ. Í tq̣ilṭḳ č̣ṭạx̣ẉ iṭi? i? sq̣iḷx̣ẉ ka? č̣ṇ?ụṭx̣ẉ ḳṃ ?áč̣qa? č̣ḳẉuḷṃsṭs i? ḳṭa?x̣nṭáṇ uṭ nix̣ẉ iṭi? i? spu?ụ́ḷ č̣?áč̣qa?. i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ ḳṭə̣?aṃ naqṣiḷx̣ẉịẉs ḳḷ syiḷx̣ ḳḷ ?aẉṭị́ṃtḳ, i? ṣx̣ẉyạṭp̣iṭḳẉx̣, uṭ č̣xịṭ iṭi? ṭə̣ č̣q̣ẉa?q̣ẉ?ạ́ḷ č̣ṇsyiḷx̣č̣ṇṃ. q̣ṣạ́pi? i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ na?ṭ ṣx̣ẉyạṭp̣iṭḳẉx̣ č̣q̣ṭẉsč̣uṭ č̣ḳẉnṭẉix̣ẉ č̣ṃṛiṃ. i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ lạx̣ṭṃs i? q̣ḷsp̣iḷx̣ ixi? ṭə̣ č̣ḳḷ ṣḳẉḷptạṇ ka? č̣ẉə̣x̣ẉix̣, uṭ nix̣ẉ i? six̣ẉạ́pṃx̣ ixi? ḳạ ṇ?ịḷḷtḳ ka? č̣ẉix̣ə̣ḷx̣. č̣ḷạx̣ṭṃsṭs i? sṭiḷtx̣, nạx̣ṃṭ naqṣ ta?ḷi? tiỵáq̣ẉṭ i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ na?ṭ sṭiḷtx̣. x̣iḷṃ iṭi? ṭə̣ č̣kạẉsḳṭq̣áq̣x̣ẉḷx̣ṃ i? sṭiḷtx̣ ḳḷ Ṇč̣aku?ṭaẉi?x̣ẉ, ḳḷ sỵə̣x̣ẉmiṭḳẉ. ṇḳa?ṣiḷs i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣, ?aḷẉsč̣ụ́ṭə̣ḷx̣ uṭ tḳẉup̣xṇṃs tiỵáq̣ẉṭsṭsə̣ḷx̣ i? sṭiḷtx̣. ḷx̣ẉupsə̣ḷx̣ i? sṭiḷtx̣ uṭ luṭ nix̣ẉ xi?xi?sṭisə̣ḷx̣ ṭə̣ kṣḳṃạmsə̣ḷx̣ ṭ ṇṭỵtỵix̣. iṭḷi? uṭ ṭḷx̣tịẉs i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ na?ṭ sṭiḷtx̣. ṭi? ḳnaqṣ i? ?ḷmix̣ẉṃsə̣ḷx̣ ixi? ?ḷmix̣ẉṃ ḳḷ ỵṣaỵṣáṭə̣ḷx̣. ṭə̣ ḳịẉḷx̣ i? ?ḷmix̣ẉṃ ixi? i? sq̣ẉsi?ṣ iṭḷi? ṭ?ḷmix̣ẉṃ. luṭ ṭə̣ kṣq̣ẉsi? uṭ i? sṭṃḳ?iḷtṣ mi? ṭ?ḷmix̣ẉṃ. ỵṣaṭ a? č̣ẉə̣x̣ẉix̣ ḳṭ?ḷmix̣ẉṃ, ṇḳẉaḳẉị́ni?̣ṣ ha?ḳịṇ mi? ?ḷmix̣ẉṃ ḳḷ spịx̣ṃ uṭ ḳnaqṣ ḳḷ sḳṭqaqx̣ẉḷx̣ṃ. ṭə̣ č̣ṃṛiṃ i? sq̣ḷtṃix̣ẉ na?ṭ tḳə̣ṭmiḷx̣ẉ i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣, č̣ṭə̣x̣mạṃ ḳḷ tḳə̣ṭmiḷx̣ẉ i? sṇə̣qṣiḷx̣ẉs. ṭə̣ č̣lịq̣sṭsə̣ḷx̣ i? sṇ̃ḷḷạlṣ, ḳṭə̣?aṃ ḳḷ sa?ṭiṭḳẉ ḳṃ ḳṭə̣?aṃ ḳḷ ṭiḳẉṭ mi? lịq̣sə̣ḷx̣. ?ap̣ná?, č̣misṭisə̣ḷx̣ ixi? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ i? sč̣ḳakịč̣sə̣ḷx̣ ṭə̣ ḷq̣ḥtisə̣ḷx̣ ḳṭə̣?aṃ í sịẉṭḳẉ uṭ č̣ḳịṇ i? kṣə̣č̣p̣ḥp̣ḥxạṇs. ṭə̣ č̣ỵ́ṣap̣ i? ṣạ́ma? luṭ x̣asṭ ḳḷ sṇ̃?aýč̣ḳstx̣. č̣x̣?iṭ q̣aḷi?ḷṭ ṭ ka?č̣q̣?ịca? uṭ tx̣ẉa?x̣ẉ?iṭ i? ḷax̣ẉṭ. sič̣ iṭḷi? ḳakịč̣ṃə̣ḷx̣ ṭ ḳẉə̣ḳẉi?̣ṭ na?ṭ pịq̣sx̣ṇ í sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ tṛṃx̣ẉúla?x̣ẉ, ixi? uṭ x̣ẉ?iṭ i? ṣạ́ma? na?ṭ č̣aṇṃṇ č̣ỵ́ṣap̣ə̣ḷx̣ ṇč̣ịqḷa?x̣ẉṃə̣ḷx̣. i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ ṣiṃiṣ i? tṛṃx̣ẉúla?x̣ẉsə̣ḷx̣ uṭ ḳsiḳsṭṃṇṭṃ ṭ ḳẉụ́ḳẉa?, ma?ma?ṃịṇṭṃ. sič̣ iṭḷi? i? ṭə̣p̣ụ́la?x̣ẉṭḥ xi?ụ́sṭ ṭ tṛṃx̣ẉúla?x̣ẉs i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣. x̣č̣ṭwịḷx̣ ṭə̣ kṣkạẉspịx̣ṃsə̣ḷx̣, ṭə̣ kṣḳṭqaqx̣ẉḷx̣ṃṣ, uṭ ṭə̣ kṣṭix̣ẉṃsə̣ḷx̣ ṭ sp̣ỵ́qạṭq̣. iṭḷi? uṭ ?ịṃx̣ ḳiḳṃ ỵṣaṭ i? sṇ̃?aýč̣ḳsṭ ḳḷ ?aẉṭị́ṃtḳṣ i? tṛṃx̣ẉúla?x̣ẉsə̣ḷx̣. i? ḳẉịḷṭ x̣ẉụỵ́ ḳḷ ẉḳna?q̣ịṇ ḳḷ syiḷx̣ ilí? ṭq̣ḷiṃx̣, uṭ i? ḳẉịḷṭ ṭi? ilí? ḳẉlịẉṭ í tṛṃx̣ẉúla?x̣ẉsə̣ḷx̣. sič̣ iṭḷi? i? Ṃịṛika? ḳẉịṭṃ i? tṛṃx̣ẉúla?x̣ẉsə̣ḷx̣ ḳạ ṇ?ịḷḷtḳ la?ḳịṇ i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ ki? ḳẉlịẉṭ. i? ḳẉịḷṭ ṇỵ́ṣạyp̣ ilí? ḳẉlịẉṭ, ịẉá? luṭ ḳiṃ ṭ sq̣ḷx̣ẉúla?x̣ẉ. i? ḳẉịḷṭ ?ịṃx̣ə̣ḷx̣ ḳḷ ṣḥx̣ẉiyạṭp̣iṭḳẉ ḳḷ ṇč̣a?ḷịẉṃ. Í ?up̣ḥḳsṭ uṭ x̣ə̣x̣nuṭ č̣ḷḳṭ?up̣ḥḳsṭ uṭ tiṃṭ (1958), Ḳáṇata? ḳẉiṣ a? č̣ịẉṭ i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ sq̣ḷx̣ẉúla?x̣ẉ. ?ap̣ná?, i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ kṣẉitṣ kṣḳẉḥṇụ́i?̣ṣ i? ṇ?ịḷḷtḳ ḳa?ạ́ḷq̣ẉ tṛṃx̣ẉúla?x̣ẉsə̣ḷx̣. ỵṣaṭ spịnṭḳ i? sṇ̃?aýč̣ḳstx̣ č̣?uḷḷẉṣ í P̣iỵṣá?̣. Í kṣpịḷṃṭḥ ka? č̣?uḷḷẉṣ ilí? ilí? kṣḥḳsa?ṃṇ uṭ kṣḥṭṃṭṃni?̣ṭḥ. ilí? uṭ x̣ẉḳẉḥtisə̣ḷx̣ i? ṣḥṭṃṭṃni?̣ṭḥ la?ḳịṇ ka? č̣ḷq̣lịq̣ i? sṇə̣qṣiḷx̣ẉsə̣ḷx̣ uṭ ṃiṃịḷṭə̣ḷx̣.	they move it; kill spawn end pit house log put on top of; cover ladder related to speak Salish; be close take from each other; marry; be friends; east; Shushwap gather; gather around/surround; take away live w/ in-laws bury folded legs Euro-American gold; silver Chinese; dig earth mark on land; going that way; become difficult move to / make camp America; take away Canada; last work at; across border
---	---

sñsúxʷnaʔ sw̓titiñ

1. q̓sápiʔ, k̓aʔkín kiʔ kʷliw̓t iʔ sñʔay̓čkstx ?
2. stiñ iʔ sʔúmlaʔxʷs iʔ t̓ə́kʷt̓ikʷt laʔkín kiʔ kʷliw̓t iʔ sñʔay̓čkstx ?
3. t̓i stiñ kiʔ taʔxʷskʷíst iʔ sñʔay̓čkstx ?
4. k̓aʔkín akskakíčm̓ iʔ ʔay̓čkst ?
5. čkín iʔ ʔiʔs iʔ sñʔay̓čkstx ? t̓i stiñ čkʷulm̓str̓ iʔ sñʔay̓čkstx iʔ ʔiʔs ?
6. čkín iʔ tm̓xʷúlaʔxʷs iʔ sñʔay̓čkstx ?
7. haʔ qʷay̓ iʔ sp̓iʔl̓m̓ k̓m̓ nt̓y̓tyix k̓l̓ sñʔay̓čkstx tm̓xʷúlaʔxʷs ? səxʔkinx ?
8. k̓aʔkín kaʔ čk̓t̓aq̓xʷl̓xm̓ iʔ sñʔay̓čkstx ?
9. səxʔkinx uʔ čmisčp̓íxm̓ uʔ misñʔačúsm̓ iʔ sñʔay̓čkstx kiʔ t̓i kʷiʔl̓t iʔ syilx ?
10. əxʔkistr̓ iʔ styíčaʔ t̓ sñʔay̓čkstx ?
11. stiñ aʔ čkists iʔ sñʔay̓čkstx í sčaʔáqʷ ?
12. ʔl̓ stiñ m̓y̓maʔt iʔ sñʔay̓čkstx ?
13. t̓ stiñ kiʔ kʷul̓t̓xm̓ t̓ sxʷul̓t̓xm̓ iʔ sñʔay̓čkstx ? səxʔkinx ?
14. t̓ə k̓aʔáym̓, stiñ iʔ čl̓xʷstis iʔ sñʔay̓čkstx ?
15. t̓ə ʔistk̓m̓, k̓l̓ k̓aʔkín kaʔ čn̓ʔim̓x iʔ sñʔay̓čkstx ?
16. t̓ stiñ kaʔ čkʷul̓t̓xm̓ iʔ q̓w̓ciʔs iʔ sñʔay̓čkstx ?
17. swit iʔ čq̓t̓wsčut čkʷnt̓wixʷ čm̓rim̓ ?
18. swit aʔ čwəxwix ta čk̓l̓ skʷl̓ptañ iʔ sñʔay̓čkstx ? ta čk̓l̓ n̓ʔiʔl̓tk ?
19. swit iʔ tiyáqʷtstsəlx iʔ st̓iltx ? səxʔkinx uʔ tiyáqʷtstsəlx ? swit iʔ ʔxʷup ?
20. t̓ə čm̓rim̓ iʔ sñʔay̓čkstx iʔ sq̓ltmixʷ, k̓aʔkín kaʔ čmut ?
21. k̓aʔkín kaʔ čliq̓str̓ iʔ sñl̓aís iʔ sñʔay̓čkstx ?
22. səxʔkinx uʔ lut t̓ x̓ast k̓l̓ sñʔay̓čkstx t̓ə čy̓ʔap iʔ sámaʔ k̓l̓ sñʔay̓čkstx tm̓xʷúlaʔxʷs ?
23. stiñ iʔ sl̓mis iʔ sñʔay̓čkstx ? səxʔkinx uʔ sl̓min̓tm̓ ?
24. səxʔkinx uʔ x̓ctw̓lx̓ t̓ə k̓sk̓aw̓sp̓íxm̓səlx, t̓ə k̓sk̓t̓aq̓xʷl̓m̓s uʔ t̓ə k̓stixʷm̓səlx t̓ sp̓y̓qaʔq̓ iʔ sñʔay̓čkstx ?
25. swit iʔ xʷuy̓y̓ k̓l̓ w̓knaʔq̓ín ? səxʔkinx uʔ xʷuy̓y̓ ?
26. səxʔkinx uʔ ʔim̓x̓ k̓l̓ ʔaw̓t̓im̓tk̓s iʔ tm̓xʷúlaʔxʷsəlx iʔ sñʔay̓čkstx ?
27. stiñ iʔ kʷiʔtm̓ iʔ sñʔay̓čkstx t̓ M̓írikaʔ ?
28. stiñ iʔ kʷiʔtm̓ iʔ sñʔay̓čkstx t̓ Kánataʔ í ʔup̓nkst uʔ x̓əx̓nut čl̓k̓t̓up̓nkst uʔ tim̓t̓ ?
29. ʔapnaʔ stiñ iʔ k̓swits k̓sk̓w̓nnúis iʔ sñʔay̓čkstx ?
30. k̓aʔkín kaʔ čʔul̓l̓ws iʔ sñʔay̓čkstx í k̓sp̓iʔl̓mt̓ñ ? səxʔkinx kaʔ čʔul̓l̓ws ?

añčáw̓t sw̓titiñ

1. k̓aʔkín kaʔ čkʷliw̓t asñəqsílxʷ ? haʔ k̓l̓ sñʔay̓čkstx iʔ tm̓xʷúlaʔxʷ kaʔ čkʷliw̓təlx̓ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
2. stiñ añmisx̓ást t̓ikʷt ? stiñ iʔ skʷstúlaʔxʷs ? səxʔkinx uʔ añx̓ást ?
3. čkín iʔ tm̓xʷúlaʔxʷ í asñil̓íʔtm̓ ? maʔx̓ít.
4. haʔ qʷay̓ iʔ sp̓iʔl̓m̓ k̓m̓ nt̓y̓tyix k̓l̓ asñil̓íʔtm̓ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
5. swit aʔ čmisčp̓íxm̓ uʔ čmisñʔačúsm̓ í asñəqsílxʷ ? maʔx̓ít.
6. haʔ čmistíxʷ sw̓swit iʔ skʷskʷistsəlx̓ Piq Čw̓pus iʔ styíčaʔs ? ʔum̓nt̓əlx̓. n̓kʷnix.
7. ʔl̓ stiñ m̓y̓maʔt asñəqsílxʷ ? səxʔkinx ? maʔx̓ít.
8. čaʔáqʷm̓, haʔ p̓ čʔam̓xl̓w̓s asñəqsílxʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
9. t̓ stiñ kiʔ kʷul̓t̓xm̓ añčítxʷ ? səxʔkinx ?
10. haʔ kʷ k̓sxʷul̓t̓xm̓ ? haʔ kʷ k̓t̓q̓w̓ciʔ ? haʔ añxm̓íñk t̓ sxʷul̓t̓xm̓ k̓m̓ q̓w̓ciʔ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
11. swit aʔ čwəxwix ta čk̓l̓ skʷl̓ptañ asñəqsílxʷ ? ta čk̓l̓ n̓ʔiʔl̓tk ? maʔx̓ít.
12. k̓aʔkín kaʔ čliq̓st̓ iʔ sñl̓aíñp̓ asñəqsílxʷ ? k̓aʔkín añxm̓íñk k̓snliq̓ñtsəlx̓ ? maʔx̓ít.
13. stiñ iʔ sl̓min̓tm̓ t̓ n̓əqsip̓ínt̓k ? səxʔkinx uʔ sl̓min̓tm̓ ? maʔx̓ít.

14. stiṛṛ i? xčtwiḷx ʕapná? t spiṛṛtk kí asnəqsílxʷ ? səxʔkinx ?
15. ha? aṇḫást i? wknəʔqín trḥxʷúlaʔxʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
16. kʷ tə skʷəkwíymít, ha? qʷay p čirḥx naʔt asnəqsílxʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
17. swit i? kʷiʔtrḥs stiṛṛ t spiʔsčít ? stiṛṛ i? kʷiʔtrḥs ? maýxít.
18. stiṛṛ i? kʷiʔtxʷ asláxt t nəqspiṛṛtk ? səxʔkinx uʔ kʷiʔtxʷ ? maýxít.
19. stiṛṛ i? kswitḥtxʷ t sčəʔáqʷ ? ha? qʔnuḥtxʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
20. ha? qʷay p čʔulíws naʔt asnəqsílxʷ ? kaʔkín ? pṇkín ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?

skʔiýsṛṛ t sʔuṛṛs

A. xílṛṛ sʔuṛṛs ṇqṛṇqmiṇ aksčkwúl: wýstikʷ aʔ čkʔqmiṇ.

ʔaṛḥlwís- to move around (change residences)

	iṇčáʔ	anwíʔ	čniʔts	mnimʔtət	mnimʔəmp	mnimʔtsəlʷ
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intransitive negative commands	---		---			---

Č. swʔtiṛṛ aksčkwúl: kʔəʔəṛčínx t malʔkʷčṇ ṇsəlʷčín. ixíʔ uʔ ṇmýčínmṇt asčqáy kí nʷyápixčṇ.

1. səxʔkinx uʔ p səčʔaṛḥlwísx ? (lut čitxʷ)

nʷyápixčṇ:

2. ha? kʷ ṇstíls miyáʔ kʷu ʔaṛḥlwís t nəqspiṛṛtk iṇčə naʔt istmáliʔs ? (kiw)

nʷyápixčṇ:

3. ha? čmistíxʷ xíl stiṛṛ ksʔaṛḥlwísaʔxəlʷ ? (lut)

nʷyápixčṇ:

4. ha? kʷ ʔaṁxlwís t sčaʔáqʷ ? (kíwa)

nʷyápixčḥ:

5. ha? nýʔaǵp p čʔaṁxlwís naʔt a shkʷtʰkʷuǵ ? (lut)

nʷyápixčḥ:

6. ha? kʷu ksʔaṁxlwísaʔx ʔapnáʔ ? (iʔ lútiʔ)

nʷyápixčḥ:

Č. Imperfective aksčkʷuǵ: ktətmčinx t milkʷčḥ ṁsəlxčḥ, sič ṁmýčḥmḥt kl nʷyápixčḥ.

1. ha? kʷ səčkʷuǵx t ǵʔiy ? kiw, _____.

nʷyápixčḥ:

2. ha? kḥ səčḥʔučlx ? kiw, _____.

nʷyápixčḥ:

3. ha? səčpuǵəx Matlá ? kiw, _____.

nʷyápixčḥ:

4. ha? p səčḥʔačúsx ? kiw, _____.

nʷyápixčḥ:

5. ha? kʷu səčḥʔaǵxʷwsčḥx ? kiw, _____.

nʷyápixčḥ:

6. ha? səčʔaṁxlwísx astḥkʔílt ? kiw, _____.

nʷyápixčḥ:

7. ha? kʷ səčxiǵx ʔapnáʔ ? kiw, _____.

nʷyápixčḥ:

8. ha? kḥ səčkʷuǵtʰxʷəxʷ ? kiw, _____.

nʷyápixčḥ:

9. ha? p səčǵxʷmix t sčʷǵi ? kiw, _____.

nʷyápixčḥ:

10. ha? kʷu səčḥʔiṁxəx kl sičtʰxʷ ? kiw, _____.

nʷyápixčḥ:

ε. Future & Past/Present aksčkwúł: kətətmčinx t milkwčn nsəlxčín, sič nmýčnmhnt kí nwyápixčn.

čkiñ: ha? kw sñčíqa?x í sqapúna?xw ? lut, łm kñ hčiqm í sqapúna?xw.

1. ha? kw sñ?útxw?x í sñłwmiñ ? lut, łm _____.
nwyápixčn:

2. ha? kñ ksč?áčqa?x t ínhpúlxtn ? lut, łm _____.
nwyápixčn:

3. ha? kñsyilxčna?x kí sýsa? ? lut, łm _____.
nwyápixčn:

4. ha? kw ksč?wsčúta?x ? lut, łm _____.
nwyápixčn:

5. ha? p s?alwsčúta?x ? lut, łm _____.
nwyápixčn:

6. ha? kstiyáqwtaxəlx kí skawíla? ? lut, łm _____.
nwyápixčn:

7. ha? kw słxwúpa?x ? lut, łm _____.
nwyápixčn:

8. ha? kñ kñk'ak'wína?x t iksłilwi? ? lut, łm _____.
nwyápixčn:

9. ha? ksmríma?x Pitál ? lut, łm _____.
nwyápixčn:

10. ha? p słəxmíxa?x ? lut, łm _____.
nwyápixčn:

čkwúlmstñ i? s?a?úms

1. h?łłtk- north
sñ?aslmíws: h?ał?łłtk
s?a?úms:
1. qsapí?, i? sñčayčkstx kwliwt í ysačíns hslxw?itkw, tı h?łłtk kíkapt kí řapná? č?umstəlx t Revelstoke, kí s?awtímtk uł kí Słw'nitkw. (A long time ago, the Lakes people lived all along the Columbia River, from the north near what is now called Revelstoke, British Columbia, to the south to Kettle Falls.)
2. i? sñ?łłtkx ta?łí? pəxəpařt t sqilxw. (The north people are very smart.)
3. i? qaqxwłx čkwilx tı s?awtímtkx uł kí h?łłtk. (The fish run from south to north.)

2. Słu?qín- Slocañ (lake and river name)
s?a?úms:
1. i? sñ?ayčkstx nix ^w ta čkl' ysačíns i? tək ^w tík ^w t i? sñ?ayčkst, Słu?qín , kłx ^w əx ^w mína? uł Ktunáxa?. (The Lakes also lived on the shores of the Arrow, Slocañ, Trout, and Kootenai Lakes.)
2. i? Słu?qín q ^w arñq ^w mt t trñx ^w úla?x ^w , ñwsuist i? čməq ^w maq ^w uł kłx ^w il i? stččín. (The Slocañ Valley is a beautiful land with high mountains and lots of tiger lillies.)
3. x ^w ?it i? sqilx ^w ł q ^w ci? ki? k ^w liwłəlx ł sñ?ayčkstx ñčwčwixtn ł Słu?qín trñx ^w úla?x ^w . (Lots of people lived in pit houses in the Lakes villages in the Slocañ.)
3. Ktunáxa? Kootenai / Kootenai Lake
1. i? sñ?ayčkstx nix ^w ta čkl' ysačíns i? tək ^w tík ^w t i? sñ?ayčkst, Słu?qín , kłx ^w əx ^w mína? uł Ktunáxa? . (The Lakes also lived on the shores of the Arrow, Slocañ, Trout, and Kootenai Lakes.)
2. sílx ^w a? t tík ^w t i? skutanáxa, písłā?ł i? x ^w əx ^w mína? ilí?. (Kootenai Lake is a big lake with big trout in it.)
3. řapná? sílx ^w a? stałm čkčəqstis i? řuyxñ uł čñyak ^w stís ł stíłtx tík ^w t. (Nowadays, a big boat takes cars across Kootenai Lake.)
4. Nč^wiyatpít^w- Kettle River
s?a?úms:
1. i? sñ?ayčkstx nix ^w ití? k ^w łk ^w liwł ł Nč^wiyatpít^w uł ta čkl' ysačíns i? sa?sa?łít ^w i? Słu?qín uł i? stíłtx, skýx ^w utms ł Ktunáxa? i? tík ^w ts. (The Lakes people also lived on the Kettle River, and on the shores of the Slocañ River and on the Kootenai River below Kootenai Lake.)
2. łm kłntýtyix ł Nč^wiyatpít^w , nařmł tqipsəlx i? Sñč ^w ntk ^w itk ^w . (There used to be salmon in the Kettle River, but then the Columbia River was dammed.)
3. i? Nč^wiyatpít^w čñtypitk ^w kl Sñč ^w ntk ^w itk ^w kwistms ł Sč ^w nitk ^w . (The Kettle River flows into the Columbia River above Kettle Falls.)
5. stíłtx- Kootenai people / Kootenai River
s?a?úms:
1. i? sñ?ayčkstx nix ^w ití? k ^w łk ^w liwł ł Nč^wiyatpít^w uł ta čkl' ysačíns i? sa?sa?łít ^w i? Słu?qín uł i? stíłtx , skýx ^w utms ł Ktunáxa? i? tík ^w ts. (The Lakes people also lived on the Kettle River, and on the shores of the Slocañ River and on the Kootenai River below Kootenai Lake.)
2. i? stíłtx t sqilx ^w lut wñix ^w ł kłtrñx ^w úla?x ^w . (The Looked After Ones don't really have land.)
3. ilí? xi?xi?stísəlx ñk ^w łčwixmñtrñ t stíłtx , nařmł lut pñkiñ kščylimix ^w ms. (They allowed the Kootenais to live among them, but they could never become chief.)
6. skýx^wutms- below
sñ?asłmíw: skýx ^w ýx ^w utms
s?a?úms:
1. i? sñ?ayčkstx nix ^w ití? k ^w łk ^w liwł ł Nč^wiyatpít^w uł ta čkl' ysačíns i? sa?sa?łít ^w i? Słu?qín uł i? stíłtx , skýx^wutms ł Ktunáxa? i? tík ^w ts. (The Lakes people also lived on the Kettle River, and on the shores of the Slocañ River and on the Kootenai River below Kootenai Lake.)
2. ilí? skýx^wýx^wutms a? čləq ^w lq ^w us ki? ha? kšíya?. (There at the bottom of the bluffs is where there is some saskatoons.)
3. łə tiyáq ^w t i? kəkwəp ł i? kłýx ^w ut i? kiwłx kəkwápa?. (When the dogs started to fight the old dog was at the bottom.)

7. ʕayčkst- bull trout
sñʔaslmíw: ʕayʕayčkst
sʔaʔúms:
1. iʔ sñʕayčkstx tɪ ʕayčkst kiʔ taʔxʷt skʷist, písʕaʔt t qaqxʷíx yʕat í təkʷtíkʷt iʔ í sñʕayčkstx tñxʷúlaʔxʷs akskákíčrñ iʔ ʕayčkst. (The Lakes people get their name from the bull trout, a big fish that was found in all of the lakes in the Lakes' lands.)
2. iʔ í S+uʔqín, iʔ sñʕayčkstx čkʷhñusts písʕaʔt uʔ qʷəčqʷučt t ʕayčkst. (In the Slocan, the Lakes caught big, fat bull trout.)
3. iʔ sñʕayčkstx naʔt qlspilx čtə+tpiñ xʷʔit iʔ ʕayčkst, ʕapnáʔ təqtqipsəlx iʔ saʔtítʰkʷ uʔ h́kñkñh́čisəlx uʔ h́čspitʰkʷ iʔ ʕayčkst. (The Lakes and Kalispels used to catch a lot of bull trout, but now dams and contamination have killed off the bull trout.)
8. kíʔlílxʷ- bark
sñʔaslmíw: kíʔkíʔlílxʷ
sʔaʔúms:
1. iʔ sñʕayčkstx sisiyíkst ʔa čkʷulm t ʕiʔy tɪ kíʔlílxʷs iʔ ʕiʔt. (The Lakes people were known for making canoes from the bark of the white pine tree.)
2. ʔ akskʷulm t mrimstñ čpačstxʷ iʔ kíʔlílxʷs ixíʔ akskʷulmnñ. (When you make medicines you scrape the bark off and use it that way.)
3. yʕat iʔ kíʔkíʔlílxʷ stəxʷtixʷlm. (All the barks are different.)
9. ʕiʔt- white pine
sñʔaslmíw: ʕiʔʕiʔt
sʔaʔúms:
1. iʔ sñʕayčkstx sisiyíkst ʔa čkʷulm t ʕiʔy tɪ kíʔlílxʷs iʔ ʕiʔt. (The Lakes people were known for making canoes from the bark of the white pine tree.)
2. ʔə čyʕap iʔ sm̩samaʔ, h́ktktipsəlx iʔ ʕiʔt kʷulməlx t xʷulíkʷp. (When the White people came, they cut down the white pines to make matches.)
3. mat kɪ naqs ʕčəčikst spiñtk t sqilts iʔ ʕiʔt uʔ ʕaxʷt, kíkñ ksnčspúlaʔxʷs. (About 100 years ago, a disease killed most of the white pines.)
10. h́xaʔčín- front / what comes first / Elder / ancestor
sñʔaslmíw: h́xaʔxaʔčín
sʔaʔúms:
1. iʔ h́xaʔčíns iʔ ʕiʔʔs čxiʔ t čmtus iʔ sp̩saqsts. (The front of their canoes were shaped like the nose of a sturgeon.)
2. taʔlíʔ čtxəstíkʷ a h́xaʔxaʔt (Take very good care of your elders.)
3. iʔ tɪ xaʔxʔitət kiʔ sñčwiptət. (From our elders is where our roots start.)
4. lkʷilxəx tɪ h́xaʔčínms iʔ tqəčlxałqʷ črñ tqíčnaʔh́ts. (Get away from the front of the train or it might run you over.)
11. ʕxitkʷ- fast water / rapids
sñʔaslmíw: ʕəxʕxitkʷ

sʔaʔúms:
1. ʔast asksʔúčlím í ʔʔitkʷ íʔ í sʔáʔčkstx íʔ tmxʷúlaʔxʷs. (These canoes were good for traveling on the fast rivers of the Lakes land.)
2. ʔa čtíkt íʔ čwčwíxaʔ naʔʔ saʔsaʔtítʔ wnixʷ čʔʔitkʷ . (When its high water time the creeks and rivers are real swift.)
3. kʷu kʔyʔayʔaʔáp áʔiʔ miyát sʔʔitkʷx íʔ saʔtítʔ. (We got stranded by the river because the water was too swift.)
12. ʔʔáʔlaʔxʷ - wet place / rain forest
sʔʔasímiʔs: ʔəʔʔʔʔáʔlaʔxʷ
sʔaʔúms:
1. íʔ sʔáʔčkstx íʔ tmxʷúlaʔxʷs xʷʔit əčqit, ʔʔáʔlaʔxʷ uʔ xʷʔit itíʔ íʔ wswist. (The Lakes lands get a lot of rain, it well watered land and there are a lot of mountains.)
2. íʔ ʔʔáʔlaʔxʷ ʔast sʔilíʔtʔs xʷʔit t tmixʷ. (The wetlands are the home of a lot of animals.)
2. ʔa čqit uʔ yʔat stiʔ ʔʔaʔáʔ . (When it rains everything gets wet.)
3. ʔa ʔsʔasʔaʔtítʔəlx kiʔ ʔʔaʔʔʔaʔtəlx . (When they fell in the water is when they got wet.)
13. qʷaʔ - common / often
sʔʔasímiʔs: qʷaʔqʷyt
sʔaʔúms:
1. Ikʷut tʔí ʔsʔxʷʔitkʷ, sčxilx lut qʷaʔ íʔ ʔtýtyix íʔ sʔáʔčkstx saʔsaʔtítʔ naʔʔ təkʷtíktʷt. (The Lakes lands are also very far from the ocean, so there were not so many salmon in the Lakes rivers and lakes.)
2. lut qʷaʔ íklíʔ kʔ čkičx. (Not often do I go there.)
3. ilíʔ t tmxʷúlaʔxʷ lut qʷaʔ íʔ sʔʔaʔčínʔ. (In that area the deer are not plentiful.)
14. kwistʔs - high
sʔʔasímiʔs: kwəswistʔs
sʔaʔúms:
1. kʔí Sxʷnitkʷ íʔ sʔáʔčkstx čpuʔx íʔ ksuʔkʷ kwistʔs íʔ syxʷmitkʷ. (At Kettle Falls, the Lakes people would always camp on an island above the falls.)
2. putíʔ xʷʔit íʔ smíkʷt kwəswistʔs aʔ čmáʔmačʷ. (There is still a lot of snow in the high mountains.)
3. ilíʔ nʷlál íʔ puʔxʔ kwistʔs tʔí aʔčítʔ. (Above your house a car rolled over.)
15. ʔčakuʔawíʔʔxʷ - Bonnington Falls
sʔaʔúms:
1. nixʷ kʔí Sʔuʔqín íʔ sʔáʔčkstx čkʷʔnusts íʔ ʔtýtyix, kʔí stíʔx saʔtítʔ uʔ kʔí ʔčakuʔawíʔʔxʷ . (The Lakes also caught salmon in the Slocaʔ River and in the Kootenai River at Bonnington Falls.)
2. íʔ stíʔx put ksxixíʔstíʔm t sʔáʔčkstx ʔə ksxʷuʔs káʔxʷútmʔ ʔčakuʔawíʔʔxʷ . (The Kootenais came below Bonnington Falls only with the permission of the Lakes)
3. íʔ ʔtýtyix lut ʔa čksxəʔnusts ʔčakuʔawíʔʔxʷ . (Salmon couldn't go past Bonnington Falls.)
16. ʔʔačúsmʔ - trap (an animal)
sʔʔasímiʔs: ʔʔačʔačúsmʔ

skʷl̥st̥iṯn̥: ḥṣačṣačúsx / ḥṣačṣačúsh̥t (affirmative singular); lut aksḥṣačṣačúś / lut aksḥṣačṣačúśm̥ (neg. singular); ḥṣačṣačúswi / ḥṣačṣačúsh̥ti (affirmative plural); lut ksh̥ṣačṣačúśm̥p / lut ksh̥ṣačṣačúśh̥tp (neg. plural)
Sčkṯiṯy̥sts: 1. kḥ ḥṣačṣačúśm̥, kʷ ḥṣačṣačúśm̥, ḥṣačṣačúśm̥, kʷu ḥṣačṣačúśm̥, p ḥṣačṣačúśm̥, ḥṣačṣačúśm̥h̥l̥x 2. kḥ čḥṣačṣačúśm̥, kʷ čḥṣačṣačúśm̥, čḥṣačṣačúśm̥, kʷu čḥṣačṣačúśm̥, p čḥṣačṣačúśm̥, čḥṣačṣačúśm̥h̥l̥x 3. kḥ sḥṣačúsx, kʷ sḥṣačúsx, sḥṣačúsx, kʷu sḥṣačúsx, p sḥṣačúsx, sḥṣačúśh̥l̥x 4. kḥ səčḥṣačúsx, kʷ səčḥṣačúsx, səčḥṣačúsx, kʷu səčḥṣačúsx, p səčḥṣačúsx, səčḥṣačúśh̥l̥x 5. kḥ ksh̥ṣačúśaṯx, kʷ sḥṣačúśaṯx, ksh̥ṣačúśaṯx, kʷu ksh̥ṣačúśaṯx, p sḥṣačúśaṯx, ksh̥ṣačúśaṯh̥l̥x 6. kḥ ksəčḥṣačúśaṯx, kʷ səčḥṣačúśaṯx, ksəčḥṣačúśaṯx, kʷu ksəčḥṣačúśaṯx, p səčḥṣačúśaṯx, ksəčḥṣačúśaṯh̥l̥x 7. ḥṣačúśh̥, ḥṣačúśh̥txʷ, ḥṣačúśəs, ḥṣačúśh̥tm̥, ḥṣačúśh̥tp, ḥṣačúśəsəh̥l̥x 8. čḥṣačúśh̥, čḥṣačúśh̥txʷ, čḥṣačúśts, čḥṣačúśh̥tm̥, čḥṣačúśh̥tp, čḥṣačúśtsəh̥l̥x 9. isḥṣačúśm̥, asḥṣačúśm̥, sḥṣačúśəs, sḥṣačúśh̥tm̥, sḥṣačúśh̥tp, sḥṣačúśəsəh̥l̥x 10. isəčḥṣačúśm̥, asəčḥṣačúśm̥, səčḥṣačúśəs, səčḥṣačúśh̥tm̥, səčḥṣačúśh̥tp, səčḥṣačúśəsəh̥l̥x 11. iksḥṣačúśm̥, aksḥṣačúśm̥, ksh̥ṣačúśiṯs, ksh̥ṣačúśh̥tm̥, ksh̥ṣačúśh̥tp, ksh̥ṣačúśiṯsəh̥l̥x 12. iksəčḥṣačúśm̥, aksəčḥṣačúśm̥, ksəčḥṣačúśiṯs, ksəčḥṣačúśh̥tm̥, ksəčḥṣačúśh̥tp, ksəčḥṣačúśiṯsəh̥l̥x 13. isḥṣačúśm̥, asḥṣačúśm̥, sḥṣačúśm̥s, sḥṣačúśm̥tət, sḥṣačúśm̥p, sḥṣačúśm̥səh̥l̥x 14. isəčḥṣačúśm̥, asəčḥṣačúśm̥, səčḥṣačúśm̥s, səčḥṣačúśm̥tət, səčḥṣačúśm̥p, səčḥṣačúśm̥səh̥l̥x 15. iksḥṣačúśm̥, aksḥṣačúśm̥, ksh̥ṣačúśm̥s, ksh̥ṣačúśm̥tət, ksh̥ṣačúśm̥p, ksh̥ṣačúśm̥səh̥l̥x 16. iksəčḥṣačúśm̥, aksəčḥṣačúśm̥, ksəčḥṣačúśm̥s, ksəčḥṣačúśm̥tət, ksəčḥṣačúśm̥p, ksəčḥṣačúśm̥səh̥l̥x 17. isčḥṣačúś, asčḥṣačúś, sčḥṣačúśts, sčḥṣačúśtət, sčḥṣačúśm̥p, sčḥṣačúśtsəh̥l̥x 18. iksčḥṣačúś, aksčḥṣačúś, ksčḥṣačúśts, ksčḥṣačúśtət, ksčḥṣačúśm̥p, ksčḥṣačúśtsəh̥l̥x
sṯaṯúms: 1. itl̥iṯ uṯ iṯ sḥṣaṯčk̥stx č̥misp̥iṯm̥ uṯ č̥mish̥ṣačúśm̥ kiṯ t̥l̥ kʷiṯl̥t̥ iṯ sq̥ilxʷ. (Because of this, the Lakes relied more on hunting and trapping than some other people.) 2. ṯa čxʷaṯtw̥l̥x iṯ kʷiṯkʷxʷnaṯ č̥ḥṣačúśm̥. (When there gets to many mice we trap them.) 3. č̥ḥṣačúśtsəh̥l̥x iṯ sṯaṯč̥in̥m̥ č̥k̥ṯy̥ir̥č̥in̥ uṯ k̥ṯqʷaṯaṯč̥in̥. (They trap the deer they snare them and they choke.)
17. ḥṯaṯxʷwsč̥in̥- trade food
sḥṯas̥l̥m̥iṯws: ḥṯaṯṯaṯxʷwsč̥in̥
skʷl̥st̥iṯn̥: ḥṯaṯxʷwsč̥in̥x / ḥṯaṯxʷwsč̥in̥m̥h̥t (affirmative singular); lut aksḥṯaṯxʷwsč̥in̥ / lut aksḥṯaṯxʷwsč̥in̥m̥n̥m̥ (neg. singular); ḥṯaṯxʷwsč̥in̥wi / ḥṯaṯxʷwsč̥in̥m̥h̥ti (affirmative plural); lut ksh̥ṯaṯxʷwsč̥in̥m̥p / lut ksh̥ṯaṯxʷwsč̥in̥m̥h̥tp (neg. plural)
sčkṯiṯy̥sts: 1. kḥ ḥṯaṯxʷwsč̥in̥, kʷ ḥṯaṯxʷwsč̥in̥, ḥṯaṯxʷwsč̥in̥, kʷu ḥṯaṯxʷwsč̥in̥, p ḥṯaṯxʷwsč̥in̥, ḥṯaṯxʷwsč̥in̥h̥l̥x 2. kḥ čḥṯaṯxʷwsč̥in̥, kʷ čḥṯaṯxʷwsč̥in̥, čḥṯaṯxʷwsč̥in̥, kʷu čḥṯaṯxʷwsč̥in̥, p čḥṯaṯxʷwsč̥in̥, čḥṯaṯxʷwsč̥in̥h̥l̥x 3. kḥ sḥṯaṯxʷwsč̥in̥x, kʷ sḥṯaṯxʷwsč̥in̥x, sḥṯaṯxʷwsč̥in̥x, kʷu sḥṯaṯxʷwsč̥in̥x, p sḥṯaṯxʷwsč̥in̥x, sḥṯaṯxʷwsč̥in̥h̥l̥x 4. kḥ səčḥṯaṯxʷwsč̥in̥x, kʷ səčḥṯaṯxʷwsč̥in̥x, səčḥṯaṯxʷwsč̥in̥x, kʷu səčḥṯaṯxʷwsč̥in̥x, p səčḥṯaṯxʷwsč̥in̥x, səčḥṯaṯxʷwsč̥in̥h̥l̥x 5. kḥ ksh̥ṯaṯxʷwsč̥in̥aṯx, kʷ sḥṯaṯxʷwsč̥in̥aṯx, ksh̥ṯaṯxʷwsč̥in̥aṯx, kʷu ksh̥ṯaṯxʷwsč̥in̥aṯx, p sḥṯaṯxʷwsč̥in̥aṯx, ksh̥ṯaṯxʷwsč̥in̥aṯh̥l̥x 6. kḥ ksəčḥṯaṯxʷwsč̥in̥aṯx, kʷ səčḥṯaṯxʷwsč̥in̥aṯx, ksəčḥṯaṯxʷwsč̥in̥aṯx, kʷu ksəčḥṯaṯxʷwsč̥in̥aṯx, p səčḥṯaṯxʷwsč̥in̥aṯx, ksəčḥṯaṯxʷwsč̥in̥aṯh̥l̥x 7. ḥṯaṯxʷiṯsm̥h̥, ḥṯaṯxʷiṯsm̥h̥txʷ, ḥṯaṯxʷiṯsm̥s, ḥṯaṯxʷiṯsm̥h̥tm̥, ḥṯaṯxʷiṯsm̥h̥tp, ḥṯaṯxʷiṯsm̥səh̥l̥x 8. ḥṯaṯxʷiṯsm̥h̥st̥h̥, ḥṯaṯxʷiṯsm̥h̥st̥xʷ, ḥṯaṯxʷiṯsm̥h̥st̥s, ḥṯaṯxʷiṯsm̥h̥st̥m̥, ḥṯaṯxʷiṯsm̥h̥st̥p, ḥṯaṯxʷiṯsm̥h̥st̥səh̥l̥x

9.	isn̓ʔayxʷwsčín̓m, asn̓ʔayxʷwsčín̓m, sn̓ʔayxʷíwsr̓ms, sn̓ʔayxʷíwsrn̓h̓t̓m, sn̓ʔayxʷíwsrn̓h̓tp, sn̓ʔayxʷíwsr̓msə́lx
10.	isəčn̓ʔayxʷwsčín̓m, asəčn̓ʔayxʷwsčín̓m, səčn̓ʔayxʷíwsr̓ms, səčn̓ʔayxʷíwsrn̓h̓t̓m, səčn̓ʔayxʷíwsrn̓h̓tp, səčn̓ʔayxʷíwsr̓msə́lx
11.	iks̓n̓ʔayxʷwsčín̓m, aks̓n̓ʔayxʷwsčín̓m, ks̓n̓ʔayxʷíwsmiʔs, ks̓n̓ʔayxʷíwsrn̓h̓t̓m, ks̓n̓ʔayxʷíwsrn̓h̓tp, ks̓n̓ʔayxʷíwsmiʔsə́lx
12.	iksəčn̓ʔayxʷwsčín̓m, aksəčn̓ʔayxʷwsčín̓m, ksəčn̓ʔayxʷíwsmiʔs, ksəčn̓ʔayxʷíwsrn̓h̓t̓m, ksəčn̓ʔayxʷíwsrn̓h̓tp, ksəčn̓ʔayxʷíwsmiʔsə́lx
13.	isn̓ʔayxʷwsčín̓, asn̓ʔayxʷwsčín̓, sn̓ʔayxʷwsčín̓s, sn̓ʔayxʷwsčín̓tə́t, sn̓ʔayxʷwsčín̓m̓p, sn̓ʔayxʷwsčín̓sə́lx
14.	isəčn̓ʔayxʷwsčín̓, asəčn̓ʔayxʷwsčín̓, səčn̓ʔayxʷwsčín̓s, səčn̓ʔayxʷwsčín̓tə́t, səčn̓ʔayxʷwsčín̓m̓p, səčn̓ʔayxʷwsčín̓sə́lx
15.	iks̓n̓ʔayxʷwsčín̓, aks̓n̓ʔayxʷwsčín̓, ks̓n̓ʔayxʷwsčín̓s, ks̓n̓ʔayxʷwsčín̓tə́t, ks̓n̓ʔayxʷwsčín̓m̓p, ks̓n̓ʔayxʷwsčín̓sə́lx
16.	iksəčn̓ʔayxʷwsčín̓, aksəčn̓ʔayxʷwsčín̓, ksəčn̓ʔayxʷwsčín̓s, ksəčn̓ʔayxʷwsčín̓tə́t, ksəčn̓ʔayxʷwsčín̓m̓p, ksəčn̓ʔayxʷwsčín̓sə́lx
17.	isč̓n̓ʔayxʷwsčín̓, asč̓n̓ʔayxʷwsčín̓, sč̓n̓ʔayxʷwsčín̓s, sč̓n̓ʔayxʷwsčín̓tə́t, sč̓n̓ʔayxʷwsčín̓m̓p, sč̓n̓ʔayxʷwsčín̓sə́lx
18.	iksč̓n̓ʔayxʷwsčín̓, aksč̓n̓ʔayxʷwsčín̓, ksč̓n̓ʔayxʷwsčín̓s, ksč̓n̓ʔayxʷwsčín̓tə́t, ksč̓n̓ʔayxʷwsčín̓m̓p, ksč̓n̓ʔayxʷwsčín̓sə́lx
sʔaʔúms:	
1.	ixíʔ uʔ piḡsə́lx iʔ styíʔcaʔ, ʔw̓ntisə́lx uʔ č̓n̓ʔayxʷuʔsčín̓ t spíʔm̓ km̓ t stím̓. (So they hunted caribou, dried it and traded for bitterroot or other things.)
2.	iñxást iʔ sn̓ʔayxʷwsčín̓ , ilíʔ q̓sápiʔ ks̓n̓x̓stmin̓h̓t̓m iʔ sn̓ʔayxʷwsčín̓tə́t . (I like to trade for food, we enjoy the food for a long time.)
3.	kiwíx iñq̓yxʷúps uʔ h̓n̓ʔayxʷíwsrn̓h̓ . (My car got old and I traded it in.)
18. qʷayqʷýt- lots of / many / very common	
snánaqs: qʷay	
sʔaʔúms:	
1.	nixʷ qʷayqʷýt iʔ stxatq ixíʔ nixʷ č̓n̓ʔayxʷíwsrn̓h̓t̓m t sʔiʔh̓. (The Lakes also had many, many huckleberries in their land, and they traded them for other foods.)
2.	haʔ qʷayqʷýt íkíʔ iʔ qaqxʷíx. (Are the fish plentiful over there.)
3.	lut t qʷayqʷýt iʔ smaḡn̓ʔírn̓ í t̓m̓xʷúlaʔxʷtə́t. (There aren't many women in our country.)
19. ʔaḡxlwís- move from place to place	
sn̓ʔaslmíw̓s: ʔaḡn̓ʔaḡxlwís / ʔaḡn̓ʔírn̓x	
skʷístiʔh̓: ʔaḡxlwísx / ʔaḡxlwísm̓h̓t̓ (affirmative singular); lut aksʔaḡxlwís / lut aksʔaḡxlwísm̓rn̓h̓ (neg. singular); ʔaḡxlwíswi / ʔaḡxlwísm̓h̓ti (affirmative plural); lut ksʔaḡxlwísm̓p / lut ksʔaḡxlwísm̓h̓tp (neg. plural)	
sč̓k̓ʔiʔy̓sts:	
1.	kn̓ ʔaḡxlwís, kʷ ʔaḡxlwís, ʔaḡxlwís, kʷu ʔaḡxlwís, p ʔaḡxlwís, ʔaḡxlwísə́lx
2.	kn̓ č̓ʔaḡxlwís, kʷ č̓ʔaḡxlwís, č̓ʔaḡxlwís, kʷu č̓ʔaḡxlwís, p č̓ʔaḡxlwís, č̓ʔaḡxlwísə́lx
3.	kn̓ sʔaḡxlwísx, kʷ sʔaḡxlwísx, sʔaḡxlwísx, kʷu sʔaḡxlwísx, p sʔaḡxlwísx, sʔaḡxlwísxə́lx
4.	kn̓ səčʔaḡxlwísx, kʷ səčʔaḡxlwísx, səčʔaḡxlwísx, kʷu səčʔaḡxlwísx, p səčʔaḡxlwísx, səčʔaḡxlwísxə́lx
5.	kn̓ ksʔaḡxlwísaʔx, kʷ sʔaḡxlwísaʔx, ksʔaḡxlwísaʔx, kʷu ksʔaḡxlwísaʔx, p sʔaḡxlwísaʔx, ksʔaḡxlwísaʔxə́lx
6.	kn̓ ksəčʔaḡxlwísaʔx, kʷ səčʔaḡxlwísaʔx, ksəčʔaḡxlwísaʔx, kʷu ksəčʔaḡxlwísaʔx, p səčʔaḡxlwísaʔx, ksəčʔaḡxlwísaʔxə́lx
7.	ʔaḡxlwísm̓h̓, ʔaḡxlwísm̓h̓t̓xʷ, ʔaḡxlwísm̓s, ʔaḡxlwísm̓h̓t̓m, ʔaḡxlwísm̓h̓tp, ʔaḡxlwísm̓sə́lx

8. ʔaṁxlwísmstṁ, ʔaṁxlwísmstxʷ, ʔaṁxlwísmsts, ʔaṁxlwísmstṁ, ʔaṁxlwísmstp, ʔaṁxlwísmstsəl̥x
9. isʔaṁxlwísmnṁ, asʔaṁxlwísmnṁ, sʔaṁxlwísmṁs, sʔaṁxlwísmṁtṁ, sʔaṁxlwísmṁtp, sʔaṁxlwísmṁsəl̥x
10. isəčʔaṁxlwísmnṁ, asəčʔaṁxlwísmnṁ, səčʔaṁxlwísmṁs, səčʔaṁxlwísmṁtṁ, səčʔaṁxlwísmṁtp, səčʔaṁxlwísmṁsəl̥x
11. iksʔaṁxlwísmnṁ, aksʔaṁxlwísmnṁ, ksʔaṁxlwísmiʔs, ksʔaṁxlwísmṁtṁ, ksʔaṁxlwísmṁtp, ksʔaṁxlwísmiʔsəl̥x
12. iksəčʔaṁxlwísmnṁ, aksəčʔaṁxlwísmnṁ, ksəčʔaṁxlwísmiʔs, ksəčʔaṁxlwísmṁtṁ, ksəčʔaṁxlwísmṁtp, ksəčʔaṁxlwísmiʔsəl̥x
13. isʔaṁxlwís, asʔaṁxlwís, sʔaṁxlwísts, sʔaṁxlwístət, sʔaṁxlwísr̥p sʔaṁxlwístsəl̥x
14. isəčʔaṁxlwís, asəčʔaṁxlwís, səčʔaṁxlwísts, səčʔaṁxlwístət, səčʔaṁxlwísr̥p səčʔaṁxlwístsəl̥x
15. iksʔaṁxlwís, aksʔaṁxlwís, ksʔaṁxlwísts, ksʔaṁxlwístət, ksʔaṁxlwísr̥p ksʔaṁxlwístsəl̥x
16. iksəčʔaṁxlwís, aksəčʔaṁxlwís, ksəčʔaṁxlwísts, ksəčʔaṁxlwístət, ksəčʔaṁxlwísr̥p ksəčʔaṁxlwístsəl̥x
17. isčʔaṁxlwís, asčʔaṁxlwís, sčʔaṁxlwísts, sčʔaṁxlwístət, sčʔaṁxlwísr̥p, sčʔaṁxlwístsəl̥x
18. iksčʔaṁxlwís, aksčʔaṁxlwís, ksčʔaṁxlwísts, ksčʔaṁxlwístət, ksčʔaṁxlwísr̥p, ksčʔaṁxlwístsəl̥x
sʔaʔúms:
1. čaʔáqʷṁ čʔaṁxlwís iʔ sṁčʔáčkstx. (During the summer, the Lakes people moved around a lot.)
2. ʔaʔkín iʔ sʔiʔṁ ṁway ut iklíʔ ʔaṁʔiṁx iʔ sqilxʷ. (Where ever the food is ready the people would move there.)
3. pṁkiṁ miʔ p ṁʔiṁx kl̥ sič iʔ čitxʷr̥p ? (When will you folks move into your new house?)
20. tkəʔaṁ- separate
sṁʔaslmíws: tkəʔkʔaṁ
skʷístiṁ: tkəʔmix / tkəʔminx / tkəʔṁtikʷ (affirmative singular); lut akstkəʔaṁ / lut akstkəʔmínṁ (neg. singular); tkəʔmíwi / tkəʔmínwi / tkəʔṁtikʷi (affirmative plural); lut kstkəʔaṁp / lut kstkəʔṁtip / lut kstkəʔmíṁtp (neg. plural)
sčkʔiṁsts:
1. kṁ tkəʔaṁ, kʷ tkəʔaṁ, tkəʔaṁs, kʷu tkəʔaṁ, p tkəʔaṁ, tkəʔaṁəl̥x
2. kṁ čtkəʔaṁ, kʷ čtkəʔaṁ, čtkəʔaṁs, kʷu čtkəʔaṁ, p čtkəʔaṁ, čtkəʔaṁəl̥x
3. kṁ stkəʔmix, kʷ stkəʔmix, stkəʔmix, kʷu stkəʔmix, p stkəʔmix, stkəʔmixəl̥x
4. kṁ səčtkəʔmix, kʷ səčtkəʔmix, səčtkəʔmix, kʷu səčtkəʔmix, p səčtkəʔmix, səčtkəʔmixəl̥x
5. kṁ kstkəʔmíxaʔx, kʷ stkəʔmíxaʔx, kstkəʔmíxaʔx, kʷu kstkəʔmíxaʔx, p stkəʔmíxaʔx, kstkəʔmíxaʔxəl̥x
6. kṁ ksəčtkəʔmíxaʔx, kʷ səčtkəʔmíxaʔx, ksəčtkəʔmíxaʔx, kʷu ksəčtkəʔmíxaʔx, p səčtkəʔmíxaʔx, ksəčtkəʔmíxaʔxəl̥x
7. tkəʔṁstíṁ, tkəʔṁstixʷ, tkəʔṁstis, tkəʔṁstíṁ, tkəʔṁstip, tkəʔṁstisəl̥x
8. čtkəʔṁstíṁ, čtkəʔṁstixʷ, čtkəʔṁstis, čtkəʔṁstíṁ, čtkəʔṁstip, čtkəʔṁstisəl̥x
9. istkəʔṁstíṁ, istkəʔṁstíṁ, stkəʔṁstis, stkəʔṁstíṁ, stkəʔṁstip, stkəʔṁstisəl̥x
10. isəčtkəʔṁstíṁ, isəčtkəʔṁstíṁ, səčtkəʔṁstis, səčtkəʔṁstíṁ, səčtkəʔṁstip, səčtkəʔṁstisəl̥x
11. ikstkəʔṁstíṁ, ikstkəʔṁstíṁ, kstkəʔṁstis, kstkəʔṁstíṁ, kstkəʔṁstip, kstkəʔṁstisəl̥x
12. iksəčtkəʔṁstíṁ, iksəčtkəʔṁstíṁ, ksəčtkəʔṁstis, ksəčtkəʔṁstíṁ, ksəčtkəʔṁstip, ksəčtkəʔṁstisəl̥x
13. istkəʔaṁ, astkəʔaṁ, stkəʔaṁs, stkəʔaṁtət, stkəʔaṁp, stkəʔaṁsəl̥x
14. isəčtkəʔaṁ, asəčtkəʔaṁ, səčtkəʔaṁs, səčtkəʔaṁtət, səčtkəʔaṁp, səčtkəʔaṁsəl̥x
15. ikstkəʔaṁ, akstkəʔaṁ, kstkəʔaṁs, kstkəʔaṁtət, kstkəʔaṁp, kstkəʔaṁsəl̥x
16. iksəčtkəʔaṁ, aksəčtkəʔaṁ, ksəčtkəʔaṁs, ksəčtkəʔaṁtət, ksəčtkəʔaṁp, ksəčtkəʔaṁsəl̥x
17. isčtakʔ, asčtakʔ, sčtakʔs, sčtakʔtət, sčtakʔr̥p, sčtakʔsəl̥x
18. iksčtakʔ, aksčtakʔ, ksčtakʔs, ksčtakʔtət, ksčtakʔr̥p, ksčtakʔsəl̥x
sʔaʔúms:
1. iʔ kʷiʔłt čtkəʔaṁ itíʔ čxʷýlwis, kṁ čʔulws iʔ kʷiʔłt. (Some traveled by themselves, others in small groups.)

2. čtəłkəłam i? twtwit tı xəxiwxwtr̄n ła čkʷilstn̄m. (The boys sweat separately from the girls.)
3. tkəłkəłmstikʷ i? stətr̄mtims. (Separate her clothes.)
21. m̄ymaȳt - known
s?a?úms:
1. m̄ymaȳt i? s̄n̄čaȳčkstx čkʷl̄kʷul̄m̄ t s̄čac̄ilkst tı s̄xʷl̄i? i? spūmts. (The Lakes were known for making capes out of the fur of the mountain goat.)
2. m̄ymaȳt ix̄i? sqʷsqʷsi?s (It's plain to see it's his child.)
3. m̄ymaȳt i? sp̄il̄m̄ čp̄ətp̄ətf̄ála?xʷ i? pačkt̄s. (It's plain to recognize the bitterroot since the leaves lay on the ground.)
22. s̄čac̄ilkst - cape
s̄n̄?as̄l̄m̄iws: s̄čac̄čac̄ilksts
s?a?úms:
1. m̄ymaȳt i? s̄n̄čaȳčkstx čkʷl̄kʷul̄m̄ t s̄čac̄ilkst tı s̄xʷl̄i? i? spūmts. (The Lakes were known for making capes out of the fur of the mountain goat.)
2. qʷam̄qʷm̄t i? s̄čac̄ilksts (She has a beautiful cape.)
3. xʷu?úsm̄ i? s̄čac̄čac̄ilksts . (He has a lot of different capes.)
23. sxʷul̄txʷ - tipi lodge
s̄n̄?as̄l̄m̄iws: sxʷl̄xʷul̄txʷ
s?a?úms:
1. Í s̄ča?áqʷ i? s̄n̄čaȳčkstx Í sxʷul̄txʷ ki? h̄kʷliwt, kʷl̄kʷul̄m̄əlx tı tukʷtán km̄ tı mxītp̄ ki?l̄il̄xʷs. (During the summer the Lakes people lived in teepees covered with cedar bark or with tules.)
2. i? sxʷl̄xʷul̄txʷ čs̄l̄s̄al̄ ȳčat ta?kín. (The teepees were sitting all over the place.)
3. in̄x̄ást isxʷul̄txʷ . il̄i? k̄n̄ č̄hpul̄x. (I like my teepee. I sleep in it.)
24. sīxl̄xst - move something
s̄n̄?as̄l̄m̄iws: sə̄x̄sīxl̄xst
skʷl̄stīh̄: sīxl̄xstx / sīxl̄xskʷ (affirmative singular); lut aks̄īxl̄xst / lut aks̄īxl̄xstr̄n (neg. singular); síxl̄xstwi / síxl̄xskʷi (affirmative plural); lut ks̄īxl̄xstr̄p / lut ks̄īxl̄xstp (neg. plural)
s̄čk̄t̄?īȳsts:
1. k̄n̄ sīxl̄xst, kʷ sīxl̄xst, sīxl̄xsts, kʷu sīxl̄xst, p sīxl̄xst, sīxl̄xstəlx
2. k̄n̄ čsīxl̄xst, kʷ čsīxl̄xst, čsīxl̄xsts, kʷu čsīxl̄xst, p čsīxl̄xst, čsīxl̄xstəlx
3. k̄n̄ səsīxl̄xstx, kʷ səsīxl̄xstx, səsīxl̄xstx, kʷu səsīxl̄xstx, p səsīxl̄xstx, səsīxl̄xstxəlx
4. k̄n̄ səčsīxl̄xstx, kʷ səčsīxl̄xstx, səčsīxl̄xstx, kʷu səčsīxl̄xstx, p səčsīxl̄xstx, səčsīxl̄xstxəlx
5. k̄n̄ ks̄īxl̄xstxa?x, kʷ sīxl̄xstxa?x, ks̄īxl̄xstxa?x, kʷu ks̄īxl̄xstxa?x, p sīxl̄xstxa?x, ks̄īxl̄xstxa?xəlx
6. k̄n̄ ks̄əčsīxl̄xstxa?x, kʷ səčsīxl̄xstxa?x, ks̄əčsīxl̄xstxa?x, kʷu ks̄əčsīxl̄xstxa?x, p səčsīxl̄xstxa?x, ks̄əčsīxl̄xstxa?xəlx
7. sīxl̄xst̄n̄, sīxl̄xstxʷ, sīxl̄xsts, sīxl̄xst̄m̄, sīxl̄xstp, sīxl̄xstsəlx
8. čsīxl̄xst̄n̄, čsīxl̄xstxʷ, čsīxl̄xsts, čsīxl̄xst̄m̄, čsīxl̄xstp, čsīxl̄xstsəlx
9. is̄əs̄x̄sīxl̄xst̄n̄, as̄əs̄x̄sīxl̄xst̄n̄, səsīxl̄xsts, səsīxl̄xst̄m̄, səsīxl̄xstp, səsīxl̄xstsəlx
10. is̄əčs̄x̄sīxl̄xst̄n̄, as̄əčs̄x̄sīxl̄xst̄n̄, səčsīxl̄xsts, səčsīxl̄xst̄m̄, səčsīxl̄xstp, səčsīxl̄xstsəlx
11. iks̄īxl̄xst̄n̄, aks̄īxl̄xst̄n̄, ks̄īxl̄xsts, ks̄īxl̄xst̄m̄, ks̄īxl̄xstp, ks̄īxl̄xstsəlx
12. iks̄əčs̄īxl̄xst̄n̄, aks̄əčs̄īxl̄xst̄n̄, ks̄əčsīxl̄xsts, ks̄əčsīxl̄xst̄m̄, ks̄əčsīxl̄xstp, ks̄əčsīxl̄xstsəlx

13. isíílx, asíílx, siíílx, siííxtət, siíílxrhp, siíílx səlx
14. isəčsiíílx, asəčsiíílx, səčsiíílx, səčsiííxtət, səčsiíílxrhp, səčsiíílx səlx
15. iksíílx, aksíílx, ksiíílx, ksiííxtət, ksiíílxrhp, ksiíílx səlx
16. iksəčsiíílx, aksəčsiíílx, ksəčsiíílx, ksəčsiííxtət, ksəčsiíílxrhp, ksəčsiíílx səlx
17. isčsiíílx, asčsiíílx, sčsiíílx, sčsiííxtət, sčsiíílxrhp, sčsiíílx səlx
18. iksčsiíílx, aksčsiíílx, ksčsiíílx, ksčsiííxtət, ksčsiíílxrhp, ksčsiíílx səlx
sʔaʔúms:
1. ixíʔ t čətčitxʷ tiy̓t̓y̓m̓t̓ tə kʷul̓t̓xʷ səlx uʔ tə ksiíílxst̓səlx . (Those houses were easy to make and easy to move.)
2. isəčsəx̌siíílxst̓m̓ isč̓h̓p̓suʔs. (I'm irrigating and moving the water.)
3. ixíʔ t tkətmilxʷ čsiíílxip̓m̓ . (That woman moves her butt from one to another.)
25. ʔxʷam̓ - kill (more than one)
s̃h̓ʔasim̓iws: ʔəxʷʔxʷam̓
skʷʔistiʔn̓: ʔxʷmix / ʔxʷntikʷ (affirmative singular); lut aksʔxʷam̓ (neg. singular); ʔxʷm̓iwi / ʔxʷntikʷi (affirmative plural); lut ksʔxʷam̓p / lut ksʔxʷntip (neg. plural)
sčkʔʔiys̓ts:
1. k̃n̓ ʔxʷam̓, kʷ ʔxʷam̓, ʔxʷams, kʷu ʔxʷam̓, p ʔxʷam̓, ʔxʷam̓əlx
2. k̃n̓ čʔxʷam̓, kʷ čʔxʷam̓, čʔxʷam̓, kʷu čʔxʷam̓, p čʔxʷam̓, čʔxʷam̓əlx
3. k̃n̓ sʔxʷmix, kʷ sʔxʷmix, sʔxʷmix, kʷu sʔxʷmix, p sʔxʷmix, sʔxʷmixəlx
4. k̃n̓ səčʔxʷmix, kʷ səčʔxʷmix, səčʔxʷmix, kʷu səčʔxʷmix, p səčʔxʷmix, səčʔxʷmixəlx
5. k̃n̓ ksʔxʷm̓ixaʔx, kʷ sʔxʷm̓ixaʔx, ksʔxʷm̓ixaʔx, p sʔxʷm̓ixaʔx, ksʔxʷm̓ixaʔxəlx
6. k̃n̓ ksəčʔxʷm̓ixaʔx, kʷ səčʔxʷm̓ixaʔx, ksəčʔxʷm̓ixaʔx, p səčʔxʷm̓ixaʔx, ksəčʔxʷm̓ixaʔxəlx
7. ʔxʷntĩn̓, ʔxʷntixʷ, ʔxʷntis, ʔxʷntim̓, ʔxʷntip, ʔxʷntisəlx
8. čʔxʷstĩn̓, čʔxʷstixʷ, čʔxʷstis, čʔxʷstim̓, čʔxʷstip, čʔxʷstisəlx
9. isʔxʷam̓, asʔxʷam̓, sʔxʷntis, sʔxʷntim̓, sʔxʷntip, sʔxʷntisəlx
10. isəčʔxʷam̓, asəčʔxʷam̓, səčʔxʷntis, səčʔxʷntim̓, səčʔxʷntip, səčʔxʷntisəlx
11. iksʔxʷam̓, aksʔxʷam̓, ksʔxʷntis, ksʔxʷntim̓, ksʔxʷntip, ksʔxʷntisəlx
12. iksəčʔxʷam̓, aksəčʔxʷam̓, ksəčʔxʷntis, ksəčʔxʷntim̓, ksəčʔxʷntip, ksəčʔxʷntisəlx
13. isʔxʷam̓, asʔxʷam̓, sʔxʷams, sʔxʷam̓tət, sʔxʷam̓p, sʔxʷamsəlx
14. isəčʔxʷam̓, asəčʔxʷam̓, səčʔxʷams, səčʔxʷam̓tət, səčʔxʷam̓p, səčʔxʷamsəlx
15. iksʔxʷam̓, aksʔxʷam̓, ksʔxʷams, ksʔxʷam̓tət. ksʔxʷam̓p, ksʔxʷamsəlx
16. iksəčʔxʷam̓, aksəčʔxʷam̓, ksəčʔxʷams, ksəčʔxʷam̓tət. ksəčʔxʷam̓p, ksəčʔxʷamsəlx
17. isčʔaxʷ, asčʔaxʷ, sčʔaxʷs, sčʔaxʷtət, sčʔaxʷrhp, sčʔaxʷ səlx
18. iksčʔaxʷ, aksčʔaxʷ, ksčʔaxʷs, ksčʔaxʷtət, ksčʔaxʷrhp, ksčʔaxʷ səlx
sʔaʔúms:
1. kaʔáy̓m̓ iʔ s̃h̓ʔay̓čk̓stx xʷʔit tə čʔxʷam̓ t s̃laʔč̓in̓m̓ uʔ xʷʔit tə č̓it̓xʷm̓ t kəkh̓iʔ t̓i təkʷtikʷt̓ aʔ č̓kum̓n̓m̓ k̓i č̓wč̓wíxaʔ. (In the fall, the Lakes hunted a lot of deer, and they caught lots of kokanee as they came out of the lakes and into the streams to spawn.)
2. ixíʔ t s̃h̓ksĩl̓st̓s uʔ ʔxʷntis iʔ s̃nəq̓silxʷs. (That person was so mean he beat his family.)
3. p̃h̓kĩn̓ m̓iʔ p̃ ʔəxʷsqáx̌aʔm̓ ? (When are you folks going to butcher?)
26. kum̓n̓m̓ - spawn
s̃h̓ʔasim̓iws: k̃m̓kum̓n̓m̓
skʷʔistiʔn̓: kum̓nx / kum̓nm̓nt̓ (affirmative singular); lut akskum̓n̓m̓ / lut akskum̓nm̓n̓m̓ (neg. singular); kúmm̓wi / kúmm̓m̓nt̓i (affirmative plural); lut kskum̓n̓m̓p / lut kskum̓nm̓nt̓p (neg. plural)

sčkʔiʔst: 1. kñ kumnñ, kʷ kumnñ, kumnñ, kʷu kumnñ, p kumnñ, kumnñəlx 2. kñ čkumnñ, kʷ čkumnñ, čkumnñ, kʷu čkumnñ, p čkumnñ, čkumnñəlx 3. kñ skumnx, kʷ skumnx, skumnx, kʷu skumnx, p skumnx, skumnxəlx 4. kñ səčkumnx, kʷ səčkumnx, səčkumnx, kʷu səčkumnx, p səčkumnx, səčkumnxəlx 5. kñ kskúmnaʔx, kʷ skúmnaʔx, kskúmnaʔx, kʷu kskúmnaʔx, p skúmnaʔx, kskúmnaʔxəlx 6. kñ ksəčkúmnaʔx, kʷ səčkúmnaʔx, ksəčkúmnaʔx, kʷu ksəčkúmnaʔx, p səčkúmnaʔx, ksəčkúmnaʔxəlx 7. iskúmnnñ, askúmnnñ, skumnñs, skumnñtət, skumnñp, skumnñsəlx 8. isəčkúmnnñ, asəčkúmnnñ, səčkumnñs, səčkumnñtət, səčkumnñp, səčkumnñsəlx 9. iksúmnnñ, aksúmnnñ, kskumnñs, kskumnñtət, kskumnñp, kskumnñsəlx 10. iksəčkúmnnñ, aksəčkúmnnñ, ksəčkumnñs, ksəčkumnñtət, ksəčkumnñp, ksəčkumnñsəlx 11. isčkúmnnñ, asčkúmnnñ, sčkumnñs, sčkumnñtət, sčkumnñp, sčkumnñsəlx 12. iksčkúmnnñ, aksčkúmnnñ, ksčkumnñs, ksčkumnñtət, ksčkumnñp, ksčkumnñsəlx
sʔaʔúms: 1. kaʔáyñ iʔ shʔayčkstx xʷʔit ʔa čʔxʷam t sʔaʔčínñ uʔ xʷʔit ʔa čtixʷñ t kəkhíʔ tʔ təkʷtíkʷt aʔ čkumnñ kʔ čwčwíxaʔ. (In the fall, the Lakes hunted a lot of deer, and they caught lots of kokanee as they came out of the lakes and into the streams to spawn.) 2. pñkiñ iʔ mimt kaʔ kʔumnñəlx ? (When do white fish spawn?) 3. pñkiñ iʔ xʷəxʷmínaʔ kaʔ kʔumnñ í ixíʔ t tíkʷt ? ʔə qipčñ miʔ ʔaʔím iʔ sxʷuýñt. (When do the trout spawn in that lake? When the ice melts off in the spring.)
27. pññ- end
shʔasímíw: pñpññ
skʷístiʔ: pññ / pññskʷ (affirmative singular); lut akspññ (neg. singular); pññwi / pññskʷi (affirmative plural); lut kspññp / lut kspññmstp (neg. plural)
sčkʔiʔst: 1. kñ pññ, kʷ pññ, pññ, kʷu pññ, p pññ, pññəlx 2. kñ čpññ, kʷ čpññ, čpññ, kʷu čpññ, p čpññ, čpññəlx 3. kñ spññ, kʷ spññ, spññ, kʷu spññ, p spññ, spññəlx 4. kñ səčpññ, kʷ səčpññ, səčpññ, p səčpññ, səčpññəlx 5. kñ kspññaʔx kʷ spññaʔx, kspññaʔx, kʷu kspññaʔx, p spññaʔx, kspññaʔxəlx 6. kñ ksəčpññaʔx kʷ səčpññaʔx, ksəčpññaʔx, kʷu ksəčpññaʔx, p səčpññaʔx, ksəčpññaʔxəlx 7. pññmstñ, pññmstxʷ, pññmsts, pññmstñ, pññmstp, pññmstsəlx 8. čpññmstñ, čpññmstxʷ, čpññmsts, čpññmstm, čpññmstp, čpññmstsəlx 9. spññmstñ aspññmstñ, spññmsts, spññmstp, spññmstsəlx 10. səčpññmstñ asəčpññmstñ, səčpññmsts, səčpññmstp, səčpññmstsəlx 11. ikspññmstñ akspññmstñ, kspññmsts, kspññmstp, kspññmstsəlx 12. iksəčpññmstñ aksəčpññmstñ, ksəčpññmsts, ksəčpññmstp, ksəčpññmstsəlx 13. ispññ, aspññ, spññs, spññtət, spññp, spññsəlx 14. isəčpññ, asəčpññ, səčpññs, səčpññtət, səčpññp, səčpññsəlx 15. ikspññ, akspññ, kspññs, kspññtət, kspññp, kspññsəlx 16. iksəčpññ, aksəčpññ, ksəčpññs, ksəčpññtət, ksəčpññp, ksəčpññsəlx 17. isčpññ, asčpññ, sčpññs, sčpññtət, sčpññp, sčpññsəlx 18. iksčpññ, aksčpññ, ksčpññs, ksčpññtət, ksčpññp, ksčpññsəlx
sʔaʔúms:

1. 4ə ɸuɫɪŋ iʔ sɤaʔáʔ, iʔ sɪŋáʔɤkstx ʔuɫɪwɪs ɪ sɪŋɪstktɪsəɫx. (At the end of fall, the Lakes people gathered together in winter villages.)
2. xʷɪlwɪsmɪs iʔ tɪmɤʷúlaʔxʷ uʔ ɸɫɸuɫɪmɪsts. (He traveled the world over.)
3. 4a ɕkɤawɪsts iʔ ɤɪkʷs uʔ ɕɸuɫɪmɪsts. (When he prays the rosary he goes to the end.)
28. ɔʷɕiʔ- pithouse
sɪŋʔasɪmɪwɪs: ɔʷɕɔʷɕiʔ
sʔaʔúɪmɪs:
1. ʔɪstktɪm, iʔ sɪŋáʔɤkstx ɪŋʔɪmɤɫ ɪ ɔʷɕiʔsəɫx. (During the winter, the Lakes people lived in pit houses.)
2. ɪsnəqsɪɫxʷ aláʔ səɕkʷuɫxʷəɫx t ɔʷɕiʔ. (My relatives here are building a pit house.)
3. kɤxʷɪɪ iʔ ɔʷəɕɔʷɕiʔs iʔ sɤwɤnaʔqɪnx. (The Okanagans have lots of pithouses.)
29. yuɫɪ- log
sɪŋʔasɪmɪwɪs: yɪyuɫɪ
sʔaʔúɪmɪs:
1. ɪxiʔ uʔ kʷuɫmɪntxʷ iʔ yuɫɪ ɕkɸɪniwɪs tqɪɫktɪmɪs aʔ ɕɪŋtəxʷúlaʔxʷ. (Then they used to logs to build a frame over the hole.)
2. iʔ sɕɪɕal yɪyuɫɪ. (The trees are big around.)
3. iʔ sqɪɫɪtmɪxʷ 4a ɕxɪmɪŋktɪ ɕktɪyuɫɪ. (When men get exited they get big.)
30. tqmnínaʔɪt- put things on top of something
sɪŋʔasɪmɪwɪs: tqmɪmqmínaʔɪt
skʷɪstiɤɪt: tqmnínaʔx / tqmnínaʔɪt (affirmative singular); lut akstqmnínaʔ / lut akstqmnínaʔɪm (neg. singular); tqmnínaʔwi / tqmnínaʔɪti (affirmative plural); lut kstqmnínaʔɪmp / lut kstqmnínaʔɪtp (neg. plural)
sɕkɤʔɪyɪsts:
1. kɪ tqmnínaʔɪm, kʷ tqmnínaʔɪm, tqmnínaʔɪm, kʷu tqmnínaʔɪm, p tqmnínaʔɪm, tqmnínaʔɪməɫx
2. kɪ ɕtqmnínaʔɪm, kʷ ɕtqmnínaʔɪm, ɕtqmnínaʔɪm, kʷu ɕtqmnínaʔɪm, p ɕtqmnínaʔɪm, ɕtqmnínaʔɪməɫx
3. kɪ stqmnínaʔx, kʷ stqmnínaʔx, stqmnínaʔx, kʷu stqmnínaʔx, p stqmnínaʔx, stqmnínaʔxəɫx
4. kɪ səɕtqmnínaʔx, kʷ səɕtqmnínaʔx, səɕtqmnínaʔx, kʷu səɕtqmnínaʔx, p səɕtqmnínaʔx, səɕtqmnínaʔsəɫx
5. kɪ kstqmnínaʔx, kʷ stqmnínaʔx, kstqmnínaʔx, kʷu kstqmnínaʔx, p stqmnínaʔx, kstqmnínaʔxəɫx
6. kɪ ksəɕtqmnínaʔx, kʷ səɕtqmnínaʔx, ksəɕtqmnínaʔx, kʷu ksəɕtqmnínaʔx, p səɕtqmnínaʔx, ksəɕtqmnínaʔxəɫx
7. tqmnínaʔɪ, tqmnínaʔɪtx, tqmnínaʔs, tqmnínaʔɪtm, tqmnínaʔɪtp, tqmnínaʔsəɫx
8. ɕtqmnínaʔstɪ, ɕtqmnínaʔstx, ɕtqmnínaʔsts, ɕtqmnínaʔstrɪ, ɕtqmnínaʔstp, ɕtqmnínaʔstsəɫx
9. ɪstqmnínaʔɪm, astqmnínaʔɪm, stqmnínaʔs, stqmnínaʔɪtm, stqmnínaʔɪtp, stqmnínaʔsəɫx
10. ɪsəɕtqmnínaʔɪm, asəɕtqmnínaʔɪm, səɕtqmnínaʔs, səɕtqmnínaʔɪtm, səɕtqmnínaʔɪtp, səɕtqmnínaʔsəɫx
11. ɪkstqmnínaʔɪm, akstqmnínaʔɪm, kstqmnínaʔs, kstqmnínaʔɪtm, kstqmnínaʔɪtp, kstqmnínaʔsəɫx
12. ɪksəɕtqmnínaʔɪm, aksəɕtqmnínaʔɪm, ksəɕtqmnínaʔs, ksəɕtqmnínaʔɪtm, ksəɕtqmnínaʔɪtp, ksəɕtqmnínaʔsəɫx
13. ɪstqmnínaʔɪm, astqmnínaʔɪm, stqmnínaʔmɪs, stqmnínaʔmɪtət, stqmnínaʔmɪp, stqmnínaʔmɪsəɫx
14. ɪsəɕtqmnínaʔɪm, asəɕtqmnínaʔɪm, səɕtqmnínaʔmɪs, səɕtqmnínaʔmɪtət, səɕtqmnínaʔmɪp, səɕtqmnínaʔmɪsəɫx
15. ɪkstqmnínaʔɪm, akstqmnínaʔɪm, kstqmnínaʔmɪs, kstqmnínaʔmɪtət, kstqmnínaʔmɪp, kstqmnínaʔmɪsəɫx
16. ɪksəɕtqmnínaʔɪm, aksəɕtqmnínaʔɪm, ksəɕtqmnínaʔmɪs, ksəɕtqmnínaʔmɪtət, ksəɕtqmnínaʔmɪp, ksəɕtqmnínaʔmɪsəɫx
17. ɪsɕtqmnínaʔ, asɕtqmnínaʔ, sɕtqmnínaʔs, sɕtqmnínaʔtət, sɕtqmnínaʔmɪp, sɕtqmnínaʔsəɫx
18. ɪksɕtqmnínaʔ, aksɕtqmnínaʔ, ksɕtqmnínaʔs, ksɕtqmnínaʔtət, ksɕtqmnínaʔmɪp, ksɕtqmnínaʔsəɫx
sʔaʔúɪmɪs:

1. tqmnínaʔs iʔ yult t tkíkíxmikstń, sič ktpínaʔs t tukʷtáń sič itlíʔ klíqnaʔs t ʔúkʷlaʔxʷ. (They covered the logs with branches, then covered it with tule mats, and then covered it with dirt.)
2. ʔə ńtqítʰkʷńtxʷ asiʔiʔ, tqmnínaʔńtxʷ t xłxłut miʔ naʔlt. (When you put your hide in the water cover it with rocks so it goes under water.)
3. kʷ ʔə kʷulm t ńtxúlaʔxʷ, kmlíʔánaʔńt uʔ tqmqmnínaʔńt t spaʔpús. (When you bake cakes, icing on it and put hearts on it.)
31. ktpínaʔńt - cover something
sńʔaslmíwʷs: ktəptínaʔńt
skʷístiʔń: ktpínaʔx / ktpínaʔńt (affirmative singular); lut aksktpínaʔ / lut aksktpínaʔm (neg. singular); ktpínaʔwi / ktpínaʔńti (affirmative plural); lut ksktpínaʔm / lut ksktpínaʔńtp (neg. plural)
sčktʔiʔys:
1. kń ktpínaʔm, kʷ ktpínaʔm, ktpínaʔm, kʷu ktpínaʔm, p ktpínaʔm, ktpínaʔmǎx
2. kń čktpínaʔm, kʷ čktpínaʔm, čktpínaʔm, kʷu čktpínaʔm, p čktpínaʔm, čktpínaʔmǎx
3. kń sktpínaʔx, kʷ sktpínaʔx, sktpínaʔx, kʷu sktpínaʔx, p sktpínaʔx, sktpínaʔxǎx
4. kń səčktpínaʔx, kʷ səčktpínaʔx, səčktpínaʔx, kʷu səčktpínaʔx, p səčktpínaʔx, səčktpínaʔxǎx
5. kń ksktpínaʔaʔx, kʷ sktpínaʔaʔx, ksktpínaʔaʔx, kʷu ksktpínaʔaʔx, p sktpínaʔaʔx, ksktpínaʔaʔxǎx
6. kń ksəčktpínaʔaʔx, kʷ səčktpínaʔaʔx, ksəčktpínaʔaʔx, kʷu ksəčktpínaʔaʔx, p səčktpínaʔaʔx, ksəčktpínaʔaʔxǎx
7. ktpínaʔń, ktpínaʔńtxʷ, ktpínaʔs, ktpínaʔńtrń, ktpínaʔńtp, ktpínaʔsǎx
8. čktpínaʔstń, čktpínaʔstxʷ, čktpínaʔsts, čktpínaʔstm, čktpínaʔstp, cktpínaʔstsǎx
9. isktpínaʔm, asktpínaʔm, sktəpínaʔs, sktəpínaʔńtrń, sktəpínaʔńtp, stəpínaʔsǎx
10. isəčktpínaʔm, asəčktpínaʔm, səčktəpínaʔs, səčktəpínaʔńtrń, səčktəpínaʔńtp, səčktəpínaʔsǎx
11. iksktpínaʔm, aksktpínaʔm, ksktəpínaʔiʔs, ksktəpínaʔńtrń, ksktəpínaʔńtp, ktəpínaʔiʔsǎx
12. iksəčktpínaʔm, aksəčktpínaʔm, ksəčktəpínaʔiʔs, ksəčktəpínaʔńtrń, ksəčktəpínaʔńtp, ksəčktəpínaʔiʔsǎx
13. isktpínaʔm, asktəpínaʔm, sktəpínaʔms, sktəpínaʔmtət, sktəpínaʔm, sktəpínaʔmsǎx
14. isəčktəpínaʔm, asəčktəpínaʔm, səčktəpínaʔms, səčktəpínaʔmtət, səčktəpínaʔm, səčktəpínaʔmsǎx
15. iksktpínaʔm, aksktpínaʔm, ksktəpínaʔms, ksktəpínaʔmtət, ksktəpínaʔm, ktəpínaʔmsǎx
16. iksəčktpínaʔm, aksəčktpínaʔm, ksəčktəpínaʔms, ksəčktəpínaʔmtət, ksəčktəpínaʔm, ksəčktəpínaʔmsǎx
17. isčktəpínaʔ, asčktəpínaʔ, sčktəpínaʔs, sčktəpínaʔtət, stčktəpínaʔm, sčktəpínaʔsǎx
18. iksčktəpínaʔ, aksčktəpínaʔ, ksčktəpínaʔs, ksčktəpínaʔtət, kstčktəpínaʔm, ksčktəpínaʔsǎx
sʔaʔúms:
1. tqəmnínaʔs iʔ yult t tkíkíxmikstń, sič ktpínaʔs t tukʷtáń sič itlíʔ klíqnaʔs t ʔúkʷlaʔxʷ. (They covered the logs with branches, then covered it with tule mats, and then covered it with dirt.)
2. xʷuʔx ktəptínaʔńt iʔ patáq, ksčʔaʔmíxaʔx ʔə klaxʷ čm sísułt. (Go and cover the potatoes its going to get cold tonite they might freeze.)
3. atáʔ miʔ kʷ ktəpnaʔńčút ʔə klaxʷ. (Cover up with this blanket when it gets dark.)
32. kʔaʔxńtáń - ladder
sńʔaslmíwʷs: kʔaʔʔaʔxńtáń
sʔaʔúms:
1. ʔtqíłtk čʔaxʷ itíʔ iʔ sqilxʷ kaʔ čńʔuʔxʷ kń ʔáčqaʔ čkʷulmst iʔ kʔaʔxńtáń , uʔ nixʷ itíʔ iʔ spuʔúł ʔáčqaʔ. (At the top there was a hole where people could go in and out using a ladder, and where smoke could go out.)
2. ʔsápiʔ iʔ mίxikaʔx kʔkʔaʔʔaʔxńtáń , ilíʔ tkíwíx miʔ sič ńʔúʔxʷ kł shilíʔtńs. (Long ago the Aztecs had ladders, they climb up to get to go in their living quarters.)

3. Čkʷulmstn̓ i? kʷa?xntán kn̓ ʷa čqʷliw̓m̓ t lipám̓. (I use a ladder when I pick apples.)
33. naqslxʷiws- be related / be family
sʷaʷúms:
1. i? sn̓čayčkstx kʷaʷar̓m̓ naqslxʷiws kl̓ syilx kl̓ ʷawtímtk i? sʷxʷyaʷpítkʷx, uʷ čxiʷ itíʷ ʷa čqʷaʷqʷaʷáí čnsyilxčn̓m̓. (The Lakes people are closely related to the Syilx who live to the south, the Colville people, and they speak nsəl̓xčín̓ in the same way.)
2. yʷat aláʷ i? sqilxʷ kʷu naqslxʷsiws . (All the people here are our relatives.)
3. haʷ ixiʷ? sn̓aqslxʷs ? (Is that his relative.)
34. nsyilxčn̓m̓- speak Salish
sn̓ʷaslm̓iws: ns̓syilxčn̓m̓
skʷl̓stiʷn̓: ns̓syilxčn̓x (affirmative singular); lut aks̓nsyilxčn̓m̓ (neg. singular); ns̓yilxčn̓wi (affirmative plural); lut ks̓nsyilxčn̓mp̓ (neg. plural)
sčkʷʷiʷsts:
1. kn̓ ns̓syilxčn̓m̓, kʷ ns̓syilxčn̓m̓, ns̓syilxčn̓m̓ kʷu ns̓syilxčn̓m̓, p ns̓syilxčn̓m̓, ns̓syilxčn̓m̓əlx
2. kn̓ čns̓syilxčn̓m̓, kʷ čns̓syilxčn̓m̓, čns̓syilxčn̓m̓ kʷu čns̓syilxčn̓m̓, p čns̓syilxčn̓m̓, čns̓syilxčn̓m̓əlx
3. kn̓ sn̓syilxčn̓x, kʷ sn̓syilxčn̓x, sn̓syilxčn̓x, kʷu sn̓syilxčn̓x, p sn̓syilxčn̓x, sn̓syilxčn̓xəlx
4. kn̓ səčns̓syilxčn̓x, kʷ səčns̓syilxčn̓x, səčns̓syilxčn̓x, kʷu səčns̓syilxčn̓x, p səčns̓syilxčn̓x, səčns̓syilxčn̓xəlx
5. kn̓ ksns̓yixčnaʷx, kʷ sn̓syilxčnaʷx, ks̓nsyilxčnaʷx, kʷu ks̓nsyilxčnaʷx, p sn̓syilxčnaʷx, ks̓nsyilxčnaʷxəlx
6. kn̓ ksəčns̓yixčnaʷx, kʷ səčns̓syilxčnaʷx, ksəčns̓syilxčnaʷx, kʷu ksəčns̓syilxčnaʷx, p səčns̓syilxčnaʷx, ksəčns̓syilxčnaʷxəlx
7. is̓ns̓yilxčn̓m̓, as̓ns̓yilxčn̓m̓, sn̓syilxčn̓ms̓, sn̓syilxčn̓mtət, sn̓syilxčn̓mp̓, sn̓syilxčn̓ms̓əlx
8. isəčns̓yilxčn̓m̓, asəčns̓yilxčn̓m̓, səčns̓syilxčn̓ms̓, səčns̓syilxčn̓mtət, səčns̓syilxčn̓mp̓, səčns̓syilxčn̓ms̓əlx
9. iks̓ns̓yilxčn̓m̓, aks̓ns̓yilxčn̓m̓, ks̓nsyilxčn̓ms̓, ks̓nsyilxčn̓mtət, ks̓nsyilxčn̓mp̓ ks̓nsyilxčn̓ms̓əlx
10. iksəčns̓yilxčn̓m̓, aksəčns̓yilxčn̓m̓, ksəčns̓syilxčn̓ms̓, ksəčns̓syilxčn̓mtət, ksəčns̓syilxčn̓mp̓ ksəčns̓syilxčn̓ms̓əlx
11. isčns̓yilxčn̓, asčns̓yilxčn̓, sčns̓yilxčn̓s̓, sčns̓yilxčn̓tət, sčns̓yilxčn̓mp̓ sčns̓yilxčn̓s̓əlx
12. iksčns̓yilxčn̓, aksčns̓yilxčn̓, ksčns̓yilxčn̓s̓, ksčns̓yilxčn̓tət, ksčns̓yilxčn̓mp̓, ksčns̓yilxčn̓s̓əlx
sʷaʷúms:
1. i? sn̓čayčkstx kʷaʷar̓m̓ naqslxʷiws kl̓ syilx kl̓ ʷawtímtk i? sʷxʷyaʷpítkʷx, uʷ čxiʷ itíʷ ʷa čqʷaʷqʷaʷáí čnsyilxčn̓m̓ . (The Lakes people are closely related to the Syilx who live to the south, the Colville people, and they speak nsəl̓xčín̓ in the same way.)
2. xʷʷit i? sqilxʷ lut kím̓ ʷa čns̓syilxčn̓m̓ . (There are a lot of people who doesn't speak Salish.)
3. čaʷkʷ yʷayʷát i? sqilxʷ čn̓ql̓qilxʷčn̓m̓, čns̓syilxčn̓m̓ . (All the people should speak their language, speak Salish.)
35. qʷəwsčut- come together / be together
sn̓ʷaslm̓iws: qʷəwsčut
skʷl̓stiʷn̓: qʷəwsčutx (affirmative singular); lut aks̓qʷəwsčút (neg. singular); qʷəwsčútwi (affirmative plural); lut ks̓qʷəwsčút̓mp̓ (neg. plural)
sčkʷʷiʷsts:
1. kn̓ qʷəwsčut, kʷ qʷəwsčut, qʷəwsčut, kʷu qʷəwsčut, p qʷəwsčut, qʷəwsčutəlx
2. kn̓ čqʷəwsčut, kʷ čqʷəwsčut, čqʷəwsčut, kʷu čqʷəwsčut, p čqʷəwsčut, čqʷəwsčutəlx
3. kn̓ sqʷəwsčutx, kʷ sqʷəwsčutx, sqʷəwsčutx, kʷu sqʷəwsčutx, p sqʷəwsčutx, sqʷəwsčutxəlx

4. kñ səčq̄təw̄sčutx, kʷ səčq̄təw̄sčutx, səčq̄təw̄sčutx, kʷu səčq̄təw̄sčutx, p səčq̄təw̄sčutx, səčq̄təw̄sčutxəlx
5. kñ ksq̄təw̄sčútaʔx, kʷ ksq̄təw̄sčútaʔx, ksq̄təw̄sčútaʔx, kʷu ksq̄təw̄sčútaʔx, p sq̄təw̄sčútaʔx, ksq̄təw̄sčútaʔxəlx
6. kñ ksəčq̄təw̄sčútaʔx, kʷ ksəčq̄təw̄sčútaʔx, ksəčq̄təw̄sčútaʔx, kʷu ksəčq̄təw̄sčútaʔx, p səčq̄təw̄sčútaʔx, ksəčq̄təw̄sčútaʔxəlx
7. isq̄təw̄sčút, asq̄təw̄sčút, sq̄təw̄sčuts, sq̄təw̄sčutət, sq̄təw̄sčutmp, sq̄təw̄sčutsəlx
8. isəčq̄təw̄sčút, asəčq̄təw̄sčút, səčq̄təw̄sčuts, səčq̄təw̄sčutət, səčq̄təw̄sčutmp, səčq̄təw̄sčutsəlx
9. iksq̄təw̄sčút, aksq̄təw̄sčút, ksq̄təw̄sčuts, ksq̄təw̄sčutət, ksq̄təw̄sčutmp, ksq̄təw̄sčutsəlx
10. iksəčq̄təw̄sčút, aksəčq̄təw̄sčút, ksəčq̄təw̄sčuts, ksəčq̄təw̄sčutət, ksəčq̄təw̄sčutmp, ksəčq̄təw̄sčutsəlx
11. isčq̄təw̄sčút, asčq̄təw̄sčút, sčq̄təw̄sčuts, sčq̄təw̄sčutət, sčq̄təw̄sčutmp, sčq̄təw̄sčutsəlx
12. iksčq̄təw̄sčút, aksčq̄təw̄sčút, ksčq̄təw̄sčuts, ksčq̄təw̄sčutət, ksčq̄təw̄sčutmp, ksčq̄təw̄sčutsəlx
sʔaʔúms:
1. q̄sápiʔ iʔ sh̄aýčkstx naʔʔ s̄x̄yaʔpítkʷx čq̄təw̄sčut čkʷntwixʷ čmrim̄. (In the old days the Lakes and Colviles often married each other.)
2. čtiyá...qʷt naʔm̄t pútiʔ čq̄təw̄sčut. (They fight alot, but they're still together.)
3. ilíʔ čq̄təw̄sčut uʔ ləkləkəlx. (Both of them together were put in jail.)
36. kʷntwixʷ- take each other
sh̄ʔasimíw̄s: kʷnkʷntwixʷ
skʷl̄stiʔn̄: kʷntwixʷəxʷ (affirmative singular); lut akskʷntwixʷ (neg. singular); kʷntwixʷwi (affirmative plural); lut kskʷntwixʷmp (neg. plural)
sčk̄tʔiýsts:
1. ---, ---, ---, kʷu kʷnkʷntwixʷ, p kʷnkʷntwixʷ, kʷnkʷntwixʷəlx
2. ---, ---, ---, kʷu čkʷnkʷntwixʷ, p čkʷnkʷntwixʷ, čkʷnkʷntwixʷəlx
3. ---, ---, ---, kʷu skʷntwixʷəxʷ, p snkʷntwixʷəxʷ, skʷntwixʷəxʷəlx
4. ---, ---, ---, kʷu səčkʷnkʷntwixʷəxʷ, p səčkʷnkʷntwixʷəxʷ, səčkʷnkʷntwixʷəxʷəlx
5. ---, ---, ---, kʷu kskʷntwixʷaʔx, p skʷntwixʷaʔx, kskʷntwixʷaʔxəlx
6. ---, ---, ---, kʷu ksəčkʷntwixʷaʔx, p səčkʷntwixʷaʔx, ksəčkʷntwixʷaʔxəlx
7. ---, ---, ---, skʷntwixʷtət, skʷntwixʷmp, skʷntwixʷsəlx
8. ---, ---, ---, səčkʷntwixʷtət, səčkʷntwixʷmp, səčkʷntwixʷsəlx
9. ---, ---, ---, kskʷntwixʷtət, kskʷntwixʷmp, kskʷntwixʷsəlx
10. ---, ---, ---, ksəčkʷntwixʷtət, ksəčkʷntwixʷmp, ksəčkʷntwixʷsəlx
11. ---, ---, ---, sčkʷntwixʷtət, sčkʷntwixʷmp, sčkʷntwixʷsəlx
12. ---, ---, ---, ksčkʷntwixʷtət, ksčkʷntwixʷmp, ksčkʷntwixʷsəlx
sʔaʔúms:
1. q̄sápiʔ iʔ sh̄aýčkstx naʔʔ s̄x̄yaʔpítkʷx čq̄təw̄sčut čkʷntwixʷ čmrim̄. (In the old days the Lakes and Colviles often married each other.)
2. ʔa čtiyáqʷt iʔ sqilxʷ ilíʔ uʔ kʷnkʷntwixʷ miʔ sič n̄q̄úlaʔxʷms. (When people fight they grab on to each other before one throws the other down.)
3. ilíʔ ʔə ksxʷuýs uʔ kʷntwixʷəlx. (When he's going to go, they hold each other.)
37. mrim̄- marry
sh̄ʔasimíw̄s: m̄rmrim̄
skʷl̄stiʔn̄: mrimx (affirmative singular); lut aksmrim̄ (neg. singular); mrim̄wi (affirmative plural); lut ksmrim̄p (neg. plural)
sčk̄tʔiýsts:
1. kñ mrim̄, kʷ mrim̄, čmrim̄, kʷu mrim̄, p mrim̄, mrim̄əlx

2. kñ čmriṁ, kʷ čmriṁ, čmriṁ, kʷu čmriṁ, p čmriṁ, čmriṁəlx
3. kñ smriṁx, kʷ smriṁx, sčmriṁx, kʷu smriṁx, p smriṁx, smriṁxəlx
4. kñ səčmriṁx, kʷ səčmriṁx, səčmriṁx, kʷu səčmriṁx, p səčmriṁx, səčmriṁxəlx
5. kñ ksmrímaʔx kʷ smrímaʔx, ksmrímaʔx kʷu ksmrímaʔx p smrímaʔx ksmrímaʔxəlx
6. kñ ksəčmrímaʔx kʷ səčmrímaʔx, ksəčmrímaʔx kʷu ksəčmrímaʔx p səčmrímaʔx ksəčmrímaʔxəlx
7. mrimṁ, mrimṁtxʷ, mriṁs, mrimṁtṁ, mrimṁtp, mriṁsəlx
8. čmriṁstṁ, čmriṁstxʷ, čmriṁsts, čmriṁstṁ, čmriṁstp, čmriṁstsəlx
9. ismriṁṁ, asmriṁṁ, smriṁs, smrimṁtṁ, smrimṁtp, smriṁsəlx
10. isəčmriṁṁ, asəčmriṁṁ, səčmriṁs, səčmrimṁtṁ, səčmrimṁtp, səčmriṁsəlx
11. iksmriṁṁ, aksmriṁṁ, ksmrímiʔs, ksmrimṁtṁ, ksmrimṁtp, ksmrímiʔsəlx
12. iksəčmriṁṁ, aksəčmriṁṁ, ksəčmrímiʔs, ksəčmrimṁtṁ, ksəčmrimṁtp, ksəčmrímiʔsəlx
13. ismriṁ, asmriṁ, smriṁs, smriṁtət, smriṁp, smriṁsəlx
14. isəčmriṁ, asəčmriṁ, səčmriṁs, səčmriṁtət, səčmriṁp, səčmriṁsəlx
15. iksmriṁ, aksmriṁ, ksmriṁs, ksmriṁtət, ksmriṁp, ksmriṁsəlx
16. iksəčmriṁ, aksəčmriṁ, ksəčmriṁs, ksəčmriṁtət, ksəčmriṁp, ksəčmriṁsəlx
17. isčmriṁ, asčmriṁ, sčmriṁs, sčmriṁtət, sčmriṁp, sčmriṁsəlx
18. iksčmriṁ, aksčmriṁ, ksčmriṁs, ksčmriṁtət, ksčmriṁp, ksčmriṁsəlx
Sʔaʔúṁs:
1. q́sápiʔ iʔ sh́ayčkstx naʔt sʰyá+pítkʷx čq́wšcút čkʷntwixʷ čmriṁ . (In the old days the Lakes and Colviles often married each other.)
2. in̄xmíṁk kñ ksčmrímaʔx naṁt iʔ lútiʔ kñ kakíčm. (I want to be married but I haven't found one yet.)
3. haʔ čmistíxʷ ixiʔ t sq́ltmixʷ waʔ čmriṁ . (Did you know that man is already married?)
38. laṁtmṁt / lătiw̄s- be friends/friendly with
sn̄ʔaslmíw̄s: slălaṁt
skʷl̄stiṁ: lătiw̄sx / laṁtmṁt (affirmative singular); lut akslătiw̄s / lut akslăṁtmn̄ (neg. singular); lătiw̄swi / lăṁtmṁti (affirmative plural); lut kslătiw̄sṁp / lut kslăṁtmṁtp (neg. plural)
sčk̄tʔiṁsts:
1. kñ laṁtṁ, kʷ laṁtṁ, laṁtṁ, kʷu laṁtṁ, p laṁtṁ, laṁtṁəlx
2. kñ člaṁtṁ, kʷ člaṁtṁ, člaṁtṁ, kʷu člaṁtṁ, p člaṁtṁ, člaṁtṁəlx
3. kñ slaṁtx, kʷ slaṁtx, slaṁtx, kʷu slaṁtx, p slaṁtx, slaṁtxəlx
4. kñ səčlaṁtx, kʷ səčlaṁtx, səčlaṁtx, kʷu səčlaṁtx, p səčlaṁtx, səčlaṁtxəlx
5. kñ kslăṁtaʔx, kʷ slăṁtaʔx, kslăṁtaʔx, kʷu kslăṁtaʔx, p slăṁtaʔx, kslăṁtaʔxəlx
6. kñ ksəčlăṁtaʔx, kʷ səčlăṁtaʔx, ksəčlăṁtaʔx, kʷu ksəčlăṁtaʔx, p səčlăṁtaʔx, ksəčlăṁtaʔxəlx
7. laṁtmṁ, laṁtmṁtxʷ, laṁtṁs, laṁtmṁtṁ, laṁtmṁtp, laṁtmṁsəlx
8. člaṁtmṁstṁ, člaṁtmṁstxʷ, člaṁtmṁsts, člaṁtmṁstṁ, člaṁtmṁstp, člaṁtmṁstsəlx
9. islăṁtmn̄, aslăṁtmn̄, slaṁtṁs, slaṁtmṁtṁ, slaṁtmṁtp, slăṁtṁsəlx
10. isəčlăṁtmn̄, asəčlăṁtmn̄, səčlaṁtṁs, səčlaṁtmṁtṁ, səčlaṁtmṁtp, səčlăṁtmṁsəlx
11. ikslăṁtmn̄, akslăṁtmn̄, kslăṁtmiʔs, kslăṁtmṁtṁ, kslăṁtmṁtp, kslăṁtmiʔsəlx
12. iksəčlăṁtmn̄, aksəčlăṁtmn̄, ksəčlăṁtmiʔs, ksəčlaṁtmṁtṁ, ksəčlaṁtmṁtp, ksəčlăṁtmiʔsəlx
13. islăṁtṁ, aslăṁtṁ, slaṁtṁs, slaṁtṁtət, slaṁtṁp, slaṁtṁsəlx
14. isəčlăṁtṁ, asəčlăṁtṁ, səčlaṁtṁs, səčlaṁtṁtət, səčlaṁtṁp, səčlaṁtṁsəlx
15. ikslăṁtṁ, akslăṁtṁ, kslăṁtṁs, kslăṁtṁtət, kslăṁtṁp, kslăṁtṁsəlx
16. iksəčlăṁtṁ, aksəčlăṁtṁ, ksəčlaṁtṁs, ksəčlaṁtṁtət, ksəčlaṁtṁp, ksəčlaṁtṁsəlx
17. isčlăṁt, asčlăṁt, sčlaṁts, sčlaṁtət, sčlaṁtṁp, sčlaṁtsəlx
18. iksčlăṁt, aksčlăṁt, ksčlaṁts, ksčlaṁtət, ksčlaṁtṁp, ksčlaṁtsəlx
sʔaʔúṁs:
1. iʔ sh́ayčkstx laṁtṁs iʔ ql̄spil̄x ixiʔ ta čk̄l skʷl̄ptaṁ kaʔ čwəxwix, uʔ nixʷ iʔ sixʷápmx ixiʔ ka ṁʔiṁl̄tk kaʔ čwixəlx.

(The Lakes were also friendly with the Kalispel who lived to the east of them, and with the Shuswap people who lived to their north.)
2. ka?kín asíxláxt ? (Where are your friends?)
3. íxí?əlx ta?lí? lǎtiws . (They are real good friends.)
39. skʷáptan - east
s?a?úms:
1. í? sǎyǎckstx laǎtrns í? qǎspiǎx íxí? ta čkǎ skʷáptan ka? čwəxwix, u+ nixʷ í? sixʷáapmx íxí? ka nǎ?ǎltk ka? čwixəlx. (The Lakes were also friendly with the Kalispel who lived to the east of them, and with the Shuswap people who lived to their north.)
2. nǎchusx kǎ skʷáptan . (Face to the east.)
3. tla?kín ka? čkǎkʷáap í? xiyá+nixʷ íxí? skʷáptan . (From where the sun rises that's to the east.)
40. sixʷápmx - Shushwap
sǎ?asímiws: sixʷixʷápmx
s?a?úms:
1. í? sǎyǎckstx laǎtrns í? qǎspiǎx íxí? ta čkǎ skʷáptan ka? čwəxwix u+ nixʷ í? sixʷápmx íxí? ka nǎ?ǎltk ka? čwixəlx. (The Lakes were also friendly with the Kalispel who lived to the east of them, and with the Shuswap people who lived to their north.)
2. txʷa?xʷ?ít í? sixʷápmx lǎtiws kǎ sǎkna?qínx. (There are a lot of Shushwaps are friendly with the Okanagans.)
3. qǎsápi? í? sixʷápmx čxʷuǎy u+ kʷaǎxsǎ tǎ smaǎ?íms í? sǎkna?qínx. (A long time ago the Shushwaps came and kidnaped women from the Okanagans.)
41. ?alwsčút - gather together
sǎ?asímiws: ?al?úlwščút
skʷǎstítn: ?alwsčútx (affirmative singular); lut aks?alwsčút (neg. singular); ?alwsčútwi (affirmative plural); lut ks?alwsčútrǎp (neg. plural)
sčkǎ?íysts:
1. ---, ---, ---, kʷu ?alwsčút, p ?alwsčút, ?alwsčútəlx
2. ---, ---, ---, kʷu č?alwsčút, p č?alwsčút, č?alwsčútəlx
3. ---, ---, ---, kʷu s?lu?ščútx, p s?alwsčútx, s?alwsčútəlx
4. ---, ---, ---, kʷu səč?al?alwsčútx, p səč?al?alwsčútx, səč?al?alwsčútəlx
5. ---, ---, ---, kʷu ks?alwsčúta?x, p s?alwsčúta?x, ks?alwsčúta?xəlx
6. ---, ---, ---, kʷu ksəč?alwsčúta?x, p səč?alwsčúta?x, ksəč?alwsčúta?xəlx
7. ---, ---, ---, s?alwsčútət, s?alwsčútrǎp, s?alwsčútsəlx
8. ---, ---, ---, səč?alwsčútət, səč?alwsčútrǎp, səč?alwsčútsəlx
9. ---, ---, ---, ks?alwsčútət, ks?alwsčútrǎp, ks?alwsčútsəlx
10. ---, ---, ---, ksəč?alwsčútət, ksəč?alwsčútrǎp, ksəč?alwsčútsəlx
11. ---, ---, ---, sč?alwsčútət, sč?alwsčútrǎp, sč?alwsčútsəlx
12. ---, ---, ---, ksč?alwsčútət, ksč?alwsčútrǎp, ksč?alwsčútsəlx
s?a?úms:
1. nǎka?sǎls í? sǎyǎckstx, ?alwsčútəlx u+ tkʷupxnǎs tiyáqʷtstəlx í? Ktunáxa?. (The Lakes did not like that, so they gathered together and attacked the Kootenais.)
2. sǎlt í? knaqs u+ ?alwsčút kǎkǎxtwixʷ lá?lá?ǎtísəlx put kǎkǎci?səlx mi? sič qmapəlx. (When one got lost they would gather together and search for him, they didn't give up until they found him.)

3. way ʔalwscút iʔ skəkʔakaʔ way mat kíkʔ miʔ kaʔáyʔ. (The birds are gathered up it must be close to fall time.)
42. tkʷupxnm̐ - gather around / surround
sñʔaslmíw̓s: tkʷəpkʷupxnm̐
skʷístiʔn̐: tkʷupxnh̐ / tkʷupxnm̐t (affirmative singular); lu akstkʷúpxnm̐ (neg. singular); tkʷúpxnh̐wi / tkʷúpxnm̐ti (affirmative plural); lut kstkʷupxnm̐p / lut kstkʷupxnm̐tp (neg. plural)
sčkʔiʔy̓sts: 1. kñ tkʷupxnh̐, kʷ tkʷupxnh̐. tkʷupxnh̐, kʷu tkʷupxnh̐, p tkʷupxnh̐, tkʷupxnh̐əlx 2. kñ čtkʷupxnh̐, kʷ čtkʷupxnh̐. čtkʷupxnh̐, kʷu čtkʷupxnh̐, p čtkʷupxnh̐, čtkʷupxnh̐əlx 3. kñ stkʷupxnh̐, kʷ stkʷupxnh̐, stkʷupxnh̐, kʷu stkʷupxnh̐, p stkʷupxnh̐, stkʷupxnh̐əlx 4. kñ səčtkʷúpxnh̐, kʷ səčtkʷúpxnh̐, səčtkʷúpxnh̐, kʷu səčtkʷúpkʷúpxnh̐, p səčtkʷúpkʷúpxnh̐, səčtkʷúpkʷúpxnh̐əlx 5. kñ kstkʷúpxnaʔx, kʷ stkʷúpxnaʔx, kstkʷúpxnaʔx, kʷu kstkʷúpxnaʔx, p stkʷúpxnaʔx, kstkʷupxnaʔxəlx 6. kñ ksəčtkʷúpxnaʔx, kʷ səčtkʷúpxnaʔx, ksəčtkʷúpxnaʔx, kʷu ksəčtkʷúpxnaʔx, p səčtkʷúpxnaʔx, ksəčtkʷupxnaʔxəlx 7. tkʷupxnm̐, tkʷupxnm̐txʷ, tkʷupxnm̐s, tkʷupxnm̐t̐, tkʷupxnm̐tp, tkʷupxnm̐səlx 8. čtkʷupxnm̐st̐, čtkʷupxnm̐stxʷ, čtkʷupxnm̐sts, čtkʷupxnm̐st̐, čtkʷupxnm̐stp, čtkʷupxnm̐stsəlx 9. istkʷúpxnm̐m̐, astkʷúpxnm̐m̐, stkʷupxnm̐s, stkʷupxnm̐t̐, stkʷupxnm̐tp, stkʷupxnm̐səlx 10. isəčtkʷúpxnm̐m̐, asəčtkʷúpxnm̐m̐, səčtkʷupxnm̐s, səčtkʷupxnm̐t̐, səčtkʷupxnm̐tp, səčtkʷupxnm̐səlx 11. ikstkʷúpxnm̐m̐, akstkʷúpxnm̐m̐, kstkʷúpxnm̐iʔs, kstkʷupxnm̐t̐, kstkʷupxnm̐tp, kstkʷupxnm̐iʔsəlx 12. iksəčtkʷúpxnm̐m̐, aksəčtkʷúpxnm̐m̐, ksəčtkʷupxnm̐iʔs, ksəčtkʷupxnm̐t̐, ksəčtkʷupxnm̐tp, ksəčtkʷupxnm̐iʔsəlx 13. istkʷúpxnm̐, astkʷúpxnm̐, stkʷupxnm̐s, stkʷupxnm̐t̐, stkʷupxnm̐p, stkʷupxnm̐səlx 14. isəčtkʷúpxnm̐, asəčtkʷúpxnm̐, səčtkʷupxnm̐s, səčtkʷupxnm̐t̐, səčtkʷupxnm̐p, səčtkʷupxnm̐səlx 15. ikstkʷúpxnm̐, akstkʷúpxnm̐, kstkʷupxnm̐s, kstkʷupxnm̐t̐, kstkʷupxnm̐p, kstkʷupxnm̐səlx 16. iksəčtkʷúpxnm̐, aksəčtkʷúpxnm̐, ksəčtkʷupxnm̐s, ksəčtkʷupxnm̐t̐, ksəčtkʷupxnm̐p, ksəčtkʷupxnm̐səlx 17. isčtkʷupxnh̐, asčtkʷupxnh̐, sčtkʷupxnh̐s, sčtkʷupxnh̐t̐, sčtkʷupxnm̐p, sčtkʷupxnh̐səlx 18. iksčtkʷupxnh̐, aksčtkʷupxnh̐, ksčtkʷupxnh̐s, ksčtkʷupxnh̐t̐, ksčtkʷupxnm̐p, ksčtkʷupxnh̐səlx
sʔaʔúms:
1. nkaʔs̐ls iʔ sñʔayčkstx, ʔalwscútəlx uʔ tkʷupxnm̐s tiyáqʷtstsəlx iʔ Ktunáxaʔ. (The Lakes did not like that, so they gathered together and attacked the Kootenais.)
2. níxna t sʔalʔílxʷts iʔ sqilxʷ ʔə wiksəlx iʔ sʔiʔn̐ uʔ tkʷupxnh̐əlx . (My goodness the people were really hungry when they saw food they scrambled to get some.)
3. ʔa čʔam̐st̐n̐ iskəkʔákaʔ čtkʷupxnh̐ uʔ čkp̐nwixʷ. (When I feed my chickens they rush and gather around, and they peck at each other.)
43. k̐mañ - get/take away things
sñʔaslmíw̓s: k̐mk̐mañ
skʷístiʔn̐: k̐m̐ix / k̐m̐ntikʷ (affirmative singular); lut aksk̐mañ (neg. singular); k̐m̐iwi / k̐m̐ntikʷi (affirmative plural); lut ksk̐mañp / lut ksk̐mañtp (neg. plural)
sčkʔiʔy̓sts: 1. kñ k̐mañ, kʷ k̐mañ, k̐mañ, kʷu k̐mañ, p k̐mañ, k̐mañəlx 2. kñ čk̐mañ, kʷ čk̐mañ, čk̐mañ, kʷu čk̐mañ, p čk̐mañ, čk̐mañəlx 3. kñ sk̐m̐ix, kʷ sk̐m̐ix, sk̐m̐ix, kʷu sk̐m̐ix, p sk̐m̐ix, sk̐m̐ixəlx 4. kñ səčk̐m̐ix, kʷ səčk̐m̐ix, səčk̐m̐ix, kʷu səčk̐m̐m̐ix, p səčk̐m̐m̐ix, səčk̐m̐m̐ixəlx 5. kñ ksk̐m̐ixaʔx, kʷ sk̐m̐ixaʔx, ksk̐m̐ixaʔx, kʷu ksk̐m̐m̐ixaʔx, p sk̐m̐m̐ixaʔx, sk̐m̐m̐ixaʔxəlx 6. kñ ksəčk̐m̐ixaʔx, kʷ səčk̐m̐ixaʔx, ksəčk̐m̐ixaʔx, kʷu ksəčk̐m̐m̐ixaʔx, p səčk̐m̐m̐ixaʔx, səčk̐m̐m̐ixaʔxəlx

7. kṁṁṁtiṁ, kṁṁṁtixʷ, kṁṁṁtis, kṁṁṁtiṁ, kṁṁṁtip, kṁṁṁtisəlx
8. čkṁṁstiṁ, čkṁṁstixʷ, čkṁṁstis, čkṁṁstiṁ, čkṁṁstip, čkṁṁstisəlx
9. iskṁṁmáṁ, askṁṁmáṁ, skṁṁṁtis, skṁṁṁtiṁ, skṁṁṁtip, skṁṁṁtisəlx
10. isəčkṁṁmáṁ, asəčkṁṁmáṁ, səčkṁṁṁtis, səčkṁṁṁtiṁ, səčkṁṁṁtip, səčkṁṁṁtisəlx
11. iksṁṁmáṁ, aksṁṁmáṁ, kskṁṁṁtis, kskṁṁṁtiṁ, kskṁṁṁtip, kskṁṁṁtisəlx
12. iksəčkṁṁmáṁ, aksəčkṁṁmáṁ, ksəčkṁṁṁtis, ksəčkṁṁṁtiṁ, ksəčkṁṁṁtip, ksəčkṁṁṁtisəlx
13. iskṁṁmáṁ, askṁṁmáṁ, skṁṁmáṁs, skṁṁmáṁtət, skṁṁmáṁp, skṁṁmáṁsəlx
14. isəčkṁṁmáṁ, asəčkṁṁmáṁ, səčkṁṁmáṁs, səčkṁṁmáṁtət, səčkṁṁmáṁp, səčkṁṁmáṁsəlx
15. iksṁṁmáṁ, aksṁṁmáṁ, kskṁṁmáṁs, kskṁṁmáṁtət, kskṁṁmáṁp, kskṁṁmáṁsəlx
16. iksəčkṁṁmáṁ, aksəčkṁṁmáṁ, ksəčkṁṁmáṁs, ksəčkṁṁmáṁtət, ksəčkṁṁmáṁp, ksəčkṁṁmáṁsəlx
17. isčkáṁ, asčkáṁ, sčkáṁs, sčkáṁtət, sčkáṁp, sčkáṁsəlx
18. iksčkáṁ, aksčkáṁ, ksčkáṁs, ksčkáṁtət, ksčkáṁp, ksčkáṁsəlx
sʔaʔúṁs:
1. ʔxʷupsəlx iʔ Ktunáxaʔ uʔ lut nixʷ xiʔxiʔstisəlx tə ksṁṁmáṁsəlx t ṁtytyix. (The beat the Kootenais and never let them get salmon there again.)
2. iklíʔ kṁ ksxʷúyaʔx miʔ kṁ čkṁṁmáṁ t ṁtytyix. (I'm going there to get some salmon.)
3. snkʔlip čkṁṁṁtis iʔ ṁtytyix. (Coyote brought the salmon.)
44. čtəxmaṁ - live with in-laws
snʔaslmíwʷs: čtəxmaṁ
skʷlstiṁ: təxmix / təxṁtikʷ (affirmative singular); lut aksəxmaṁ (neg. singular); təxmiwi / təxṁtikʷi (affirmative plural); lut kstəxmaṁp / lut kstəxṁtip (neg. plural)
sčkʔiʔyʷs:
1. kṁ təxmaṁ, kʷ təxmaṁ, təxmaṁ, kʷu təxmaṁ, p təxmaṁ, təxmaṁəlx
2. kṁ čtəxmaṁ, kʷ čtəxmaṁ, čtəxmaṁ, kʷu čtəxmaṁ, p čtəxmaṁ, čtəxmaṁəlx
3. kṁ səxmix, kʷ səxmix, səxmix, kʷu səxmix, p səxmix, səxmixəlx
4. kṁ səčtəxmix, kʷ səčtəxmix, səčtəxmix, kʷu səčtəxmix, p səčtəxmix, səčtəxmixəlx
5. kṁ kstəxmixaʔx, kʷ səxmixaʔx, kstəxmixaʔx, kʷu kstəxmixaʔxm, p səxmixaʔx, kstəxmixaʔxəlx
6. kṁ ksəčtəxmixaʔx, kʷ səčtəxmixaʔx, ksəčtəxmixaʔx, kʷu ksəčtəxmixaʔxm, p səčtəxmixaʔx, ksəčtəxmixaʔxəlx
7. təxṁtiṁ, təxṁtixʷ, təxṁtis, təxṁtiṁ, təxṁtip, təxṁtisəlx
8. čtəxṁstiṁ, čtəxṁstixʷ, čtəxṁstis, čtəxṁstiṁ, čtəxṁstip, čtəxṁstisəlx
9. istəxmaṁ, astəxmaṁ, stəxṁtis, stəxṁtiṁ, stəxṁtip, stəxṁtisəlx
10. isəčtəxmaṁ, asəčtəxmaṁ, səčtəxṁtis, səčtəxṁtiṁ, səčtəxṁtip, səčtəxṁtisəlx
11. iksəxmaṁ, aksəxmaṁ, kstəxṁtis, kstəxṁtiṁ, kstəxṁtip, kstəxṁtisəlx
12. iksəčtəxmaṁ, aksəčtəxmaṁ, ksəčtəxṁtis, ksəčtəxṁtiṁ, ksəčtəxṁtip, ksəčtəxṁtisəlx
13. istəxmaṁ, astəxmaṁ, stəxmaṁs, stəxmaṁtət, stəxmaṁp, stəxmaṁsəlx
14. isəčtəxmaṁ, asəčtəxmaṁ, səčtəxmaṁs, səčtəxmaṁtət, səčtəxmaṁp, səčtəxmaṁsəlx
15. iksəxmaṁ, aksəxmaṁ, kstəxmaṁs, kstəxmaṁtət, kstəxmaṁp, kstəxmaṁsəlx
16. iksəčtəxmaṁ, aksəčtəxmaṁ, ksəčtəxmaṁs, ksəčtəxmaṁtət, ksəčtəxmaṁp, ksəčtəxmaṁsəlx
17. isčtəxáṁ, asčtəxáṁ, sčtəxáṁs, sčtəxáṁtət, sčtəxáṁp, sčtəxáṁsəlx
18. iksčtəxáṁ, aksčtəxáṁ, ksčtəxáṁs, ksčtəxáṁtət, ksčtəxáṁp, ksčtəxáṁsəlx
sʔaʔúṁs:
1. ʔa čmrim iʔ sqʔtmixʷ naʔt tkətmilxʷ iʔ snʔayčkstx, čtəxmaṁ kl tkətmilxʷs iʔ snaqsilxʷs. (When a Lakes man and woman got married, he often went to live with his woman's family.)

2. i? kʷiɬt i? sqɫɫmɨxʷ ta?li? čqʷnqʷaht ʔa čłəxmaŋ. (Some of the men have hard times when they live on a different reserve.)
3. lut yʕat i? swywynúmtaʔx čłəxłəxmaŋxəɬx. (Not all the young men go live with their in-laws.)
45. liqst / liqnt- bury / cover with earth
sŋʔaslmíw: lqliqnt
skʷlstiŋ: liqʰ / liqnt (affirmative singular); lut aksliqŋ (neg. singular); liqwi / liqnti (affirmative plural); lut ksliqŋp / lut ksliqntp (neg. plural)
sčkłʔiyst: 1. kŋ liqŋ, kʷ liqŋ, liqŋ, kʷu liqŋ, p liqŋ, liqŋəɬx 2. kŋ čliqŋ, kʷ čliqŋ, čliqŋ, kʷu čliqŋ, p čliqŋ, čliqŋəɬx 3. kŋ sliqʰ, kʷ sliqʰ, sliqʰ, kʷu sliqʰ, p sliqʰ, sliqʰəɬx 4. kŋ səčliqʰ, kʷ səčliqʰ, səčliqʰ, kʷu səčliqʰ, p səčliqʰ, səčliqʰəɬx 5. kŋ ksliqʰaʔx, kʷ sliqʰaʔx, ksliqʰaʔx, kʷu ksliqʰaʔx, p sliqʰaʔx, ksliqʰaʔxəɬx 6. kŋ ksəčliqʰaʔx, kʷ səčliqʰaʔx, ksəčliqʰaʔx, kʷu ksəčliqʰaʔx, p səčliqʰaʔx, ksəčliqʰaʔxəɬx 7. liqnt, liqntxʷ, liqs, liqntŋ, liqntp, liqsəɬx 8. čliqstŋ, čliqstxʷ, čliqsts, čliqstŋ, čliqstp, čliqstsəɬx 9. isliqŋ, asliqŋ, sliqs, sliqntŋ, sliqntp, sliqsəɬx 10. isəčliqŋ, asəčliqŋ, səčliqs, səčliqntŋ, səčliqntp, səčliqsəɬx 11. iksliqŋ, aksliqŋ, ksliqʰiʔs, ksliqntŋ, ksliqntp, ksliqʰiʔsəɬx 12. iksəčliqŋ, aksəčliqŋ, ksəčliqʰiʔs, ksəčliqntŋ, ksəčliqntp, ksəčliqʰiʔsəɬx 13. isliqŋ, asliqŋ, sliqŋs, sliqntət, sliqŋp, sliqŋsəɬx 14. isəčliqŋ, asəčliqŋ, səčliqŋs, səčliqntət, səčliqŋp, səčliqŋsəɬx 15. iksliqŋ, aksliqŋ, ksliqŋs, ksliqntət, ksliqŋp, ksliqŋsəɬx 16. iksəčliqŋ, aksəčliqŋ, ksəčliqŋs, ksəčliqntət, ksəčliqŋp, ksəčliqŋsəɬx 17. isčliq, asčliq, sčliqs, sčliqtət, sčliqŋp, sčliqsəɬx 18. iksčliq, aksčliq, ksčliqs, ksčliqtət, ksčliqŋp, ksčliqsəɬx
sʔaʔúms:
1. ʔa čliqstsəɬx i? sŋłlaɬs, kłəʔaŋ kł saʔtɬkʷ kŋ kłəʔaŋ kł tɬkʷt mi? liqsəɬx. (When they buried their dead, they always buried them near a river or lake.)
2. i? skəʕákaʔ ʔa čxʷkʷnčut čliqst t ʔúkwlaʔxʷ. (The chicken cleans itself by kicking up dust on itself.)
3. ləqliqnt i? sčʕaɬqŋ uł ixí? spłlaɬs. (Bury the seeds and they will start growing)
46. čpŋxaŋ- folded leg
sŋʔaslmíw: čpŋpŋxaŋ
skʷlstiŋ: pŋxaŋx / pŋxŋtikʷ (affirmative singular); lut akspŋxaŋ / lut akspŋxnaŋ (neg. singular); ____ (affirmative plural); lut kspŋxanŋp / lut kspŋxŋtip (neg. plural)
sčkłʔiyst: 1. kŋ pŋxaŋ, kʷ pŋxaŋ, čpŋxaŋ, kʷu pŋxaŋ, p pŋxaŋ, pŋxaŋəɬx 2. kŋ pŋxnaŋ, kʷ pŋxnaŋ, pŋxnaŋ, kʷu pŋxnaŋ, p pŋxnaŋ, pŋxnaŋəɬx 3. kŋ čpŋxaŋ, kʷ čpŋxaŋ, čpŋxaŋ, kʷu čpŋxaŋ, p čpŋxaŋ, čpŋxaŋəɬx 4. kŋ čpŋxnaŋ, kʷ čpŋxnaŋ, čpŋxnaŋ, kʷu čpŋxnaŋ, p čpŋxnaŋ, čpŋxnaŋəɬx 5. kŋ spŋxanx, kʷ spŋxanx, spŋxanx, kʷu spŋpŋxaŋx, p spŋpŋxaŋx, spŋpŋxaŋxəɬx 6. kŋ spŋxnmix, kʷ spŋxnmix, səčpŋxnmix, kʷu spŋxnmix, p spŋxnmix, spŋxnmixəɬx 7. kŋ səčpŋxanx, kʷ səčpŋxanx, səčpŋxanx, kʷu səčpŋpŋxaŋx, p səčpŋpŋxaŋx, səčpŋpŋxaŋxəɬx

8. kñ səčpñxnmix, kʷ səčpñxnmix, səčpñxnmix, kʷu səčpñxnmix, p səčpñxnmix, səčpñxnmixəlx
9. kñ kspñxánaʔx, kʷ spñxánaʔx, kspñxánaʔx, kʷu kspñxánaʔx, p kspñxánaʔx, kspñxánaʔxəlx
10. kñ kspñxnmíxaʔx, kʷ spñxnmíxaʔx, kspñxnmíxaʔx, kʷu kspñxnmíxaʔx, p spñxnmíxaʔx, kspñxnmíxaʔxəlx
11. kñ ksəčpñxánaʔx, kʷ səčpñxánaʔx, ksəčpñxánaʔx, kʷu ksəčpñxánaʔx, p ksəčpñxánaʔx, ksəčpñxánaʔxəlx
12. kñ ksəčpñxnmíxaʔx, kʷ səčpñxnmíxaʔx, ksəčpñxnmíxaʔx, kʷu ksəčpñxnmíxaʔx, p səčpñxnmíxaʔx, ksəčpñxnmíxaʔxəlx
13. pñxñtiñ, pñxñtixʷ, pñxñtis, pñxñtiñ, pñxñtip, pñxñtisəlx
14. čpñxstiñ, čpñxstixʷ, čpñxstis, čpñxstiñ, čpñxstip, čpñxstisəlx
15. ispñxnañm, aspñxnañm, spñxñtis, spñxñtiñ, spñxñtip, spñxñtisəlx
16. isəčpñxnañm, asəčpñxnañm, səčpñxñtis, səčpñxñtiñ, səčpñxñtip, səčpñxñtisəlx
17. ikspñxnañm, akspñxnañm, kspñxñtis, kspñxñtiñ, kspñxñtip, kspñxñtisəlx
18. iksəčpñxnañm, aksəčpñxnañm, ksəčpñxñtis, ksəčpñxñtiñ, ksəčpñxñtip, ksəčpñxñtisəlx
19. ispñxañ, aspñxañ, spñxañs, spñxañtət, spñxañm̐p, spñxañsəlx
20. ispñxnañm, aspñxnañm, spñxnañs, spñxnañtət, spñxnañm̐p, spñxnañm̐əlx
21. isəčpñxañ, asəčpñxañ, səčpñxañs, səčpñxañtət, səčpñxañm̐p, səčpñxañsəlx
22. isəčpñxnañm, asəčpñxnañm, səčpñxnañs, səčpñxnañtət, səčpñxnañm̐p, səčpñxnañm̐əlx
23. ikspñxañ, akspñxañ, kspñxañs, kspñxañtət, kspñxañm̐p, kspñxañsəlx
24. ikspñxnañm, akspñxnañm, kspñxnañs, kspñxnañtət, kspñxnañm̐p, kspñxnañm̐əlx
25. iksəčpñxañ, aksəčpñxañ, ksəčpñxañs, ksəčpñxañtət, ksəčpñxañm̐p, ksəčpñxañsəlx
26. iksəčpñxnañm, aksəčpñxnañm, ksəčpñxnañs, ksəčpñxnañtət, kspñxnañm̐p, kspñxnañm̐əlx
27. isčpñxañ, asčpñxañ, sčpñxañs, sčpñxañtət, sčpñxanm̐p, sčpñxañsəlx
28. iksčpñxañ, aksčpñxañ, ksčpñxañs, ksčpñxañtət, ksčpñxanm̐p, ksčpñxañsəlx
sʔaʔúms:
1. ʕapnáʔ, čmistisəlx ixíʔ sñʕayčkst iʔ sčkakíčsəsəlx ʔə ʕqñtisəlx kʔəʔam̐ í siwʔkʷ uʔ čkiñ iʔ ksəčpñpñxañs . (Nowadays, when people are digging and find something, they know it is a Lakes person if they are near water and the legs are bent in a certain way.)
2. ʔa ñswčn̐m̐st pñxnañm̐ uʔ q̐ʷiʔxínm̐. (When she proposed she bent her knee and knelt down.)
3. pútiʔ ʔaʔ čñtkʷíčcaʔm̐sts iʔ ʔuʕʷtílaʔts nýʕayp̐ čpñpñxañ . (While the baby is still in the womb, its legs are bent.)
47. sámaʔ- French / Euro-American person
sñʔaslmíw̐s: sm̐sámaʔ
sʔaʔúms:
1. ʔə čýʕap iʔ sámaʔ lut ʕast kí sñʕayčkstx. (When the Euro-Americans came, it was a bad time for the Lakes people.)
2. txʷaʔtwílx iʔ sm̐sámaʔ . (The white people have multiplied.)
3. iʔ k̐wíʕt iʔ sámaʔ taʔlíʔ sýsyus. (Some of the white people are accomplished.)
48. kʷəkw̐r̐iʔt- gold
sñʔaslmíw̐s: kʷəkw̐r̐kʷrit
sʔaʔúms:
1. sič itlíʔ kakíčm̐əlx t kʷəkw̐r̐iʔt naʔʔ piqsn̐ í sñʕayčkstx tm̐xʷúlaʔxʷ, ixíʔ uʔ xʷʔit iʔ sámaʔ naʔʔ čanm̐ñ čýʕapəlx ñčíqlaʔxʷm̐əlx. (Then a lot of gold and silver was found in the Lakes lands, and a lot of Euro-Americans and Chinese people came to dig.)
2. iʔ tí kʷəkw̐r̐iʔt in̐kn̐qíñkstñ kaʔ čkʷul. (My ring is made from gold)

3. ǵwǵwustsǵlx iǵ kʷǵkʷriǵt. (People wish for gold.)
49. piqsxǵ- silver
sǵǵasǵmǵwǵs: pǵqpiqsxǵ
sǵaǵǵmǵs:
1. siǵ itǵiǵ kakǵǵmǵlx t kʷǵkʷriǵt naǵt piqsxǵ i sǵǵaǵǵkstx tǵmǵxǵlaǵxʷ, ixǵiǵ uǵ xʷǵit iǵ sǵmaǵ naǵt ǵǵanmǵ ǵǵǵapǵlx nǵǵǵlaǵxʷmǵlx. (Then a lot of gold and silver was found in the Lakes lands, and a lot of Euro-Americans and Chinese people came to dig.)
2. ǵkant iǵ piqsxǵ naǵt iǵ kʷǵkʷriǵsxǵ. (Count the silver coins and the copper pennies.)
3. misxʷǵit t sǵǵaw iǵ piqsxǵ kiǵ tǵ kʷǵkʷriǵsxǵ. (Silver coins are worth more than copper pennies.)
50. ǵanmǵ- Chinese
sǵǵasǵmǵwǵs: ǵǵǵanmǵ
sǵaǵǵmǵs:
1. siǵ itǵiǵ kakǵǵmǵlx t kʷǵkʷriǵt naǵt piqsxǵ i sǵǵaǵǵkstx tǵmǵxǵlaǵxʷ, ixǵiǵ uǵ xʷǵit iǵ sǵmaǵ naǵt ǵanmǵ ǵǵǵapǵlx nǵǵǵlaǵxʷmǵlx. (Then a lot of gold and silver was found in the Lakes lands, and a lot of Euro-Americans and Chinese people came to dig.)
2. iǵ ǵǵanmǵ sǵsysus ǵa ǵǵʷaǵǵqǵm. (The Chinese are good gardeners.)
3. iǵǵǵst iǵ ǵanmǵ sǵiǵǵ. (I like Chinese food.)
51. nǵǵǵlaǵxʷmǵ- dig in the earth
sǵǵasǵmǵwǵs: nǵǵǵǵǵlaǵxʷm
skʷǵstiǵǵ: ǵǵlaǵxʷǵxʷ / nǵǵǵlaǵxʷǵt (affirmative singular); lut aksǵnǵǵlaǵxʷmǵ (neg. singular); nǵǵǵlaǵxʷwi / nǵǵǵlaǵxʷǵti (affirmative plural); lut ksǵnǵǵlaǵxʷmǵp / lut ksǵnǵǵlaǵxʷǵtp (neg. plural)
sǵǵǵǵiǵsts:
1. kǵ nǵǵǵlaǵxʷmǵ, kʷ nǵǵǵlaǵxʷmǵ, nǵǵǵlaǵxʷmǵ, kʷu nǵǵǵlaǵxʷmǵ, p nǵǵǵlaǵxʷmǵ, nǵǵǵlaǵxʷmǵlx
2. kǵ ǵnǵǵlaǵxʷmǵ, kʷ ǵnǵǵlaǵxʷmǵ, ǵnǵǵlaǵxʷmǵ, kʷu ǵnǵǵlaǵxʷmǵ, p ǵnǵǵlaǵxʷmǵ, ǵnǵǵlaǵxʷmǵlx
3. kǵ sǵnǵǵlaǵxʷǵxʷ, kʷ sǵnǵǵlaǵxʷǵxʷ, sǵnǵǵlaǵxʷǵxʷ, kʷu sǵnǵǵlaǵxʷǵxʷ, p sǵnǵǵlaǵxʷǵxʷ, sǵnǵǵlaǵxʷǵlx,
4. kǵ sǵǵnǵǵlaǵxʷǵxʷ, kʷ sǵǵnǵǵlaǵxʷǵxʷ, sǵǵnǵǵlaǵxʷǵxʷ, kʷu sǵǵnǵǵlaǵxʷǵxʷ, p sǵǵnǵǵlaǵxʷǵxʷ, sǵǵnǵǵlaǵxʷǵlx
5. kǵ ksǵnǵǵlaǵxʷaǵx, kʷ sǵnǵǵlaǵxʷaǵx, ksǵnǵǵlaǵxʷaǵx, kʷu ksǵnǵǵlaǵxʷaǵx, p sǵnǵǵlaǵxʷaǵx, ksǵnǵǵlaǵxʷaǵlx
6. kǵ ksǵǵnǵǵlaǵxʷaǵx, kʷ sǵǵnǵǵlaǵxʷaǵx, ksǵǵnǵǵlaǵxʷaǵx, kʷu ksǵǵnǵǵlaǵxʷaǵx, p sǵǵnǵǵlaǵxʷaǵx, ksǵǵnǵǵlaǵxʷaǵlx
7. nǵǵǵlaǵxʷǵ, nǵǵǵlaǵxʷǵtxʷ, nǵǵǵlaǵxʷs, nǵǵǵlaǵxʷǵtǵm, nǵǵǵlaǵxʷǵtp, nǵǵǵlaǵxʷsǵlx
8. ǵnǵǵlaǵxʷstǵ, ǵnǵǵlaǵxʷstxʷ, ǵnǵǵlaǵxʷsts, ǵnǵǵlaǵxʷstǵm, ǵnǵǵlaǵxʷstp, ǵnǵǵlaǵxʷstsǵlx
9. isǵnǵǵlaǵxʷ, asǵnǵǵlaǵxʷ, sǵnǵǵlaǵxʷs, sǵnǵǵlaǵxʷǵtǵm, sǵnǵǵlaǵxʷǵtp, sǵnǵǵlaǵxʷsǵlx
10. isǵǵnǵǵlaǵxʷ, asǵǵnǵǵlaǵxʷ, sǵǵnǵǵlaǵxʷs, sǵǵnǵǵlaǵxʷǵtǵm, sǵǵnǵǵlaǵxʷǵtp, sǵǵnǵǵlaǵxʷsǵlx
11. iksǵnǵǵlaǵxʷ, aksǵnǵǵlaǵxʷ, ksǵnǵǵlaǵxʷiǵs, ksǵnǵǵlaǵxʷǵtǵm, ksǵnǵǵlaǵxʷǵtp, ksǵnǵǵlaǵxʷiǵsǵlx
12. iksǵǵnǵǵlaǵxʷ, aksǵǵnǵǵlaǵxʷ, ksǵǵnǵǵlaǵxʷiǵs, ksǵǵnǵǵlaǵxʷǵtǵm, ksǵǵnǵǵlaǵxʷǵtp, ksǵǵnǵǵlaǵxʷiǵsǵlx
13. isǵnǵǵlaǵxʷ, asǵnǵǵlaǵxʷ, sǵnǵǵlaǵxʷs, sǵnǵǵlaǵxʷtǵt, sǵnǵǵlaǵxʷmǵp, sǵnǵǵlaǵxʷsǵlx
14. isǵǵnǵǵlaǵxʷ, asǵǵnǵǵlaǵxʷ, sǵǵnǵǵlaǵxʷs, sǵǵnǵǵlaǵxʷtǵt, sǵǵnǵǵlaǵxʷmǵp, sǵǵnǵǵlaǵxʷsǵlx
15. iksǵnǵǵlaǵxʷ, aksǵnǵǵlaǵxʷ, ksǵnǵǵlaǵxʷs, ksǵnǵǵlaǵxʷtǵt, ksǵnǵǵlaǵxʷmǵp, ksǵnǵǵlaǵxʷsǵlx
16. iksǵǵnǵǵlaǵxʷ, aksǵǵnǵǵlaǵxʷ, ksǵǵnǵǵlaǵxʷs, ksǵǵnǵǵlaǵxʷtǵt, ksǵǵnǵǵlaǵxʷmǵp, ksǵǵnǵǵlaǵxʷsǵlx
17. isǵǵnǵǵlaǵxʷ, asǵǵnǵǵlaǵxʷ, sǵǵnǵǵlaǵxʷs, sǵǵnǵǵlaǵxʷtǵt, sǵǵnǵǵlaǵxʷmǵp, sǵǵnǵǵlaǵxʷsǵlx
18. iksǵǵnǵǵlaǵxʷ, aksǵǵnǵǵlaǵxʷ, ksǵǵnǵǵlaǵxʷ, ksǵǵnǵǵlaǵxʷtǵt, ksǵǵnǵǵlaǵxʷmǵp, ksǵǵnǵǵlaǵxʷsǵlx

sʔaʔúms:
1. sič itlí? kakíčmǎlx t kʷəkʷíʔt naʔt piqsxǎn í sǎŋǎyčkstx tǎmxʷúlaʔxʷ, ixíʔ uʔ xʷʔit iʔ sámaʔ naʔt čanmǎn čýǧapǎlx ǎčiqilaʔxʷmǎlx . (Then a lot of gold and silver was found in the Lakes lands, and a lot of Euro-Americans and Chinese people came to dig.)
2. kǎ sǎčǎčiqilaʔxʷəxʷ čmaý kǎ kakíčmǎ t kʷəkʷrisxǎ. (I'm digging, I might find some gold.)
3. taʔlíʔ nýxʷut isčǎčiqilaʔxʷ . (The hole I dug is pretty deep.)
52. ʔǎpúlaʔxʷtǎ- mark on land
sǎʔasímiws: ʔǎpʔǎpúlaʔxʷtǎ
skʷístiʔtǎ: ʔǎpúlaʔxʷəxʷ / ʔǎpúlaʔxʷǎt (affirmative singular); lut aksʔǎpúlaʔxʷmǎ (neg. singular); ʔǎpúlaʔxʷwi / ʔǎpúlaʔxʷnti (affirmative plural); lut ksʔǎpúlaʔxʷmp / lut ksʔǎpúlaʔxʷǎtp (neg. plural)
sčkʔiʔyst:
1. kǎ ʔǎpúlaʔxʷmǎ, kʷ ʔǎpúlaʔxʷmǎ, ʔǎpúlaʔxʷmǎ, kʷu ʔǎpúlaʔxʷmǎ, p ʔǎpúlaʔxʷmǎ, ʔǎpúlaʔxʷmǎlx
2. kǎ čʔǎpúlaʔxʷmǎ, kʷ čʔǎpúlaʔxʷmǎ, čʔǎpúlaʔxʷmǎ, kʷu čʔǎpúlaʔxʷmǎ, p čʔǎpúlaʔxʷmǎ, čʔǎpúlaʔxʷmǎlx
3. kǎ stǎpúlaʔxʷəxʷ, kʷ stǎpúlaʔxʷəxʷ, stǎpúlaʔxʷəxʷ, kʷu stǎpúlaʔxʷəxʷ, p stǎpúlaʔxʷəxʷ, stǎpúlaʔxʷəxʷlx
4. kǎ sǎčʔǎpúlaʔxʷəxʷ, kʷ sǎčʔǎpúlaʔxʷəxʷ sǎčʔǎpúlaʔxʷəxʷ, kʷu sǎčʔǎpúlaʔxʷəxʷ, p sǎčʔǎpúlaʔxʷəxʷ, sǎčʔǎpúlaʔxʷəxʷlx
5. kǎ ksʔǎpúlaʔxʷaʔx, kʷ stǎpúlaʔxʷaʔx, ksʔǎpúlaʔxʷaʔx, kʷu ksʔǎpúlaʔxʷaʔx, p stǎpúlaʔxʷaʔx, ksʔǎpúlaʔxʷaʔxlx
6. kǎ ksǎčʔǎpúlaʔxʷaʔx, kʷ sǎčʔǎpúlaʔxʷaʔx, ksǎčʔǎpúlaʔxʷaʔx, kʷu ksǎčʔǎpúlaʔxʷaʔx, p sǎčʔǎpúlaʔxʷaʔx, ksǎčʔǎpúlaʔxʷaʔxlx
7. ʔǎpúlaʔxʷǎ, ʔǎpúlaʔxʷǎtxʷ, ʔǎpúlaʔxʷs, ʔǎpúlaʔxʷǎtmǎ, ʔǎpúlaʔxʷǎtp, ʔǎpúlaʔxʷsǎlx
8. čʔǎpúlaʔxʷstǎ, čʔǎpúlaʔxʷstxʷ, čʔǎpúlaʔxʷsts, čʔǎpúlaʔxʷstmǎ, čʔǎpúlaʔxʷstp, čʔǎpúlaʔxʷstsǎlx
9. istǎpúlaʔxʷmǎ, astǎpúlaʔxʷmǎ, stǎpúlaʔxʷs, stǎpúlaʔxʷǎtmǎ, stǎpúlaʔxʷǎtp, stǎpúlaʔxʷsǎlx
10. isǎčʔǎpúlaʔxʷmǎ, asǎčʔǎpúlaʔxʷmǎ, sǎčʔǎpúlaʔxʷs, sǎčʔǎpúlaʔxʷǎtmǎ, sǎčʔǎpúlaʔxʷǎtp, sǎčʔǎpúlaʔxʷsǎlx
11. iksʔǎpúlaʔxʷmǎ, aksʔǎpúlaʔxʷmǎ, ksʔǎpúlaʔxʷiʔs, ksʔǎpúlaʔxʷǎtmǎ, ksʔǎpúlaʔxʷǎtp, ksʔǎpúlaʔxʷiʔsǎlx
12. iksǎčʔǎpúlaʔxʷmǎ, aksǎčʔǎpúlaʔxʷmǎ, ksǎčʔǎpúlaʔxʷiʔs, ksǎčʔǎpúlaʔxʷǎtmǎ, ksǎčʔǎpúlaʔxʷǎtp, ksǎčʔǎpúlaʔxʷiʔsǎlx
13. istǎpúlaʔxʷmǎ, astǎpúlaʔxʷmǎ, stǎpúlaʔxʷmǎs, stǎpúlaʔxʷmǎtǎt, stǎpúlaʔxʷmp, stǎpúlaʔxʷmǎsǎlx
14. isǎčʔǎpúlaʔxʷmǎ, asǎčʔǎpúlaʔxʷmǎ, sǎčʔǎpúlaʔxʷmǎs, sǎčʔǎpúlaʔxʷmǎtǎt, sǎčʔǎpúlaʔxʷmp, sǎčʔǎpúlaʔxʷmǎsǎlx
15. iksʔǎpúlaʔxʷmǎ, aksʔǎpúlaʔxʷmǎ, ksʔǎpúlaʔxʷmǎs, ksʔǎpúlaʔxʷmǎtǎt, ksʔǎpúlaʔxʷmp, ksʔǎpúlaʔxʷmǎsǎlx
16. iksǎčʔǎpúlaʔxʷmǎ, aksǎčʔǎpúlaʔxʷmǎ, ksǎčʔǎpúlaʔxʷmǎs, ksǎčʔǎpúlaʔxʷmǎtǎt, ksǎčʔǎpúlaʔxʷmp, ksǎčʔǎpúlaʔxʷmǎsǎlx
17. isčʔǎpúlaʔxʷ, asčʔǎpúlaʔxʷ, sčʔǎpúlaʔxʷs, sčʔǎpúlaʔxʷtǎt, sčʔǎpúlaʔxʷmp, sčʔǎpúlaʔxʷsǎlx
18. iksčʔǎpúlaʔxʷ, aksčʔǎpúlaʔxʷ, ksčʔǎpúlaʔxʷs, ksčʔǎpúlaʔxʷtǎt, ksčʔǎpúlaʔxʷmp, ksčʔǎpúlaʔxʷsǎlx
sʔaʔúms:
1. sič itlí? iʔ ʔǎpúlaʔxʷtǎ xiʔúst t tǎmxʷúlaʔxʷs iʔ sǎŋǎyčkstx. (Then they drew a line through the Lakes lands.)
2. ʔǎpʔǎpúlaʔxʷsǎlx iʔ tǎmxʷúlaʔxʷ ixíʔ uʔ mýmaýt haʔkiǎ iʔ tǎmxʷúlaʔxʷs. (They measure and mark the land so they know which is their land.)
3. put kʷ ǎmípmist kí ǎʔaǎtǎqs miʔ sič kʷ ksǎǎn í ʔǎpúlaʔxʷtǎ . (You have to tell customs where you're going before you can cross the border.)
53. xiʔúst- going that way
sǎʔasímiws: xiʔxiʔúst

skʷl̥stiḥ: xiʔústx / xiʔúskʷ (affirmative singular); lut aksxiʔúst / lut aksxiʔústṛḥ (neg. singular); lut ksxiʔústṛp / lut ksxiʔústp (affirmative plural); lut ksxiʔústṛp / lut ksxiʔústp (neg. plural)
1. sčkʰiʔy̥sts: 2. kḥ xiʔúst, kʷ xiʔúst, xiʔúst, kʷu xiʔúst, p xiʔúst, xiʔústəlx 3. kḥ čxiʔúst, kʷ čxiʔúst, čxiʔúst, kʷu čxiʔúst, p čxiʔúst, čxiʔústəlx 4. kḥ sxiʔústx, kʷ sxiʔústx, sxiʔústx, kʷu sxiʔústx, p sxiʔústx, sxiʔústxəlx 5. kḥ səčxiʔústx, kʷ səčxiʔústx, səčxiʔústx, kʷu səčxiʔúxiʔústx, p səčxiʔúxiʔústx, səčxiʔúxiʔústxəlx 6. kḥ ksxiʔústaʔx, kʷ sxiʔústaʔx, ksxiʔústaʔx, kʷu ksxiʔústaʔx, p sxiʔústaʔx, ksxiʔústaʔxəlx 7. kḥ ksəčxiʔústaʔx, kʷ səčxiʔústaʔx, ksəčxiʔústaʔx, kʷu ksəčxiʔústaʔx, p səčxiʔústaʔx, ksəčxiʔústaʔxəlx 8. xiʔústḥ, xiʔústxʷ, xiʔústṣ, xiʔústṛḥ, xiʔústp, xiʔústṣəlx 9. čxiʔústḥ, čxiʔústxʷ, čxiʔústṣ, čxiʔústṛḥ, čxiʔústp, čxiʔústṣəlx 10. isxiʔústṛḥ, asxiʔústṛḥ, sxiʔústṣ, sxiʔústṛḥ, sxiʔústp, sxiʔústṣəlx 11. isəčxiʔústṛḥ, asəčxiʔústṛḥ, səčxiʔústṣ, səčxiʔústṛḥ, səčxiʔústp, səčxiʔústṣəlx 12. iksxiʔústṛḥ, aksxiʔústṛḥ, ksxiʔústṣ, ksxiʔústṛḥ, ksxiʔústp, ksxiʔústṣəlx 13. isxiʔúst, asxiʔúst, sxiʔústṣ, sxiʔústəṭ, sxiʔústṛp, sxiʔústṣəlx 14. isəčxiʔúst, asəčxiʔúst, səčxiʔústṣ, səčxiʔústəṭ, səčxiʔústṛp, səčxiʔústṣəlx 15. iksxiʔúst, aksxiʔúst, ksxiʔústṣ, ksxiʔústəṭ, ksxiʔústṛp, ksxiʔústṣəlx 16. iksəčxiʔúst, aksəčxiʔúst, ksəčxiʔústṣ, ksəčxiʔústəṭ, ksəčxiʔústṛp, ksəčxiʔústṣəlx 17. isčxiʔúst, asčxiʔúst, sčxiʔústṣ, sčxiʔústəṭ, sčxiʔústṛp, sčxiʔústṣəlx 18. iksčxiʔúst, aksčxiʔúst, ksčxiʔústṣ, ksčxiʔústəṭ, ksčxiʔústṛp, ksčxiʔústṣəlx
sʔaʔúms: 1. sič itl̥iʔ iʔ təpúlaʔxʷtḥ xiʔúst t tṛxʷúlaʔxʷs iʔ sḥaʔčkstx. (Then they drew a line through the Lakes lands.) 2. iʔ t yʔačín miʔ kʷu xiʔxiʔúst. (Along the river bank we will go.) 3. nýʔaʔp it̥iʔ kaʔ čxiʔxiʔúst iʔ sʔaʔčínṛḥ. (That's the way the deer always go.)
54. xčtwilx- become difficult / hard
sḥʔasimíwṣ: xčxčtwilx
skʷl̥stiḥ: xčtwilxəx / xačtṛḥskʷ (affirmative singular); lut aksxčtwilx / lut aksxáčtṛḥmṣṛḥ (neg. singular); xčtwilxwi / xačtṛḥskʷi (affirmative plural); lut ksxčtwilxṛp / lut ksxačtṛḥmṣṛp (neg. plural)
sčkʰiʔy̥sts: 1. kḥ xačt, kʷ xačt, xačt, kʷu xačt, p xačt, xačtsəlx 2. kḥ čxčtwilx, kʷ čxčtwilx, čxčtwilx, kʷu čxčtwilx, p čxčtwilx, čxčtwilxəlx 3. kḥ sxčtwilxəx kʷ sxčtwilxəx, sxčtwilxəx, kʷu sxčtwilxəx, p sxčtwilxəx, sčtwilxəxəlx 4. kḥ səčxčtwilxəx, kʷ səčxčtwilxəx, səčxčtwilxəx, kʷu səčxčxčtwilxəx, p səčxčxčtwilxəx, səčxčxčtwilxəxəlx 5. kḥ ksxčtwilxaʔx, kʷ sxčtwilxaʔx, ksxčtwilxaʔx, kʷu ksxčtwilxaʔx, p sxčtwilxaʔx, ksxčtwilxaʔxəlx 6. kḥ ksəčxčtwilxaʔx, kʷ səčxčtwilxaʔx, ksəčxčtwilxaʔx, kʷu ksəčxčtwilxaʔx, p səčxčtwilxaʔx, ksəčxčtwilxaʔxəlx 7. xačtṛḥmṣṛḥ, xačtṛḥmṣṛxʷ, xačtṛḥmṣṛ, xačtṛḥmṣṛḥ, xačtṛḥmṣṛp, xačtṛḥmṣṛsəlx 8. čxačtṛḥmṣṛḥ, čxačtṛḥmṣṛxʷ, čxačtṛḥmṣṛ, čxačtṛḥmṣṛḥ, čxačtṛḥmṣṛp, čxačtṛḥmṣṛsəlx 9. isxáčtṛḥmṣṛḥ, asxáčtṛḥmṣṛḥ, sxačtṛḥmṣṛ, sxačtṛḥmṣṛḥ, sxačtṛḥmṣṛp, sxačtṛḥmṣṛsəlx 10. isəčxáčtṛḥmṣṛḥ, asəčxáčtṛḥmṣṛḥ, səčxáčtṛḥmṣṛ, səčxáčtṛḥmṣṛḥ, səčxáčtṛḥmṣṛp, səčxáčtṛḥmṣṛsəlx 11. iksxáčtṛḥmṣṛḥ, aksxáčtṛḥmṣṛḥ, ksxačtṛḥmṣṛ, ksxačtṛḥmṣṛḥ, ksxačtṛḥmṣṛp, ksxačtṛḥmṣṛsəlx 12. iksəčxáčtṛḥmṣṛḥ, aksəčxáčtṛḥmṣṛḥ, ksəčxáčtṛḥmṣṛ, ksəčxáčtṛḥmṣṛḥ, ksəčxáčtṛḥmṣṛp, ksəčxáčtṛḥmṣṛsəlx 13. isxčtwilx, asxčtwilx, sxčtwilxs, sxčtwilxtəṭ, sxčtwilxṛp, sčtwilxsəlx 14. isəčxčtwilx, asvčtwilx, səčxčtwilxs, səčxčtwilxtəṭ, səčxčtwilxṛp, səčxčtwilxsəlx 15. iksxčtwilx, aksxčtwilx, ksxčtwilxs, ksxčtwilxtəṭ, ksxčtwilxṛp, ksčtwilxsəlx

16. iksəχxčtwílx, aksəχxčtwílx, ksəχxčtwílx, ksəχxčtwílxət, ksəχxčtwílxm̐p, ksəχčtwílxsəlx
17. isčxčtwílx, asčxčtwílx, sčxčtwílx, sčxčtwílxət, sčxčtwílxm̐p, sčxčtwílxsəlx
18. iksčxčtwílx, aksčxčtwílx, ksčxčtwílx, ksčxčtwílxət, ksčxčtwílxm̐p, ksčxčtwílxsəlx
sʔaʔúms:
1. xčtwílx tə kskawspíxmsəlx, tə ksktqaxwíxms, ut tə kstixwímsəlx t spýqa tq. (It got harder and harder for the Lakes to move around in the summer to hunt, fish, and gather berries.)
2. ilíʔ tə xwəwəw íʔ səpsípiʔ ut xčxčtwílx . (When the deer hides got dry they got hard.)
3. ixíʔ xast tə čnʔaslmíwš ixíʔ ut xəčtwílx . (It's good when it's doubled up so it becomes stonger.)
4. misqásapiʔ aswikwímist ut xčtwílx t aksnmípmist. (The longer you keep it secret the harder it is to admit.)
5. aḥqəʔxəḥ xčxačt . (Your shoes are strong.)
6. tałt xəčt ut qłnuḥtxw. (It was difficult and you managed it.)
55. tqlimx- move to
shʔaslmíwš: təqtqlimx
skwíłstíłn: tqlimxəx / tqlimxskw (affirmative singular); lut akstqlimx / lut akstqlimxstr̐n (neg. singular); tqlimxwi / tqlimxskwi (affirmative plural); lut kstqlimxm̐p / lut kstqlimxstp (neg. plural)
sčkłʔiystš:
1. kḥ tqlimx, kw tqlimx, tqlimx, kwu tqlimx, p tqlimx, tqlimxəlx
2. kḥ čtqlimx, kw čtqlimx, ctqlimx, kwu čtqlimx, p čtqlimx, čtqlimxəlx
3. kḥ stqlimxəx, kw stqlimxəx, stqlimxəx, kwu stqlimxəx, p stqlimxəx, stqlimxəxəlx
4. kḥ səčtqlimxəx, kw səčtqlimxəx, səčtqlimxəx, kwu səčtqlimxəx, p səčtqlimxəx, səčtqlimxəlx
5. kḥ kstqlimxaʔx, kw stqlimxaʔx, kstqlimxaʔx, kwu kstqlimxaʔx, p stqlimxaʔx, kstqlimxaʔxəlx
6. kḥ ksəčtqlimxaʔx, kw səčtqlimxaʔx, ksəčtqlimxaʔx, kwu ksəčtqlimxaʔx, p səčtqlimxaʔx, ksəčtqlimxaʔxəlx
7. tqlimxstr̐n, tqlimxstxw, tqlimxstš, tqlimxstr̐n, tqlimxstp, tqlimxstšəlx
8. čtqlimxstr̐n, čtqlimxstxw, čtqlimxstš, čtqlimxstr̐n, čtqlimxstp, čtqlimxstšəlx
9. istqlimxstr̐n, astqlimxstr̐n, stqlimxstš, stqlimxstr̐n, stqlimxstp, stqlimxstšəlx
10. isəčtqlimxstr̐n, asəčtqlimxstr̐n, səčtqlimxstš, səčtqlimxstr̐n, səčtqlimxstp, səčtqlimxstšəlx
11. iksčtqlimxstr̐n, aksčtqlimxstr̐n, ksčtqlimxstš, ksčtqlimxstr̐n, ksčtqlimxstp, ksčtqlimxstšəlx
12. iksəčtqlimxstr̐n, aksəčtqlimxstr̐n, ksəčtqlimxstš, ksəčtqlimxstr̐n, ksəčtqlimxstp, ksəčtqlimxstšəlx
13. istqlimx, astqlimx, stqlimx, stqlimxət, stqlimxm̐p, stqlimxsəlx
14. isəčtqlimx, asəčtqlimx, səčtqlimx, səčtqlimxət, səčtqlimxm̐p, səčtqlimxsəlx
15. iksčtqlimx, aksčtqlimx, ksčtqlimx, ksčtqlimxət, ksčtqlimxm̐p, ksčtqlimxsəlx
16. iksəčtqlimx, aksəčtqlimx, ksəčtqlimx, ksəčtqlimxət, ksəčtqlimxm̐p, ksəčtqlimxsəlx
17. isčtqlimx, asčtqlimx, sčtqlimxs, sčtqlimxət, sčtqlimxm̐p, sčtqlimxsəlx
18. iksčtqlimx, aksčtqlimx, ksčtqlimxs, ksčtqlimxət, ksčtqlimxm̐p, ksčtqlimxsəlx
sʔaʔúms:
1. íʔ kwíłt xwuyy kł wknaʔqín kł syilx ilíʔ tqlimx ut íʔ kwíłt tiʔ ilíʔ kwíłt ł tr̐xwúlaʔxwəlx. (Some went to the Okanagan Valley to live with the Syilx people there, and some stayed in their homeland.)
2. pýaq íʔ síyaʔ ut čtqčtqlimx íʔ sqilxw čkawstíxwḥ t siyaʔ. (When the saskatoons get ripe the people move to the location and gather saskatoons.)
3. qśápiʔ way kaʔ čtqlimx ixíʔ t sqilxw. (A long time ago when those people moved here.)
56. Mířika- America
sʔaʔúms:
1. sič itlíʔ íʔ Mířikaʔ kwíłtr̐n íʔ tr̐xwúlaʔxwəlx kaḥʔiłłtk laʔkín íʔ sḥəyčkstx kiʔ kwíłt. (Then the United States

took away the north half of the reservation where the Lakes lived.)
2. ʔə ʔəpúlaʔxʷsəlx iʔ tɪxʷúlaʔxʷ kiʔ taʔxʷmírika . (When they put the border line in that's when America came to be.)
3. iʔ Mírikaʔ smánxʷ čtixʷlɪm kiʔ tɪ Kánataʔ smaɬxʷ. (American smokes taste different from Canadian smokes)
57. kʷiɬtɪm - take from somebody
skʷiɬtiɪn : kʷiɬt (affirmative singular); lut akskʷiɬtɪm (neg. singular); kʷiɬti (affirmative plural); lut kskʷiɬtp (neg. plural)
sčkʔiɪsts :
1. kɪ kʷnɪm, kʷ kʷnɪm, kʷnɪm, kʷu kʷnɪm, p kʷnɪm, kʷnɪməlx
2. kɪ čkʷnɪm, kʷ čkʷnɪm, čkʷnɪm, kʷu čkʷnɪm, p čkʷnɪm, čkʷnɪməlx
3. kɪ skʷnix, kʷ skʷnix, skʷnix, kʷu skʷnix, p skʷnix, skʷnixəlx
4. kɪ səčkʷnix, kʷ səčkʷnix, səčkʷnix, kʷu səčkʷnix, p səčkʷnix, səčkʷnixəlx
5. kɪ kskʷníxaʔx, kʷ skʷníxaʔx, kskʷníxaʔx, kʷu kskʷníxaʔx, p skʷníxaʔx, kskʷníxaʔxəlx
6. kɪ ksəčkʷníxaʔx, kʷ səčkʷníxaʔx, ksəčkʷníxaʔx, kʷu ksəčkʷníxaʔx, p səčkʷníxaʔx, ksəčkʷníxaʔxəlx
7. kʷiɬtɪn, kʷiɬtxʷ, kʷiɬts, kʷiɬtɪm, kʷiɬtp, kʷiɬtsəlx
8. čkʷiɬtɪn, čkʷiɬtxʷ, čkʷiɬts, čkʷiɬtɪm, čkʷiɬtp, čkʷiɬtsəlx
9. iskʷiɬtɪm, askʷiɬtɪm, skʷiɬts, skʷiɬtɪm, skʷiɬtp, skʷiɬtsəlx
10. isəčkʷiɬtɪm, asəčkʷiɬtɪm, səčkʷiɬts, səčkʷiɬtɪm, səčkʷiɬtp, səčkʷiɬtsəlx
11. ikskʷiɬtɪm, akskʷiɬtɪm, kskʷiɬts, kskʷiɬtɪm, kskʷiɬtp, kskʷiɬtsəlx
12. iksəčkʷiɬtɪm, aksəčkʷiɬtɪm, ksəčkʷiɬts, ksəčkʷiɬtɪm, ksəčkʷiɬtp, ksəčkʷiɬtsəlx
13. iskʷiɬtɪm, askʷiɬtɪm, skʷiɬtɪm, skʷiɬtət, skʷiɬtɪp, skʷiɬtsəlx
14. isəčkʷiɬtɪm, asəčkʷiɬtɪm, səčkʷiɬtɪm, səčkʷiɬtət, səčkʷiɬtɪp, səčkʷiɬtsəlx
15. kskʷiɬtɪm, akskʷiɬtɪm, kskʷiɬtɪm, kskʷiɬtɪtət, kskʷiɬtɪp, kskʷiɬtsəlx
16. ksəčkʷiɬtɪm, aksəčkʷiɬtɪm, ksəčkʷiɬtɪm, ksəčkʷiɬtɪtət, ksəčkʷiɬtɪp, ksəčkʷiɬtsəlx
17. isčkʷiɬt, asčkʷiɬt, sčkʷiɬts, sčkʷiɬtət, sčkʷiɬtɪp, sčkʷiɬtsəlx
18. iksčkʷiɬt, aksčkʷiɬt, ksčkʷiɬts, ksčkʷiɬtət, ksčkʷiɬtɪp, ksčkʷiɬtsəlx
sʔaʔúms :
1. sič itlɪʔ iʔ Mírikaʔ kʷiɬtɪm iʔ tɪxʷúlaʔxʷsəlx káɬʔiɬtɪk laʔkɪn iʔ sɬáɣčkstx kiʔ kʷliwt. (Then the United States took away the north half of the reservation where the Lakes lived.)
2. iʔ səxʷlkaɪm kʷuʔ kɪmɪtɪm iʔ siwɬkʷtət. (The police took our alcohol away.)
3. haʔ čkɪmɪtɪx iʔ sɪlɪm. (Did you bring the bitterroot?)
58. Kánataʔ - Canada
sʔaʔúms :
1. ɪ ʔupɪkst ʔəxɪnut čkɪʔupɪkst ɬtɪmɬ (1958), Kánataʔ kʷis laʔ čiwɬt iʔ sɬáɣčkstx sɪlɪxʷúlaʔxʷ. (In 1958, Canada took away the last Lakes reserve.)
2. taʔlɪʔ kʷuʔ čtəxɬstɪɪm iʔ Kánataʔ səxʷɪʔaɪmɬáqs kʷu ʔa čkəɬálqʷmɪʔst. (The Canadian customs agents really watch us when we cross the border)
3. kɪ ksɪxʷúyaʔx kɪ kəɬəɬálqʷ kɪ Kánataʔ . haʔ kʷuʔ akskɪnám ? (I'm going to go across the border to Canada. Are you coming with me?)
59. čiwɬt - last
sɬəslɪmɪws : čawɪʔiwt

skʷl̥stíh̥: číwtx / číwtskʷ (affirmative singular); lut aksčíw̥t / lut aksčíw̥tst̥r̥h̥ (neg. singular); číw̥twi / číw̥tskʷi (affirmative plural); lut kscíw̥t̥r̥h̥ / lut kscíw̥t̥st̥p̥ (neg. plural)
sčk̥t̥ɥ̥st̥s: 1. k̥h̥ ɥ̥w̥t, kʷ ɥ̥w̥t, ɥ̥w̥t, kʷu ɥ̥aw̥ɥ̥w̥t, p ɥ̥aw̥ɥ̥w̥t, ɥ̥aw̥ɥ̥w̥t̥s̥ 2. k̥h̥ číw̥t, kʷ číw̥t, číw̥t, kʷu čaw̥ɥ̥w̥t, p čaw̥ɥ̥w̥t, čaw̥ɥ̥w̥t̥s̥ 3. k̥h̥ sɥ̥w̥tx, kʷ sɥ̥w̥tx, sɥ̥w̥tx, kʷu sɥ̥aw̥ɥ̥w̥tx, p sɥ̥aw̥ɥ̥w̥tx, sɥ̥aw̥ɥ̥w̥tx̥s̥ 4. k̥h̥ səč̥ɥ̥w̥tx, kʷ səč̥ɥ̥w̥tx, səč̥ɥ̥w̥tx, kʷu səč̥ɥ̥aw̥ɥ̥w̥tx, p səč̥ɥ̥aw̥ɥ̥w̥tx, səč̥ɥ̥aw̥ɥ̥w̥tx̥s̥ 5. k̥h̥ ksɥ̥w̥taɥ̥x, kʷ sɥ̥w̥taɥ̥x, ksɥ̥w̥taɥ̥x, kʷu ksɥ̥aw̥ɥ̥w̥taɥ̥x, p sɥ̥aw̥ɥ̥w̥taɥ̥x, ksɥ̥aw̥ɥ̥w̥taɥ̥x̥s̥ 6. k̥h̥ ksəč̥ɥ̥w̥taɥ̥x, kʷ səč̥ɥ̥w̥taɥ̥x, ksəč̥ɥ̥w̥taɥ̥x, kʷu ksəč̥ɥ̥aw̥ɥ̥w̥taɥ̥x, p səč̥ɥ̥aw̥ɥ̥w̥taɥ̥x, ksəč̥ɥ̥aw̥ɥ̥w̥taɥ̥x̥s̥ 7. ɥ̥w̥tst̥n, ɥ̥w̥tst̥xʷ, ɥ̥w̥tst̥s, ɥ̥w̥tst̥r̥h̥, ɥ̥w̥tst̥p̥, ɥ̥w̥tst̥s̥s̥ 8. číw̥tst̥n, číw̥tst̥xʷ, číw̥tst̥s, číw̥tst̥r̥h̥, číw̥tst̥p̥, číw̥tst̥s̥s̥ 9. isɥ̥w̥tst̥r̥h̥, asɥ̥w̥tst̥r̥h̥, sɥ̥w̥tst̥s, sɥ̥w̥tst̥r̥h̥, sɥ̥w̥tst̥p̥, sɥ̥w̥tst̥s̥s̥ 10. isəč̥ɥ̥w̥tst̥r̥h̥, asəč̥ɥ̥w̥tst̥r̥h̥, səč̥ɥ̥w̥tst̥s, səč̥ɥ̥w̥tst̥r̥h̥, səč̥ɥ̥w̥tst̥p̥, səč̥ɥ̥w̥tst̥s̥s̥ 11. iksɥ̥w̥tst̥r̥h̥, aksɥ̥w̥tst̥r̥h̥, ksɥ̥w̥tst̥s, ksɥ̥w̥tst̥r̥h̥, ksɥ̥w̥tst̥p̥, ksɥ̥w̥tst̥s̥s̥ 12. iksəč̥ɥ̥w̥tst̥r̥h̥, aksəč̥ɥ̥w̥tst̥r̥h̥, ksəč̥ɥ̥w̥tst̥s, ksəč̥ɥ̥w̥tst̥r̥h̥, ksəč̥ɥ̥w̥tst̥p̥, ksəč̥ɥ̥w̥tst̥s̥s̥ 13. isɥ̥w̥t, asɥ̥w̥t, sɥ̥w̥ts, sɥ̥w̥t̥t, sɥ̥w̥t̥r̥h̥, sɥ̥w̥ts̥s̥ 14. isəč̥ɥ̥w̥t, asəč̥ɥ̥w̥t, səč̥ɥ̥w̥ts, səč̥ɥ̥w̥t̥t, səč̥ɥ̥w̥t̥r̥h̥, səč̥ɥ̥w̥ts̥s̥ 15. iksɥ̥w̥t, aksɥ̥w̥t, ksɥ̥w̥ts, ksɥ̥w̥t̥t, ksɥ̥w̥t̥r̥h̥, ksɥ̥w̥ts̥s̥ 16. iksəč̥ɥ̥w̥t, aksəč̥ɥ̥w̥t, ksəč̥ɥ̥w̥ts, ksəč̥ɥ̥w̥t̥t, ksəč̥ɥ̥w̥t̥r̥h̥, ksəč̥ɥ̥w̥ts̥s̥ 17. isčíw̥t, asčíw̥t, sčíw̥ts, sčíw̥t̥t, sčíw̥t̥r̥h̥, sčíw̥ts̥s̥ 18. iksčíw̥t, aksčíw̥t, kscíw̥ts, kscíw̥t̥t, kscíw̥t̥r̥h̥, kscíw̥ts̥s̥
sɥ̥aw̥ɥ̥st̥s: 1. Í ɥ̥up̥nkst̥ ɥ̥x̥x̥nut̥ č̥l̥k̥t̥ɥ̥up̥nkst̥ ɥ̥t̥im̥t̥ (1958), Kánataɥ̥ kʷis̥ laɥ̥ č̥íw̥t̥ iɥ̥ s̥h̥ɥ̥aɥ̥č̥k̥st̥x̥ s̥ql̥xʷúlaɥ̥xʷ. (In 1958, Canada took away the last Lakes reserve.) 2. č̥tr̥ar̥ iɥ̥ s̥h̥k̥t̥č̥aɥ̥sq̥áɥ̥aɥ̥ uɥ̥ iɥ̥ č̥iɥ̥q̥iɥ̥l̥k̥ č̥aw̥ɥ̥w̥t̥. (The horses strung out and the colts were behind.) 3. i̥h̥č̥áɥ̥ n̥ɥ̥ɥ̥aɥ̥p̥ k̥h̥ č̥íw̥t̥. (I'm always last.)
60. kswit̥h̥t̥- works at getting it
s̥h̥ɥ̥as̥l̥m̥i̥w̥s: k̥skswit̥h̥t̥
skʷl̥stíh̥: kswít̥mist̥x / kswit̥h̥t̥ (affirmative singular); lut akskswít̥mist̥ / lut akskswit̥r̥h̥ (neg. singular); kswít̥mist̥wi / kswit̥h̥ti (affirmative plural); lut kskswít̥mist̥r̥h̥ / lut kswit̥h̥tp̥ (neg. plural)
sčk̥t̥ɥ̥st̥s: 1. k̥h̥ kswit̥mist̥, kʷ kswit̥mist̥, kswit̥mist̥, kʷu kswit̥mist̥, p kswit̥mist̥, kswit̥mist̥s̥s̥ 2. k̥h̥ č̥kswit̥mist̥, kʷ č̥kswit̥mist̥, č̥kswit̥mist̥, kʷu č̥kswit̥mist̥, p č̥kswit̥mist̥, č̥kswit̥mist̥s̥s̥ 3. k̥h̥ skswit̥mist̥x, kʷ skswit̥mist̥x, skswit̥mist̥x, kʷu skswit̥mist̥x, p skswit̥mist̥x, skswit̥mist̥x̥s̥ 4. k̥h̥ səč̥kswit̥mist̥s̥x, kʷ səč̥kswit̥mist̥s̥x, səč̥kswit̥mist̥s̥x, kʷu səč̥kswit̥mist̥s̥x, p səč̥kswit̥mist̥s̥x, səč̥kswit̥mist̥s̥x̥s̥ 5. k̥h̥ kskswit̥mist̥aɥ̥x, kʷ skswit̥mist̥aɥ̥x, kskswit̥mist̥aɥ̥x, kʷu kskswit̥mist̥aɥ̥x, p skswit̥mist̥aɥ̥x, kskswit̥mist̥aɥ̥x̥s̥ 6. k̥h̥ ksəč̥kswit̥mist̥aɥ̥x, kʷ səč̥kswit̥mist̥aɥ̥x, ksəč̥kswit̥mist̥aɥ̥x, kʷu ksəč̥kswit̥mist̥aɥ̥x, p səč̥kswit̥mist̥aɥ̥x, ksəč̥kswit̥mist̥aɥ̥x̥s̥ 7. kswit̥h̥, kswit̥h̥txʷ, kswits, kswit̥h̥r̥h̥, kswit̥h̥tp̥, kswits̥s̥s̥ 8. č̥kswit̥st̥n, č̥kswit̥st̥xʷ, č̥kswit̥st̥s, č̥kswit̥st̥r̥h̥, č̥kswit̥st̥s̥s̥ 9. iskswit̥m, askswit̥m, skswits, skswit̥h̥r̥h̥, skswit̥h̥tp̥, skswits̥s̥s̥ 10. isəč̥kswit̥m, asəč̥kswit̥m, səč̥kswits, səč̥kswit̥h̥r̥h̥, səč̥kswit̥h̥tp̥, səč̥kswits̥s̥s̥ 11. ikskswit̥m, akskswit̥m, kskswit̥iɥ̥s̥, kskswit̥h̥r̥h̥, kskswit̥h̥tp̥, kskswit̥iɥ̥s̥s̥

12. iksəčkswítm, aksəčkswítm, ksəčkswítis, ksəčkswítit, ksəčkswítitp, ksəčkswítisəlx
13. iskwítm, askwítm, skswítm, skswítmtət, skswítm, skswítmsəlx
14. isəčkswítm, asəčkswítm, səčkswítm, səčkswítmtət, səčkswítm, səčkswítmsəlx
15. ikskwítm, akskwítm, kskwítm, kskwítmtət, kskwítm, kskwítmsəlx
16. iksəčkswítm, aksəčkswítm, ksəčkswítm, ksəčkswítmtət, ksəčkswítm, ksəčkswítmsəlx
17. isčkswít, asčkswít, sčkswít, sčkswítmtət, sčkswítm, sčkswítmsəlx
18. iksčkswít, aksčkswít, ksčkswít, ksčkswítmtət, ksčkswítm, ksčkswítmsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔapnáʔ, iʔ shəyčkstx kswits ktkʷhnuis iʔ hʔilʔtk kaʔʔáiqʷ tmxʷúlaʔxʷsəlx. (Nowadays, the Lakes people are trying to get their Canadian lands back.)
2. kswitmíst ut ʔxʷups iʔ ʔawtústs. (He tried his best and he beat his opponent)
3. nʔyayp kʰ čkswitmíst . (I always do my best.)
61. kaʔʔáiqʷ - border / across the line
shʔaslmíws: ktkʰkaʔʔáiqʷ
sʔaʔúms:
1. ʔapnáʔ, iʔ shəyčkstx kswits ktkʷhnuis iʔ hʔilʔtk kaʔʔáiqʷ tmxʷúlaʔxʷsəlx. (Nowadays, the Lakes people are trying to get their Canadian lands back.)
2. ʔ akskatʔaiqʷmíst , put kʷ hmiptomíst miʔ xiʔxiʔstúms ʔ akskatʔaiqʷmíst . (When you want to cross the border, you have to confess to the customs to cross.)
3. tí ʔəpúlaʔxʷsəlx iʔ tmxʷúlaʔxʷ, ʔapnáʔ kʰ ksnəqsilxʷ kaʔʔáiqʷ . (Since they marked the land, I now have relatives on the other side of the line.)

03. ʕayúʔ

sʔaʔúms

ʕayúʔ	chocolate tips / desert parsley
sqapúnaʔxʷ	sand
xwǰwúlaʔxʷ	dry lands
swíyaʔ	chocolate tip buds
ǰǰǰǰǰǰ	peek out
ǰǰǰǰǰǰ	poison
sakʷt	swell
čxsas	sprained
ǰǰǰǰǰǰǰǰ	cramps
ǰǰǰǰǰ / ǰǰǰǰ	dig up
sǰǰǰǰǰǰ	peel something
čtksícaʔmst	bother skin
kʔačqaʔícaʔ	rash
čksar	to skin / to peel
hǰǰǰǰ / hram	soak
ǰǰǰǰ	mash something
xʷíčǰ	chop
ǰǰǰǰ	put inside
sǰǰǰǰǰǰǰxʷ	paste
ǰǰǰǰxʷ	tincture / good in liquid
kčǰǰǰǰǰǰǰǰ	pour liquid on
ǰǰǰǰǰǰǰǰ	has a dropper
xʷǰǰǰǰ	grind
ǰǰǰǰǰǰ	dump a mushy mass
ǰǰǰǰǰǰǰǰǰǰ	strong liquid
ǰǰǰǰǰǰǰ	liquor
ǰǰǰǰǰǰǰǰ / ǰǰǰǰǰǰ	shake something
sǰǰǰap	a drop

smýmay

iʔ ʕayúʔ kʷǰǰǰǰǰǰ t mrimstǰ, ǰast kǰ ǰǰat stǰm. Í sqapúnaʔxʷ uǰ xwǰwúlaʔxʷ kaʔ čplaǰ. qǰpčǰm ǰa čxǰit ǰa čǰǰǰǰǰǰǰǰ iǰiʔ sʔumǰms swíyaʔ. ǰiʔ put ǰǰǰǰǰǰǰ uǰ ǰiǰǰǰǰxʷ, ǰxʷkʷǰǰǰǰǰǰ, ǰast t mrimstǰ. lut aksǰǰǰm ǰǰ misǰǰǰǰǰ, áǰiʔ kʷulǰ t ǰǰǰǰǰǰǰ. iʔ sǰǰǰǰǰǰ čkʷulǰmsts haʔ čǰǰǰǰǰǰ, xiʔmǰx stǰm haʔ čsakʷt, haʔ čxsas, haʔ čǰǰǰǰ, haʔ čkʷǰǰǰǰǰǰǰ. mčǰtǰxʷ iǰǰǰ t stǰitkʷs mčǰtǰxʷ. ǰǰǰǰǰxʷ iʔ sǰǰǰǰǰǰ uǰ ksǰǰǰǰǰǰǰ. ǰa člaʔkǰíǰ čtksícaʔmsts iʔ knaǰs, iǰiʔ kaʔačqaʔícaʔ, tksícaʔmsts, čmaǰ ǰa čksar lut kstksícaʔmsts. ǰ akskʷúǰmǰ iʔ ʕayúʔ, ǰǰǰǰǰǰxʷ uǰ xwǰǰǰǰxʷ. ǰ akǰǰǰǰǰǰmǰ itǰǰ kʷ čkʷǰmǰ uǰ hǰǰǰǰǰǰ Í siǰǰǰǰ iǰiʔ uǰ ǰǰǰǰǰxʷ iʔ Í aǰǰǰǰǰmǰ. ǰiʔ	chocolate tips; sand; dry land; c.t. bud; peak out of the ground; poison swelling; sprain cramp; dig up peel; bother skin; rash; to skin soak; mash chop; put inside
--	---

ilí? tə tixʷn̥txʷ akskʷúlm̥n̥m̥, ksrícaʔn̥t, ciw̥n̥txʷ, naník̥n̥txʷ uł ʰw̥ic̥n̥txʷ iʔ í ańtʃačm̥ń. ńčqańt í ańčt̥m̥iń uł ilí? čqəqsápiʔ. čaʔkʷ čxił t słwkʃálaʔxʷ itlí? w̥tańt í ańkíl̥x uł m̥ińńt laʔkín aʔ čqilq̥it. itlí? nixʷ í akskʷúlm̥m̥ čxił t ńx̥sitkʷ. tə kʷílnuńtxʷ čxił atáʔ ixíʔ uł lut aksəčʃáhaʔ k̥m̥ kʷ tə níkə́k̥ ití? kčəčxʷínaʔńt uł lut ksakʷts. čxʔit ńčuý ak̥nutnm̥iń kʷə́k̥yúmaʔ uł əkt̥čəčxʷm̥iń. ʰw̥ačʷn̥txʷ iʔ ʃayúʔ uł ńp̥t̥sańt í laputáy sič kčxʷínaʔńt t ńkʷəčkʷčitkʷ t ńqʷʃatń. kʷum̥ńt í čuý ilí? mat ʔasíl skʃačíws. yʃat s̥l̥x̥ʃałt q̥w̥aym̥stíxʷ iʔ laputáy. iʔ t̥l̥ ńčxʷm̥ińs naqs k̥m̥ ʔasíl s̥x̥ʷap aksq̥m̥ám̥.	paste tincture pour liquid onto; dark has dropper; grind; dump; strong liq.; liquor; shake; drop
---	---

s̥ńsúxʷnaʔ s̥w̥t̥t̥iń

1. čkín t mrim̥st̥ń iʔ ʃayúʔ ?
2. k̥aʔkín kaʔ čplal̥ iʔ ʃayúʔ ?
3. stím̥ iʔ s̥ʔum̥ńs iʔ ʃayúʔ tə čxʔit tə čpəp̥l̥plal̥ ?
4. stím̥ iʔ ńxʷkʷíłcaʔńts miʔ ʔiłńtxʷ ?
5. səxʔkinx uł lut t̥ x̥ast aksʔíłńm̥ iʔ ʃayúʔ tə mispl̥l̥al̥ ?
6. ʃl̥ stím̥ t̥iʔ x̥ast iʔ sʃaʰw̥íps iʔ ʃayúʔ ?
7. xʔkin̥m̥ miʔ kʷ čkʷum̥ńm̥ iʔ ʃayúʔ ?
8. čkín akskʷúlm̥n̥m̥ tə tixʷn̥txʷ iʔ ʃayúʔ ?
9. ʃl̥ stím̥ t̥iʔ x̥ast iʔ ńx̥sitkʷ t ʃayúʔ ?
10. kʷinx aksq̥m̥ám̥ iʔ ńx̥sitkʷ t ʃayúʔ ?

ańčáw̥t s̥w̥t̥t̥iń

1. haʔ kʷ čmrim̥st̥ t ʃayúʔ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
2. haʔ p čwíc̥m̥ t ʃayúʔ naʔt̥ asnəqsíl̥xʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
3. stím̥ aʔ čkistxʷ kʷ tə čńxʷkʷíłcaʔńčút ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
4. haʔ qʷaý kʷ čx̥nur̥m̥, kʷ čxsas ? haʔ čsakʷt̥ asx̥núm̥t̥ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
5. haʔ qʷaý kʷ čsiw̥st̥ t ńkʷəčkʷčitkʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?
6. haʔ ańx̥ást iʔ ńqʷʃaw̥t̥ń ? səxʔkinx ? səxʔkinx uł lut ?

skʔiysm̓ t sʔuṁs

A. x̣il̓m̓ sʔuṁs ḡqm̓qm̓n̓ aksčkʷúl: wýstikʷ aʔ čkʔqm̓n̓.

ḡqam̓- to dig up / uncover by digging

	iḡčáʔ	anwíʔ	čniʔts	mnim̓tət	mnim̓təmp	mnim̓tsəlx
intransitive past/present						
intransitive actual/ habitual						
intransitive Progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. sw̓titiḡ aksčkʷúl: ktətm̓čínx t mal̓kʷčn̓ ḡsəlxčín. ixíʔ uʔ ḡm̓yčínm̓ht asčqáý kl̓ n̓wýápixčn̓.

1. haʔ kʷ sḡqm̓ixaʔx ? (kiw̓)

n̓wýápixčn̓:

2. səxʔkinx uʔ p səčḡqm̓ix ilíʔ ? (kʷəkʷriʔt)

n̓wýápixčn̓:

3. haʔ iḡčáʔ naʔt iʔ xaʔtús kʷuʔ ḡqam̓ t čəqčqil̓n̓ ? (lut)

n̓wýápixčn̓:

4. haʔ iʔ sčəčmálaʔ čḡqam̓əlx ʔapnáʔ t təkʷəkʷsast ? (kíwa)

n̓wýápixčn̓:

5. sw̓swit n̓ýsaýp čḡqam̓ aláʔ ? (ʔat səxʷḡtaqʷm̓)

n̓wýápixčn̓:

6. swit əččusts "ḡqm̓íwi" ? (aʔ čḡkʷnim̓)

n̓wýápixčn̓:

Ĉ. Imperfective aksĉ^hwúl: kɫəɫmčinx t mil^hwčn nšəɫxčín, sič nmyčnmt kl nwyápixčn.

1. haʔ kʷ səčʰiksx ? kiw, _____ kʰ səčʰiksx _____.

n'wápixčń:

2. ha? kñ səčñx^wk^wíčá?x ? kiw, _____.

n'wápixčň:

3. ha? səčmčmix Matlá ? kiw, _____.

n'wápixčň:

4. haʔ p səčʰqmix ? kiw, _____.

n'wápixčň:

5. haʔ kʷu səčsəričəʔx ? kiw, _____.

n'wápixčň:

6. haʔ səčniḵ t sɬiqʷ iʔ tʷtʷit ʔ kiw, _____.

n'w'ápixčň:

7. ha? k^w səčxw̥mix t skm̥xítca? ? kiw̥, _____.

n'wápixčň:

8. haʔ kɪ səčhɪmɪx t sɪpɪʔ ? kiw, _____.

n'w'ápixč'n:

9. ha? p səčʰačx t ʕayú? ? kiw, _____.

n'wápixčň:

10. ha? kʷu səčŋciwɣ t ʔiʔtca? ʔ kiw, _____.

n'wápixčň:

ε. Future & Past/Present aksčkʷúl: kət+mčinx t milkʷčn hśəlχčn, sič hmýčnmhnt kl nwyápixčn.

čkiñ: haʔ k^w sǎ^wícaʔx t spiǎm̐ ? lut, ǎm̐ kñ ǎ^wícaʔm̐ t spiǎm̐.

1. ha? kw sñčqmíxa?x t pýpaý í ñčtmiñ ? lut, žm _____.

n'w'ápixčň:

2. ha? kñ ksutnmíxa?x t stm'tim? lut, 'l'm _____.

n'wápixčń:

3. ha? ksk^wuĩlnúna?x t mrimstñ Siyálqs ? lut, ĭm _____.

n'wápixčn':

4. ha? kʷu kskčəčxʷinaʔaʔx ? lut, ǵm̓ _____.
nʷyápixčn̓:

5. ha? p sʰwáqʷaʔx t sčm̓cim̓ ? lut, ǵm̓ _____.
nʷyápixčn̓:

6. ha? ksh̓p̓tm̓śáxaʔxəlx̓ t sh̓p̓qʷitkʷ ? lut, ǵm̓ _____.
nʷyápixčn̓:

7. ha? kʷ sčʷaym̓ixaʔx t laputáy ? lut, ǵm̓ _____.
nʷyápixčn̓:

8. ha? k̓h̓ ksčm̓ixaʔx t ik̓tm̓rírm̓st̓h̓ ? lut, ǵm̓ _____.
nʷyápixčn̓:

9. ha? ks̓ǵək̓ǵík̓saʔx N̓kʷaláʔ ? lut, ǵm̓ _____.
nʷyápixčn̓:

10. ha? p sm̓čm̓ixaʔx t śayúʔ ? lut, ǵm̓ _____.
nʷyápixčn̓:

čkʷul̓m̓st̓h̓ iʔ sʔaʔúms̓

1. śayúʔ- chocolate tip
sʔaʔúms̓:
1. iʔ śayúʔ kʷəčkʷačt t mrim̓st̓h̓, ǵast k̓l̓ yśat stím̓. (The dessert parsley is a powerful medicine, and is good for a lot of things.)
2. ǵw̓ič̓ntxʷ iʔ śayúʔ uʔ m̓árw̓iʔh̓ntxʷ t ap̓st̓xít̓kʷ ixíʔ uʔ ǵast ʔa čsiw̓sm̓. (Chop up the dessert parsley and mix with apple cider then you can drink it.)
3. iʔ śayúʔ ǵast mrim̓st̓h̓ k̓l̓ s̓x̓čp̓xañ̓, (Dessert parsley is good medicine for broken leg bones.)
2. sčapúnaʔxʷ- sand
sh̓ʔas̓lm̓íw̓s̓: sčəp̓q̓áp̓unaʔxʷ
sʔaʔúms̓:
1. Í sčapúnaʔxʷ uʔ ǵw̓ǵw̓úlaʔxʷ kaʔ čpl̓aí. (It grows in sandy and dry soil.)
2. t̓l̓ yśač̓íñ̓ iliʔ čaśw̓ iʔ sčapúnaʔxʷ. (Along the shore the sand is clean.)
3. Í sčapúnaʔxʷ kiʔ ǵast ʔa čpl̓aí iʔ śayúʔ. (In the sandy areas is where the dessert parsley grows best.)
3. ǵw̓úlaʔxʷ- dry land / soil
3. sh̓ʔas̓lm̓íw̓s̓: ǵw̓ǵw̓úlaʔxʷ
sʔaʔúms̓:
1. Í sčapúnaʔxʷ uʔ ǵw̓ǵw̓úlaʔxʷ kaʔ čpl̓aí. (It grows in sandy and dry soil.)
2. lut ʔa čq̓it uʔ ǵw̓úʔlaʔxʷ. (It doesn't rain and the land got dry.)
3. t̓l̓ s̓x̓w̓ǵw̓úlaʔxʷs̓ č̓hp̓ísuʔs̓ miʔ sič̓ pl̓aí iʔ stím̓. (Because its a dry land, you have to irrigate to make things grow.)

4. swíyaʔ - chocolate tip buds
sʔaʔúms:
1. qipčm̐ ʔa čxʔit ʔa čpəp̐lplai̐ ixíʔ sʔum̐ms̐ swíyaʔ . (In the spring when it first starts to grow it is called swíyaʔ.)
2. iʔ swíyaʔ ʔast k̐l̐ aḥm̐t̐kíyaʔ. (The buds are good for your blood.)
3. iʔ swíyaʔ čk̐ʔaʔxtxʷ miʔ ʔast ɣʔat akskʷáḥt̐q. (You pray to the swíyaʔ to ensure a good crop in your garden.)
5. ʔiksrm̐ - peek out of the ground
sḥʔaslm̐w̐s: ʔk̐ʔiksrm̐
skʷl̐stiḥ: ʔiksx / ḥʔiksḥt̐ (affirmative singular); lut aksʔiks / lut aksʔiksrm̐ (neg. singular); ʔíkswi / ʔíkḥt̐i (affirmative plural); lut ksʔiksrm̐ / lut ksʔiksḥt̐p (neg. plural)
sčk̐t̐iʔysts:
1. kḥ ʔiksrm̐, kʷ ʔiksrm̐, ʔiksrm̐, kʷu ʔiksrm̐, p ʔiksrm̐, ʔiksrm̐əlx
2. ---, ---, ---, kʷu ʔəkʔiksrm̐, p ʔəkʔiksrm̐, ʔəkʔiksrm̐əlx
3. kḥ čʔiksrm̐, kʷ čʔiksrm̐, čʔiksrm̐, kʷu čʔiksrm̐, p čʔiksrm̐, čʔiksrm̐əlx
4. kḥ sʔiksx, kʷ sʔiksx, sʔiksx, kʷu sʔiksx, p sʔiksx, sʔiksxəlx
5. kḥ səčʔiksx, kʷ səčʔiksx, səčʔiksx, kʷu səčʔiksx, p səčʔiksx, səčʔiksxəlx
6. kḥ ksʔíkṣaʔx, kʷ sʔíkṣaʔx, ksʔíkṣaʔx, kʷu ksʔíkṣaʔx, p sʔíkṣaʔx, ksʔíkṣaʔxəlx
7. kḥ ksəčʔíkṣaʔx, kʷ səčʔíkṣaʔx, ksəčʔíkṣaʔx, kʷu ksəčʔíkṣaʔx, p səčʔíkṣaʔx, ksəčʔíkṣaʔxəlx
8. ḥʔiksḥ, ḥʔiksḥt̐xʷ, ḥʔiksəs, ḥʔiksḥt̐m̐, ḥʔiksḥt̐p, ḥʔiksəsəlx
9. čḥʔikst̐, čḥʔikst̐xʷ, čḥʔiksts, čḥʔikst̐m̐, čḥʔikst̐pəlx, čḥʔikstsəlx
10. isḥʔiksrm̐, asḥʔiksrm̐, sḥʔiksəs, sḥʔiksḥt̐m̐, sḥʔiksḥt̐p, sḥʔiksəsəlx
11. isəčḥʔiksrm̐, asəčḥʔiksrm̐, səčḥʔiksəs, səčḥʔiksḥt̐m̐, səčḥʔiksḥt̐p, səčḥʔiksəsəlx
12. iksḥʔiksrm̐, aksḥʔiksrm̐, ksḥʔíkṣiʔs, ksḥʔiksḥt̐m̐, ksḥʔiksḥt̐p, ksḥʔíkṣiʔsəlx
13. iksəčḥʔiksrm̐, aksəčḥʔiksrm̐, ksəčḥʔíkṣiʔs, ksəčḥʔiksḥt̐m̐, ksəčḥʔiksḥt̐p, ksəčḥʔíkṣiʔsəlx
14. isʔiksrm̐, asʔiksrm̐, sʔiksrm̐s, sʔiksrm̐tət, sʔiksrm̐p, sʔiksrm̐əlx
15. isəčʔiksrm̐, asəčʔiksrm̐, səčʔiksrm̐s, səčʔiksrm̐tət, səčʔiksrm̐p, səčʔiksrm̐əlx
16. iksʔiksrm̐, aksʔiksrm̐, ksʔiksrm̐s, ksʔiksrm̐tət, ksʔiksrm̐p, ksʔiksrm̐əlx
17. iksəčʔiksrm̐, aksəčʔiksrm̐, ksəčʔiksrm̐s, ksəčʔiksrm̐tət, ksəčʔiksrm̐p, ksəčʔiksrm̐əlx
18. isčʔíkṣ, asčʔíkṣ, sčʔiksts, sčʔikstət, sčʔiksrm̐p, sčʔikstsəlx
19. iksčʔíkṣ, aksčʔíkṣ, ksčʔiksts, ksčʔikstət, ksčʔiksrm̐p, ksčʔikstsəlx
sʔaʔúms:
1. tiʔ put ʔəkʔiksrm̐ uʔ ʔiḥt̐xʷ, ḥxʷkʷiʔt̐caʔḥts, ʔast t mrim̐st̐. (The green shoots of the plant can be eaten and will clean you out, it is good medicine.)
2. ḥt̐kʷúlaʔxʷḥt̐xʷ iʔ sčʔaiqḥ, ḥp̐isuʔsḥt̐xʷ, lut ksq̐sápiʔs uʔ ʔəkʔiksrm̐ askʷáḥt̐q. (You put seeds in the ground, waters it, not to long the plans peek out of the round.)
3. itíʔ kʷ ʔukʷt̐ put kʷ xilsm̐ miʔ kʷ ʔiksrm̐ . (You crawl along until you come to the crest then you peek.)
6. čsakʷt - swelling
sḥʔaslm̐w̐s: səkʷsakʷt
sʔaʔúms:
1. iʔ sʔaxʷips čkʷul̐m̐sts haʔ čq̐l̐q̐lsčim̐, xiʔm̐ix stiḥ haʔ čsakʷt , haʔ čxsas, haʔ čnikək̐, haʔ čkʷəp̐kʷuəp̐. (The root of the plant is used for arthritis, any kind of inflammation, sprains, scrapes or cuts.)
2. p̐icəč iḥk̐l̐x uʔ sakʷt . (My hand got pinched and it swole.)
3. təstəpsim̐xʷ iḥtm̐ʔált uʔ səkʷsakʷt iʔ sqaʔq̐iḥms̐ (My cows tits filled up and her tits swole up.)

7. čxsas- sprain
shʔaslmíw̓s: čxəxsas
sʔaʔúms:
1. iʔ sʔaxʷíps čkʷulm̓sts haʔ čǵlǵlscím̓, xíʔmíx stiṁ haʔ čsakʷt, haʔ čxsas , haʔ čníkək̓, haʔ čkʷəp̓kʷup̓əp̓. (The root of the plant is used for arthritis, any kind of inflammation, sprains, scrapes or cuts.)
2. tə k̓t̓p̓kʷčínx̓n̓ uʔ ʔasílm̓ iʔ k̓m̓k̓m̓čínx̓n̓s xəxsas . (When he twisted both of his ankles he sprained them.)
3. k̓n̓ k̓t̓xsəsčínx̓n̓ . (I sprained my ankle.)
8. čkʷəp̓kʷup̓əp̓- cramp
sʔaʔúms:
1. iʔ sʔaxʷíps čkʷulm̓sts haʔ čǵlǵlscím̓, xíʔmíx stiṁ haʔ čsakʷt, haʔ čxsas, haʔ čníkək̓, haʔ čkʷəp̓kʷup̓əp̓ . (The root of the plant is used for arthritis, any kind of inflammation, sprains, scrapes or cuts.)
2. miyáʔ lkʷut is̓n̓tərp̓čút uʔ k̓n̓ kʷup̓kʷup̓əp̓ . (I ran so far I got cramps)
3. lut akstxʷáqs miʔ sič kʷ xʷuý čʔačʔáwíx čm̓ kʷ kʷup̓kʷup̓əp̓ . (Don't eat too much before going swimming or you might get cramps.)
9. ʔqaṁt- dig up / uncover by digging
shʔaslmíw̓s: ʔəq̓ʔiṁt
skʷístiṁ: ʔq̓mix / ʔq̓ntikʷ (affirmative singular); lut aksʔq̓ám̓ (neg. singular); ʔq̓míwi / t̓q̓ntíkʷi (affirmative plural); lut ksʔq̓ám̓p / lut ksʔq̓ntip (neg. plural)
sčk̓t̓ʔiýsts:
1. k̓n̓ ʔq̓ám̓, kʷ ʔq̓ám̓, ʔq̓ám̓, kʷu ʔq̓ám̓, p ʔq̓ám̓, ʔq̓ám̓əlx
2. k̓n̓ čʔq̓ám̓, kʷ čʔq̓ám̓, čʔq̓ám̓, kʷu čʔq̓ám̓, p čʔq̓ám̓, čʔq̓ám̓əlx
3. k̓n̓ sʔq̓mix, kʷ sʔq̓mix, sʔq̓mix, kʷu sʔq̓mix, p sʔq̓mix, sʔq̓mixəlx
4. k̓n̓ səčʔq̓mix, kʷ səčʔq̓mix, səčʔq̓mix, kʷu səčʔq̓mix, p səčʔq̓mix, səčʔq̓mixəlx
5. k̓n̓ ksʔq̓míxaʔx, kʷ sʔq̓míxaʔx, ksʔq̓míxaʔx, kʷu ksʔq̓míxaʔx, p sʔq̓míxaʔx, ksʔq̓míxaʔxəlx
6. k̓n̓ ksəčʔq̓míxaʔx, kʷ səčʔq̓míxaʔx, ksəčʔq̓míxaʔx, kʷu ksəčʔq̓míxaʔx, p səčʔq̓míxaʔx, ksəčʔq̓míxaʔxəlx
7. ʔq̓ntiṁ, ʔq̓ntixʷ, ʔq̓ntis, ʔq̓ntiṁ, ʔq̓ntip, ʔq̓ntisəlx
8. čʔq̓stiṁ, čʔq̓stixʷ, čʔq̓stis, čʔq̓stiṁ, čʔq̓stip, čʔq̓stisəlx
9. isʔq̓ám̓, asʔq̓ám̓, sʔq̓ntis, sʔq̓ntiṁ, sʔq̓ntip, sʔq̓ntisəlx
10. isəčʔq̓ám̓, asəčʔq̓ám̓, səčʔq̓ntis, səčʔq̓ntiṁ, səčʔq̓ntip, səčʔq̓ntisəlx
11. iksʔq̓ám̓, aksʔq̓ám̓, ksʔq̓ntis, ksʔq̓ntiṁ, ksʔq̓ntip, ksʔq̓ntisəlx
12. iksəčʔq̓ám̓, aksəčʔq̓ám̓, ksəčʔq̓ntis, ksəčʔq̓ntiṁ, ksəčʔq̓ntip, ksəčʔq̓ntisəlx
13. isʔq̓ám̓, asʔq̓ám̓, sʔq̓ám̓s, sʔq̓ám̓tət, sʔq̓ám̓p, sʔq̓ám̓səlx
14. isəčʔq̓ám̓, asəčʔq̓ám̓, səčʔq̓ám̓s, səčʔq̓ám̓tət, səčʔq̓ám̓p, səčʔq̓ám̓səlx
15. iksʔq̓ám̓, aksʔq̓ám̓, ksʔq̓ám̓s, ksʔq̓ám̓tət, ksʔq̓ám̓p, ksʔq̓ám̓səlx
16. iksəčʔq̓ám̓, aksəčʔq̓ám̓, ksəčʔq̓ám̓s, ksəčʔq̓ám̓tət, ksəčʔq̓ám̓p, ksəčʔq̓ám̓səlx
17. isčʔáq, asčʔáq, sčʔaqs, sčʔaqtət, sčʔaq̓m̓p, sčʔaqsəlx
18. iksčʔáq, aksčʔáq, ksčʔaqs, ksčʔaqtət, ksčʔaq̓m̓p, ksčʔaqsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔq̓ntixʷ iʔ sʔaxʷíps uʔ ksəric̓aʔṁtxʷ. (You dig the root and then peel it.)
2. lut aksʔʔq̓ám̓ yʔat iʔ stiṁ t̓l̓ ǵs̓q̓sápiʔ. (Don't dig up stuff from long ago.)
3. haʔ kʷ sʔq̓átq̓aʔx t̓ patáq ʔapnáʔ s̓x̓l̓x̓ʔalt̓ ? (Are you going to dig potatoes today?)

10. ksə́rícaʔnt- to peel
sh̓ʔasímiw̓s: ks̓sə́rícaʔnt
skʷl̓stíʔn̓: ksə́rícaʔx / ksə́rícaʔnt (affirmative singular); lut aksksə́rícaʔ / lut aksksə́rícaʔm̓ (neg. singular); ksə́rícaʔwi / ksə́rícaʔnti (affirmative plural); lut ksk̓sə́rícaʔm̓p / lut ksk̓sə́rícaʔntp (neg. plural)
sčkʔiʔy̓sts: 1. kñ ksə́rícaʔm̓, kʷ ksə́rícaʔm̓, ksə́rícaʔm̓, kʷu ksə́rícaʔm̓, p ksə́rícaʔm̓, ksə́rícaʔm̓əlx 2. kñ čksə́rícaʔm̓, kʷ čksə́rícaʔm̓, čksə́rícaʔm̓, kʷu čksə́rícaʔm̓, p čksə́rícaʔm̓, čksə́rícaʔm̓əlx 3. kñ sksə́rícaʔx, kʷ sksə́rícaʔx, sksə́rícaʔx, kʷu sksə́rícaʔx, p sksə́rícaʔx, sksə́rícaʔxəlx 4. kñ səčksə́rícaʔx, kʷ səčksə́rícaʔx, səčksə́rícaʔx, kʷu səčksə́rícaʔx, p səčksə́rícaʔx, səčksə́rícaʔxəlx 5. kñ ksk̓sə́rícaʔaʔx, kʷ ksk̓sə́rícaʔaʔx, ksk̓sə́rícaʔaʔx, kʷu ksk̓sə́rícaʔaʔx, p ksk̓sə́rícaʔaʔx, ksk̓sə́rícaʔaʔxəlx 6. kñ ksəčksə́rícaʔaʔx, kʷ ksəčksə́rícaʔaʔx, ksəčksə́rícaʔaʔx, kʷu ksəčksə́rícaʔaʔx, p ksəčksə́rícaʔaʔx, ksəčksə́rícaʔaʔxəlx 7. ksə́rícaʔn̓, ksə́rícaʔntxʷ, ksə́rícaʔs, ksə́rícaʔntm̓, ksə́rícaʔntp, ksə́rícaʔsəlx 8. čksə́rícaʔstn̓, čksə́rícaʔstxʷ, čksə́rícaʔsts, čksə́rícaʔstm̓, čksə́rícaʔstp, čksə́rícaʔstsəlx 9. isksə́rícaʔm̓, asksə́rícaʔm̓, sksə́rícaʔs, sksə́rícaʔntm̓, sksə́rícaʔntp, sksə́rícaʔsəlx 10. isəčksə́rícaʔm̓, asəčksə́rícaʔm̓, səčksə́rícaʔs, səčksə́rícaʔntm̓, səčksə́rícaʔntp, səčksə́rícaʔsəlx 11. iksksə́rícaʔm̓, aksksə́rícaʔm̓, ksk̓sə́rícaʔiʔs, ksk̓sə́rícaʔntm̓, ksk̓sə́rícaʔntp, ksk̓sə́rícaʔiʔsəlx 12. iksəčksə́rícaʔm̓, aksəčksə́rícaʔm̓, ksəčksə́rícaʔiʔs, ksəčksə́rícaʔntm̓, ksəčksə́rícaʔntp, ksəčksə́rícaʔiʔsəlx 13. isksə́rícaʔm̓, asksə́rícaʔm̓, sksə́rícaʔms, sksə́rícaʔmtət, sksə́rícaʔm̓p, sksə́rícaʔmsəlx 14. isəčksə́rícaʔm̓, asəčksə́rícaʔm̓, səčksə́rícaʔms, səčksə́rícaʔmtət, səčksə́rícaʔm̓p, səčksə́rícaʔmsəlx 15. iksksə́rícaʔm̓, aksksə́rícaʔm̓, ksk̓sə́rícaʔms, ksk̓sə́rícaʔmtət, ksk̓sə́rícaʔm̓p, ksk̓sə́rícaʔmsəlx 16. iksəčksə́rícaʔm̓, aksəčksə́rícaʔm̓, ksəčksə́rícaʔms, ksəčksə́rícaʔmtət, ksəčksə́rícaʔm̓p, ksəčksə́rícaʔmsəlx 17. isčksə́rícaʔm̓, asčksə́rícaʔm̓, sčksə́rícaʔms, sčksə́rícaʔmtət, sčksə́rícaʔm̓p, sčksə́rícaʔmsəlx 18. iksčksə́rícaʔm̓, aksčksə́rícaʔm̓, ksčksə́rícaʔms, ksčksə́rícaʔmtət, ksčksə́rícaʔm̓p, ksčksə́rícaʔmsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔqñtixʷ iʔ sʔaʔw̓íps ut ksə́rícaʔntxʷ . (You dig the root and then peel it.)
2. iʔ smúkʷaʔxñ čp̓l̓pl̓aí ixíʔ ʔast kʷ ksə́rč̓in̓m̓ . (The sunflower when they first grow they're good to peel and eat.)
3. iʔ kʷiʔlt ʔa čciqʷsts iʔ sʔaʔč̓in̓m̓ čksə́rícaʔsts . (When some skin a deer, they peel the skin off.)
11. tksícaʔm̓st- bad for the skin / bother the skin
sh̓ʔasímiw̓s: tk̓əsk̓sícaʔm̓st
skʷl̓stíʔn̓: tksícaʔx / tksícaʔm̓nt (affirmative singular); lut akstk̓sícaʔm̓ (neg. singular); tksícaʔwi / tksícaʔm̓nti (affirmative plural); lut kstk̓sícaʔm̓p / lut kstk̓sícaʔm̓ntp (neg. plural)
sčkʔiʔy̓sts: 1. kñ tksícaʔm̓, kʷ tksícaʔm̓, tksícaʔm̓, kʷu tksícaʔm̓, p tksícaʔm̓, tksícaʔm̓əlx 2. kñ čtksícaʔm̓, kʷ čtksícaʔm̓, čtksícaʔm̓, kʷu čtksícaʔm̓, p čtksícaʔm̓, čtksícaʔm̓əlx 3. kñ stk̓sícaʔx, kʷ stk̓sícaʔx, stk̓sícaʔx, kʷu stk̓sícaʔx, p stk̓sícaʔx, stk̓sícaʔxəlx 4. kñ səčtk̓sícaʔx, kʷ səčtk̓sícaʔx, səčtk̓sícaʔx, kʷu səčtk̓sícaʔx, p səčtk̓sícaʔx, səčtk̓sícaʔxəlx 5. kñ kstk̓sícaʔaʔx, kʷ stk̓sícaʔaʔx, kstk̓sícaʔaʔx, kʷu kstk̓sícaʔaʔx, p stk̓sícaʔaʔx, kstk̓sícaʔaʔxəlx 6. kñ ksəčtk̓sícaʔaʔx, kʷ ksəčtk̓sícaʔaʔx, ksəčtk̓sícaʔaʔx, kʷu ksəčtk̓sícaʔaʔx, p ksəčtk̓sícaʔaʔx, ksəčtk̓sícaʔaʔxəlx 7. tksícaʔm̓n̓, tksícaʔm̓ntxʷ, tksícaʔms, tksícaʔm̓ntm̓, tksícaʔm̓ntp, tksícaʔmsəlx 8. čtksícaʔm̓stn̓, čtksícaʔm̓stxʷ, čtksícaʔm̓sts, čtksícaʔm̓stm̓, čtksícaʔm̓stp, čtksícaʔm̓stsəlx 9. istksícaʔm̓, astksícaʔm̓, stk̓sícaʔms, stk̓sícaʔm̓ntm̓, stk̓sícaʔm̓ntp, stk̓sícaʔmsəlx 10. isəčtk̓sícaʔm̓, asəčtk̓sícaʔm̓, səčtk̓sícaʔms, səčtk̓sícaʔm̓ntm̓, səčtk̓sícaʔm̓ntp, səčtk̓sícaʔmsəlx 11. iksstk̓sícaʔm̓, aksstk̓sícaʔm̓, kstk̓sícaʔmiʔs, kstk̓sícaʔm̓ntm̓, kstk̓sícaʔm̓ntp, kstk̓sícaʔmiʔsəlx 12. iksəčtk̓sícaʔm̓, aksəčtk̓sícaʔm̓, ksəčtk̓sícaʔmiʔs, ksəčtk̓sícaʔm̓ntm̓, ksəčtk̓sícaʔm̓ntp, ksəčtk̓sícaʔmiʔsəlx

13. istksícaʔm, astksícaʔm, stksícaʔms, stksícaʔmtət, stksícaʔmp, stksícaʔmsəlx
14. isəčtksícaʔm, asəčtksícaʔm, səčtksícaʔms, səčtksícaʔmtət, səčtksícaʔmp, səčtksícaʔmsəlx
15. ikstksícaʔm, akstksícaʔm, kstksícaʔms, kstksícaʔmtət, kstksícaʔmp, kstksícaʔmsəlx
16. iksəčtksícaʔm, aksəčtksícaʔm, ksəčtksícaʔms, ksəčtksícaʔmtət, ksəčtksícaʔmp, ksəčtksícaʔmsəlx
17. isčtksícaʔ, asčtksícaʔ, sčtksícaʔs, sčtksícaʔtət, sčtksícaʔmp, sčtksícaʔsəlx
18. iksčtksícaʔ, aksčtksícaʔ, ksčtksícaʔs, ksčtksícaʔtət, ksčtksícaʔmp, ksčtksícaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔa člaʔkín čtksícaʔmsts iʔ knaqs, ixíʔ kaʔačqaʔícaʔ, tksícaʔms, čmaʔ ʔa čksar lut kstksícaʔmsts. (Some people are sensitive to the fibers and can develop a rash, so if you peel it, maybe there won't be a problem with the skin.)
2. ʔa čtksícaʔmmtxʷ iʔ stiḡ uʔ kʷ pučt. (If you are allergic to somethings you could get sores.)
3. čtksícaʔmsts iʔ sʔlaʔčínm spurmt. (He's allergic to deer hair.)
12. kaʔačqaʔícaʔ- skin rash / blisters
sḡʔasímiw: kaʔačqaʔícaʔ
sʔaʔúms:
1. ʔa člaʔkín čtksícaʔmsts iʔ knaqs, ixíʔ kaʔačqaʔícaʔ , tksícaʔms, čmaʔ ʔa čksar lut kstksícaʔmsts. (Some people are sensitive to the fibers and can develop a rash, so if you peel it, maybe there won't be a problem with the skin.)
2. ʔiʔ ilíʔ siwsəs iʔ stmʔalt sqʔim uʔ skaʔačqícaʔs . (As soon as he drinks cow's milk, he gets a rash.)
3. xʷʔit iʔ sqilxʷ ʔaxʷt tɪ sqilt ʔumsəlx sʔačqʔícaʔ . (Lots of people died from the illness called small pox.)
13. čksar- to skin
sḡʔasímiw: čksərsar
skʷístiḡ: ksrmix / ksṛntikʷ (affirmative singular); lut aksksráḡ (neg. singular); ksrmíwi / ksṛntíkʷi (affirmative plural); lut ksksráḡp / lut ksksṛntíp (neg. plural)
sčktʔiṽsts:
1. kḡ ksraḡ, kʷ ksraḡ, ksraḡ, kʷu ksraḡ, p ksraḡ, ksraḡəlx
2. kḡ čksraḡ, kʷ čksraḡ, čksraḡ, kʷu čksraḡ, p čksraḡ, čksraḡəlx
3. kḡ ksrmix, kʷ ksrmix, ksrmix, kʷu ksrmix, p ksrmix, ksrmixəlx
4. kḡ səčksrmix, kʷ səčksrmix, səčksrmix, kʷu səčksrmix, p səčksrmix, səčksrmixəlx
5. kḡ ksksrmíxaʔx, kʷ ksksrmíxaʔx, ksksrmíxaʔx, kʷu ksksrmíxaʔx, p ksksrmíxaʔx, ksksrmíxaʔxəlx
6. kḡ ksəčksrmíxaʔx, kʷ ksəčksrmíxaʔx, ksəčksrmíxaʔx, kʷu ksəčksrmíxaʔx, p ksəčksrmíxaʔx, ksəčksrmíxaʔxəlx
7. ksṛntiḡ, ksṛntixʷ, ksṛntis, ksṛntim, ksṛntip, ksṛntisəlx
8. čksṛstiḡ, čksṛstixʷ, čksṛstis, čksṛstim, čksṛstip, čksṛstisəlx
9. isksráḡ, asksráḡ, sksṛntis, sksṛntim, sksṛntip, sksṛntisəlx
10. isəčksráḡ, asəčksráḡ, səčksṛntis, səčksṛntim, səčksṛntip, səčksṛntisəlx
11. iksksráḡ, aksksráḡ, ksksṛntis, ksksṛntim, ksksṛntip, ksksṛntisəlx
12. iksəčksráḡ, aksəčksráḡ, ksəčksṛntis, ksəčksṛntim, ksəčksṛntip, ksəčksṛntisəlx
13. isksráḡ, asksráḡ, sksraḡs, sksraḡtət, sksraḡp, sksraḡsəlx
14. isəčksráḡ, asəčksráḡ, səčksraḡs, səčksraḡtət, səčksraḡp, səčksraḡsəlx
15. iksksráḡ, aksksráḡ, ksksraḡs, ksksraḡtət, ksksraḡp, ksksraḡsəlx
16. iksəčksráḡ, aksəčksráḡ, ksəčksraḡs, ksəčksraḡtət, ksəčksraḡp, ksəčksraḡsəlx
17. isčksár, asčksár, sčksars, sčksartət, sčksarḡp, sčksarsəlx
18. iksčksár, aksčksár, ksčksars, ksčksartət, ksčksarḡp, ksčksarsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔa člaʔkín čtksícaʔmsts iʔ knaqs, ixíʔ kaʔačqaʔícaʔ, tksícaʔms, čmaʔ ʔa čksar lut kstksícaʔmsts. (Some people are

sensitive to the fibers and can develop a rash, so if you peel it, maybe there won't be a problem with the skin.)
2. i? pnanás čksar mi? sič ?i?hntx ^w . (You have to peel bananas before you can eat it.)
3. k ^w tə piłm̄ ixí? čksr̄stix^w . (When you dig bitterroot you peel them.)
4. čkiłm̄ t čăčama? t t yult uł čksr̄stisəłx . (They cut down small logs and they peel them.)
14. h̄raht- soak something
sh̄?asłm̄iws: h̄rh̄raht
sk^włstiłh̄: h̄rmix / h̄rntik ^w (affirmative singular); lut aksh̄rām (neg. singular); h̄rmíwi / h̄rntík ^w i (affirmative plural); lut ksh̄rām / lut ksh̄rntip (neg. plural)
sčk̄t?iysts:
1. kñ h̄rām, k ^w h̄rām, h̄rām, k ^w u h̄rām, p h̄rām, h̄rāməłx
2. kñ čh̄rām, k ^w čh̄rām, čh̄rām, k ^w u čh̄rām, p čh̄rām, čh̄rāməłx
3. kñ sh̄rmix, k ^w sh̄rmix, sh̄rmix, k ^w u sh̄rmix, p sh̄rmix, sh̄rmixəłx
4. kñ səčh̄rmix, k ^w səčh̄rmix, səčh̄rmix, k ^w u səčh̄rmix, p səčh̄rmix, səčh̄rmixəłx
5. kñ ksh̄rmíxa?x, k ^w sh̄rmíxa?x, sh̄rmíxa?x, k ^w u ksh̄rmíxa?x, p sh̄rmíxa?x, ksh̄rmíxa?xəłx
6. kñ ksəčh̄rmíxa?x, k ^w səčh̄rmíxa?x, səčh̄rmíxa?x, k ^w u ksəčh̄rmíxa?x, p səčh̄rmíxa?x, ksəčh̄rmíxa?xəłx
7. h̄rntiñ, h̄rntix ^w , h̄rntis, h̄rntim̄, h̄rntip, h̄rntisəłx
8. čh̄rstiñ, čh̄rstix ^w , čh̄rstis, čh̄rstim̄, čh̄rstip, čh̄rstisəłx
9. ish̄rām, ash̄rām, sh̄rntis, sh̄rntim̄, sh̄rntip, sh̄rntisəłx
10. isəčh̄rām, asəčh̄rām, səčh̄rntis, səčh̄rntim̄, səčh̄rntip, səčh̄rntisəłx
11. iksh̄rām, aksh̄rām, ksh̄rntis, ksh̄rntim̄, ksh̄rntip, ksh̄rntisəłx
12. iksəčh̄rām, aksəčh̄rām, ksəčh̄rntis, ksəčh̄rntim̄, ksəčh̄rntip, ksəčh̄rntisəłx
13. ish̄rām, ash̄rām, sh̄rāms, sh̄rāmtət, sh̄rāmp, sh̄rāmsəłx
14. isəčh̄rām, asəčh̄rām, səčh̄rāms, səčh̄rāmtət, səčh̄rāmp, səčh̄rāmsəłx
15. iksh̄rām, aksh̄rām, ksh̄rāms, ksh̄rāmtət, ksh̄rāmp, ksh̄rāmsəłx
16. iksəčh̄rām, aksəčh̄rām, ksəčh̄rāms, ksəčh̄rāmtət, ksəčh̄rāmp, ksəčh̄rāmsəłx
17. isčh̄ár, asčh̄ár, sčh̄ars, sčh̄artət, sčh̄armp, sčh̄arsəłx
18. iksčh̄ár, aksčh̄ár, ksčh̄ars, ksčh̄artət, ksčh̄armp, ksčh̄arsəłx
s?a?úms:
1. tə kłk ^w ulmn̄m̄ itl̄i? k ^w čk ^w niñ uł h̄rntix^w ł siwłk ^w ixí? uł t?sačntx ^w i? ł ant?sačm̄. (Then when you want to use it take out a piece and soak it in water then mash it up or blend it.)
2. k ^w ñxasq̄t aksh̄rām asípi? mi? sič ?i?q̄hntx ^w ? (For a few days you soak your hide before you can scrape it.)
3. h̄rh̄raht ascú?ču?xán mi? sič m̄m̄iñtx ^w . (Soak your feet before you rub them.)
15. t?sačm̄ / t?sačnt- mash something
sh̄?asłm̄iws: təčt?sačnt
sk^włstiłh̄: t?sačx / t?sačnt (affirmative singular); lut aksłt?sačm̄ (neg. singular); t?sačwi / t?sačnti (affirmative plural); lut ksłt?sačmp / lut ksłt?sačntp (neg. plural)
sčk̄t?iysts:
1. kñ t?sačm̄, k ^w t?sačm̄, t?sačm̄, k ^w u t?sačm̄, p t?sačm̄, t?sačm̄əłx
2. kñ čt?sačm̄, k ^w čt?sačm̄, čt?sačm̄, k ^w u čt?sačm̄, p čt?sačm̄, čt?sačm̄əłx
3. kñ słt?sačx, k ^w słt?sačx, słt?sačx, k ^w u słt?sačx, p słt?sačx, słt?sačxəłx
4. kñ səčt?sačx, k ^w səčt?sačx, səčt?sačx, k ^w u səčt?sačx, p səčt?sačx, səčt?sačxəłx
5. kñ ksłt?sača?x, k ^w słt?sača?x, ksłt?sača?x, k ^w u ksłt?sača?x, p słt?sača?x, ksłt?sača?xəłx
6. kñ ksəčt?sača?x, k ^w səčt?sača?x, ksəčt?sača?x, k ^w u ksəčt?sača?x, p səčt?sača?x, ksəčt?sača?xəłx

7. Ƨačn̄, Ƨačn̄txʷ, Ƨačs, Ƨačn̄tn̄, Ƨačn̄tp, Ƨačsəl̄x 8. čƧačstn̄, čƧačstxʷ, čƧačsts, čƧačstn̄, čƧačstp, čƧačstsəl̄x 9. isƧáčn̄, asƧáčn̄, sƧačs, sƧačn̄tn̄, sƧačn̄tp, sƧačsəl̄x 10. isəčƧáčn̄, asəčƧáčn̄, səčƧačs, səčƧačn̄tn̄, səčƧačn̄tp, səčƧačsəl̄x 11. iksƧáčn̄, aksƧáčn̄, ksƧáčiʔs, ksƧačn̄tn̄, ksƧačn̄tp, ksƧáčiʔsəl̄x 12. iksəčƧáčn̄, aksəčƧáčn̄, ksəčƧáčiʔs, ksəčƧačn̄tn̄, ksəčƧačn̄tp, ksəčƧáčiʔsəl̄x 13. isƧáčn̄, asƧáčn̄, sƧačn̄s, sƧačn̄tət, sƧačn̄p, sƧačn̄səl̄x 14. isəčƧáčn̄, asəčƧáčn̄, səčƧačn̄s, səčƧačn̄tət, səčƧačn̄p, səčƧačn̄səl̄x 15. iksƧáčn̄, aksƧáčn̄, ksƧačn̄s, ksƧačn̄tət, ksƧačn̄p, ksƧačn̄səl̄x 16. iksəčƧáčn̄, aksəčƧáčn̄, ksəčƧáčn̄s, ksəčƧáčn̄tət, ksəčƧáčn̄p, ksəčƧáčn̄səl̄x 17. isčƧáč, asčƧáč, sčƧačs, sčƧačtət, sčƧačn̄p, sčƧačsəl̄x 18. iksčƧáč, aksčƧáč, ksčƧačs, ksčƧačtət, ksčƧačn̄p, ksčƧačsəl̄x
sʔaʔúms:
1. Ƨa kƧáʷulmn̄n̄ itl̄iʔ kʷ čkʷn̄ir̄n̄ uƧ h̄r̄ntixʷ siw̄tʷ ixiʔ uƧ Ƨačn̄txʷ iʔ anƧačm̄n̄. (Then when you want to use it take out a piece and soak it in water then mash it up or blend it.)
2. Ƨačn̄t iʔ patáq. (Mash the potatoes.)
3. Ƨ aksƧix̄tkʷn̄ iʔ sʰʷusn̄ ƧəčƧačn̄t iʔ sp̄yqaƧq miʔ sič kƧs̄an̄tixʷ. (When you're going to juice the soapberries, you mash it before you strain it.)
16. ǰʷičn̄t- chop, to cut up
s̄n̄ʔaslm̄iws: ǰʷčǰʷičn̄t
skʷl̄stiʔn̄: ǰʷičx / ǰʷičn̄t (affirmative singular); lut aksǰʷičn̄ (neg. singular); ǰʷičwi / ǰʷičnti (affirmative plural); ksǰʷičn̄p / lut ksǰʷičn̄tp (neg. plural)
sčkƧiʔysts:
1. kn̄ ǰʷičn̄, kʷ ǰʷičn̄, ǰʷičn̄, kʷu ǰʷičn̄, p ǰʷičn̄, ǰʷičn̄əl̄x 2. kn̄ čǰʷičn̄, kʷ čǰʷičn̄, čǰʷičn̄, kʷu čǰʷičn̄, p čǰʷičn̄, čǰʷičn̄əl̄x 3. kn̄ sǰʷičx, kʷ sǰʷičx, sǰʷičx, kʷu sǰʷičx, p sǰʷičx, sǰʷičxəl̄x 4. kn̄ səčǰʷičx, kʷ səčǰʷičx, səčǰʷičx, kʷu səčǰʷičx, p səčǰʷičx, səčǰʷičxəl̄x 5. kn̄ ksǰʷičaʔx, kʷ sǰʷičaʔx, ksǰʷičaʔx, kʷu ksǰʷičaʔx, p sǰʷičaʔx, ksǰʷičaʔxəl̄x 6. kn̄ ksəčǰʷičaʔx, kʷ səčǰʷičaʔx, ksəčǰʷičaʔx, kʷu ksəčǰʷičaʔx, p səčǰʷičaʔx, ksəčǰʷičaʔxəl̄x 7. ǰʷičn̄, ǰʷičn̄txʷ, ǰʷičs, ǰʷičn̄tn̄, ǰʷičn̄tp, ǰʷičsəl̄x 8. čǰʷičstn̄, čǰʷičstxʷ, čǰʷičsts, čǰʷičstn̄, čǰʷičstp, čǰʷičstsəl̄x 9. isǰʷičn̄, asǰʷičn̄, sǰʷičs, sǰʷičn̄tn̄, sǰʷičn̄tp, sǰʷičsəl̄x 10. isəčǰʷičn̄, asəčǰʷičn̄, səčǰʷičs, səčǰʷičn̄tn̄, səčǰʷičn̄tp, səčǰʷičsəl̄x 11. iksǰʷičn̄, aksǰʷičn̄, ksǰʷičiʔs, ksǰʷičn̄tn̄, ksǰʷičn̄tp, ksǰʷičiʔsəl̄x 12. iksəčǰʷičn̄, aksəčǰʷičn̄, ksəčǰʷičiʔs, ksəčǰʷičn̄tn̄, ksəčǰʷičn̄tp, ksəčǰʷičiʔsəl̄x 13. isǰʷičn̄, asǰʷičn̄, sǰʷičn̄s, sǰʷičn̄tət, sǰʷičn̄p, sǰʷičn̄səl̄x 14. isəčǰʷičn̄, asəčǰʷičn̄, səčǰʷičn̄s, səčǰʷičn̄tət, səčǰʷičn̄p, səčǰʷičn̄səl̄x 15. iksǰʷičn̄, aksǰʷičn̄, ksǰʷičn̄s, ksǰʷičn̄tət, ksǰʷičn̄p, ksǰʷičn̄səl̄x 16. iksəčǰʷičn̄, aksəčǰʷičn̄, ksəčǰʷičn̄s, ksəčǰʷičn̄tət, ksəčǰʷičn̄p, ksəčǰʷičn̄səl̄x 17. isčǰʷič, asčǰʷič, sčǰʷičs, sčǰʷičtət, sčǰʷičn̄p, sčǰʷičsəl̄x 18. iksčǰʷič, aksčǰʷič, ksčǰʷičs, ksčǰʷičtət, ksčǰʷičn̄p, ksčǰʷičsəl̄x
sʔaʔúms:
1. Ƨiʔ il̄iʔ Ƨə tixʷn̄txʷ akskʷulmn̄n̄, ksričaʔn̄t, čiw̄n̄txʷ, nan̄ik̄n̄txʷ uƧ ǰʷičn̄txʷ iʔ anƧačm̄n̄. (If you use it fresh you can peel it, chop it up, add water and put it in a blender.)

2. ǂwǂǂwǂǂǂ i? sqwǂayála?xw s uǂ nǂpísuǂǂǂ. (I chopped his grass and then I watered it.)
3. ǂwǂǂ i? sqwǂayála?x. (I cut the grass.)
4. ha? kw sǂǂǂǂǂǂ t patáq ? kǂǂwusǂt, ǂǂwǂt uǂ ǂwǂǂwǂǂǂ . (Are you going to fry potatoes? Peel it, wash it and chop them up.)
5. kǂ kǂǂǂǂǂǂ t patáq. ǂwǂǂ uǂ ǂǂwǂ mǂ? siǂ nǂǂǂǂ. (I'm going to fry potatoes. I chop them up, wash them and then I fry them.)
6. patáq mat ?asǂǂ ǂwǂǂǂǂ uǂ mǂǂwǂǂǂǂw i? ǂ stǂitkw s. (Slice maybe two potatoes and mix them into the soup.)
17. nǂǂǂǂ- put something in something
sǂǂǂǂǂǂw: nǂǂǂǂǂǂǂ
skwǂǂǂǂ: nǂǂǂǂ / nǂǂǂǂǂkw (affirmative singular); lut aksǂǂǂǂ (neg. singular); nǂǂǂǂwǂ / nǂǂǂǂǂkwǂ (affirmative plural); lut kǂǂǂǂǂǂ (neg. plural)
sǂǂǂǂǂǂs:
1. kǂ nǂǂǂǂ, kw nǂǂǂǂ, nǂǂǂǂ, kw nǂǂǂǂ, p nǂǂǂǂ, nǂǂǂǂǂǂǂ
2. kǂ ǂǂǂǂǂǂ, kw ǂǂǂǂǂǂ, ǂǂǂǂǂǂ, kw ǂǂǂǂǂǂ, p ǂǂǂǂǂǂ, ǂǂǂǂǂǂǂǂ
3. kǂ sǂǂǂǂǂǂ, kw sǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂ, kw sǂǂǂǂǂǂ, p sǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂǂ
4. kǂ sǂǂǂǂǂǂǂ, kw sǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂ, kw sǂǂǂǂǂǂǂ, p sǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
5. kǂ kǂǂǂǂǂǂǂǂ, kw sǂǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂ, kw kǂǂǂǂǂǂǂǂ, p sǂǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
6. kǂ kǂǂǂǂǂǂǂǂǂ, kw sǂǂǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂǂ, kw kǂǂǂǂǂǂǂǂǂ, p sǂǂǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
7. nǂǂǂǂǂǂ, nǂǂǂǂǂǂw, nǂǂǂǂǂǂ, nǂǂǂǂǂǂ, nǂǂǂǂǂǂ, nǂǂǂǂǂǂǂǂ
8. ǂǂǂǂǂǂǂ, ǂǂǂǂǂǂǂw, ǂǂǂǂǂǂǂ, ǂǂǂǂǂǂǂ, ǂǂǂǂǂǂǂ, ǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
9. isǂǂǂǂǂǂ, asǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
10. isǂǂǂǂǂǂǂ, asǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
11. iksǂǂǂǂǂǂ, aksǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
12. iksǂǂǂǂǂǂǂ, aksǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
13. isǂǂǂǂǂǂ, asǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
14. isǂǂǂǂǂǂǂ, asǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
15. iksǂǂǂǂǂǂ, aksǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
16. iksǂǂǂǂǂǂǂ, aksǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
17. isǂǂǂǂǂǂ, asǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂ, sǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
18. iksǂǂǂǂǂǂ, aksǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂ, kǂǂǂǂǂǂǂǂǂǂ
sǂǂǂǂǂǂ:
1. nǂǂǂǂ ǂ aǂǂǂǂǂ uǂ ilǂ? ǂǂǂǂǂǂǂǂ. (Put it in your frig and it will keep there for a while.)
2. húma? kw uǂ nǂǂǂǂǂǂǂǂ iǂǂǂǂǂ. (Please put my loaves of bread in the oven.)
3. nǂǂǂǂǂǂ iǂǂǂǂǂǂ mǂ? kw uǂ kǂwǂǂǂ iǂǂǂǂǂǂǂǂ. (I put my car in the garage so they can fix my tires.)
18. sǂǂǂǂǂǂǂw- paste / mud / clay
sǂǂǂǂǂǂw: sǂǂǂǂǂǂǂǂǂw
sǂǂǂǂǂǂ:
1. ǂǂǂkw ǂǂǂ t sǂǂǂǂǂǂǂw itǂǂ? wǂǂǂ ǂ aǂǂǂǂ uǂ mǂǂǂǂ la?kǂǂ a? ǂǂǂǂǂǂ. (It should be like a paste and put it on your hand and rub it where it hurts.)
2. ǂǂ ǂǂǂǂǂ uǂ nǂǂǂǂǂǂǂǂw ixǂ? uǂ kǂ ǂǂǂǂǂǂǂ. (When it rains it gets muddy and I'm stuck in the mud.)
3. i? kǂwǂkwǂs ǂ sǂǂǂǂǂǂǂw ka? ǂǂǂǂǂǂǂ. (Pigs use the mud to cool off.)
19. nǂǂǂǂw- tincture / good in the water

sh?aslmíwš: ḥḥəsḥsitkʷ
s?a?úms:
1. itlí? nixʷ í akskʷúlím čxiṭ t ḥḥsitkʷ. (Another way to prepare chocolate tip is as a tincture.)
2. í? təḥʷtəḥʷ ta?lí? ḥḥsitkʷ t sčsiwst. (Cherries makes a good drink.)
3. íklí? ḥḥsítʰkʷ í? siwʰtkʷ. ti? ḥḥʕalkʷ. (The water is really good over there. It's clear.)
20. kčxʷína?ḥt- pour liquid on something
sh?aslmíwš: kčəxʷčxʷína?ḥt
skʷlstiṭḥ: kčxʷína?x / kčxʷína?ḥt (affirmative singular); lut akskčxʷína?ḥm (neg. singular); kčxʷína?wi / kčxʷína?ḥti (affirmative plural); lut kskčxʷína?ḥmp / kskčxʷína?ḥtp (neg. plural)
sčkt?iṽsts:
1. kḥ kčxʷína?ḥm, kʷ kčxʷína?ḥm, kčxʷína?ḥm, kʷu kčxʷína?ḥm, p kčxʷína?ḥm, kčxʷína?ḥmǎx
2. kḥ čkčxʷína?ḥm, kʷ čkčxʷína?ḥm, čkčxʷína?ḥm, kʷu čkčxʷína?ḥm, p čkčxʷína?ḥm, čkčxʷína?ḥmǎx
3. kḥ skčxʷína?x, kʷ skčxʷína?x, skčxʷína?x, kʷu skčxʷína?x, p skčxʷína?x, skčxʷína?xǎx
4. kḥ səčkčxʷína?x, kʷ səčkčxʷína?x, səčkčxʷína?x, kʷu səčkčxʷína?x, p səčkčxʷína?x, səčkčxʷína?xǎx
5. kḥ kskčxʷína?a?x, kʷ skčxʷína?a?x, kskčxʷína?a?x, kʷu kskčxʷína?a?x, p skčxʷína?a?x, kskčxʷína?a?xǎx
6. kḥ ksəčkčxʷína?a?x, kʷ səčkčxʷína?a?x, ksəčkčxʷína?a?x, kʷu ksəčkčxʷína?a?x, p səčkčxʷína?a?x, ksəčkčxʷína?a?xǎx
7. kčxʷína?ḥ, kčxʷína?ḥtxʷ, kčxʷína?s, kčxʷína?ḥtrḥ, kčxʷína?ḥtp, kčxʷína?sǎx
8. čkčxʷína?stḥ, čkčxʷína?stxʷ, čkčxʷína?sts, čkčxʷína?strḥ, čkčxʷína?stp, čkčxʷína?stsǎx
9. iskčxʷína?ḥm, askčxʷína?ḥm, skčxʷína?s, skčxʷína?ḥtrḥ, skčxʷína?ḥtp, skčxʷína?sǎx
10. isəčkčxʷína?ḥm, asəčkčxʷína?ḥm, səčkčxʷína?s, səčkčxʷína?ḥtrḥ, səčkčxʷína?ḥtp, səčkčxʷína?sǎx
11. ikskčxʷína?ḥm, akskčxʷína?ḥm, kskčxʷína?s, kskčxʷína?ḥtrḥ, kskčxʷína?ḥtp, kskčxʷína?sǎx
12. iksəčkčxʷína?ḥm, aksəčkčxʷína?ḥm, ksəčkčxʷína?s, ksəčkčxʷína?ḥtrḥ, ksəčkčxʷína?ḥtp, ksəčkčxʷína?sǎx
13. iskčxʷína?ḥm, askčxʷína?ḥm, skčxʷína?ḥms, skčxʷína?ḥmtət, skčxʷína?ḥmp, skčxʷína?ḥmsǎx
14. isəčkčxʷína?ḥm, asəčkčxʷína?ḥm, səčkčxʷína?ḥms, səčkčxʷína?ḥmtət, səčkčxʷína?ḥmp, səčkčxʷína?ḥmsǎx
15. ikskčxʷína?ḥm, akskčxʷína?ḥm, kskčxʷína?ḥms, kskčxʷína?ḥmtət, kskčxʷína?ḥmp, kskčxʷína?ḥmsǎx
16. iksəčkčxʷína?ḥm, aksəčkčxʷína?ḥm, ksəčkčxʷína?ḥms, ksəčkčxʷína?ḥmtət, ksəčkčxʷína?ḥmp, ksəčkčxʷína?ḥmsǎx
17. isčkčxʷína?, asčkčxʷína?, sčkčxʷína?s, sčkčxʷína?tət, sčkčxʷína?ḥmp, sčkčxʷína?sǎx
18. iksčkčxʷína?, aksčkčxʷína?, ksčkčxʷína?s, ksčkčxʷína?tət, ksčkčxʷína?ḥmp, ksčkčxʷína?sǎx
s?a?úms:
1. tə kʷullnúḥtxʷ čxiṭ atá? ixí? uṭ lut aksəčʕáha? kḥm kʷ tə níkək ití? kčəčxʷína?ḥt uṭ lut ksakʷts. (When you use it like this, it makes it so you don't get a cold or an infection when you cut yourself.)
2. kíkm̐ mi? ḥḥwaw. way̐ ti? kčxʷína?ḥt t siwʰtkʷ. (It's almost dried out. Pour a little water on it.)
3. kčəxʷčxʷína?ḥt í? skʷaḥtq. (Pour water on the plants.)
21. ḥčuṽ- dark (in there)
sh?aslmíwš: nčýčuṽ
s?a?úms:
1. čx?it ḥčuṽ akṭnutnmín kʷəkʷyúma? uṭ əktčəčxʷmín. (First you need a small dark bottle with a dropper.)
2. kʷu? tə ḥčʕusəs ti? kḥ ḥčýčuṽs. (When he punched me in the eyes, I had two black eyes)
3. ti? kṭklaxʷ í? ḥiyátḥxʷ uṭ čʕuṽ. (As soon as the sun goes down it gets dark.)
22. čəčxʷmín- dropper
sh?aslmíwš: čəčxʷčəxʷmín

sʔaʔúms:
1. čʔit ncuý aktnutnmin kʷəkʷyumaʔ uʔ əkʔčəcxʷmin. (First you need a small dark bottle with a dropper.)
2. iʔ t čəcxʷmin miʔ kʷ kčəčəxʷčəxʷusm. (With an eye dropper you drop a little in your eyes)
3. iʔ čəcxʷmin kʔksúxʷmaʔtñ. (Droppers have a measure on it.)
23. ʃʷaǵʷnt- grind something
snʔaslmíws: ʃʷaǵʷxʷaǵʷnt
skʷlstiñ: ʃʷaǵʷx / ʃʷaǵʷnt (affirmative singular); lut aksʃʷaǵʷm (neg. singular); ʃʷaǵʷwi / ʃʷaǵʷnti (affirmative plural); lut ksʃʷaǵʷmp / lut ksʃʷaǵʷntp (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kn ʃʷaǵʷm, kʷ ʃʷaǵʷm, ʃʷaǵʷm, kʷu ʃʷaǵʷm, p ʃʷaǵʷm, ʃʷaǵʷmǵx
2. kn čʃʷaǵʷm, kʷ čʃʷaǵʷm, čʃʷaǵʷm, kʷu čʃʷaǵʷm, p čʃʷaǵʷm, čʃʷaǵʷmǵx
3. kn sʃʷaǵʷx, kʷ sʃʷaǵʷx, sʃʷaǵʷx, kʷu sʃʷaǵʷx, p sʃʷaǵʷx, sʃʷaǵʷxǵx
4. kn səčʃʷaǵʷx, kʷ səčʃʷaǵʷx, səčʃʷaǵʷx, kʷu səčʃʷaǵʷx, p səčʃʷaǵʷx, səčʃʷaǵʷxǵx
5. kn ksʃʷaǵʷaʔx, kʷ sʃʷaǵʷaʔx, ksʃʷaǵʷaʔx, kʷu ksʃʷaǵʷaʔx, p sʃʷaǵʷaʔx, ksʃʷaǵʷaʔxǵx
6. kn ksəčʃʷaǵʷaʔx, kʷ səčʃʷaǵʷaʔx, ksəčʃʷaǵʷaʔx, kʷu ksəčʃʷaǵʷaʔx, p səčʃʷaǵʷaʔx, ksəčʃʷaǵʷaʔxǵx
7. ʃʷaǵʷñ, ʃʷaǵʷñtxʷ, ʃʷaǵʷs, ʃʷaǵʷñtm, ʃʷaǵʷñtp, ʃʷaǵʷsǵx
8. čʃʷaǵʷstn, čʃʷaǵʷstxʷ, čʃʷaǵʷsts, čʃʷaǵʷstm, čʃʷaǵʷstp, čʃʷaǵʷstsǵx
9. isʃʷaǵʷm, asʃʷaǵʷm, sʃʷaǵʷs, sʃʷaǵʷñtm, sʃʷaǵʷñtp, sʃʷaǵʷsǵx
10. isəčʃʷaǵʷm, asəčʃʷaǵʷm, səčʃʷaǵʷs, səčʃʷaǵʷñtm, səčʃʷaǵʷñtp, səčʃʷaǵʷsǵx
11. iksʃʷaǵʷm, aksʃʷaǵʷm, ksʃʷaǵʷiʔs, ksʃʷaǵʷñtm, ksʃʷaǵʷñtp, ksʃʷaǵʷiʔsǵx
12. iksəčʃʷaǵʷm, aksəčʃʷaǵʷm, ksəčʃʷaǵʷiʔs, ksəčʃʷaǵʷñtm, ksəčʃʷaǵʷñtp, ksəčʃʷaǵʷiʔsǵx
13. isʃʷaǵʷm, asʃʷaǵʷm, sʃʷaǵʷms, sʃʷaǵʷmtət, sʃʷaǵʷmp, sʃʷaǵʷmsǵx
14. isəčʃʷaǵʷm, asəčʃʷaǵʷm, səčʃʷaǵʷms, səčʃʷaǵʷmtət, səčʃʷaǵʷmp, səčʃʷaǵʷmsǵx
15. iksʃʷaǵʷm, aksʃʷaǵʷm, ksʃʷaǵʷms, ksʃʷaǵʷmtət, ksʃʷaǵʷmp, ksʃʷaǵʷmsǵx
16. iksəčʃʷaǵʷm, aksəčʃʷaǵʷm, ksəčʃʷaǵʷms, ksəčʃʷaǵʷmtət, ksəčʃʷaǵʷmp, ksəčʃʷaǵʷmsǵx
17. isčʃʷaǵʷ, asčʃʷaǵʷ, sčʃʷaǵʷs, sčʃʷaǵʷtət, sčʃʷaǵʷmp, sčʃʷaǵʷsǵx
18. iksčʃʷaǵʷ, aksčʃʷaǵʷ, ksčʃʷaǵʷs, ksčʃʷaǵʷtət, ksčʃʷaǵʷmp, ksčʃʷaǵʷsǵx
sʔaʔúms:
1. ʃʷaǵʷñtxʷ iʔ ʕayúʔ uʔ nʔtʃaht í laputáy sič kčxʷinaʔnt t nkʷəčkʷčitkʷ t nqʷsatñ. (Grind the chocolate tip and put it into a bottle and then add some strong liquor.)
2. iʔ skəkʃakaʔ kʔñʃʷaǵʷmn, čʃʷaǵʷsts iʔ sʔiñs. (Chickens have a gizzard to grind up their food)
3. čʃʷaǵʷstxʷ iʔ səsʔqin miʔ sič kʷulí t lparín. (You grind the grain to make it into flour.)
24. nʔtʃaht- pour/dump mush
snʔaslmíws: nʔtʃaht
skʷlstiñ: nʔtmʃax / nʔtñtʃakʷ (affirmative singular); lut aksnʔtʃam (neg. singular); nʔtmʃawi / nʔtñtʃakʷi (affirmative plural); lut ksnʔtʃamp / lut ksnʔtñtʃap (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kn nʔtʃam, kʷ nʔtʃam, nʔtʃam, kʷu nʔtʃam, p nʔtʃam, nʔtʃamǵx
2. kn čnʔtʃam, kʷ čnʔtʃam, čnʔtʃam, kʷu čnʔtʃam, p čnʔtʃam, čnʔtʃamǵx
3. kn snʔtmʃax, kʷ snʔtmʃax, snʔtmʃax, kʷu snʔtmʃax, p snʔtmʃax, snʔtmʃaxǵx
4. kn səčnʔtmʃax, kʷ səčnʔtmʃax, səčnʔtmʃax, kʷu səčnʔtmʃax, p səčnʔtmʃax, səčnʔtmʃaxǵx
5. kn ksnʔtmʃaxaʔx, kʷ snʔtmʃaxaʔx, ksnʔtmʃaxaʔx, kʷu ksnʔtmʃaxaʔx, p snʔtmʃaxaʔx, ksnʔtmʃaxaʔxǵx

6. kñ ksəčhəptmɣáxaʔx, kʷ səčhəptmɣaxaʔx, ksəčhəptmɣáxaʔx, kʷu ksəčhəptmɣáxaʔx, p səčhəptmɣáxaʔx, ksəčhəptmɣáxaʔxəlx
7. həptntɣaŋ, həptntɣaxʷ, həptntɣas, həptntɣam, həptntɣap, həptntɣasəlx
8. čhəptstɣaŋ, čhəptstɣaxʷ, čhəptstɣas, čhəptstɣam, čhəptstɣap, čhəptstɣasəlx
9. isəhəptɣám, asəhəptɣám, səhəptntɣas, səhəptntɣam, səhəptntɣap, səhəptntɣasəlx
10. isəčhəptɣám, asəčhəptɣám, səčhəptntɣas, səčhəptntɣam, səčhəptntɣap, səčhəptntɣasəlx
11. iksəhəptɣám, aksəhəptɣám, ksəhəptntɣas, ksəhəptntɣam, ksəhəptntɣap, ksəhəptntɣasəlx
12. iksəčhəptɣám, aksəčhəptɣám, ksəčhəptntɣas, ksəčhəptntɣam, ksəčhəptntɣap, ksəčhəptntɣasəlx
13. isəhəptɣám, asəhəptɣám, səhəptamɣs, səhəptamɣtət, səhəptamɣp, səhəptamɣsəlx
14. isəčhəptɣám, asəčhəptɣám, səčhəptamɣs, səčhəptamɣtət, səčhəptamɣp, səčhəptamɣsəlx
15. iksəhəptɣám, aksəhəptɣám, ksəhəptamɣs, ksəhəptamɣtət, ksəhəptamɣp, ksəhəptamɣsəlx
16. iksəčhəptɣám, aksəčhəptɣám, ksəčhəptamɣs, ksəčhəptamɣtət, ksəčhəptamɣp, ksəčhəptamɣsəlx
17. isčhəpɣát, asčhəpɣát, sčhəpɣats, sčhəpɣatət, sčhəpɣatmp, sčhəpɣatsəlx
18. iksčhəpɣát, aksčhəpɣát, ksčhəpɣats, ksčhəpɣatət, ksčhəpɣatmp, ksčhəpɣatsəlx
sʔaʔúms:
1. ʃʷaəqʷntxʷ iʔ ɣayúʔ uʔ həptɣaŋt i laputáy sič kəxʷinaʔnt t həkʷəčkʷčitkʷ t həkʷfatŋ. (Grind the chocolate tip and put it into a bottle and then add some strong liquor.)
2. laʔkín miʔ həptntɣaŋ iʔ səhəpɣitkʷ ? (Where should I pour this mush in?)
3. həptɣaŋt i laputáy. (Pour it in the jars.)
25. həkʷčitkʷ- strong liquid
səʔasímiws: həkʷəčkʷčitkʷ
sʔaʔúms:
1. ʃʷaəqʷntxʷ iʔ ɣayúʔ uʔ həptɣaŋt i laputáy sič kəxʷinaʔnt t həkʷəčkʷčitkʷ t həkʷfatŋ. (Grind the chocolate tip and put it into a bottle and then add some strong liquor.)
2. iʔ siwʔkʷ aʔ čkʷulmstŋ kɪ ɣayúʔ wniwʷ həkʷəčkʷčitkʷ. (The liquid we use for the ɣayúʔ is a strong alcohol.)
3. ixíʔ uʔ taʔlíʔ həkʷčitkʷ ta ksčsiwst. (That's a strong drink to have.)
26. həkʷfatŋ / həkʷfawtŋ- liquor
səʔasímiws: həkʷfawtŋ / həkʷfawtŋ
sʔaʔúms:
1. ʃʷaəqʷntxʷ iʔ ɣayúʔ uʔ həptɣaŋt i laputáy sič kəxʷinaʔnt t həkʷəčkʷčitkʷ t həkʷfatŋ. (Grind the chocolate tip and put it into a bottle and then add some strong liquor.)
2. xʷuʔsŋ iʔ həkʷfatŋ. (There's a lot of different kinds of alcoholic drinks.)
3. xʷʔit t həkʷfawtŋ isčsiwst uʔ kñ tɪtaláp t sqʷfaw. (I drank a lot of alcohol and I staggered around I was so drunk.)
27. qʷaymstím- shake something
səʔasímiws: qʷəqʷaymstím
related words: qʷəqʷayáʔ
skʷlstiŋ: qʷaymíx / qʷayntíkʷ (affirmative singular); aksqʷayám (neg. singular); qʷaymíwi / qʷayntíkʷi (affirmative plural); lut ksqʷayám / lut ksqʷayntíp (neg. plural)
sčkʷtʔiys:
1. kñ qʷayám, kʷ qʷayám, qʷayám, kʷu qʷayám, p qʷayám, qʷayáməlx
2. kñ čqʷayám, kʷ čqʷayám, čqʷayám, kʷu čqʷayám, p čqʷayám, čqʷayáməlx
3. kñ sqʷaymíx, kʷ sqʷaymíx, sqʷaymíx, kʷu sqʷaymíx, p sqʷaymíx, sqʷaymíxəlx

4. kñ səčq̣ʷaymíx, kʷ səčq̣ʷaymíx, səčq̣ʷaymíx, kʷu səčq̣ʷaymíx, p səčq̣ʷaymíx, səčq̣ʷaymíxəlx
5. kñ ksq̣ʷaymíxaʔx, kʷ sq̣ʷaymíxaʔx, ksq̣ʷaymíxaʔx, kʷu ksq̣ʷaymíxaʔx, p sq̣ʷaymíxaʔx, ksq̣ʷaymíxaʔxəlx
6. kñ ksəčq̣ʷaymíxaʔx, kʷ səčq̣ʷaymíxaʔx, ksəčq̣ʷaymíxaʔx, kʷu ksəčq̣ʷaymíxaʔx, p səčq̣ʷaymíxaʔx, ksəčq̣ʷaymíxaʔxəlx
7. q̣ʷayntín, q̣ʷayntíxʷ, q̣ʷayntís, q̣ʷayntím, q̣ʷayntíp, q̣ʷayntísəlx
8. čq̣ʷaymstín, čq̣ʷaymstíxʷ, čq̣ʷaymstís, čq̣ʷaymstím, čq̣ʷaymstíp, čq̣ʷaymstísəlx
9. isq̣ʷayám, asq̣ʷayám, sq̣ʷaymhtís, sq̣ʷaymhtím, sq̣ʷaymhtíp, sq̣ʷaymhtísəlx
10. isəčq̣ʷayám, asəčq̣ʷayám, səčq̣ʷaymhtís, səčq̣ʷaymhtím, səčq̣ʷaymhtíp, səčq̣ʷaymhtísəlx
11. iksq̣ʷayám, aksq̣ʷayám, ksq̣ʷaymhtís, ksq̣ʷaymhtím, ksq̣ʷaymhtíp, ksq̣ʷaymhtísəlx
12. iksəčq̣ʷayám, aksvq̣ʷayám, ksəčq̣ʷaymhtís, ksəčq̣ʷaymhtím, ksəčq̣ʷaymhtíp, ksəčq̣ʷaymhtísəlx
13. isq̣ʷayám, asq̣ʷayám, sq̣ʷayáms, sq̣ʷayámtət, sq̣ʷayámp, sq̣ʷayámsəlx
14. isəčq̣ʷayám, asəčq̣ʷayám, səčq̣ʷayáms, səčq̣ʷayámtət, səčq̣ʷayámp, səčq̣ʷayámsəlx
15. iksq̣ʷayám, aksq̣ʷayám, ksq̣ʷayáms, ksq̣ʷayámtət, ksq̣ʷayámp, ksq̣ʷayámsəlx
16. iksəčq̣ʷayám, aksəčq̣ʷayám, ksəčq̣ʷayáms, ksəčq̣ʷayámtət, ksəčq̣ʷayámp, ksəčq̣ʷayámsəlx
17. isčq̣ʷáy, asčq̣ʷáy, sčq̣ʷáys, sčq̣ʷáyətət, sčq̣ʷáymp, sčq̣ʷáysəlx
18. iksčq̣ʷáy, aksčq̣ʷáy, ksčq̣ʷáys, ksčq̣ʷáyətət, ksčq̣ʷáymp, ksčq̣ʷáysəlx
sʔaʔúms:
1. yʕat sʔíʕaít q̣ʷaymstíxʷ iʔ laputáy. (Every day shake the bottle.)
2. t sʔáʕatq iʔ sníwt ut q̣ʷyq̣ʷayáy iʔ sčlčal ut pkʷakʷ iʔ spýqaʔq. (The wind blew so hard the trees shook and the fruit dropped off.)
3. hýusnt asqʷsqʷsíʔ ut q̣ʷaymstíkʷ. (Put your baby in the baby board then shake him.)
28. sʔʷap- droplet / drop
sñʔaslmíws: səʔʷsʔʷap
sʔaʔúms:
1. iʔ tɪ́ hčxʷmíns naqs kñ ʔasí sʔʷap aksq̣mám. (Every day shake the bottle. Swallow one or two drops.)
2. ʔə ksʔʷulm t sʔʷusm ntɪxtkʷ, hpusnt ut hptʕant í ʔáqnaʔ ktʔayqnt ut ktəxʷpaht ut ilíʔ sʔʷap. (When your going to make soapberrie juice, boil the fruit pour into a bag, tie it, and hang to drip.)
3. kʷ ʔə ʔwíltm t sʔaʔčínm ʔə q̣ʷuət čʔix ut ixíʔ səsəʔʷsʔʷaps. (When you dry deer meat, if it's fat it gets hot and then it drips.)

04. skʷnkwínm

sʔaʔúms

ʕaʔím	melt
píčaʔ	digging stick
patáq ʕqmiñ	potato fork
qalt	raw
kýlxʷíčaʔ	to peel / to skin
súllaʔxʷ	frozen ground
pəpus	tender
sxlakək	minute
márwíʔnt	mix something

smýmaʔ

iʔ skʷnkwínm əčwídstsəlx iʔ smikʷt tiʔ ʕaʔím. tiʔ pəpqi iʔ sčaʔčʔakʷs uʔ əčúluʔs. tiʔ yʕat taʔkín iʔ iʔ ʔaýxʷút uʔ iʔ iʔ aʔ čmqʷmaqʷ. ʔ akswíčm, t píčaʔ akskʷúlmnm. ʕapnáʔ akskʷúlmnm iʔ patáq ʕqmiñ. ʔa čplai iʔ spípsʕaʔts mat t kʷaʔílk naʕmʔ ʕaʔ čəčámaʔt. tiʔ qalt uʔ ʔiʔntxʷ km ʔpusntxʷ, ilíʔ əčkýlxʷíčaʔ ʔə xʷkʷntixʷ. ʔ akskʷúrm lut ʔkʷúlmns átiʔ əčkstwílx. naʕmʔ iʔ ʔčtmiñ čqəqsápiʔ ilíʔ. km liqntxʷ laʔkín lut ʔa čsúllaʔxʷ. iʔ skʷnkwínm skʷlčnčut: ʔqmiñtxʷ iʔ iʔ ʔpusmʔ ʔəkap. ʔpusntxʷ uʔ pəpus. mat ʔuphkt sxlakək. ʔiʔntxʷ əčtiʔčxít km márwíʔntxʷ iʔ iʔ stxitkʷ.	melt digging stick potato fork raw; peeling / skin frozen ground tender minute mix
---	--

sʔsúxʷnaʔ swʔtiʔn

1. pñkín kaʔ čwídstm iʔ skʷnkwínm ?
2. čkín iʔ sčaʔákʷs iʔ skʷnkwínm ?
3. káʔkín kaʔ čplai iʔ skʷnkwínm ?
4. t stím akswíčm iʔ skʷnkwínm ?
5. čkín iʔ spəpísʕaʔts iʔ skʷnkwínm ?
6. xʔkinm miʔ kʷ čkʷurm t skʷnkwínm ?
7. čkín iʔ skʷlčnčuts iʔ skʷnkwínm ?

añčáwt swʔtiʔn

1. haʔ p čwíčm t skʷnkwínm naʔt asneqsílxʷ ? səxʔkinxʷ ? səxʔkinxʷ uʔ lut ?
2. stím añmisxást sčaʔákʷ ? maýxít.
3. stím asčlíq t sčaʔáqʷ ? stím aksčlíq ʔə qipčmʔ ? maýxít.
4. haʔ pəpus aspʔús ? səxʔkinxʷ ? səxʔkinxʷ uʔ lut ?
5. kʷ ʔa čʔapm t ʔkapí, haʔ čmárwíʔstxʷ stím ? stím asčmárwíʔ

skʔiysm̓ t sʔuṁs

A. xilm̓ sʔuṁs ṇqm̓qmiṇ aksčkʷúl: wýstikʷ aʔ čkʔqmiṇ.

ṇpusm̓- to boil

	iṇčáʔ	anwíʔ	čniṭts	mniṁṭtət	mniṁṭəmp	mniṁṭtsəl̓x
intransitive past/present						
intransitive actual/ habitual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future						
intransitive future imperfect						
intransitive affirm. com	---		---			---
intransitive neg. com	---		---			---

Č. sw̓titiṇ aksčkʷúl: kʔəṭəṁčín̓x t maíkʷč̓n̓ ṇsəl̓xčín̓. ixíʔ uṭ ṇmýčínm̓h̓t asčqáý k̓l̓ n̓wýápixč̓n̓.

1. haʔ kʷ čṇpusm̓ t skʷṇkʷin̓m̓ ? (lut)

n̓wýápixč̓n̓:

2. haʔ čmistíxʷ səxʔkinx uṭ kṇ kṇpúsxaʔx t skʷaṇṭq ? (kiw)

n̓wýápixč̓n̓:

3. haʔ anwíʔ naʔṭ aṭkíkxaʔ p səčṇpusx t čxʷlúsaʔ ? (kiwa)

n̓wýápixč̓n̓:

4. swit ṇpusm̓ t s̓l̓ukʷm̓ ? (ṭəṭsəsiʔ)

n̓wýápixč̓n̓:

5. haʔ kʷu kṇpúsaʔ t sčm̓čim̓ iṇčáʔ naʔṭ Sqʷitálqs ? (lut)

n̓wýápixč̓n̓:

6. swit ṇpusm̓ t pəčpačkʔ ? (iṇčáʔ naʔṭ Pačís)

n̓wýápixč̓n̓:

Ċ. Customary Transitive- aksčk'wúl: rewrite the sentence using the new prompts, then translate to n'wáyápixčh. Follow the model.

Example: i? sk'w'nk'w'inm əčwíčstsəlx i? smik'w't ti? ʒaʒim.

They dig potatoes once the snow melts.

1. ʒiʒtəwə? / inčá? / kíl qłspilx
2. sk'w'nk'w'inm / anwí? / naʒt ańqáqna?
3. pataq / Plasí? / tə kaʒáyrm
4. s'łuk'w'm / mnińttət / kíl a? čməq'w'maq'w
5. spil'łm / mnińttəmp / naʒt Sʒańtíča?
6. sx'ix'w / čniťtsəlx / mi? taʒmúlaʒx'w

ε. Future Transitive- aksčk'wúl: rewrite the sentence using the new prompts, then translate to n'wáyápixčh. Follow the model.

Example: t akswíčm, t píča? aksčk'wúlmnm. When you're gonna dig it, you'll use a digger.

1. tiyáq'wtst / inčá? / niłmń
2. ʒ'wíčht / anwí? / nťʒačmń
3. q'wlańt / Pačís / ʒapłslíp
4. n'pusńt / mnińttəmp / n'pusmń
5. liqńt / mnińttət / lapál
6. márwíʒńt / čniťtsəlx / síłx'wə? t'umń

čk'wúlmstń i? sʒaʒúms

1. ʒaʒim melted
sńʒasłmíw's: ʒaʒim
sʒaʒúms:
1. i? sk'w'nk'w'inm əčwíčstsəlx i? smik'w't ti? ʒaʒim. (Indian potatoes are dug as soon as the snow melts.)
2. x'wustx ʒiťńt asulsqʒim čń ʒaʒim. (Hurry and eat your icecream it might melt.)

3. lut akstx ^w əstíkh t sx ^w uyñt áti? ta?li? ʕa?im̓ čm̓ k ^w nlu ^k wt. (Don't walk on the ice its been melting and you might break thru.)
2. ʕqmiñ- digger / tool for digging things up
sh̓ʔaslmíw̓s: ʕqʕqmiñ
sʔaʔúms:
1. ʕapná? aksk ^w úlmn̓m̓ iʔ patáq ʕqmiñ . (Nowadays you can use a potato fork.)
2. x ^w uʔúsñ iʔ ʕqʕqmiñ . (There are a lot of different kinds of diggers)
3. iʔ ʕ ^w íʕt písʕaʔt k ^w uilm̓n̓ čʕqam̓ . (Some are huge machine diggers.)
3. qalt- raw
sh̓ʔaslmíw̓s: qʕqalt
sʔaʔúms:
1. tiʔ qalt uʔ ʔiʔh̓tx ^w km̓ n̓pus̓h̓tx ^w , ilíʔ əčkýl̓x ^w ícaʔ t̓ə x ^w k ^w ntix ^w . (They are eaten fresh or after steaming, with the skin left on when you clean them.)
2. iʔ qalt iʔ s̓tiq ^w lut i̓ čaʔt lut ks̓q̓sápiʔs uʔ way̓ k̓stwiłx. (If raw meat is not stored in a cool place it will soon get spoiled.)
3. iʔ sk̓h̓k̓n̓usəs tiʔ ilíʔ qalt iʔ s̓tiq ^w uʔ ʔiʔs. (The animals eat their meat raw.)
4. kýl̓x^wícaʔ- peeling / skin of a plant
sh̓ʔaslmíw̓s: kilyil̓x ^w ícaʔ
sʔaʔúms:
1. tiʔ qalt uʔ ʔiʔh̓tx ^w km̓ n̓pus̓h̓tx ^w , ilíʔ əčkýl̓x^wícaʔ t̓ə x ^w k ^w ntix ^w . (They are eaten fresh or after steaming, with the skin left on when you clean them.)
2. iʔ lútiʔ ksk ^w ułs iʔ ʔuʔx̓wtílaʔt pútiʔ čkýl̓x^wícaʔ t̓ n̓təx ^w silt̓ns. (Before a baby is born its covered with its birth sack.)
3. x̓asts iʔ ʔuʔx̓wtílaʔt t̓a čkýl̓x^wícaʔ t̓ sičm̓ uʔ čhiʔús. (The new born likes to be wrapped in a blanket and put in a baby board.)
5. súllaʔx^w- frozen ground
sh̓ʔaslmíw̓s: s̓isúllaʔx ^w
sʔaʔúms:
1. km̓ liq̓h̓tx ^w laʔkín lut aʔ ksúllaʔx^w . (Or you can dig a hole where the ground doesn't freeze.)
2. miyát t̓ə čaʔt t̓ə n̓ps̓p̓suʔs̓h̓tx ^w ask ^w áh̓tq̓ ixíʔ uʔ s̓isúllaʔx^w . (When its too cold and you irrigate your garden it will freeze the ground.)
k̓ik̓m̓ ks̓ʔistk̓ms uʔ čsúllaʔx^w . (When its almost winter time the ground freezes up.)
6. pəpus- tender / soft
sh̓ʔaslmíw̓s: pəpəpus
sʔaʔúms:
1. n̓pus̓h̓tx ^w uʔ pəpus . (Boil until tender.)
2. iʔ spəplínaʔ naʔt̓ pspus iʔ spu̓m̓ts pəpəpus . (The rabbit's and cat's fur is soft.)
3. pəpus čxiʔt t̓ ʔuʔx̓wtílaʔt iʔ splips. (It's soft as a baby's bottom.)
7. sx̓lakək- minute / hour / around

sḥʔaslmíw̓s: x̌laxálákək
sʔaʔúms:
1. mat ʔupḥkst sx̌lákək . (About ten minutes.)
2. kʷinx way̓ iʔ sx̌laxálákəks ? (How many times has it gone around?)
3. təwnínaʔxʷ x̌lkm̓stikʷ . (Turn it a little bit.)
8. mǎrwiʔḥt- mix something
sḥʔaslmíw̓s: mǎrmǎrwiʔḥt
skʷlstiḥ: mǎrwiʔx / mǎrwiʔḥt (affirmative singular); lut aksmǎrwiʔm̓ (neg. singular); mǎrwiʔwi / mǎrwiʔḥti (affirmative plural); lut ksmǎrwiʔḥt / lut ksmǎrwiʔḥtp (neg. plural)
sčk̓tʔiʔsts:
1. kḥ mǎrwiʔm̓, kʷ mǎrwiʔm̓, mǎrwiʔm̓, kʷu mǎrwiʔm̓, p mǎrwiʔm̓, mǎrwiʔm̓əlx
2. kḥ čmǎrwiʔm̓, kʷ čmǎrwiʔm̓, čmǎrwiʔm̓, kʷu čmǎrwiʔm̓, p čmǎrwiʔm̓, čmǎrwiʔm̓əlx
3. kḥ smǎrwiʔx, kʷ smǎrwiʔx, smǎrwiʔx, kʷu smǎrwiʔx, p smǎrwiʔx, smǎrwiʔxəlx
4. kḥ səčmǎrwiʔx, kʷ səčmǎrwiʔx, səčmǎrwiʔx, kʷu səčmǎrwiʔx, p səčmǎrwiʔx, səčmǎrwiʔxəlx
5. kḥ ksmǎrwiʔaʔx, kʷ smǎrwiʔaʔx, ksmǎrwiʔaʔx, kʷu ksmǎrwiʔaʔx, p smǎrwiʔaʔx, ksmǎrwiʔaʔxəlx
6. kḥ ksəčmǎrwiʔaʔx, kʷ səčmǎrwiʔaʔx, ksəčmǎrwiʔaʔx, kʷu ksəčmǎrwiʔaʔx, p səčmǎrwiʔaʔx, ksəčmǎrwiʔaʔxəlx
7. mǎrwiʔḥ, mǎrwiʔḥtxʷ, mǎrwiʔs, mǎrwiʔḥtm̓, mǎrwiʔḥtp, mǎrwiʔsəlx
8. čmǎrwiʔstḥ, čmǎrwiʔstxʷ, čmǎrwiʔsts, čmǎrwiʔstḥm̓, čmǎrwiʔstp, čmǎrwiʔstsəlx
9. ismǎrwiʔm̓, asmǎrwiʔm̓, smǎrwiʔs, smǎrwiʔḥtm̓, smǎrwiʔḥtp, smǎrwiʔsəlx
10. isəčmǎrwiʔm̓, asəčmǎrwiʔm̓, səčmǎrwiʔs, səčmǎrwiʔḥtm̓, səčmǎrwiʔḥtp, səčmǎrwiʔsəlx
11. iksmǎrwiʔm̓, aksmǎrwiʔm̓, ksmǎrwiʔiʔs, ksmǎrwiʔḥtm̓, ksmǎrwiʔḥtp, ksmǎrwiʔiʔsəlx
12. iksəčmǎrwiʔm̓, aksəčmǎrwiʔm̓, ksəčmǎrwiʔiʔs, ksəčmǎrwiʔḥtm̓, ksəčmǎrwiʔḥtp, ksəčmǎrwiʔiʔsəlx
13. ismǎrwiʔm̓, asmǎrwiʔm̓, smǎrwiʔm̓s, smǎrwiʔm̓tət, smǎrwiʔm̓p, smǎrwiʔm̓səlx
14. isəčmǎrwiʔm̓, asəčmǎrwiʔm̓, səčmǎrwiʔm̓s, səčmǎrwiʔm̓tət, səčmǎrwiʔm̓p, səčmǎrwiʔm̓səlx
15. iksmǎrwiʔm̓, aksmǎrwiʔm̓, ksmǎrwiʔm̓s, ksmǎrwiʔm̓tət, ksmǎrwiʔm̓p, ksmǎrwiʔm̓səlx
16. iksəčmǎrwiʔm̓, aksəčmǎrwiʔm̓, ksəčmǎrwiʔm̓s, ksəčmǎrwiʔm̓tət, ksəčmǎrwiʔm̓p, ksəčmǎrwiʔm̓səlx
17. isčmǎrwiʔ, asčmǎrwiʔ, sčmǎrwiʔs, sčmǎrwiʔtət, sčmǎrwiʔm̓p, sčmǎrwiʔsəlx
18. iksčmǎrwiʔ, aksčmǎrwiʔ, ksčmǎrwiʔs, ksčmǎrwiʔtət, ksčmǎrwiʔm̓p, ksčmǎrwiʔsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔiḥḥtxʷ əčtiʔčč̌iḥ kḥ mǎrwiʔḥtxʷ iʔ ḭ stx̌tkʷ. (Eat it as it is or it can be mixed with soup.)
2. iʔ sč̌ʷusm̓ čmǎrwiʔ ť tax̌t. (The soapberries are mixed with sugar.)
3. ḥmǎrwiʔiḥkʷḥt iḥlkap̌i ť sq̌iḥm̓. (Mix my coffee with milk.)

05. sʔukʷm

sʔaʔúms

ʔsǝqʷaxʷ	smell good
nʷxʷtúlaʔxʷ	underground
ǝčitǝtǝn	eaten / edible
ǝǝǝxiʔ	patty / cake

smýmay

sʔukʷm ǝčwič iʔ í kmiktúʔtǝ. ǝčplǝl kǝl wist iʔ í swknaʔqínx tǝxʷúlaʔxʷs, iʔ í hǝhmúlaʔxʷ. ǝčwič iʔ t píčaʔ. iʔ sʔukʷm ʔsǝqʷaxʷ. kǝpačkt ččit t sʔukʷm iʔ í sǝkʷaǝtǝtǝ. tiʔ piq iʔ sʔaxʷips ǝčplǝl naqs kǝn ʔasí sčsawíkst iʔ snʷxʷtúlaʔxʷs. mat naqs kǝl mus sčsawíkst iʔ kswisxǝs. iʔ sʔukʷm qalt ǝčitǝtǝ kǝn ǝčkilxʷíčaʔ čǝpus. ǝwǝtisǝlx kǝl sʔistkǝn uʔ taʔǝtisǝlx uʔ kʷuǝsǝlx ǝl ǝǝǝxiʔ.	smell good underground are eaten cake / pattys
--	---

sǝsúxʷnaʔ swǝtǝtǝn

1. pǝkiǝ kaʔ čwičm iʔ sʔukʷm ?
2. kǝʔkǝl kaʔ čplǝl iʔ sʔukʷm ?
3. t stǝm akswícǝm iʔ sʔukʷm ?
4. čkiǝ iʔ pačktǝs iʔ sʔukʷm ?
5. čkiǝ iʔ sʔaxʷips iʔ sʔukʷm ?
6. xʔkinǝ miʔ kʷ čkʷuǝlǝm t ǝǝǝxiʔ ?

aǝčǝwǝt swǝtǝtǝn

1. stǝm aǝčǝst aksčkǝstǝm iʔ í kmiktúʔtǝ ? sǝxʔkinx ? maǝxít.
2. haʔ aǝčǝst iʔ qalt sʔukʷm ? haʔ aǝčǝst aʔ ččix sʔukʷm ? sǝxʔkinx ? sǝxʔkinx uʔ lut ?
3. haʔ kʷ kǝpíčaʔ ? sǝxʔkinx ? sǝxʔkinx uʔ lut ?
4. stǝm aǝmisǝst sǝqʷaxʷ ? maǝxít.
5. haʔ kʷ čkʷuǝlǝm t ǝǝǝxiʔ ? sǝxʔkinx ? sǝxʔkinx uʔ lut ? t stǝm ? maǝxít.

skʔiysm̓ t sʔuṁs

A. xil̓m̓ sʔuṁs ṇqm̓qmiṇ aksčkʷúl: wýstikʷ aʔ čkʔqmiṇ.

wičm̓- to boil

	iṇčáʔ	anwíʔ	čniṭts	mniṁṭtət	mniṁṭəṁp	mniṁṭtsəl̓x
intransitive past/present						
intransitive actual/ habitual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. sw̓ṭtiṭṇ aksčkʷúl: kʔəṭəṁčínx t mal̓kʷčn̓ ṇsəl̓xčín. ixíʔ uṭ ṇmýčínm̓ṇt asčqáý k̓l̓ n̓wýápixčn̓.

1. haʔ swičx t ʔiʔtṣʷaʔ Sčaʔkʷáíqs ? (kiw)

n̓wýápixčn̓:

2. swit səčwičx t x̓líwaʔ ? (iṇčáʔ)

n̓wýápixčn̓:

3. haʔ p swíčaʔx t ʔayúʔ ? (lut)

n̓wýápixčn̓:

4. haʔ n̓ýṣaýp kʷ čwičm̓ t sṣaṣʷíp ? (kiwa)

n̓wýápixčn̓:

5. haʔ kʷu wičm̓ t sp̓iṭm̓ iṇčáʔ naʔṭ isyúṁčn̓ ? (lut)

n̓wýápixčn̓:

6. haʔ kʷ swičx t stṣčín (tiger lily) ? (ki)

n̓wýápixčn̓:

Ċ. **aksčkʷúl:** Rewrite the sentence using the subject prompts, then translate to nʷyápixčh. Follow the model.

ǰwǰntisəlx kǐ sʔistkrh.

EX Pitál: Pitál ǰwǰntis kǐ sʔistkrh. Pitál dried it for winter.

1. iǰčáʔ:
2. anwíʔ:
3. ʔAtál naʔt iǰčáʔ:
4. anwíʔ naʔt asʔətwílt

ε. **aksčkʷúl:** Rewrite the sentence using the subject prompts, then translate to nʷyápixčh. Follow the model.

taʔǰntisəlx uʔ kʷulsəlx ǰl pápxiʔ.

EX mniǰtəmp: taʔǰntip uʔ kʷulǰntp ǰl pápxiʔ.

Y'all pounded it and made it into cakes.

1. iǰčáʔ:
2. anwíʔ:
3. ʔAtál:
4. anwíʔ naʔt iǰčáʔ

čkʷulǰmstǰ iʔ sʔaʔúǰms

1. píčaʔ- digging stick
sǰǰasǰmíwʷs: pəčpíčaʔ
sʔaʔúǰms:
1. əčwíc iʔ t píčaʔ, iʔ sǰukʷm ǰsqǰaxʷ. (It is dug with a digging stick and smells good.)
2. iʔ smaǰǰim kǰpəčpíčaʔ ʔa čwćwícǰmǰlx. (Women have digging sticks when they go digging roots.)
3. iʔ pəčpíčaʔs kǰtqlwǰtinaʔ ixíʔ uʔ ctqlwǰtinaʔsts áʔiʔ čxǰtúlaʔxʷ. (Their digging sticks have a foot step they can step on because the ground can be rocky.)
2. ǰsqǰaxʷ- good smell / smells good
sǰǰasǰmíwʷs: ǰsǰsqǰaxʷ
sʔaʔúǰms:
1. əčwíc iʔ t píčaʔ, iʔ sǰukʷm ǰsqǰaxʷ. (It is dug with a digging stick and smells good.)
2. pǰapǰásm, čǰaxǰčút iʔ smaǰǰim uʔ ǰsǰsqǰaxʷǰlx. (Women powder and spray themselves and they smell good.)
3. iʔ sčaʔčaʔákʷ ǰsqǰaxʷ. (The flowers smell good.)

3. sn̓x̣ʷtúlaʔx̣ʷ - underground
sn̓ʔaslmíw̓s: nix̣ʷn̓x̣ʷtúlaʔx̣ʷ
sʔaʔúms:
1. ʔiʔ piq iʔ sʔaʔx̣ʷíps əčpláʔ naqs k̓m̓ ʔasíʔ sčʔawíkst iʔ sn̓x̣ʷtúlaʔx̣ʷs . (Its white root grows one or two fingers under the ground.)
2. n̓x̣ʷn̓x̣ʷtúlaʔx̣ʷ aksč̓n̓təx̣ʷúlaʔx̣ʷ. (Dig those holes deep)
3. n̓x̣ʷut aʔ č̓n̓kx̣úlaʔx̣ʷ . (That dip is deep.)
4. əciʔəʔn̓ - is eaten
sn̓ʔaslmíw̓s: čatʔiʔəʔn̓
sʔaʔúms:
1. iʔ sʔuḳʷm̓ qalt əciʔəʔn̓ k̓m̓ əčkilx̣ʷícaʔ č̓n̓pus. (Wild carrots can be eaten raw or boiled unpeeled.)
2. put č̓lkip iʔ ʔiʔṭx̣ʷaʔ miʔ sič əciʔəʔn̓ . (Black camas has to be pit cooked before it can be eaten.)
3. č̓p̓yqstix̣ʷ iʔ s̓tiqʷ miʔ sič əciʔəʔn̓ . (You have to cook meat before you can eat it.)
5. páp̓xiʔ - cake / patty
sn̓ʔaslmíw̓s: páp̓xiʔ
sʔaʔúms:
1. x̣w̓ntisəlx̣ k̓l̓ s̓istk̓m̓ uʔ taʔntisəlx̣ uʔ ḳʷulsəlx̣ x̓l̓ páp̓xiʔ . (They dry them for winter, and they mash them and make them into cakes.)
2. márw̓iʔn̓tx̣ʷ t̓tax̣t iʔ páp̓xiʔ uʔ ix̓iʔ ka̓ntís iʔ sqilx̣ʷ. (Mix with sugar and the cakes are like candy for people.)
3. ʔa č̓x̣aw̓ iʔ páp̓xiʔ uʔ q̓sápiʔ ksəč̓ḳʷum̓m̓s. (When the cake's dried it keeps for a long time.)

06. spíłm

sʔaʔúms

píłúlaʔxʷ	plant / grows on land
kʔaʔmúlaʔxʷ	close to the ground
ńway	ready
tkmíplaʔ	handle
čtsʔap	get hard
wlwlím	metal
čsasíłx	move
ńpətkʷúlaʔxʷnt	stick in the ground
ńčkʷúlaʔxʷnt	pull from ground
yíčánt	shake
pkʷakʷ	fall off
čpiłstm	peel roots
payq	bright white
ńqazqʔíws	middle
kʔpkʷntím / kʔpkʷam	drop on a surface
sńkʷumčntń	pantry
sxwíłń	dried food
hńńtím	soak
hʔap	soaked
ńpǫʷitkʷnt	pour solids in water
sxʷicčx	gift
haʔńtím / haʔám	respect
čtxəłstím (čtxəłstums)	take care of (it takes care of you)
kčəqusńt	put on fire
kəkəptwíłx	become soft
ńpəłitkʷ	thicken liquid
ńtixńt	serve

smýmay

iʔ spíłm iʔ ýlmixʷm iʔ tı yʔayʔát aʔ čpíłúlaʔxʷ. yʔat iʔ í syilx tńxʷúlaʔxʷ əčplal. ʔa čplal iʔ spíłm, kʔaʔmúlaʔxʷ iʔ í tńxʷúlaʔxʷ uʔ tıʔ pıx iʔ sčʔakʷs. iʔ í sqipčń əčplal iʔ spíłm. xʔsʔiʔń iʔ spíłm. í syilx tńxʷúlaʔxʷ, ńway ʔa ččaʔákʷm iʔ síyaʔ. iʔ lútiʔ ksčaʔákʷms iʔ spíłm uʔ wičńtń. ixıʔ uʔ ńway. iʔ t pičaʔ kaʔ čwičstń iʔ spíłm. qśapiʔ čkʷulstsəłx iʔ pičaʔ tı sʔəxčıʔ, tı sníkʔčaʔ iʔ qʷmqińs iʔ tkmíplaʔs. ńtkʷusəs iʔ sʔəxčıʔ ńkamqńs ilıʔ wlap uʔ čtsʔap. ʔapnáʔ iʔ sqilxʷ čkʷulmstsəłx iʔ wlwlím. lut yʔat aksčwícń iʔ spíłm. kʷ čsasíłx. ʔ akswícń iʔ spíłm, kʔəʔam í skʷańtq ńpətkʷúlaʔxʷnt ańpıčaʔ. ixıʔ sič ńčkʷəkʷúlaʔxʷntxʷ yíčńtixʷ iʔ ʔúkʷlaʔxʷ pkʷakʷ. xʷkʷńtım iʔ sčwıčtət. ʔa čxʷkʷstım čpiłstń. kʔyʷutms iʔ tkmıčaʔs iʔ spíłm tıʔ payq. ʔa čxʔit ʔa čwič, čpił uʔ iʔ kʷil iʔ	plant/what grows on land; close to the ground ready handle get hard metal; move stick in the ground pull from ground; shake; fall off; peel roots;
---	--

spɔusts i? ǀ hǀqapǀqǀwǀs əčǀwǀl. ixǀ? sič kǀpkǀwǀntimǀ mi? ǀwǀaw. ixǀ? nǀwtǀtisǀx ǀə ǀwǀaw i? ǀ ǀǀáqna? uǀ əčǀkǀum i? ǀ sǀnkǀumǀčǀntǀ. ǀə ksǀǀtǀntǀ i? sǀxǀwǀlǀtǀ, hǀrǀntimǀ ǀ siǀwǀkǀ. hǀrap uǀ ǀpusǀntǀwǀ, mǀárwǀǀntǀwǀ t síya? kǀmǀ stǀxǀtǀq. mǀárwǀǀntǀ t ǀǀxt, ǀpǀqǀwǀitǀkǀwǀntǀwǀ t ǀparǀǀ. ixǀ? uǀ ǀǀtǀntǀ, kǀwǀ kǀwǀəčǀkǀwǀəčǀwǀlǀx. ǀǀst kǀ asǀwǀǀxǀwǀáǀt. i? spǀǀǀm sǀwǀǀčǀxtǀt tǀ tǀrǀxǀwǀǀla?ǀxǀwǀ. hǀaǀǀtǀixǀwǀ i? tǀrǀxǀwǀǀla?ǀxǀwǀ uǀ nǀyǀǀap čǀtxǀǀstǀurǀmǀ. i? spǀǀǀm i? sǀkǀwǀǀčǀǀcuts 1. kǀwǀ čǀkǀwǀnǀimǀ t ǀǀwǀǀawǀt spǀǀǀmǀ tǀ asčǀǀaw tǀ asčǀkǀwǀǀmǀčǀǀ. 2. hǀrǀntǀixǀwǀ t siǀwǀkǀwǀ, mat naqs sǀǀǀakǀaks. 3. kǀčǀqǀusǀnt uǀ ǀpusǀnt, ǀi? put kǀǀǀǀptǀwǀlǀx. lut ksǀqǀǀsǀapǀ?s aksǀǀpǀusǀmǀ. 4. mǀárwǀǀnt t síya? uǀ mǀárwǀǀnt t ǀǀxt. 5. ǀi? xiǀmǀx čǀkǀǀ aǀǀǀmǀǀk i? ksǀǀxtǀs. 6. ǀpust uǀ mǀárwǀǀnt t ǀparǀǀ. 7. ǀpuǀkǀwǀǀnt i? ǀparǀǀ, tǀǀwǀǀs yǀrǀkǀwǀqǀǀ ǀ ǀkǀǀǀǀap. 8. naqs yǀrǀkǀwǀqǀǀ t siǀwǀkǀwǀ aksǀǀčǀwǀǀmǀ ǀ ǀparǀǀ. 9. ǀǀǀǀǀǀkǀstmǀnt uǀ mǀárwǀǀnt ǀ síya? ksǀǀwǀkǀwǀ ǀi? put tqǀǀtk i? siǀwǀkǀwǀ tǀ síya? naǀt spǀǀǀmǀ. 10. ǀǀǀǀǀǀkǀstmǀnt i? síya? naǀt spǀǀǀmǀ uǀ ǀpust uǀ ǀpǀǀǀǀtǀitǀkǀwǀ uǀ ǀntǀǀǀntǀwǀ.	bright white; middle; drop on a surface; pantry; dried food; soak; soaked; mix pour solids in water; gift respect; take care of you put on fire; become soft thicken; serve
--	--

sǀǀsǀxǀwǀna? sǀwǀtǀtǀǀ

1. stǀmǀ i? yǀlmǀxǀwǀmǀ i? tǀ yǀǀayǀǀat a? čǀplǀǀǀla?ǀxǀwǀ ?
2. čǀkǀǀ i? splǀǀs i? spǀǀǀmǀ ?
3. pǀǀkǀǀ ki? ǀwaǀy i? spǀǀǀmǀ ǀ syǀlǀx tǀrǀxǀwǀǀla?ǀxǀwǀs ?
4. qǀsǀapǀ?, čǀkǀǀ i? pǀčǀa?ǀs i? syǀlǀx ? uǀ ǀapnǀa? ?
5. kǀǀyǀxǀwǀutǀrǀmǀs i? tkǀmǀíǀa?ǀs, čǀaknǀǀlǀx i? spǀǀǀmǀ ?
6. əxǀkǀistǀmǀ i? spǀǀǀmǀ ǀa čǀxǀǀt ǀa čǀwǀíǀ ? itǀlǀ uǀ stǀmǀ ?
7. ǀə ksǀǀtǀntǀ i? spǀǀǀmǀ, t stǀmǀ əčǀmǀárwǀǀstǀmǀ ?
8. sǀəxǀkǀinx uǀ ǀǀst kǀ asǀwǀǀxǀwǀáǀt i? spǀǀǀmǀ ?

aǀǀčǀawǀt sǀwǀtǀtǀǀ

1. stǀmǀ a? čǀplǀǀǀla?ǀxǀwǀ ǀ skǀǀǀǀarǀmǀs aǀǀčǀǀtǀwǀ ? mǀayǀxǀít.
2. ha? kǀǀa?mǀǀǀla?ǀxǀwǀ aǀǀpǀǀxǀǀ ? sǀəxǀkǀinx ? sǀəxǀkǀinx uǀ lut ?
3. kǀwǀ kǀwǀnxspǀǀntǀk uǀ kǀwǀ "čǀaǀǀǀkǀwǀmǀ" ? mǀayǀxǀít.
4. t stǀmǀ asǀnǀǀqǀsǀǀlǀx i? pǀčǀa?ǀs ? t wǀlǀwǀlǀmǀ ? t sǀǀǀǀǀǀi? uǀ t qǀwǀmǀqǀǀ ? sǀəxǀkǀinx ? mǀayǀxǀít.
5. ha? kǀwǀ kstǀmǀ uǀ kǀwǀǀlǀntǀmǀ t qǀwǀmǀqǀǀ ? stǀmǀ ? swǀit i? kǀwǀǀlǀs ? mǀayǀxǀít.
6. stǀmǀ i? tǀsǀap ǀ aǀǀčǀǀtǀwǀ ? mǀayǀxǀít.
7. stǀmǀ i? ǀpǀǀtkǀwǀǀǀla?ǀxǀwǀǀntǀwǀ t sčǀaǀǀáqǀwǀ ? mǀayǀxǀít.
8. stǀmǀ i? ǀčǀkǀwǀǀǀǀla?ǀxǀwǀǀntǀwǀ t sqǀipčǀmǀ ? mǀayǀxǀít.
9. ha? yǀíǀčǀǀtǀixǀwǀ i? stǀmǀ t spǀǀǀsčǀǀtǀ ? sǀəxǀkǀinx ? sǀəxǀkǀinx uǀ lut ?
10. ha? kǀwǀ pǀǀǀmǀ t ǀkǀwǀspǀǀntǀk ? sǀəxǀkǀinx ? sǀəxǀkǀinx uǀ lut ?
11. stǀmǀ i? payq ǀ aǀǀčǀǀtǀwǀ ? mǀayǀxǀít.
12. stǀmǀ i? kǀǀpǀǀkǀwǀǀntǀixǀwǀ t snǀǀqǀspǀǀntǀk ? mǀayǀxǀít.
13. stǀmǀ ilǀ? ǀ asǀǀkǀwǀǀmǀčǀǀntǀ ? ha? xǀwǀa?ǀsǀǀǀtǀ ? sǀəxǀkǀinx ? sǀəxǀkǀinx uǀ lut ?
14. ha? kǀwǀ ksǀǀwǀlǀtǀ ǀ aǀǀčǀǀtǀwǀ ? ǀwǀlǀtǀ t stǀmǀ ? sǀəxǀkǀinx ? sǀəxǀkǀinx uǀ lut ?

15. stiṁ asčhíráh t nəqspiṁtk ? maýxít.
 16. ha? ṁpǫwítǫṁṁtxʷ ʔapná? t sǫ́lxʔalt ? stiṁ asčṁpǫwítǫṁ ? maýxít.
 17. ha? asǫ́íṁ t spiʔsǫ́íṁt ʔast k asxʷlǫwált ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
 18. swit iʔ misčhaʔstíxʷ ? swit iʔ misčhaʔstúṁs ? səxʔkinx ? maýxít.
 19. stiṁ iʔ kčəqushṁtxʷ t sṁkʷəkʷʔač ? mayxít.
 20. stiṁ iʔ ṁṁixṁtxʷ t skəklaxʷ ? maýxít.

skʔiýsm t sʔuṁs

A. ǫ́ilṁ sʔuṁs ṁqṁqmiṁ aksčǫ́wǫ́l: wýstikʷ aʔ čkʔqmiṁ.

haʔám- to respect

	iṁčáʔ	anwíʔ	čniṁts	mnimṁtət	mnimṁtəmp	mnimṁtsəlx
intransitive past/present						
intransitive actual/ habitual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. swǫ́tiṁ aksčǫ́wǫ́l: kʔəṁčíṁx t malíwčṁ ṁsəlxčíṁ. ixiʔ uʔ ṁmýčimṁt asčqáý kǫ́ nʷyápixčṁ.

1. ha? kʷ ṁstiṁs nýʔaýp kṁ čhaʔám t kʷiǫ́t ? (lut)

nʷyápixčṁ:

2. ha? asqʷsǫ́? səčhaʔmíx t sṁčǫ́wst ? (kiw)

nʷyápixčṁ:

3. ha? p haʔám t xaʔxǫ́itṁp ? (lut)

nʷyápixčṁ:

4. ha? nýʔaýp kʷu kshaʔmíxaʔ t nakʷúimṁsəlx ? (kiwa)

nʷyápixčṁ:

5. swit misčhaʔárh t čawtət ? (anwíʔ naʔt Pkmaíqs)

nwýápixčh:

6. haʔ kʷu shaʔmíx t ksčktpaʔšsts ? (ki)

nwýápixčh:

Č. **aksčkʷúí**: Rewrite the sentence using the subject prompts, then translate to nwýápixčh. Follow the model.

xʷkʷh̥tiñ iʔ sčwíctət.

EX iñčáʔ: xʷkʷh̥tiñ isčwíć.

I cleaned what I dug.

1. anwíʔ:

2. Pačís:

3. iñčáʔ naʔt anwíʔ:

4. iʔ staʔtaʔkmíx:

5. anwíʔ naʔt aslšslášt

ε. **aksčkʷúí**: Rewrite the sentence using the subject prompts, then translate to nwýápixčh. Follow the model.

kʷ čkʷniñ t x̥w̥xawt spíłñ t̥l̥ asčxáw t asčkʷúñčh̥.

EX iñčáʔ naʔt anwíʔ: kʷu čkʷniñ t x̥w̥xawt spíłñ iʔ t̥l̥ sčxawtət t sčkʷumčh̥tət.

We take dried bitterroot from what we have dried in our food pantry.

1. iñčáʔ:

2. Sxm̥natkʷ:

3. iʔ taʔtʔík:

4. anwíʔ naʔt ahlʔíw:

5. ʔʔayʔát iʔ səčmaʔmáyaʔx:

čkʷulmstr̥n i? sʔaʔúms

1. čpilúlaʔxʷ- grow in the ground
sñʔaslmíws: pípilúlaʔxʷ
skʷlstiþn: pílúlaʔxʷəxʷ; pílúlaʔxʷnt (affirmative singular); lut akspílúlaʔxʷ; lut akspílúlaʔxʷm (neg. singular); pílúlaʔxʷwi; pílúlaʔxʷnti (affirmative plural); lut kspílúlaʔxʷm; lut kspílúlaʔxʷntp (neg. plural)
sčkþiýsts:
1. kñ pílúlaʔxʷm, kʷ pílúlaʔxʷm, pílúlaʔxʷm, kʷu pílúlaʔxʷm, p pílúlaʔxʷm, pílúlaʔxʷməlx
2. kñ čpílúlaʔxʷm, kʷ čpílúlaʔxʷm, čpílúlaʔxʷm, kʷu čpílúlaʔxʷm, p čpílúlaʔxʷm, čpílúlaʔxʷməlx
3. kñ spílúlaʔxʷəxʷ, kʷ spílúlaʔxʷəxʷ, spílúlaʔxʷəxʷ, kʷu spílúlaʔxʷəxʷ, p spílúlaʔxʷəxʷ, spílúlaʔxʷəxʷsəlx
4. kñ səčpílúlaʔxʷəxʷ, kʷ səčpílúlaʔxʷəxʷ, səčpílúlaʔxʷəxʷ, kʷu səčpílúlaʔxʷəxʷ, p səčpílúlaʔxʷəxʷ, səčpílúlaʔxʷəxʷsəlx
5. kñ kspílúlaʔxʷaʔx, kʷ spílúlaʔxʷaʔx, kspílúlaʔxʷaʔx, kʷu kspílúlaʔxʷaʔx, p spílúlaʔxʷaʔx, kspílúlaʔxʷaʔxsəlx
6. kñ ksəčpílúlaʔxʷaʔx, kʷ səčpílúlaʔxʷaʔx, ksəčpílúlaʔxʷaʔx, kʷu ksəčpílúlaʔxʷaʔx, p səčpílúlaʔxʷaʔx, ksəčpílúlaʔxʷaʔxsəlx
7. pílúlaʔxʷstr̥n, pílúlaʔxʷstxʷ, pílúlaʔxʷsts, pílúlaʔxʷstr̥n, pílúlaʔxʷstp, pílúlaʔxʷststəlx
8. čpílúlaʔxʷstr̥n, čpílúlaʔxʷstxʷ, čpílúlaʔxʷsts, čpílúlaʔxʷstr̥n, čpílúlaʔxʷstp, čpílúlaʔxʷststəlx
9. ispílúlaʔxʷm, aspílúlaʔxʷm, spílúlaʔxʷsts, spílúlaʔxʷstr̥n, spílúlaʔxʷstp, spílúlaʔxʷststəlx
10. isəčpílúlaʔxʷm, asəčpílúlaʔxʷm, səčpílúlaʔxʷsts, səčpílúlaʔxʷstr̥n, səčpílúlaʔxʷstp, səčpílúlaʔxʷststəlx
11. ikspílúlaʔxʷm, akspílúlaʔxʷm, kspílúlaʔxʷsts, kspílúlaʔxʷstr̥n, kspílúlaʔxʷstp, kspílúlaʔxʷststəlx
12. iksəčpílúlaʔxʷm, aksəčpílúlaʔxʷm, ksəčpílúlaʔxʷsts, ksəčpílúlaʔxʷstr̥n, ksəčpílúlaʔxʷstp, ksəčpílúlaʔxʷststəlx
13. ispílúlaʔxʷm, aspílúlaʔxʷm, spílúlaʔxʷms, spílúlaʔxʷmtət, spílúlaʔxʷmp, spílúlaʔxʷstr̥nsəlx
14. isəčpílúlaʔxʷm, asəčpílúlaʔxʷm, səčpílúlaʔxʷms, səčpílúlaʔxʷmtət, səčpílúlaʔxʷmp, səčpílúlaʔxʷstr̥nsəlx
15. ikspílúlaʔxʷm, akspílúlaʔxʷm, spílúlaʔxʷms, kspílúlaʔxʷmtət, kspílúlaʔxʷmp, kspílúlaʔxʷstr̥nsəlx
16. iksəčpílúlaʔxʷm, aksəčpílúlaʔxʷm, səčpílúlaʔxʷms, ksəčpílúlaʔxʷmtət, ksəčpílúlaʔxʷmp, ksəčpílúlaʔxʷstr̥nsəlx
17. isčpílúlaʔxʷ, asčpílúlaʔxʷ, sčpílúlaʔxʷs, sčpílúlaʔxʷtət, sčpílúlaʔxʷmp, sčpílúlaʔxʷsəlx
18. iksčpílúlaʔxʷ, aksčpílúlaʔxʷ, ksčpílúlaʔxʷs, ksčpílúlaʔxʷtət, ksčpílúlaʔxʷmp, ksčpílúlaʔxʷsəlx
sʔaʔúms:
1. i? spíłm i? ýlmixʷm i? tı yʕayʕát a? čpílúlaʔxʷ . (Bitterroot is the chief of everything that grows in the ground.)
2. qʷʔač uł čpípílúlaʔxʷ i? skʷańtq. (When it warms up the plants start to grow.)
3. nixʷ i? sñplíws čpílúlaʔxʷ i? ł asñkʷańtqtn. (Weeds also grow in your garden.)
2. ktaʔmúlaʔxʷ- near the ground
sñʔaslmíws: ktaʔtaʔmúlaʔxʷ
skʷlstiþn: ktaʔmúlaʔxʷəxʷ; ktaʔmúlaʔxʷnt (affirmative singular); lut aksktaʔmúlaʔxʷ; lut aksktaʔmúlaʔxʷm (neg. singular); ktaʔmúlaʔxʷwi; ktaʔmúlaʔxʷnti (affirmative plural); lut ksktaʔmúlaʔxʷm; lut ksktaʔmúlaʔxʷntp (neg. plural)
sčkþiýsts:
1. kñ ktaʔmúlaʔxʷ, kʷ ktaʔmúlaʔxʷ, ktaʔmúlaʔxʷ, kʷu ktaʔmúlaʔxʷ, p ktaʔmúlaʔxʷ, ktaʔmúlaʔxʷəlx
2. kñ čktaʔmúlaʔxʷ, kʷ čktaʔmúlaʔxʷ, čktaʔmúlaʔxʷ, kʷu čktaʔmúlaʔxʷ, p čktaʔmúlaʔxʷ, čktaʔmúlaʔxʷəlx
3. kñ sktaʔmúlaʔxʷəxʷ, kʷ sktaʔmúlaʔxʷəxʷ, sktaʔmúlaʔxʷəxʷ, kʷu sktaʔmúlaʔxʷəxʷ, p sktaʔmúlaʔxʷəxʷ, sktaʔmúlaʔxʷəxʷsəlx
4. kñ səčktaʔmúlaʔxʷəxʷ, kʷ səčktaʔmúlaʔxʷəxʷ, səčktaʔmúlaʔxʷəxʷ, kʷu səčktaʔmúlaʔxʷəxʷ, p səčktaʔmúlaʔxʷəxʷ, səčktaʔmúlaʔxʷəxʷsəlx
5. kñ kstaʔmúlaʔxʷaʔx, kʷ sstaʔmúlaʔxʷaʔx, ksktaʔmúlaʔxʷaʔx, kʷu ksktaʔmúlaʔxʷaʔx, p sktaʔmúlaʔxʷaʔx, ksktaʔmúlaʔxʷaʔxsəlx

6. kñ ksəčta?múla?xʷaʔx, kʷ səčta?ta?múla?xʷaʔx, ksəčkta?múla?xʷaʔx, kʷu ksəčkta?múla?xʷaʔx, p səčkta?múla?xʷaʔx, ksəčkta?múla?xʷaʔxəlx 7. kta?múla?xʷstñ, kta?ta?múla?xʷstxʷ, kskta?múla?xʷsts, kta?múla?xʷtsñ, kta?múla?xʷstp, kta?múla?xʷstsəlx 8. čkta?múla?xʷstñ, čkta?ta?múla?xʷstxʷ, čkta?múla?xʷsts, čkta?múla?xʷtsñ, čkta?múla?xʷstp, čkta?múla?xʷstsəlx 9. iskta?múla?xʷstm, ashta?múla?xʷstñ, skta?múla?xʷsts, skta?múla?xʷstrñs, skta?múla?xʷstp, skta?múla?xʷstsəlx 10. isəčkta?múla?xʷstm, asəčta?múla?xʷstñ, səčkta?múla?xʷsts, səčkta?múla?xʷstrñs, səčkta?múla?xʷstp, səčkta?múla?xʷstsəlx 11. ikskta?múla?xʷstm, akshta?múla?xʷstñ, kskta?múla?xʷsts, kskta?múla?xʷstrñs, kskta?múla?xʷstp, kskta?múla?xʷstsəlx 12. iksəčkta?múla?xʷstm, aksəčta?múla?xʷstñ, ksəčkta?múla?xʷsts, ksəčkta?múla?xʷstrñs, ksəčkta?múla?xʷstp, ksəčkta?múla?xʷstsəlx 13. iskta?múla?xʷ, askta?ta?múla?xʷ, skta?múla?xʷs, skta?múla?xʷtət, skta?múla?xʷñp, skta?múla?xʷsəlx 14. isəčkta?múla?xʷ, asəčkta?ta?múla?xʷ, səčkta?múla?xʷs, səčkta?múla?xʷtət, səčkta?múla?xʷñp, səčkta?múla?xʷsəlx 15. ikskta?múla?xʷ, akskta?múla?xʷ, kskta?múla?xʷs, kskta?múla?xʷtət, kskta?múla?xʷñp, kskta?múla?xʷsəlx 16. iksəčkta?múla?xʷ, aksəčkta?múla?xʷ, ksəčkta?múla?xʷs, ksəčkta?múla?xʷtət, ksəčkta?múla?xʷñp, ksəčkta?múla?xʷsəlx 17. isčkta?múla?xʷ, asčkta?múla?xʷ, sčkta?múla?xʷs, sčkta?múla?xʷtət, sčkta?múla?xʷñp, sčkta?múla?xʷsəlx 18. iksčkta?múla?xʷ, aksčkta?múla?xʷ, ksčkta?múla?xʷs, ksčkta?múla?xʷtət, ksčkta?múla?xʷñp, ksčkta?múla?xʷsəlx
sʔaʔúms:
1. ta čplaí iʔ spíłñ, kta?múla?xʷ iʔ ł tñxʷúla?xʷ uʔ ti píxʷ iʔ sčʔakʷs. (When the bitterroot grows, it is close to the ground and has pink flowers.)
2. iʔ spúłənt kta?múla?xʷ (the fog is close to the ground)
3. iʔ snkčaʔsqáxaʔ ta čxpúla?xʷñ čkta?ta?múla?xʷsts . (When horses nibble the grass they nip real close to the ground.)
3. nway- ready
snʔaslmíws: nwayway
skʷłstiñ: nwayx; wýstikʷ (affirmative singular); lut aksñwáy; lut akswýstím (neg. singular); nwaywaywi; wýstíkʷi (affirmative plural); lut ksnwaywayñp; lut kswýstip (neg. plural)
sčktaʔiýsts: 1. kñ nway, kʷ nway, nway, kʷu nwayway, p nwayway, nwaywayəlx 2. kñ čnway, kʷ čnway, čnway, kʷu čnwayway, p čnwayway, čnwaywayəlx 3. kñ snwayx, kʷ snwayx, snwayx, kʷu snwayx, p snwayx, snwayxəlx 4. kñ səčñwayx, kʷ səčñwayx, səčñwayx, kʷu səčñwayx, p səčñwayx, səčñwayxəlx 5. kñ ksnháyaʔx, kʷ ksnháyaʔx, ksnháyaʔx, kʷu ksnháyaʔx, p ksnháyaʔx, ksnháyaʔxəlx 6. kñ ksəčñháyaʔx, kʷ ksəčñháyaʔx, ksəčñháyaʔx, kʷu ksəčñháyaʔx, p ksəčñháyaʔx, ksəčñháyaʔxəlx 7. nwaystiñ, nwaystixʷ, nwaystis, nwaystiñ, nwaystip, nwaystisəlx 8. čnwaystiñ, čnwaystixʷ, čnwaystis, čnwaystiñ, čnwaystip, čnwaystisəlx 9. isnwaystiñ, asnwaystiñ, snwaystis, snwaystiñ, snwaystip, snwaystisəlx 10. isəčñwaystiñ, asəčñwaystiñ, səčñwaystis, səčñwaystiñ, səčñwaystip, səčñwaystisəlx 11. iksnwaystiñ, aksnwaystiñ, ksnwaystis, ksnwaystiñ, ksnwaystip, ksnwaystisəlx 12. iksəčñwaystiñ, aksəčñwaystiñ, ksəčñwaystis, ksəčñwaystiñ, ksəčñwaystip, ksəčñwaystisəlx

13. isñwáy, ashwáy, shwáys, shwaytət, shwayrnp, shwayśəlx
14. isəčñwáy, asəčñwáy, səčñwáys, səčñwaytət, səčñwayrnp, səčñwayśəlx
15. iksñwáy, aksñwáy, kñhwayś, kñhwaytət, kñhwayrnp, kñhwayśəlx
16. iksəčñwáy, aksəčñwáy, ksəčəčñwáys, ksəčñwaytət, ksəčñwayrnp, ksəčñwayśəlx
17. isčñwáy, asčñwáy, sčñwáys, sčñwaytət, sčñwayrnp, sčñwayśəlx
18. iksčñwáy, aksčñwáy, ksčñwáys, ksčñwaytət, ksčñwayrnp, ksčñwayśəlx
sʔaʔúřs:
1. Í syilx trñxʷúlaʔxʷ, ñwáy ʔa čaʔákʷm̐ iʔ síyaʔ. (In the Syilx country, they are ready to when the sarvice berry is blooming.)
2. haʔ mat ñwýwáy iʔ spíłm̐. (I wonder if the bitterroots are ready.)
3. qśápiʔ kiʔ ñwáy iʔ ʔəxʷʔaχʷ uʔ łmipn̐tr̐. (The chokecherries have been ready for a long time, and we missed them.)
4. čaʔakʷm̐- bloom / flower
snʔaslmíwś: čaʔčaʔákʷm̐
sčkʔiʔyśts:
1. kñ čaʔákʷm̐, kʷ čaʔákʷm̐, čaʔákʷm̐, kʷu čaʔákʷm̐, p čaʔákʷm̐, čaʔákʷm̐əlx
2. kñ ččaʔákʷm̐, kʷ ččaʔákʷm̐, ččaʔákʷm̐, kʷu ččaʔákʷm̐, p ččaʔákʷm̐, ččaʔákʷm̐əlx
3. kñ sčaʔákʷmíx, kʷ sčaʔákʷmíx, sčaʔákʷmíx, kʷu sčaʔákʷmíx, p sčaʔákʷmíx, sčaʔákʷmíxəlx
4. kñ səččaʔákʷmíx, kʷ səččaʔákʷmíx, səččaʔákʷmíx, kʷu səččaʔákʷmíx, p səččaʔákʷmíx, səččaʔákʷmíxəlx
5. kñ ksčaʔákʷmíxaʔx, kʷ sčaʔákʷmíxaʔx, ksčaʔákʷmíxaʔx, kʷu ksčaʔákʷmíxaʔx, p sčaʔákʷmíxaʔx, ksčaʔákʷmíxaʔxəlx
6. kñ ksəččaʔákʷmíxaʔx, kʷ səččaʔákʷmíxaʔx, ksəččaʔákʷmíxaʔx, kʷu ksəččaʔákʷmíxaʔx, p səččaʔákʷmíxaʔx, ksəččaʔákʷmíxaʔxəlx
7. čaʔákʷm̐tíñ, čaʔákʷm̐tíxʷ, čaʔákʷm̐tís, čaʔákʷm̐tíñ, čaʔákʷm̐típ, čaʔákʷm̐tísəlx
8. ččaʔákʷm̐stíñ, ččaʔákʷm̐stíxʷ, ččaʔákʷm̐stís, ččaʔákʷm̐stíñ, ččaʔákʷm̐stíp, ččaʔákʷm̐stísəlx
9. isčaʔákʷm̐stíñ, asčaʔákʷm̐stíñ, sčaʔákʷm̐tís, sčaʔákʷm̐tíñ, sčaʔákʷm̐típ, sčaʔákʷm̐tísəlx
10. isəččaʔákʷm̐stíñ, asəččaʔákʷm̐stíñ, səččaʔákʷm̐tís, səččaʔákʷm̐tíñ, səččaʔákʷm̐típ, səččaʔákʷm̐tísəlx
11. iksčaʔákʷm̐stíñ, aksčaʔákʷm̐stíñ, ksčaʔákʷm̐tís, ksčaʔákʷm̐tíñ, ksčaʔákʷm̐típ, ksčaʔákʷm̐tísəlx
12. iksəččaʔákʷm̐stíñ, aksəččaʔákʷm̐stíñ, ksəččaʔákʷm̐tís, ksəččaʔákʷm̐tíñ, ksəččaʔákʷm̐típ, ksəččaʔákʷm̐tísəlx
13. isčaʔkʷm̐, asčaʔkʷm̐, sčaʔkʷm̐s, sčaʔkʷm̐tət, sčaʔkʷm̐p, sčaʔkʷm̐səlx
14. isəččaʔkʷm̐, asəččaʔkʷm̐, səččaʔkʷm̐s, səččaʔkʷm̐tət, səččaʔkʷm̐p, səččaʔkʷm̐səlx
15. iksčaʔkʷm̐, aksčaʔkʷm̐, ksčaʔkʷm̐s, ksčaʔkʷm̐tət, ksčaʔkʷm̐p, ksčaʔkʷm̐səlx
16. iksəččaʔkʷm̐, aksəččaʔkʷm̐, ksəččaʔkʷm̐s, ksəččaʔkʷm̐tət, ksəččaʔkʷm̐p, ksəččaʔkʷm̐səlx
17. isččáʔkʷ asččaʔákʷ, sččaʔákʷs, sččaʔákʷtət, sččaʔákʷm̐p, sččaʔákʷsəlx
18. iksččáʔkʷ aksččaʔákʷ, ksččaʔákʷs, ksččaʔákʷtət, ksččaʔákʷm̐p, ksččaʔákʷsəlx
sʔaʔúřs:
1. Í syilx trñxʷúlaʔxʷ, ñwáy ʔa čaʔakʷm̐ iʔ síyaʔ. (In the Syilx country, it is ready when the sarvice berry is blooming.)
2. qipčr̐ uʔ čaʔčaʔákʷm̐ iʔ spýqaʔq. (Spring time all the soft fruit bloom.)
3. ʔa čtíkt kaʔ ččaʔákʷm̐ iʔ skʷəkw̐ʔiʔp. (High water time is when the wild roses bloom.)
5. tkmíplaʔ- handle
snʔaslmíwś: tkm̐kmíplaʔ
sʔaʔúřs:

1. q̄sápi? čkʷuɫst̥səɫx i? píča? t̥í s̥xə́č̥i?, t̥í sník̥t̥ča? i? q̄wəm̥qins i? t̥k̥míplaʔs . (A long time ago, root diggers were made of wood with an elk horn handle.)
2. húma? k̥wí̥k̥uɫt̥ i? t̥k̥m̥k̥míplaʔs . (Please repair the handles.)
3. i? t̥k̥míplaʔs mi? sət̥k̥h̥t̥ixʷ. (Twist it on the handle.)
6. č̥tsʔap - hardened
s̥h̥ʔas̥l̥míw̥s : ts̥tsʔap
sk̥w̥l̥sti̥t̥h̥ : ts̥p̥h̥t̥ʔak̥w̥ (affirmative singular); lut ak̥st̥sp̥m̥ʔḁ́m̥ (neg. singular); ts̥p̥h̥t̥ʔák̥w̥i (affirmative plural); lut k̥st̥sp̥h̥t̥ʔap (neg. plural)
s̥č̥k̥t̥ʔi̥y̥sts :
1. k̥h̥ ts̥ʔap, k̥w̥ ts̥ʔap, ts̥ʔap, k̥w̥u ts̥ʔap, p̥ ts̥ʔap, ts̥ʔapəɫx
2. k̥h̥ č̥tsʔap, k̥w̥ č̥tsʔap, č̥tsʔap, k̥w̥u č̥tsʔap, p̥ č̥tsʔap, č̥tsʔapəɫx
3. k̥h̥ st̥sp̥m̥ʔax, k̥w̥ st̥sp̥m̥ʔax, st̥sp̥m̥ʔax, k̥w̥u st̥sp̥m̥ʔax p̥ st̥sp̥m̥ʔax st̥smp̥ʔaxəɫx
4. k̥h̥ səč̥t̥sp̥m̥ʔax, k̥w̥ səč̥t̥sp̥m̥ʔax, səč̥t̥sp̥m̥ʔax, k̥w̥u səč̥t̥sp̥m̥ʔax, p̥ səč̥t̥sp̥m̥ʔax, səč̥t̥sp̥m̥ʔaxəɫx
5. k̥h̥ k̥st̥sp̥m̥ʔḁ́xaʔx, k̥w̥ st̥sp̥m̥ʔḁ́xaʔx, k̥st̥sp̥m̥ʔḁ́xaʔx, p̥ st̥sp̥m̥ʔḁ́xaʔx, k̥st̥sp̥m̥ʔḁ́xaʔxəɫx
6. k̥h̥ k̥səč̥t̥sp̥m̥ʔḁ́xaʔx, k̥w̥ səč̥t̥sp̥m̥ʔḁ́xaʔx, k̥səč̥t̥sp̥m̥ʔḁ́xaʔx, p̥ səč̥t̥sp̥m̥ʔḁ́xaʔx, k̥səč̥t̥sp̥m̥ʔḁ́xaʔxəɫx
7. ts̥p̥h̥t̥ʔḁh̥, ts̥p̥h̥t̥ʔax̥w̥, ts̥p̥h̥t̥ʔas̥, ts̥p̥h̥t̥ʔḁm̥, ts̥p̥h̥t̥ʔap̥, ts̥p̥h̥t̥ʔasəɫx
8. č̥ts̥p̥st̥ʔḁh̥, č̥ts̥p̥st̥ʔax̥w̥, č̥ts̥p̥st̥ʔas̥, č̥ts̥p̥st̥ʔḁm̥, č̥ts̥p̥st̥ʔap̥, č̥ts̥p̥st̥ʔasəɫx
9. ist̥sp̥ʔḁ́m̥, as̥č̥t̥sp̥ʔḁ́m̥, st̥sp̥h̥t̥ʔḁ́s̥, st̥sp̥h̥t̥ʔḁ́m̥, st̥sp̥h̥t̥ʔḁ́p̥, st̥sp̥h̥t̥ʔḁ́səɫx
10. isəč̥t̥sp̥ʔḁ́m̥, asəč̥č̥t̥sp̥ʔḁ́m̥, səč̥t̥sp̥h̥t̥ʔḁ́s̥, səč̥t̥sp̥h̥t̥ʔḁ́m̥, səč̥t̥sp̥h̥t̥ʔḁ́p̥, səč̥t̥sp̥h̥t̥ʔḁ́səɫx
11. ik̥st̥sp̥ʔḁ́m̥, ak̥s̥č̥t̥sp̥ʔḁ́m̥, k̥st̥sp̥h̥t̥ʔḁ́s̥, k̥st̥sp̥h̥t̥ʔḁ́m̥, k̥st̥sp̥h̥t̥ʔḁ́p̥, k̥st̥sp̥h̥t̥ʔḁ́səɫx
12. iksəč̥t̥sp̥ʔḁ́m̥, aksəč̥č̥t̥sp̥ʔḁ́m̥, k̥səč̥t̥sp̥h̥t̥ʔḁ́s̥, k̥səč̥t̥sp̥h̥t̥ʔḁ́m̥, k̥səč̥t̥sp̥h̥t̥ʔḁ́p̥, k̥səč̥t̥sp̥h̥t̥ʔḁ́səɫx
13. ist̥sʔḁ́p̥, ast̥sʔḁ́p̥, st̥sʔap̥s̥, st̥sʔap̥t̥ət̥, st̥sʔḁ́p̥m̥p̥, st̥sʔap̥səɫx
14. isəč̥t̥sʔḁ́p̥, asəč̥t̥sʔḁ́p̥, səč̥t̥sʔap̥s̥, səč̥t̥sʔap̥t̥ət̥, səč̥t̥sʔḁ́p̥m̥p̥, səč̥t̥sʔap̥səɫx
15. ik̥st̥sʔḁ́p̥, ak̥st̥sʔḁ́p̥, k̥st̥sʔap̥s̥, k̥st̥sʔap̥t̥ət̥, k̥st̥sʔap̥m̥p̥, k̥st̥sʔap̥səɫx
16. iksəč̥t̥sʔḁ́p̥, aksəč̥t̥sʔḁ́p̥, k̥səč̥t̥sʔap̥s̥, k̥səč̥t̥sʔap̥t̥ət̥, k̥səč̥t̥sʔap̥m̥p̥, k̥səč̥t̥sʔap̥səɫx
17. isč̥t̥sʔḁ́p̥, asč̥t̥sʔḁ́p̥, sč̥t̥sʔap̥s̥, sč̥t̥sʔap̥t̥ət̥, sč̥t̥sʔap̥m̥p̥, sč̥t̥sʔap̥səɫx
18. iksč̥t̥sʔḁ́p̥, aksč̥t̥sʔḁ́p̥, k̥sč̥t̥sʔap̥s̥, k̥sč̥t̥sʔap̥t̥ət̥, k̥sč̥t̥sʔap̥m̥p̥, k̥sč̥t̥sʔap̥səɫx
s̥ʔaʔú̥m̥s :
1. h̥t̥k̥w̥usəs i? s̥xə́č̥i? h̥kḁm̥q̥h̥s̥ ilí? w̥lap̥ uʔ č̥tsʔap . (The tip of the stick was fired to harden it.)
2. č̥x̥w̥ik̥w̥st̥h̥ isəp̥s̥i̥pi? uʔ ts̥tsʔap . (I was tanning my hides and they got hard.)
3. i? sq̥l̥tm̥ixʷ ʔa č̥q̄w̥x̥w̥əxʷm̥ists i? tk̥əʔm̥ilxʷ uʔ č̥k̥tsʔap . (When a man desires a woman he gets a hard on.)
7. w̥l̥w̥l̥im̥ - metal
sn̥ánaq̥s : w̥l̥im̥
s̥ʔaʔú̥m̥s :
1. ʔap̥ná? i? sq̥l̥xʷ č̥k̥w̥uɫm̥st̥səɫx i? w̥l̥w̥l̥im̥ . (Nowadays, people make them out of metal.)
2. i̥h̥k̥h̥p̥q̥i̥h̥k̥st̥h̥ t̥í piq̥sx̥h̥ w̥l̥w̥l̥im̥ ki? k̥w̥uɫsəɫx . (They made my ring out of silver.)
3. ɣʔat̥ i̥h̥k̥w̥uɫm̥h̥ ʔ i̥h̥k̥w̥í̥č̥h̥č̥ú̥t̥h̥ w̥l̥w̥l̥im̥ . (All my kichen utensils are made of metal.)
8. sasí̥x̥l̥x - move around
sn̥ánaq̥s : sí̥x̥l̥x
sk̥w̥l̥sti̥t̥h̥ : sí̥x̥l̥xəx; sí̥x̥l̥xsk̥w̥ (affirmative singular); lut aksí̥x̥l̥x; lut aksí̥x̥l̥xst̥h̥ (neg. singular); sí̥x̥l̥xwi; sí̥x̥l̥xsk̥w̥i (affirmative plural); lut ksí̥x̥l̥xm̥p̥; lut ksí̥x̥l̥xst̥p̥ (neg. plural)
s̥č̥k̥t̥ʔi̥y̥sts :

1. kñ siǰǰx, kʷ siǰǰx, siǰǰx, kʷu siǰǰx, p siǰǰx, siǰǰxǎx 2. kñ čsasiǰǰx, kʷ čsasiǰǰx, čsasiǰǰx, kʷu čsasiǰǰx, p čsasiǰǰx, čsasiǰǰxǎx 3. kñ siǰǰxǎx, kʷ siǰǰxǎx, siǰǰxǎx, kʷu siǰǰxǎx, p siǰǰxǎx, siǰǰxǎxǎx 4. kñ səčsiǰǰxǎx, kʷ səčsiǰǰxǎx, səčsiǰǰxǎx, kʷu səčsiǰǰxǎx, p səčsiǰǰxǎx, səčsiǰǰxǎxǎx 5. kñ ksiǰǰxaʔx, kʷ siǰǰxaʔx, kʷu ksiǰǰxaʔx, p siǰǰxaʔx, kʷu ksiǰǰxaʔxǎx 6. kñ ksəčsiǰǰxaʔx, kʷ səčsiǰǰxaʔx, ksəčsiǰǰxaʔx, kʷu ksəčsiǰǰxaʔx, p səčsiǰǰxaʔx, ksəčsiǰǰxaʔxǎx 7. siǰǰxstñ, siǰǰxstxʷ, siǰǰxsts, siǰǰxstñ, siǰǰxstp, siǰǰxstsǎx 8. čsiǰǰxstñ, čsiǰǰxstxʷ, čsiǰǰxsts, čsiǰǰxstñ, čsiǰǰxstp, čsiǰǰxstsǎx 9. isiǰǰxstñ, asiǰǰxstñ, siǰǰxsts, siǰǰxstñ, siǰǰxstp, siǰǰxstsǎx 10. isəčsiǰǰxstñ, asəčsiǰǰxstñ, səčsiǰǰxsts, səčsiǰǰxstñ, səčsiǰǰxstp, səčsiǰǰxstsǎx 11. iksiǰǰxstñ, aksiǰǰxstñ, kʷu ksiǰǰxsts, kʷu ksiǰǰxstñ, kʷu ksiǰǰxstp, kʷu ksiǰǰxstsǎx 12. iksəčsiǰǰxstñ, aksəčsiǰǰxstñ, ksəčsiǰǰxsts, ksəčsiǰǰxstñ, ksəčsiǰǰxstp, ksəčsiǰǰxstsǎx 13. isiǰǰx, asiǰǰx, siǰǰxs, siǰǰxtǎx, siǰǰxñp, siǰǰxsǎx 14. isəčsiǰǰx, asəčsiǰǰx, səčsiǰǰxs, səčsiǰǰxtǎx, səčsiǰǰxñp, səčsiǰǰxsǎx 15. iksiǰǰx, aksiǰǰx, kʷu ksiǰǰxs, kʷu ksiǰǰxtǎx, kʷu ksiǰǰxñp, kʷu ksiǰǰxsǎx 16. iksəčsiǰǰx, aksəčsiǰǰx, ksəčsiǰǰxs, ksəčsiǰǰxtǎx, ksəčsiǰǰxñp, ksəčsiǰǰxsǎx 17. isčsiǰǰx, asčsiǰǰx, sčsiǰǰxs, sčsiǰǰxtǎx, sčsiǰǰxñp, sčsiǰǰxsǎx 18. iksčsiǰǰx, aksčsiǰǰx, ksčsiǰǰxs, ksčsiǰǰxtǎx, ksčsiǰǰxñp, ksčsiǰǰxsǎx
sʔaʔúms:
1. lut yfat akswícñ iʔ spǰǰñ; kʷ čsasiǰǰx . (Don't dig all the bitterroot in one spot; move around as you dig.)
2. q̣sápiʔ iʔ sqǰǰxʷ čsəǰǰsiǰǰx . (Long ago the people moved around.)
3. haʔ kʷ siǰǰxaʔx . (Are you going to move?)
9. ñpətkʷúlaʔxʷñt- stick something in the ground
sñʔaslmíws: ñpətkʷúlaʔxʷñt
skʷlstiñ: ñpətkʷúlaʔxʷñt (affirmative singular); lut aksñpətkʷúlaʔxʷñt (neg. singular); ñpətkʷúlaʔxʷñti (affirmative plural); lut kñpətkʷúlaʔxʷñtp (neg. plural)
sčkʷiʔysts:
1. kñ ñpətkʷúlaʔxʷ, kʷ ñpətkʷúlaʔxʷ, ñpətkʷúlaʔxʷ, kʷu ñpətkʷúlaʔxʷ, p ñpətkʷúlaʔxʷ, ñpətkʷúlaʔxʷǎx 2. kñ čñpətkʷúlaʔxʷ, kʷ čñpətkʷúlaʔxʷ, čñpətkʷúlaʔxʷ, kʷu čñpətkʷúlaʔxʷ, p čñpətkʷúlaʔxʷ, čñpətkʷúlaʔxʷǎx 3. kñ sñpətkʷúlaʔxʷǎx, kʷ sñpətkʷúlaʔxʷǎx, sñpətkʷúlaʔxʷǎx, kʷu sñpətkʷúlaʔxʷǎx, p sñpətkʷúlaʔxʷǎx, sñpətkʷúlaʔxʷǎx 4. kñ səčñpətkʷúlaʔxʷǎx, kʷ səčñpətkʷúlaʔxʷǎx, səčñpətkʷúlaʔxʷǎx, kʷu səčñpətkʷúlaʔxʷǎx, p səčñpətkʷúlaʔxʷ, səčñpətkʷúlaʔxʷǎx 5. kñ ksñpətkʷúlaʔxʷaʔx, kʷ sñpətkʷúlaʔxʷaʔx, ksñpətkʷúlaʔxʷaʔx, kʷu ksñpətkʷúlaʔxʷaʔx, p sñpətkʷúlaʔxʷaʔx, ksñpətkʷúlaʔxʷaʔxǎx 6. 7. ñpətkʷúlaʔxʷñ, ñpətkʷúlaʔxʷñtʷ, ñpətkʷúlaʔxʷs, ñpətkʷúlaʔxʷñtm, ñpətkʷúlaʔxʷñtp, ñpətkʷúlaʔxʷsǎx 8. čñpətkʷúlaʔxʷstñ, čñpətkʷúlaʔxʷstxʷ, čñpətkʷúlaʔxʷsts, čñpətkʷúlaʔxʷtm, čñpətkʷúlaʔxʷstp, čñpətkʷúlaʔxʷstsǎx 9. isñpətkʷúlaʔxʷstñ, asñpətkʷúlaʔxʷstñ, sñpətkʷúlaʔxʷsts, sñpətkʷúlaʔxʷstñ, sñpətkʷúlaʔxʷstp, sñpətkʷúlaʔxʷstsǎx 10. isəčñpətkʷúlaʔxʷstñ, asəčñpətkʷúlaʔxʷstñ, səčñpətkʷúlaʔxʷsts, səčñpətkʷúlaʔxʷstñ, səčñpətkʷúlaʔxʷstp, səčñpətkʷúlaʔxʷstsǎx

11. iksñpətkʷúlaʔxʷstṛn, aksñpətkʷúlaʔxʷstṛn, ksñpətkʷúlaʔxʷsts, ksñpətkʷúlaʔxʷstṛn, ksñpətkʷúlaʔxʷstp, ksñpətkʷúlaʔxʷstsəlx 12. iksəčñpətkʷúlaʔxʷstṛn, aksəčñpətkʷúlaʔxʷstṛn, ksəčñpətkʷúlaʔxʷsts, ksəčñpətkʷúlaʔxʷstṛn, ksəčñpətkʷúlaʔxʷstp, ksəčñpətkʷúlaʔxʷstsəlx 13. isñpətkʷúlaʔxʷ, asñpətkʷúlaʔxʷ, sñpətkʷúlaʔxʷs, sñpətkʷúlaʔxʷtət, sñpətkʷúlaʔxʷm̥p, sñpətkʷúlaʔxʷsəlx 14. isəčñpətkʷúlaʔxʷ, asəčñpətkʷúlaʔxʷ, səčñpətkʷúlaʔxʷs, səčñpətkʷúlaʔxʷtət, səčñpətkʷúlaʔxʷm̥p, səčñpətkʷúlaʔxʷsəlx 15. iksñpətkʷúlaʔxʷ, aksñpətkʷúlaʔxʷ, ksñpətkʷúlaʔxʷs, ksñpətkʷúlaʔxʷtət, ksñpətkʷúlaʔxʷm̥p, ksñpətkʷúlaʔxʷsəlx 16. iksəčñpətkʷúlaʔxʷ, aksəčñpətkʷúlaʔxʷ, ksəčñpətkʷúlaʔxʷs, ksəčñpətkʷúlaʔxʷtət, ksəčñpətkʷúlaʔxʷm̥p, ksəčñpətkʷúlaʔxʷsəlx 17. isčñpətkʷúlaʔxʷ, asčñpətkʷúlaʔxʷ, sčñpətkʷúlaʔxʷs, sčñpətkʷúlaʔxʷtət, sčñpətkʷúlaʔxʷm̥p, sčñpətkʷúlaʔxʷsəlx 18. iksčñpətkʷúlaʔxʷ, aksčñpətkʷúlaʔxʷ, ksčñpətkʷúlaʔxʷs, ksčñpətkʷúlaʔxʷtət, ksčñpətkʷúlaʔxʷm̥p, ksčñpətkʷúlaʔxʷsəlx
sʔaʔúms:
1. † akswícṛm iʔ spíłm̥, kʔəʔaṛm̥ l̥ skʷaṇtq ṇpətkʷúlaʔxʷṇt aṇpíčaʔ. (To dig bitterroot, stick your digger in the ground near the plant.) 2. † akskʷúłm̥ aspčnítxʷ ṇpətpətkʷúlaʔxʷṇt miʔ lut ksniw̥tṛms. (When your going to put your tent up poke your pegs in the ground so the wind doesn't blow your tent away.) 3. iʔ spəplał čq̣mis iʔ čaql̥nútyaʔs uł lkʷut kiʔ ṇpətkʷúlaʔxʷ. (When boys throw their spears it goes a long way before it sticks in the ground.)
10. ṇčkʷúlaʔxʷṇt- pull something from the ground
sñʔaslm̥íw̥s: ṇčəkʷčəkʷúlaʔxʷṇt
skʷłstiṭṇ: ṇčkʷúlaʔxʷəxʷ / ṇčkʷúlaʔxʷṇt (affirmative singular); lut aksñčkʷúlaʔxʷm̥ (neg. singular); ṇčkʷúlaʔxʷwi / ṇčkʷúlaʔxʷṇti (affirmative plural); lut ksñčkʷúlaʔxʷm̥p / lut ksñčkʷúlaʔxʷṇtp (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kṇ ṇčəkʷúlaʔxʷm̥, kʷ ṇčəkʷúlaʔxʷm̥, ṇčəkʷúlaʔxʷm̥, kʷu ṇčəkʷúlaʔxʷm̥, p ṇčəkʷúlaʔxʷm̥, ṇčəkʷúlaʔxʷm̥əlx 2. kṇ čṇčəkʷúlaʔxʷm̥, kʷ čṇčəkʷúlaʔxʷm̥, ṇčəkʷúlaʔxʷm̥, kʷu čṇčəkʷúlaʔxʷm̥, p čṇčəkʷúlaʔxʷm̥, čṇčəkʷúlaʔxʷm̥əlx 3. kṇ sñčəkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷ sñčəkʷúlaʔxʷəxʷ, sñčəkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷu sñčəkʷúlaʔxʷəxʷ, p sñčəkʷúlaʔxʷəxʷ, sñčəkʷúlaʔxʷəxʷəlx 4. kṇ səčñčəkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷ səčñčəkʷúlaʔxʷəxʷ, səčñčəkʷúlaʔxʷəxʷ, kʷu səčñčəkʷúlaʔxʷəxʷ, p səčñčəkʷúlaʔxʷəxʷ, səčñčəkʷúlaʔxʷəxʷəlx 5. kṇ ksñčəkʷúlaʔxʷaʔx, kʷ sñčəkʷúlaʔxʷaʔx, ksñčəkʷúlaʔxʷaʔx, kʷu ksñčəkʷúlaʔxʷaʔx, p sñčəkʷúlaʔxʷaʔx, ksñčəkʷúlaʔxʷaʔxəlx 6. 7. ṇčəkʷúlaʔxʷṇ, ṇčəkʷúlaʔxʷṇtxʷ, ṇčəkʷúlaʔxʷs, ṇčəkʷúlaʔxʷṇtṛm̥, ṇčəkʷúlaʔxʷṇtp, ṇčəkʷúlaʔxʷsəlx 8. ṇčəkʷúlaʔxʷtṛn, ṇčəkʷúlaʔxʷtṛxʷ, ṇčəkʷúlaʔxʷtṛs, ṇčəkʷúlaʔxʷtṛm̥, ṇčəkʷúlaʔxʷtṛp, ṇčəkʷúlaʔxʷtṛsəlx 9. čṇčəkʷúlaʔxʷstṛn, čṇčəkʷúlaʔxʷstxʷ, čṇčəkʷúlaʔxʷsts, čṇčəkʷúlaʔxʷstṛm̥, čṇčəkʷúlaʔxʷstp, čṇčəkʷúlaʔxʷstsəlx 10. isñčəkʷúlaʔxʷm̥, asñčəkʷúlaʔxʷm̥, sñčəkʷúlaʔxʷs, sñčəkʷúlaʔxʷṇtṛm̥, sñčəkʷúlaʔxʷṇtp, sñčəkʷúlaʔxʷsəlx 11. isəčñčəkʷúlaʔxʷm̥, asəčñčəkʷúlaʔxʷm̥, səčñčəkʷúlaʔxʷs, səčñčəkʷúlaʔxʷṇtṛm̥, səčñčəkʷúlaʔxʷṇtp, sñčəkʷúlaʔxʷsəlx 12. iksñčəkʷúlaʔxʷm̥, aksñčəkʷúlaʔxʷm̥, ksñčəkʷúlaʔxʷiʔs, ksñčəkʷúlaʔxʷṇtṛm̥, ksñčəkʷúlaʔxʷṇtp, ksñčəkʷúlaʔxʷiʔsəlx 13. iksəčñčəkʷúlaʔxʷm̥, aksəčñčəkʷúlaʔxʷm̥, ksəčñčəkʷúlaʔxʷiʔs, ksəčñčəkʷúlaʔxʷṇtṛm̥, ksəčñčəkʷúlaʔxʷṇtp, ksəčñčəkʷúlaʔxʷiʔsəlx

14. isñčəkʷúlaʔxʷ, asñčəkʷúlaʔxʷ, sñčəkʷúlaʔxʷs, sñčəkʷúlaʔxʷtət, sñčəkʷúlaʔxʷm̐, sñčəkʷúlaʔxʷsəl̥x
15. isəčñčəkʷúlaʔxʷ, asəčñčəkʷúlaʔxʷ, səčñčəkʷúlaʔxʷs, səčñčəkʷúlaʔxʷtət, səčñčəkʷúlaʔxʷm̐, səčñčəkʷúlaʔxʷsəl̥x
16. iksñčəkʷúlaʔxʷ, aksñčəkʷúlaʔxʷ, ksñčəkʷúlaʔxʷs, ksñčəkʷúlaʔxʷtət, ksñčəkʷúlaʔxʷm̐, ksñčəkʷúlaʔxʷsəl̥x
17. iksəčñčəkʷúlaʔxʷ, aksəčñčəkʷúlaʔxʷ, ksəčñčəkʷúlaʔxʷs, ksəčñčəkʷúlaʔxʷtət, ksəčñčəkʷúlaʔxʷm̐, ksəčñčəkʷúlaʔxʷsəl̥x
18. isčñčəkʷúlaʔxʷ, asčñčəkʷúlaʔxʷ, sčñčəkʷúlaʔxʷs, sčñčəkʷúlaʔxʷtət, sčñčəkʷúlaʔxʷm̐, sčñčəkʷúlaʔxʷsəl̥x
19. iksčñčəkʷúlaʔxʷ, aksčñčəkʷúlaʔxʷ, ksčñčəkʷúlaʔxʷs, ksčñčəkʷúlaʔxʷtət, ksčñčəkʷúlaʔxʷm̐, ksčñčəkʷúlaʔxʷsəl̥x
sʔaʔúms:
1. ixiʔ sič ñčəkʷúlaʔxʷntxʷ yičntíxʷ iʔ túkʷlaʔxʷ pkʷakʷ. (Then lift the plant up out of the ground and shake off the dirt.)
2. iʔ sʰʷliʔ kʷuʔ ñčəkʷčəkʷúlaʔxʷtts ɣʃat iskʷánʔq. (The goat pulled all my plants out.)
3. haʔ ñčəkʷúlaʔxʷntxʷ iʔ kʰʃaímiń. (Did you pull out the fence?)
11. yičáńt- shake something
sñʔasímiws: yicyičáńt
skʷístiń: yičmíx / yičntíkʷ (affirmative singular); lut aksyičáń (neg. singular); yičmíwi / yičntíkʷi (affirmative plural); lut ksyičáńp / lut ksyičntíp (neg. plural)
sčkʰtʔiýsts:
1. kń yičáń, kʷ yičáń, yičáń, kʷu yičáń, p yicań, yičáńəl̥x
2. kń cyičáń, kʷ čyičáń, cyičáń, kʷu cyičáń, p cyicań, cyičáńəl̥x
3. kń syičmíx, kʷ syičmíx, syičmíx, kʷu syičmíx, p syičmíx, syičmíxəl̥x
4. kń səčyičmíx, kʷ səčyičmíx, səčyičmíx, kʷu səčyičmíx, p səčyičmíx, səčyičmíxəl̥x
5. kń ksyičmíxaʔx, kʷ syičmíxaʔx, ksyičmíxaʔx, kʷu ksyičmíxaʔx, p syičmíxaʔx, ksyičmíxaʔxəl̥x
6. kń ksəčyičmíxaʔx, kʷ ksəčyičmíxaʔx, ksəčyičmíxaʔx, kʷu ksəčyičmíxaʔx, p səčyičmíxaʔx, ksəčyičmíxaʔxəl̥x
7. yičntíń, yičntíxʷ, yičntís, yičntím, yičntíp, yičntísəl̥x
8. čyičstíń, čyičstíxʷ, čyičstís, čyičstím, čyičstíp, čyičstísəl̥x
9. isyičáń, asyičáń, syičntís, syičntím, syičntíp, syičntísəl̥x
10. isəčyičáń, asəčyičáń, səčyičntís, səčyičntím, səčyičntíp, səčyičntísəl̥x
11. iksyičáń, aksyičáń, ksyičntís, ksyičntím, ksyičntíp, ksyičntísəl̥x
12. iksəčyičáń, aksəčyičáń, ksəčyičntís, ksəčyičntím, ksəčyičntíp, ksəčyičntísəl̥x
13. isyičáń, asyičáń, syičáńs, syičáńtət, syičáńp, syičáńəl̥x
14. isəčyičáń, asəčyičáń, səčyičáńs, səčyičáńtət, səčyičáńp, səčyičáńsəl̥x
15. iksyičáń, aksyičáń ksyičáńs ksyičáńtət ksyičáńp ksyičáńsəl̥x
16. iksəčyičáń, aksəčyičáń ksəčyičáńs ksəčyičáńtət ksəčyičáńp ksəč3wqayičáńsəl̥x
17. iscyíč, asčyíč, scyics, scyičtət, scyičm̐, scyičsəl̥x
18. iksčyíč, aksčyíč, ksčyíčs, ksčyíčtət, ksčyíčm̐, ksčyíčsəl̥x
sʔaʔúms:
1. ixiʔ sič ñčəkʷúlaʔxʷntxʷ yičntíxʷ iʔ túkʷlaʔxʷ pkʷakʷ. (Then lift the plant up out of the ground and shake off the dirt.)
2. kʰʃatətɣnúmtəl̥x. wayʔ tiʔ yičntíxʷəl̥x , qʰtqińtɣxʷəl̥x. (They slept in. You better shake them, wake them up.)
3. lut aksyičáń iʔ skʷəkʷiýmít čm̐ n̐pkʷus. (Don't shake kids or they might get broken necks.)
12. pkʷakʷ- fall (more than one)
sñʔasímiws: pəkʷpkʷakʷ
sʔaʔúms:

1. 1. ixíʔ sič nčəkʷúlaʔxʷh̥txʷ yíčh̥tíxʷ íʔ ʔúkw̥laʔxʷ pkʷakʷ . (Then lift the plant up out of the ground and shake off the dirt.)
2. niwt̚ uʔ íʔ apl̥s pkʷakʷ . (The wind blew and the apples fell off.)
3. t sxʷʔits íʔ síyaʔ uʔ pəkʷpkʷakʷ . (There were so many sarvice berries they fell off.)
13. píłm̥ - peel
s̥h̥ʔaslmíw̥s : píłpíłm̥
skʷl̥stiʔh̥ : píłx / píłh̥t (affirmative singular); lut akspíł / lut akspíłm̥ (neg. singular); píłwi / píłh̥ti (affirmative plural); lut kspíłm̥p / lut kspíłh̥tp (neg. plural)
sčk̥ʔíy̥sts :
1. k̥h̥ píłm̥, kʷ píłm̥, píłm̥ kʷu píłm̥, p píłm̥, píłm̥əlx
2. k̥h̥ čpíłm̥, kʷ čpíłm̥, čpíłm̥ kʷu čpíłm̥, p čpíłm̥, čpíłm̥əlx
3. k̥h̥ spíłx, kʷ spíłx, spíłx, kʷu spíłx, p spíłx, spíłxəlx
4. k̥h̥ səčpíłx, kʷ səčpíłx, səčpíłx, kʷu səčpíłx, p səčpíłx, səčpíłxəlx
5. k̥h̥ kspíłaʔx, kʷ spíłaʔx, kspíłaʔx, kʷu kspíłaʔx, p spíłaʔx, kspíłaʔxəlx
6. k̥h̥ ksəčpíłaʔx, kʷ səčpíłaʔx, ksəčpíłaʔx, kʷu ksəčpíłaʔx, p səčpíłaʔx, ksəčpíłaʔxəlx
7. píłh̥, píłh̥txʷ, píłs, píłh̥tm̥, píłh̥tp, píłsəlx
8. čpíłstn, čpíłstxʷ, čpíłsts, čpíłstm̥, čpíłstp, čpíłstsəlx
9. ispíłm̥, aspíłm̥, spíłs, spíłh̥tm̥, spíłh̥tp, spíłsəlx
10. isəčpíłm̥, asəčpíłm̥, səčpíłs, səčpíłh̥tm̥, səčpíłh̥tp, səčpíłsəlx
11. ikspíłm̥, akspíłm̥, kspíłiʔs, kspíłh̥tm̥, kspíłh̥tp, kspíłiʔsəlx
12. iksəčpíłm̥, aksəčpíłm̥, ksəčpíłiʔs, ksəčpíłh̥tm̥, ksəčpíłh̥tp, ksəčpíłiʔsəlx
13. ispíłm̥, aspíłm̥, spíłh̥ms, spíłh̥mt̚ə, spíłm̥p, spíłh̥msəlx
14. isəčpíłm̥, asəčpíłm̥, səčpíłh̥ms, səčpíłh̥mt̚ə, səčpíłm̥p, səčpíłh̥msəlx
15. ikspíłm̥, akspíłm̥, kspíłh̥ms, kspíłh̥mt̚ə, kspíłm̥p, kspíłh̥msəlx
16. iksəčpíłm̥, aksəčpíłm̥, ksəčpíłh̥ms, ksəčpíłh̥mt̚ə, ksəčpíłm̥p, ksəčpíłh̥msəlx
17. isčpíł, asčpíł, sčpíłs, sčpíłt̚ə, sčpíłm̥p, sčpíłsəlx
18. iksčpíł, aksčpíł, ksčpíłs, ksčpíłt̚ə, ksčpíłm̥p, ksčpíłsəlx
sʔaʔúms :
1. xʷk̥ʷh̥tírm̥ íʔ sčwíct̚ə. ʔa čxʷəkʷstírm̥ čpíłstm̥ . (We clean the bitterroot by peeling the root.)
2. ʔalw̥sčút̚ íʔ smam̥ʔírm̥ uʔ čp̥əłpíłm̥əlx . (The women get together and dig spíłm̥.)
3. haʔ xʷʔit íʔ spíłm̥ k̥ as̥h̥píłm̥h̥ ? (Are there a lot of roots at your digging spot)?
14. payq - bright white
s̥h̥ʔaslmíw̥s : pəqp̥ayq
sʔaʔúms :
1. k̥ʔýxʷutr̥ms íʔ tk̥mícaʔs íʔ spíłm̥ tiʔ payq . (Under the covering, the bitterroot is bright white.)
2. íʔ skʷh̥kʷínm̥ ʔa čcaʔákʷm̥ tiʔ payq . (When the wild potatoes bloom its just white)
3. k̥h̥ wik̥m̥ t s̥xʷłiʔ. ilíʔ pəqpiq k̥t̚w̥stínk̥. (I saw some goats, white ones standing on the side of the mountain.)
15. h̥q̥aʔq̥íw̥s - middle
s̥h̥ʔaslmíw̥s : h̥q̥aʔq̥aʔq̥íw̥s
sʔaʔúms :
1. Í aʔ čxʔit ʔa čwíć, čpíł uʔ íʔ kʷil̥ íʔ sp̥ʔusts íʔ Í h̥q̥aʔq̥íw̥s əčxʷil̥. (When first dug, they are peeled and the red hearts in the center are discarded.)

2. ha? wikhtxw ilif? n̄qa?míw̄s ? (Did you see him there in the middle?)
3. iklí? k̄n n̄qa?íls ut k̄n n̄qa?m̄wsčút . (I was worried so I squeezed myself in the middle.)
16. k̄tpk̄w̄ntim̄ / k̄tpk̄w̄am̄ - drop onto a surface
s̄n̄?aslmíw̄s: k̄tp̄k̄w̄p̄k̄w̄ntim̄ / k̄tp̄k̄w̄p̄k̄w̄am̄
sk̄w̄l̄st̄īt̄h̄: k̄tpk̄w̄mix / k̄tpk̄w̄ntik̄w̄ (affirmative singular); lut aksk̄tpk̄w̄ám̄ (neg. singular); k̄tpk̄w̄míwi / k̄tpk̄w̄ntík̄w̄i (affirmative plural); lut ksk̄tpk̄w̄am̄p / lut ksk̄tpk̄w̄ntip̄ (neg. plural)
sč̄k̄t̄?īȳsts:
1. k̄n k̄tpk̄w̄ám̄, k̄w̄ k̄tpk̄w̄ám̄, k̄tpk̄w̄ám̄, k̄w̄u k̄tpk̄w̄ám̄, p k̄tpk̄w̄ám̄, k̄tpk̄w̄ám̄əlx
2. k̄n čk̄tpk̄w̄ám̄, k̄w̄ čk̄tpk̄w̄ám̄, čk̄tpk̄w̄ám̄, k̄w̄u čk̄tpk̄w̄ám̄, p čk̄tpk̄w̄ám̄, čk̄tpk̄w̄ám̄əlx
3. k̄n sk̄tpk̄w̄mix, k̄w̄ sk̄tpk̄w̄mix, sk̄tpk̄w̄mix, k̄w̄u sk̄tpk̄w̄mix, p sk̄tpk̄w̄mix, sk̄tpk̄w̄mixəlx
4. k̄n səčk̄tpk̄w̄mix, k̄w̄ səčk̄tpk̄w̄mix, səčk̄tpk̄w̄mix, k̄w̄u səčk̄tpk̄w̄mix, p səčk̄tpk̄w̄mix, səčk̄tpk̄w̄mixəlx
5. k̄n ksk̄tpk̄w̄míxa?x, k̄w̄ sk̄tpk̄w̄míxa?x, ksk̄tpk̄w̄míxa?x, k̄w̄u ksk̄tpk̄w̄míxa?x, p sk̄tpk̄w̄míxa?x, ksk̄tpk̄w̄míxa?xəlx
6. k̄n ksəčk̄tpk̄w̄míxa?x, k̄w̄ səčk̄tpk̄w̄míxa?x, ksəčk̄tpk̄w̄míxa?x, k̄w̄u ksəčk̄tpk̄w̄míxa?x, p səčk̄tpk̄w̄míxa?x, ksəčk̄tpk̄w̄míxa?xəlx
7. k̄tpk̄w̄ntīh̄, k̄tpk̄w̄ntix̄w̄, k̄tpk̄w̄ntis̄, k̄tpk̄w̄ntim̄, k̄tpk̄w̄ntip̄, k̄tpk̄w̄ntisəlx
8. čk̄tpk̄w̄stīh̄, čk̄tpk̄w̄stix̄w̄, čk̄tpk̄w̄stis̄, čk̄tpk̄w̄stīh̄, čk̄tpk̄w̄stip̄, čk̄tpk̄w̄stisəlx
9. isk̄tpk̄w̄ám̄, ask̄tpk̄w̄ám̄, sk̄tpk̄w̄ntis̄, sk̄tpk̄w̄ntim̄, sk̄tpk̄w̄ntip̄, sk̄tpk̄w̄ntisəlx
10. isəčk̄tpk̄w̄ám̄, asəčk̄tpk̄w̄ám̄, səčk̄tpk̄w̄ntis̄, səčk̄tpk̄w̄ntim̄, səčk̄tpk̄w̄ntip̄, səčk̄tpk̄w̄ntisəlx
11. iksk̄tpk̄w̄ám̄, aksk̄tpk̄w̄ám̄, ksk̄tpk̄w̄ntis̄, ksk̄tpk̄w̄ntim̄, ksk̄tpk̄w̄ntip̄, ksk̄tpk̄w̄ntisəlx
12. iksəčk̄tpk̄w̄ám̄, aksəčk̄tpk̄w̄ám̄, ksəčk̄tpk̄w̄ntis̄, ksəčk̄tpk̄w̄ntim̄, ksəčk̄tpk̄w̄ntip̄, ksəčk̄tpk̄w̄ntisəlx
13. isk̄tpk̄w̄ám̄, ask̄tpk̄w̄ám̄, sk̄tpk̄w̄ams̄, sk̄tpk̄w̄amt̄ə, sk̄tpk̄w̄am̄p̄, sk̄tpk̄w̄amsəlx
14. isəčk̄tpk̄w̄ám̄, asəčk̄tpk̄w̄ám̄, səčk̄tpk̄w̄ams̄, səčk̄tpk̄w̄amt̄ə, səčk̄tpk̄w̄am̄p̄, səčk̄tpk̄w̄amsəlx
15. iksk̄tpk̄w̄ám̄, aksk̄tpk̄w̄ám̄, ksk̄tpk̄w̄ams̄, ksk̄tpk̄w̄amt̄ə, ksk̄tpk̄w̄am̄p̄, ksk̄tpk̄w̄amsəlx
16. iksəčk̄tpk̄w̄ám̄, aksəčk̄tpk̄w̄ám̄, ksəčk̄tpk̄w̄ams̄, ksəčk̄tpk̄w̄amt̄ə, ksəčk̄tpk̄w̄am̄p̄, ksəčk̄tpk̄w̄amsəlx
17. isč̄k̄tpák̄w̄, asč̄k̄tpák̄w̄, sč̄k̄tpak̄w̄s̄, sč̄k̄tpak̄w̄t̄ə, sč̄k̄tpak̄w̄m̄p̄, sč̄k̄tpak̄w̄səlx
18. iksč̄k̄tpák̄w̄, aksč̄k̄tpák̄w̄, ksč̄k̄tpak̄w̄s̄, ksč̄k̄tpak̄w̄t̄ə, ksč̄k̄tpak̄w̄m̄p̄, ksč̄k̄tpak̄w̄səlx
s̄?a?úms:
1. ixif? sič k̄tpk̄w̄ntim̄ mi? x̄waw̄. (Then we lay the bitterroot out to dry.)
2. x̄w̄?it i? sč̄q̄w̄liw̄t̄ə ut k̄tp̄k̄w̄pk̄w̄ntim̄ í s̄h̄x̄w̄x̄w̄ilt̄ə. (We picked lots and we spread them on our drying racks.)
3. mat t̄i stīh̄ ut k̄n k̄p̄k̄w̄pk̄w̄ək̄w̄íca? (Must be from something that I got this rash all over my body.)
17. s̄h̄k̄w̄um̄č̄nt̄h̄ - pantry
s̄n̄?aslmíw̄s: s̄h̄k̄w̄m̄kum̄č̄nt̄h̄
s̄?a?úms:
1. ixif? n̄wt̄ntisəlx t̄ə x̄waw̄ i? í ł́áqna? ut əč̄k̄w̄um̄ i? í s̄h̄k̄w̄um̄č̄nt̄h̄ . (Then we put them into a bag when they are dry and put them in the pantry.)
2. x̄w̄?it āh̄k̄w̄um̄k̄w̄um̄h̄ . (You have a lot of storage space)
3. k̄t̄q̄w̄íct̄ as̄h̄k̄w̄um̄č̄nt̄h̄ . (Your pantry is full.)
18. s̄x̄w̄ilt̄n̄ - dried food
s̄n̄?aslmíw̄s: s̄x̄əw̄x̄w̄ilt̄n̄
s̄?a?úms:
1. t̄ə ks̄?it̄nt̄h̄ i? s̄x̄w̄ilt̄n̄ , h̄r̄ntim̄ í siw̄tk̄w̄, h̄əp̄ ut̄ n̄pus̄ht̄x̄w̄ m̄ar̄wi?nt̄x̄w̄ t̄ síya? k̄m̄ s̄tx̄at̄q̄. (When we are ready to eat the dried stuff, we soak it in water and then we boil, adding service berries or huckleberries.)

2. n̓ʔsaʔp k̓n č̓xwilt̓nm̓. (I always dry food.)
3. kʷuʔ t̓kʷxits iʔ s̓laʔč̓in̓m̓ ixíʔ is̓xwilt̓nm̓. (He brings me a deer and I start drying it.)
19. h̓r̓nt̓im̓ / h̓ra̓m̓- soak something
s̓n̓ʔas̓lm̓íw̓s: h̓r̓h̓nt̓im̓ / h̓r̓h̓ra̓m̓
skʷl̓st̓iʔh̓: h̓rm̓ix / h̓r̓nt̓ikʷ (affirmative singular); lut aksh̓ráh̓ (neg. singular); h̓rm̓íwi / h̓r̓nt̓íkʷi (affirmative plural); lut ksh̓rámp̓ / lut ksh̓r̓nt̓ip̓ (neg. plural)
s̓č̓k̓t̓ʔiʔsts:
1. k̓n h̓ra̓m̓, kʷ h̓ra̓m̓, h̓ra̓m̓, kʷu h̓ra̓m̓, p h̓ra̓m̓, h̓ra̓m̓əlx
2. k̓n č̓h̓ra̓m̓, kʷ č̓h̓ra̓m̓, č̓h̓ra̓m̓, kʷu č̓h̓ra̓m̓, p č̓h̓ra̓m̓, č̓h̓ra̓m̓əlx
3. k̓n sh̓rm̓ix, kʷ sh̓rm̓ix, sh̓rm̓ix, kʷu sh̓rm̓ix, p sh̓rm̓ix, sh̓rm̓ixəlx
4. k̓n səč̓h̓rm̓ix, kʷ səč̓h̓rm̓ix, səč̓h̓rm̓ix, kʷu səč̓h̓rm̓ix, p səč̓h̓rm̓ix, səč̓h̓rm̓ixəlx
5. k̓n ksh̓rm̓íxaʔx, kʷ sh̓rm̓íxaʔx, ksh̓rm̓íxaʔx, kʷu ksh̓rm̓íxaʔx, p sh̓rm̓íxaʔx, ksh̓rm̓íxaʔxəlx
6. k̓n ksəč̓h̓rm̓íxaʔx, kʷ səč̓h̓rm̓íxaʔx, ksəč̓h̓rm̓íxaʔx, kʷu ksəč̓h̓rm̓íxaʔx, p səč̓h̓rm̓íxaʔx, ksəč̓h̓rm̓íxaʔxəlx
7. h̓r̓nt̓i̓n̓, h̓r̓nt̓ixʷ, h̓r̓nt̓is, h̓r̓nt̓im̓, h̓r̓nt̓ip̓, h̓r̓nt̓isəlx
8. č̓h̓r̓st̓i̓n̓, č̓h̓r̓st̓ixʷ, č̓h̓r̓st̓is, č̓h̓r̓st̓im̓, č̓h̓r̓st̓ip̓, č̓h̓r̓st̓isəlx
9. ish̓ráh̓, ash̓ráh̓, sh̓r̓nt̓is, sh̓r̓nt̓im̓, sh̓r̓nt̓ip̓, sh̓r̓nt̓isəlx
10. isəč̓h̓ráh̓, asəč̓h̓ráh̓, səč̓h̓r̓nt̓is, səč̓h̓r̓nt̓im̓, səč̓h̓r̓nt̓ip̓, səč̓h̓r̓nt̓isəlx
11. iksh̓ráh̓, aksh̓ráh̓, ksh̓r̓nt̓is, ksh̓r̓nt̓im̓, ksh̓r̓nt̓ip̓, ksh̓r̓nt̓isəlx
12. iksəč̓h̓ráh̓, aksəč̓h̓ráh̓, ksəč̓h̓r̓nt̓is, ksəč̓h̓r̓nt̓im̓, ksəč̓h̓r̓nt̓ip̓, ksəč̓h̓r̓nt̓isəlx
13. ish̓ra̓m̓, ash̓ra̓m̓, sh̓ra̓ms, sh̓ra̓mt̓ət̓, sh̓ra̓mp̓, sh̓ra̓msəlx
14. isəč̓h̓ra̓m̓, asəč̓h̓ra̓m̓, səč̓h̓ra̓ms, səč̓h̓ra̓mt̓ət̓, səč̓h̓ra̓mp̓, səč̓h̓ra̓msəlx
15. iksh̓ra̓m̓, aksh̓ra̓m̓, ksh̓ra̓ms, ksh̓ra̓mt̓ət̓, ksh̓ra̓mp̓, ksh̓ra̓msəlx
16. iksəč̓h̓ra̓m̓, aksəč̓h̓ra̓m̓, ksəč̓h̓ra̓ms, ksəč̓h̓ra̓mt̓ət̓, ksəč̓h̓ra̓mp̓, ksəč̓h̓ra̓msəlx
17. is̓chá̓r̓, as̓chá̓r̓, s̓cha̓rs, s̓cha̓rt̓ət̓, s̓cha̓r̓mp̓, s̓cha̓rsəlx
18. iks̓chá̓r̓, aks̓chá̓r̓, ks̓cha̓rs, ks̓cha̓rt̓ət̓, ks̓cha̓r̓mp̓, ks̓cha̓rsəlx
sʔaʔúms:
1. t̓ə ks̓t̓iʔh̓nt̓m̓ iʔ s̓x̓əwilt̓n, h̓r̓nt̓im̓ l̓ siw̓t̓kʷ, h̓ərap̓ uʔ n̓pus̓nt̓xʷ m̓árw̓iʔh̓nt̓xʷ t̓ siyaʔ k̓m̓ st̓xaʔt̓q. (When we are ready to eat the dried bitterroot, we soak it in water and then we boil, adding sarvice berries or huckleberries.)
2. n̓t̓q̓it̓kʷ̓n̓ iʔ s̓ípiʔ ilíʔ put̓ h̓rap̓ miʔ sič̓ n̓č̓kʷit̓kʷ̓n̓. (I put my hide in the water I leave it there until its soaked then I'll take it out of the water.)
3. n̓p̓isuʔs̓n̓ uʔ h̓ip̓úlaʔxʷ. (I irrigated until the ground was soaked.)
20. h̓rap̓- soaked
s̓n̓ʔas̓lm̓íw̓s: h̓r̓h̓rap̓
sʔaʔúms:
1. t̓ə ks̓t̓iʔh̓nt̓m̓ iʔ s̓x̓əwilt̓n, h̓r̓nt̓im̓ l̓ siw̓t̓kʷ, h̓rap̓ uʔ n̓pus̓nt̓xʷ m̓árw̓iʔh̓nt̓xʷ t̓ siyaʔ k̓m̓ st̓xaʔt̓q. (When we are ready to eat the dried bitterroot, we soak it in water and then we boil, adding sarvice berries or huckleberries.)
2. t̓l̓ s̓q̓it̓ kaʔ č̓h̓r̓h̓rap̓ is̓kʷá̓h̓t̓q. (From the rain my crops gets soaked.)
3. iʔ l̓útiʔ t̓ h̓rap̓. (It's not soaked yet.)
21. m̓árw̓iʔh̓nt̓- mix something in
s̓n̓ʔas̓lm̓íw̓s: m̓árw̓iʔh̓nt̓
skʷl̓st̓iʔh̓: m̓árw̓iʔx / m̓árw̓iʔh̓nt̓ (affirmative singular); lut aks̓m̓árw̓iʔ / lut aks̓m̓árw̓iʔm̓ (neg. singular); m̓árw̓iʔwi / m̓árw̓iʔh̓nt̓i (affirmative plural); lut ksm̓árw̓iʔm̓p̓ / lut ksm̓árw̓iʔh̓nt̓p̓ (neg. plural)z

sčkʔiʔsts:
1. kñ mǎrwiʔm, kʷ mǎrwiʔm, mǎrwiʔm, kʷu mǎrwiʔm, p mǎrwiʔm, mǎrwiʔmǎlx
2. kñ čmǎrwiʔm, kʷ čmǎrwiʔm, čmǎrwiʔm, kʷu čmǎrwiʔm, p čmǎrwiʔm, čmǎrwiʔmǎlx
3. kñ smǎrwiʔx, kʷ smǎrwiʔx, smǎrwiʔx, kʷu smǎrwiʔx, p smǎrwiʔx, smǎrwiʔxǎlx
4. kñ səčmǎrwiʔx, kʷ səčmǎrwiʔx, səčmǎrwiʔx, kʷu səčmǎrwiʔx, p səčmǎrwiʔx, səčmǎrwiʔxǎlx
5. kñ ksmǎrwiʔaʔx, kʷ smǎrwiʔaʔx, ksmǎrwiʔaʔx, kʷu ksmǎrwiʔaʔx, p smǎrwiʔaʔx, ksmǎrwiʔaʔxǎlx
6. kñ ksəčmǎrwiʔaʔx, kʷ səčmǎrwiʔaʔx, ksəčmǎrwiʔaʔx, kʷu ksəčmǎrwiʔaʔx, p səčmǎrwiʔaʔx, ksəčmǎrwiʔaʔxǎlx
7. mǎrwiʔn, mǎrwiʔntxʷ, mǎrwiʔs, mǎrwiʔntm, mǎrwiʔntp, mǎrwiʔsǎlx
8. čmǎrwiʔstn, čmǎrwiʔstxʷ, čmǎrwiʔsts, čmǎrwiʔstrm, čmǎrwiʔstp, čmǎrwiʔstsǎlx
9. ismǎrwiʔm, asmǎrwiʔm, smǎrwiʔs, smǎrwiʔntm, smǎrwiʔntp, smǎrwiʔsǎlx
10. isəčmǎrwiʔm, asəčmǎrwiʔm, səčmǎrwiʔs, səčmǎrwiʔntm, səčmǎrwiʔntp, səčmǎrwiʔsǎlx
11. iksmǎrwiʔm, aksmǎrwiʔm, ksmǎrwiʔiʔs, ksmǎrwiʔntm, ksmǎrwiʔntp, ksmǎrwiʔiʔsǎlx
12. iksəčmǎrwiʔm, aksəčmǎrwiʔm, ksəčmǎrwiʔiʔs, ksəčmǎrwiʔntm, ksəčmǎrwiʔntp, ksəčmǎrwiʔiʔsǎlx
13. ismǎrwiʔm, asmǎrwiʔm, smǎrwiʔms, smǎrwiʔmtət, smǎrwiʔmp, smǎrwiʔmsǎlx
14. isəčmǎrwiʔm, asəčmǎrwiʔm, səčmǎrwiʔms, səčmǎrwiʔmtət, səčmǎrwiʔmp, səčmǎrwiʔmsǎlx
15. iksmǎrwiʔm, aksmǎrwiʔm, ksmǎrwiʔms, ksmǎrwiʔmtət, ksmǎrwiʔmp, ksmǎrwiʔmsǎlx
16. iksəčmǎrwiʔm, aksəčmǎrwiʔm, ksəčmǎrwiʔms, ksəčmǎrwiʔmtət, ksəčmǎrwiʔmp, ksəčmǎrwiʔmsǎlx
17. isčmǎrwiʔ, asčmǎrwiʔ, sčmǎrwiʔs, sčmǎrwiʔtət, sčmǎrwiʔmp, sčmǎrwiʔsǎlx
18. iksčmǎrwiʔ, aksčmǎrwiʔ, ksčmǎrwiʔs, ksčmǎrwiʔtət, ksčmǎrwiʔmp, ksčmǎrwiʔsǎlx
sʔaʔúms:
1. ʔə ksʔiʔntm iʔ sʔwíltm, hñntm siwʔkʷ, hñap uʔ nʔusntxʷ mǎrwiʔntxʷ t síyaʔ kñ stxaʔq. (When we are ready to eat the dried bitterroot, we soak it in water and then we boil, adding sarvice berries or huckleberries.)
2. kʷ ʔə ʔʷusm mǎrwiʔnt t ʔaxt. (When you make foam berries, sweeten it with sugar.)
3. nʔust iʔ siwʔkʷ miʔ sič mǎrwiʔnt iʔ spqʷitkʷ. (Boil the water, then mix the oatmeal in.)
22. nʔpʷitkʷnt- pour solids in water
sñʔaslmíws: nʔəqʷpʷitkʷnt
skʷlstiʔn: nʔpʷitkʷx / nʔpʷitkʷnt (affirmative singular); lut aksnʔpʷitkʷm (neg. singular); nʔpʷitkʷwi / nʔpʷitkʷi (affirmative plural); lut ksnʔpʷitkʷmp / nʔpʷitkʷntp (neg. plural)
sčkʔiʔsts:
1. kñ nʔpʷitkʷm, kʷ nʔpʷitkʷm, nʔpʷitkʷm, kʷu nʔpʷitkʷm, p nʔpʷitkʷm, nʔpʷitkʷmǎlx
2. kñ čnʔpʷitkʷm, kʷ čnʔpʷitkʷm, čnʔpʷitkʷm, kʷu čnʔpʷitkʷm, p čnʔpʷitkʷm, čnʔpʷitkʷmǎlx
3. kñ snʔpʷitkʷx, kʷ snʔpʷitkʷx, snʔpʷitkʷx, kʷu snʔpʷitkʷx, p snʔpʷitkʷx, snʔpʷitkʷxǎlx
4. kñ səčnʔpʷitkʷx, kʷ səčnʔpʷitkʷx, səčnʔpʷitkʷx, kʷu səčnʔpʷitkʷx, p səčnʔpʷitkʷx, səčnʔpʷitkʷxǎlx
5. kñ ksnʔpʷitkʷaʔx, kʷ snʔpʷitkʷaʔx, ksnʔpʷitkʷaʔx, kʷu ksnʔpʷitkʷaʔx, p snʔpʷitkʷaʔx, ksnʔpʷitkʷaʔxǎlx
6. kñ ksəčnʔpʷitkʷaʔx, kʷ səčnʔpʷitkʷaʔx, ksəčnʔpʷitkʷaʔx, kʷu ksəčnʔpʷitkʷaʔx, p səčnʔpʷitkʷaʔx, ksəčnʔpʷitkʷaʔxǎlx
7. nʔpʷitkʷn, nʔpʷitkʷntxʷ, nʔpʷitkʷs, nʔpʷitkʷntm, nʔpʷitkʷntp, nʔpʷitkʷsǎlx
8. čnʔpʷitkʷstn, čnʔpʷitkʷstxʷ, čnʔpʷitkʷsts, čnʔpʷitkʷstrm, čnʔpʷitkʷstp, čnʔpʷitkʷstsǎlx
9. isnʔpʷitkʷm, asnʔpʷitkʷm, snʔpʷitkʷs, snʔpʷitkʷntm, snʔpʷitkʷntp, snʔpʷitkʷsǎlx
10. isəčnʔpʷitkʷm, asəčnʔpʷitkʷm, səčnʔpʷitkʷs, səčnʔpʷitkʷntm, səčnʔpʷitkʷntp, səčnʔpʷitkʷsǎlx
11. iksnʔpʷitkʷm, aksnʔpʷitkʷm, ksnʔpʷitkʷiʔs, ksnʔpʷitkʷntm, ksnʔpʷitkʷntp, ksnʔpʷitkʷiʔsǎlx
12. iksəčnʔpʷitkʷm, aksəčnʔpʷitkʷm, ksəčnʔpʷitkʷiʔs, ksəčnʔpʷitkʷntm, ksəčnʔpʷitkʷntp, ksəčnʔpʷitkʷiʔsǎlx
13. isnʔpʷitkʷm, asnʔpʷitkʷm, snʔpʷitkʷms, snʔpʷitkʷmtət, snʔpʷitkʷmp, snʔpʷitkʷmsǎlx
14. isəčnʔpʷitkʷm, asəčnʔpʷitkʷm, səčnʔpʷitkʷms, səčnʔpʷitkʷmtət, səčnʔpʷitkʷmp, səčnʔpʷitkʷmsǎlx

15. iksǎpǫw'itk'w'm, aksǎpǫw'itk'w'm, ksǎpǫw'itk'w'ns, ksǎpǫw'itk'w'mtət, ksǎpǫw'itk'w'mp, ksǎpǫw'itk'w'nsǎlx
16. iksǎčǎpǫw'itk'w'm, aksǎčǎpǫw'itk'w'm, ksǎčǎpǫw'itk'w'ns, ksǎčǎpǫw'itk'w'mtət, ksǎčǎpǫw'itk'w'mp, ksǎčǎpǫw'itk'w'nsǎlx
17. isčǎpǫw'itk'w, asčǎpǫw'itk'w, sčǎpǫw'itk'ws, sčǎpǫw'itk'wtət, sčǎpǫw'itk'w'mp, sčǎpǫw'itk'wsǎlx
18. iksčǎpǫw'itk'w, aksčǎpǫw'itk'w, ksčǎpǫw'itk'ws, ksčǎpǫw'itk'wtət, ksčǎpǫw'itk'w'mp, ksčǎpǫw'itk'wsǎlx
sʔaʔúms:
1. márw'itǎm t tǎxt, ǎpǫw'itk'w'ntx t lparín. (We mix in sugar and pour in some flour.)
2. ǎpǎpǫw'itk'w'nt t lparín. (Pour a little flour in it.)
3. inǎst iʔ sǎpǫw'itk'w . (I like mush.)
23. sx'icčx- gift
sǎʔasímíws: sx'čx'icčx
sʔaʔúms:
1. iʔ spǎlǎm sx'icčxtət tǎ tǎmx'úlaʔxw. (The bitterroot is a gift from the earth.)
2. pútaʔm uʔ k'wu čx'čxtwix w. (At Christmas time we give each other gifts.)
3. haʔ x'icxtrns ta ksǎlǎw ? (Did he give you some money?)
24. haʔǎtím / haʔǎnt / haʔám- respect something
sǎʔasímíws: haʔhaʔǎtím / haʔhaʔǎnt / haʔhaʔám
sk'ístiǎ: haʔmíx / haʔǎčǎtx / haʔǎtík'w (affirmative singular); lut akshaʔám / lut akshaʔǎčǎt (neg. singular); haʔmíwi / haʔǎčǎtwi / haʔǎtík'wi (affirmative plural); lut kshaʔám / lut kshaʔǎčǎtrǎp / lut kshaʔǎtíp (neg. plural)
sčǎʔiʔysts:
1. kǎ haʔám, k'w haʔám, haʔám, k'wu haʔám, p haʔám, haʔámǎlx
2. kǎ haʔǎčǎt, k'w haʔǎčǎt, haʔǎčǎt, k'wu haʔǎčǎt, p haʔǎčǎt, haʔǎčǎtǎlx
3. kǎ čhaʔám, k'w čhaʔám, čhaʔám, k'wu čhaʔám, p čhaʔám, čhaʔámǎlx
4. kǎ čhaʔǎčǎt, k'w čhaʔǎčǎt, čhaʔǎčǎt, k'wu čhaʔǎčǎt, p čhaʔǎčǎt, čhaʔǎčǎtǎlx
5. kǎ shaʔmíx, k'w shaʔmíx, shaʔmíx, k'wu shaʔmíx, p shaʔmíx, shaʔmíxǎlx
6. kǎ sǎčhaʔmíx, k'w sǎčhaʔmíx, sǎčhaʔmíx, k'wu sǎčhaʔmíx, p sǎčhaʔmíx, sǎčhaʔmíxǎlx
7. kǎ kshaʔmíxaʔx, k'w shaʔmíxaʔx, kshaʔmíxaʔx, k'wu kshaʔmíxaʔx, p shaʔmíxaʔx, kshaʔmíxaʔxǎlx
8. kǎ ksǎčhaʔmíxaʔx, k'w sǎčhaʔmíxaʔx, ksǎčhaʔmíxaʔx, k'wu ksǎčhaʔmíxaʔx, p sǎčhaʔmíxaʔx, ksǎčhaʔmíxaʔxǎlx
9. haʔǎtím, haʔǎtíxw, haʔǎtís, haʔǎtím, haʔǎtíp, haʔǎtísǎlx
10. čhaʔstín, čhaʔstíxw, čhaʔstís, čhaʔstím, čhaʔstíp, čhaʔstísǎlx
11. ishaʔám, ashaʔám, shaʔǎtís, shaʔǎtím, shaʔǎtíp, shaʔǎtísǎlx
12. isǎčhaʔám, asǎčhaʔám, sǎčhaʔǎtís, sǎčhaʔǎtím, sǎčhaʔǎtíp, sǎčhaʔǎtísǎlx
13. ikshaʔám, akshaʔám, kshaʔǎtís, kshaʔǎtím, kshaʔǎtíp, kshaʔǎtísǎlx
14. iksǎčhaʔám, aksǎčhaʔám, ksǎčhaʔǎtís, ksǎčhaʔǎtím, ksǎčhaʔǎtíp, ksǎčhaʔǎtísǎlx
15. ishaʔám, ashaʔám, shaʔáms, shaʔámtət, shaʔámp, shaʔámsǎlx
16. isǎčhaʔám, asǎčhaʔám, sǎčhaʔáms, sǎčhaʔámtət, sǎčhaʔámp, sǎčhaʔámsǎlx
17. ikshaʔám, akshaʔám, kshaʔáms, kshaʔámtət, kshaʔámp, kshaʔámsǎlx
18. iksǎčhaʔám, aksǎčhaʔám, ksǎčhaʔáms, ksǎčhaʔámtət, ksǎčhaʔámp, ksǎčhaʔámsǎlx
19. isčháʔ, asčháʔ, sčhaʔs, sčhaʔtət, sčhaʔmǎp, sčhaʔsǎlx
20. iksčháʔ, aksčháʔ, ksčhaʔs, ksčhaʔtət, ksčhaʔmǎp, ksčhaʔsǎlx
sʔaʔúms:
1. haʔǎtíxw iʔ tǎmx'úlaʔxw uʔ nýʔaʔp čtxǎtstums. (Respect the earth and she will always take care of you.)
2. haʔhaʔǎtík'w asǎlǎǎt. (Respect your friends.)
3. nýʔaʔp k'w čhaʔǎčǎt . (Always respect yourself.)

25. txətaṁ / txəṁtiṁ / čtxəṁstiṁ- take care of
śṇʔaslmíwś: txətxtaṁ
skʷl̥stiṁ: txətmix / txəṁtikʷ (affirmative singular); lut akstxətaṁ (neg. singular); txətmíwi / txəṁtikʷi (affirmative plural); lut kstxətaṁp / lut kstxəṁtip (neg. plural)
sčkʰʔiṽsts:
1. kṇ txətaṁ, kʷ txətaṁ, txətaṁ, kʷu txətaṁ, p txətaṁ, txətaṁəlx
2. kṇ čtxətaṁ, kʷ čtxətaṁ, čtxətaṁ, kʷu čtxətaṁ, p čtxətaṁ, čtxətaṁəlx
3. kṇ stxətmix, kʷ stxətmix, stxətmix, kʷu stxətmix, p stxətmix, stxətmixəlx
4. kṇ səčtxətmix, kʷ səčtxətmix, səčtxətmix, kʷu səčtxətmix, p səčtxətmix, səčtxətmixəlx
5. kṇ kstxətmíxaʔx, kʷ stxətmíxaʔx, kstxətmíxaʔx, kʷu kstxətmíxaʔx, p stxətmíxaʔx, kstxətmíxaʔxəlx
6. kṇ ksəčtxətmíxaʔx, kʷ səčtxətmíxaʔx, ksəčtxətmíxaʔx, kʷu ksəčtxətmíxaʔx, p səčtxətmíxaʔx, ksəčtxətmíxaʔxəlx
7. txəṁtiṁ, txəṁtixʷ, txəṁtis, txəṁtiṁ, txəṁtip, txəṁtisəlx
8. čtxəṁstin, čtxəṁstixʷ, čtxəṁstis, čtxəṁstiṁ, čtxəṁstip, čtxəṁstisəlx
9. istxətaṁ, astxətaṁ, stxəṁtis, stxəṁtiṁ, stxəṁtip, stxəṁtisəlx
10. isəčtxətaṁ, asəčtxətaṁ, səčtxəṁtis, səčtxəṁtiṁ, səčtxəṁtip, səčtxəṁtisəlx
11. ikstxətaṁ, akstxətaṁ, kstxəṁtis, kstxəṁtiṁ, kstxəṁtip, kstxəṁtisəlx
12. iksəčtxətaṁ, aksəčtxətaṁ, ksəčtxəṁtis, ksəčtxəṁtiṁ, ksəčtxəṁtip, ksəčtxəṁtisəlx
13. istxətaṁ, astxətaṁ, stxətaṁs, stxətaṁtə, stxətaṁp, stxətaṁsəlx
14. isəčtxətaṁ, asəčtxətaṁ, səčtxətaṁs, səčtxətaṁtə, səčtxətaṁp, səčtxətaṁsəlx
15. ikstxətaṁ, akstxətaṁ, kstxətaṁs, kstxətaṁtə, kstxətaṁp, kstxətaṁsəlx
16. iksəčtxətaṁ, aksəčtxətaṁ, ksəčtxətaṁs, ksəčtxətaṁtə, ksəčtxətaṁp, ksəčtxətaṁsəlx
17. isčtxát, asčtxát, sčtxats, sčtxattə, sčtxatṁp, sčtxatsəlx
18. iksčtxát, aksčtxát, ksčtxats, ksčtxattə, ksčtxatṁp, ksčtxatsəlx
sʔaʔúṁś:
1. haʔṁtixʷ iʔ tṁxʷúlaʔxʷ uʔ nýʔaṽp čtxəṁstumuś. (Respect the earth and she will always take care of you.)
2. čtxəṁstumṇ. (I take care of you.)
3. haʔ čtxəṁstumuśəlx ? (Do they take care of you?)
4. yʔat iʔ stiṁ čtxəṁtxəṁnwixʷ. (Every thing takes care of each other.)
26. kčəqusṇt / kčəqusm- put something on the fire
śṇʔaslmíwś: kčəqčəqusṇt / kčəqčəqusṁ
skʷl̥stiṁ: kčəqusx / kčəqusṇt (affirmative singular); lut akskčəqús / lut akskčəqúsṁ (neg. singular); kčəqúswi / kčəqúsṇti (affirmative plural); lut kskčəqusṁp / lut kskčəqusṇtp (neg. plural)
sčkʰʔiṽsts:
1. kṇ kčəqusṁ, kʷ kčəqusṁ, kčəqusṁ, kʷu kčəqusṁ, p kčəqusṁ, kčəqusṁəlx
2. kṇ čkčəqusṁ, kʷ čkčəqusṁ, čkčəqusṁ, kʷu čkčəqusṁ, p čkčəqusṁ, čkčəqusṁəlx
3. kṇ skčəqusx, kʷ skčəqusx, skčəqusx, kʷu skčəqusx, p skčəqusx, skčəqusxəlx
4. kṇ səčkčəqusx, kʷ səčkčəqusx, səčkčəqusx, kʷu səčkčəqusx, p səčkčəqusx, səčkčəqusxəlx
5. kṇ kskčəqúsaʔx, kʷ skčəqúsaʔx, kskčəqúsaʔx, kʷu skčəqúsaʔx, p skčəqúsaʔx, kskčəqúsaʔxəlx
6. kṇ ksəčkčəqúsaʔx, kʷ səčkčəqúsaʔx, ksəčkčəqúsaʔx, kʷu səčkčəqúsaʔx, p səčkčəqúsaʔx, ksəčkčəqúsaʔxəlx
7. kčəqusṇ, kčəqusṇtʷ, kčəqusəs, kčəqusṇtṁ, kčəqusṇtp, kčəqusəsəlx
8. čkčəqustṇ, čkčəqustxʷ, čkčəqusts, čkčəqustṁ, čkčəqustp, čkčəqustsəlx
9. iskčəqúsṁ, askčəqúsm, skčəqusəs, skčəqusṇtṁ, skčəqusṇtp, skčəqusəsəlx
10. isəčkčəqúsṁ, asəčkčəqúsm, səčkčəqusəs, səčkčəqusṇtṁ, səčkčəqusṇtp, səčkčəqusəsəlx

11. ikskčəqúsrń, akskčəqúsm, kskčəqúsiʔs, kskčəqusńtń, kskčəqusńtp, kskčəqúsiʔsəlx
12. iksəčkčəqúsrń, aksəčkčəqúsm, ksəčkčəqúsiʔs, ksəčkčəqusńtń, ksəčkčəqusńtp, ksəčkčəqúsiʔsəlx
13. iskčəqúsrń, askčəqúsrń, skčəqusńs, skčəqusńtət, skčəqusńp, skčəqusńsəlx
14. isəčkčəqúsrń, asəčkčəqúsrń, səčkčəqusńs, səčkčəqusńtət, səčkčəqusńp, səčkčəqusńsəlx
15. ikskčəqúsrń, akskčəqúsrń, kskčəqusńs, kskčəqusńtət, kskčəqusńp, kskčəqusńsəlx
16. iksəčkčəqúsrń, aksəčkčəqúsrń, ksəčkčəqusńs, ksəčkčəqusńtət, ksəčkčəqusńp, ksəčkčəqusńsəlx
17. isčkčəqús, asčkčəqús, sčkčəqusts, sčkčəqustət, sčkčəqusńp, sčkčəqustsəlx
18. iksčkčəqús, aksčkčəqús, ksčkčəqusts, ksčkčəqustət, ksčkčəqusńp, ksčkčəqustsəlx
sʔaʔúńs:
1. kčəqusńt uʔ ńpusńt, ʔiʔ put kəkəptwílʔ. (Set it on the stove and boil it, just until it gets soft.)
2. kčəqčqúsrńt askʷlčńčút miʔ sič kʷ čxʷuý. (Put your pots on the stove before you come)
3. way kń kčəqčəqusń , kíkń miʔ kʷu ʔaʔʔíń. (I put my cooking on already, we'll soon eat.)
27. kəkəptwílʔ - become soft
ńʔasímíwś: kəkəpkəptwílʔ
sʔaʔúńs:
1. kčəqusńt uʔ ńpusńt, ʔiʔ put kəkəptwílʔ . (Set it on the stove and boil it, just until it gets soft.)
2. taʔt ʔast aspəʔkʷíčaʔ ʔiʔ kəkəpkip . (Your tanned hides are so nice they are so soft.)
3. askʷʔús kəkip . (Your face is soft.)
28. ńpʔəʔitkʷ - thick liquid
ńʔasímíwś: ńpʔpʔəʔitkʷ
sʔaʔúńs:
1. ńʔaʔlíkstmńt iʔ síyaʔ naʔʔ spíʔń uʔ ńpust uʔ ńpʔəʔitkʷ uʔ ńtixńtxʷ.
2. iʔ sqʔim ʔa čńčaʔáq čń pʔəʔitkʷwílʔ . (When milk sours it becomes thick.)
3. lut miyáʔ t lpariń. lut ińʔast ńpʔəʔitkʷ. (Not too much flour. I don't like it thick.)
29. ńtixńt - serve something
ńʔasímíwś: ńtətxińt
skʷlstiʔń: ńtixəx / ńtixńt (affirmative singular); lut aksńtíx / lut aksńtíxń (neg. singular); ńtíxwi / ńtíxńti (affirmative plural); lut ksńtixńp / lut ksńtixńtp (neg. plural)
sčkʔiʔyśts:
1. kń ńtixń, kʷ ńtixń, ńtixń, kʷu ńtixń, p ńtixń, ńtixńəlx
2. kń čńtixń, kʷ čńtixń, čńtixń, kʷu čńtixń, p čńtixń, čńtixńəlx
3. kń sńtixəx, kʷ sńtixəx, sńtixəx, kʷu sńtixəx, p sńtixəx, sńtixəxəlx
4. kń səčńtixəx, kʷ səčńtixəx, səčńtixəx, kʷu səčńtixəx, p səčńtixəx, səčńtixəxəlx
5. kń ksńtíxaʔx, kʷ sńtíxaʔx, ksńtíxaʔx, kʷu ksńtíxaʔx, p sńtíxaʔx, ksńtíxaʔxəlx
6. kń ksəčńtíxaʔx, kʷ səčńtíxaʔx, ksəčńtíxaʔx, kʷu ksəčńtíxaʔx, p səčńtíxaʔx, ksəčńtíxaʔxəlx
7. ńtixń, ńtixńtxʷ, ńtixs, ńtixńtń, ńtixńtp, ńtixsəlx
8. čńtixstń, čńtixstxʷ, čńtixsts, čńtixstń, čńtixstp, čńtixstsəlx
9. isəčńtíxń, asəčńtíxń, səčńtixs, səčńtixńtń, səčńtixńtp, səčńtixsəlx
10. isńtíxń, asńtíxń, sńtixs, sńtixńtń, sńtixńtp, sńtixsəlx
11. iksńtíxń, aksńtíxń, ksńtíxiʔs, ksńtixńtń, ksńtixńtp, ksńtíxiʔsəlx
12. iksəčńtíxń, aksəčńtíxń, ksəčńtíxiʔs, ksəčńtixńtń, ksəčńtixńtp, ksəčńtíxiʔsəlx
13. isńtíxń, asńtíxń, sńtixńs, sńtixńtət, sńtixńp, sńtixńsəlx

14. ishtëíxm̓, asəčhtëíxm̓, səčhtëixm̓s, səčhtëixm̓tət, səčhtëixm̓p, səčhtëixm̓səl̓x
15. ikshtëíxm, akshtëíxm, kshtëixm̓s, kshtëixm̓tət, kshtëixm̓p, kshtëixm̓səl̓x
16. iksəčhtëíxm, aksəčhtëíxm, ksəčhtëixm̓s, ksəčhtëixm̓tət, ksəčhtëixm̓p, ksəčhtëixm̓səl̓x
17. isčhtëíx, asčhtëíx, sčhtëixs, sčhtëixtət, sčhtëixm̓p, sčhtëixsəl̓x
18. iksčhtëíx, aksčhtëíx, ksčhtëixs, ksčhtëixtət, ksčhtëixm̓p, ksčhtëixsəl̓x
sʔaʔúms:
1. ḥʔaǎlíkstm̓nt iʔ síyaʔ naʔt spíǎm̓ uʔ ḥpust uʔ ḥpʔəʔitkʷ uʔ ḥtixḥtxʷ . (Stir the sarvice berry and bitterroot and boil it until it thickens then serve it.)
2. way kʷu p̓yqilt̓. ḥtəxtixḥt . (We're done cooking. Dish up.)
3. ḥtixḥt t̓l siwʔkʷ asípiʔ. (Take your hide out of the water.)

07. čǵwíłusa?

sʔaʔúms

wtkńtīm / wtkam	pry up
misǵúm	dark brown
čáq̣maʔ	pointer finger
čxiw	raw
əčńtix	serve
əčtəḳstīm / təḳam	string

smýmay

kʷu čwičm t čǵwíłusa? iʔ í sqipčms. čʔakʷm ut wičńtrń. čkʷulmstrń iʔ píčaʔ. iʔ sʔaǵwíp əčplaí mat naqs kilx iʔ ksnýxʷuts. ǵsápiʔ iʔ sqilxʷ sǵəǵčiʔ iʔ píčaʔs. iʔ tkmíplaʔs sníḳtčaʔ ǵwńmqiń. ʔapnáʔ wíwliń iʔ píčaʔs. kʷ tə wičm t čǵwíłusa? ńpətkʷúlaʔxʷńtxʷ ḳtəʔam í splaís ut wtkńtixʷ. iʔ tkmíčaʔs tiʔ misǵúm. iʔ čǵwíłusaʔ t akskʷúrmń iʔ í ǵsápiʔ ńkʷulmń iʔ lútiʔ tə ksrńtixʷ ńqmińt iʔ í aʔ čńtəǵwíłaxʷ mat musxń iʔ ksnýxʷtúlaʔxʷs. ixíʔ ut ksčǵqmíxaʔx tə ʔistkrń. t akskʷḳám iʔ sʔaǵwíp ksrńtixʷ t astúmkst naʔt t ańčáq̣maʔ tə čxʔit tə čwič. iʔ snýxʷtíččaʔs tiʔ payǵ. misǵást tiʔ ilíʔ ut wáy xʷḳńtxʷ, ǵwaw ut xact t akskíǵúsrm. lut ʔayǵát wičńtrń ut čsap. ilíʔ əčkímstrń ut itlíʔ təxʷaʔtíwíx. aksʔítnm əčxiw iʔ čǵwíłusaʔ, ǵsʔitń nixʷ tə čpayǵ. čǵwíłusaʔ əčńpusəs ut əčńtix tiʔ əčkmax čxi t sḳaṇtq. tə člaʔkín íkipńtrń. iʔ ḳwíłt əčtǵačsts iʔ sʔaǵwíp tə wýspýqńtis sič ḳwíłs t yiryí čxi t sńčaʔxʷúlaʔxʷ. ut əčǵwstīm nixʷ, əčtəḳstīm krń ḳtpḳńtrń. tə čhrstīm iʔ čǵwíłusaʔ í siẉt kʷ naqs sńḳwəʔač miʔ sič pýqńtrń. əčtaʔstīm aʔ čǵaw t čǵwíłusaʔ ut čkʷulmstrń márwíʔ í stxitkʷ. tə ḳwíłntxʷ t lparín kʷ ḳwíłm t lkalát.	pry up; dark brown (ksar) pointer finger tear off tamp raw serve string
---	--

sńsúxʷnaʔ sẉtitiń

1. pńkiń kiʔ kʷu čwičm t čǵwíłusaʔ ?
2. čkiń iʔ sʔaǵwíps iʔ čǵwíłusaʔ ? čkiń iʔ snýxʷtíččaʔs iʔ sʔaǵwíps ?
3. čkiń t akskʷúrmń iʔ čǵwíłusaʔ iʔ í ǵsápiʔ ńkʷulmń ?
4. čkiń əčńtix iʔ čǵwíłusaʔ ?
6. í ḳwínx tə čhrstīm iʔ čǵwíłusaʔ miʔ sič pýqńtrń ?
7. xʔkinm miʔ kʷ čkʷulm t lkalát t čǵwíłusaʔ ?

ańčáwt sẉtitiń

1. tǵ ḳaʔkín iʔ sʔaǵwíps asnəqsílxʷ ? mayxít.
2. stīm ańmisǵást t sʔitń, iʔ sǵilń, iʔ čǵwíłusaʔ krń iʔ ʔitǵwʷaʔ ? səxʔkinx ?
3. haʔ p čwičm t čǵwíłusaʔ naʔt asnəqsílxʷ ? ḳaʔkín krń səxʔkinx ut lut ?
4. stīm iʔ ńpətkʷúlaʔxʷńtxʷ t sčaʔáqʷ ? stīm iʔ wtkńtixʷ ? mayxít.
5. stīm aʔ čkistxʷ tə ʔistkrń ut lut kʷ tə čxílm í sčaʔáqʷ ? mayxít.
6. stīm ańmisǵást, iʔ əčxiw sʔitń krń iʔ pýaq sʔitń ? səxʔkinx ?
7. stīm ńtixńtxʷ t sḳəklaxʷ ? mayxít.
8. t stīm ut ḳwíł iʔ lparín ? mayxít.

sktʔiysm̓ t sʔuṁs

A. xil̓m̓ sʔuṁs ṁqm̓m̓ aksčkw̓l̓: wýstikʷ aʔ čkʔqm̓m̓.

xʷkʷam̓- to clean

	iṁčáʔ	anwíʔ	čniʔts	mnim̓tət	mnim̓təmp	mnim̓tsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. sw̓titiṁ aksčkw̓l̓: ktətm̓čínx t mal̓kw̓čn̓ ṁsəlxčín. ixíʔ uʔ ṁm̓ýčínm̓t asčqáy k̓l̓ n̓wýápíxčn̓.

1. haʔ asláxt̓ n̓ýsaýp čxʷkʷam̓ iʔ k̓l̓ čitxʷm̓p ? (kiw̓)

n̓wýápíxčn̓:

2. haʔ iʔ s̓ntxʷusts səčxʷkʷm̓ix ? (lut)

n̓wýápíxčn̓:

3. t spiʔsciʔt̓, haʔ kw̓u xʷkʷam̓ t p̓úyx̓səlx iṁčáʔ naʔt̓ Sulíʔ ? (kiwa)

n̓wýápíxčn̓:

4. swit̓ ilíʔ səčxʷkʷm̓ix t st̓m̓tiṁs ? (iṁčáʔ naʔt̓ iʔ xaʔt̓ús)

n̓wýápíxčn̓:

5. haʔ p sxʷkʷm̓ixaʔx t stiṁ t̓ə ʔlap ? (lut)

n̓wýápíxčn̓:

6. ha? kñ sxʷkʷmix ? (ki)

nʷyápixčh:

Ċ. aksčkʷúl: ʔqýhnikʷ i? sʔaʔúms t sič swit i? sčkʷuls, ixí? sič hmýčimhnt kí nʷyápixčh. Follow the model.

kʷu čwicm t čxʷlúsa? i? í sqipčms.

EX ʔitñ / sułt sqʔim / inčá? / sčaʔáqʷ:

kñ čitñ t sułt sqʔim í sčaʔáqʷ.

I eat ice cream in the summer.

1. wičm / sʔaʔwíp / Marí / sčaʔáqʷ
2. xʷkʷitxʷm / čatčitxʷ / mniñtət / sqipčms
3. haʔám / ʔəxəʔxap / Sulí? naʔt kʷrkʷrisxñ
4. ʔəkwam / skʷəkʷrina? / anwí?
5. kčəqusrñ / hčixmñ / anwí? naʔt Prasát / hčičhčutñ

Ė. aksčkʷúl: ʔqýhnikʷ i? sʔaʔúms t sič swit i? sčkʷuls, ixí? sič hmýčimhnt kí nʷyápixčh. Follow the model.

ʔ aksxʷkʷám i? sʔaʔwíp ksřntixʷ t astúmkst naʔt t aňčáqʷmaʔ.

EX ʔqam i? sčmčim / inčá? / hčiqlaʔxʷnt t lapál:

ʔ iksʔqam i? sčmčim hčiqlaʔxʷnt t lapál.

When I dig up the bones, I dig with a shovel.

1. htaʔám aʔ čñtəxʷulaʔxʷ / anwí? / kʷulmñt t aňkʷúlñ:
2. hčwʔitkʷnt i? taʔpálqs / Pačís: / nʷtañt i? kčawíwstñ
3. čəkčnitkʷnt i? ʔʔiy / inčá? naʔt anwí? / kʷniʔútyaʔnt i? spíčh:
4. wtkam i? súllaʔxʷ / anwí? naʔt Pit / mʔawñt t xʔut
5. kčtlañt i? xwítča? / i? smamʔim / kʷiñt t kíkilx

čkʷulmstn̓ i? sʔaʔúms

1. wtkn̓tīm / wtkn̓t / wtkam̓- pry up
sñʔaslmíw̓s: wtwtkn̓t
skʷl̓st̓iṭ̓: wtkmix / wtkn̓tikʷ (affirmative singular); lut akswtkárn̓ (neg. singular); wtkmíwi / wtkn̓tikʷi (affirmative plural); lut kswtkam̓p / lut kswtkn̓tip (neg. plural)
sčkʔiʔy̓sts:
1. kn̓ wtkam̓, kʷ wtkam̓, wtkam̓, kʷu wtkam̓, p wtkam̓, wtkam̓əlx
2. kn̓ čwtkam̓, kʷ čwtkam̓, čwtkam̓, kʷu čwtkam̓, p čwtkam̓, čwtkam̓əlx
3. kn̓ swtkmix, kʷ swtkmix, swtkmix, kʷu swtkmix, p swtkmix, swtkmixəlx
4. kn̓ səčwtkmix, kʷ səčwtkmix, səčwtkmix, kʷu səčwtkmix, p səčwtkmix, səčwtkmixəlx
5. kn̓ kswtkmíxaʔx, kʷ swtkmíxaʔx, kswtkmíxaʔx, kʷu kswtkmíxaʔx, p swtkmíxaʔx, kswtkmíxaʔxəlx
6. kn̓ ksəčwtkmíxaʔx, kʷ səčwtkmíxaʔx, ksəčwtkmíxaʔx, kʷu ksəčwtkmíxaʔx, p səčwtkmíxaʔx, ksəčwtkmíxaʔxəlx
7. wtkn̓tiṭ̓, wtkn̓tixʷ, wtkn̓tis, wtkn̓tīm, wtkn̓tip, wtkn̓tisəlx
8. čwtkst̓iṭ̓, čwtkst̓ixʷ, čwtkst̓is, čwtkst̓iṭ̓, čwtkst̓ip, čwtkst̓isəlx
9. iswtkárn̓, aswtkárn̓, swtkn̓tis, swtkn̓tīm, swtkn̓tip, swtkn̓tisəlx
10. isəčwtkárn̓, asəčwtkárn̓, səčwtkn̓tis, səčwtkn̓tīm, səčwtkn̓tip, səčwtkn̓tisəlx
11. ikswtkárn̓, akswtkárn̓, kswtkn̓tis, kswtkn̓tīm, kswtkn̓tip, kswtkn̓tisəlx
12. iksəčwtkárn̓, aksəčwtkárn̓, ksəčwtkn̓tis, ksəčwtkn̓tīm, ksəčwtkn̓tip, ksəčwtkn̓tisəlx
13. iswtkám, aswtkám, swtkam̓s, swtkam̓tət, swtkam̓p, swtkam̓səlx
14. isəčwtkám, asəčwtkám, səčwtkam̓s, səčwtkam̓tət, səčwtkam̓p, səčwtkam̓səlx
15. ikswtkám, akswtkám, kswtkam̓s, kswtkam̓tət, kswtkam̓p, kswtkam̓səlx
16. iksəčwtkám, aksəčwtkám, ksəčwtkam̓s, ksəčwtkam̓tət, ksəčwtkam̓p, ksəčwtkam̓səlx
17. isčwták, asčwták, sčwtaks, sčwtaktət, sčwtakm̓p, sčwtaksəlx
18. iksčwták, aksčwták, ksčwtaks, ksčwtaktət, ksčwtakm̓p, ksčwtaksəlx
sʔaʔúms:
1. kʷ ʔə wíčn̓ t čxʷl̓usaʔ n̓pətkʷúl̓aʔxʷn̓txʷ kʔəʔam̓ ɪ spl̓l̓s uɫ wtkn̓tixʷ . (When you dig biscuit root, put your digger in close to the plant and pry it up.)
2. itl̓iʔ čwtwtkn̓tixʷ iʔ p̓sɬʔisx̌n̓. (Pry out the big rocks.)
3. haʔ asəčwtkárn̓ haʔ kn̓ asəčl̓qám̓ ? (Are you prying it out or are you digging it out?)
2. misp̓úm- dark brown
sñʔaslmíw̓s: misp̓m̓p̓úm̓
sʔaʔúms:
1. iʔ tkmíčaʔs tiʔ misp̓úm . (It's peel is dark brown.)
2. iʔ sqilxʷ tɪ sʔawtímtkx misp̓m̓p̓úm̓ iʔ siʔiʔsəlx. (The people from south have darker skin.)
3. taɬt kiʔ x̌silxʷ ańkwáp, miskp̓úm̓č̌aʔ kiʔ tɪ ińkwáp. (Your horse has a beautiful coat, more brown than my horse.)
3. čáqʷmaʔ- pointer finger
sñʔaslmíw̓s: čáqʷčáqʷmaʔ
sʔaʔúms:
1. ʔa ksxʷkʷam̓ iʔ sʔaxʷíp̓ kšr̓n̓tixʷ t̓ astúrn̓kst̓ naʔt̓ t̓ ańčáqʷmaʔ ʔa čxʔit̓ ʔa čwič̌. (To clean the root, skin it with your thumb and pointer finger when it's first dug.)

2. kʷu ʔa čktimnwíxʷ t čqʷčáqʷmaʔtət kiʔ kʷu ččaqʷnwíxʷ. (When we accuse each other we use our fingers to point.)
3. kʷ ʔa ččlálqʷm kʷ ččaqʷm t ańčáqʷmaʔ. (When you play stickgame, you use your pointer finger to point.)
4. kʔtʔlap- tear off
sńʔaslmíw: kʔtʔlap
skʷlstiń: kʔtlmix / kʔtlńtikʷ (affirmative singular); lut akskʔtlám (neg. singular); kʔtlmíwi / kʔtlńńtikʷi (affirmative plural); lut kskʔtlám / lut kskʔtlńtip (neg. plural)
sčkʔʔiʔsts: 1. kń kʔtlám, kʷ kʔtlám, kʔtlám, kʷu kʔtlám, p kʔtlám, kʔtláməlx 2. kń čkʔtlám, kʷ čkʔtlám, čkʔtlám, kʷu čkʔtlám, p čkʔtlám, čkʔtláməlx 3. kń skʔtlmix, kʷ skʔtlmix, skʔtlmix, kʷu skʔtlmix, p skʔtlmix, skʔtlmixəlx 4. kń səčkʔtlmix, kʷ səčkʔtlmix, səčkʔtlmix, kʷu səčkʔtlmix, p səčkʔtlmix, səčkʔtlmixəlx 5. kń kskʔtlmíxaʔx, kʷ skʔtlmíxaʔx, kskʔtlmíxaʔx, kʷu kskʔtlmíxaʔx, p skʔtlmíxaʔx, kskʔtlmíxaʔxəlx 6. kń ksəčkʔtlmíxaʔx, kʷ səčkʔtlmíxaʔx, ksəčkʔtlmíxaʔx, kʷu ksəčkʔtlmíxaʔx, p səčkʔtlmíxaʔx, ksəčkʔtlmíxaʔxəlx 7. kʔtlńńtiń, kʔtlńńtixʷ, kʔtlńńtis, kʔtlńńtĩm, kʔtlńńtip, kʔtlńńtisəlx 8. čkʔtlstiń, čkʔtlstixʷ, čkʔtlstis, čkʔtlstĩm, čkʔtlstip, čkʔtlstisəlx 9. iskʔtlám, askʔtlám, skʔtlńtis, skʔtlńtĩm, skʔtlńtip, skʔtlńtisəlx 10. isəčkʔtlám, asəčkʔtlám, səčkʔtlńtis, səčkʔtlńtĩm, səčkʔtlńtip, səčkʔtlńtisəlx 11. ikskʔtlám, akskʔtlám, kskʔtlńtis, kskʔtlńtĩm, kskʔtlńtip, kskʔtlńtisəlx 12. iksəčkʔtlám, aksəčkʔtlám, ksəčkʔtlńtis, ksəčkʔtlńtĩm, ksəčkʔtlńtip, ksəčkʔtlńtisəlx 13. iskʔtlám, askʔtlám, skʔtlám, skʔtlámət, skʔtlám, skʔtláməlx 14. isəčkʔtlám, asəčkʔtlám, səčkʔtlám, səčkʔtlámət, səčkʔtlám, səčkʔtláməlx 15. ikskʔtlám, akskʔtlám, kskʔtlám, kskʔtlámət, kskʔtlám, kskʔtláməlx 16. iksəčkʔtlám, aksəčkʔtlám, ksəčkʔtlám, ksəčkʔtlámət, ksəčkʔtlám, ksəčkʔtláməlx 17. isčkʔtái, asčkʔtái, sčkʔtáis, sčkʔtáltət, sčkʔtáim, sčkʔtáisəlx 18. iksčkʔtái, aksčkʔtái, ksčkʔtáis, ksčkʔtáltət, ksčkʔtáim, ksčkʔtáisəlx
sʔaʔúms:
1. ʔa čwícstń iʔ čxʷlúsaʔ t píčaʔ, čkńxits átiʔ aʔ čkʔtʔlap iʔ sʔaʔwíp í tńxʷúlaʔxʷ. (When white camas is dug with a digging stick, it helps it because it tears off the root in the ground.)
2. ńslip iʔ qəqʔik mat kʔtʔlap tĩ turńtrńs. (The colt got lost maybe it got separated from its mom.)
3. axáʔ ikskʔtlám iʔ qýmiń. (I'm going to tear this paper up.)
5. ńtaʔńtĩm / ńtaʔánt / ńtaʔám- tamp (in)
sńʔaslmíw: ńtaʔtaʔánt
skʷlstiń: ńtaʔmíx / ńtaʔńtikʷ (affirmative singular); lut aksńtaʔám (neg. singular); ńtaʔmíwi / ńtaʔńtikʷi (affirmative plural); lut ksńtaʔám / lut ksńtaʔńtip (neg. plural)
sčkʔʔiʔsts: 1. kń ńtaʔám, kʷ ńtaʔám, ńtaʔám, kʷu ńtaʔám, p ńtaʔám, ńtaʔáməlx 2. kń čńtaʔám, kʷ čńtaʔám, čńtaʔám, kʷu čńtaʔám, p čńtaʔám, čńtaʔáməlx 3. kń sńtaʔámíx, kʷ sńtaʔámíx, sńtaʔámíx, kʷu sńtaʔámíx, p sńtaʔámíx, sńtaʔámíxəlx 4. kń səčńtaʔámíx, kʷ səčńtaʔámíx, səčńtaʔámíx, kʷu səčńtaʔámíx, p səčńtaʔámíx, səčńtaʔámíxəlx 5. kń ksńtaʔámíxaʔx, kʷ sńtaʔámíxaʔx, ksńtaʔámíxaʔx, kʷu ksńtaʔámíxaʔx, p sńtaʔámíxaʔx, ksńtaʔámíxaʔxəlx 6. kń ksəčńtaʔámíxaʔx, kʷ səčńtaʔámíxaʔx, ksəčńtaʔámíxaʔx, kʷu ksəčńtaʔámíxaʔx, p səčńtaʔámíxaʔx, ksəčńtaʔámíxaʔxəlx

7. ńtaʔńtíń, ńtaʔńtíxʷ, ńtaʔńtís, ńtaʔńtírń, ńtaʔńtíp, ńtaʔńtísəl̥x
8. čńtaʔstíń, čńtaʔstíxʷ, čńtaʔstís, čńtaʔstírń, čńtaʔstíp, čńtaʔstísəl̥x
9. isńtaʔárm, asńtaʔárm, sńtaʔńtís, sńtaʔńtírń, sńtaʔńtíp, sńtaʔńtísəl̥x
10. isəčńtaʔárm, asəčńtaʔárm, səčńtaʔńtís, səčńtaʔńtírń, səčńtaʔńtíp, səčńtaʔńtísəl̥x
11. iksńtaʔárm, aksńtaʔárm, ksńtaʔńtís, ksńtaʔńtírń, ksńtaʔńtíp, ksńtaʔńtísəl̥x
12. iksəčńtaʔárm, aksəčńtaʔárm, ksəčńtaʔńtís, ksəčńtaʔńtírń, ksəčńtaʔńtíp, ksəčńtaʔńtísəl̥x
13. isńtaʔárm, asńtaʔárm, sńtaʔárm̥s, sńtaʔárm̥tət, sńtaʔárm̥p, sńtaʔárm̥səl̥x
14. isəčńtaʔárm, asəčńtaʔárm, səčńtaʔárm̥s, səčńtaʔárm̥tət, səčńtaʔárm̥p, səčńtaʔárm̥səl̥x
15. iksńtaʔárm, aksńtaʔárm, ksńtaʔárm̥s, ksńtaʔárm̥tət, ksńtaʔárm̥p, ksńtaʔárm̥səl̥x
16. iksəčńtaʔárm, aksəčńtaʔárm, ksəčńtaʔárm̥s, ksəčńtaʔárm̥tət, ksəčńtaʔárm̥p, ksəčńtaʔárm̥səl̥x
17. isčńtáʔ, asčńtáʔ, sčńtaʔs, sčńtaʔtət, sčńtaʔrm̥p, sčńtaʔsəl̥x
18. iksčńtáʔ, aksčńtáʔ, ksčńtaʔs, ksčńtaʔtət, ksčńtaʔrm̥p, ksčńtaʔsəl̥x
sʔaʔúrm̥s:
1. ʔə ńtaʔńtírń iʔ sńtəxʷúlaʔxʷtət ixíʔ čkńxits iʔ sʔaʔxʷíp. (When we tamp down our hole it helps the root.)
2. ʔ aksńtqárm asńmárm̥xʷtń ńtaʔńtíkʷ miʔ sič kčíksńtxʷ. (If your going to pile your pipe, tamp it before you light it.)
3. ʔa ńyíplaʔxʷńtxʷ iʔ skʷańtq ńtaʔtaʔńtíkʷ miʔ lut ksǰwáw̥s iʔ sʔaʔxʷíps. (When you plant plants, tamp it down so the roots don't dry out.)
6. čǰiw- raw
sńʔaslmíw̥s: čǰwǰiw
sʔaʔúrm̥s:
1. ʔa čklaʔkín̥ tĩʔ ilíʔ way čǰiw̥ uʔ čńpustm̥ krm̥ čłkipstr̥m̥. (Sometimes it's had raw and it's boiled or pit baked)
2. lut t̥ ǰsʔĩtń iʔ ʔĩʔtǰʷaʔ ʔa čǰiw̥. (Camas is good eating when its raw.)
3. ixíʔ kmax čĩt̥s aʔ čǰiw̥. (She only eats raw food.)
7. ńtix- serve
sńʔaslmíw̥s: ńtəxtixńt
skʷístiń: ńtixəx / ńtixńt (affirmative singular); lut aksńtixm̥ (neg. singular); ńtixwi / ńtixńti (affirmative plural); lut ksńtixrm̥p / lut ksńtixńtp (neg. plural)
sčkʔʔiy̥sts:
1. kń ńtixm̥, kʷ ńtixm̥, ńtixm̥, kʷu ńtixm̥, p ńtixm̥, ńtixm̥əl̥x
2. kń čńtixm̥, kʷ čńtixm̥, čńtixm̥, kʷu čńtixm̥, p čńtixm̥, čńtixm̥əl̥x
3. kń sńtixəx, kʷ sńtixəx, sńtixəx, kʷu sńtixəx, p sńtixəx, sńtixəxəl̥x
4. kń səčńtixəx, kʷ səčńtixəx, səčńtixəx, kʷu səčńtixəx, p səčńtixəx, səčńtixəxəl̥x
5. kń ksńtixaʔx, kʷ sńtixaʔx, ksńtixaʔx, kʷu ksńtixaʔx, p sńtixaʔx, ksńtixaʔxəl̥x
6. kń ksəčńtixaʔx, kʷ səčńtixaʔx, ksəčńtixaʔx, kʷu ksəčńtixaʔx, p səčńtixaʔx, ksəčńtixaʔxəl̥x
7. ńtixń, ńtixńtxʷ, ńtixs, ńtixńtr̥m̥, ńtixńtp, ńtixsəl̥x
8. čńtixstń, čńtixstxʷ, čńtixsts, čńtixsttr̥m̥, čńtixsttp, čńtixstsəl̥x
9. isńtixm̥, asńtixm̥, sńtixs, sńtixńtr̥m̥, sńtixńtp, sńtixsəl̥x
10. isəčńtixm̥, asəčńtixm̥, səčńtixs, səčńtixńtr̥m̥, səčńtixńtp, səčńtixsəl̥x
11. iksńtixm̥, aksńtixm̥, ksńtixĩʔs, ksńtixńtr̥m̥, ksńtixńtp, ksńtixĩʔsəl̥x
12. iksəčńtixm̥, aksəčńtixm̥, ksəčńtixĩʔs, ksəčńtixńtr̥m̥, ksəčńtixńtp, ksəčńtixĩʔsəl̥x
13. isńtixm̥, asńtixm̥, sńtixm̥s, sńtixm̥tət, sńtixrm̥p, sńtixm̥səl̥x
14. isəčńtixm̥, asəčńtixm̥, səčńtixm̥s, səčńtixm̥tət, səčńtixrm̥p, səčńtixm̥səl̥x

15. iksńtixm, aksńtixm, ksńtixms, ksńtixmtət, ksńtixmp, ksńtixmsəlx
16. iksəńtixm, aksəńtixm, ksəńtixms, ksəńtixmtət, ksəńtixmp, ksəńtixmsəlx
17. isčńtix, asčńtix, sčńtixs, sčńtixtət, sčńtixmp, sčńtixsəlx
18. iksčńtix, aksčńtix, ksčńtixs, ksčńtixtət, ksčńtixmp, ksčńtixsəlx
sʔaʔúms:
1. čxwłusaʔ əčńpusəs ut əčńtix tiʔ əčkmax čxi t skʷańtq. (Biscuit root is boiled and served alone like a vegetable.)
2. iksńtəxtixm iʔ čxwłusaʔ. (I'm going to dish up the biscuit root.)
3. stiń aksńtix ? (What are you going to dish up?)
8. təkʷstiń / təkʷańt / təkʷań- to string
śńʔasłmíws: təkʷtəkʷańt
skʷłstiń: təkʷmix / təkʷńtikʷ (affirmative singular); lut aks təkʷań (neg. singular); təkʷmíwi / təkʷńtíkʷi (affirmative plural); lut ks təkʷańp / lut ks təkʷńtip (neg. plural)
sčktʔiýsts:
1. kń təkʷań, kʷ təkʷań, təkʷań, kʷu təkʷań, p təkʷań, təkʷańəlx
2. kń čtəkʷań, kʷ čtəkʷań, čtəkʷań, kʷu čtəkʷań, p čtəkʷań, čtəkʷańəlx
3. kń stəkʷmix, kʷ stəkʷmix, stəkʷmix, kʷu stəkʷmix, p stəkʷmix, stəkʷmixəlx
4. kń səčtəkʷmix, kʷ səčtəkʷmix, səčtəkʷmix, kʷu səčtəkʷmix, p səčtəkʷmix, səčtəkʷmixəlx
5. kń ks təkʷmíxaʔx, kʷ stəkʷmíxaʔx, ks təkʷmíxaʔx, kʷu ks təkʷmíxaʔx, p stəkʷmíxaʔx, ks təkʷmíxaʔxəlx
6. kń ksəčtəkʷmíxaʔx, kʷ səčtəkʷmíxaʔx, ksəčtəkʷmíxaʔx, kʷu ksəčtəkʷmíxaʔx, p səčtəkʷmíxaʔx, ksəčtəkʷmíxaʔxəlx
7. təkʷńtiń, təkʷńtixʷ, təkʷńtis, təkʷńtiń, təkʷńtip, təkʷńtisəlx
8. čtəkʷstiń, čtəkʷstixʷ, čtəkʷstis, čtəkʷstiń, čtəkʷstip, čtəkʷstisəlx
9. istəkʷań, astəkʷań, stəkʷńtis, stəkʷńtiń, stəkʷńtip, stəkʷńtisəlx
10. isəčtəkʷań, asəčtəkʷań, səčtəkʷńtis, səčtəkʷńtiń, səčtəkʷńtip, səčtəkʷńtisəlx
11. iks təkʷań, aks təkʷań, ks təkʷńtis, ks təkʷńtiń, ks təkʷńtip, ks təkʷńtisəlx
12. iksəčtəkʷań, aksəčtəkʷań, ksəčtəkʷńtis, ksəčtəkʷńtiń, ksəčtəkʷńtip, ksəčtəkʷńtisəlx
13. istəkʷań, astəkʷań, stəkʷańs, stəkʷańtət, stəkʷańp, stəkʷańsəlx
14. isəčtəkʷań, asəčtəkʷań, səčtəkʷańs, səčtəkʷańtət, səčtəkʷańp, səčtəkʷańsəlx
15. iks təkʷań, aks təkʷań, ks təkʷańs, ks təkʷańtət, ks təkʷańp, ks təkʷańsəlx
16. iksəčtəkʷań, aksəčtəkʷań, ksəčtəkʷańs, ksəčtəkʷańtət, ksəčtəkʷańp, ksəčtəkʷańsəlx
17. isčtəkʷ, asčtəkʷ, sčtəkʷs, sčtəkʷtət, sčtəkʷńp, sčtəkʷsəlx
18. iksčtəkʷ, aksčtəkʷ, ksčtəkʷs, ksčtəkʷtət, ksčtəkʷńp, ksčtəkʷsəlx
sʔaʔúms:
1. ut əčxwstiń nixʷ, əčtəkʷstiń kń ktpkʷńtiń. (And also you dry it by stringing it up or spreading it out.)
2. kń ks kʷłłaʔx t iktkʷyirčín, iks təkʷań iʔ skʷəkʷiʔp iʔ skʷəkʷiws. (I'm going to make a necklace, I'm going to string up these rosebush berries.)
3. haʔ təkʷńtixʷ asčwíc ? (Did you string what you dug ?)

08. ʔíʔtṣʷaʔ

sʔaʔúms

čńtpúlaʔxʷ	stream
wəṣwáxi+p	mock orange
sṣʷaʔíʔtṣʷaʔ	raw camas
stámuʔqń	skunk cabbage
ńqmnúlaʔxʷńt	put things in ground
stṣʷaʔíʔy	camas flour
kṣʷaʔmícaʔ	have a peel
kṣʷaʔpṣʷaʔ	to peel
čyʔaʔt	be in need
kṣʷaʔp	break off
kʔumńčńm	honor feast

smýmaʔ

lut qʷaʔ íʔ ʔíʔtṣʷaʔ í syilx íʔ tmxʷúlaʔxʷs. kmax íʔ snʔayčkstx tmxʷúlaʔxʷ qʷaʔ íʔ ʔíʔtṣʷaʔ. qipčń, í hńhmúlaʔxʷ kaʔ čplai íʔ ʔíʔtṣʷaʔ. í ṣəṣúlaʔxʷ naʔt yʔačínš íʔ čwčwíxaʔ naʔt čńtpúlaʔxʷ kaʔ čplai íʔ ʔíʔtṣʷaʔ. íʔ sčaʔákʷs íʔ ʔíʔtṣʷaʔ pəqpiq kń qʷyqʷaʔ uʔ nixʷ čyus íʔ kʷiłt. íʔ ʔíʔtṣʷaʔ taʔlíʔ ṣsʔiʔh. kswičńtm íʔ ʔíʔtṣʷaʔ ʔa čcaʔákʷm kń ʔə wýscaʔákʷm. ʔə wýscaʔákʷm, lut akskakíčń íʔ sʔaṣʷíps. ąsapiʔ íʔ sqilxʷ íʔ píčaʔs čkʷílkʷulńm tí sṣəṣciʔ uʔ kṣʷaʔmíplaʔ tí sṣaʔčínm ąmńqʷmńqńš kń sníkṣaʔ ąmńqʷmńqńš. íʔ sṣəṣciʔ tí wəṣwáxi+p kń tí sṣaʔxʷaʔńhí+p. ʔapnáʔ wíwliń aʔ čkʷulństm. ąsapiʔ, íʔ ʔíʔtṣʷaʔ í mxi+p łąqłáqnaʔ kaʔ čńwtstisəlx ʔə čwičstisəlx. ʔapnáʔ, íʔ sqilxʷ xiʔmíx stińm nńwnńtmíńš, łąqnaʔ kń ʔəktəkap. ʔə wýswičńtm íʔ ʔíʔtṣʷaʔ, xʷkʷńtmíń miʔ íxiʔ kskʷíčńčutət. čumstm sṣʷaʔíʔtṣʷaʔ íʔ lútiʔ ʔə pýqńtmíń. ʔə wýspýqńtmíń, ʔumńtm ʔíʔtṣʷaʔ. ʔa čklaʔkín tíʔ ilíʔ way čxiw uʔ čńpustr kń člkipstm. taʔlíʔ ṣsʔiʔh íʔ ʔíʔtṣʷaʔ ʔa čwýslkip. čtəxtwíłx. ʔa čwýslkip íʔ ʔíʔtṣʷaʔ, čsulstm kń čxwstíń. ąsapiʔ, lut čxiʔxiʔstisəlx íʔ sqłłtmixʷ ksčyayáxaʔsts íʔ smamʔíńm ʔa člkipmálx. íʔ sqłłtmixʷ čʔulwstisəlx íʔ stámuʔqń kł hłkiptń, naṣńm lut kstqstisəlx íʔ ʔíʔtṣʷaʔ kń čńqmnúlaʔxʷsts í hłkiptń. ąsapiʔ, nýʔayp əčxwstíń íʔ ʔíʔtṣʷaʔ. ilíʔ łąqńtmíń uʔ kṣʷaʔmńtmíń í aʔ čwaʔ. kń íʔ čəčamaʔt čṣač uʔ čxaw í skʷəkʷlaʔ íxiʔ kʷulsəlx t stṣʷaʔíʔy. nixʷ čxiw əčkʷumń, pútiʔ kṣʷaʔmícaʔ. íxiʔ sič ʔə ʔistkń, čkṣʷaʔpṣʷaʔ uʔ čńpus. taʔlíʔ ṣčṣačt t sʔiʔh. ąsapiʔ, aʔ čpičńm knəqsus kń tkʷəkʷńxus íʔ ksʔiʔńš uʔ ṣast uʔ klaxʷ. íʔ snʔayčkstx naʔt sṣyʔiʔpx čxʷuʔ kł qłspilx kaʔ čwəčwičńm t ʔíʔtṣʷaʔ. íʔ qłspilx laṣtmš yʔat íʔ sqilxʷ uʔ čxiʔxiʔstis ʔə kswəčwičńš t ʔíʔtṣʷaʔ í tmxʷúlaʔxʷs. íʔ smamʔíńm aʔ čwəčwičńm, naṣńm ʔə wýspičńm íʔ sqłłtmixʷ kńxitsəlx íʔ smamʔíńm ʔa čwičńm t ʔíʔtṣʷaʔ. tí miktúʔtń uʔ kł ksiyaʔtń ʔa čwəčwičńm. ʔa člaʔkín íʔ sqilxʷ ʔa čyʔaʔt uʔ łąqńtisəlx íʔ ʔíʔtṣʷaʔ í sʔistk uʔ čńpustsəlx. nčiqsəlx uʔ kṣʷaʔp íʔ súllaʔxʷ, itlí kṣʷaʔutńš čkńmńtisəlx íʔ ʔíʔtṣʷaʔ. ʔə qipčń, ʔa čxʔit íʔ kswičńs t ʔíʔtṣʷaʔ íxiʔ uʔ kʔumńčńmálx. ʔa čkmax íʔ nəqsilxʷ,	stream mock orange raw camas skunk cabbage put in the ground camas flour has peel; peel be in need break off honor feast
--	---

čkmaxəlx kɸumčnməlx. txʷaʔxʷʔit iʔ snəqsilxʷ ʔalwscútəlx, itliʔ nkwakʷínrm t ktxaʔtústsəlx ixíʔ miʔ čxʔit wičs iʔ ʔiʔtšʷaʔ. iʔ lútiʔ kswicrns, kʷu xʷuýý klaʔkiñ kaʔ plai iʔ ʔiʔtšʷaʔ uʔ kʃawxtrm iʔ ʔiʔtšʷaʔ. ixíʔ iʔ smarmʔim wəčwičsəlx aʔ čxʔit iʔ ʔiʔtšʷaʔ itliʔ nixʷ wəčwičməlx. yʃat iʔ ʔiʔtšʷaʔ čkip, ixíʔ uʔ kʃawxtsəlx uʔ sič ʔitsəlx. čkɸumčnm iʔ aʔ čxʔit iʔ ʔiʔtšʷaʔ ɸýqčnməlx, ʔaʔʔiʔhəlx, ixíʔ miʔ sič xiʔmíx swit wəčwičrm.	
---	--

snsuxʷnaʔ swtitiñ

1. klaʔkiñ kaʔ čplai iʔ ʔiʔtšʷaʔ ?
2. čkiñ iʔ scaʔákʷs iʔ ʔiʔtšʷaʔ ?
3. pñkiñ kaʔ čwičrm iʔ ʔiʔtšʷaʔ ?
4. ɸsápiʔ, t stirm čkwulmstrm iʔ píčaʔs iʔ sylx ? t stirm iʔ sšəxčiʔs ?
5. iʔ lútiʔ ʔə ɸýqñtim, stirm iʔ čumstrm iʔ ʔiʔtšʷaʔ ?
6. stirm iʔ misxást nkʷulmñ miʔ kwíčñcut iʔ ʔiʔtšʷaʔ ? səxʔkinx ?
7. ɸsápiʔ, haʔ iʔ sqłqłtmixʷ čkipməlx t ʔiʔtšʷaʔ ?
8. xʔkinrm miʔ kʷ čkwulm t stkwíʔi ?
9. klaʔkiñ kaʔ čwičrm t ʔiʔtšʷaʔ iʔ snʃayčkstx naʔt sšwýʔiʔpx ?
10. xʔkinrm miʔ čwičstrm iʔ ʔiʔtšʷaʔ iʔ sʔistk ?
11. stirm aʔ čkists iʔ sylx ʔə čxʔit iʔ kšwícs t ʔiʔtšʷaʔ ?
12. ʔə čkɸumčnməlx, swit aʔ čxʔit wičs iʔ ʔiʔtšʷaʔ ?
13. iʔ lútiʔ kswicrns iʔ ʔiʔtšʷaʔ, əxʔkistrm iʔ sylx naʔt xaʔtústs ?
14. əxʔkistrm iʔ sqilxʷ miʔ wýslkíprñ aʔ čxʔit iʔ ʔiʔtšʷaʔ ?
15. pñkiñ miʔ xiʔmíx swit əčwəčwičsts iʔ ʔiʔtšʷaʔ ?

ančáwt swtitiñ

1. ʔə qipčrm, haʔ hrhmúlaʔxʷ iʔ sktəʔaʔms ančítxʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
2. kʷ ʔə skʷəkʷiymłt, haʔ čñtypúlaʔxʷ kíkaʔt kí ančítxʷ ? stirm iʔ skʷstúlaʔxʷs ? haʔ lut, səxʔkinx uʔ lut ?
3. haʔ anxást iʔ ʔiʔtšʷaʔ t sʔiʔñ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
4. haʔ iʔ wəxwáxiʔp krñ iʔ sxʷaʔxʷaʔñkíʔp kaʔ čpłplai kí asñilíʔtñ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
5. čkiñ iʔ stixʷlrm iʔ wəxwáxiʔp kiʔ tli sxʷaʔxʷaʔñkíʔp ? maýxít.
6. haʔ anxást iʔ sqyaxʷs iʔ mxiʔp ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
7. haʔ kʷ kʔəktəkap iʔ ančítxʷ ? čaknílxʷ ? haʔ lut, səxʔkinx uʔ lut ?
8. čumstrm sšwáʔiʔtšʷaʔ iʔ lútiʔ ʔə ɸýqñtim iʔ ʔiʔtšʷaʔ. haʔ sʔiʔñ čxiʔ ixíʔ kí nwyápixčñ uʔ tixʷlrm iʔ skʷists ʔə ɸýqñtim kiʔ tli iʔ skʷists ʔə čxiw ?
9. xʔkinrm miʔ kʷ čtəxtwiłx ? maýxít.
10. klaʔkiñ kaʔ čplai iʔ stámuʔqñ ? čaknílxʷs iʔ scaʔákʷs iʔ stámuʔqñ ? maýxít.
11. stirm iʔ nqmnuʔlaʔxʷñtxʷ t scaʔáqʷ ? maýxít.
12. haʔ čitstxʷ iʔ stkwíʔiʔy ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
13. stirm iʔ kʔəpšwícaʔñtxʷ t nəqskʃačíwš ? maýxít.
14. iʔ asčkwʔpaʔxáʔ, səxʔkinx uʔ xʷʔit iʔ ʔiʔtšʷaʔ iʔ kí qlspilx trñxʷúlaʔxʷs ? maýxít.
15. haʔ p čýʃaʔt asnəqsílʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
16. ʔə ʔistkrñ, haʔ taʔliʔ súlłaxʷ laʔkiñ asñilíʔtñ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
17. haʔ p čkɸumčnm naʔt asnəqsílʷ ? t stirm ? pñkiñ ? ʔə lut, səxʔkinx uʔ lut ?
18. p ʔə čwičrm naʔt asnəqsílʷ, haʔ čkʃawxtp iʔ kšwíčrm ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?

skʔiʔsɨn t sʔuɨs

A. ʔilɨn sʔuɨs ɨqɨqɨn aksčʔúɨ: wʔstikʔ aʔ čkʔqɨn.

kpuɨčnɨ- to have an honoring feast

	ɨńčáʔ	anwíʔ	čniɨts	mnimʔtət	mnimʔtəmp	mnimʔtsəɨx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
Intransitive future/ inceptive						
Intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. swʔtiɨn aksčʔúɨ: kʔəʔəɨčɨn t malʔʔčn ɨsəɨčɨn. ɨxíʔ uʔ ɨmʔčɨnmɨt asčqáʔ kɨ nʔwáɨpɨxčn.

1. haʔ p skpúɨčnaʔx ʔə ʔlap ? (lut)

nʔwáɨpɨxčn:

2. ha p səčkpuɨčnx anwíʔ naʔt ańčapsíws ? (kiw)

nʔwáɨpɨxčn:

3. t spiʔsčítɨt, haʔ kʔu kpuɨčnɨ t sʔaʔwíʔp ɨńčáʔ naʔt Swʔatqɨn ? (lut)

nʔwáɨpɨxčn:

4. swit skpuɨčnx ʔapnáʔ ? (ɨńčáʔ naʔt iʔ stəʔʔaʔkmíx)

nʔwáɨpɨxčn:

5. haʔ nʔʔaʔp p čkpuɨčnɨ p ʔa wičn t sʔaʔwíʔp ? (kiwa)

nʔwáɨpɨxčn:

6. əciŋt astatákʷaʔ ? (kʷu skpuŋčnx)

nʷyápixčŋ:

Ċ. Past/Present Transitive to Customary/ actual Transitive aksčkʷúl: Rewrite the sentence using the customary/ actual transitive, then translate both sentences to nʷyápixčŋ. Follow the model.

ċkiŋ: wikŋ isláxt. -----> čwikstŋ isláxt. I saw my friend. / I see my friend.

1. laxtrŋsəlx iʔ kʷiłt.

2. xwŋtixʷ iʔ sʔaʔwíp.

3. ŋpusŋtm iʔ skʷaŋtq.

4. ʔumŋtp iʔ xaʔtúsmp.

5. wičŋ iʔ ʔiʔtʃʷaʔ tə čaʔákʷm.

ε. Customary/ actual Transitive to Past/Present Transitive aksčkʷúl: Rewrite the sentence using the past/present transitive, then translate both sentences to nʷyápixčŋ. Follow the model.

ċkiŋ: čʔačstŋ isláxt. -----> ʔačŋ isláxt. I look at my friend. / I looked at my friend.

1. čłqstisəlx iʔ wıwłim.

2. čk+łqʷstip iʔ súllaʔxʷ.

3. ʔýqstirŋ iʔ sčwičtət.

4. iŋtámaʔ čŋqmnúlaʔxʷsts iʔ ʔiʔtʃʷaʔ.

5. čkakíčstxʷ t ʔýqus iʔ spýqałq.

čkʷulmstr̥n i? sʔaʔúms

1. čntypúlaʔxʷ - stream / water flowing on the ground
snʔaslmíw̥s: čntytypúlaʔxʷ
sʔaʔúms:
1. Í xǎxsúlaʔxʷ naʔt ysačín̥s i? čwčwíxaʔ naʔt čntypúlaʔxʷ kaʔ čplai i? ʔiʔtʰxʷaʔ. (Camas grows in meadows and on shores of creeks and streams.)
2. ʔa n̥písuʔsntxʷ askʷán̥tq, čntypúlaʔxʷst. (To irrigate your garden, flood it.)
3. tikt̥ i? saʔtít̥kʷ čntypúlaʔxʷst. (When the river is high the land floods.)
2. sǎʷalʔiʔtʰxʷaʔ - uncooked camas
sʔaʔúms:
1. čumstr̥n sǎʷalʔiʔtʰxʷaʔ i? lútiʔ ʔə p̥ýq̥ntim̥.
2. kaʔkín̥ kiʔ kʷ wičm̥ t sǎʷalʔiʔtʰxʷaʔ ? (Where do you dig some camas?)
3. sǎʷalʔiʔtʰxʷaʔ ixiʔ čʔə́kʷstisə́x uʔ kʔixʷpsə́x. (They string raw camas and hang it up to dry.)
3. p̥ýq̥ant̥ / p̥ýq̥am̥ / čp̥ýq̥stim̥ - finish cooking
snʔaslmíw̥s: p̥ýp̥ýq̥ant̥ / p̥ýp̥ýq̥am̥ / p̥ýp̥ýaq̥
skʷl̥stiʔn̥: p̥ýq̥mix / p̥ýq̥ntikʷ (affirmative singular); lut aksp̥ýq̥ám̥ (neg. singular); p̥ýq̥míwi / p̥ýq̥ntíkʷi (affirmative plural); lut ksp̥ýq̥ám̥p / lut ksp̥ýq̥ntip (neg. plural)
sčkʔiʔy̥sts:
1. k̥n̥ p̥ýq̥am̥, kʷ p̥ýq̥am̥, p̥ýq̥am̥, kʷu p̥ýq̥am̥, p̥ p̥ýq̥am̥, p̥ýq̥am̥ə́x
2. k̥n̥ čp̥ýq̥am̥, kʷ čp̥ýq̥am̥, čp̥ýq̥am̥, kʷu čp̥ýq̥am̥, p̥ čp̥ýq̥am̥, čp̥ýq̥am̥ə́x
3. k̥n̥ sp̥ýq̥mix, kʷ sp̥ýq̥mix, sp̥ýq̥mix, kʷu sp̥ýq̥mix, p̥ sp̥ýq̥mix, sp̥ýq̥mixə́x
4. k̥n̥ səčp̥ýq̥mix, kʷ səčp̥ýq̥mix, səčp̥ýq̥mix, kʷu səčp̥ýq̥mix, p̥ səčp̥ýq̥mix, səčp̥ýq̥mixə́x
5. k̥n̥ ksp̥ýq̥míxaʔx, kʷ sp̥ýq̥míxaʔx, ksp̥ýq̥míxaʔx, kʷu ksp̥ýq̥míxaʔx, p̥ sp̥ýq̥míxaʔx, ksp̥ýq̥míxaʔxə́x
6. k̥n̥ ksəčp̥ýq̥míxaʔx, kʷ səčp̥ýq̥míxaʔx, ksəčp̥ýq̥míxaʔx, kʷu ksəčp̥ýq̥míxaʔx, p̥ səčp̥ýq̥míxaʔx, ksəčp̥ýq̥míxaʔxə́x
7. p̥ýq̥ntim̥, p̥ýq̥ntixʷ, p̥ýq̥ntis, p̥ýq̥ntim̥, p̥ýq̥ntip, p̥ýq̥ntisə́x
8. čp̥ýq̥stim̥, čp̥ýq̥stixʷ, čp̥ýq̥stis, čp̥ýq̥stim̥, čp̥ýq̥stip, čp̥ýq̥stisə́x
9. isp̥ýq̥ám̥, asp̥ýq̥ám̥, sp̥ýq̥ntis, sp̥ýq̥ntim̥, sp̥ýq̥ntip, sp̥ýq̥ntisə́x
10. isəčp̥ýq̥ám̥, asəčp̥ýq̥ám̥, səčp̥ýq̥ntis, səčp̥ýq̥ntim̥, səčp̥ýq̥ntip, səčp̥ýq̥ntisə́x
11. iksp̥ýq̥ám̥, aksp̥ýq̥ám̥, ksp̥ýq̥ntis, ksp̥ýq̥ntim̥, ksp̥ýq̥ntip, ksp̥ýq̥ntisə́x
12. iksəčp̥ýq̥ám̥, aksəčp̥ýq̥ám̥, ksəčp̥ýq̥ntis, ksəčp̥ýq̥ntim̥, ksəčp̥ýq̥ntip, ksəčp̥ýq̥ntisə́x
13. isəčp̥ýq̥ám̥, asəčp̥ýq̥ám̥, səčp̥ýq̥am̥s, səčp̥ýq̥am̥tət, səčp̥ýq̥am̥p, səčp̥ýq̥am̥sə́x
14. isp̥ýq̥ám̥, asp̥ýq̥ám̥, sp̥ýq̥am̥s, sp̥ýq̥am̥tət, sp̥ýq̥am̥p, sp̥ýq̥am̥sə́x
15. iksp̥ýq̥ám̥, aksp̥ýq̥ám̥, ksp̥ýq̥am̥s, ksp̥ýq̥am̥tət, ksp̥ýq̥am̥p, ksp̥ýq̥am̥sə́x
16. iksəčp̥ýq̥ám̥, aksəčp̥ýq̥ám̥, ksəčp̥ýq̥am̥s, ksəčp̥ýq̥am̥tət, ksəčp̥ýq̥am̥p, ksəčp̥ýq̥am̥sə́x
17. isčp̥ýaq̥, asčp̥ýaq̥, sčp̥ýaq̥s, sčp̥ýaq̥, sčp̥ýaq̥tət, sčp̥ýaq̥m̥p, sčp̥ýaq̥sə́x
18. iksčp̥ýaq̥, aksčp̥ýaq̥, ksčp̥ýaq̥s, ksčp̥ýaq̥, ksčp̥ýaq̥tət, ksčp̥ýaq̥m̥p, ksčp̥ýaq̥sə́x
sʔaʔúms:
1. ixiʔ nixʷ i? sʔaxʷíps xast t sʔiʔn̥, naǎm̥t̥ ixiʔ ǔsápi aʔ člikip ʔa čp̥ýq̥stisə́x. (We also eat the root of the sunflower, but it has to be pit cooked for a long time for it to be ready to eat.)
2. k̥n̥ kʷul̥t̥lkalát̥m̥, n̥q̥miñ̥ í spəq̥pəq̥kañ̥, p̥w̥piwt̥ uʔ p̥ýp̥ýq̥ntim̥. (I made bread by putting them in the pans, they rose and I cooked them.)
3. haʔ p̥ýq̥ntixʷ i? paʔpaʔl̥sáčaʔ ? (Did you cook the moose meat?)

4. stámu?qñ- skunk cabbage
s?a?úms:
1. i? sqíqítmix ^w č?ulwstsəlx i? stámu?qñ kí ñlkiptñ, naǰmǰ lut ksčtqtistsəlx i? ?i?tx ^w a? kñ čñqmnúla?x ^w sts í ñlkiptñ.
2. k ^w rk ^w ri? i? sča?ča?ák ^w s i? stámu?qñ . (The skunk cabbage has yrllow flowers.)
3. ta?lí? qýax ^w i? stámu?qñ . (Skunk cabbage stinks.)
5. ñqmnúla?x^wst- put things in the ground
sñ?aslmíws: ñqñqmnúla?x ^w
sk^wlstiǰñ: ñqmnúla?x ^w əx ^w / ñqmnúla?x ^w sk ^w (affirmative singular); lut aksñqmnúla?x ^w m (neg. singular); ñqmnúla?x ^w wi / ñqmnúla?x ^w sk ^w i (affirmative plural); lut ksnñqmnúla?x ^w m̐ / lut ksnñqmnúla?x ^w stp (neg. plural)
sčkǰ?iýsts:
1. kñ ñqmnúla?x ^w m̐, k ^w ñqmnúla?x ^w m̐, ñqmnúla?x ^w m̐, k ^w u ñqmnúla?x ^w m̐, p ñqmnúla?x ^w m̐, ñqmnúla?x ^w m̐əlx
2. kñ čñqmnúla?x ^w m̐, k ^w čñqmnúla?x ^w m̐, čñqmnúla?x ^w m̐, k ^w u čñqmnúla?x ^w m̐, p čñqmnúla?x ^w m̐, čñqmnúla?x ^w m̐əlx
3. kñ sñqmnúla?x ^w əx ^w , k ^w sñqmnúla?x ^w əx ^w , sñqmnúla?x ^w əx ^w , k ^w u sñqmnúla?x ^w əx ^w , p sñqmnúla?x ^w əx ^w , sñqmnúla?x ^w əx ^w əlx
4. kñ səčñqmnúla?x ^w əx ^w , k ^w səčñqmnúla?x ^w əx ^w , səčñqmnúla?x ^w əx ^w , k ^w u səčñqmnúla?x ^w əx ^w , p səčñqmnúla?x ^w əx ^w , səčñqmnúla?x ^w əx ^w əlx
5. kñ ksnñqmnúla?x ^w a?x, k ^w sñqmnúla?x ^w a?x, ksnñqmnúla?x ^w a?x, k ^w u ksnñqmnúla?x ^w a?x, p sñqmnúla?x ^w a?x, ksnñqmnúla?x ^w a?xəlx
6. kñ ksəčñqmnúla?x ^w a?x, k ^w səčñqmnúla?x ^w a?x, ksəčñqmnúla?x ^w a?x, k ^w u ksəčñqmnúla?x ^w a?x, p səčñqmnúla?x ^w a?x, ksəčñqmnúla?x ^w a?xəlx
7. ñqmnúla?x ^w stñ, ñqmnúla?x ^w stx ^w , ñqmnúla?x ^w sts, ñqmnúla?x ^w strñ, ñqmnúla?x ^w stp, ñqmnúla?x ^w stsəlx
8. čñqmnúla?x ^w stñ, čñqmnúla?x ^w stx ^w , čñqmnúla?x ^w sts, čñqmnúla?x ^w stm, čñqmnúla?x ^w stp, čñqmnúla?x ^w stsəlx
9. isñqmnúla?x ^w m̐, asñqmnúla?x ^w m̐, sñqmnúla?x ^w sts, sñqmnúla?x ^w stñ, sñqmnúla?x ^w stp, sñqmnúla?x ^w stsəlx
10. isəčñqmnúla?x ^w m̐, asəčñqmnúla?x ^w m̐, səčñqmnúla?x ^w sts, səčñqmnúla?x ^w strñ, səčñqmnúla?x ^w stp, səčñqmnúla?x ^w stsəlx
11. iksñqmnúla?x ^w m̐, aksñqmnúla?x ^w m̐, ksnñqmnúla?x ^w sts, ksnñqmnúla?x ^w strñ, ksnñqmnúla?x ^w stp, ksnñqmnúla?x ^w stsəlx
12. iksəčñqmnúla?x ^w m̐, aksəčñqmnúla?x ^w m̐, ksəčñqmnúla?x ^w sts, ksəčñqmnúla?x ^w strñ, ksəčñqmnúla?x ^w stp, ksəčñqmnúla?x ^w stsəlx
13. isñqmnúla?x ^w m̐, asñqmnúla?x ^w m̐, sñqmnúla?x ^w ms, sñqmnúla?x ^w mtət, sñqmnúla?x ^w m̐p, sñqmnúla?x ^w msəlx
14. isəčñqmnúla?x ^w m̐, asəčñqmnúla?x ^w m̐, səčñqmnúla?x ^w ms, səčñqmnúla?x ^w mtət, səčñqmnúla?x ^w m̐p, səčñqmnúla?x ^w msəlx
15. iksñqmnúla?x ^w m̐, aksñqmnúla?x ^w m̐, ksnñqmnúla?x ^w ms, ksnñqmnúla?x ^w mtət, ksnñqmnúla?x ^w m̐p, ksnñqmnúla?x ^w msəlx
16. iksəčñqmnúla?x ^w m̐, aksəčñqmnúla?x ^w m̐, ksəčñqmnúla?x ^w ms, ksəčñqmnúla?x ^w mtət, ksəčñqmnúla?x ^w m̐p, ksəčñqmnúla?x ^w msəlx
17. isčñqmnúla?x ^w , asčñqmnúla?x ^w , sčñqmnúla?x ^w s, sčñqmnúla?x ^w tət, sčñqmnúla?x ^w m̐p, sčñqmnúla?x ^w səlx
18. iksčñqmnúla?x ^w , aksčñqmnúla?x ^w , ksčñqmnúla?x ^w s, ksčñqmnúla?x ^w tət, ksčñqmnúla?x ^w m̐p, ksčñqmnúla?x ^w səlx
conjugation s?a?úms:

1. kñ ñqmnúla?xʷm t patáq. (I put potatoes in the ground.)
2. kñ səčñqmnúla?xʷəxʷ t skʷahq. (I'm putting plants in the ground.)
3. i? sqilxʷ sñqmnúla?xʷm səlx . (The people started putting them in the ground.)
4. ha? kʷ sñqmnúla?xʷa?x t xłxłut ? (Are you going to put the rocks in the ground?)
5. čxi? itit? t sčsaíqñ a? čñqmnúla?xʷstp . (They put the seeds in the ground like that.)
6. lut miyát kshxʷú?ula?xʷs aksñqmnúla?xʷm . (Don't put them in the ground too deep.)
7. yčat píplai isčñqmnúla?xʷ . (Everything I planted is growing.)
8. ha? i? kʷlkʷil i? ksčñqmnúla?xʷs ? (Is she going to put the red ones in the ground?)
s?a?úms:
1. i? sqilqłtmixʷ č?ulwstəlx i? stámu?qñ kł ñlkiptñ, nařm? lut ksčtqtistsəlx i? ?itxʷa? kñ čñqmnúla?xʷsts í ñlkiptñ.
2. † akskʷah?qm t patáq aksñqmnúla?xʷm . (To plant potatoes you put them in the ground.)
3. i? xłxłut čqmnúla?xʷ . (Rocks lay all over the ground.)
6. stkʷ4i?i - camas flour
s?a?úms:
1. kñ i? čəčáma? t čtəač u? čxaw í skʷəkʷlaí ixí? kʷulsəlx t stkʷ4i?i .
2. i? stkʷ4i?i aksmáři?m í a stxitkʷ. (You can mix camas flour in your soup.)
3. kʷ skʷúla?x t lkalát tli stkʷ4i?i . (You can make bread using camas flour.)
7. tkmíca? - peel
sñ?asímiws: tkmíca?
s?a?úms:
1. nixʷ čxiw əčkʷum?m, púti? k† tkmíca? .
2. i? t astúmkst na?† aňčáqʷma? akskrám i? tkmíca?s . (Use your thumb and pointing finger to peel off the peel.)
3. ti? ilí? łqñtixʷ u? ksrañt i? tkmíca?s . (As soon as you dig it up, peel the peeling off.)
8. kəpəxʷíca? - to peel / to pluck
sñ?asímiws: kəpəpəxʷíca?
skʷłstiñ: kəpəxʷíca?x / kəpəxʷíca?ñt (affirmative singular); lut akskəpəxʷíca?m (neg. singular); kəpəxʷíca?wi / kəpəxʷíca?ñti (affirmative plural); lut kskəpəxʷíca?m? / lut kskəpəxʷíca?ñtp (neg. plural)
sčkt?iysts:
1. kñ kəpəxʷíca?m, kʷ kəpəxʷíca?m, kəpəxʷíca?m, kʷu kəpəxʷíca?m, p kəpəxʷíca?m, kəpəxʷíca?məlx
2. kñ čkəpəxʷíca?m, kʷ čkəpəxʷíca?m, čkəpəxʷíca?m, kʷu čkəpəxʷíca?m, p čkəpəxʷíca?m, kəpəxʷíca?məlx
3. kñ skəpəxʷíca?x, kʷ skəpəxʷíca?x, skəpəxʷíca?x, kʷu skəpəxʷíca?x, p skəpəxʷíca?x, skəpəxʷíca?xəlx
4. kñ səčkəpəxʷíca?x, kʷ səčkəpəxʷíca?x, səčkəpəxʷíca?x, kʷu səčkəpəxʷíca?x, p səčkəpəxʷíca?x, səčkəpəxʷíca?xəlx
5. kñ kskəpəxʷíca?a?x, kʷ skəpəxʷíca?a?x, kskəpəxʷíca?a?x, kʷu kskəpəxʷíca?a?x, p skəpəxʷíca?a?x, kskəpəxʷíca?a?xəlx
6. kñ ksəčkəpəxʷíca?a?x, kʷ səčkəpəxʷíca?a?x, ksəčkəpəxʷíca?a?x, kʷu ksəčkəpəxʷíca?a?x, p səčkəpəxʷíca?a?x, ksəčkəpəxʷíca?a?xəlx
7. kəpəxʷíca?ñ, kəpəxʷíca?ñtxʷ, kəpəxʷíca?s, kəpəxʷíca?ñtm, kəpəxʷíca?ñtp, kəpəxʷíca?səlx
8. čkəpəxʷíca?stñ, čkəpəxʷíca?stxʷ, čkəpəxʷíca?sts, čkəpəxʷíca?stm, čkəpəxʷíca?stp, čkəpəxʷíca?stsəlx
9. iskəpəxʷíca?m, askəpəxʷíca?m, skəpəxʷíca?ms, skəpəxʷíca?ñtət, skəpəxʷíca?m? , skəpəxʷíca?m səlx

10.	isəčkəpəx'íca?m, asəčkəpəx'íca?m, səčkəpəx'íca?ms, səčkəpəx'íca?mtət, səčkəpəx'íca?m̐p, səčkəpəx'íca?msəlx
11.	ikskəpəx'íca?m, akskəpəx'íca?m, kskəpəx'íca?s, kskəpəx'íca?n̐m, kskəpəx'íca?n̐p, kskəpəx'íca?səlx
12.	iksəčkəpəx'íca?m, aksəčkəpəx'íca?m, ksəčkəpəx'íca?s, ksəčkəpəx'íca?n̐m, ksəčkəpəx'íca?n̐p, ksəčkəpəx'íca?səlx
13.	isktəpəx'íca?m, asktəpəx'íca?m, sktəpəx'íca?ms, sktəpəx'íca?mtət, sktəpəx'íca?m̐p, sktəpəx'íca?msəlx
14.	isəčkəpəx'íca?m, asəčkəpəx'íca?m, səčkəpəx'íca?ms, səčkəpəx'íca?mtət, səčkəpəx'íca?m̐p, səčkəpəx'íca?msəlx
15.	ikskəpəx'íca?m, akskəpəx'íca?m, kskəpəx'íca?ms, kskəpəx'íca?mtət, kskəpəx'íca?m̐p, kskəpəx'íca?msəlx
16.	iksəčkəpəx'íca?m, aksəčkəpəx'íca?m, ksəčkəpəx'íca?ms, ksəčkəpəx'íca?mtət, ksəčkəpəx'íca?m̐p, ksəčkəpəx'íca?msəlx
17.	isčkəpəx'íca?, asčkəpəx'íca?, sčkəpəx'íca?s, sčkəpəx'íca?tət, skčkəpəx'íca?m̐p, sčkəpəx'íca?səlx
18.	iksčkəpəx'íca?, aksčkəpəx'íca?, ksčkəpəx'íca?s, ksčkəpəx'íca?tət, kskčkəpəx'íca?m̐p, ksčkəpəx'íca?səlx
conjugation s?a?úms:	
1.	ksklax ^w kñ ktəpəx'íca?m̐ t skəkʰáka?. (When it's evening I'll pluck chickens.)
2.	ixí? səčkəpəx'íca?x t sʰasʰás. (She is plucking a sage grouse.)
3.	ǻx ^w ntís i? n̐cəčlāwsqñ u+ sktəpəx'íca?x . (She killed some quails and she's going to pluck them.)
4.	iklí? k ^w u ksx ^w úya?x k^wu ksktəpəx'íca?a?x . (We're going to go there and peel.)
5.	ha? yʰat ixí? sktəpəx'íca?m̐p ? (Are you guys plucking all of those?)
6.	ixí? ktəpəx'íca?səlx . (They peeled that.)
7.	yaʰt i? stím čkəpəx'íca?stñ . (I peel everything.)
8.	axá? x ^w íčt̐m̐n̐ i? skəkʰáka? aksktəpəx'íca?m̐ . (I am giving you this bird to pluck.)
9.	ǻst i? sčk ^w ul̐m̐p skčkəpəx'íca?n̐p i? spuṃts. (You guys did a good job plucking its feathers.)
10.	k ^w ul̐stx ^w ksčkəpəx'íca?s i? x ^w a?x ^w a?yút. (You managed to pluck the blue grouse.)
s?a?úms:	
1.	ixí? sič tə ?istkr̐m, čkəpəx'íca? u+ čñpus. (Then when it's winter, they are peeled and boiled.)
2.	tə wičñ i? ?i?tx ^w a? ti? illí? iksčkəpəx'íca?m̐ . (When I dig the camas, I'll peel it right away.)
9. čýsa?t- be in need	
sñ?aslmíws: čyətýʰat	
sk^wístiñ: ýsa?tmíx / ýsa?tmínt (affirmative singular); lut aksýsa?tmínm̐ (neg. singular); ýsa?tmíwi / ýsa?tmínti (affirmative plural); lut ksýsa?tmínm̐p / lut ksýsa?tmíntp (neg. plural)	
sčkəpəx'íca?	
1.	kñ čýsa?t, k ^w čýsa?t, čýsa?t, k ^w u čýsa?t, p čýsa?t, čýsátəlx
2.	kñ ysa?tmínm̐, k ^w ysa?tmínm̐, ysa?tmínm̐, k ^w u ysa?tmínm̐, p ysa?tmínm̐, ysa?tmínm̐əlx
3.	kñ čýsa?tmínm̐, k ^w čýsa?tmínm̐, čýsa?tmínm̐, k ^w u čýsa?tmínm̐, p čýsa?tmínm̐, čýsa?tmínm̐əlx
4.	kñ sýsa?tx, k ^w sýsa?tx, sýsa?tx, k ^w u sýsa?tx, p sýsa?tx, sčýsátəlx
5.	kñ səčýsátəlx, k ^w səčýsátəlx, səčýsátəlx, k ^w u səčýsátəlx, p səčýsátəlx, səčýsátəlxəlx
6.	kñ ksýsa?tmíxa?x, k ^w sýsa?tmíxa?x, ksýsa?tmíxa?x, k ^w u sýsa?tmíxa?x, p sýsa?tmíxa?x, ksýsa?tmíxa?xəlx
7.	kñ ksəčýsa?tmíxa?x, k ^w səčýsa?tmíxa?x, ksəčýsa?tmíxa?x, k ^w u səčýsa?tmíxa?x, p səčýsa?tmíxa?x, ksəčýsa?tmíxa?xəlx
8.	ýsa?tmín, ýsa?tmíntx ^w , ýsa?tmís, ýsa?tmíntm, ýsa?tmíntp, ýsa?tmísəlx
9.	čýsa?tmístn, čýsa?tmístx ^w , čýsa?tmísts, čýsa?tmístm̐, čýsa?tmístp, čýsa?tmístsəlx
10.	isýsa?tmínm̐, asýsa?tmínm̐, sýsa?tmíi?s, sýsa?tmínm̐, sýsa?tmíntp, sýsa?tmíi?səlx
11.	isəčýsa?tmínm̐, asəčýsa?tmínm̐, səčýsa?tmíi?s, səčýsa?tmínm̐, səčýsa?tmíntp, səčýsa?tmíi?səlx

12. iksýsa?tmínrñ, aksýsa?tmínrñ, ksýsa?tmíi?s, ksýsa?tmíntm, ksýsa?tmíntp, ksýsa?tmíi?səlx
13. iksəčýsa?tmínrñ, aksəčýsa?tmínrñ, ksəčýsa?tmíi?s, ksəčýsa?tmíntm, ksəčýsa?tmíntp, ksəčýsa?tmíi?səlx
14. isýsa?tmínrñ, asýsa?tmínrñ, sýsa?tmínrñs, sýsa?tmínrñtət, sýsa?tmínrñp, sýsa?tmínrñsəlx
15. isəčýsa?tmínrñ, asəčýsa?tmínrñ, səčýsa?tmínrñs, səčýsa?tmínrñtət, səčýsa?tmínrñp, səčýsa?tmínrñsəlx
16. iksýsa?tmínrñ, aksýsa?tmínrñ, ksýsa?tmínrñs, ksýsa?tmínrñtət, ksýsa?tmínrñp, ksýsa?tmínrñsəlx
17. iksəčýsa?tmínrñ, aksəčýsa?tmínrñ, ksəčýsa?tmínrñs, ksəčýsa?tmínrñtət, ksəčýsa?tmínrñp, ksəčýsa?tmínrñsəlx
18. isčýsát, asčýsát, sčýsats, sčýsatət, sčýsatmp, sčýsatsəlx
19. iksčýsát, aksčýsát, ksčýsats, ksčýsatət, ksčýsatmp, ksčýsatsəlx
20. isčýsa?tmín, asčýsa?tmín, sčýsa?tmíns, sčýsa?tmíntət, sčýsa?tmínrñp, sčýsa?tmínsəlx
21. iksčýsa?tmín, aksčýsa?tmín, ksčýsa?tmíns, ksčýsa?tmíntət, ksčýsa?tmínrñp, ksčýsa?tmínsəlx
conjugation s?a?úms:
1. kñ čýsa?t t iktknxčútn. (I need a helper.)
2. ha? k ^w səčýsátx t aktñtk ^w íls ? (Are you in need of a companion?)
3. i? sqilx ^w sýsa?tx t ksčk ^w úls. (The people are needing work.)
4. i? sčəčmála? sčýsa?tmíxa?x t ktñtmútñsəlx. (The children need clothes.)
5. čuñtp stiñ i? sčýsátmp. (Tell what you all need.)
6. tə ýsa?tmínsəlx ut čk ^w níməlx. (When they need it they take.)
7. ta?lí čýsa?tmístñ t iksxílwí? (I really need a husband.)
8. lut k ^w tə təx ^w čñčut aksýsa?tmínrñ i? s?ítn. (If you don't gather food, you'll be in need of food.)
9. k ^w u? tə kičñtn i? sč?ix sčýsa?tmíntm i? mrímstñ. (When the fever reached us we needed medicine.)
10. way n?astkílt ksčýsa?tmís i? ktñyílx ^w úpstñs tə k ^w íli?ilt. (She's pregnant so she's going to need diapers when she births.)
s?a?úms:
1. tə čla?kín i? sqilx ^w tə čýsa?t ut xqñtisəlx i? ?í?tx ^w a? t s?istk ut čñpustsəlx. (Whenever the people were in need they would dig up the camas in the winter and boiled it.)
2. tə čla?kín čýsa?ýsa?t i? ?í?tx ^w a?. (Sometimes there's hardly any camas.)
3. a? čnix ^w ám čýsa?tmístsəlx i? ?í?tx ^w a?. (The people who hold winter dances are in need of camas.)
10. k+łq^wap / k+łq^wañ / k+łq^wñtim- break off
sñ?aslmíws: k+łq ^w lq ^w ap
sk^wlstiñ: k+łq ^w pmix / k+łq ^w ñtik ^w (affirmative singular); lut aksk+łq ^w ám (neg. singular); k+łq ^w míwi / k+łq ^w ñtík ^w i (affirmative plural); lut ksk+łq ^w añp / lut ksk+łq ^w ñtip (neg. plural)
sčk+łq^wists:
1. kñ k+łq ^w ap, k ^w k+łq ^w ap, k+łq ^w ap, k ^w u k+łq ^w ap, p k+łq ^w ap, k+łq ^w apəlx
2. kñ k+łq ^w añ, k ^w k+łq ^w añ, k+łq ^w añ, k ^w u k+łq ^w añ, p k+łq ^w añ, k+łq ^w añəlx
3. kñ čk+łq ^w añ, k ^w čk+łq ^w añ, čk+łq ^w añ, k ^w u čk+łq ^w añ, p čk+łq ^w añ, čk+łq ^w añəlx
4. kñ sk+łq ^w mix, k ^w sk+łq ^w mix, sk+łq ^w mix, k ^w u sk+łq ^w mix, p sk+łq ^w mix, sk+łq ^w mixəlx
5. kñ səčk+łq ^w mix, k ^w səčk+łq ^w mix, səčk+łq ^w mix, k ^w u səčk+łq ^w mix, p səčk+łq ^w mix, səčk+łq ^w mixəlx
6. kñ ksk+łq ^w míxa?x, k ^w sk+łq ^w míxa?x, ksk+łq ^w míxa?x, k ^w u ksk+łq ^w míxa?x, p sk+łq ^w míxa?x, ksk+łq ^w míxa?xəlx
7. kñ ksəčk+łq ^w míxa?x, k ^w səčk+łq ^w míxa?x, ksəčk+łq ^w míxa?x, k ^w u ksəčk+łq ^w míxa?x, p səčk+łq ^w míxa?x, ksəčk+łq ^w míxa?xəlx
8. k+łq ^w ñtiñ, k+łq ^w ñtix ^w , k+łq ^w ñtis, k+łq ^w ñtim, k+łq ^w ñtip, k+łq ^w ñtisəlx
9. čk+łq ^w stiñ, čk+łq ^w stix ^w , čk+łq ^w stis, čk+łq ^w stim, čk+łq ^w stip, čk+łq ^w stisəlx
10. isk+łq ^w ám, ask+łq ^w ám, sk+łq ^w ntis, sk+łq ^w ntim, sk+łq ^w ntip, sk+łq ^w ntisəlx

11. isəčk+łqʷám, asəčk+łqʷám, səčk+łqʷántis, səčk+łqʷántim, səčk+łqʷántip, səčk+łqʷántisəlx
12. iksk+łqʷám, aksk+łqʷám, ksk+łqʷántis, ksk+łqʷántim, ksk+łqʷántip, ksk+łqʷántisəlx
13. iksəčk+łqʷám, aksəčk+łqʷám, ksəčk+łqʷántis, ksəčk+łqʷántim, ksəčk+łqʷántip, ksəčk+łqʷántisəlx
14. isk+łqʷám, ask+łqʷám, sk+łqʷaams, sk+łqʷamtət, sk+łqʷaamp, sk+łqʷaamsəlx
15. isəčk+łqʷám, asəčk+łqʷám, səčk+łqʷaams, səčk+łqʷamtət, səčk+łqʷaamp, səčk+łqʷaamsəlx
16. iksk+łqʷám, aksk+łqʷám, ksk+łqʷaams, ksk+łqʷamtət, ksk+łqʷaamp, ksk+łqʷaamsəlx
17. iksəčk+łqʷám, aksəčk+łqʷám, ksəčk+łqʷaams, ksəčk+łqʷamtət, ksəčk+łqʷaamp, ksəčk+łqʷaamsəlx
18. isčk+łaqʷ, asčk+łaqʷ, sčk+łaqʷs, sčk+łaqʷtət, sčk+łaqʷmnp, sčk+łaqʷsəlx
19. iksčk+łaqʷ, aksčk+łaqʷ, ksčk+łaqʷs, ksčk+łaqʷtət, ksčk+łaqʷmnp, ksčk+łaqʷsəlx
conjugation sʔaʔúms:
1. kn kłqʷap tı isnaqsılxʷ. (I broke off from my family.)
2. kn səčk+łqʷmix t lkalát. (I am breaking off some bread.)
3. txʷəstikn ı sxʷúynt kiʔ skłqʷpmix, kiʔ nıxʷtitkʷ ut nłılítkʷ. (She walked out on the ice and break through, then she went under the water and drowned.)
4. miyát txʷaʔxʷʔítəlx ktwstikn kskłqʷmıxaʔxəlx. (There are too many standing on the ice and they're going to break through.)
5. lut miyát sılxʷaʔ skłqʷaamp. (What you guys broke off is too much?)
6. kʷ wikm t tič ut kłqʷntixʷ. ixıʔ mrimstn. (You saw some pitch and your broke it off. That is medicine.)
7. tə ksʔítntm iʔ kantı čkłqʷstim. (We break off the candy to eat it.)
8. kʷinx kskłqʷamtət tı sʰwıtcaʔ ? (How much should we break off of the dried meat?)
9. sčkłqʷaamp iʔ ʔaıtmns. (You guys broke his tooth.)
10. iksčkłqʷám inqʷxqıńkst. (I'm going to break off my nail.)
sʔaʔúms:
1. nčiqsəlx ut kłqʷap iʔ súllaʔxʷ, itlı kłyxʷutms čkmntisəlx iʔ ʔıʔtxʷaʔ.
2. kn kłqʷap ı sxʷuynt ut kn sukʷt. (The ice broke off and I floated.)
3. kʷ kłqʷam tı sʰwıtcaʔ ut ntıkwátqʷltmnt. (You break off a piece of dried meat and put it in your mouth.)
11. súllaʔxʷ- frozen ground
snʔasımiws: sısúllaʔxʷ
sʔaʔúms:
1. nčiqsəlx ut kłqʷap iʔ súllaʔxʷ, itlı kłyxʷutms čkmntisəlx iʔ ʔıʔtxʷaʔ.
2. ʔistkm ut čsúllaʔxʷ iʔ trnxʷúlaʔxʷ. (In winter time the ground freezes up.)
3. tiʔ kʔaı iʔ tıkwılaʔxʷ tə suıt. (The ground is solid when it freezes.)
12. kpuńčnm- have an honor feast for food
snʔasımiws: kmpuńčnm
skʷıstiń: kpuńčnx / kpuńčnt (affirmative singular); lut akskpuńčnm (neg. singular); kpuńčnwi / kpuńčnti (affirmative plural); lut kskpuńčnmp / lut kskpuńčntp (neg. plural)
sčkłʔıyts:
1. kn kpuńčnm, kʷ kpuńčnm, kpuńčnm, kʷu kpuńčnm, p kpuńčnm, kpuńčnməlx
2. kn čkpuńčnm, kʷ čkpuńčnm, čkpuńčnm, kʷu čkpuńčnm, p čkpuńčnm, čkpuńčnməlx
3. kn skpuńčnx, kʷ skpuńčnx, skpuńčnx, kʷu skpuńčnx, p skpuńčnx, skpuńčnxəlx
4. kn səčkpuńčnx, kʷ səčkpuńčnx, səčkpuńčnx, kʷu səčkpuńčnx, p səčkpuńčnx, səčkpuńčnxəlx
5. kn kskpuńčnaʔx, kʷ skpuńčnaʔx, kskpuńčnaʔx, kʷu kskpuńčnaʔx, p skpuńčnaʔx, kskpuńčnaʔxəlx

6. kñ ksəčkpúrmčnaʔx, kʷ səčkpúrmčnaʔx, ksəčkpúrmčnaʔx, kʷu ksəčkpúrmčnaʔx, p səčkpúrmčnaʔx, ksəčkpúrmčnaʔxəlx 7. kpumčn, kpumčntxʷ, kpumčs, kpumčntn, kpumčntp, kpumčsəlx 8. čkpumčntstn, čkpumčntstxʷ, čkpumčntsts, čkpumčntstn, čkpumčntstp, čkpumčntstsəlx 9. iskpumčn, askpumčn, skpumčis, skpumčntn, skpumčntp, skpumčisəlx 10. isəčkpumčn, asəčkpumčn, səčkpumčs, səčkpumčntn, səčkpumčntp, səčkpumčsəlx 11. ikskpumčn, akskpumčn, kskpumčis, kskpumčntn, kskpumčntp, kskpumčisəlx 12. iksəčkpumčn, aksəčkpumčn, ksəčkpumčis, ksəčkpumčntn, ksəčkpumčntp, ksəčkpumčisəlx 13. iskpumčn, askpumčn, skpumčns, skpumčntət, skpumčnmp, skpumčnmsəlx 14. isəčkpumčn, asəčkpumčn, səčkpumčns, səčkpumčntət, səčkpumčnmp, səčkpumčnmsəlx 15. ikskpumčn, akskpumčn, kskpumčns, kskpumčntət, kskpumčnmp, kskpumčnmsəlx 16. iksəčkpumčn, aksəčkpumčn, ksəčkpumčns, ksəčkpumčntət, ksəčkpumčnmp, ksəčkpumčnmsəlx 17. isčkpumčn, asčkpumčn, sčkpumčns, sčkpumčntət, sčkpumčnmp, sčkpumčnsəlx 18. iksčkpumčn, aksčkpumčn, ksčkpumčns, ksčkpumčntət, ksčkpumčnmp, ksčkpumčnsəlx
conjugation sʔaʔúms: 1. nway iʔ spilám ixíʔ kñ kpumčn miʔ sič kñ təxʷčntut. (The bitterroot is ready so I have an honor feast so then I can gather it.) 2. iʔ sqilxʷ səčkpumčnx kʷaʔxts iʔ sʔitn. (People pray pray for the food when they have an honor feast.) 3. tiʔ čkmax skpumčnx. (She is just starting to have an honor feast.) 4. xčmčnt kskpumčnaʔx iʔ sqilxʷ. (The people are getting ready to have an honor feast.) 5. pnkiñ miʔ skpumčnmp ? (When are you guys going to start your honoring feast?) 6. kʷuʔ kʷəxʷntixʷ pnkiñ miʔ kpumčntxʷ. (Let me know when you will be having the honoring feast.) 7. čkpumčntsts yʔat iʔ sʔitn átiʔ čhaʔstís yʔat iʔ stim. (She honors all the food because she respects every thing.) 8. kñ limt kskpumčntp iʔ spýqatq. (I'm glad you guys honored the berries.) 9. iwáʔ kʷ tə knaqs askpumčn iʔ sʔitntət. (Even when you are alone you honor our food.) 10. čxʔit ksčkpumčnmp iʔ sʔaxʷip miʔ sič kʷu wčwičn. (First you guys honor the roots then we can dig.)
sʔaʔúms: 1. tə qipčn, tə čxʔit iʔ ksčwičs t ʔitxʷaʔ ixíʔ uʔ kpumčntəlx. 2. čkʷastsəlx, člimtntstsəlx iʔ ksʔitns kaʔ čkpumčn. (When they pray and be thankful for their food is when they have feasts.) 3. čxliłitstsəlx iʔ snəqsilxʷs naʔt slxlačts tə čkpumčntəlx. (They invite their relatives and friends when they have a feast.)

09. smúkʷaʔxǵ

sʔaʔúms

kǵsǵsǵnǵ	hillside
kǵǵǵǵǵǵǵǵǵ	sprinkle
miktúʔtǵ	smúkʷaʔxǵ seeds/sunflower seeds

smýmaǵ

iʔ smúkʷaʔxǵ ýlmixʷmǵ tǵ yǵat iʔ sǵaʔákʷ. iʔ smúkʷaʔxǵ í ǵwǵwǵlaʔxʷ kaʔ čplai laʔkǵn kaʔ čkʷǵkʷǵl. í kǵsǵsǵnǵ uʔ nixʷ í saʔátqʷtǵp sǵǵǵǵ kaʔ čplai. kʷǵkʷǵriʔ iʔ sǵaʔǵaʔákʷs. iʔ pačktǵ kǵkip uʔ čkʷpǵpǵǵaʔ. sǵǵaʔčǵnǵ, snǵkǵtǵaʔ uʔ nixʷ iʔ kʷǵǵt iʔ tmixʷ čǵtstǵ iʔ smúkʷaʔxǵ. iʔ tmixʷ čǵtstǵ iʔ smúkʷaʔxǵ pačktǵ, misǵǵstǵ iʔ sǵaʔákʷs. yǵayǵǵat iʔ smúkʷaʔxǵ ksǵǵǵǵs iʔ sqǵǵ. ǵa čplai iʔ smúkʷaʔxǵ í sqǵǵč, ksǵǵtǵm uʔ ǵǵtǵtǵm. ixǵiʔ aʔ čǵǵit t sǵǵtǵ í sqǵǵč. ǵsǵǵtǵ ǵa kǵǵǵǵǵǵǵǵǵǵ t čart. ǵa čwǵsǵaʔákʷm, tixʷǵtǵm iʔ sǵǵǵǵǵ, ačǵǵmstǵǵǵ t miktúʔtǵ. čtaʔstǵǵǵ iʔ sǵǵǵǵǵ. ixǵiʔ ǵast t sǵǵtǵ. ixǵiʔ nixʷ iʔ sǵǵǵǵǵ ǵast t sǵǵtǵ, naǵmǵ ixǵiʔ ǵsǵǵi aʔ čǵkip ǵa čǵǵǵstǵǵǵ.	hillside sprinkle particles sunflower seeds finish cooking
--	--

sǵsǵxʷnaʔ swǵtǵtǵ

1. stǵm iʔ ýlmixʷmǵ tǵ yǵat iʔ sǵaʔákʷ ?
2. kǵǵkǵn kaʔ čplai iʔ smúkʷaʔxǵ ?
3. čkǵn iʔ sǵaʔákʷs iʔ smúkʷaʔxǵ ?
4. čkǵn iʔ pačktǵ iʔ smúkʷaʔxǵ ?
5. t stǵm aʔ čǵtstǵm iʔ smúkʷaʔxǵ ? t swit aʔ čǵtstǵm iʔ smúkʷaʔxǵ ?
6. stǵm aʔ čǵǵit t sǵǵtǵ í sqǵǵč ?
7. stǵm aʔ čǵmstǵm iʔ sǵǵǵǵǵs iʔ smúkʷaʔxǵ ?
8. xǵkinǵ čǵǵǵstǵm iʔ sǵǵǵǵǵ iʔ smúkʷaʔxǵ ?

aǵčǵǵt swǵtǵtǵ

1. swit aǵǵlmixʷmǵ ? čkǵn aǵǵlmixʷmǵ ? maǵǵt.
2. haʔ nǵǵǵp kʷ čǵǵmǵčut ? sǵxǵkinx ? sǵxǵkinx uʔ lut ?
3. haʔ kǵsǵsǵnǵ kǵǵaʔt kǵ aǵčǵtʷ ? haʔ ksmúkʷaʔxǵ ? sǵxǵkinx ? sǵxǵkinx uʔ lut ?
4. laʔkǵn kǵiʔ kʷ kʷǵǵ, haʔ čmisqʷǵ iʔ saʔátqʷtǵp kǵm iʔ čǵǵtǵ ? maǵǵt.
5. kʷ ǵa sǵǵǵǵǵǵmǵ, haʔ čkʷǵmǵstʷ iʔ smúkʷaʔxǵ iʔ pačktǵ t akǵǵǵǵpǵstǵ ? sǵxǵkinx ? sǵxǵkinx uʔ lut ?
6. haʔ čǵtstʷ iʔ sǵaʔákʷs t aʔ čplai ? haʔ čmaǵxʷstʷ iʔ sǵaʔákʷs t aʔ čplai ? sǵxǵkinx ? sǵxǵkinx uʔ lut ?
7. haʔ čǵtstǵ iʔ smúkʷaʔxǵ asǵǵǵǵǵ ? sǵxǵkinx ? sǵxǵkinx uʔ lut ? maǵǵt.
8. haʔ taʔǵiʔ čkǵǵǵǵǵǵǵǵǵ asǵǵtǵ t čart kǵm taǵt ? sǵxǵkinx ? sǵxǵkinx uʔ lut ? maǵǵt.
9. stǵm aǵmisǵǵst t sǵǵaǵtǵ t sǵǵtǵ ? stǵm aǵmisǵǵst t sǵǵǵǵǵ t sǵǵtǵ ? stǵm aǵmisǵǵst t sǵǵǵǵǵ t sǵǵtǵ ? maǵǵt.
10. stǵm iʔ ǵǵǵstixʷ t nǵqskǵǵǵs ? haʔ ǵsǵǵi čǵǵǵstixʷ ? maǵǵt.

sktʔiysm t sʔums

A. xilm sʔums nqm̓qmin aksčkwúl: wýstikw aʔ čkʔqmin.

tixwm- to gather

	ińčáʔ	anwíʔ	čniʔts	mnimʔtət	mnimʔtəmp	mnimʔtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/ inceptive						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. swʔitiń aksčkwúl: ktəʔəməčínx t malkwčn nsəlxčín. ixíʔ uʔ nmýčínmht asčqáy kl nwyápixčn.

1. haʔ kń kstixwaʔx t puńtʔ ? (kiw)

nwyápixčn:

2. haʔ p səčtixwəxw t kámaʔ anwíʔ naʔt astmális ? (lut)

nwyápixčn:

3. t skəklaxw, haʔ kw tixwm t tukwtán ? (kíwa)

nwyápixčn:

4. swswit kstixwaʔx t kscihtət ? (anwíʔ naʔt iʔ taʔtʔík)

nwyápixčn:

5. haʔ nýʔaʔp kw čtixwm t ktmrimstns ińčáʔ naʔt Staqwalqs ? (lut)

nwyápixčn:

6. ha? p stix^wəx^w t kílíl^w ? (ki)

nwýápixčń:

Ĉ. Past/Present Transitive to Customary/ actual Transitive aksč^wúl: Rewrite the sentence using the customary/ actual transitive, then translate both sentences to nwýápixčń. Follow the model.

čkin: tqñtíñ i? sča?ák^w. -----> čtqstíñ i? sča?ák^w. I touched the flower. / I touch the flower.

1. Í sqipč ksrñtix^w u? ?iñtix^w.

2. kpəpəq^wina?ñtp t čart.

3. tix^wñtñ i? sčsálqñ.

4. ñqmiñ i? Í a? čñtəx^wúl?ax^w.

5. ha? ?iñs i? sñtəx^wəx^wqiñs ?

ε. Customary/ actual Transitive to Past/Present Transitive aksč^wúl: Rewrite the sentence using the past/present transitive, then translate both sentences to nwýápixčń. Follow the model.

čkin: əččiwñstñ i? ?i?ča?. -----> čiwñtñ i? ?i?ča?. We wash the dishes. / We washed the dishes.

1. i? tmix^w čitsts i? smúk^wa?xñ.

2. əč?uñstisəlx t miktú?ñ.

3. čta?stisəlx i? sčsálqñ.

4. čpəqstisəlx Í sñlkiptñ.

5. i? syilx čpixsts i? sña?čínñ.

čk^wulmñstñ i? s?a?úñs

1. k ^t xəsink- hillside
sñ?aslmíws: k ^t xəsxñnk
s?a?úñs:
1. Í k ^t xəsxñnk u? nix ^w Í sa?átq ^w tp člčal ka? čplal. (It grows on hillsides, but also in the pine forests.)
2. k ^w k ^t ?añtíñk Í k ^t xəsxñnk u? k ^w ksrčínñ t smúk ^w a?xñ. (You sit on the hillside and peel sunflower stems to eat.)
3. qipčñ u? ti? k ^w ra·ý i? smúk ^w a?xñ Í k ^t xəsxñnk. (Spring time and the sunflower on the hillside is all yellow.)

2. kḗpəpḗwinaʔnt- sprinkle over something
sḥʔaslmíwš: kḗpəpəḗwḗwinaʔnt
skʷlstiʔh: kḗpəpḗwinaʔx / kḗpəpḗwinaʔnt (affirmative singular); lut akskḗpəpḗwinaʔm (neg. singular); kḗpəpḗwinaʔwi / kḗpəpḗwinaʔnti (affirmative plural); lut kskḗpəpḗwinaʔmp / lut kskḗpəpḗwinaʔntp (neg. plural)
sčkʔiʔysts: 1. kḥ kḗpəpḗwinaʔm, kʷ kḗpəpḗwinaʔm, kḗpəpḗwinaʔm, kʷu kḗpəpḗwinaʔm, p kḗpəpḗwinaʔm, kḗpəpḗwinaʔmǽx 2. kḥ čkḗpəpḗwinaʔm, kʷ čkḗpəpḗwinaʔm, čkḗpəpḗwinaʔm, kʷu čkḗpəpḗwinaʔm, p čkḗpəpḗwinaʔm, čkḗpəpḗwinaʔmǽx 3. kḥ skḗpəpḗwinaʔx, kʷ skḗpəpḗwinaʔx, skḗpəpḗwinaʔx, kʷu skḗpəpḗwinaʔx, p skḗpəpḗwinaʔx, skḗpəpḗwinaʔxǽx 4. kḥ sǽčkḗpəpḗwinaʔx, kʷ sǽčkḗpəpḗwinaʔx, sǽčkḗpəpḗwinaʔx, kʷu sǽčkḗpəpḗwinaʔx, p sǽčkḗpəpḗwinaʔx, sǽčkḗpəpḗwinaʔxǽx 5. kḥ kskḗpəpḗwinaʔaʔx, kʷ skḗpəpḗwinaʔaʔx, kskḗpəpḗwinaʔaʔx, kʷu kskḗpəpḗwinaʔaʔx, p skḗpəpḗwinaʔaʔx, kskḗpəpḗwinaʔaʔxǽx 6. kḥ ksǽčkḗpəpḗwinaʔaʔx, kʷ sǽčkḗpəpḗwinaʔaʔx, ksǽčkḗpəpḗwinaʔaʔx, kʷu ksǽčkḗpəpḗwinaʔaʔx, p sǽčkḗpəpḗwinaʔaʔx, ksǽčkḗpəpḗwinaʔaʔxǽx 7. kḗpəpḗwinaʔh, kḗpəpḗwinaʔhtxʷ, kḗpəpḗwinaʔs, kḗpəpḗwinaʔhtrḥ, kḗpəpḗwinaʔhtrp, kḗpəpḗwinaʔsǽx 8. čkḗpəpḗwinaʔsth, čkḗpəpḗwinaʔstxʷ, čkḗpəpḗwinaʔsts, čkḗpəpḗwinaʔstrḥ, čkḗpəpḗwinaʔstp, čkḗpəpḗwinaʔstsǽx 9. iskḗpəpḗwinaʔm, askḗpəpḗwinaʔm, skḗpəpḗwinaʔs, skḗpəpḗwinaʔhtrḥ, skḗpəpḗwinaʔhtrp, skḗpəpḗwinaʔsǽx 10. isǽčkḗpəpḗwinaʔm, asǽčkḗpəpḗwinaʔm, sǽčkḗpəpḗwinaʔs, sǽčkḗpəpḗwinaʔhtrḥ, sǽčkḗpəpḗwinaʔhtrp, sǽčkḗpəpḗwinaʔsǽx 11. ikskḗpəpḗwinaʔm, akskḗpəpḗwinaʔm, kskḗpəpḗwinaʔiʔs, kskḗpəpḗwinaʔhtrḥ, kskḗpəpḗwinaʔhtrp, kskḗpəpḗwinaʔiʔsǽx 12. iksǽčkḗpəpḗwinaʔm, aksǽčkḗpəpḗwinaʔm, ksǽčkḗpəpḗwinaʔiʔs, ksǽčkḗpəpḗwinaʔhtrḥ, ksǽčkḗpəpḗwinaʔhtrp, ksǽčkḗpəpḗwinaʔiʔsǽx 13. iskḗpəpḗwinaʔm, askḗpəpḗwinaʔm, skḗpəpḗwinaʔms, skḗpəpḗwinaʔmtət, skḗpəpḗwinaʔmp, skḗpəpḗwinaʔmsǽx 14. isǽčkḗpəpḗwinaʔm, asǽčkḗpəpḗwinaʔm, sǽčkḗpəpḗwinaʔms, sǽčkḗpəpḗwinaʔmtət, sǽčkḗpəpḗwinaʔmp, sǽčkḗpəpḗwinaʔmsǽx 15. ikskḗpəpḗwinaʔm, akskḗpəpḗwinaʔm, kskḗpəpḗwinaʔms, kskḗpəpḗwinaʔmtət, kskḗpəpḗwinaʔmp, kskḗpəpḗwinaʔmsǽx 16. iksǽčkḗpəpḗwinaʔm, aksǽčkḗpəpḗwinaʔm, ksǽčkḗpəpḗwinaʔms, ksǽčkḗpəpḗwinaʔmtət, ksǽčkḗpəpḗwinaʔmp, ksǽčkḗpəpḗwinaʔmsǽx 17. isčkḗpəpḗwinaʔ, asčkḗpəpḗwinaʔ, sčkḗpəpḗwinaʔs, sčkḗpəpḗwinaʔtət, sčkḗpəpḗwinaʔmp, sčkḗpəpḗwinaʔsǽx 18. iksčkḗpəpḗwinaʔ, aksčkḗpəpḗwinaʔ, ksčkḗpəpḗwinaʔs, ksčkḗpəpḗwinaʔtət, ksčkḗpəpḗwinaʔmp, ksčkḗpəpḗwinaʔsǽx
sʔaʔúms:
1. ixíʔ aʔ čxʔit t sʔiʔh í sqipč, xǽsʔiʔh ʔə kḗpəpḗwinaʔhtxʷ t čart. (It is one of the first spring foods, and it is good with a little salt.)
2. ḥtǽxʷʔǽxʷaʔxʷnt uʔ ḥtǽkʷúlaʔxʷnt iʔ patáq sič klǫlǫqnaʔnt sič kḗpəpḗwinaʔnt t mnik miʔ xǽst iʔ ksplǽs. (Make holes and put the potatoes in the holes then cover them then pour some poop on it so it will grow very well.)
3. ʔ akskʷúrḥ t spǽlḥ, liqḥt, kpkʷinaʔnt t ʔúkʷlaʔxʷ. (If your going to store some bitterroot, bury some in the ground then pour some dirt on them.)
3. miktúʔtḥ- smúkʷaʔxḥ (arrowleaf balsam root) seeds
1. ʔa čwýscaʔákʷm, tixʷntḥ iʔ sčǫalqḥ, ǽčʔumstsǽx t miktúʔtḥ . (After they are done blooming, the seeds are gathered, they're called miktúʔtḥ.)
2. pǫlḥm iʔ sqipč ʔulwsm t miktúʔtḥ . (At the end of spring they gathered the sunflower seeds.)
3. čʔiʔstǽx iʔ miktúʔtḥ . (They eat the sunflower seeds.)
4. čtaʔstisǽx iʔ sčǫalqns iʔ smúkʷaʔxḥ, iʔ miktúʔtḥ . (They pound the sunflower seeds, the miktúʔtḥ.)

tn̓tn̓niʔítʔ iʔ tn̓tn̓niʔítʔ čplal̓ yʕat taʔkín, í yʕačíns iʔ čəčwíxaʔ, í aʔ ččl̓cal̓. lut ta čplal̓ í wist. iʔ tn̓tn̓niʔítʔ iʔ sčaʔákʷs čəčámaʔt ut tiʔ hañ. iʔ sp̓yqaʔqs pəqpiq ut tkaslús iʔ ñx̌ʔtisx̌ns. tn̓tn̓niʔítʔ iʔ skʷskʷistsəlx̌. aksʔítn̓n̓ iʔ tn̓tn̓niʔítʔ, nañm̓t lut x̌sʔit̓n̓. iʔ sp̓yqaʔq x̌ast kí sñqʷaʔqín̓n̓. ixíʔ nixʷ x̌ast kí nyíxʷupst̓n̓ spučt. skʷísiʔəmíx í aʔ ččl̓cal̓ kaʔ čplal̓ iʔ skʷísiʔəmíx. ktaʔmúlaʔxʷ ʔa čplal̓ ut kčəčmikst iʔ pačkʔts tiʔ čkpaʔpaʔxʷíkst. iʔ skʷísiʔəmíx iʔ sčaʔákʷs hañ ut čxiʔ iʔ t ílw̌íliw̌íx. iʔ sp̓yqaʔqs tkʷíkʷíls ʔa čp̓yaq. skʷlis iʔ skʷskʷistsəlx̌. iʔ skm̓xist čx̌stmistsəlx̌ čit̓stsəlx̌ iʔ skʷlis. iʔ sqilxʷ čit̓stsəlx̌ iʔ skʷlis, nañm̓t lut x̌sʔit̓n̓. iʔ syilx̌ čmañxʷstsəlx̌ iʔ skʷísiʔəmíx pačkʔts. misx̌ást ʔ aksx̌wám̓ í añkʷílst̓n̓. ktaʔxʷpañt í añkʷílst̓n̓ ilíʔ ut x̌waw̌.	snow berry plant seeds; snow berries wash hair; diaper rash small leaves little bells
---	--

sñsuxʷnaʔ sw̌t̓tiʔn̓

1. kaʔkín kaʔ čplal̓ iʔ kikiʔtniʔtʔ ?
2. čkín iʔ tkíkíxmikst̓ns iʔ kikiʔtniʔtʔ ?
3. xʔkin̓n̓ miʔ kʷul̓n̓tn̓ iʔ mrim̓st̓n̓ t̓l̓ kikiʔtniʔtʔ ?
4. čkín iʔ swsxn̓alqʷs iʔ wəxwáxiʔtʔ ?
5. čkín iʔ pačkʔts iʔ wəxwáxiʔtʔ ?
6. čkín iʔ sp̓yqaʔqs iʔ wəxwáxiʔtʔ ? haʔ x̌sʔit̓n̓ ?
7. t stirm̓ akskʷúl̓mn̓n̓ iʔ wəxwáxiʔtʔ ?
8. čkín iʔ sp̓yqaʔqs iʔ sc̓r̓siʔəmíx ? haʔ x̌sʔit̓n̓ ?
9. t stirm̓ akskʷúl̓mn̓n̓ iʔ sc̓r̓siʔəmíx iʔ sʕaxʷíps ?
10. čkín iʔ sp̓yqaʔqs iʔ tn̓tn̓niʔítʔ ? haʔ x̌sʔit̓n̓ ? stirm̓ iʔ sʔurn̓s iʔ sp̓yqaʔqs iʔ tn̓tn̓niʔítʔ ?
11. kí stirm̓ tiʔ x̌ast iʔ tn̓tn̓niʔítʔ ?
12. kaʔkín kaʔ čplal̓ iʔ skʷísiʔəmíx ?
13. čkín iʔ splal̓s iʔ skʷísiʔəmíx ? čkín iʔ pačkʔts ?
14. čkín iʔ sčaʔákʷs iʔ skʷísiʔəmíx ?
15. čkín iʔ sp̓yqaʔqs iʔ skʷísiʔəmíx ? haʔ x̌sʔit̓n̓ ? stirm̓ iʔ sʔurn̓s iʔ sp̓yqaʔq ?
16. stirm̓ iʔ sc̓kʷulsəlx̌ t pačkʔts iʔ skʷísiʔəmíx iʔ syilx̌ ?

añčáwt sw̌t̓tiʔn̓

1. haʔ kʷ pəpiʔp̓rt̓ ? səxʔkinx̌ ? səxʔkinx̌ ut lut ?
2. haʔ čmistíx akskʷúl̓m̓ iʔ kʷílst̓n̓ ? swit iʔ čún̓maʔñts ʔ akskʷúl̓m̓ ? haʔ lut, səxʔkinx̌ ut lut ?
3. haʔ čmistíx aksx̌wíʔčaʔn̓ ? swit iʔ čún̓maʔñts ? haʔ lut, səxʔkinx̌ ut lut ?
4. haʔ misčkʷúl̓m̓stxʷ iʔ mrim̓st̓n̓ t̓l̓ sñt̓wmist̓n̓ k̓m̓ iʔ mrim̓st̓n̓ t̓l̓ tn̓xʷúl̓aʔxʷ čxiʔ ta íti t̓l̓ kikiʔtniʔtʔ iʔ kíʔl̓ílxʷs ? mayx̌ít.
5. haʔ kʷ q̓il̓q̓n̓ ut čʔix t nəqskʕačíw̌s ? səxʔkinx̌ ? səxʔkinx̌ ut lut ?
6. kʷinx̌ sčux̌ań iʔ kswsxn̓alqʷs ańčítxʷ ? kʷinx̌ sčux̌ań astíkw̌l̓qʷ ? mayx̌ít.
7. haʔ kík̓aʔt̓ kí ańčítxʷ kaʔ čplal̓ iʔ wəxwáxiʔtʔ ? səxʔkinx̌ ? səxʔkinx̌ ut lut ?
8. haʔ čmistíx akskʷúl̓m̓ iʔ čq̓il̓n̓ ? swit iʔ čún̓maʔñts ʔ akskʷúl̓m̓ ? haʔ lut, səxʔkinx̌ ut lut ?
9. haʔ swit í asnəqsílxʷ čmistís iʔ skʷulš iʔ kčawíwst̓n̓ ? səxʔkinx̌ ? səxʔkinx̌ ut lut ? mayx̌ít.
10. haʔ ańx̌ast iʔ kčr̓cr̓us ? səxʔkinx̌ ? səxʔkinx̌ ut lut ?
11. t nəqspiñtk̓, haʔ ñtqitkʷñtxʷ stirm̓ miʔ tixʷl̓m̓ iʔ kčakn̓ílxʷs ? səxʔkinx̌ ? səxʔkinx̌ ut lut ?
12. ʔum̓ñt̓ iʔ sp̓yqaʔq ut sílxʷaʔ iʔ ñx̌ʔtisx̌ns ? ʔum̓ñt̓ iʔ sp̓yqaʔq ut čəčámaʔt iʔ ñx̌ʔtisx̌ns.
13. stirm̓ iʔ skʷistš ańñqʷaʔqín̓t̓n̓ ? haʔ "čásyaq̓n̓ naʔt̓ tk̓m̓k̓msañn̓" ? mayx̌ít.

14. stiḥ i? misxást mriḥstḥ i? kíl ḥýlxʷupstḥ spučt ? maýxít.
 15. ha? čkta?múla?xʷ krḥ ččlčal i? a? čplal i? skta?aḥs asḥilí?ḥ ? maýxít.
 16. ha? kʷ čəcmíka?st krḥ kʷ psł?ikst ? maýxít.
 17. ha? lwliwíx i? aḥčítxʷ ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
 18. stiḥ i? spýqałq aḥxást t s?iḥ uł tkʷikʷíls ła čpýaq ? maýxít.
 19. stiḥ a? čmaḥxʷstxʷ i? pačktḥ krḥ sča?ákʷs a? čplplal ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?

skt?iýsḥ t s?uḥs

A. xilḥ s?uḥs ḥqḥqmiḥ aksčkʷúl: wýstik i? čktqḥqmiḥ.

1. pḥaḥ- to fold

	iḥčá?	anwí?	čniłts	mnimłtət	mnimłtəmp	mnimłtsəlḥ
intransitive past/present						
intransitive customary/ habitual						
intransitive progressive (- ing)						
intransitive imperfect (-ing)						
intransitive future/inceptiv e						
intransitive future imperfect						
intransitive positive command	---		---			---
intransitive neg. command	---		---			---

2. ḥtqitkʷm- to put in water

	iṇčáʔ	anwíʔ	čniṭts	mnimṭtət	mnimṭəmp	mnimṭtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/habitual						
intransitive progressive (-ing)						
intransitive imperfect (-ing)						
intransitive future/inceptive						
intransitive future imperfect						
intransitive positive command	---		---			---
intransitive neg. command	---		---			---

3. paḥm- to grate/scrape

	iṇčáʔ	anwíʔ	čniṭts	mnimṭtət	mnimṭəmp	mnimṭtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/habitual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future						
intransitive future imperfect						
intransitive positive command	---		---			---
intransitive neg. command	---		---			---

Č. swłtitiñ aksčkwúl: ktəłəməčínx t mal'kwčn nsəlxčín. ixí? ut nmýčínmht asčqáy kl nwyápixčn.

1. ha? k'w spáxa?x t kilílx'w ɬapná? ? (kíwa)

nwyápixčn:

2. ha? p čpaħm t sɬaħ'wíp ? (lut)

nwyápixčn:

3. ha? k'w ntqitk'wm t spi?scít t iñčá? na?ł N?iysíta?tk'w ? (kíwa)

nwyápixčn:

4. ha? p səčntqitk'w ? (ki)

nwyápixčn:

5. ha? k'w spnmíxa?x t tkłkłxmiksths i? s?atq'włp ? (lut)

nwyápixčn:

6. ha? čmistíx'w səx?kinx ut kñ səčpnmix t wəħwáħiłp ? (lut)

nwyápixčn:

čkwulmstñ i? s?a?úms

1. kiki?tníłp- green willow
s?a?úms:
1. i? kiki?tníłp čplal' í ysačíns a? čtyap la?kín i? hñhmúla?x'w. (The willow grows along the banks of streams and where the ground is moist.)
2. lut xəst i? kiki?tníłp kl sk'wulm t k'wíłstñ. (The green willow is not good for making a sweat lodge.)
3. i? kiki?tníłp wəswisxñ ut pəpíłpłt. (Green willow grows long and limber.)
2. čtyap- stream
sñ?aslmíws: čtytyap
related words: tɬpúla?x'w (water flowing over land); tɬpíxñ (water flowing over rock); čtyap (southern & eastern dialects)
s?a?úms:
1. i? kiki?tníłp čplal' í ysačíns a? čtyap la?kín i? hñhmúla?x'w. (The willow grows along the banks of streams and where the ground is moist.)

2. xʷu·y̓ kɬʔáɫqʷaʔ, kɬkʷʌp kɬʔáɫqʷaʔ, čtyap . (He went and he got to a shore, he came in sight of a shore, it's running water.)
3. way̓ ixiʔ stkw̓upx̄nsəɫx̄, ixiʔ sɬʔāmsəɫx̄ n̄xmniwsəsəɫx̄ ixiʔ aʔ čtyap . (They all rushed, and looked on both sides of the running water.)
3. pəp̄ir̄p̄rt - flexible
sʔaʔúms:
1. iʔ tkɫɫɫmikst̄ns taʔliʔ pəp̄ir̄p̄rt uɬ tiȳt̄ym̄t aksph̄ám, ixiʔ ʰast kɫ sk̄uɫm̄ t kʷil̄st̄n̄. (The willow branches bend easily, so they are good for making a sweathouse.)
2. iʔ kʷiɬt̄ iʔ sqilxʷ taʔliʔ pəp̄ir̄p̄rt . (Some people are very flexible.)
3. n̄yʕāyp̄ k̄n̄ čkʷap. lut k̄n̄ ta čpəp̄ir̄p̄rt . (I am stiff. I'm not flexible.)
4. p̄nām̄ / p̄nānt̄ - to bend
s̄n̄ʔas̄l̄m̄iws: p̄np̄nām̄ / p̄np̄nānt̄
skʷɫ̄stīt̄n̄: p̄nm̄ix / p̄n̄htikʷ (affirmative singular); lut aksph̄ám (neg. singular); p̄nm̄iwi / p̄n̄htíkʷi (affirmative plural); lut ksp̄np̄nāmp̄ / lut ksp̄n̄htíp̄ (neg. plural)
sčk̄t̄īȳsts:
1. k̄n̄ p̄nām̄, kʷ p̄nām̄, p̄nām̄, kʷu p̄nām̄, p̄ p̄nām̄, p̄nām̄əɫx̄
2. k̄n̄ čp̄nām̄, kʷ čp̄nām̄, čp̄nām̄, kʷu čp̄nām̄, p̄ čp̄nām̄, čp̄nām̄əɫx̄
3. k̄n̄ sp̄nm̄ix, kʷ sp̄nm̄ix, sp̄nm̄ix, kʷu sp̄nm̄ix, p̄ sp̄nm̄ix, sp̄nm̄ixəɫx̄
4. k̄n̄ səčp̄nm̄ix, kʷ səčp̄nm̄ix, səčp̄nm̄ix, kʷu səčp̄nm̄ix, p̄ səčp̄nm̄ix, səčp̄nm̄ixəɫx̄
5. k̄n̄ ksp̄nm̄ixaʔx̄, kʷ sp̄nm̄ixaʔx̄, ksp̄nm̄ixaʔx̄, kʷu ksp̄nm̄ixaʔx̄, p̄ sp̄nm̄ixaʔx̄, ksp̄nm̄ixaʔx̄əɫx̄
6. k̄n̄ ksəčp̄nm̄ixaʔx̄, kʷ səčp̄nm̄ixaʔx̄, ksəčp̄nm̄ixaʔx̄, kʷu ksəčp̄nm̄ixaʔx̄, p̄ səčp̄nm̄ixaʔx̄, ksəčp̄nm̄ixaʔx̄əɫx̄
7. p̄n̄ht̄īn̄, p̄n̄ht̄ixʷ, p̄n̄ht̄is, p̄n̄ht̄im̄, p̄n̄ht̄ip̄, p̄n̄ht̄isəɫx̄
8. čp̄n̄st̄īn̄, čp̄n̄st̄ixʷ, čp̄n̄st̄is, čp̄n̄st̄im̄, čp̄n̄st̄ip̄, čp̄n̄st̄isəɫx̄
9. isph̄ám̄, asph̄ám̄, sp̄n̄ht̄is, sp̄n̄ht̄im̄, sp̄n̄ht̄ip̄, sp̄n̄ht̄isəɫx̄
10. isəčp̄nām̄, asəčp̄nām̄, səčp̄n̄ht̄is, səčp̄n̄ht̄im̄, səčp̄n̄ht̄ip̄, səčp̄n̄ht̄isəɫx̄
11. iksp̄h̄ám̄, aksph̄ám̄, ksp̄n̄ht̄is, ksp̄n̄ht̄im̄, ksp̄n̄ht̄ip̄, ksp̄n̄ht̄isəɫx̄
12. iksəčp̄nām̄, aksəčp̄nām̄, ksəčp̄n̄ht̄is, ksəčp̄n̄ht̄im̄, ksəčp̄n̄ht̄ip̄, ksəčp̄n̄ht̄isəɫx̄
13. isph̄ám̄, asph̄ám̄, sp̄nāms̄, sp̄nāmt̄ət̄, sp̄nāmp̄, sp̄nāms̄əɫx̄
14. isəčp̄nām̄, asəčp̄nām̄, səčp̄nāms̄, səčp̄nāmt̄ət̄, səčp̄nāmp̄, səčp̄nāms̄əɫx̄
15. iksp̄h̄ám̄, aksph̄ám̄, ksp̄nāms̄, ksp̄nāmt̄ət̄, ksp̄nāmp̄, ksp̄nāms̄əɫx̄
16. iksəčp̄nām̄, aksəčp̄nām̄, ksəčp̄nāms̄, ksəčp̄nāmt̄ət̄, ksəčp̄nāmp̄, ksəčp̄nāms̄əɫx̄
17. isčp̄ān̄, asčp̄ān̄, sčpāns̄, sčpānt̄ət̄, sčpān̄mp̄, sčpāns̄əɫx̄
18. iksčp̄ān̄, aksčp̄ān̄, ksčpāns̄, ksčpānt̄ət̄, ksčpān̄mp̄, ksčpāns̄əɫx̄
sʔaʔúms:
1. iʔ tkɫɫɫmikst̄ns taʔliʔ p̄əp̄ir̄p̄rt uɬ tiȳt̄ym̄t aksp̄h̄ám̄ , ixiʔ ʰast kɫ sk̄uɫm̄ t kʷil̄st̄n̄. (The willow branches bend easily, so they are good for making a sweathouse.)
2. wām̄ č̄n̄čq̄ist̄n̄ iʔ w̄l̄w̄līm̄ uɬ n̄yʕāyp̄ čp̄nān̄ . (I try to hammer this nail in and it bends.)
3. p̄np̄ān̄ht̄ixʷ iʔ q̄ȳmīn̄ uɬ kʷɫ̄n̄únt̄xʷ ta kɬtuxʷt̄. (Bend the paper many times and you will make an airplane.)
5. ʰw̄it̄čaʔm̄ - to dry meat
s̄n̄ʔas̄l̄m̄iws: ʰw̄ʰw̄it̄čaʔm̄
skʷɫ̄stīt̄n̄: ʰw̄it̄čaʔx̄ / ʰw̄it̄čaʔnt̄ (affirmative singular); lut aksʰw̄it̄čaʔm̄ (neg. singular); ʰw̄it̄čaʔwi / ʰw̄it̄čaʔnt̄i (affirmative plural); lut ksʰw̄it̄čaʔmp̄ / lut ksʰw̄it̄čaʔnt̄p̄ (neg. plural)

sčkʔiʔsts:

1. kñ ʔwítcaʔm, kʷ ʔwítcaʔm, ʔwítcaʔm, kʷu ʔwítcaʔm, p ʔwítcaʔm, ʔwítcaʔmǎlx
2. kñ čʔwítcaʔm, kʷ čʔwítcaʔm, čʔwítcaʔm, kʷu čʔwítcaʔm, p čʔwítcaʔm, čʔwítcaʔmǎlx
3. kñ sʔwítcaʔx, kʷ sʔwítcaʔx, sʔwítcaʔx, kʷu sʔwítcaʔx, p sʔwítcaʔx, sʔwítcaʔxǎlx
4. kñ səčʔwítcaʔx, kʷ səčʔwítcaʔx, səčʔwítcaʔx, kʷu səčʔwítcaʔx, p səčʔwítcaʔx, səčʔwítcaʔxǎlx
5. kñ ksʔwítcaʔaʔx, kʷ sʔwítcaʔaʔx, ksʔwítcaʔaʔx, kʷu ksʔwítcaʔaʔx, p sʔwítcaʔaʔx, ksʔwítcaʔaʔxǎlx
6. kñ ksəčʔwítcaʔaʔx, kʷ səčʔwítcaʔaʔx, ksəčʔwítcaʔaʔx, kʷu ksəčʔwítcaʔaʔx, p səčʔwítcaʔaʔx, ksəčʔwítcaʔaʔxǎlx
7. ʔwítcaʔn, ʔwítcaʔntxʷ, ʔwítcaʔs, ʔwítcaʔntm, ʔwítcaʔntp, ʔwítcaʔsǎlx
8. čʔwítcaʔstn, čʔwítcaʔstxʷ, čʔwítcaʔsts, čʔwítcaʔstm, čʔwítcaʔstp, čʔwítcaʔstsǎlx
9. isʔwítcaʔm, asʔwítcaʔm, sʔwítcaʔs, sʔwítcaʔntm, sʔwítcaʔntp, sʔwítcaʔsǎlx
10. isəčʔwítcaʔm, asəčʔwítcaʔm, səčʔwítcaʔs, səčʔwítcaʔntm, səčʔwítcaʔntp, səčʔwítcaʔsǎlx
11. iksʔwítcaʔm, aksʔwítcaʔm, ksʔwítcaʔs, ksʔwítcaʔntm, ksʔwítcaʔntp, ksʔwítcaʔsǎlx
12. iksəčʔwítcaʔm, aksəčʔwítcaʔm, ksəčʔwítcaʔs, ksəčʔwítcaʔntm, ksəčʔwítcaʔntp, ksəčʔwítcaʔsǎlx
13. isʔwítcaʔm, asʔwítcaʔm, sʔwítcaʔms, sʔwítcaʔmtət, sʔwítcaʔmp, sʔwítcaʔmsǎlx
14. isəčʔwítcaʔm, asəčʔwítcaʔm, səčʔwítcaʔms, səčʔwítcaʔmtət, səčʔwítcaʔmp, səčʔwítcaʔmsǎlx
15. iksʔwítcaʔm, aksʔwítcaʔm, ksʔwítcaʔms, ksʔwítcaʔmtət, ksʔwítcaʔmp, ksʔwítcaʔmsǎlx
16. iksəčʔwítcaʔm, aksəčʔwítcaʔm, ksəčʔwítcaʔms, ksəčʔwítcaʔmtət, ksəčʔwítcaʔmp, ksəčʔwítcaʔmsǎlx
17. isčʔwítcaʔ, asčʔwítcaʔ, sčʔwítcaʔs, sčʔwítcaʔtət, sčʔwítcaʔmp, sčʔwítcaʔsǎlx
18. iksčʔwítcaʔ, aksčʔwítcaʔ, ksčʔwítcaʔs, ksčʔwítcaʔtət, ksčʔwítcaʔmp, ksčʔwítcaʔsǎlx

sʔaʔúms:

1. tə ʔwǎwt iʔ sʔəčʔiʔs, ʔast kl̥ **sʔwítcaʔm**. (When the wood is dry, it is good for drying and smoking meat.)
2. inʔást iʔ **sʔwítcaʔm**. (I like to dry meat)
3. sílxʷaʔ **isnʔwítcaʔm**. (I have a big drying rack.)

6. paʔnt / paʔm- scrape**sñʔasímiʔs:** pʔpaʔnt / pʔpaʔm

skʷístiʔn: paʔx / paʔnt (affirmative singular); lut akspaʔm (neg. singular); páxwi / páxnti (affirmative plural); lut kspaʔmp / lut kspaʔntp (neg. plural)

sčkʔiʔsts:

1. kñ paʔm, kʷ paʔm, paʔm, kʷu paʔm, p paʔm, paʔmǎlx
2. kñ čpaʔm, kʷ čpaʔm, čpaʔm, kʷu čpaʔm, p čpaʔm, čpaʔmǎlx
3. kñ spaʔx, kʷ spaʔx, spaʔx, kʷu spaʔx, p spaʔx, spaʔxǎlx
4. kñ səčpaʔx, kʷ səčpaʔx, səčpaʔx, kʷu səčpaʔx, p səčpaʔx, səčpaʔxǎlx
5. kñ kspaʔaʔx, kʷ spaʔaʔx, kspaʔaʔx, kʷu kspaʔaʔx, p spaʔaʔx, kspaʔaʔxǎlx
6. kñ ksəčpaʔaʔx, kʷ səčpaʔaʔx, ksəčpaʔaʔx, kʷu ksəčpaʔaʔx, p səčpaʔaʔx, ksəčpaʔaʔxǎlx
7. paʔn, paʔntxʷ, paʔs, paʔntm, paʔntp, paʔsǎlx
8. čpaʔstn, čpaʔstxʷ, čpaʔsts, čpaʔstm, čpaʔstp, čpaʔstsǎlx
9. ispaʔm, aspaʔm, spaʔs, spaʔntm, spaʔntp, spaʔsǎlx
10. isəčpaʔm, asəčpaʔm, səčpaʔs, səčpaʔntm, səčpaʔntp, səčpaʔsǎlx
11. ikspaʔm, akspaʔm, kspaʔiʔs, kspaʔntm, kspaʔntp, kspaʔiʔsǎlx
12. iksəčpaʔm, aksəčpaʔm, ksəčpaʔs, ksəčpaʔntm, ksəčpaʔntp, ksəčpaʔsǎlx
13. ispaʔm, aspaʔm, spaʔms, spaʔmtət, spaʔmp, spaʔmsǎlx
14. isəčpaʔm, asəčpaʔm, səčpaʔms, səčpaʔmtət, səčpaʔmp, səčpaʔmsǎlx
15. ikspaʔm, akspaʔm, kspaʔs, kspaʔntm, kspaʔntp, kspaʔsǎlx
16. iksəčpaʔm, aksəčpaʔm, ksəčpaʔs, ksəčpaʔntm, ksəčpaʔntp, ksəčpaʔsǎlx

17. isčpáx, asčpáx, sčpaḡs, sčpaḡtət, sčpaḡrhp, sčpaḡsəlx
18. iksčpáx, aksčpáx, ksčpaḡs, ksčpaḡtət, ksčpaḡrhp, ksčpaḡsəlx
sʔaʔúms:
1. kʷu čkʷulm t mrimstn tl kikiʔtniʔp, paḡntm iʔ ktiʷútms iʔ kiʔlilxʷ. (We use the inside of the bark to make medicine.)
2. kʷ ʔa čxʷikʷm, papáḡnt uʔ pñkiñ ḡwaw. (When you're tanning hides you scrape at it until its dry.)
3. čnpaḡsts iʔ ḡčəwíxaʔtn miʔ sič ḡtyntis iʔ siwtkʷ. (They scrape the irrigation ditch so the water will then flow.)
7. sčʔix- fever
sñʔaslmíws: sčaʔčʔix
sʔaʔúms:
1. kʷu kʷulm ta lti tl kiʔlilxʷ ixiʔ ḡast kl sqilqn km kl sčʔix . (We make tea made of willow bark helps a headache or a fever.)
2. tiʔ kʷmiʔ kiʔ čʔix iʔ skʷalt, uʔ aʔiʔ ʔamáp iʔ smikʷt uʔ axáʔ iʔ sxʷuynt. (At once it got warm and sunny, and the snow and the ice melted.)
3. tiʔ sčʔixs iliʔ útiʔ ʔaʔxʷiskiʔt. (He got warmed up and rested.)
8. wəḡwáḡiʔp- mock orange
sʔaʔúms:
1. iʔ wəḡwáḡiʔp taʔ čkl čilkst km ʔupñkst sčuxán iʔ kswsxnalqʷs. (The mock orange grows from five to ten feet tall.)
2. ʔə ḡʷushtxʷ iʔ wəḡwáḡiʔp uʔ ḡʷusthtxʷ aḡəpəqíntn. (If you make suds from the mock orange you can use it in your hair.)
3. ḡsḡast pəpqiʔ iʔ sčaʔákʷs iʔ wəḡwáḡiʔp . (The mock orange have beautiful white flowers.)
9. tətqíʔəmíx- short plant
sñʔaslmíws: tətəqtqíʔəmíx
sʔaʔúms:
1. iʔ sčrsitməlx tətqíʔəmíx uʔ iʔ pačkts čkpaʔxʷikst. (The Oregon grape is a low bush with shiny green leaves.)
2. iʔ kʷiʔt iʔ siyaʔ iʔ sʔums tətqíʔəmíx . (One variety of saskatoon is called short bush.)
3. xʷit t tətəqtqíʔəmíx iliʔ í ḡxaʔčínms iʔ čitxʷsəlx. (There are a lot of low bushes in front of their house.)
10. kpaʔxʷikst- shiny leaves
sñʔaslmíws: kpaʔpaʔxʷikst
sʔaʔúms:
1. iʔ sčrsitməlx tətqíʔəmíx uʔ iʔ pačkts čkpaʔxʷikst . (The Oregon grape is a low bush with shiny green leaves.)
2. iʔ smúkʷaʔxñ lut ʔa čkpaʔxʷikst . (Arrowleaf balsam root does not have shiny leaves.)
3. stím ixiʔ čkpaʔxʷikst ? (What is that with the shiny leaves?)
11. kčrus- sour berry
sñʔaslmíws: kčrus
sʔaʔúms:
1. taʔliʔ kčrus iʔ sčrsitməlx, naḡnt aksʔaʔətnún. (The Oregon grape berries are very sour, but you can eat them.)

2. inqáqna? čitsts i? kčřčrus . (My grandma eats sour berries.)
3. kčřčrus ixí?, ha? krń ? (Those are sour, aren't they?)
12. nkʷri?kʷ - yellow liquid
sñʔaslmíwś : nkʷřkʷri?kʷ
sʔaʔúřś :
1. i? sʔaʰwǐps i? sčrsitmǎlx čkʷulř t nkʷri?kʷ ntqitkʷtn, ili? čntqitkʷstxw i? stirm uť kʷri?i? . (The roots of the Oregon grape are used to make yellow dye for coloring things yellow.)
2. ʔumśǎlx nkʷri?kʷ i? tǐkʷt áfi? la?kín uť ntʔamkʷ i? tǐkʷt. (They call this lake Yellow Lake because sometimes it clouds up.)
3. npkʷitkʷnt i? siwťkʷ t ntxitkʷ mǎřwi?nt uť nkʷri?ikʷ. (Pour juice mix in water and it will turn yellow.)
13. ntqitkʷtn - dye
sñʔaslmíwś : ntǎqtqitkʷtn
sʔaʔúřś :
1. i? sʔaʰwǐps i? sčrsitmǎlx čkʷulř t nkʷri?kʷ ntqitkʷtn, ili? čntqitkʷstxw i? stirm uť kʷri?i? . (The roots of the Oregon grape are used to make yellow dye for coloring things yellow.)
2. xʷuʔúśm i? ntǎqtqitkʷtn. (There is a variety of dyes.)
3. ntqitkʷntxw asípi? Ĩ ntqitkʷtn uť čřixʷǎxʷlř i? sčaknǐlxʷś. (You put your hide in dye and it changes its color.)
14. ntqitkʷnt / ntqitkʷm - submerge in water
sñʔaslmíwś : ntǎqtqitkʷnt / ntǎqtqitkʷm
skʷłstiř : ntqitkʷx / ntqitkʷnt (affirmative singular); lut aksntqitkʷm (neg. singular); ntqitkʷwi / ntqitkʷnti (affirmative plural); lut kśntqitkʷmp / lut kśntqitkʷntp (neg. plural)
sčkřiřś :
1. kń ntqitkʷm, kʷ ntqitkʷm, ntqitkʷm, kʷu ntqitkʷm, p ntqitkʷm, ntqitkʷmǎlx
2. kń čntqitkʷm, kʷ čntqitkʷm, čntqitkʷm, kʷu čntqitkʷm, p čntqitkʷm, čntqitkʷmǎlx
3. kń sntqitkʷx, kʷ sntqitkʷx, sntqitkʷx, kʷu sntqitkʷx, p sntqitkʷx, sntqitkʷxǎlx
4. kń sǎčntqitkʷx, kʷ sǎčntqitkʷx, sǎčntqitkʷx, kʷu sǎčntqitkʷx, p sǎčntqitkʷx, sǎčntqitkʷxǎlx
5. kń kśntqitkʷaʔx, kʷ sntqitkʷaʔx, kśntqitkʷaʔx, kʷu kśntqitkʷaʔx, p sntqitkʷaʔx, kśntqitkʷaʔxǎlx
6. kń ksǎčntqitkʷaʔx, kʷ sǎčntqitkʷaʔx, ksǎčntqitkʷaʔx, kʷu ksǎčntqitkʷaʔx, p sǎčntqitkʷaʔx, ksǎčntqitkʷaʔxǎlx
7. ntqitkʷn, ntqitkʷntxw, ntqitkʷś, ntqitkʷntm, ntqitkʷntp, ntqitkʷśǎlx
8. čntqitkʷstn, čntqitkʷstxw, čntqitkʷsts, čntqitkʷstm, čntqitkʷstp, čntqitkʷstsǎlx
9. isntqitkʷm, asntqitkʷm, sntqitkʷś, sntqitkʷntm, sntqitkʷntp, sntqitkʷśǎlx
10. isǎčntqitkʷm, asǎčntqitkʷm, sǎčntqitkʷś, sǎčntqitkʷntm, sǎčntqitkʷntp, sǎčntqitkʷśǎlx
11. iksntqitkʷm, aksntqitkʷm, kśntqitkʷiʔś, kśntqitkʷntm, kśntqitkʷntp, kśntqitkʷiʔśǎlx
12. iksǎčntqitkʷm, aksǎčntqitkʷm, ksǎčntqitkʷiʔś, ksǎčntqitkʷntm, ksǎčntqitkʷntp, ksǎčntqitkʷiʔśǎlx
13. isntqitkʷm, asntqitkʷm, sntqitkʷms, sntqitkʷmtǎt, sntqitkʷmp, sntqitkʷmsǎlx
14. isǎčntqitkʷm, asǎčntqitkʷm, sǎčntqitkʷms, sǎčntqitkʷmtǎt, sǎčntqitkʷmp, sǎčntqitkʷmsǎlx
15. aksntqitkʷm, aksntqitkʷm, kśntqitkʷms, kśntqitkʷmtǎt, kśntqitkʷmp, kśntqitkʷmsǎlx
16. aksǎčntqitkʷm, aksǎčntqitkʷm, ksǎčntqitkʷms, ksǎčntqitkʷmtǎt, ksǎčntqitkʷmp, ksǎčntqitkʷmsǎlx
17. isčntqitkʷ, asčntqitkʷ, sčntqitkʷś, sčntqitkʷtǎt, sčntqitkʷmp, sčntqitkʷśǎlx
18. iksčntqitkʷ, aksčntqitkʷ, ksčntqitkʷś, ksčntqitkʷtǎt, ksčntqitkʷmp, ksčntqitkʷśǎlx
sʔaʔúřś :
1. i? sʔaʰwǐps i? sčrsitmǎlx čkʷulř t nkʷri?kʷ ntqitkʷtn, ili? čntqitkʷstxw i? stirm uť kʷri?i? . (The roots of the Oregon

grape are used to make yellow dye for coloring things yellow.)
2. h̓təq̓itk̓w̓nt asípi? mi? h̓h̓rap. (Put your hides in the water to soak.)
3. q̓sápi? ksč̓h̓tq̓itk̓w̓s mi? sič h̓rap. (It has to be in the water a long time before it soaks in.)
15. t̓m̓t̓m̓ni?ítp - snow berry bush
s̓h̓?as̓l̓m̓íw̓s: t̓m̓t̓m̓ni?ítp
s̓?a?úw̓s:
1. i? t̓m̓t̓m̓ni?ítp čplai̓ y̓sat ta?k̓ín, í y̓sač̓íns i? čəč̓w̓íxa?, í a? č̓c̓ícaí. (Snowberry bushes grow by creeks and in the forest.)
2. pəq̓piq i? s̓p̓y̓qa+qs i? t̓m̓t̓m̓ni?ítp . (The snowberry has white berries.)
3. i? t̓m̓t̓m̓ni?ítp i? s̓p̓y̓qa+qs i? s̓?i+h̓s i? x̓w̓a?x̓w̓a?y̓ú+. (Snowberries are food for blue grouse.)
16. h̓x̓l̓tisx̓h̓ - seed (internal seed/pit)
s̓h̓?as̓l̓m̓íw̓s: h̓x̓l̓tisx̓h̓
s̓?a?úw̓s:
1. i? s̓p̓y̓qa+qs pəq̓piq u+ t̓k̓as̓l̓ús i? h̓x̓l̓tisx̓h̓s . (The berries are white with two seeds inside.)
2. i? k̓w̓íłt i? siya? x̓w̓?it i? h̓x̓l̓tisx̓h̓s . (Some sarvice berries have a lot of seeds inside.)
3. ča?k̓w̓ t̓ə h̓t̓k̓w̓íla?x̓w̓h̓tx̓w̓ i? h̓x̓l̓tisx̓h̓ u+ čplai̓. (If you plant the seed in the ground it grows.)
17. t̓m̓t̓m̓ni?íp - snow berry (fruit)
s̓h̓?as̓l̓m̓íw̓s: t̓m̓t̓m̓ni?íp
s̓?a?úw̓s:
1. t̓m̓t̓m̓ni?íp i? s̓k̓w̓s̓k̓w̓istsəlx̓. (They are called snowberries.)
2. i? t̓m̓t̓m̓ni?íp i? s̓p̓y̓qa+qs i? s̓?i+h̓s i? ?a+ skək̓s̓áka?. (The birds eat snowberries.)
3. aks̓h̓p̓ús̓m̓ i? t̓m̓t̓m̓ni?íp t̓ ak+łt̓i?̓. (You can boil snowberries for your tea.)
18. h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓ - wash hair
s̓h̓?as̓l̓m̓íw̓s: h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓
sk̓w̓ísti+h̓: h̓q̓w̓a?q̓ín̓x̓ / h̓q̓w̓a?q̓ín̓t̓ (affirmative singular); lut aks̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓ (neg. singular); h̓q̓w̓a?q̓ín̓wi / h̓q̓w̓a?q̓ín̓ti (affirmative plural); lut ks̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓p̓ / lut ks̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓tp̓ (neg. plural)
sč̓k̓t̓?i̓y̓sts:
1. k̓h̓ h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, k̓w̓ h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, k̓w̓u h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, p̓ h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓əlx̓
2. k̓h̓ č̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, k̓w̓ č̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, č̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, k̓w̓u č̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, p̓ č̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, č̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓əlx̓
3. k̓h̓ s̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓x̓, k̓w̓ s̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓x̓, s̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓x̓, k̓w̓u s̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓x̓, p̓ s̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓x̓, s̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓x̓əlx̓
4. k̓h̓ səč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓x̓, k̓w̓ səč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓x̓, səč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓x̓, k̓w̓u səč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓x̓, p̓ səč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓x̓, səč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓x̓əlx̓
5. k̓h̓ ks̓h̓q̓w̓a?q̓ína?x̓, k̓w̓ s̓h̓q̓w̓a?q̓ína?x̓, ks̓h̓q̓w̓a?q̓ína?x̓, k̓w̓u ks̓h̓q̓w̓a?q̓ína?x̓, p̓ s̓h̓q̓w̓a?q̓ína?x̓, ks̓h̓q̓w̓a?q̓ína?x̓
6. k̓h̓ ksəč̓h̓q̓w̓a?q̓ína?x̓, k̓w̓ səč̓h̓q̓w̓a?q̓ína?x̓, ksəč̓h̓q̓w̓a?q̓ína?x̓, k̓w̓u ksəč̓h̓q̓w̓a?q̓ína?x̓, p̓ səč̓h̓q̓w̓a?q̓ína?x̓, ksəč̓h̓q̓w̓a?q̓ína?x̓
7. h̓q̓w̓a?q̓ín̓, h̓q̓w̓a?q̓ín̓tx̓w̓, h̓q̓w̓a?q̓ís̓, h̓q̓w̓a?q̓ín̓t̓m̓, h̓q̓w̓a?q̓ín̓tp̓, h̓q̓w̓a?q̓ís̓əlx̓
8. č̓h̓q̓w̓a?q̓íst̓h̓, č̓h̓q̓w̓a?q̓íst̓x̓w̓, č̓h̓q̓w̓a?q̓íst̓s̓, č̓h̓q̓w̓a?q̓íst̓r̓m̓, č̓h̓q̓w̓a?q̓íst̓p̓, č̓h̓q̓w̓a?q̓íst̓s̓əlx̓
9. is̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, as̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, s̓h̓q̓w̓a?q̓ís̓, s̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓t̓m̓, s̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓tp̓, s̓h̓q̓w̓a?q̓ís̓əlx̓
10. isəč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, asəč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, səč̓h̓q̓w̓a?q̓ís̓, səč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓t̓m̓, səč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓tp̓, səč̓h̓q̓w̓a?q̓ís̓əlx̓
11. iks̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, aks̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, ks̓h̓q̓w̓a?q̓íi?̓s̓, ks̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓t̓m̓, ks̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓tp̓, ks̓h̓q̓w̓a?q̓íi?̓s̓əlx̓
12. iksəč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, aksəč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, ksəč̓h̓q̓w̓a?q̓íi?̓s̓, ksəč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓t̓m̓, ksəč̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓tp̓, ksəč̓h̓q̓w̓a?q̓íi?̓s̓əlx̓
13. is̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, as̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓, s̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓s̓, s̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓t̓ə̓t̓, s̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓p̓, s̓h̓q̓w̓a?q̓ín̓m̓s̓əlx̓

14. isəčnq̣ʷaʔqínm̐, asəčnq̣ʷaʔqínm̐, səčnq̣ʷaʔqínms̐, səčnq̣ʷaʔqínmtət, səčnq̣ʷaʔqínmp̐, səčnq̣ʷaʔqínmsəlx̐
15. ikshq̣ʷaʔqínm̐, akshq̣ʷaʔqínm̐, kshq̣ʷaʔqínms̐, kshq̣ʷaʔqínmtət, kshq̣ʷaʔqínmp̐, kshq̣ʷaʔqínmsəlx̐
16. iksəčnq̣ʷaʔqínm̐, aksəčnq̣ʷaʔqínm̐, ksəčnq̣ʷaʔqínms̐, ksəčnq̣ʷaʔqínmtət, ksəčnq̣ʷaʔqínmp̐, ksəčnq̣ʷaʔqínmsəlx̐
17. isčnq̣ʷaʔqín, asčnq̣ʷaʔqín, sčnq̣ʷaʔqíns̐, sčnq̣ʷaʔqínmtət, sčnq̣ʷaʔqínmp̐, sčnq̣ʷaʔqínsəlx̐
18. iksčnq̣ʷaʔqín, aksčnq̣ʷaʔqín, ksčnq̣ʷaʔqíns̐, ksčnq̣ʷaʔqínmtət, ksčnq̣ʷaʔqínmp̐, ksčnq̣ʷaʔqínsəlx̐
sʔaʔúms̐:
1. iʔ spýqatq̣ ʔast kl̐ sñq̣ʷaʔqínm̐ . (The berries are good for washing your hair.)
2. ʔʷusñtxʷ uʔ kʷ ñq̣ʷaʔqínm̐ . (Suds it then wash your hair.)
3. ɣʔayʔatəlx̐ ñq̣ʷaʔq̣ʷaʔqínm̐əlx̐ . (They all washed their hair.)
19. ñylxʷupstñ spučt- diaper rash
sñʔaslmíw̐s: ñylxʷupstñ spučt
sʔaʔúms̐:
1. ixíʔ nixʷ ʔast kl̐ ñylxʷupstñ spučt . (They can also be a good medicine for diaper rash.)
2. lut čkʔʔistxʷ añʔuʔtílaʔt iʔ ñylxʷupstñs̐ uʔ čpəčučt . (If you don't change your baby's diaper it will get diaper rash.)
3. ʔa čkʔʔitxʷ iʔ ñylxʷupstñs̐ uʔ čñciw̐pstxʷ ixíʔ uʔ lut kspučts̐ . (When you change her diaper and wash her butt then she won't get a rash.)
20. kčəčmikst- small leaves
sʔaʔúms̐:
1. kʔaʔmúlaʔxʷ ʔa čplał uʔ kčəčmikst iʔ pačkʔts̐ t̥iʔ čkpaʔpaʔxʷíkst. (It grows close to the ground and has small, shiny green leaves.)
2. iʔ m̐lm̐t̥it̥p̐ kčəčmikst uʔ čym̐yuməlx̐ iʔ pačkʔts̐. (The aspen trees have small leaves that flutter.)
3. iʔ kʷiłt̥ iʔ sqilxʷ kčəčmikaʔst . (Some people have small hands.)
21. ll̥iw̥l̥x- little bell
sñʔaslmíw̐s: ll̥iw̥l̥x
sʔaʔúms̐:
1. iʔ skʷlsiʔm̐lx̐ iʔ sčaʔákʷs̐ hañ uʔ čxiʔ iʔ t̥ ll̥iw̥l̥l̥iw̥l̥x̐ . (The kinnikinnik flowers are pink and shaped like little bells.)
2. in̥kəkwápaʔ kʔll̥iw̥l̥l̥iw̥l̥x̐ . (My dog has a little bell.)
3. iʔ ɣlm̐xʷm̐ l̥matá aʔ čl̥iw̥l̥l̥iw̥l̥x̐. (The lead sheep has a bell.)

11. i? piyśá?

s?a?úms

spańyál	Spanish
wpúla?x ^w	thick forest
čtúla?x ^w	cold land
čxíkmńčut	circling
kʔśaílmín	pole / fence post
miʔm	rest
kʔqix ^w ńt	defend / protect
ǰmńknwix ^w	to mate
ślx ^w a?twílx	become big
čx ^w pmstím / x ^w pańt	spread something
čtaǰ	marked / striped
kǰumǰs	brown tail
kǰśa?ps	grey tail
čtax ^w tlwís	fly around
čxíxaláák	circle around
taq	go out of sight
tx ^w uymńt	approach
tk ^w ńk ^w ńtwix ^w	hold onto each other
čtpań	lay egg
kʔəǰíxqńlt	lay on egg
čkʔiǰśálx ^w	spotted
ńxćxćip	tough egg
kǰńtím / kǰpańt	peck / to pinch
kýlx ^w íca?	shell
?ačəčq?íst	able to get out
?ańčút	feed oneself
msʔə?apnkstásqt	forty days
tx ^w əx ^w ti?st	able to fly

smýmaǰ

i? piyśá? yśat ta?kín čk^wliwt, tǰ ń?iǰltk uʔ kǰ swtímtk ksǰań tǰ spańyál trńx^wúla?x^w. i? piyśá? ǰastsəlx la?kín ǰsúla?x^w kśćlćal ilí? čkańmńtíws. i? piyśá? lut ǰmńksəlx i? wpúla?x^w uʔ lut ǰmńksəlx i? čtúla?x^w. ʔa čla?kín čwikstrń i? piyśá? čxáíkmńčut í stkmasqt. naǰmń čwikstrń čkańtíws í a? čćlćal kń í kʔśaílmín. čxílń ití? ʔa čpiǰń, kańtíws uʔ čśačsts i? čəčama?ʔt i? tmix^w kń i? skəkśaka?, čk^wńnusts uʔ čitsts. i? piyśá? ǰs?itńs i? spəplína?, i? sxǰutx uʔ i? k^wiǰt i? čəčama?ʔt tmix^w. ʔa čx^w?it i? kwsśxsnups i? piyśá? čk^wńnusts uʔ čitsts. nix^w i? sǰ^wyups na?ʔ kǰkǰxiws ixí? čk^wńnusts i? piyśá?. ʔa č?istkń uʔ xćtwílx ʔa kśačxćíns, i? piyśá? wńix^w čpiǰń mi? put i? ks?itńs. í sǰǰśalt ka? čpiǰń i? piyśá? uʔ ńk^wək^w?ač uʔ čmiʔm. ha? pńkín čnixírmstx^w ʔa čśačśáǰpń i? piyśá? ? i? piyśá? ččśačśáǰpń ʔa čkʔqix^wst i? trńx^wúla?x^ws tǰ k^wiǰt i?	Spanish thick forest; cold land circling; pole rest defend
---	--

skəkśáka?, ƒa čǵmǵknwixʷ, ƒa člaʔkín ƒa čpiǵm. iʔ piyśá? ƒa čǵǵap wayǵ slxʷaʔtwilx, iʔ snǵmikǵs ǵʷśay uʔ iʔ kǵxʷutrǵs piq uʔ čtəpǵtǵp. kǵ ʔasíl sčuxáǵ iʔ kstikʷlǵʷs iʔ piyśá?, iʔ skwaxǵs ƒa čxʷupǵstís kǵ mus sčuxáǵ iʔ kswəswisxǵs tǵ nǵamqǵ uʔ nǵamqǵ. iʔ syupsts iʔ piyśá? tiʔ kʷil uʔ čtəpǵ t ǵʷśay iʔ nǵamqǵs iʔ syupsts, naǵmǵ iʔ kʷilǵ iʔ piyśá? kǵpǵrǵps kǵm kǵpśaʔps. iʔ tkətmilxʷ piyśá? čmisilxʷaʔ kiʔ tǵ sqǵtmixʷ uʔ wayǵ čkǵqixʷsts iʔ misǵkʷəkyúmaʔ sǵmǵkáws tǵ xmiǵ. ƒa čǵswčǵnmist iʔ piyśá?, čǵtiǵws čtəxʷtlwís, čxǵlǵalǵkək ƒa nǵwist. iʔ sqǵtmixʷ tiʔ ilǵ uʔ čyaxʷt, tiʔ taq uʔ ilǵ ƒnǵwas. kʷinx kstiʔǵlǵilǵs, tǵ anwǵʔst txʷuyǵm iʔ tkətmilxʷ. iliʔ tkasílǵm tkʷǵkʷǵntwixʷ iʔ iʔ sčuxčuxáǵs uʔ čśśasśát ta čkǵ trǵxʷúlaʔxʷ. ixiʔ ƒa čǵǵaspsǵmǵlǵ. ƒa nǵwist aʔ ččal kǵm iʔ aʔ čǵlǵqʷus kaʔ čkʷulǵm t kśǵǵaʔúsaʔtǵs iʔ piyśá?. iʔ t sǵəǵčǵi? naʔt kǵiʔilǵxʷ aʔ čkʷulǵmsts kǵ nǵaʔúsaʔtǵs. iʔ smamʔǵm nǵaślǵp kǵm nǵaʔtǵlǵp ƒa čtəpǵm. ixiʔ uʔ kǵtəǵlǵxqǵnilǵ mat kǵ kaʔtǵiʔupǵnkstásǵt mǵ kʷlǵkʷulǵ iʔ pəpśaspəs. iʔ ʔaʔúsaʔ pəpǵpiq čkǵtǵǵǵálxʷ t pǵm. iʔ ʔaʔúsaʔs iʔ piyśá? nǵxčǵcip. ƒa ktǵkʷliʔs ƒa kśkʷlǵkʷúllaʔx iʔ pəpśaspəs, naqś kǵm ʔasíl sǵlǵǵalǵt kśkǵpǵtis iʔ kǵylxʷícaʔs miʔ sič ʔačəčǵǵist. iʔ piyśá? pəpśaspəs pəpǵpiq uʔ əčkǵwǵpícaʔ ƒa čxǵtǵiʔ ƒa kʷlǵkʷulǵ. lut ƒa čtuxʷtǵlx kǵm čtəamčǵut, čtəamstǵm t ǵəǵəǵǵǵaps. kǵ mstəʔapǵnkstásǵt iʔ piyśá? pəpśaspəs txʷəxʷtiʔst ixiʔ uʔ spiǵmǵs kǵ čniʔts.	mate; become big spreads marked; brown tail; gray tail fly around; circle go out of sight; approach hold onto each other lay egg; lay on eggs spotted; tough egg peck; shell; able to get out; feed self 40 days; able to fly
---	--

śǵsúxʷnaʔ swǵtǵtiǵn

1. ƒaʔkín kaʔ čkʷliǵt iʔ piyśá? ?
2. čkín iʔ trǵxʷúlaʔx iʔ ǵasts iʔ piyśá? ?
3. stǵm iʔ ǵsǵitǵs iʔ piyśá? ? stǵm iʔ čkʷǵnustrǵm t piyśá? ?
4. pǵkín kaʔ ččśačśǵǵpǵm iʔ piyśá? ?
5. čakǵilxʷ iʔ piyśá? ƒa čǵǵap ?
6. čkín iʔ swəswisxǵs iʔ skwaxǵs iʔ piyśá? ?
7. čkín iʔ syupsts iʔ piyśá? ?
8. haʔkín iʔ misilxʷaʔ, iʔ tkətmilxʷ kǵm sqǵtmixʷ piyśá? ?
9. čkín iʔ nkʷulǵmǵs iʔ piyśá? ƒa čǵswčǵnmist ?
10. ƒaʔkín kaʔ čkʷulǵm t kśǵǵaʔúsaʔtǵs iʔ piyśá? ? čkín iʔ nǵaʔúsaʔtǵs ?
11. čkín iʔ ʔaʔúsaʔs iʔ piyśá? ?
12. kʷǵxasǵt əčkǵtəǵlǵxqǵnilǵm iʔ piyśá? mǵ kʷlǵkʷulǵ iʔ pəpśaspəsts ?
13. čkín iʔ piyśá? pəpśaspəs ƒa čxǵtǵiʔ ƒa kʷlǵkʷulǵ ?
14. kʷǵxasǵt iʔ piyśá? pəpśaspəs ƒa čtxʷəxʷtiʔst ?

aǵčáǵwt swǵtǵtiǵn

1. haʔ kʷ čxʷuǵ kǵ sǵawǵtǵmtk kǵ spaǵyál trǵxʷúlaʔxʷ ? maǵǵit. haʔ lut uʔ səxʔkinx uʔ lut ?
2. haʔ aǵǵást iʔ čtǵúlaʔxʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
3. haʔ aǵǵsǵtǵm iʔ spaǵlǵnaʔ, iʔ sǵǵutǵx kǵm iʔ kʷilǵ iʔ čəčámaʔt tmixʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
4. haʔ iʔ kǵwsǵsxǵnups aʔ čpiǵstxʷ ? haʔ čitstxʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
5. haʔ kʷ ččśačśǵǵpǵm p ƒa čǵmǵknwixʷ naʔt asǵmǵkáws ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
6. ƒa čxʷpǵmstixʷ, čkín iʔ swəswisxǵs askǵǵáǵn tǵ nǵamqǵ uʔ nǵamqǵ ?
7. iʔ asǵəśilxʷ, haʔ iʔ smamʔǵm čmisǵpísǵaʔt kiʔ tǵ sqǵlǵtmixʷ ? maǵǵit.
8. haʔ čkǵqixʷstxʷ asǵmǵkáws tǵ xmiǵs ? maǵǵit.
9. kǵ Mǵrikaʔ, stǵm aʔ čkists iʔ sqilxʷ ƒa čǵswsǵčǵnmist ? maǵǵit.
10. haʔ taʔlǵiʔ p tkʷǵkʷǵntwixʷ naʔt asǵmǵkáwaʔ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?

11. ha? aňxmínk aksk'úlx'w'ń ká n'wíst a? ččal k'ń ĩ a? čńlq'us ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ?
12. ha? stiń ĩ aňčítx'w čk'iy'ǵálx'w t p'urń ? stiń ? ha? lut u? səx?kinx u? lut ? maýxít.
13. ha? p ʔačəčq'íst mĩ? p n'piyĩs naʔt aslǵlǵt t sk'əʔa? ? səx?kinx ? səx?kinx u? lut ? maýxít.
14. čkiń i? sqilx'w i? ʔuǵtǵlaʔts ʔa čx'ǵiti? ʔə k'w'ík'w'ulĩ ? maýxít.
15. swit i? čʔamstix'w ? swit i? čʔamstúms ? maýxít.

sk'ʔiy'sm' t s'w'ms

A. xil'm s'w'ms n'qm'qmiń aksč'k'w'ul': wýstik'w a? čk'qmiń.

ʔamčút- to feed oneself

	ińčáʔ	anwíʔ	čniʔts	mnińt'ət	mnińt'əmp	mnińt'səlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/ inceptive						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. sw'ʔitiń aksč'k'w'ul': k'əʔə'mčínx t mal'k'w'čń n'səlxčín. ixíʔ u? n'mýčínmńt asčq'áy k'ĩ n'wýápixčń.

1. swit p'úti? səčʔamčútx ? (Sǵmnatk'w naʔt st'ńk'ǵlaʔts)

n'wýápixčń:

2. ha? k'w sʔamčútaʔx ǵapnáʔ ? (kiw)

n'wýápixčń:

3. ha? p ʔamčút t spiʔsčít anwíʔ naʔt aʔčəčúps ? (kiwa)

n'wýápixčń:

4. ha? k'w n'stĩs kń čʔamčút ? (lut)

n'wýápixčń:

5. ha? kʷu ksʔamčúta? ʕapná? iňčá? naʔt sčaʔkʷálqs ? (ki)

nwýápixčń:

6. ha? p sʔamčútx naʔt slaʔtrńp ? (ki)

nwýápixčń:

Ć. **Possessive Intransitive aksčkʷúl:** ʔqýńtikʷ iʔ sʔaʔúms t sič swit iʔ sčkʷuľs, ixíʔ sič nńmýčimńt kľ nwýápixčń.

ǵastsǵłx laʔkín ǵsúlaʔxʷ. They like it where there's a meadow.

1. iňčá? / čńtypúlaʔxʷ

2. anwíʔ / smkʷtúlaʔxʷ

3. Słtis / čtúlaʔxʷ

4. anwíʔ naʔt iňčá? / qʷʕaýálaʔxʷ

5. anwíʔ naʔt asípń / wípúlaʔxʷ

ε. **Past/Present Transitive aksčkʷúl:** ʔqýńtikʷ iʔ sʔaʔúms t sič swit iʔ sčkʷuľs, ixíʔ sič nńmýčimńt kľ nwýápixčń.

iʔ sǵxʷmrimń txʷuyrńs aʔ čqłłt. The doctor approached the sick person.

1. iňčá? / ħkʷnimń

2. anwíʔ / sǵmńkáwaʔ

3. Pačís naʔt iňčá? / ħʔaʔnasqłlxʷtń

4. anwíʔ naʔt aʔčíčk / tiyáqʷt

5. istńtńrkʔłłt / ʔaʔtʔík

čkʷulmstr̥n i? sʔaʔúms

1. spañyál- Spanish / Spanish speaking / Hispanic
sñʔaslmíws: spñpañyál
sʔaʔúms:
1. i? piyʔáʔ yʔat taʔkín čkʷliwt, t̥l ʔawtímtk uʔ k̥l swtímtk ksxañ t̥l spañyál tmxʷúlaʔxʷ. (The redtailed hawk lives in many places, from the far north to the south below Mexico.)
2. xʷaʔtwílx i? spañyál l̥ tmxʷúlaʔxʷtət. (There's getting to be a lot of Mexicans in our country.)
3. yʔayʔátəlx čñpañyálčnməlx . (They all speak Spanish.)
2. w̥púlaʔxʷ- thick forest / thick growth on the land
sñʔaslmíws: wupw̥púlaʔxʷ
sʔaʔúms:
1. i? piyʔáʔ lut x̥míñksəlx i? w̥púlaʔxʷ uʔ lut x̥míñksəlx i? čtúlaʔxʷ . (Redtail hawks do not like thick forests, and they do not like the tundra.)
2. n̥tuxʷt i? sʔasʔás k̥l n̥w̥púlaʔxʷ . (The willow grouse go into thick brush.)
3. ixíʔ t̥ tmxʷúlaʔxʷ taʔl̥iʔ čñwupw̥púlaʔxʷ . (That country is really brushy.)
3. čtúlaʔxʷ- cold land / tundra
sñʔaslmíws: čtčtúlaʔxʷ
sʔaʔúms:
1. i? piyʔáʔ lut x̥míñksəlx i? w̥púlaʔxʷ uʔ lut x̥míñksəlx i? čtúlaʔxʷ . (Redtail hawks do not like thick forests, and they do not like the tundra.)
2. i? sqilxʷ t̥l n̥ʔl̥l̥tk taʔl̥iʔ ččtúlaʔxʷ i? tmxʷúlaʔxʷsəlx. (The people's country from up north gets pretty cold.)
3. i? suʔ sqʔim̥ n̥təxtx̥úlaʔxʷ taʔl̥iʔ n̥čtčtúlaʔxʷ . (Ice cream cakes are very cold.)
4. čxalkm̥nčút- go in circles
sñʔaslmíws: čxl̥xalkm̥nčút
skʷl̥st̥iʔn̥: xalkm̥nčút / x̥lkmiñt (affirmative singular); lut aksxalkm̥nčút / lut aksx̥lkmiñn̥ (neg. singular); xalkm̥nčútwi / x̥lkmiñti (affirmative plural); lut ksxalkm̥nčútr̥p / lut ksx̥lkmiñtp (neg. plural)
sčkʔiʔys:
1. kñ xalkm̥nčút, kʷ xalkm̥nčút, xalkm̥nčút, kʷu xalkm̥nčút, p xalkm̥nčút, xalkm̥nčútəlx
2. kñ čxalkm̥nčút, kʷ čxalkm̥nčút, čxalkm̥nčút, kʷu čxalkm̥nčút, p čxalkm̥nčút, čxalkm̥nčútəlx
3. kñ sxalkm̥nčútx, kʷ sxalkm̥nčútx, sxalkm̥nčútx, kʷu sxalkm̥nčútx, p sxalkm̥nčútx, sxalkm̥nčútxəlx
4. kñ səčxalkm̥nčútx, kʷ səčxalkm̥nčútx, səčxalkm̥nčútx, kʷu səčxalkm̥nčútx, p səčxalkm̥nčútx, səčxalkm̥nčútxəlx
5. kñ ksxalkm̥nčútaʔx, kʷ sxalkm̥nčútaʔx, ksxalkm̥nčútaʔx, kʷu ksxalkm̥nčútaʔx, p sxalkm̥nčútaʔx, ksxalkm̥nčútaʔxəlx
6. kñ ksəčxalkm̥nčútaʔx, kʷ səčxalkm̥nčútaʔx, ksəčxalkm̥nčútaʔx, kʷu ksəčxalkm̥nčútaʔx, p səčxalkm̥nčútaʔx, ksəčxalkm̥nčútaʔxəlx
7. x̥lkmiñ, x̥lkmiñtxʷ, x̥lkmiñ, x̥lkmiñtr̥, x̥lkmiñtp, x̥lkmiñsəlx
8. čx̥lkmiñtr̥, čx̥lkmiñtxʷ, čx̥lkmiñtr̥, čx̥lkmiñtp, čx̥lkmiñsəlx
9. isx̥lkmiñr̥, asx̥lkmiñr̥, sx̥lkmiñ, sx̥lkmiñtr̥, sx̥lkmiñtp, sx̥lkmiñsəlx
10. isəčx̥lkmiñr̥, asəčx̥lkmiñr̥, səčx̥lkmiñ, səčx̥lkmiñtr̥, səčx̥lkmiñtp, səčx̥lkmiñsəlx
11. iksx̥lkmiñr̥, aksx̥lkmiñr̥, ksx̥lkmiñiʔs, ksx̥lkmiñtr̥, ksx̥lkmiñtp, ksx̥lkmiñiʔsəlx
12. iksəčx̥lkmiñr̥, aksəčx̥lkmiñr̥, ksəčx̥lkmiñiʔs, ksəčx̥lkmiñtr̥, ksəčx̥lkmiñtp, ksəčx̥lkmiñiʔsəlx
13. isx̥lkmiñr̥, asx̥lkmiñr̥, sx̥lkmiñr̥s, sx̥lkmiñr̥tət, sx̥lkmiñr̥p, sx̥lkmiñr̥səlx

14. isəχlkmínm̃, asəχlkmínm̃, səχlkmínm̃s, səχlkmínm̃tət, səχlkmínm̃p, səχlkmínm̃səlx
15. iksxlkmínm̃, aksxlkmínm̃, sxlkmínm̃s, sxlkmínm̃tət, sxlkmínm̃p, sxlkmínm̃səlx
16. iksəχlkmínm̃, aksəχlkmínm̃, səχlkmínm̃s, səχlkmínm̃tət, səχlkmínm̃p, səχlkmínm̃səlx
17. isχlkmín, asχlkmín, sχlkmíñs, sχlkmíñtət, sχlkmíñp, sχlkmíñsəlx
18. iksχlkmín, aksχlkmín, sχlkmíñs, sχlkmíñtət, sχlkmíñp, sχlkmíñsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔa člaʔkín čwikstr̃m̃ iʔ piyʔáʔ čxalkm̃ñčút í stkmasq̃t. (Sometimes we see a redtailed hawk circling in the sky.)
2. iʔ sčəčm̃álaʔ ʔa čʔičəčk̃ñ čxlxalkm̃ñčút . (When children play they go in circles.)
3. ʔə ʔʔap iʔ sʔaʔčínm̃ xl̃xalákək kiʔ sič tkʷakʷ. (When the deer got shot it went around and around and then it fell.)
5. kʔʔaɫmín- pole / fence pole
s̃nʔaslmíw̃s: kʔʔaɫʔaɫmín
sʔaʔúms:
1. naχm̃t̃ čwikstr̃m̃ čkam̃tíw̃s, í aʔ ččl̃čal̃ km̃ í kʔʔaɫmín . (But we usually see a redtailed hawk perched in a tree or on a pole.)
2. ɣʔat iʔ sqilxʷ iʔ tr̃ñtr̃nxʷúlaʔxʷs čkʔʔaɫal̃ . (All the people's lands are fenced.)
3. haʔ čkʔʔaɫ ? (Is it fenced?)
6. miʔm̃- to rest
s̃nʔaslmíw̃s: m̃t̃miʔm̃
skʷl̃stiʔñ: miʔx (affirmative singular); lut aksmíʔm̃ (neg. singular); m̃iʔwi (affirmative plural); lut ksmiʔm̃p (neg. plural)
sčkʔʔiʔỹsts:
1. k̃ñ miʔm̃, kʷ miʔm̃, miʔm̃, kʷu miʔm̃, p miʔm̃, miʔm̃əlx
2. k̃ñ čmiʔm̃, kʷ čmiʔm̃, čmiʔm̃, kʷu čmiʔm̃, p čmiʔm̃, čmiʔm̃əlx
3. k̃ñ smiʔx, kʷ smiʔx, smiʔx, kʷu smiʔx, p smiʔx, smiʔxəlx
4. k̃ñ səčmiʔx, kʷ səčmiʔx, səčmiʔx, kʷu səčmiʔx, p səčmiʔx, səčmiʔxəlx
5. k̃ñ ksmíʔaʔx, kʷ smíʔaʔx, ksmíʔaʔx, kʷu ksmíʔaʔx, p smíʔaʔx, ksmíʔaʔxəlx
6. k̃ñ ksəčmíʔaʔx, kʷ səčmíʔaʔx, ksəčmíʔaʔx, kʷu ksəčmíʔaʔx, p səčmíʔaʔx, ksəčmíʔaʔxəlx
7. ismíʔm̃, asmíʔm̃, smiʔm̃s, smiʔm̃tət, smiʔm̃p, smiʔm̃səlx
8. isəčmíʔm̃, asəčmíʔm̃, səčmiʔm̃s, səčmiʔm̃tət, səčmiʔm̃p, səčmiʔm̃səlx
9. iksmíʔm̃, aksmíʔm̃, ksmiʔm̃s, ksmiʔm̃tət, ksmiʔm̃p, ksmiʔm̃səlx
10. iksəčmíʔm̃, aksəčmíʔm̃, ksəčmiʔm̃s, ksəčmiʔm̃tət, ksəčmiʔm̃p, ksəčmiʔm̃səlx
11. isčmíʔ, asčmíʔ, sčmiʔs, sčmiʔtət, sčmiʔm̃p, sčmiʔsəlx
12. iksčmíʔ, aksčmíʔ, ksčmiʔs, ksčmiʔtət, ksčmiʔm̃p, ksčmiʔsəlx
sʔaʔúms:
1. í sxl̃xʔalt̃ kaʔ čpiχm̃ iʔ piyʔáʔ ut̃ ñkʷəkʷʔač ut̃ čmiʔm̃ .
2. waỹ k̃ñ kaw̃smíʔm̃ . (Well, I'm gonna go rest.)
3. ʔaỹχʷt̃ iʔ sʔačəčs. χast miʔ miʔm̃ ʔapnáʔ. (She looks tired. She better rest now.)
7. kʔqixʷst- defend something
s̃nʔaslmíw̃s: kʔqəqixʷst
skʷl̃stiʔñ: kʔqixʷəxʷ / kʔqixʷskʷ (affirmative singular); lut akskʔqixʷm̃ (neg. singular); kʔqixʷwi / kʔqixʷskʷi (affirmative plural); lut kskʔqixʷm̃p / lut kskʔqixʷstp (neg. plural)
sčkʔʔiʔỹsts:
1. k̃ñ kʔqixʷm̃, kʷ kʔqixʷm̃, kʔqixʷm̃, kʷu kʔqixʷm̃, p kʔqixʷm̃, kʔqixʷm̃əlx

2.	kñ čk+q ^w ix ^w m, k ^w čk+q ^w ix ^w m, čk+q ^w ix ^w m, k ^w u čk+q ^w ix ^w m, p čk+q ^w ix ^w m, čk+q ^w ix ^w məlx
3.	kñ sk+q ^w ix ^w əx ^w , k ^w sk+q ^w ix ^w əx ^w , sk+q ^w ix ^w əx ^w , k ^w u sk+q ^w ix ^w əx ^w , p sk+q ^w ix ^w əx ^w , sk+q ^w ix ^w əx ^w əlx
4.	kñ səčk+q ^w ix ^w əx ^w , k ^w səčk+q ^w ix ^w əx ^w , səčk+q ^w ix ^w əx ^w , k ^w u səčk+q ^w ix ^w əx ^w , p səčk+q ^w ix ^w əx ^w , səčk+q ^w ix ^w əx ^w əlx
5.	kñ ksk+q ^w ix ^w aʔx, k ^w sk+q ^w ix ^w aʔx, ksk+q ^w ix ^w aʔx, k ^w u ksk+q ^w ix ^w aʔx, p sk+q ^w ix ^w aʔx, ksk+q ^w ix ^w aʔxəlx
6.	kñ ksəčk+q ^w ix ^w aʔx, k ^w səčk+q ^w ix ^w aʔx, ksəčk+q ^w ix ^w aʔx, k ^w u ksəčk+q ^w ix ^w aʔx, p səčk+q ^w ix ^w aʔx, ksəčk+q ^w ix ^w aʔxəlx
7.	k+q ^w ix ^w stñ, k+q ^w ix ^w stx ^w , k+q ^w ix ^w sts, k+q ^w ix ^w strñ, k+q ^w ix ^w stp, k+q ^w ix ^w stsəlx
8.	čk+q ^w ix ^w stñ, čk+q ^w ix ^w stx ^w , čk+q ^w ix ^w sts, čk+q ^w ix ^w strñ, čk+q ^w ix ^w stp, čk+q ^w ix ^w stsəlx
9.	isk+q ^w ix ^w m, ask+q ^w ix ^w m, sk+q ^w ix ^w sts, sk+q ^w ix ^w strñ, sk+q ^w ix ^w stp, sk+q ^w ix ^w stsəlx
10.	isəčk+q ^w ix ^w m, asəčk+q ^w ix ^w m, səčk+q ^w ix ^w sts, səčk+q ^w ix ^w strñ, səčk+q ^w ix ^w stp, səčk+q ^w ix ^w stsəlx
11.	iksk+q ^w ix ^w m, aksk+q ^w ix ^w m, ksk+q ^w ix ^w sts, ksk+q ^w ix ^w strñ, ksk+q ^w ix ^w stp, ksk+q ^w ix ^w stsəlx
12.	iksəčk+q ^w ix ^w m, aksəčk+q ^w ix ^w m, ksəčk+q ^w ix ^w sts, ksəčk+q ^w ix ^w strñ, ksəčk+q ^w ix ^w stp, ksəčk+q ^w ix ^w stsəlx
13.	isk+q ^w ix ^w m, ask+q ^w ix ^w m, sk+q ^w ix ^w ms, sk+q ^w ix ^w mtət, sk+q ^w ix ^w mp, sk+q ^w ix ^w msəlx
14.	isəčk+q ^w ix ^w m, asəčk+q ^w ix ^w m, səčk+q ^w ix ^w ms, səčk+q ^w ix ^w mtət, səčk+q ^w ix ^w mp, səčk+q ^w ix ^w msəlx
15.	iksk+q ^w ix ^w m, aksk+q ^w ix ^w m, ksk+q ^w ix ^w ms, ksk+q ^w ix ^w mtət, ksk+q ^w ix ^w mp, ksk+q ^w ix ^w msəlx
16.	iksəčk+q ^w ix ^w m, aksəčk+q ^w ix ^w m, ksəčk+q ^w ix ^w ms, ksəčk+q ^w ix ^w mtət, ksəčk+q ^w ix ^w mp, ksəčk+q ^w ix ^w msəlx
17.	isčk+q ^w ix ^w , asčk+q ^w ix ^w , sčk+q ^w ix ^w s, sčk+q ^w ix ^w tət, sčk+q ^w ix ^w mp, sčk+q ^w ix ^w səlx
18.	iksčk+q ^w ix ^w , aksčk+q ^w ix ^w , ksčk+q ^w ix ^w s, ksčk+q ^w ix ^w tət, ksčk+q ^w ix ^w mp, ksčk+q ^w ix ^w səlx
sʔaʔúms:	
1.	iʔ piyʔáʔ ččʔačʔáypm ʔa čk+qix ^w st iʔ tmx ^w úlaʔx ^w s tɬ k ^w ɬt iʔ skəkʔákaʔ, ʔa čxmñknwix ^w , ʔa člaʔkín ʔa čpixm. (Redtailed hawks cry out when they are defending their territory from other birds, when they are mating, and sometimes when they are hunting.)
2.	nýʔaʔp čk+qəx ^w qix ^w sts iʔ pəpʔaspəsts. (She always defends her chicks.)
3.	isxílwiʔ k ^w uʔ čk+qix ^w sts. (My husband protects me.)
8. xmnñknwix^w - mate with each other	
sñʔasímíws: xmnñknwix ^w	
related words: xmnñkiws / xmnñkiws (love some one)	
sk^wɬstíñ: xmnñknwix ^w əx ^w / xmiñkñt (affirmative singular); lut aksxmnñknwix ^w / lut aksxmiñkñt (neg. singular); xmnñknwix ^w wi / xmiñkñti (affirmative plural); lut ksxmnñknwix ^w mp / lut ksxmiñkñtp (neg. plural)	
sčk+ʔiʔsts:	
1.	kñ xmnñknwix ^w , k ^w xmnñknwix ^w , xmnñknwix ^w , k ^w u xmnñknwix ^w , p xmnñknwix ^w , xmnñknwix ^w əlx
2.	kñ čxmñknwix ^w , k ^w čxmñknwix ^w , čxmñknwix ^w , k ^w u čxmñknwix ^w , p čxmñknwix ^w , čxmñknwix ^w əlx
3.	kñ sxmnñknwix ^w əx ^w , k ^w sxmnñknwix ^w əx ^w , sxmnñknwix ^w əx ^w , k ^w u sxmnñknwix ^w əx ^w , p sxmnñknwix ^w əx ^w , sxmnñknwix ^w əx ^w əlx
4.	kñ səčxmñknwix ^w əx ^w , k ^w səčxmñknwix ^w əx ^w , səčxmñknwix ^w əx ^w , k ^w u səčxmñknwix ^w əx ^w , p səčxmñknwix ^w əx ^w , səčxmñknwix ^w əx ^w əlx
5.	kñ ksxmñknwix ^w aʔx, k ^w sxmnñknwix ^w aʔx, ksxmñknwix ^w aʔx, k ^w u ksxmñknwix ^w aʔx, p sxmnñknwix ^w aʔx, ksxmñknwix ^w aʔxəlx
6.	kñ ksəčxmñknwix ^w aʔx, k ^w səčxmñknwix ^w aʔx, ksəčxmñknwix ^w aʔx, k ^w u ksəčxmñknwix ^w aʔx, p səčxmñknwix ^w aʔx, ksəčxmñknwix ^w aʔxəlx
7.	xmiñkñ, xmiñkñtx ^w , xmiñks, xmiñkñtrñ, xmiñkñtp, xmiñksəlx
8.	čxmiñkstñ, čxmiñkstx ^w , čxmiñksts, čxmiñkstrñ, čxmiñkstp, čxmiñkstsəlx
9.	isxmiñkñ, asxmiñkñ, sxmiñks, sxmiñkñtrñ, sxmiñkñtp, sxmiñksəlx
10.	isəčxmiñkñ, asəčxmiñkñ, səčxmiñks, səčxmiñkñtrñ, səčxmiñkñtp, səčxmiñksəlx
11.	iksxmiñkñ, aksxmiñkñ, ksxmiñkiʔs, ksxmiñkñtrñ, ksxmiñkñtp, ksxmiñkiʔsəlx

12. iksəčǵmínkǵrǵn, aksəčǵmínkǵrǵn, ksəčǵmínkǵiʔs, ksəčǵmínkǵrǵtǵrǵn, ksəčǵmínkǵrǵtǵp, ksəčǵmínkǵiʔsəǵǵ
13. isǵmínkǵrǵn, asǵmínkǵrǵn, sǵmínkǵrǵs, sǵmínkǵrǵtǵt, sǵmínkǵrǵp, sǵmínkǵrǵsəǵǵ
14. isəčǵmínkǵrǵn, asəčǵmínkǵrǵn, səčǵmínkǵrǵs, səčǵmínkǵrǵtǵt, səčǵmínkǵrǵp, səčǵmínkǵrǵsəǵǵ
15. iksǵmínkǵrǵn, aksǵmínkǵrǵn, ksǵmínkǵrǵs, ksǵmínkǵrǵtǵt, ksǵmínkǵrǵp, ksǵmínkǵrǵsəǵǵ
16. iksəčǵmínkǵrǵn, aksəčǵmínkǵrǵn, ksəčǵmínkǵrǵs, ksəčǵmínkǵrǵtǵt, ksəčǵmínkǵrǵp, ksəčǵmínkǵrǵsəǵǵ
17. isčǵmínk, asčǵmínk, sčǵmínks, sčǵmínkǵtǵt, sčǵmínkǵp, sčǵmínksəǵǵ
18. iksčǵmínk, aksčǵmínk, ksčǵmínks, ksčǵmínkǵtǵt, ksčǵmínkǵp, ksčǵmínksəǵǵ
sʔaʔúǵmǵs:
1. iʔ piyǵáʔ ččǵačǵáǵpǵrǵn ʔa čǵtǵqixʷst iʔ tǵrǵxʷúlaʔxʷs tǵl kʷǵǵt iʔ skəǵǵákaʔ, ʔa čǵmǵnknwixʷ, ʔa čǵlaʔkǵn ʔa čǵpiǵrǵn. (Redtailed hawks cry out when they are defending their territory from other birds, when they are mating, and sometimes when they are hunting.)
2. ixǵiʔ iʔ ǵčapsǵíwǵs ǵmǵmǵnǵkǵíwǵs. (Those sisters love each other.)
3. ʔa čǵkaʔáǵrǵn uʔ čǵmǵnknwixʷ iʔ sǵǵaʔčǵnǵn. (In the fall time the deer mate.)
9. sǵxʷaʔtwǵlǵx- become big
sǵnʔasǵlǵmǵíwǵs: ǵsǵǵaʔtwǵlǵx
skʷǵlǵstǵiʔǵn: sǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵ / sǵxʷaʔtwǵlǵxskʷ (affirmative singular); lut aksǵxʷaʔtwǵlǵx / lut aksǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn (neg. singular); sǵxʷaʔtwǵlǵxwi / sǵxʷaʔtwǵlǵxskʷi (affirmative plural); lut ksǵxʷaʔtwǵlǵxǵp / lut ksǵxʷaʔtwǵlǵxstǵp (neg. plural)
sčǵkʔǵiǵyǵsts:
1. kǵn sǵxʷaʔtwǵlǵx, kʷ sǵxʷaʔtwǵlǵx, sǵxʷaʔtwǵlǵx, kʷu sǵxʷaʔtwǵlǵx, p sǵxʷaʔtwǵlǵx, sǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵ
2. kǵn čǵsǵxʷaʔtwǵlǵx, kʷ čǵsǵxʷaʔtwǵlǵx, čǵsǵxʷaʔtwǵlǵx, kʷu čǵsǵxʷaʔtwǵlǵx, p čǵsǵxʷaʔtwǵlǵx, čǵsǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵ
3. kǵn sǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵ, kʷ sǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵ, sǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵ, kʷu sǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵ, p sǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵ, sǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵəǵǵ
4. kǵn səčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵ, kʷ səčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵ, səčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵ, kʷu səčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵ, p səčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵ, səčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxəǵǵəǵǵ
5. kǵn ksǵxʷaʔtwǵlǵxaʔx, kʷ sǵxʷaʔtwǵlǵxaʔx, ksǵxʷaʔtwǵlǵxaʔx, kʷu ksǵxʷaʔtwǵlǵxaʔx, p sǵxʷaʔtwǵlǵxaʔx, ksǵxʷaʔtwǵlǵxaʔxəǵǵ
6. kǵn ksəčǵxʷaʔtwǵlǵxaʔx, kʷ səčǵxʷaʔtwǵlǵxaʔx, ksəčǵxʷaʔtwǵlǵxaʔx, kʷu ksəčǵxʷaʔtwǵlǵxaʔx, p sləčǵxʷaʔtwǵlǵxaʔx, ksəčǵxʷaʔtwǵlǵxaʔxəǵǵ
7. sǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, sǵxʷaʔtwǵlǵxstǵxʷ, sǵxʷaʔtwǵlǵxsts, sǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, sǵxʷaʔtwǵlǵxstǵp, sǵxʷaʔtwǵlǵxstsəǵǵ
8. čǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, čǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstǵxʷ, čǵsǵxʷaʔtwǵlǵxsts, čǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, čǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstǵp, čǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstsəǵǵ
9. isǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, asǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, sǵxʷaʔtwǵlǵxsts, sǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, sǵxʷaʔtwǵlǵxstǵp, sǵxʷaʔtwǵlǵxstsəǵǵ
10. isəčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, asəčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, səčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxsts, səčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, səčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstǵp, səčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstsəǵǵ
11. iksǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, aksǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, ksǵxʷaʔtwǵlǵxsts, ksǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, ksǵxʷaʔtwǵlǵxstǵp, ksǵxʷaʔtwǵlǵxstsəǵǵ
12. iksəčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, aksəčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, ksəčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxsts, ksəčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstǵrǵn, ksəčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstǵp, ksəčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxstsəǵǵ
13. isǵxʷaʔtwǵlǵx, asǵxʷaʔtwǵlǵx, sǵxʷaʔtwǵlǵxs, sǵxʷaʔtwǵlǵxtǵt, sǵxʷaʔtwǵlǵxǵp, sǵxʷaʔtwǵlǵxsəǵǵ
14. isəčǵxʷaʔtwǵlǵx, asəčǵxʷaʔtwǵlǵx, səčǵxʷaʔtwǵlǵxs, səčǵxʷaʔtwǵlǵxtǵt, səčǵxʷaʔtwǵlǵxǵp, səčǵxʷaʔtwǵlǵxsəǵǵ
15. iksǵxʷaʔtwǵlǵx, aksǵxʷaʔtwǵlǵx, ksǵxʷaʔtwǵlǵxs, ksǵxʷaʔtwǵlǵxtǵt, ksǵxʷaʔtwǵlǵxǵp, ksǵxʷaʔtwǵlǵxsəǵǵ
16. iksəčǵxʷaʔtwǵlǵx, aksəčǵxʷaʔtwǵlǵx, ksəčǵxʷaʔtwǵlǵxs, ksəčǵxʷaʔtwǵlǵxtǵt, ksəčǵxʷaʔtwǵlǵxǵp, ksəčǵxʷaʔtwǵlǵxsəǵǵ
17. isčǵsǵxʷaʔtwǵlǵx, asčǵsǵxʷaʔtwǵlǵx, sčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxs, sčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxtǵt, sčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxǵp, sčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxsəǵǵ
18. iksčǵsǵxʷaʔtwǵlǵx, aksčǵsǵxʷaʔtwǵlǵx, ksčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxs, ksčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxtǵt, ksčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxǵp, ksčǵsǵxʷaʔtwǵlǵxsəǵǵ
sʔaʔúǵmǵs:
1. iʔ piyǵáʔ ʔa čǵǵǵap way sǵxʷaʔtwǵlǵx, iʔ sǵnǵmikǵnǵs ǵǵʷǵǵay uʔ iʔ kǵtǵixʷútmǵs piq uʔ čǵtǵǵpǵtǵp. (When they are fully grown, most redtailed hawks have a dark colored back and a light belly with a dark stripe across it.)
2. kǵaʔáǵrǵn uʔ ǵsǵǵaʔtwǵlǵx iʔ skʷəǵkʷǵǵt. (In the fall, the fawns are getting bigger.)

3. way pəps̥laʔtwílx iʔ pəpʔaspəs. (The chicks are getting bigger.)
10. xʷupm̥st- spread something out
s̥nʔas̥l̥m̥íw̥s: xʷəpxʷupm̥st
skʷl̥stiʔh̥: xʷupm̥ix / xʷupm̥stíkʷ (affirmative singular); lut aksxʷupám̥ (neg. singular); xʷupm̥íwi / xʷupm̥stíkʷi (affirmative plural); lut ksxʷupám̥p / lut ksxʷupm̥stíp (neg. plural)
s̥čkʔiʔy̥sts: 1. k̥n xʷupám̥, kʷ xʷupám̥, xʷupám̥, kʷu xʷupám̥, p xʷupám̥, xʷupám̥əlx 2. k̥n čxʷupám̥, kʷ čxʷupám̥, čxʷupám̥, kʷu čxʷupám̥, p čxʷupám̥, čxʷupám̥əlx 3. k̥n sxʷupm̥ix, kʷ sxʷupm̥ix, sxʷupm̥ix, kʷu sxʷupm̥ix, p sxʷupm̥ix, sxʷupm̥ixəlx 4. k̥n səčxʷupm̥ix, kʷ səčxʷupm̥ix, səčxʷupm̥ix, kʷu səčxʷupm̥ix, p səčxʷupm̥ix, səčxʷupm̥ixəlx 5. k̥n ksxʷupm̥ixaʔx, kʷ sxʷupm̥ixaʔx, ksxʷupm̥ixaʔx, kʷu ksxʷupm̥ixaʔx, p sxʷupm̥ixaʔx, ksxʷupm̥ixaʔxəlx 6. k̥n ksəčxʷupm̥ixaʔx, kʷ səčxʷupm̥ixaʔx, ksəčxʷupm̥ixaʔx, kʷu ksəčxʷupm̥ixaʔx, p səčxʷupm̥ixaʔx, ksəčxʷupm̥ixaʔxəlx 7. xʷupm̥stíh̥, xʷupm̥stíxʷ, xʷupm̥stís, xʷupm̥stím̥, xʷupm̥stíp, xʷupm̥stísəlx 8. čxʷupm̥stíh̥, čxʷupm̥stíxʷ, čxʷupm̥stís, čxʷupm̥stím̥, čxʷupm̥stíp, čxʷupm̥stísəlx 9. isxʷupám̥, asxʷupám̥, sxʷupm̥stís, sxʷupm̥stím̥, sxʷupm̥stíp, sxʷupm̥stísəlx 10. isəčxʷupám̥, asəčxʷupám̥, səčxʷupm̥stís, səčxʷupm̥stím̥, səčxʷupm̥stíp, səčxʷupm̥stísəlx 11. iksxʷupám̥, aksxʷupám̥, ksxʷupm̥stís, ksxʷupm̥stím̥, ksxʷupm̥stíp, ksxʷupm̥stísəlx 12. iksəčxʷupám̥, aksəčxʷupám̥, ksəčxʷupm̥stís, ksəčxʷupm̥stím̥, ksəčxʷupm̥stíp, ksəčxʷupm̥stísəlx 13. isxʷupám̥, asxʷupám̥, sxʷupám̥s, sxʷupám̥tət, sxʷupám̥p, sxʷupám̥səlx 14. isəčxʷupám̥, asəčxʷupám̥, səčxʷupám̥s, səčxʷupám̥tət, səčxʷupám̥p, səčxʷupám̥səlx 15. iksxʷupám̥, aksxʷupám̥, ksxʷupám̥s, ksxʷupám̥tət, ksxʷupám̥p, ksxʷupám̥səlx 16. iksəčxʷupám̥, aksəčxʷupám̥, ksəčxʷupám̥s, ksəčxʷupám̥tət, ksəčxʷupám̥p, ksəčxʷupám̥səlx 17. isčxʷúp, asčxʷúp, sčxʷups, sčxʷuptət, sčxʷupm̥p, sčxʷupsəlx 18. iksčxʷúp, aksčxʷúp, ksčxʷups, ksčxʷuptət, ksčxʷupm̥p, ksčxʷupsəlx
sʔaʔúms̥:
1. k̥l̥ ʔas̥íl̥ s̥cuʔxán̥ iʔ k̥stíkʷíqʷs̥ iʔ piyʔáʔ, iʔ sk̥wax̥n̥s̥ ʔa čxʷupm̥stís k̥l̥ mus̥ s̥cuʔxán̥ iʔ k̥swəs̥wis̥x̥n̥s̥ t̥l̥ n̥k̥am̥q̥n̥ uʔ n̥k̥am̥q̥n̥. (Redtailed hawks stand about two feet tall, and their wings are about four feet wide from tip to tip when spread out.)
2. xʷəpxʷupm̥stíkʷ iʔ s̥pəp̥čn̥ícaʔ. (Spread the cloths out.)
3. xʷupm̥stíkʷ ḁnk̥íkilx. (Spread out your arms.)
11. čʔap̥- marked
s̥nʔas̥l̥m̥íw̥s: čʔəp̥ʔap̥
skʷl̥stiʔh̥: ʔəp̥mix / ʔəp̥ntíkʷ (affirmative singular); lut aksʔəpám̥ (neg. singular); ʔəp̥m̥íwi / ʔəp̥ntíkʷi (affirmative plural); lut ksʔəpám̥p / lut ksʔəp̥ntip (neg. plural)
s̥čkʔiʔy̥sts: 1. k̥n ʔəpám̥, kʷ ʔəpám̥, ʔəpám̥, kʷu ʔəpám̥, p ʔəpám̥, ʔəpám̥əlx 2. k̥n čʔəpám̥, kʷ čʔəpám̥, čʔəpám̥, kʷu čʔəpám̥, p čʔəpám̥, čʔəpám̥əlx 3. k̥n sʔəp̥mix, kʷ sʔəp̥mix, sʔəp̥mix, kʷu sʔəp̥mix, p sʔəp̥mix, sʔəp̥mixəlx 4. k̥n səčʔəp̥mix, kʷ səčʔəp̥mix, səčʔəp̥mix, kʷu səčʔəp̥mix, p səčʔəp̥mix, səčʔəp̥mixəlx 5. k̥n ksʔəp̥m̥ixaʔx, kʷ sʔəp̥m̥ixaʔx, ksʔəp̥m̥ixaʔx, kʷu ksʔəp̥m̥ixaʔx, p sʔəp̥m̥ixaʔx, ksʔəp̥m̥ixaʔxəlx 6. k̥n ksəčʔəp̥m̥ixaʔx, kʷ səčʔəp̥m̥ixaʔx, ksəčʔəp̥m̥ixaʔx, kʷu ksəčʔəp̥m̥ixaʔx, p səčʔəp̥m̥ixaʔx, ksəčʔəp̥m̥ixaʔxəlx 7. ʔəp̥ntíh̥, ʔəp̥ntíxʷ, ʔəp̥ntís, ʔəp̥ntím̥, ʔəp̥ntíp, ʔəp̥ntísəlx

8. č̣əpstiṇ, č̣əpstixʷ, č̣əpstis, č̣əpstiṁ, č̣əpstip, č̣əpstisəlx
9. istəpárm, astəpárm, stəpəntis, stəpəntim, stəpəntip, stəpəntisəlx
10. isəč̣əpárm, asəč̣əpárm, səč̣əpəntis, səč̣əpəntim, səč̣əpəntip, səč̣əpəntisəlx
11. iksəpárm, aksəpárm, ksəpəntis, ksəpəntim, ksəpəntip, ksəpəntisəlx
12. iksəč̣əpárm, aksəč̣əpárm, ksəč̣əpəntis, ksəč̣əpəntim, ksəč̣əpəntip, ksəč̣əpəntisəlx
13. istəpárm, astəpárm, stəpəms, stəpəmtət, stəpəmp, stəpəmsəlx
14. isəč̣əpárm, asəč̣əpárm, səč̣əpəms, səč̣əpəmtət, səč̣əpəmp, səč̣əpəmsəlx
15. iksəpárm, aksəpárm, ksəpəms, ksəpəmtət, ksəpəmp, ksəpəmsəlx
16. iksəč̣əpárm, aksəč̣əpárm, ksəč̣əpəms, ksəč̣əpəmtət, ksəč̣əpəmp, ksəč̣əpəmsəlx
17. isč̣əp, asč̣əp, sč̣əpə, sč̣əpəmtət, sč̣əpəmp, sč̣əpəmsəlx
18. iksč̣əp, aksč̣əp, ksč̣əpə, ksč̣əpəmtət, ksč̣əpəmp, ksč̣əpəmsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ syupsts iʔ piyśáʔ tiʔ kʷil uʔ č̣əp t ǵʷśay ǀ ṇkəmqns iʔ syupsts, naḫmʔ iʔ kʷilʔ iʔ piyśáʔ ḳpums kṛṇ kpsaʔps. (Usually their tails are red on the back with a dark stripe on the end, but some redtailed hawks have brown or gray tails.)
2. tiʔ č̣məy č̣əpč̣əp. (It's plain to see the lines marked.)
3. itíʔ miʔ təpəntixʷ. (Mark it along there.)
12. ḳpums- brown tail
sṇʔaslmíws: ḳpmp̣ums
sʔaʔúms:
1. iʔ syupsts iʔ piyśáʔ tiʔ kʷil uʔ č̣əp t ǵʷśay ǀ ṇkəmqns iʔ syupsts, naḫmʔ iʔ kʷilʔ iʔ piyśáʔ ḳpums kṛṇ kpsaʔps. (Usually their tails are red on the back with a dark stripe on the end, but some redtailed hawks have brown or gray tails.)
2. lut aksəč̣ṇp̣umsṁ. (Don't be brown nosing.)
3. yśat iʔ sqʷsqʷasíaʔs kṭp̣p̣ums. (All his kids have brown eyes.)
13. kpsaʔps- gray tail
sṇʔaslmíws: kpsaʔpsáps
sʔaʔúms:
1. iʔ syupsts iʔ piyśáʔ tiʔ kʷil uʔ č̣əp t ǵʷśay ǀ ṇkəmqns iʔ syupsts, naḫmʔ iʔ kʷilʔ iʔ piyśáʔ ḳpums kṛṇ kpsaʔps. (Usually their tails are red on the back with a dark stripe on the end, but some redtailed hawks have brown or gray tails.)
2. ixíʔ iṇḫást iṇkwáp tiʔ kpsaʔps. (I like my horse, the one with a grey tail.)
3. askəkśákaʔ yśat kpsaʔpsáʔps. (All your chickens have grey tails.)
14. təxʷtlwís- fly around
sṇʔaslmíws: č̣əxʷtəxʷtlwís / č̣əxʷtxʷtlwís
skʷl̥stiṭṇ: təxʷtlwísx / təxʷtusṇt (affirmative singular); lut akstəxʷtlwís / lut akstəxʷtúsṁ (neg. singular); təxʷtlwíswi / təxʷtúsṇti (affirmative plural); lut kstəxʷtlwísṃp / lut kstəxʷtusṇtp (neg. plural)
sč̣kʔiṽsts:
1. kṇ təxʷtlwís, kʷ təxʷtlwís, təxʷtlwís, kʷu təxʷtlwís, p təxʷtlwís, təxʷtlwísəlx
2. kṇ č̣əxʷtlwís, kʷ č̣əxʷtlwís, č̣əxʷtlwís, kʷu č̣əxʷtlwís, p č̣əxʷtlwís, č̣əxʷtlwísəlx
3. kṇ stəxʷtlwísx, kʷ stəxʷtlwísx, stəxʷtlwísx, kʷu stəxʷtlwísx, p stəxʷtlwísx, stəxʷtlwísxəlx
4. kṇ səč̣əxʷtlwísx, kʷ səč̣əxʷtlwísx, səč̣əxʷtlwísx, kʷu səč̣əxʷtlwísx, p səč̣əxʷtlwísx, səč̣əxʷtlwísxəlx

5. kñ kstəxʷtlwísaʔx, kʷ stəxʷtlwísaʔx, kstəxʷtlwísaʔx, kʷu kstəxʷtlwísaʔx, p stəxʷtlwísaʔx, kstəxʷtlwísaʔxəlx
6. kñ ksəčtəxʷtlwísaʔx, kʷ səčtəxʷtlwísaʔx, ksəčtəxʷtlwísaʔx, kʷu ksəčtəxʷtlwísaʔx, p səčtəxʷtlwísaʔx, ksəčtəxʷtlwísaʔxəlx
7. təxʷtusí, təxʷtusítxʷ, təxʷtusəs, təxʷtusítn, təxʷtusítp, təxʷtusəsəlx
8. čtəxʷtustí, čtəxʷtustítxʷ, čtəxʷtusts, čtəxʷtustítn, čtəxʷtustítp, čtəxʷtustsəlx
9. istəxʷtúsí, astəxʷtúsí, stəxʷtusəs, stəxʷtusítn, stəxʷtusítp, stəxʷtusəsəlx
10. isəčtəxʷtúsí, asəčtəxʷtúsí, səčtəxʷtusəs, səčtəxʷtusítn, səčtəxʷtusítp, səčtəxʷtusəsəlx
11. ikstəxʷtúsí, akstəxʷtúsí, kstəxʷtúsíʔs, kstəxʷtusítn, kstəxʷtusítp, kstəxʷtúsíʔsəlx
12. iksəčtəxʷtúsí, aksəčtəxʷtúsí, ksəčtəxʷtúsíʔs, ksəčtəxʷtusítn, ksəčtəxʷtusítp, ksəčtəxʷtúsíʔsəlx
13. istəxʷtlwís, astəxʷtlwís, stəxʷtlwísts, stəxʷtlwístət, stəxʷtlwísímp, stəxʷtlwístsəlx
14. isəčtəxʷtlwís, asəčtəxʷtlwís, səčtəxʷtlwísts, səčtəxʷtlwístət, səčtəxʷtlwísímp, səčtəxʷtlwístsəlx
15. iksktəxʷtlwís, aksktəxʷtlwís, ksktəxʷtlwísts, ksktəxʷtlwístət, ksktəxʷtlwísímp, ksktəxʷtlwístsəlx
16. iksəčktəxʷtlwís, aksəčktəxʷtlwís, ksəčktəxʷtlwísts, ksəčktəxʷtlwístət, ksəčktəxʷtlwísímp, ksəčktəxʷtlwístsəlx
17. isčtəxʷtlwís, asčtəxʷtlwís, sčtəxʷtlwísts, sčtəxʷtlwístət, sčtəxʷtlwísímp, sčtəxʷtlwístsəlx
18. iksčtəxʷtlwís, aksčtəxʷtlwís, ksčtəxʷtlwísts, ksčtəxʷtlwístət, ksčtəxʷtlwísímp, ksčtəxʷtlwístsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔa čñswčñmist iʔ piyʔáʔ, čqtiws čtəxʷtlwís, člxlálákək ʔa ńwíst ! (When redtailed hawks are courting, they fly together, making wide circles very high up in the sky.)
2. haʔ wikítxʷ xʷʔit iʔ młqnups čtəxʷtxʷtlwís. (Did you see lots of golden eagles flying around?)
3. snłlip wiks pqlqín čtəxʷtlwís. (Coyote saw bald eagle flying around.)
15. člxlálákək- circling
sʔaʔúms:
1. ʔa čñswčñmist iʔ piyʔáʔ, čqtiws čtəxʷtlwís, člxlálákək ʔa ńwíst ! (When redtailed hawks are courting, they fly together, making wide circles very high up in the sky.)
2. xłkrnstin uʔ qsapíʔs xłxlálákəks. (I spun it and it spun for a long time.)
3. iʔ sʔitwn člxlálakmńčút í sniwt. (The cranes circle in the wind.)
16. taq- go out of sight
snʔasłmíws: təqtaq
sʔaʔúms:
1. iʔ sqłtmixʷ tiʔ ilíʔ uʔ čyaxʷt, tiʔ taq uʔ ilíʔ ʔnwas. (The male dives down in a steep drop, then shoots up again very quickly.)
2. tiʔ wikí uʔ tiʔ taq uʔ kłklaxʷ. (I just saw him and I got a glimpses and he was out of sight.)
3. t slaxts taq uʔ kłklaxʷ. (It was so fast it was there and it was gone.)
17. txʷuym- approach something
snʔasłmíws: txʷýxʷuym
skʷłstiʔn: txʷuýx / txʷuymńt (affirmative singular); lut akstxʷuým (neg. singular); txʷýxʷuýwi / txʷuýmńti (affirmative plural); lut kstxʷýxʷuýmp / lut kstxʷuýmńtp (neg. plural)
sčktʔiýsts:
1. kñ txʷuým, kʷ txʷuým, txʷuým, kʷu txʷuým, p txʷuým, txʷuýməlx
2. kñ čtxʷuým, kʷ čtxʷuým, čtxʷuým, kʷu čtxʷuým, p čtxʷuým, čtxʷuýməlx
3. kñ stxʷuýx, kʷ stxʷuýx, stxʷuýx, kʷu stxʷuýx, p stxʷuýx, stxʷuýxəlx
4. kñ səčtxʷuýx, kʷ səčtxʷuýx, səčtxʷuýx, kʷu səčtxʷuýx, p səčtxʷuýx, səčtxʷuýxəlx

5. kñ kstx ^w úyaʔx, k ^w stx ^w úyaʔx, kstx ^w úyaʔx, k ^w u kstx ^w úyaʔx, p stx ^w úyaʔx, kstx ^w úyaʔxə́lx
6. kñ ksəčtx ^w úyaʔx, k ^w səčtx ^w úyaʔx, ksəčtx ^w úyaʔx, k ^w u ksəčtx ^w úyaʔx, p səčtx ^w úyaʔx, ksəčtx ^w úyaʔxə́lx
7. tx ^w uymñ, tx ^w uymñtx ^w , tx ^w uymñs, tx ^w uymñtrñ, tx ^w uymñtp, tx ^w uymñsə́lx
8. čtx ^w uymñstñ, čtx ^w uymñstx ^w , čtx ^w uymñsts, čtx ^w uymñstrñ, čtx ^w uymñstp, čtx ^w uymñstsə́lx
9. istx ^w úymñ, astx ^w úymñ, stx ^w uymñs, stx ^w uymñtrñ, stx ^w uymñtp, stx ^w uymñsə́lx
10. isəčtx ^w úymñ, asəčtx ^w úymñ, səčtx ^w uymñs, səčtx ^w uymñtrñ, səčtx ^w uymñtp, səčtx ^w uymñsə́lx
11. ikstx ^w úymñ, akstx ^w úymñ, kstx ^w úymñʔs, kstx ^w uymñtrñ, kstx ^w uymñtp, kstx ^w úymñʔsə́lx
12. iksəčtx ^w úymñ, aksəčtx ^w úymñ, ksəčtx ^w úymñʔs, ksəčtx ^w uymñtrñ, ksəčtx ^w uymñtp, ksəčtx ^w úymñʔsə́lx
13. istx ^w úymñ, astx ^w úymñ, stx ^w uymñs, stx ^w uymñtət, stx ^w uymñp, stx ^w uymñsə́lx
14. isəčtx ^w úymñ, asəčtx ^w úymñ, səčtx ^w uymñs, səčtx ^w uymñtət, səčtx ^w uymñp, səčtx ^w uymñsə́lx
15. ikstx ^w úymñ, akstx ^w úymñ, kstx ^w uymñs, kstx ^w uymñtət, kstx ^w uymñp, kstx ^w uymñsə́lx
16. iksəčtx ^w úymñ, aksəčtx ^w úymñ, ksəčtx ^w uymñs, ksəčtx ^w uymñtət, ksəčtx ^w uymñp, ksəčtx ^w uymñsə́lx
17. isčtx ^w úy, asčtx ^w úy, sčtx ^w uys, sčtx ^w uýtət, sčtx ^w uymñp, sčtx ^w uysə́lx
18. iksčtx ^w úy, aksčtx ^w úy, ksčtx ^w uys, ksčtx ^w uýtət, ksčtx ^w uymñp, ksčtx ^w uysə́lx
sʔaʔúms:
1. k ^w inx kstiʔxíilims, tɪ anwíʔst tx^wuymñ iʔ tkə́milx ^w . (He repeats this several times, then he approaches the female from above.)
2. iʔ səx ^w mrim tx^wy^wx^wuymñ yʃat aʔ čqálʔílt. (The doctor went to all the sick people.)
3. ka aʔ čñk ^w niñ tx^wuymñ . (I went towards the singing.)
18. tk^wñk^wñtwix^w - hold onto on another
sñʔaslmíws: tk ^w əkwñk ^w ñtwix ^w
related words: ñkíx ^w usnwix ^w (to hug each other); kɪtmʃasnwix ^w (to kiss each other)
sk^wɪstiɬñ: tk ^w ñk ^w ñtwix ^w əx ^w / tk ^w ñk ^w ñt (affirmative singular); lut akstk ^w ñk ^w ñtwix ^w / lut akstk ^w ñk ^w ñrñ (neg. singular); tk ^w ñk ^w ñtwix ^w wi / tk ^w ñk ^w ñtɪ (affirmative plural); lut kstk ^w ñk ^w ñtwix ^w mñp / lut kstk ^w ñk ^w ñtɪp (neg. plural)
sčkɬʔiýsts:
1. kñ tk ^w ñk ^w ñtwix ^w , k ^w tk ^w ñk ^w ñtwix ^w , tk ^w ñk ^w ñtwix ^w , k ^w u tk ^w ñk ^w ñtwix ^w , p tk ^w ñk ^w ñtwix ^w , tk ^w ñk ^w ñtwix ^w ə́lx
2. kñ čtk ^w ñk ^w ñtwix ^w , k ^w čtk ^w ñk ^w ñtwix ^w , čtk ^w ñk ^w ñtwix ^w , k ^w u čtk ^w ñk ^w ñtwix ^w , p čtk ^w ñk ^w ñtwix ^w , čtk ^w ñk ^w ñtwix ^w ə́lx
3. kñ stk ^w ñk ^w ñtwix ^w əx ^w , k ^w stk ^w ñk ^w ñtwix ^w əx ^w , stk ^w ñk ^w ñtwix ^w əx ^w , k ^w u svwix ^w əx ^w , p stk ^w ñk ^w ñtwix ^w əx ^w , stk ^w ñk ^w ñtwix ^w əx ^w ə́lx
4. kñ səčtk ^w ñk ^w ñtwix ^w əx ^w , k ^w səčtk ^w ñk ^w ñtwix ^w əx ^w , səčtk ^w ñk ^w ñtwix ^w əx ^w , k ^w u səčtk ^w ñk ^w ñtwix ^w əx ^w , p səčtk ^w ñk ^w ñtwix ^w əx ^w , səčtk ^w ñk ^w ñtwix ^w əx ^w ə́lx
5. kñ kstk ^w ñk ^w ñtwix ^w aʔx, k ^w stk ^w ñk ^w ñtwix ^w aʔx, kstk ^w ñk ^w ñtwix ^w aʔx, k ^w u kstk ^w ñk ^w ñtwix ^w aʔx, p stk ^w ñk ^w ñtwix ^w aʔx, kstk ^w ñk ^w ñtwix ^w aʔxə́lx
6. kñ ksəčtk ^w ñk ^w ñtwix ^w aʔx, k ^w səččtk ^w ñk ^w ñtwix ^w aʔx, ksəčtk ^w ñk ^w ñtwix ^w aʔx, k ^w u ksəčtk ^w ñk ^w ñtwix ^w aʔx, p səčtk ^w ñk ^w ñtwix ^w aʔx, ksəčtk ^w ñk ^w ñtwix ^w aʔxə́lx
7. tk ^w ñk ^w ñt, tk ^w ñk ^w ñtɬx ^w , tk ^w ñk ^w ñs, tk ^w ñk ^w ñtrñ, tk ^w ñk ^w ñtp, tk ^w ñk ^w ñsə́lx
8. čtk ^w ñk ^w ñstñ, čtk ^w ñk ^w ñstx ^w , čtk ^w ñk ^w ñsts, čtk ^w ñk ^w ñstñ, čtk ^w ñk ^w ñstɬp, čtk ^w ñk ^w ñstsə́lx
9. istk ^w ñk ^w ñrñ, astk ^w ñk ^w ñrñ, stk ^w ñk ^w ñs, stk ^w ñk ^w ñtrñ, stk ^w ñk ^w ñtp, stk ^w ñk ^w ñsə́lx
10. isəčtk ^w ñk ^w ñrñ, asəčtk ^w ñk ^w ñrñ, səčtk ^w ñk ^w ñs, səčtk ^w ñk ^w ñtrñ, səčtk ^w ñk ^w ñtp, səčtk ^w ñk ^w ñsə́lx
11. ikstk ^w ñk ^w ñrñ, akstk ^w ñk ^w ñrñ, kstk ^w ñk ^w ñʔs, kstk ^w ñk ^w ñtrñ, kstk ^w ñk ^w ñtp, kstk ^w ñk ^w ñʔsə́lx
12. iksəčtk ^w ñk ^w ñrñ, aksəčtk ^w ñk ^w ñrñ, ksəčtk ^w ñk ^w ñʔs, ksəčtk ^w ñk ^w ñtrñ, ksəčtk ^w ñk ^w ñtp, ksəčtk ^w ñk ^w ñʔsə́lx
13. istk ^w ñk ^w ñrñ, astk ^w ñk ^w ñrñ, stk ^w ñk ^w ñrñs, stk ^w ñk ^w ñrñtət, stk ^w ñk ^w ñrñp, stk ^w ñk ^w ñrñsə́lx
14. isəčtk ^w ñk ^w ñrñ, asəčtk ^w ñk ^w ñrñ, səčtk ^w ñk ^w ñrñs, səčtk ^w ñk ^w ñrñtət, səčtk ^w ñk ^w ñrñp, səčtk ^w ñk ^w ñrñsə́lx
15. ikstk ^w ñk ^w ñrñ, akstk ^w ñk ^w ñrñ, kstk ^w ñk ^w ñrñs, kstk ^w ñk ^w ñrñtət, kstk ^w ñk ^w ñrñp, kstk ^w ñk ^w ñrñsə́lx
16. iksəčtk ^w ñk ^w ñrñ, aksəčtk ^w ñk ^w ñrñ, ksəčtk ^w ñk ^w ñrñs, ksəčtk ^w ñk ^w ñrñtət, ksəčtk ^w ñk ^w ñrñp, ksəčtk ^w ñk ^w ñrñsə́lx

17. isčtkʷhkwín, asčtkʷhkwín, sčtkʷhkwíns, sčtkʷhkwíntət, sčtkʷhkwínmp, sčtkʷhkwínsəlx
18. iksčtkʷhkwín, aksčtkʷhkwín, ksčtkʷhkwíns, ksčtkʷhkwíntət, ksčtkʷhkwínmp, ksčtkʷhkwínsəlx
sʔaʔúms:
1. iliʔ tkasílm tkʷhkwíntwixʷ iʔ í sčúʔčuʔxáns uʔ čsʔasʔát taʔ čkí trnxʷúlaʔxʷ. (The male and female grab ahold of one another with their feet and fall toward the ground.)
2. stkʷəkʷhkwíntwixʷs ʔə yrhuyúrm iʔ trnxʷúlaʔxʷ. (As the earth shook they held on to each other.)
3. ǵsápiʔ kaʔ čwəktwixʷ uʔ tkʷhkwíntwixʷəlx . (They hadn't seen each other for a long time they, so they held each other.)
19. kʔəǵlxqniłt- lay on eggs
snʔasímíws: kʔəǵlxʔəǵlxqniłt
related words: nʔəǵlxíwsnʔ (to lay in the middle); kʔəǵlxínaʔnʔ (to lay on the top)
skʷístiʔn: kʔəǵlxqniłtx / kʔəǵlxqniłtnt (affirmative singular); lut akskʔəǵlxqniłt / lut akskʔəǵlxqniłtm (neg. singular); kʔəǵlxʔəǵlxqniłtwi / kʔəǵlxqniłtnti (affirmative plural); lut kskʔəǵlxʔəǵlxqniłtm / lut kskʔəǵlxqniłtntp (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kn kʔəǵlxqniłt, kʷ kʔəǵlxqniłt, kʔəǵlxqniłt, kʷu kʔəǵlxqniłt, p kʔəǵlxqniłt, kʔəǵlxqniłtəlx
2. kn čkʔəǵlxqniłt, kʷ čkʔəǵlxqniłt, čkʔəǵlxqniłt, kʷu čkʔəǵlxqniłt, p čkʔəǵlxqniłt, čkʔəǵlxqniłtəlx
3. kn skʔəǵlxqniłtx, kʷ skʔəǵlxqniłtx, skʔəǵlxqniłtx, kʷu skʔəǵlxqniłtx, p skʔəǵlxqniłtx, skʔəǵlxqniłtxəlx
4. kn səčkʔəǵlxqniłtx, kʷ səčkʔəǵlxqniłtx, səčkʔəǵlxqniłtx, kʷu səčkʔəǵlxqniłtx, p səčkʔəǵlxqniłtx, səčkʔəǵlxqniłtxəlx
5. kn kskʔəǵlxqniłtaʔx, kʷ skʔəǵlxqniłtaʔx, kskʔəǵlxqniłtaʔx, kʷu kskʔəǵlxqniłtaʔx, p skʔəǵlxqniłtaʔx, kskʔəǵlxqniłtaʔxəlx
6. kn ksəčkʔəǵlxqniłtaʔx, kʷ səčkʔəǵlxqniłtaʔx, ksəčkʔəǵlxqniłtaʔx, kʷu ksəčkʔəǵlxqniłtaʔx, p səčkʔəǵlxqniłtaʔx, ksəčkʔəǵlxqniłtaʔxəlx
7. kʔəǵlxqniłtn, kʔəǵlxqniłtnʔxʷ, kʔəǵlxqniłts, kʔəǵlxqniłtnm, kʔəǵlxqniłtnp, kʔəǵlxqniłtsəlx
8. čkʔəǵlxqniłtstn, čkʔəǵlxqniłtstxʷ, čkʔəǵlxqniłtsts, čkʔəǵlxqniłtstm, čkʔəǵlxqniłtstp, čkʔəǵlxqniłtstsəlx
9. iskʔəǵlxqniłtm, askʔəǵlxqniłtm, skʔəǵlxqniłts, skʔəǵlxqniłtnm, skʔəǵlxqniłtnp, skʔəǵlxqniłtsəlx
10. isəčkʔəǵlxqniłtm, asəčkʔəǵlxqniłtm, səčkʔəǵlxqniłts, səčkʔəǵlxqniłtnm, səčkʔəǵlxqniłtnp, səčkʔəǵlxqniłtsəlx
11. ikskʔəǵlxqniłtm, akskʔəǵlxqniłtm, kskʔəǵlxqniłtiʔs, kskʔəǵlxqniłtnm, kskʔəǵlxqniłtnp, kskʔəǵlxqniłtiʔsəlx
12. iksəčkʔəǵlxqniłtm, aksəčkʔəǵlxqniłtm, ksəčkʔəǵlxqniłtiʔs, ksəčkʔəǵlxqniłtnm, ksəčkʔəǵlxqniłtnp, ksəčkʔəǵlxqniłtiʔsəlx
13. iskʔəǵlxqniłt, askʔəǵlxqniłt, skʔəǵlxqniłts, skʔəǵlxqniłtət, skʔəǵlxqniłtm, skʔəǵlxqniłtsəlx
14. isəčkʔəǵlxqniłt, asəčkʔəǵlxqniłt, səčkʔəǵlxqniłts, səčkʔəǵlxqniłtət, səčkʔəǵlxqniłtm, səčkʔəǵlxqniłtsəlx
15. ikskʔəǵlxqniłt, akskʔəǵlxqniłt, kskʔəǵlxqniłts, kskʔəǵlxqniłtət, kskʔəǵlxqniłtm, kskʔəǵlxqniłtsəlx
16. iksəčkʔəǵlxqniłt, aksəčkʔəǵlxqniłt, ksəčkʔəǵlxqniłts, ksəčkʔəǵlxqniłtət, ksəčkʔəǵlxqniłtm, ksəčkʔəǵlxqniłtsəlx
17. isčkʔəǵlxqniłt, asčkʔəǵlxqniłt, sčkʔəǵlxqniłts, sčkʔəǵlxqniłtət, sčkʔəǵlxqniłtm, sčkʔəǵlxqniłtsəlx
18. iksčkʔəǵlxqniłt, aksčkʔəǵlxqniłt, ksčkʔəǵlxqniłts, ksčkʔəǵlxqniłtət, ksčkʔəǵlxqniłtm, ksčkʔəǵlxqniłtsəlx
sʔaʔúms:
1. ixíʔ uʔ kʔəǵlxqniłt mat kí kaʔiʔuphktásqʔ mʔ kʷíkwułl iʔ pəpʔaspəs. (Then it sits on the egg for maybe 36 days and then the chicks are born.)
2. čtpam iskəkʔákaʔ kʷmiʔ uʔ yʔat kʔəǵlxʔəǵlxqniłtəlx . (All my chickens were laying eggs all of a sudden they all were nesting.)
3. iiʔ skəkʔákaʔ čwikʷítm ʔa čkʔəǵlxqniłtm , kʷmiʔ čʔáčəčqaʔsts iʔ pəpʔaspəsts. (Chickens hide their eggs when they set, all of a sudden she comes out with her chicks.)
20. kʔiʔyʔálxʷ- spotted on the surface

sʔaʔúms:
1. iʔ ʔaʔúsaʔ pəqpiq čkʔiʔʔáɬxʷ t ʔum. (The eggs are white with brown spots on them.)
2. xʷʔit iʔ snkʔcaʔsqáxaʔ čkʔiʔiʔʔáɬxʷ . (Lots of horses have spots.)
3. ʔast aʔtəʔáxʷ čkʔiʔʔáɬxʷ . (You have a nice polka dot dress.)
21. ʔxčxčip- tough egg
snʔaslmíws:
sʔaʔúms:
1. iʔ ʔaʔúsaʔs iʔ piyʔáʔ ʔxčxčip . (The redtailed hawk eggs are tough.)
2. ʔə ʔxčxčips iʔ ʔaʔúsaʔ ʔə sʔasʔát uʔ lut t mʔamʔát. (The eggs were so tough when they fell they didnt break.)
3. lut ʔə ʔxčxčip iʔ ʔaʔúsaʔs uʔ kʔəqʔxqniłtm uʔ čmʔamʔát. (If the eggs aren't tough when she lays on them they break.)
22. kpaʔt- peck
snʔaslmíws: kəpkpaʔt
skʷłstiʔn: kpmix / kpaʔtikʷ (affirmative singular); lut akskpaʔm (neg. singular); kpmíwi / kpaʔtikʷi (affirmative plural); lut kskpaʔmp / lut kskpaʔtip (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kʔ kpaʔm, kʷ kpaʔm, kpaʔm, kʷu kpaʔm, p kpaʔm, kpaʔməɬx
2. kʔ čkpaʔm, kʷ čkpaʔm, čkpaʔm, kʷu čkpaʔm, p čkpaʔm, čkpaʔməɬx
3. kʔ skpmix, kʷ skpmix, skpmix, kʷu skpmix, p skpmix, skpmixəɬx
4. kʔ səčkpmix, kʷ səčkpmix, səčkpmix, kʷu səčkpmix, p səčkpmix, səčkpmixəɬx
5. kʔ kskpmixaʔx, kʷ skpmixaʔx, kskpmixaʔx, kʷu kskpmixaʔx, p skpmixaʔx, kskpmixaʔxəɬx
6. kʔ ksəčkpmixaʔx, kʷ səčkpmixaʔx, ksəčkpmixaʔx, kʷu ksəčkpmixaʔx, p səčkpmixaʔx, ksəčkpmixaʔxəɬx
7. kpaʔtiʔ, kpaʔtikʷ, kpaʔtis, kpaʔtiʔm, kpaʔtip, kpaʔtisəɬx
8. čkpaʔtiʔ, čkpaʔtikʷ, čkpaʔtis, čkpaʔtiʔm, čkpaʔtip, čkpaʔtisəɬx
9. iskpaʔm, askpaʔm, skpaʔtis, skpaʔtiʔm, skpaʔtip, skpaʔtisəɬx
10. isəčkpaʔm, asəčkpaʔm, səčkpaʔms, səčkpaʔmtət, səčkpaʔmp, səčkpaʔmsəɬx
11. ikskpaʔm, akskpaʔm, kskpaʔtis, kskpaʔtiʔm, kskpaʔtip, kskpaʔtisəɬx
12. iksəčkpaʔm, aksəčkpaʔm, ksəčkpaʔtis, ksəčkpaʔtiʔm, ksəčkpaʔtip, ksəčkpaʔtisəɬx
13. iskpaʔm, askpaʔm, skpaʔms, skpaʔmtət, skpaʔmp, skpaʔmsəɬx
14. isəčkpaʔm, asəčkpaʔm, səčkpaʔms, səčkpaʔmtət, səčkpaʔmp, səčkpaʔmsəɬx
15. ikskpaʔm, akskpaʔm, kskpaʔms, kskpaʔmtət, kskpaʔmp, kskpaʔmsəɬx
16. iksəčkpaʔm, aksəčkpaʔm, ksəčkpaʔms, ksəčkpaʔmtət, ksəčkpaʔmp, ksəčkpaʔmsəɬx
17. isčkáp, asčkáp, sčkaps, sčkaptət, sčkapaʔmp, sčkapsəɬx
18. iksčkáp, aksčkáp, ksčkaps, ksčkaptət, ksčkapaʔmp, ksčkapsəɬx
sʔaʔúms:
1. ʔə kʔiʔkʷliʔs ʔə kskʷiʔkʷúllaʔx iʔ pəpʔaspəs, naqs kʔ ʔasíł sčłxʔait kskpaʔtis iʔ kʔiʔxʷícaʔs miʔ sič ʔačəčqʔist. (When the chicks begin to hatch, it takes them one or two days to peck their way out of the shell.)
2. ʔksiłs iʔ likák kʷuʔ kəpkpaʔtiʔm . (The rooster was mean, he would peck at us.)
3. ʔə čtiyáqʷt iʔ skəkʔákaʔ čkpaʔnwixʷ . (When the chickens fight they peck at each other.)
23. kʔiʔxʷícaʔs- egg shell
snʔaslmíws: kʔkʔiʔxʷícaʔs
sʔaʔúms:

1. Ƨə kʰíkwʰliʔs Ƨə kskʷíkwʰúllaʔx iʔ pəpʰaspəʂ, naqs km ʔasíí sʰíʃʰaít kskpʰntis iʔ kʷílxʷícaʔs miʔ sič ʔačəčqʰíst. (When the chicks begin to hatch, it takes them one or two days to peck their way out of the shell.)
2. ɳpusʰt iʔ ʔaʔúsaʔ sič kʷíqʰaʰt iʔ kʷílxʷícaʔs. (Boil the egg then peel the shell off.)
3. kʷílxʷícaʔntm iʔ sxʷíçxtət. (We wrapped our presents.)
24. ʔačəčqʰíst- able to go out / get out
snánaqs: ʔačqʰíst
skʷístiʰn: ʔačqʰístx / ʔáčqaʔskʷ (affirmative singular); lut aksʔačqʰíst / lut aksʔáčqaʔstrm (neg. singular); ʔačəčqʰístwi / ʔáčqaʔskʷi (affirmative plural); lut ksʔačəčqʰístm / lut ksʔáčqaʔstp (neg. plural)
sčkʰiʔyʰsts:
1. kʰ ʔačqʰíst, kʷ ʔačqʰíst, ʔačqʰíst, kʷu ʔačəčqʰíst, p ʔačəčqʰíst, ʔačəčqʰístəlx
2. kʰ čʔačqʰíst, kʷ čʔačqʰíst, čʔačqʰíst, kʷu čʔačəčqʰíst, p čʔačəčqʰíst, čʔačəčqʰístəlx
3. kʰ sʔačqʰístx, kʷ sʔačqʰístx, sʔačqʰístx, kʷu sʔačəčqʰístx, p sʔačəčqʰístx, sʔačəčqʰístxəlx
4. kʰ səčʔačqʰístx, kʷ səčʔačqʰístx, səčʔačqʰístx, kʷu səčʔačəčqʰístx, p səčʔačəčqʰístx, səčʔačəčqʰístxəlx
5. kʰ ksʔačqʰístaʔx, kʷ sʔačqʰístaʔx, ksʔačqʰístaʔx, kʷu ksʔačəčqʰístaʔx, p sʔačəčqʰístaʔx, ksʔačəčqʰístaʔxəlx
6. kʰ ksəčʔačqʰístaʔx, kʷ səčʔačqʰístaʔx, ksəčʔačqʰístaʔx, kʷu ksəčʔačəčqʰístaʔx, p səčʔačəčqʰístaʔx, ksəčʔačəčqʰístaʔxəlx
7. ʔáčqaʔstrm, ʔáčqaʔstxʷ, ʔáčqaʔsts, ʔáčqaʔstrm, ʔáčqaʔstp, ʔáčqaʔstsəlx
8. čʔáčqaʔstrm, čʔáčqaʔstxʷ, čʔáčqaʔsts, čʔáčqaʔstrm, čʔáčqaʔstp, čʔáčqaʔstsəlx
9. isʔáčqaʔstrm, asʔáčqaʔstrm, sʔáčqaʔsts, sʔáčqaʔstrm, sʔáčqaʔstp, sʔáčqaʔstsəlx
10. isəčʔáčqaʔstrm, asəčʔáčqaʔstrm, səčʔáčqaʔsts, səčʔáčqaʔstrm, səčʔáčqaʔstp, səčʔáčqaʔstsəlx
11. iksʔáčqaʔstrm, aksʔáčqaʔstrm, ksʔáčqaʔsts, ksʔáčqaʔstrm, ksʔáčqaʔstp, ksʔáčqaʔstsəlx
12. iksəčʔáčqaʔstrm, aksəčʔáčqaʔstrm, ksəčʔáčqaʔsts, ksəčʔáčqaʔstrm, ksəčʔáčqaʔstp, ksəčʔáčqaʔstsəlx
13. isʔačqʰíst, asʔačqʰíst, sʔačqʰísts, sʔačqʰístət, sʔačqʰístm, sʔačqʰístsəlx
14. isəčʔačqʰíst, asəčʔačqʰíst, səčʔačqʰísts, səčʔačqʰístət, səčʔačqʰístm, səčʔačqʰístsəlx
15. iksʔačqʰíst, aksʔačqʰíst, ksʔačqʰísts, ksʔačqʰístət, ksʔačqʰístm, ksʔačqʰístsəlx
16. iksəčʔačqʰíst, aksəčʔačqʰíst, ksəčʔačqʰísts, ksəčʔačqʰístət, ksəčʔačqʰístm, ksəčʔačqʰístsəlx
17. isčʔačqʰíst, asčʔačqʰíst, sčʔačqʰísts, sčʔačqʰístət, sčʔačqʰístm, sčʔačqʰístsəlx
18. iksčʔačqʰíst, aksčʔačqʰíst, ksčʔačqʰísts, ksčʔačqʰístət, ksčʔačqʰístm, ksčʔačqʰístsəlx
sʔaʔúms:
1. Ƨə kʰíkwʰliʔs Ƨə kskʷíkwʰúllaʔx iʔ pəpʰaspəʂ, naqs km ʔasíí sʰíʃʰaít kskpʰntis iʔ kʷílxʷícaʔs miʔ sič ʔačəčqʰíst . (When the chicks begin to hatch, it takes them one or two days to peck their way out of the shell.)
2. ʔáčqaʔskʷ iʔ kəkʷapaʔ. (Let the dog out.)
3. swit iʔ ʔačəčqaʔsts iʔ kəkʷwapaʔ ? (Who let the dogs out?)
25. ʔamčút- feed oneself
sʰʔasímiʰws: ʔamʔamčút
skʷístiʰn: ʔamčútx / ʔámítikʷ (affirmative singular); lut aksʔamčút / lut aksʔamnám (neg. singular); ʔamʔamčútwi / ʔámítikʷi (affirmative plural); lut ksʔamʔamčútm / lut ksʔámítip (neg. plural)
sčkʰiʔyʰsts
1. kʰ ʔamčút, kʷ ʔamčút, ʔamčút, kʷu ʔamʔamčút, p ʔamʔamčút, ʔamʔamčútəlx
2. kʰ čʔamčút, kʷ čʔamčút, čʔamčút, kʷu čʔamʔamčút, p čʔamʔamčút, čʔamʔamčútəlx
3. kʰ sʔamčútx, kʷ sʔamčútx, sʔamčútx, kʷu sʔamʔamčútx, p sʔamʔamčútx, sʔamʔamčútxəlx
4. kʰ səčʔamčútx, kʷ səčʔamčútx, səčʔamčútx, kʷu səčʔamʔamčútx, p səčʔamʔamčútx, səčʔamʔamčútxəlx
5. kʰ ksʔamčútaʔx, kʷ sʔamčútaʔx, ksʔamčútaʔx, kʷu ksʔamʔamčútaʔx, p sʔamʔamčútaʔx, ksʔamʔamčútaʔxəlx

6. kñ ksəčʔamčútaʔx, kʷ səčʔamčútaʔx, ksəčʔamčútaʔx, kʷu ksəčʔamʔamčútaʔx, p səčʔamʔamčútaʔx, ksəčʔamʔamčútaʔxəlx
7. ʔamtiñ, ʔamtiʰ, ʔamtiʳ, ʔamtiʳ, ʔamtiʳ, ʔamtiʳəlx
8. čʔamstiñ, čʔamstiʰ, čʔamstís, čʔamstír, čʔamstíp, čʔamstísəlx
9. isʔamnám, asʔamnám, sʔamtiʳ, sʔamtiʳ, sʔamtiʳ, sʔamtiʳəlx
10. isəčʔamnám, asəčʔamnám, səčʔamtiʳ, səčʔamtiʳ, səčʔamtiʳ, səčʔamtiʳəlx
11. iksʔamnám, aksʔamnám, ksʔamtiʳ, ksʔamtiʳ, ksʔamtiʳ, ksʔamtiʳəlx
12. iksəčʔamnám, aksəčʔamnám, ksəčʔamtiʳ, ksəčʔamtiʳ, ksəčʔamtiʳ, ksəčʔamtiʳəlx
13. isʔamčút, asʔamčút, sʔamčúts, sʔamčútət, sʔamčútrmp, sʔamčútsəlx
14. isəčʔamčút, asəčʔamčút, səčʔamčúts, səčʔamčútət, səčʔamčútrmp, səčʔamčútsəlx
15. iksʔamčút, aksʔamčút, ksʔamčúts, ksʔamčútət, ksʔamčútrmp, ksʔamčútsəlx
16. iksəčʔamčút, aksəčʔamčút, ksəčʔamčúts, ksəčʔamčútət, ksəčʔamčútrmp, ksəčʔamčútsəlx
17. isčʔamčút, asčʔamčút, sčʔamčúts, sčʔamčútət, sčʔamčútrmp, sčʔamčútsəlx
18. iksčʔamčút, aksčʔamčút, ksčʔamčúts, ksčʔamčútət, ksčʔamčútrmp, ksčʔamčútsəlx
sʔaʔúms:
1. lut ta čtuxʷtílx kñ čʔamčút , čʔamstír t ʔəxəʔxəʔaps. (They can't fly or feed themselves, so their parents bring them food.)
2. ilíʔ way črñ ʔamʔamčútəlx . (Let them be; they'll feed themselves.)
3. haʔ way kʷ wýʔamnsqəxəʔm ? (Did you already feed your animals?)
26. msʔəʔapñkstásq̄t- forty days
sñʔasímíws:
sʔaʔúms:
1. kí msʔəʔapñkstásq̄t íʔ piyáʔ pəpʔaspəs ʔxʷəxʷtiʔst ixíʔ uʔ spiʔrns kí čniʔts. (After about 40 days, the redtailed hawk chicks can fly and begin to hunt for themselves.)
2. msʔəʔapñkstásq̄t miʔ ʔwikñtsñ. (I'll see you in forty days.)
3. xʷýlwis msʔəʔapñkstásq̄t miʔ ʔčkičx. (He will travel for forty days before he gets back.)
27. ʔxʷəxʷtiʔst- able to fly
sñʔasímíws: ʔəxʷʔxʷəxʷtiʔst
skʷístiʔñ: ʔxʷəxʷtiʔstx (affirmative singular); lut aksʔxʷəxʷtiʔst (neg. singular); ʔxʷəxʷtiʔstwi (affirmative plural); lut ksʔxʷəxʷtiʔstrmp (neg. plural)
sčkʔiʔyʔsts:
1. kñ ʔxʷəxʷtiʔst, kʷ ʔxʷəxʷtiʔst. ʔxʷəxʷtiʔst. kʷu ʔxʷəxʷtiʔst, p ʔxʷəxʷtiʔst, ʔxʷəxʷtiʔstəlx
2. kñ čʔxʷəxʷtiʔst, kʷ čʔxʷəxʷtiʔst, čʔxʷəxʷtiʔst, kʷu čʔxʷəxʷtiʔst, p čʔxʷəxʷtiʔst, čʔxʷəxʷtiʔstəlx
3. kñ stxʷəxʷtiʔstx, kʷ stxʷəxʷtiʔstx, stxʷəxʷtiʔstx, kʷu stxʷəxʷtiʔstx, p stxʷəxʷtiʔstx, stxʷəxʷtiʔstxəlx
4. kñ səčʔxʷəxʷtiʔstx, kʷ səčʔxʷəxʷtiʔstx, səčʔxʷəxʷtiʔstx, kʷu səčʔxʷəxʷtiʔstx, p səčʔxʷəxʷtiʔstx, səčʔxʷəxʷtiʔstxəlx
5. kñ ksʔxʷəxʷtiʔstaʔx, kʷ ksʔxʷəxʷtiʔstaʔx, ksʔxʷəxʷtiʔstaʔx, kʷu ksʔxʷəxʷtiʔstaʔx, p ksʔxʷəxʷtiʔstaʔx, ksʔxʷəxʷtiʔstaʔx
6. kñ ksəčʔxʷəxʷtiʔstaʔx, kʷ ksəčʔxʷəxʷtiʔstaʔx, ksəčʔxʷəxʷtiʔstaʔx, kʷu ksəčʔxʷəxʷtiʔstaʔx, p ksəčʔxʷəxʷtiʔstaʔx, ksəčʔxʷəxʷtiʔstaʔx
7. istxʷəxʷtiʔst, astxʷəxʷtiʔst, stxʷəxʷtiʔsts, stxʷəxʷtiʔstət, stxʷəxʷtiʔstrmp, stxʷəxʷtiʔstsəlx
8. isəčʔxʷəxʷtiʔst, asəčʔxʷəxʷtiʔst, səčʔxʷəxʷtiʔsts, səčʔxʷəxʷtiʔstət, səčʔxʷəxʷtiʔstrmp, səčʔxʷəxʷtiʔstsəlx
9. iksʔxʷəxʷtiʔst, aksʔxʷəxʷtiʔst, ksʔxʷəxʷtiʔsts, ksʔxʷəxʷtiʔstət, ksʔxʷəxʷtiʔstrmp, ksʔxʷəxʷtiʔstsəlx
10. iksəčʔxʷəxʷtiʔst, aksəčʔxʷəxʷtiʔst, ksəčʔxʷəxʷtiʔsts, ksəčʔxʷəxʷtiʔstət, ksəčʔxʷəxʷtiʔstrmp, ksəčʔxʷəxʷtiʔstsəlx

11. isčtḡəxʷtíʔst, asčtḡəxʷtíʔst, sčtḡəxʷtiʔsts, sčtḡəxʷtiʔstət, sčtḡəxʷtiʔstr̥p, sčtḡəxʷtiʔstsəl̥x
12. ikčstḡəxʷtíʔst, aksčtḡəxʷtíʔst, ksčtḡəxʷtiʔsts, ksčtḡəxʷtiʔstət, ksčtḡəxʷtiʔstr̥p, ksčtḡəxʷtiʔstsəl̥x
sʔaʔúms:
1. kí mstəʔapn̥kstásq̣t iʔ piyʔáʔ pəpʔaspəs tḡəxʷtiʔst ixiʔ uʔ spiḡm̥s kí čniʔts. (After about 40 days, the redtailed hawk chicks can fly and begin to hunt for themselves.)
2. axáʔ iʔ p skəkʔákaʔ ixiʔ p kskəkʔákaʔ uʔ ixiʔ p kstəxʷtəxʷtlilx kí anwíʔst. (You all fowl will be birds, and you will be flying up high.)
3. t tr̥xʷúlaʔxʷ kaʔ čxʷuʔy̆əlx, axáʔm̥ átiʔ t kʔaʔm̥ásq̣t əčktḡəxʷasq̣t axáʔ iʔ t̥əsis̥h̥čaʔsəl̥x iʔ t kwaps. (They came walking on the ground, but their little brother came on his horse flying next to the sky.)

12. čmtus

sʔaʔúms

čmisčút	know
Sńxʷńtkʷitkʷ	Columbia River
mistáqʷtəqʷt	most huge
ksnʔasts	its weight
ńpəqpəqʔəniwt	white sides
kʔpqińk	white belly
ńtəpʔəpikń	bumps on back
təwʔəwt	sharp / pokey
əčtəxʷtaxʷ	hanging
swpčín	whiskers
čməsmust	to feel something
ńyəxʷmitkʷ	bottom (of water)
xʷuʔúsń	a lot
ʔakʷʔakʷtíl	bug / insect
ńtʔamkʷ	cloudy liquid
tńʔatxʷícaʔńt	re-absorb into body
kʔəqʔíxinaʔtń	fertilize
čpumnx	spawn
čəpčəpəqʔt	sticky
ńʔalt	sink
čpaq	stick
xəxństasqʔt	nine days
kčʔáčmaʔs	alevin / larva
qíqílaqs	tadpole
kʔač	attached
ńsaʔpmítkʷ	water bug
kəsəmiłt	have trouble reproducing
kawʔíwíx	old (more than one)
ńkəstkʷwíłxst	pollute water
təqtqipńt	build dams

smýmay

kíl sńʔayčkstx iʔ čmtus taʔlíʔ xəčxəčt t qaqxʷíx. kʷəčkʷačt iʔ sumíxs iʔ čmtus, čkńxits aʔ čmisčút tə ksqʷíqʷíłsts tə čkʔaʔń. iʔ čmtus ńń í ʔʔayʔát iʔ saʔsaʔtítkʷ naʔt təkʷtíkʷt í sńʔayčkstx tńxʷúlaʔxʷs. ʔapnáʔ lut sxʷʔits iʔ čmtus čxít t ʔsápiʔ. píšlaʔt t qaqxʷíx iʔ čmtus. Í Sńxʷńtkʷitkʷ ilíʔ kíl ʔaslʔúpńkst sčúxán iʔ kswisxńs. iʔ mistáqʷtəqʷt iʔ čmtus kíl ʔaslʔúpńkst xəččikst iʔ ksnʔasts. iʔ čmtus Í Sńxʷńtkʷitkʷ pum uʔ pʔaʔ uʔ ńpəqpəqʔəniwt uʔ kʔpqińk. číkstałqʷ sčńtəpʔəpikńs tĺńkmiłpsts uʔ kíl syupsts iʔ čmtus. uʔ nixʷ musłqʷ t təwʔəwt čtəxʷtaxʷ čxít t swpčín kʔyʷutńs iʔ časýqńs, ńxaʔčínńs iʔ splimčńs. ixíʔ t təwʔəwt swpčíns iʔ čmtus kaʔ čkačxčín čməsmusts iʔ ńyəxʷmitkʷs iʔ saʔtítkʷ. xʷuʔúsń iʔ	know Columbia River most huge; weight white sides; white belly bumps on back; sharp/ pokey; hanging; whiskers; feel; bottom
---	--

sʔitʰns iʔ čmtus, aʔ čłaxwʰt iʔ qaqxwʰlx, iʔ siwʰtkw ʔakwʰakwʰtílx uʔ iʔ skʰahtq. lut ʔa kʰʕaytmh iʔ čmtus. iʔ čmtus ʔsápiʔ ʔa čxwʰlxwʰalt, kʰl naqs xčəčikst spihtk. iʔ tkətmilxw čmtus put kaʔtʰiʔuphkt spihtk miʔ sič ʔaʔúsaʔm. iʔ sqłtmixw čmtus ʕxap ʔə ʔaslʔuphkt spihtk. iʔ tkətmilxw čmtus yʕat čłkspihtk uʔ ʔaʔúsaʔm ʔə put iʔ siwʰtkw. čłktʔuphktsttírh kʰm ʔəqʰmktʔuphkt iʔ kshčəts iʔ siwʰtkw. ʔiʔ put iʔ kstʔaps iʔ siwʰtkw uʔ lut ʔaʔlíʔ kshtʕamkwʰs. lut ʔə put iʔ siwʰtkw lut ksʔaʔúsaʔm iʔ tkətmilxw čmtus uʔ ilíʔ ʔhʔaʔxwʰícaʔs iʔ ʔaʔúsaʔs. qipčm kʰm sčəʔáqʰ, ʔə yʕat stírh xast uʔ put, ixíʔ uʔ ʔaʔúsaʔm uʔ itíʔ kʰəqʰlxínaʔtírh t sqłtmixw čmtus. ʔa čpumnx iʔ tkətmilxw čmtus, xwʔit uʔ xwʔit ʔa čʔaʔúsaʔm, čxiʔ t 100,000 kʰm 1,000,000 iʔ ʔaʔúsaʔ. iʔ ʔaʔúsaʔs ʔmʔpurn uʔ čəpčəpčt. ʔə wʕskʰəqʰlxínaʔtírh t sqłtmixw ixíʔ uʔ hʕalt uʔ čpaq iʔ nʕxwʰtitkwʰ. xəxhstasqʰt uʔ kʰwʰlkʰuʰl. iʔ čmtus kčʕáčmaʔs mat kʰl naqs sčʕawíkst iʔ kswiwsxhns uʔ čxiʔ t qʰlqʰlaqs iʔ sʕəčəčs. pútiʔ čkʕəč iʔ shʔaʔúsaʔtʰns. ixíʔ ksʔitʰns kʰl kaʔtʰis skʕəčíws. naqs xiyátnxw iʔ ʔiʔík čmtus čxiʔ t ʕəxəxhstasqʰt iʔ sʕəčəčs, ixíʔ uʔ way čitʰh. iʔ ʔiʔík čmtus čitʰsts iʔ ʔakwʰakwʰtílx, čəčəmaʔt qaqxwʰlx, uʔ iʔ hʕapmítkwʰ. ʔə slxwʰaʔtwílx iʔ čmtus, čitʰsts aʔ čxwʰlxwʰalt qaqxwʰlx naʔt aʔ čłal iʔ qaqxwʰlx. ʔə ʔaslʔuphkt uʔ čłkt spihtk iʔ čmtus, ixíʔ way kʰl ʔəqʰmkt sčəxáh iʔ kswisxhns. ʕapnáʔ iʔ čmtus aʔ čəxłwʰs iʔ syilx tʰmxwʰúlaʔxwʰ saʔtítkwʰ ksəsmílt. yʕat kəwʰíwílx iʔ čmtus. lut kʰim ʔa kʰtʰíʔk t čmtus. lut swit ʔa čmistís səxʔkinx kiʔ lut ʔa kʰtʰíʔk t čmtus. čmay lut ʔa čkʰwʰlkʰuʰl iʔ ʔaʔúsaʔs. čmay čłaxwʰt pútiʔ ʔə kčʕáčmaʔs kʰm čmay čitʰstrh t kʰwʰílt t qaqxwʰlx. čmistírh hʕəstkʰwílxstəlx iʔ saʔsaʔtítkwʰ uʔ təqtqipsəlx. ʔə shʕəstkʰwílx iʔ saʔtítkwʰ itlíʔ uʔ ʔalʔílt iʔ čmtus. tʰl stəqtqips ixíʔ uʔ tʰlxwʰs ʔə kspláks kʰl hʕsłxwʰitkwʰ. ʔə stəqtqips iʔ saʔtítkwʰ lut nixwʰ iʔ kʰutwʰn naʔt hʔtyix shʔawčínrhns. ʕm iʔ čmtus čitʰsts iʔ aʔ čłaxwʰt iʔ kʰutwʰn naʔt hʔtyix ʔə wʕskpurnm. ʕapnáʔ čsap iʔ čmtus iʔ sʔitʰns. iwáʔ iʔ sqilxwʰ kʰwʰins kshxits iʔ čmtus uʔ t čniʔtsəlx kʰwʰlkʰuʰlsəlx miʔ kʰwʰlkʰuʰl, itlíʔ nəqspihtk uʔ ʔəwnikstrhnsəlx kʰl saʔtítkwʰ. lut swit čmistís haʔ čm qtnusəlx haʔ kʰm lut.	of water; a lot; bugs cloudy liquid absord in body fertilize; spawn sticky sink; stick 9 days; alevin/larva tadpole; attached water bug have trouble reproducing; old pollute water; they dam
--	---

sʰsúxwʰnaʔ swʰtitiʔh

1. səxʔkinx uʔ xəčəxəč t qaqxwʰlx iʔ čmtus kʰl shʕəyčkstx ?
2. čkiñ iʔ sʰsłxwʰaʔs iʔ čmtus kʰl shʕəhʔtkwʰitkwʰ ?
3. čaknílxwʰ iʔ čmtus ?
4. stírh aʔ čkists iʔ čmtus t ʔəwʰəwt swpčínsh ?
5. stírh aʔ čitʰsts iʔ čmtus ?
6. kʰnxspihtk iʔ tkətmilxw čmtus miʔ sič ʔaʔúsaʔm ?
7. čkiñ iʔ siwʰtkw miʔ put mʔ ʔaʔúsaʔm iʔ čmtus ?
8. əxʔkistírh iʔ ʔaʔúsaʔs iʔ čmtus miʔ lut ʔə put iʔ siwʰtkw ?
9. kʰhxp ʔa čʔaʔúsaʔm ʔa čpumnx iʔ tkətmilxw čmtus ?
10. čkiñ iʔ ʔaʔúsaʔs iʔ čmtus ?
11. čkiñ iʔ čmtus kčʕáčmaʔs ?
12. stírh aʔ čitʰsts iʔ ʔiʔík čmtus ?
13. mat səxʔkinx uʔ lut kʰim ʔa kʰtʰíʔk t čmtus ?
14. səxʔkinx uʔ ʔalʔílt iʔ čmtus ?
15. səxʔkinx uʔ čsap iʔ čmtus iʔ sʔitʰns ?

16. stiṁ a? čkists i? sqilxʷ kskñxits i? črntus ?

añčáwt swłtiñ

1. swit krñ stiṁ a? čqʷlqʷilstrñstxʷ kʷ ʔa čkʷawrñ ? maýxít.
2. Í sča?áqʷ, ha? kʷ čʔučlím Í Sñǰʷñtkʷitkʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
3. stiṁ i? misʔáqʷʔəqʷt t qaqxʷl x asčʔəʔtpiñ ? maýxít.
4. ha? kʷ kʔpqiñk ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
5. q̣sápi?, stiṁ i? sílxʷa? kskl̥kxiws ka? čñtəptəpikñ ? maýxít.
6. ha? kʷ kswpčín ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
7. kʷ ʔə kiwłx, ha? kʷ nstiłs púti? akʔčáýtmñ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
8. ha? q̣sápi? ʔa čxʷl xʷałt asnəqsíl xʷ ? kʷnxspiñtk añtaa?tupa? ʔə ǰaxʷt ? maýxít.
9. kʷ kʷnxspiñtk kʷ ʔə ǰǰap, kʷ kʷulł t tkəʔmil xʷ krñ sqłtmixʷ ? maýxít.
10. kʷ ʔa čʷawłx, ha? añǰást i? nčəʔt t siwʔkʷ krñ añǰast i? nčixčəǰt t siwʔkʷ ? maýxít.
11. ha? pñkiñ ki? kʷ čwikrñ t a? čpumn x i? qaqxʷl x ? ǰa?kiñ ? stiṁ asčwík ?
12. kʷ ʔa čkrām, ha? kʷ čsu kʷt krñ kʷ čñsałt ? maýxít.
13. ha? pñkiñ kʷ čwikrñ t ql̥q̣laqs uʔ kʷulł t swará kñ ? čkiñ i? sčkʔi?ỵsts mi? kswará kñ ?
14. kʷnxǰiyátn xʷ krñ kʷnxspiñtk i? ʔuǰtíla?t mi? čitsts i? sʔiñ, lut kmax qa?míltrñ ? maýxít.
15. ha? čwikstxʷ i? nsa p̣mít kʷ ? ha? čitstxʷ i? nsa p̣mít kʷ ? maýxít.
16. ha? asnəqsíl xʷ ḳsəsmiłt ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
17. ha? añǰást i? təqtqipñtrñ i? sa?tít kʷ mi? kʷulłm t swwíki?strñ ? ha? añǰást kʷ kswwíki?strñ Í añčitxʷ? maýxít.
18. ha? añǰmíñk t kʷutwñ na?ʔ ntytyix kʔəññ?awčínrñs Í Sñǰʷñtkʷitkʷ ? maýxít.
19. ha? kʷ nstiłs ti? ǰast uʔ i? sqil xʷ kʷiñs kskñxits i? črntus mi? ʔčpla k i? kł sa?sa?tít kʷ i? kł sñǰayčkstx i? trñxʷula?xʷs ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?

sktʔiysn̓ t sʔuṁs

A. x̱iln̓ sʔuṁs ṇqm̓qmin̓ aksčkw̱úł: w̱ystikw̱ aʔ čkʔqmin̓.

ʔitn̓- to eat

	iṇčáʔ	anwíʔ	čniʔts	mnim̓tət	mnim̓təmp	mnim̓ttsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/ inceptive						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. sw̱titiṇ̓ aksčkw̱úł: ktətam̓čínx t mal̓kw̱čn̓ ṇsəlxčín. ixíʔ ut ṇm̓ýčim̓nt asčqáy ḵl̓ n̓w̱yápixčn̓.

1. haʔ kw̱ sʔitnaʔx ilíʔ ? (lut)

n̓w̱yápixčn̓:

2. haʔ p səčʔaʔʔitnx ʔapnáʔ ? (kiw̱)

n̓w̱yápixčn̓:

3. haʔ ʔm̓ p ʔaʔʔitn̓ t stiʔw̱ ? (lut)

n̓w̱yápixčn̓:

4. haʔ kw̱ sʔitnx ut kw̱ ʔitn̓ ? (kíwa)

n̓w̱yápixčn̓:

5. haʔ kw̱u ksʔaʔʔitnaʔx ʔapnáʔ iṇčáʔ naʔt iʔ səxkw̱íkw̱ul̓m̓ ? (iʔ lútiʔ)

n̓w̱yápixčn̓:

6. ha? kʷ nstils nʷsaʷp kʷu čaʔiʔn t suʔt sqʔiʔn iñčá? naʔt Nxiʔx ? (ki)

nʷyápixčn:

Č. Past/Present Transitive and Future Transitive aksčkʷúl: ʔqʷntikʷ iʔ sʔaʔúʔns t sič swit iʔ sčkʷuʔs, ixíʔ sič nʷmʷčimnʔt kʷi nʷyápixčn.

iwaʔ iʔ sqilxʷ kʷiʔns kskhixits iʔ čmtus.

Even people are trying to help the sturgeon.

1. iñčá?

2. anwíʔ:

3. anwíʔ naʔt iñčá?

4. anwíʔ naʔt Saʔáwaʔt:

5. Pit naʔt Sapát:

Ė. Past/Present Transitive aksčkʷúl: ʔqʷntikʷ iʔ sʔaʔúʔns t sič swit iʔ sčkʷuʔs, ixíʔ sič nʷmʷčimnʔt kʷi nʷyápixčn.

iʔ tiʔíʔ čmtus čitsts iʔ ʔakʷʔakʷtíʔx.

The young sturgeon eats bugs.

1. iñčá? / stiqʷ

2. anwíʔ / skʷaʔtq

3. anwíʔ naʔt iñčá? / ʔsálaʔ

4. anwíʔ naʔt ʔAtái / ʔáqʷaʔ

5. Swʔatqʔ naʔt Prasuwa / paʔpaʔqʔ

čkʷulmstrn i? sʔaʔúms

1. čmisčút- know (know to oneself)
sʔaslmíws: čmimisčút
skʷlstiþn: misčútx (affirmative singular); lut aksmisčút (neg. singular); misčútwi (affirmative plural); lut ksmisčútmþ (neg. plural)
sčkʰiýsts:
1. kʰ misčút, kʷ misčút, misčút, kʷu misčút, p misčút, misčútəlx
2. kʰ čmisčút, kʷ čmisčút, čmisčút, kʷu čmisčút, p čmisčút, čmisčútəlx
3. kʰ smisčútx, kʷ smisčútx, smisčútx, kʷu smisčútx, p smisčútx, smisčútxəlx
4. kʰ səčmisčútx, kʷ səčmisčútx, səčmisčútx, kʷu səčmisčútx, p səčmisčútx, səčmisčútxəlx
5. kʰ ksmisčútaʔx, kʷ smisčútaʔx, ksmisčútaʔx, kʷu ksmisčútaʔx, p smisčútaʔx, ksmisčútaʔxəlx
6. kʰ ksəčmisčútaʔx, kʷ səčmisčútaʔx, ksəčmisčútaʔx, kʷu ksəčmisčútaʔx, p səčmisčútaʔx, ksəčmisčútaʔxəlx
7. ismisčút, asmisčút, smisčúts, smisčútət, smisčútmþ, smisčútsəlx
8. isəčmisčút, asəčmisčút, səčmisčúts, səčmisčútət, səčmisčútmþ, səčmisčútsəlx
9. iksmisčút, aksmisčút, ksmisčúts, ksmisčútət, ksmisčútmþ, ksmisčútsəlx
10. iksəčmisčút, aksəčmisčút, ksəčmisčúts, ksəčmisčútət, ksəčmisčútmþ, ksəčmisčútsəlx
11. isčmisčút, asčmisčút, sčmisčúts, sčmisčútət, sčmisčútmþ, sčmisčútsəlx
12. iksčmisčút, aksčmisčút, ksčmisčúts, ksčmisčútət, ksčmisčútmþ, ksčmisčútsəlx
sʔaʔúms:
1. kʷəčkʷačt i? sumíxs i? čmtus, čkʰnits a? čmisčút tə ksqʷíqʷíłsts tə čkʰaʔm. (The sturgeon has strong spiritual power, and it helps people who know how to talk to it when they pray.)
2. haʔ p čmimisčút ? (Do you folks know about yourselves?)
3. way kʰ čmisčút . (I knew about it.)
2. Sñxʷhntkʷitkʷ- Columbia River
sʔaslmíws: Sñxʷhntkʷitkʷ
sʔaʔúms:
1. í Sñxʷhntkʷitkʷ ilí? kʰl ʔaslʔúpʰkst sčúʔxáñ i? kswisxñs. (In the Columbia River they can grow as long as twenty feet.)
2. ilí? kʰ čpułx í Sñxʷhntkʷitkʷ . (I've camped at the Columbia River.)
3. taʔlí? xʷʔitkʷ i? Sñxʷhntkʷitkʷ . (There's lots of water in the Columbia River.)
3. tʰaqʷtəqʷt- huge
sʔaslmíws: tʰaqʷtəqʷtəqʷt
sʔaʔúms:
1. i? misʰtʰaqʷtəqʷt i? čmtus kʰl ʔaslʔúpʰkst xčəčikst i? ksnʰasts. (The biggest sturgeon can weight almost two thousand pounds.)
2. čtʰaqʷtəqʷtəqʷt i? čmtus. (Sturgeon are huge fish.)
3. tʰaqʷtəqʷt astátm. (Your boat is huge.)
4. i? qʷyúlaʔxʷ čtʰaqʷtəqʷtəqʷt i? tm̄tm̄xʷúlaʔxʷs. (The rich have huge lands.)
5. miyát tʰaqʷtəqʷt añkəkwəpaʔ. (Your dog is too enormous.)
4. snʰast- weight / pound
sʔaslmíws: snəsnʰast
sʔaʔúms:

1. i? mɪstáqʷtəqʷt i? čm̥tus kɪ ʔaslʔúp̥nkst ʃčəčikst i? ksnfasts . (The biggest sturgeon can weight almost two thousand pounds.)
2. ixíʔ t smaṁʔíṁ nəsnfast . (Those women are heavy weights.)
3. miyát nfast aṁnáʃʷnʃʷ kaʔ čxʷaʔxʷaʔstíxʷ. (Your wife is too heavy for you to carry.)
5. ṁpəqpəqtəniwt - white sides
snánaqs: ṁpəqtəniwt
sʔaʔúṁs:
1. i? čm̥tus ɪ Sṁʃʷṁtkʷitkʷ p̥uṁ uʔ pʃaʔ uʔ ṁpəqpəqtəniwt uʔ k̥t̥pqiṁk. (Sturgeon in the Columbia River are brown or gray with white on their sides and bellies.)
2. ʔiʔ čəčxiʔ aṁp̥úyṁ áʔiʔ ṁpəqpəqtəniwt . (Your car is plain to see because it has white sides.)
3. ṁpəqtəniwt iṁkwáp. (My horse has a white side.)
6. k̥t̥pqiṁk - white belly
sṁʔasímiws: k̥t̥pəqpqiṁk
sʔaʔúṁs:
1. i? čm̥tus ɪ Sṁʃʷṁtkʷitkʷ p̥uṁ uʔ pʃaʔ uʔ ṁpəqpəqtəniwt uʔ k̥t̥pqiṁk . (Sturgeon in the Columbia River are brown or gray with white on their sides and bellies.)
2. i? ɪlikk k̥t̥pqiṁk ixíʔ miʔ lut ksčwíksəlx ʔi ʔayxʷút. (Hawks have white undersides so they can't be seen from below.)
3. i? yilíkʷlxkṁ k̥t̥pəqpəqiṁk uʔ ṁpəqpiqs. (The mountain sheep have white bellies and white butts.)
7. ṁtəptəpikṁ - bumps on the back
snánaqs: ṁt̥pikṁ
sʔaʔúṁs:
1. číkstaɪqʷ sčṁtəptəpikṁs ʔi ṁk̥mil̥psts uʔ kɪ syupsts i? čm̥tus. (Sturgeon have five rows of hard bumps that run down the length of their backs.)
2. nəqsusṁ i? sčutṁ čṁt̥pikṁ . (One kind of bull has a bump on its back.)
3. i? ṁṁaʔṁaʔitkʷ čṁtəptəpikṁ . (The water monster has bumps on its back.)
8. təw̥təwt - sharp / pokey
sṁʔasímiws: təw̥w̥təwt
sʔaʔúṁs:
1. uʔ nixʷ muslqʷ t təw̥təwt čtəʃʷtaʃʷ čxiʔ t s̥w̥pčín k̥tixʷútms i? časýqṁs, ṁxaʔčínṁs i? splim̥čṁs. (They also have four barbels that hang down like whiskers from the underside of their heads, in front of their mouths.)
2. i? sxʷaʔṁkít̥p wəs̥wisṁ i? təw̥təw̥ts . (The hawthorn have long sharp pokeys.)
3. i? sxʷínaʔ taʔlíʔ təw̥təwt . (The cactus are real pokey.)
9. čtəʃʷtaʃʷ - hanging down / dangling
snánaqs: čtəʃʷ
sʔaʔúṁs:
1. uʔ nixʷ muslqʷ t təw̥təwt čtəʃʷtaʃʷ čxiʔ t s̥w̥pčín k̥tixʷútms i? časýqṁs, ṁxaʔčínṁs i? splim̥čṁs. (They also have four barbels that hang down like whiskers from the underside of their heads, in front of their mouths.)

2. i? ʔəxʷʔəxʷ t stxʷʔits ti? čtəxʷtəxʷ yʕat taʔkiŋ. (There was so many chokecherrys they were hanging all over the place.)
3. ʔə kəwsčʕáčʕaɪx i? sqiqlitmixʷ naʔt smaŋʔiŋ, kʔtŋalxʷəɪx uʔ čtəxʷtəxʷiwtəɪx. (When the men and women went swimming they were naked and they all dangling around.)
10. məsmust- feel
sŋʔaslmíwʰs: məsəsmust
skʷístiŋ: məsmux / məsmuŋt (affirmative singular); lut aksməsmús / lut aksməsmúsŋ (neg. singular); məsmúswi / məsmúŋti (affirmative plural); lut ksməsmusŋp / lut ksməsmusŋtp (neg. plural)
sčkʔiŋyʰsts:
1. kŋ məsmuŋt, kʷ məsmuŋt, məsmuŋt, kʷu məsmuŋt, p məsmuŋt, məsmuŋtəɪx
2. kŋ čməsmuŋt, kʷ čməsmuŋt, čməsmuŋt, kʷu čməsmuŋt, p čməsmuŋt, čməsmuŋtəɪx
3. kŋ sməsmux, kʷ sməsmux, sməsmux, kʷu sməsmux, p sməsmux, sməsmuxəɪx
4. kŋ səčməsmux, kʷ səčməsmux, səčməsmux, kʷu səčməsmux, p səčməsmux, səčməsmuxəɪx
5. kŋ ksməsmúsaʔx, kʷ sməsmúsaʔx, ksməsmúsaʔx, kʷu ksməsmúsaʔx, p sməsmúsaʔx, ksməsmúsaʔxəɪx
6. kŋ ksəčməsmúsaʔx, kʷ səčməsmúsaʔx, ksəčməsmúsaʔx, kʷu ksəčməsmúsaʔx, p səčməsmúsaʔx, ksəčməsmúsaʔxəɪx
7. məsmuŋt, məsmuŋtəxʷ, məsmusəs, məsmuŋtŋ, məsmuŋtp, məsmusəsəɪx
8. čməsmuŋt, čməsmuŋtəxʷ, čməsmusts, čməsmuŋtŋ, čməsmuŋtp, čməsmustsəɪx
9. isməsmúŋt, asməsmúŋt, sməsmusəs, sməsmuŋtŋ, sməsmuŋtp, sməsmusəsəɪx
10. isəčməsmúŋt, asəčməsmúŋt, səčməsmusəs, səčməsmuŋtŋ, səčməsmuŋtp, səčməsmusəsəɪx
11. iksməsmúŋt, aksməsmúŋt, ksməsmúsiʔs, ksməsmuŋtŋ, ksməsmuŋtp, ksməsmúsiʔsəɪx
12. iksəčməsmúŋt, aksəčməsmúŋt, ksəčməsmúsiʔs, ksəčməsmuŋtŋ, ksəčməsmuŋtp, ksəčməsmúsiʔsəɪx
13. isməsmúŋt, asməsmúŋt, sməsmusŋs, sməsmuŋtət, sməsmuŋp, sməsmusŋsəɪx
14. iksməsmúŋt, aksməsmúŋt, ksməsmusŋs, ksməsmuŋtət, ksməsmuŋp, ksməsmusŋsəɪx
15. iksməsmúŋt, aksməsmúŋt, ksməsmusŋs, ksməsmuŋtət, ksməsmuŋp, ksməsmusŋsəɪx
16. iksəčməsmúŋt, aksəčməsmúŋt, ksəčməsmusŋs, ksəčməsmuŋtət, ksəčməsmuŋp, ksəčməsmusŋsəɪx
17. isčməsmús, asčməsmús, sčməsmusts, sčməsmuŋp, sčməsmustsəɪx
18. iksčməsmús, aksčməsmús, ksčməsmusts, ksčməsmuŋp, ksčməsmustsəɪx
sʔaʔúŋs:
1. ixiʔ t ʔəwʔəwʔ swpčihŋ i? čŋtus kaʔ čkačxčih čməsmusts i? ŋyəxʷmitkʷs i? saʔtítʰ. (The sturgeon feels with the barbels to find food on the bottom of the river.)
2. yəxʷmiŋ inŋxŋxnuŋstŋ, kŋ ʔakʷtlwís kŋ məsmusmlwís kiʔ sič kakičŋ. (When I dropped my glasses, I had to crawl around and feel around before I found them.)
3. lut aksəčŋmamúŋt. (Don't be feeling anyone up.)
11. ŋyəxʷmitkʷ- bed of river/lake/ocean
sŋʔaslmíwʰs: ŋyəxʷyəxʷmitkʷ
sʔaʔúŋs:
1. ixiʔ t ʔəwʔəwʔ swpčihŋ i? čŋtus kaʔ čkačxčih čməsmusts i? ŋyəxʷmitkʷs i? saʔtítʰ. (The sturgeon feels with the barbels to find food on the bottom of the river.)
2. xmiŋks ksmistís čkiŋ i? syəxʷmitkʷs. (He wanted to know how deep the lake was.)
3. wisxŋ i? spičŋs ixiʔ uʔ ŋtaxʷkʷs uʔ lut pŋkiŋ kʔkičs i? syəxʷmitkʷs. (He had along rope and he hung it down in the water and he never did touch bottom.)

12. xʷuʔúsṁ- a lot
sṇʔaslmíw̓s: xʷaʔxʷʔusṁ
sʔaʔúṁs:
1. xʷuʔúsṁ iʔ sʔiṭṇs iʔ čṁtus, aʔ čłaxʷt iʔ qaqxʷłx, iʔ siwṭkʷ ʔakʷʔakʷtılx, uṭ iʔ skʷaṇṭq. (Sturgeon eat lots of things including live and dead fish, water bugs, and plants.)
2. xuʔúsṁ iʔ siyaʔ. (There are a lot of different varieties of saskatoon/June berries.)
3. xʷaʔxʷʔusṁ iʔ stxʷłmsqılxʷ. (There are a lot of different kinds of Indians/people.)
13. ʔakʷʔakʷtılx- insect / bug
snánaqs: ʔakʷtılx
sʔaʔúṁs:
1. xʷuʔúsṁ iʔ sʔiṭṇs iʔ čṁtus, aʔ čłaxʷt iʔ qaqxʷłx, iʔ siwṭkʷ ʔakʷʔakʷtılx , uṭ iʔ skʷaṇṭq. (Sturgeon eat lots of things including live and dead fish, water bugs, and plants.)
2. laʔkín iʔ hṁhaṁt uṭ čuṽ ilíʔ čxʷʔit iʔ ʔakʷʔakʷtılx . (Where its damp and dark there are a lot of bugs.)
3. kʷu səčwəkʷwíkʷmıstx uṭ kʷu ʔakʷʔakʷtılx kʷu kṭsxaṇ kiʔ sič kʷu xıtmıst. (We were hiding and we had to crawl until we got passed then we ran.)
14. ṇṭṭam̐kʷ- cloudy liquid
sṇʔaslmíw̓s: ṇṭṁṭṭam̐kʷ
sʔaʔúṁs:
1. ṭiʔ put iʔ kstyaps iʔ siwṭkʷ, uṭ lut taʔlıʔ ksṇṭṭam̐kʷs . (The water has to be flowing just right, and it can't be too cloudy.)
2. ṇčəxʷčxʷṇṭiṇ ṭṭəxʷaı uṭ ṇṭṁṭṭam̐kʷ . (I filled the glasses and they were murky.)
3. ʔa čṭiṭk iʔ saʔṭiṭkʷ uṭ čṇṭṭam̐kʷwılx iʔ siwṭkʷ. (When its high water the river becomes cloudy.)
15. ṇʔaṭxʷícaʔ- absorb into body
sṇʔaslmíw̓s: ṇʔaṭxʷícaʔ
skʷłstiṭṇ: ṇʔaṭxʷícaʔx / ṇʔaṭxʷícaʔṇṭ (affirmative singular); lut aksṇʔaṭxʷícaʔ / lut aksṇʔaṭxʷícaʔṁ (neg. singular); ṇʔaṭxʷícaʔwi / ṇʔaṭxʷícaʔṇṭi (affirmative plural); lut ksṇʔaṭxʷícaʔṁp / lut ksṇʔaṭxʷícaʔṇṭp (neg. plural)
sčkṭʔiṽsts:
1. kṇ ṇʔaṭxʷícaʔṁ, kʷ ṇʔaṭxʷícaʔṁ, ṇʔaṭxʷícaʔṁ, kʷu ṇʔaṭxʷícaʔṁ, p ṇʔaṭxʷícaʔṁ, ṇʔaṭxʷícaʔṁəłx
2. kṇ čṇʔaṭxʷícaʔṁ, kʷ čṇʔaṭxʷícaʔṁ, čṇʔaṭxʷícaʔṁ, kʷu čṇʔaṭxʷícaʔṁ, p čṇʔaṭxʷícaʔṁ, čṇʔaṭxʷícaʔṁəłx
3. kṇ sṇʔaṭxʷícaʔx, kʷ sṇʔaṭxʷícaʔx, sṇʔaṭxʷícaʔx, kʷu sṇʔaṭxʷícaʔx, p sṇʔaṭxʷícaʔx, sṇʔaṭxʷícaʔxəłx
4. kṇ səčṇʔaṭxʷícaʔx, kʷ səčṇʔaṭxʷícaʔx, səčṇʔaṭxʷícaʔx, kʷu səčṇʔaṭxʷícaʔx, p səčṇʔaṭxʷícaʔx, səčṇʔaṭxʷícaʔxəłx
5. kṇ ksṇʔaṭxʷícaʔaʔx, kʷ sṇʔaṭxʷícaʔaʔx, ksṇʔaṭxʷícaʔaʔx, kʷu ksṇʔaṭxʷícaʔaʔx, p sṇʔaṭxʷícaʔaʔx, ksṇʔaṭxʷícaʔaʔxəłx
6. kṇ ksəčṇʔaṭxʷícaʔaʔx, kʷ səčṇʔaṭxʷícaʔaʔx, ksəčṇʔaṭxʷícaʔaʔx, kʷu ksəčṇʔaṭxʷícaʔaʔx, p səčṇʔaṭxʷícaʔaʔx, ksəčṇʔaṭxʷícaʔaʔxəłx
7. ṇʔaṭxʷícaʔṇ, ṇʔaṭxʷícaʔṇṭxʷ, ṇʔaṭxʷícaʔs, ṇʔaṭxʷícaʔṇṭm̐, ṇʔaṭxʷícaʔṇṭp, ṇʔaṭxʷícaʔsəłx
8. čṇʔaṭxʷícaʔstṇ, čṇʔaṭxʷícaʔstxʷ, čṇʔaṭxʷícaʔsts, čṇʔaṭxʷícaʔstṁ, čṇʔaṭxʷícaʔstp, čṇʔaṭxʷícaʔstsəłx
9. isṇʔaṭxʷícaʔṁ, asṇʔaṭxʷícaʔṁ, sṇʔaṭxʷícaʔs, sṇʔaṭxʷícaʔṇṭm̐, sṇʔaṭxʷícaʔṇṭp, sṇʔaṭxʷícaʔsəłx
10. isəčṇʔaṭxʷícaʔṁ, asəčṇʔaṭxʷícaʔṁ, səčṇʔaṭxʷícaʔs, səčṇʔaṭxʷícaʔṇṭm̐, səčṇʔaṭxʷícaʔṇṭp, səčṇʔaṭxʷícaʔsəłx
11. iksṇʔaṭxʷícaʔṁ, aksṇʔaṭxʷícaʔṁ, ksṇʔaṭxʷícaʔiʔs, ksṇʔaṭxʷícaʔṇṭm̐, ksṇʔaṭxʷícaʔṇṭp, ksṇʔaṭxʷícaʔiʔsəłx

12. iksəčnʔa+xʷícaʔm̐, aksəčnʔa+xʷícaʔm̐, ksəčnʔa+xʷícaʔiʔs, ksəčnʔa+xʷícaʔntm̐, ksəčnʔa+xʷícaʔntp, ksəčnʔa+xʷícaʔiʔsəlx
13. isnʔa+xʷícaʔm̐, asnʔa+xʷícaʔm̐, snʔa+xʷícaʔms, snʔa+xʷícaʔmtət, snʔa+xʷícaʔm̐p, snʔa+xʷícaʔmsəlx
14. isəčnʔa+xʷícaʔm̐, asəčnʔa+xʷícaʔm̐, səčnʔa+xʷícaʔms, səčnʔa+xʷícaʔmtət, səčnʔa+xʷícaʔm̐p, səčnʔa+xʷícaʔmsəlx
15. iksnʔa+xʷícaʔm̐, aksnʔa+xʷícaʔm̐, ksnʔa+xʷícaʔms, ksnʔa+xʷícaʔmtət, ksnʔa+xʷícaʔm̐p, ksnʔa+xʷícaʔmsəlx
16. iksəčnʔa+xʷícaʔm̐, aksəčnʔa+xʷícaʔm̐, ksəčnʔa+xʷícaʔms, ksəčnʔa+xʷícaʔmtət, ksəčnʔa+xʷícaʔm̐p, ksəčnʔa+xʷícaʔmsəlx
17. isčnʔa+xʷícaʔ, asčnʔa+xʷícaʔ, sčnʔa+xʷícaʔs, sčnʔa+xʷícaʔtət, sčnʔa+xʷícaʔm̐p, sčnʔa+xʷícaʔsəlx
18. iksčnʔa+xʷícaʔ, aksčnʔa+xʷícaʔ, ksčnʔa+xʷícaʔs, ksčnʔa+xʷícaʔtət, ksčnʔa+xʷícaʔm̐p, ksčnʔa+xʷícaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. lut tə put iʔ siwʔkʷ lut ksʔaʔúsaʔms iʔ tkətmilxʷ čmtus ut ilíʔ təʔa+xʷícaʔs iʔ ʔaʔúsaʔs. (If conditions are not right, then the female sturgeon does not release her eggs and they reabsorb into her body.)
2. mčntixʷ asqíqíscím t čayúʔ ixiʔ hnʔa+xʷícaʔnts ut kʷ mʔaʔ. (Rub your hurting bones with čayúʔ- it gets sbsorbed and it stops hurting.)
3. iʔ kəst iʔ sqílt hnʔa+xʷícaʔnts ixiʔ asqílt. (The bad disease gets absorbed into your system then you get sick.)
16. ktəqíxínaʔttm̐- fertilize
snʔasímíws: ktəqíxínaʔttm̐
skʷístiʔn: ktəqíxínaʔt (affirmative singular); lut aksktəqíxínaʔttm̐ (neg. singular); hnktəqíxínaʔti (affirmative plural); lut ksktəqíxínaʔtp (neg. plural)
sčktʔiʔsts:
1. kn ktəqíxínaʔ, kʷ ktəqíxínaʔ, ktəqíxínaʔ, kʷu ktəqíxínaʔ, p ktəqíxínaʔ, ktəqíxínaʔəlx
2. kn čktəqíxínaʔ, kʷ čktəqíxínaʔ, čktəqíxínaʔ, kʷu čktəqíxínaʔ, p čktəqíxínaʔ, čktəqíxínaʔəlx
3. kn sktəqíxínaʔx, kʷ sktəqíxínaʔx, sktəqíxínaʔx, kʷu sktəqíxínaʔx, p sktəqíxínaʔx, sktəqíxínaʔxəlx
4. kn səčktəqíxínaʔx, kʷ səčktəqíxínaʔx, səčktəqíxínaʔx, kʷu səčktəqíxínaʔx, p səčktəqíxínaʔx, səčktəqíxínaʔxəlx
5. kn ksktəqíxínaʔaʔx, kʷ ksktəqíxínaʔaʔx, ksktəqíxínaʔaʔx, kʷu ksktəqíxínaʔaʔx, p ksktəqíxínaʔaʔx, ksktəqíxínaʔaʔxəlx
6. kn ksəčktəqíxínaʔaʔx, kʷ ksəčktəqíxínaʔaʔx, ksəčktəqíxínaʔaʔx, kʷu ksəčktəqíxínaʔaʔx, p ksəčktəqíxínaʔaʔx, ksəčktəqíxínaʔaʔxəlx
7. ktəqíxínaʔn, ktəqíxínaʔntxʷ, ktəqíxínaʔs, ktəqíxínaʔntm̐, ktəqíxínaʔntp, ktəqíxínaʔsəlx
8. čktəqíxínaʔstn, čktəqíxínaʔstxʷ, čktəqíxínaʔsts, čktəqíxínaʔstm̐, čktəqíxínaʔstp, čktəqíxínaʔstsəlx
9. iskəqíxínaʔm̐, askəqíxínaʔm̐, sktəqíxínaʔs, sktəqíxínaʔntm̐, sktəqíxínaʔntp, sktəqíxínaʔsəlx
10. isəčktəqíxínaʔm̐, asəčktəqíxínaʔm̐, səčktəqíxínaʔs, səčktəqíxínaʔntm̐, səčktəqíxínaʔntp, səčktəqíxínaʔsəlx
11. iksktəqíxínaʔm̐, aksktəqíxínaʔm̐, ksktəqíxínaʔiʔs, ksktəqíxínaʔntm̐, ksktəqíxínaʔntp, ksktəqíxínaʔiʔsəlx
12. iksəčktəqíxínaʔm̐, aksəčktəqíxínaʔm̐, ksəčktəqíxínaʔs, ksəčktəqíxínaʔntm̐, ksəčktəqíxínaʔntp, ksəčktəqíxínaʔsəlx
13. iskəqíxínaʔ, askəqíxínaʔ, sktəqíxínaʔs, sktəqíxínaʔtət, sktəqíxínaʔm̐p, sktəqíxínaʔsəlx
14. isəčktəqíxínaʔ, asəčktəqíxínaʔ, səčktəqíxínaʔs, səčktəqíxínaʔtət, səčktəqíxínaʔm̐p, səčktəqíxínaʔsəlx
15. iksktəqíxínaʔ, aksktəqíxínaʔ, ksktəqíxínaʔs, ksktəqíxínaʔtət, ksktəqíxínaʔm̐p, ksktəqíxínaʔsəlx
16. iksəčktəqíxínaʔ, aksəčktəqíxínaʔ, ksəčktəqíxínaʔs, ksəčktəqíxínaʔtət, ksəčktəqíxínaʔm̐p, ksəčktəqíxínaʔsəlx
17. isčktəqíxínaʔ, asčktəqíxínaʔ, sčktəqíxínaʔs, sčktəqíxínaʔtət, sčktəqíxínaʔm̐p, sčktəqíxínaʔsəlx
18. iksčktəqíxínaʔ, aksčktəqíxínaʔ, ksčktəqíxínaʔs, ksčktəqíxínaʔtət, ksčktəqíxínaʔm̐p, ksčktəqíxínaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. qipčm̐ km̐ sčaʔáqʷ, tə ʔst stim̐ xəst ut put, ixiʔ ut ʔaʔúsaʔm̐ ut itíʔ ktəqíxínaʔttm̐ t sqítmixʷ čmtus. (In the

spring or summer, if conditions are right, then she releases her eggs while one or more males releases milt.)
2. yʔat iʔ stiṁ čkʔəq̣lɪxínaʔ miʔ sič čkʷlɪkʷúɪ. (Everything has to be fertilized before it can become living young.)
3. kʷam iʔ sqilxʷ put čkʔəq̣lɪxínaʔ miʔ sič čkʷlɪlɪt. (Even the people have to be fertilized before they can produce babys.)
17. čpumnx - spawn
sṁʔaslmíw̓s: čpṁpumnx
sʔaʔúms:
1. ʔa čpumnx iʔ tkəʔmilxʷ črntus, xʷʔit uʔ xʷʔit ʔa čʔaʔúsaʔm, čxiʔ t 100,000 km 1,000,000 iʔ ʔaʔúsaʔ. (During the spawning time, a female sturgeon releases between 100,000 and one million eggs.)
2. kaʔáyṁ uʔ čpumnx iʔ kəkníʔ. (In the fall is when the kokanee spawn.)
3. iʔ tkəʔmilxʷ qaqxʷlɪ čʔaxíyṁ ʔa čpumnṁ . (The female fish digs holes for her eggs.)
18. čəpčəpčəq̣t - sticky
snánaqs: čəpčəq̣t
sʔaʔúms:
1. iʔ ʔaʔúsaʔs pṁpurn uʔ čəpčəpčəq̣t . (The eggs are brown and sticky.)
2. iʔ tič čəpčəpčəq̣t . (Pitch is sticky.)
3. lut xʷus ṁciwṁtxʷ aṁṁpúsmṁ uʔ čṁčəpčəq̣tcaʔ . (If you don't wash your pot right away it will get sticky.)
19. ṁsəlt - sink
sṁʔaslmíw̓s: ṁsəlt
skʷlɪstɪtṁ: ṁsəltx / ṁsəltṁt (affirmative singular); lut aksṁsəlt / lut aksṁsəltṁ (neg. singular); ṁsəltwi / ṁsəltṁti (affirmative plural); lut ksṁsəltṁp / lut ksṁsəltṁtp (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kṁ ṁsəlt, kʷ ṁsəlt, ṁsəlt, kʷu ṁsəlt, p ṁsəlt, ṁsəltəlx
2. kṁ čṁsəlt, kʷ čṁsəlt, čṁsəlt, kʷu čṁsəlt, p čṁsəlt, čṁsəltəlx
3. kṁ sṁsəltx, kʷ sṁsəltx, sṁsəltx, kʷu sṁsəltx, p sṁsəltx, sṁsəltxəlx
4. kṁ səčṁsəltx, kʷ səčṁsəltx, səčṁsəltx, kʷu səčṁsəltx, p səčṁsəltx, səčṁsəltxəlx
5. kṁ ksṁsəltəlx, kʷ sṁsəltəlx, kʷu ksṁsəltəlx, p sṁsəltəlx, ksṁsəltəlxəlx
6. kṁ ksəčṁsəltəlx, kʷ səčṁsəltəlx, kʷu ksəčṁsəltəlx, p səčṁsəltəlx, ksəčṁsəltəlxəlx
7. ṁsəltṁ, ṁsəltṁtxʷ, ṁsəltṁs, ṁsəltṁtṁ, ṁsəltṁtp, ṁsəltṁsəlx
8. čṁsəltstṁ, čṁsəltstxʷ, čṁsəltsts, čṁsəltstṁ, čṁsəltstp, čṁsəltstsəlx
9. isṁsəltṁ, asṁsəltṁ, sṁsəltṁs, sṁsəltṁtṁ, sṁsəltṁtp, sṁsəltṁsəlx
10. isəčṁsəltṁ, asəčṁsəltṁ, səčṁsəltṁs, səčṁsəltṁtṁ, səčṁsəltṁtp, səčṁsəltṁsəlx
11. iksṁsəltṁ, aksṁsəltṁ, ksṁsəltṁs, ksṁsəltṁtṁ, ksṁsəltṁtp, ksṁsəltṁsəlx
12. iksəčṁsəltṁ, aksəčṁsəltṁ, ksəčṁsəltṁs, ksəčṁsəltṁtṁ, ksəčṁsəltṁtp, ksəčṁsəltṁsəlx
13. isṁsəlt, asṁsəlt, sṁsəltṁs, sṁsəltət, sṁsəltṁp, sṁsəltṁsəlx
14. isəčṁsəlt, asəčṁsəlt, səčṁsəltṁs, səčṁsəltət, səčṁsəltṁp, səčṁsəltṁsəlx
15. iksṁsəlt, aksṁsəlt, ksṁsəltṁs, ksṁsəltət, ksṁsəltṁp, ksṁsəltṁsəlx
16. iksəčṁsəlt, aksəčṁsəlt, ksəčṁsəltṁs, ksəčṁsəltət, ksəčṁsəltṁp, ksəčṁsəltṁsəlx
17. isčṁsəlt, asčṁsəlt, sčṁsəltṁs, sčṁsəltət, sčṁsəltṁp, sčṁsəltṁsəlx
18. iksčṁsəlt, aksčṁsəlt, ksčṁsəltṁs, ksčṁsəltət, ksčṁsəltṁp, ksčṁsəltṁsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔə wýskʔəq̣lɪxínaʔtṁ t sqłtmixʷ ixíʔ uʔ ṁsəlt uʔ čpaq̣ í nýxʷtitkʷ. (After the eggs mix with the males' milt they

sink and stick to the river bottom.)
2. Ƨa čhɾap iʔ stiɱ, naʔás uʔ ɳʔalt. (When things get wet and soaked they get heavy and sink.)
3. Í aʔ čxʔitiʔ kɳ Ƨə kram, kɳ čɳʔalt. (When I first started to swim, I would sink.)
20. čpaq- be stuck
ɳɳʔasɪmíwɔs: čəpčpaq
sʔaʔúɱs:
1. Ƨə wýskʔəqíxínaʔtɾɳ t sqɪtmixʷ ixíʔ uʔ ɳʔalt uʔ čpaq Í nýxʷtitkʷ. (After the eggs mix with the males' milt they sink and stick to the river bottom.)
2. kʷ kʷniɱ t čəpčapqʔ t qýmiɳ aʔ čtəxʷtaxʷ, ilíʔ kčəpčpaq iʔ xəxɳɟaʔ. (You can buy sticky paper that hang down the flys get stuck on it.)
3. kɳ čəpčəpčikst. (I got sticky hands.)
21. xəxɳstasqʔ- nine days
sʔaʔúɱs:
1. xəxɳstasqʔ uʔ kʷíkwuɪ. (The eggs hatch after nine days.)
2. way uʔ xəxɳstasqʔ isčqílt. haʔ kʷ kɳmɾiɳstɳ ? (I've been sick for nine days now. Do you have any medicine?)
3. kɳɱ xəxɳstasqʔ miʔ kʷ kʷíliɪt. haʔ tiʔ kʷ xast ? (It's nine days to your due date. How are you feeling?)
22. kčʔáčmaʔs- alevin / fish larva
ɳɳʔasɪmíwɔs: kčʔačʔáčmɟas
sʔaʔúɱs:
1. iʔ čɳtus kčʔáčmaʔs mat kɪ naqs sčʔawíkst iʔ kswíwɔsxɳs uʔ čxiʔ t qɪqɪaqs iʔ sʔáčəčs. (The sturgeon larva are about one-half inch long and look like a little tadpole.)
2. iʔ Í sɳqýmiɳtɳ ɳpəkʷɳtisəx iʔ ʔikʷɳ Í nwtɳmiɳ. lut sqsápiʔs uʔ way kʷíkwuɪ iʔ kčʔáčmaʔs. (At the school they poured the fish eggs in a tank and before long the the larva hatched.)
3. iʔ kčʔáčmaʔs pútiʔ čkʔač Í ɳʔaʔúsaʔtɳs. (The larvae is still attached to the egg sack.)
23. qɪqɪaqs- tadpole
ɳɳʔasɪmíwɔs: qəqɪqɪaqs
sʔaʔúɱs:
1. iʔ čɳtus kčʔáčmaʔs mat kɪ naqs sčʔawíkst iʔ kswíwɔsxɳs uʔ čxiʔ t qɪqɪaqs iʔ sʔáčəčs. (The sturgeon larva are about one-half inch long and look like a little tadpole.)
2. qɪqɪaqs sič kʷíkwuɪ t swərákxɳ (They're tadpoles then they become frogs.)
3. qsápiʔ čʔulwɔstɳ iʔ qɪqɪaqs uʔ ʔačɳɳikstɳtət. (A long time ago we gathered tadpoles and we played with them.)
24. čkʔač- attached
ɳɳʔasɪmíwɔs: čkʔačʔač
sʔaʔúɱs:
1. pútiʔ čkʔač iʔ sɳʔaʔúsaʔtɳs. (They have a yoke sac attached to them.)
2. haʔ čkʔačʔač iʔ apɪs. (Are there any apples hanging in the tree?)
3. xʷʔit aʔ čkʔačʔač iʔ apɪs. (There are lots of apples hanging .)

25. ḥsapmítḥ - water bug
ḥḥ?aslmíwḥ: ḥsapmítḥ
sḥaḥúḥ:
1. iḥ ḥḥík čmtus čḥsts iḥ ḥakḥḥakḥḥtílx, čáčamaḥḥt qaqxḥḥíx, uḥ iḥ ḥsapmítḥ . (The young sturgeon eat insects, little fish, and water bugs.)
2. xḥúḥḥḥiḥ sáčsqčḥḥitkḥḥ iḥ ḥsapmítḥ . (It looks like the water bugs are running on top of the water.)
3. kḥḥḥiḥ iḥ ḥsapmítḥ . (There are lots of water bugs.)
26. kśasmílt - have trouble / get in trouble
ḥḥ?aslmíwḥ: kśkśasmílt
skḥḥḥḥḥḥ: kśasmíltx (affirmative singular); lut akskśasmílt (neg. singular); kśasmíltwi (affirmative plural); lut kskśasmíltḥp (neg. plural)
sčkḥḥiḥysḥ:
1. kḥ kśasmílt, kḥ kśasmílt, kśasmílt, kḥu kśasmílt, p kśasmílt, kśasmíltəlx
2. kḥ čkśasmílt, kḥ čkśasmílt, čkśasmílt, kḥu čkśasmílt, p čkśasmílt, čkśasmíltəlx
3. kḥ skśasmíltx, kḥ skśasmíltx, skśasmíltx, kḥu skśasmíltx, p skśasmíltx, skśasmíltxəlx
4. kḥ səčkśasmíltx, kḥ səčkśasmíltx, səčkśasmíltx, kḥu səčkśasmíltx, p səčkśasmíltx, səčkśasmíltxəlx
5. kḥ kskśasmíltax, kḥ skśasmíltax, kskśasmíltax, kḥu kskśasmíltax, p skśasmíltax, kskśasmíltaxəlx
6. kḥ ksəčkśasmíltax, kḥ səčkśasmíltax, ksəčkśasmíltax, kḥu ksəčkśasmíltax, p səčkśasmíltax, ksəčkśasmíltaxəlx
7. iskśasmílt, askśasmílt, skśasmílt, skśasmíltəḥ, skśasmíltḥp, skśasmíltəlx
8. isəčkśasmílt, asəčkśasmílt, səčkśasmílt, səčkśasmíltəḥ, səčkśasmíltḥp, səčkśasmíltəlx
9. ikskśasmílt, akskśasmílt, kskśasmílt, kskśasmíltəḥ, kskśasmíltḥp, kskśasmíltəlx
10. iksəčkśasmílt, aksəčkśasmílt, ksəčkśasmílt, ksəčkśasmíltəḥ, ksəčkśasmíltḥp, ksəčkśasmíltəlx
11. isčkśasmílt, asčkśasmílt, sčkśasmílt, sčkśasmíltəḥ, sčkśasmíltḥp, sčkśasmíltəlx
12. iksčkśasmílt, aksčkśasmílt, ksčkśasmílt, ksčkśasmíltəḥ, ksčkśasmíltḥp, ksčkśasmíltəlx
sḥaḥúḥ:
1. ḥapnáḥ iḥ čmtus aḥ čaxlḥwís iḥ syilx ḥḥxḥḥúlaḥḥxḥ saḥḥḥḥḥ kśasmílt . (Nowadays, the sturgeon that live in the rivers in the Syilx lands are in trouble.)
2. iwáḥ kswítmist uḥ nḥḥaḥp kśasmílt . (As hard as he tried he still had trouble.)
3. səḥḥḥḥ kaḥ čkśasmílt asḥḥḥḥḥ. (Why do your people get into trouble?)
27. kawḥíwíx - old (plural)
snánaqs: kiwíx
sḥaḥúḥ:
1. ḥḥat kawḥíwíx iḥ čmtus. (All of the sturgeon are old.)
2. ḥḥaḥḥat iḥ aḥ čḥqílxḥčḥḥ kawḥíwíx. (All of the Indigneous speakers are old.)
3. lut iḥḥmíḥk iksíwíx . (I don't want to get old.)
28. ḥkəstkḥwílxst - make liquid bad
ḥḥ?aslmíwḥ: ḥkəstkḥwílxst
skḥḥḥḥḥḥ: ḥkəstkḥwílxəx / ḥkəstkḥwílxskḥ (affirmative singular); lut aksḥḥkəstkḥwílx, lut aksḥḥkəstkḥwílxstḥ (neg. singular); ḥkəstkḥwílxwi / ḥkəstkḥwílxskḥi (affirmative plural); lut kḥḥkəstkḥwílxḥp / lut kḥḥkəstkḥwílxstḥp (neg. plural)
sčkḥḥiḥysḥ:

1.	kḥ kəstkʷwílx, kʷ kəstkʷwílx, kəstkʷwílx, kʷu kəstkʷwílx, p kəstkʷwílx, kəstkʷwílxəlx
2.	kḥ čkəstkʷwílx, kʷ čkəstkʷwílx, čkəstkʷwílx, kʷu čkəstkʷwílx, p čkəstkʷwílx, čkəstkʷwílxəlx
3.	kḥ skəstkʷwílxəx, kʷ skəstkʷwílxəx, skəstkʷwílxəx, kʷu skəstkʷwílxəx, p skəstkʷwílxəx, skəstkʷwílxəxəlx
4.	kḥ səčkəstkʷwílxəx, kʷ səčkəstkʷwílxəx, səčkəstkʷwílxəx, kʷu səčkəstkʷwílxəx, p səčkəstkʷwílxəx, səčkəstkʷwílxəxəlx
5.	kḥ kskəstkʷwílxəʔx, kʷ skəstkʷwílxəʔx, kskəstkʷwílxəʔx, kʷu kskəstkʷwílxəʔx, p skəstkʷwílxəʔx, kskəstkʷwílxəʔxəlx
6.	kḥ ksəčkəstkʷwílxəʔx, kʷ səčkəstkʷwílxəʔx, ksəčkəstkʷwílxəʔx, kʷu ksəčkəstkʷwílxəʔx, p səčkəstkʷwílxəʔx, ksəčkəstkʷwílxəʔxəlx
7.	ḥkəstkʷwílxstḥ, ḥkəstkʷwílxstxʷ, ḥkəstkʷwílxsts, ḥkəstkʷwílxstḥ, ḥkəstkʷwílxstp, ḥkəstkʷwílxstsəlx
8.	čḥkəstkʷwílxstḥ, čḥkəstkʷwílxstxʷ, čḥkəstkʷwílxsts, čḥkəstkʷwílxstḥ, čḥkəstkʷwílxstp, čḥkəstkʷwílxstsəlx
9.	isḥkəstkʷwílxstḥ, asḥkəstkʷwílxstḥ, sḥkəstkʷwílxsts, sḥkəstkʷwílxstḥ, sḥkəstkʷwílxstp, sḥkəstkʷwílxstsəlx
10.	isəčḥkəstkʷwílxstḥ, asəčḥkəstkʷwílxstḥ, səčḥkəstkʷwílxsts, səčḥkəstkʷwílxstḥ, səčḥkəstkʷwílxstp, səčḥkəstkʷwílxstsəlx
11.	iksḥkəstkʷwílxstḥ, aksḥkəstkʷwílxstḥ, kḥkəstkʷwílxsts, kḥkəstkʷwílxstḥ, kḥkəstkʷwílxstp, kḥkəstkʷwílxstsəlx
12.	iksəčḥkəstkʷwílxstḥ, aksəčḥkəstkʷwílxstḥ, ksəčḥkəstkʷwílxsts, ksəčḥkəstkʷwílxstḥ, ksəčḥkəstkʷwílxstp, ksəčḥkəstkʷwílxstsəlx
13.	isḥkəstkʷwílxstḥ, asḥkəstkʷwílxstḥ, sḥkəstkʷwílxstḥs, sḥkəstkʷwílxstḥtət, sḥkəstkʷwílxstḥp, sḥkəstkʷwílxstḥsəlx
14.	isəčḥkəstkʷwílxstḥ, asəčḥkəstkʷwílxstḥ, səčḥkəstkʷwílxstḥs, səčḥkəstkʷwílxstḥtət, səčḥkəstkʷwílxstḥp, səčḥkəstkʷwílxstḥsəlx
15.	iksḥkəstkʷwílxstḥ, aksḥkəstkʷwílxstḥ, kḥkəstkʷwílxstḥs, kḥkəstkʷwílxstḥtət, kḥkəstkʷwílxstḥp, kḥkəstkʷwílxstḥsəlx
16.	iksəčḥkəstkʷwílxstḥ, aksəčḥkəstkʷwílxstḥ, ksəčḥkəstkʷwílxstḥs, ksəčḥkəstkʷwílxstḥtət, ksəčḥkəstkʷwílxstḥp, ksəčḥkəstkʷwílxstḥsəlx
17.	isčḥkəstkʷwílx, asčḥkəstkʷwílx, sčḥkəstkʷwílx, sčḥkəstkʷwílxstət, sčḥkəstkʷwílxḥp, sčḥkəstkʷwílxəlx
18.	iksčḥkəstkʷwílx, aksčḥkəstkʷwílx, ksčḥkəstkʷwílx, ksčḥkəstkʷwílxstət, ksčḥkəstkʷwílxḥp, ksčḥkəstkʷwílxəlx
sʔaʔúḥs:	
1.	čmistíḥ ḥkəstkʷwílxstsəlx iʔ saʔsaʔtítʰkʷ uʔ təqtqípsəlx. (We do know that people have polluted the rivers and built dams.)
2.	ilíʔ kʷ čḥpčʔatʰkʷm í čwčwíxaʔ uʔ ḥkəstkʷwílxstxʷ iʔ siwʔkʷ. (You shit in the creeks and made the water bad.)
3.	ʔa čxʷʔit iʔ stḥsaít, ḥtkʷitʰkʷm, ḥpčʔatʰkʷm uʔ ḥkəstkʷwílxstsəlx iʔ siwʔkʷ. (When there are a lot of cattle they piss and shit in the water and it turns bad.)
29. tqipḥt- dam something	
sḥʔasíḥwíws: təqtqipḥt	
skʷístiḥ: tqipx /tqipḥt (affirmative singular); lut akstqipḥ (neg. singular); təqtqipwi / tqipḥti (affirmative plural); lut kstəqtqipḥp (neg. plural)	
sčkʰʔiḥsts:	
1.	kḥ tqipḥ, kʷ tqipḥ, tqipḥ, kʷu tqipḥ, p tqipḥ, tqipḥəlx
2.	kḥ čtqipḥ, kʷ čtqipḥ, čtqipḥ, kʷu čtqipḥ, p čtqipḥ, čtqipḥəlx
3.	kḥ stqipx, kʷ stqipx, stqipx, kʷu stqipx, p stqipx, stqipxəlx
4.	kḥ səčtqipx, kʷ səčtqipx, səčtqipx, kʷu səčtqipx, p səčtqipx, səčtqipxəlx
5.	kḥ kstqípaʔx, kʷ stqípaʔx, kstqípaʔx, kʷu kstqípaʔx, p stqípaʔx, kstqípaʔxəlx

6.	kñ ksəčtqípaʔx, kʷ səčtqípaʔx, ksəčtqípaʔx, kʷu ksəčtqípaʔx, p səčtqípaʔx, ksəčtqípaʔxə́l̥x
7.	tqíph, tqíph̥tʰxʷ, tqips, tqíph̥t̥m̥, tqíph̥t̥p, tqipsə́l̥x
8.	čtqípst̥n̥, čtqípst̥xʷ, čtqípst̥s, čtqípst̥m̥, čtqípst̥p, čtqípst̥sə́l̥x
9.	istqípm̥, astqípm̥, stqíps, stqíph̥t̥m̥, stqíph̥t̥p, stqípsə́l̥x
10.	isəčtqípm̥, asəčtqípm̥, səčtqips, səčtqíph̥t̥m̥, səčtqíph̥t̥p, səčtqipsə́l̥x
11.	ikstqípm̥, akstqípm̥, kstqípiʔs, kstqíph̥t̥m̥, kstqíph̥t̥p, kstqípiʔsə́l̥x
12.	iksəčtqípm̥, aksəčtqípm̥, ksəčtqípiʔs, ksəčtqíph̥t̥m̥, ksəčtqíph̥t̥p, ksəčtqípiʔsə́l̥x
13.	istqípm̥, astqípm̥, stqípm̥s, stqípm̥tət, stqípm̥p, stqípm̥sə́l̥x
14.	isəčtqípm̥, asəčtqípm̥, səčtqípm̥s, səčtqípm̥tət, səčtqípm̥p, səčtqípm̥sə́l̥x
15.	ikstqípm̥, akstqípm̥, kstqípm̥s, kstqípm̥tət, kstqípm̥p, kstqípm̥sə́l̥x
16.	iksəčtqípm̥, aksəčtqípm̥, ksəčtqípm̥s, ksəčtqípm̥tət, ksəčtqípm̥p, ksəčtqípm̥sə́l̥x
17.	isctqíp, asctqíp, sctqips, sctqíptət, sctqípm̥p, sctqipsə́l̥x
18.	iksctqíp, aksctqíp, ksctqips, ksctqíptət, ksctqípm̥p, ksctqipsə́l̥x
sʔaʔúms:	
1.	čmistírn̥ n̥kəst̥kʷwílxstsə́l̥x iʔ saʔsaʔtít̥kʷ uʔ təqtqipsə́l̥x . (We do know that people have polluted the rivers and built dams.)
2.	iʔ stuñx čtəqtqipsts iʔ siw̥t̥kʷ, il̥iʔ k̥w̥l̥k̥w̥ul̥t̥xʷm̥. (The beavers dam the water and they build their houses there.)
3.	kʷ ʔa čn̥písuʔsm̥, tqíph̥t̥xʷ uʔ pírh̥t̥xʷ kaʔkín̥ añxm̥ín̥k. (When you irrigate you dam the water and make it go which way you want it to.)

13. stxətsqáxaʔm ut səxʷkʷahtqm 1- ta čtiwm t pəpʦaspəs

sʔaʔúms

kmíltmñtrñ	visit someone
čtaʷmíst	sell
pəpʦaspəs	chicks
sñkəkʦákaʔtñ	chicken coop
čkʷiskʷst	hold something
qǵñtiñ / qǵaʔm	nail something
ñwíwaʔst	a little high
čqíksm	hit fingers
ʦapm	drink/slurp
ččaq	parked/at
kimkst	have left
kʷikʷnx	a few
lipúl	hen
likák	rooster
xʷixʷilt	debt
ñʔaʔsnúnt	able to purchase / pay off
ñsiwstñ	water trough / cup / drinking vessel
xsəstnuñt	manage to do good / good luck

smýmaʔ

Pilaʔsís kmíltmñtrñ t ʔAláwa, yʦat sqipč ixíʔ čtaʷmíst t pəpʦaspəs. ʔAláwaʔ čxʷuʔ ʔaʔñtis Pilaʔsís. A- waʔ... ! haʔ swit aláʔ ? P- akláʔ ! A- kʷ kaʔkínʔ ? P- kñ aláʔ, kí sʔiʷts iʔ sñkəkʦákaʔtñ ! ʔAláwaʔ sxʷists laʔkín Pilaʔsís kaʔ čkʷuím. A- waʔ kñ čkičx. P- waʔ kʷ čkičx. haʔ tiʔ kʷ ʔast ? A- waʔ tiʔ kñ ʔast. kñ limt tʔ sqipčrñs. P- nixʷ inčáʔ. ʔast iʔ sǵíʦalt. A- stiñ aʔ čkʷuístxʷ ? P- kñ ñtiłs waʔ črñ atáʔ kʷ txʷilñ, ixíʔ isəčxʷkʷaʔm iʔ kiwíx sñkəkʦákaʔtñ ixíʔ miʔ waʔ ilíʔ əčwaʔ kí pəpʦaspəs. čmaʔ čaʔkʷ čkʷiskʷstxʷ axáʔ iʔ wíwliñ miʔ qǵñtiñ. A- hahúʔ. haʔ aláʔ añxmíñk. P- ʔaʔ ñwíwaʔst. ki, waʔ ilíʔ. čñʦakstmñt.		visit someone; sell chicks chicken coop hold; nail a little high hit fingers
--	--	--

A- lut kʷu? aksčqíksm̓ ! P- čmaý ! way̓ ti? kʷ txətmist ! Pilaʔsís qǵh̓tis i? w̓lw̓lir̓. P- hahúý way̓. uč aǵmínk ʔap̓m̓ ta l̓ti ? A- kʷu? kʷukʷstxʷ kʷu? ʔap̓m̓stxʷ. naǵm̓t k̓h səčxʷuýx k̓l̓ ism̓iʔt i? čitxʷs, way̓ ti? put̓m̓. P- hahúý. kʷa? sǵačm̓tət stir̓ i? kʷu? ʔukʷxtxʷ. A- hahúý. čxʷuýx. il̓i? l̓ sǵiǵts l̓ ʔaʔúkm̓n̓. P- k̓h čkʷnim̓ t̓ h̓x̓h̓h̓t̓əniw̓t t̓l̓ n̓twstsqáǵaʔt̓h̓. Pilaʔsís naʔt ʔAláwaʔ tkʷʔut k̓l̓ n̓ʔaʔúkm̓n̓s. il̓i? ččaq h̓xaʔčín̓m̓s i? n̓twstsqáǵaʔt̓h̓. A- haʔ ʔas̓l̓ʔúp̓nkst p̓əp̓asp̓əs asčqáý, haʔ lut ? P- ki, ix̓i? way̓, naǵm̓t kʷ ʔa ksk̓im̓kst čaʔkʷ itl̓i? kʷikʷnx nixʷ iksčkʷín̓. ut ǵat lipúí isč̓l̓it̓. miyáʔ way̓ xʷʔit i? likák ut in̓xm̓ínk misxʷʔit i? ʔaʔúsaʔ. A- ǵǵayǵát axáʔ lipúí ut way̓ k̓h ksk̓im̓kst. kʷinx itl̓i? aǵm̓ínk ? P- čilk̓st itl̓i? nixʷ in̓xm̓ínk. A- hahúý ʔas̓l̓ʔúp̓nkst ut čilk̓st p̓əp̓asp̓əs. ǵǵat lipúí ut lut t̓ likák. čtxʷar̓h̓t aǵm̓ínk̓t̓əniw̓t. ʔAláwaʔ n̓wt̓h̓tis ʔas̓l̓ʔúp̓nkst ut čilk̓st p̓əp̓asp̓əs l̓ Pilaʔsís i? h̓x̓h̓h̓t̓əniw̓ts. P- kʷinx in̓xʷl̓xʷílt ? A- kʷaʔ miyáʔ xʷʔit i? kʷu? ǵaǵh̓txʷ ix̓i? l̓m̓ i? sl̓ip i? kʷu? ʔukʷxtxʷ, ix̓i? ti? kmax čilk̓st s̓qlaw̓ aǵm̓ínk̓t̓əniw̓t k̓l̓ sk̓ək̓ǵákaʔ. P- kmax čilk̓st s̓qlaw̓ ! nikxnáʔ, way̓ ǵast ! ix̓i? čm̓ n̓ʔaýsnúh̓ i? sič sk̓ək̓ǵákaʔ n̓siw̓st̓h̓ ix̓i? i? sámaʔ i? kʷu? čtiw̓sts. axáʔ aǵčilk̓st s̓qlaw̓. A- hahúý. way̓ itl̓i? k̓h xʷuý. P- hahúý, nínwiʔs ʔwik̓n̓ts̓n̓. txətmist kʷ ʔa čkskr̓mqin̓m̓. A- nínwiʔs ʔwik̓n̓ts̓n̓, ut ǵsəstnuh̓txʷ aǵlipúí ! P- kʷ čtxʷil̓m̓ ʔə k̓aʔáým̓ ut ʔam̓stsín t̓ ʔaʔúsaʔ ! A- hahúý. way̓. P- way̓.	drink/slurp parked/at have left; a few hen; rooster my debt able to trade for trough manage to do good
--	--

s̓h̓súxʷnaʔ s̓w̓t̓tiʔh̓

1. swit i? km̓l̓tr̓m̓s Pilaʔsís ?
2. stir̓m̓ aʔ čk̓ists ʔAláwaʔ ǵǵat sqipč ?
3. k̓aʔk̓ín̓ Pilaʔsís ʔə k̓t̓kič̓h̓tr̓m̓ t̓ ʔAláwaʔ ?
4. səxʔk̓inx ut liǵt̓ ʔAláwaʔ ?
5. stir̓m̓ aʔ čkʷul̓sts Pilaʔsís ʔə k̓t̓kič̓h̓tr̓m̓ ?
6. k̓l̓ stir̓m̓ k̓h̓xit̓h̓tr̓m̓ Pilaʔsís t̓ ʔAláwaʔ ?
7. stir̓m̓ i? qǵh̓tis Pilaʔsís ?

8. səxʔkɪnx uʔ lut ʃmɪhks ksʔʃapɪn ta ʔti ?
9. kʰaʔkɪn iʔ pəpʃaspəs aʔ ʕtaʔmɪstɪns ʔAláwaʔ ?
10. kʰaʔkɪn kaʔ ʕʕaq ʔAláwaʔ iʔ hʔaʔúkwɪns ?
11. kʷnxsqáʕaʔ t pəpʃaspəs iʔ sʕqáʔs Pilaʔsɪs ? kʷnxsqáʕaʔ nixʷ itlɪʔ ʃmɪhks ?
12. səxʔkɪnx uʔ ʃmɪhks nixʷ t lilipúl Pilaʔsɪs ?
13. kʷɪnx iʔ xʷlɪxʷɪlts Pilaʔsɪs ?
14. stɪm iʔ ksɪhʔaʔsnúʔis Pilaʔsɪs ?
15. ksxkɪstɪn ʔAláwaʔ t Pilaʔsɪs ʔə kʰaʔáʔɪn ?

aḥčáwt swʔtiʔn

1. swit iʔ kmɪlʔmɪntxʷ t skʔəʔaʔ ? swit iʔ kmɪlʔmɪnts ? maʔxít.
2. haʔ kʷ ʕtaʔmɪst t stɪm ? səxʔkɪnx ? səxʔkɪnx uʔ lut ? maʔxít.
3. haʔ kʷ ksɪhʔəkʰákaʔtɪn ? səxʔkɪnx ? səxʔkɪnx uʔ lut ?
4. haʔ nʔʃaʔp kʷ ʕlɪmʔ tɪ sqɪpʕɪn ? səxʔkɪnx ? səxʔkɪnx uʔ lut ? maʔxít.
5. stɪm asəʕxʷkʷáɪn ʃapnáʔ t sʕlɪʕaɪt ?
6. stɪm asʕqáʕ t sʕaʔáqʷ ? stɪm aksʕqáʕ ʔə qɪpʕɪn ? maʔxít.
7. swit aʔ ʕʕhʔakstɪstxʷ ? swit aʔ ʕʕhʔakstɪstɪns ? maʔxít.
8. swit iʔ ʕqɪksɪntxʷ t sʕaʔáqʷ ? swit iʔ ʕqɪksɪnts ? maʔxít.
9. haʔ kʷ ʕʔʃapɪn ta ʔti ? t lkapɪ ? səxʔkɪnx ? səxʔkɪnx uʔ lut ?
10. haʔ swit ʔukʷxɪstɪn t stɪm t skʔəʔaʔ ? maʔxít ? səxʔkɪnx uʔ lut ?
11. kʰaʔkɪn ʕʕaq aḥpúʔxɪn ? maʔxít.
12. ʔə puʔɪn iʔ ʕɪyáʔnxʷ, kʷəkʷɪnx asqláw tɪʔ kɪn ? maʔxít.
13. haʔ xʷʔit aḥxʷlɪxʷɪl ? səxʔkɪnx ? səxʔkɪnx uʔ lut ? maʔxít.
14. stɪm asʕhʔaʔsnúʔn t snəqspiɪntk ? maʔxít.
15. stɪm aksʕsəstnúʔn ʔə snəqspiɪntk ? maʔxít.

skʔiysm̓ t sʔuṁs

A. xil̓m̓ sʔuṁs ṁqm̓m̓ aksčʷúl: wýstikʷ aʔ čkʔqm̓m̓.

q̓xam̓- to nail something

	iṁčáʔ	anwíʔ	čniʔts	mnim̓tət	mnim̓təmp	mnim̓tsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/ inceptive						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. sw̓tiṁ aksčʷúl: ktəṁčínx t mal̓kʷčn̓ ṁsəlxčín. ixíʔ uʔ ṁm̓yčínm̓t asčqáʔ kl̓ n̓wýápixčn̓.

1. haʔ ilíʔ p sq̓xm̓xaʔx ? (kiw̓)

n̓wýápixčn̓:

2. haʔ aláʔ kʷ sq̓xm̓ix ? (lut)

n̓wýápixčn̓:

3. haʔ ṁm̓ kʷu q̓xam̓ t ʔayʔát iṁčáʔ naʔt Sýpícaʔ ? (kíwa)

n̓wýápixčn̓:

4. haʔ p sq̓xm̓ix uʔ p q̓xam̓ ? (ki)

n̓wýápixčn̓:

5. haʔ kʰ ksqʰmíxaʔx ʕapnáʔ ? (iʔ lútiʔ)

nʷyápixčʰ:

6. haʔ nstíls Saʕáwaʔt miyáʔ kʷu čqʰamʰ inčáʔ naʔt Kypúlaʔxʷ ? (lut)

nʷyápixčʰ:

Ċ. Past/Present Intransitive and Transitive aksčkʷúl: ʔqʷntikʷ iʔ sʔaʔúms t sič swit iʔ sčkʷulʰs, ixíʔ sič nʰmýčimnʰt kí nʷyápixčʰ.

ʔAláwaʔ čxʷuʔ ʕaʔntís Pilaʔsís.

ʔAláwaʔ comes to find Pilaʔsís.

1. inčáʔ:

2. anwíʔ:

3. mnimʰtət:

4. mnimʰtəmp:

5. čniʰtsəlx:

ε. Durative and Actual intransitive aksčkʷúl: ʔqʷntikʷ iʔ sʔaʔúms t sič swit iʔ sčkʷulʰs, ixíʔ sič nʰmýčimnʰt kí nʷyápixčʰ.

ʔAláwaʔ sxʷists laʔkín Pilaʔsís kaʔ čkʷulʰm.

ʔAláwaʔ walks to where Pilaʔsís is working.

1. inčáʔ / anwíʔ

2. anwíʔ / inčáʔ

3. mnimʰtət / mnimʰtəmp

4. mnimʰtəmp / mnimʰtət

5. iʔ tʷtʷit / iʔ xəxiwʷtrʰ

čkʷulmstŕn i? sʔaʔúms

1. kmíltmŕnt- visit someone
sŕŕasímiŕws: kmíltmŕnt
skʷístiŕŕn: kmíltx / kmíltmŕnt (affirmative singular); lut akskmíltŕn / lut akskmíltmŕnŕ (neg. singular); kmíltwi / kmíltmŕti (affirmative plural); lut kskmíltŕp / lut kskmíltmŕtp (neg. plural)
sčkŕŕiŕsts:
1. kŕn kmíltŕn, kʷ kmíltŕn, kmíltŕn, kʷu kmíltŕn, p kmíltŕn, kmíltŕxŕ
2. kŕn čkmíltŕn, kʷ čkmíltŕn, čkmíltŕn, kʷu čkmíltŕn, p čkmíltŕn, čkmíltŕxŕ
3. kŕn skmíltx, kŕn skmíltx, skmíltx, kʷu skmíltx, p skmíltx, skmíltxŕ
4. kŕn sčkmíltx, kʷ sčkmíltx, sčkmíltx, kʷu sčkmíltx, p sčkmíltx, sčkmíltxŕ
5. kŕn kskmíltŕŕx, kʷ skmíltŕŕx, kskmíltŕŕx, kʷu kskmíltŕŕx, p skmíltŕŕx, kskmíltŕŕxŕ
6. kŕn ksčkmíltŕŕx, kʷ sčkmíltŕŕx, ksčkmíltŕŕx, kʷu ksčkmíltŕŕx, p sčkmíltŕŕx, ksčkmíltŕŕxŕ
7. kmíltmŕn, kmíltmŕntʷ, kmíltmŕs, kmíltmŕntŕn, kmíltmŕntp, kmíltmŕsŕ
8. čkmíltmŕntŕn, čkmíltmŕntʷ, čkmíltmŕnts, čkmíltmŕntŕn, čkmíltmŕntp, čkmíltmŕntsŕ
9. iskmíltmŕnŕ, askmíltmŕnŕ, skmíltmŕs, skmíltmŕntŕn, skmíltmŕntp, skmíltmŕsŕ
10. isčkmíltmŕnŕ, asčkmíltmŕnŕ, kskmíltmŕŕs, kskmíltmŕntŕn, kskmíltmŕntp, kskmíltmŕŕsŕ
11. ikskmíltmŕnŕ, akskmíltmŕnŕ, kskmíltmŕŕs, kskmíltmŕntŕn, kskmíltmŕntp, kskmíltmŕŕsŕ
12. iksčkmíltmŕnŕ, aksčkmíltmŕnŕ, sčkmíltmŕs, sčkmíltmŕntŕn, sčkmíltmŕntp, sčkmíltmŕsŕ
13. iskmíltŕn, askmíltŕn, skmíltŕs, skmíltŕntŕt, skmíltŕp, skmíltŕsŕ
14. isčkmíltŕn, asčkmíltŕn, sčkmíltŕs, sčkmíltŕntŕt, sčkmíltŕp, sčkmíltŕsŕ
15. ikskmíltŕn, akskmíltŕn, kskmíltŕs, kskmíltŕntŕt, kskmíltŕp, kskmíltŕsŕ
16. iksčkmíltŕn, aksčkmíltŕn, ksčkmíltŕs, ksčkmíltŕntŕt, ksčkmíltŕp, ksčkmíltŕsŕ
17. isčkmílt, asčkmílt, sčkmílt, sčkmíltŕt, sčkmíltŕp, sčkmíltŕsŕ
18. iksčkmílt, aksčkmílt, ksčkmílt, ksčkmíltŕt, ksčkmíltŕp, ksčkmíltŕsŕ
sʔaʔúms:
1. Pilaʔsís kmíltmŕntŕn t Aláwa, yŕŕat sqipč ixí? čtaŕmíst t pŕpŕaspŕs. (Pilaʔsís is visited by Aláwa, who sells her chicks every spring.)
2. ha? akskmíltmŕnŕ aswaŕáŕa? ? (Are you going to visit your auntie?)
3. kʷu? kmíltmŕs isŕmŕnkáwa?. (My sweetheart came to visit me.)
2. taŕmíst- sell (more than 1 thing)
sŕŕasímiŕws: tŕwtamíst
skʷístiŕŕn: taŕmístx / tŕwmístmŕnt (affirmative singular); lut akstaŕmíst / lut akstŕwmístmŕnŕ (neg. singular); taŕmístwi / tŕwmístmŕti (affirmative plural); lut kstaŕmístŕp / lut kstaŕmístmŕtp (neg. plural)
sčkŕŕiŕsts:
1. kŕn taŕmíst, kʷ taŕmíst, taŕmíst, kʷu taŕmíst, p taŕmíst, taŕmístŕ
2. kŕn čtaŕmíst, kʷ čtaŕmíst, čtaŕmíst, kʷu čtaŕmíst, p čtaŕmíst, čtaŕmístŕ
3. kŕn staŕmístx, kʷ staŕmístx, staŕmístx, kʷu staŕmístx, p staŕmístx, staŕmístxŕ
4. kŕn sčtaŕmístx, kʷ sčtaŕmístx, sčtaŕmístx, kʷu sčtaŕmístx, p sčtaŕmístx, sčtaŕmístxŕ
5. kŕn kstaŕmístŕŕx, kʷ staŕmístŕŕx, staŕmístŕŕx, kʷu staŕmístŕŕx, p staŕmístŕŕx, staŕmístŕŕxŕ
6. kŕn ksčtaŕmístŕŕx, kʷ sčtaŕmístŕŕx, sčtaŕmístŕŕx, kʷu sčtaŕmístŕŕx, p sčtaŕmístŕŕx, sčtaŕmístŕŕxŕ
7. tŕwmístmŕn, tŕwmístmŕntʷ, tŕwmístmŕs, tŕwmístmŕntŕn, tŕwmístmŕntp, tŕwmístmŕsŕ
8. čtŕwmístmŕntŕn, čtŕwmístmŕntʷ, čtŕwmístmŕnts, čtŕwmístmŕntŕn, čtŕwmístmŕntp, čtŕwmístmŕntsŕ
9. istŕwmístmŕnŕ, astŕwmístmŕnŕ, stŕwmístmŕs, stŕwmístmŕntŕn, stŕwmístmŕntp, stŕwmístmŕsŕ
10. isčtŕwmístmŕnŕ, asčtŕwmístmŕnŕ, sčtŕwmístmŕs, sčtŕwmístmŕntŕn, sčtŕwmístmŕntp, sčtŕwmístmŕsŕ

11. ikstwístmínmn̄, akstwístmínmn̄, kstwístmíṣ, kstwístmínm̄, kstwístmínm̄p, kstwístmíṣsəl̄x
12. iksəčtwístmínmn̄, aksəčtwístmínmn̄, ksəčtwístmíṣ, ksəčtwístmínm̄, ksəčtwístmínm̄p, ksəčtwístmíṣsəl̄x
13. istawístm, astawístm, stawístm̄s, stawístm̄t, stawístm̄p, stawístm̄səl̄x
14. isəčtawístm, asəčtawístm, səčtawístm̄s, səčtawístm̄t, səčtawístm̄p, səčtawístm̄səl̄x
15. ikstawístm, akstawístm, kstawístm̄s, kstawístm̄t, kstawístm̄p, kstawístm̄səl̄x
16. iksəčtawístm, aksəčtawístm, ksəčtawístm̄s, ksəčtawístm̄t, ksəčtawístm̄p, ksəčtawístm̄səl̄x
17. isčtawístm, asčtawístm, sčtawístm̄s, sčtawístm̄t, sčtawístm̄p, sčtawístm̄səl̄x
18. iksčtawístm, aksčtawístm, ksčtawístm̄s, ksčtawístm̄t, ksčtawístm̄p, ksčtawístm̄səl̄x
sṗaṗúms:
1. Pilaṗsís kmíltm̄n̄ t Aláwa, yṣat sqipč ixí? čtawístm t pəpṣaspəs. (Pilaṗsís is visited by Aláwa, who sells her chicks every spring.)
2. haṗ kičnts iṗ aṗ čtawístm t lkalát. (Did the bread salesman get to your place?)
3. k̄n kspikst uṗ k̄n tw̄tawístm uṗ čsap. (I had some gloves and I went on a selling trip and sold them all.)
3. pəpṣaspəs- chicks
s̄nṗaslmíws: pəpəspṣasəspəs
sṗaṗúms:
1. Pilaṗsís kmíltm̄n̄ t Aláwa, yṣat sqipč ixí? čtawístm t pəpṣaspəs . (Pilaṗsís is visited by Aláwa, who sells her chicks every spring.)
2. k̄n kskm̄íxaṗx t pəpəspṣasəspəs . (I'm going to get some chicks.)
3. tiṗ sṣa...ý iṗ pəpəspṣasəspəs t̄ə čṡpástím̄. (The chicks were all peeping when we got them home.)
4. s̄nkəkṡákaṗt̄n̄- chicken coop
sṗaṗúms:
1. k̄n aláṗ, k̄l sṡiṡws t̄ s̄nkəkṡákaṗt̄n̄ !
2. lut taṗlíṗ k̄síl̄xṡaṗs aks̄s̄nkəkṡákaṗt̄n̄ . (Your chicken house doesn't have to be very big.)
3. ṡast t̄a č̄nkṡaít as̄s̄nkəkṡákaṗt̄n̄ . (It's good to have warm chicken coop.)
5. k̄wisk̄wst- hold / hold on to
s̄nṗaslmíws: k̄wək̄wisk̄wst
sk̄wístiṡn̄: k̄wisk̄wstx / k̄wisk̄wsk̄w (affirmative singular); lut aksk̄wisk̄wst / lut aksk̄wisk̄wst̄n̄ (neg. singular); k̄wisk̄wstwi / k̄wisk̄wsk̄wi (affirmative plural); lut ksk̄wisk̄wst̄n̄p / lut ksk̄wisk̄wst̄p (neg. plural)
sčk̄t̄iṡyts:
1. k̄n k̄wisk̄wst̄n̄, k̄w k̄wisk̄wst̄n̄, k̄wisk̄wst̄n̄, k̄wu k̄wisk̄wst̄n̄, p k̄wisk̄wst̄n̄, k̄wisk̄wst̄n̄səl̄x
2. k̄n čk̄wisk̄wst̄n̄, k̄w čk̄wisk̄wst̄n̄, čk̄wisk̄wst̄n̄, k̄wu čk̄wisk̄wst̄n̄, p čk̄wisk̄wst̄n̄, čk̄wisk̄wst̄n̄səl̄x
3. k̄n sk̄wisk̄wstx, k̄w sk̄wisk̄wstx, sk̄wisk̄wstx, k̄wu sk̄wisk̄wstx, p sk̄wisk̄wstx, sk̄wisk̄wstxəl̄x
4. k̄n səčk̄wisk̄wstx, k̄w səčk̄wisk̄wstx, səčk̄wisk̄wstx, k̄wu səčk̄wisk̄wstx, p səčk̄wisk̄wstx, səčk̄wisk̄wstxəl̄x
5. k̄n ksk̄wisk̄wstaṗx, k̄w sk̄wisk̄wstaṗx, ksk̄wisk̄wstaṗx, k̄wu ksk̄wisk̄wstaṗx, p sk̄wisk̄wstaṗx, ksk̄wisk̄wstaṗxəl̄x
6. k̄n ksəčk̄wisk̄wstaṗx, k̄w səčk̄wisk̄wstaṗx, ksəčk̄wisk̄wstaṗx, k̄wu ksəčk̄wisk̄wstaṗx, p səčk̄wisk̄wstaṗx, ksəčk̄wisk̄wstaṗxəl̄x
7. k̄wisk̄wst̄n̄, k̄wisk̄wst̄w, k̄wisk̄wsts, k̄wisk̄wst̄n̄, k̄wisk̄wst̄p, k̄wisk̄wstsəl̄x
8. čk̄wisk̄wst̄n̄, čk̄wisk̄wst̄w, čk̄wisk̄wsts, čk̄wisk̄wst̄n̄, čk̄wisk̄wst̄p, čk̄wisk̄wstsəl̄x
9. isk̄wisk̄wst̄n̄, ask̄wisk̄wst̄n̄, sk̄wisk̄wsts, sk̄wisk̄wst̄n̄, sk̄wisk̄wst̄p, sk̄wisk̄wstsəl̄x
10. isəčk̄wisk̄wst̄n̄, asəčk̄wisk̄wst̄n̄, səčk̄wisk̄wsts, səčk̄wisk̄wst̄n̄, səčk̄wisk̄wst̄p, səčk̄wisk̄wstsəl̄x
11. iksk̄wisk̄wst̄n̄, aksk̄wisk̄wst̄n̄, ksk̄wisk̄wsts, ksk̄wisk̄wst̄n̄, ksk̄wisk̄wst̄p, ksk̄wisk̄wstsəl̄x

12. iksəčkʷískʷstr̥m, aksəčkʷískʷstr̥m, ksəčkʷískʷsts, ksəčkʷískʷstr̥m, ksəčkʷískʷstp, ksəčkʷískʷstsəlx
13. iskʷískʷstr̥m, askʷískʷstr̥m, skʷískʷstr̥ms, skʷískʷstr̥mtət, skʷískʷstr̥mp, skʷískʷstr̥msəlx
14. isəčkʷískʷstr̥m, asəčkʷískʷstr̥m, səčkʷískʷstr̥ms, səčkʷískʷstr̥mtət, səčkʷískʷstr̥mp, səčkʷískʷstr̥msəlx
15. ikskʷískʷstr̥m, akskʷískʷstr̥m, kskʷískʷstr̥ms, kskʷískʷstr̥mtət, kskʷískʷstr̥mp, kskʷískʷstr̥msəlx
16. iksəčkʷískʷstr̥m, aksəčkʷískʷstr̥m, ksəčkʷískʷstr̥ms, ksəčkʷískʷstr̥mtət, ksəčkʷískʷstr̥mp, ksəčkʷískʷstr̥msəlx
17. isčkʷískʷst, asčkʷískʷst, sčkʷískʷsts, sčkʷískʷstət, sčkʷískʷstr̥mp, sčkʷískʷstsəlx
18. iksčkʷískʷst, aksčkʷískʷst, ksčkʷískʷsts, ksčkʷískʷstət, ksčkʷískʷstr̥mp, ksčkʷískʷstsəlx
sʔaʔúms:
1. čmaŷ čaʔkʷ čkʷiskʷstxʷ axáʔ iʔ wɫwliŋ miʔ qǵntiŋ. (Maybe you would hold this wire up for me while I nail it down?)
2. way naŋm̥t̥ átiʔ wýpayŋ ut čkʷŋkʷiŋksts axáʔ iʔ tkɫmilxʷ. (Then he played white man, and he was holding the woman's hands.)
3. way ixíʔ wikʔts iʔ ŋspustŋ iʔ aʔ čkʷiskʷsts, way təxʷ kɫ skčhiksts, kɫ skčíkʷaʔ iʔ čikʷsxŋ. (He'll see that she is holding the sword with the right hand, the lamp with the left hand.)
6. qǵntiŋ / qǵaŋt- nail something
ŋŋʔasɫíwɫs: qǵqǵntiŋ / qǵqǵaŋt
skʷɫstiʔŋ: qǵmix / qǵntikʷ (affirmative singular); lut aksqǵám (neg. singular); qǵmíwi / qǵntíkʷi (affirmative plural); lut ksqǵar̥mp / lut ksqǵŋtip (neg. plural)
sčkʔʔiŋsts:
1. kŋ qǵam̥, kʷ qǵam̥, qǵam̥, kʷu qǵam̥, p qǵam̥, qǵam̥əlx
2. kŋ čqǵam̥, kʷ čqǵam̥, čqǵam̥, kʷu čqǵam̥, p čqǵam̥, čqǵam̥əlx
3. kŋ sqǵmix, kʷ sqǵmix, sqǵmix, kʷu sqǵmix, p sqǵmix, sqǵmixəlx
4. kŋ səčqǵmix, kʷ səčqǵmix, səčqǵmix, kʷu səčqǵmix, p səčqǵmix, səčqǵmixəlx
5. kŋ ksqǵmíxaʔx, kʷ sqǵmíxaʔx, ksqǵmíxaʔx, kʷu ksqǵmíxaʔx, p sqǵmíxaʔx, ksqǵmíxaʔxəlx
6. kŋ ksəčqǵmíxaʔx, kʷ səčqǵmíxaʔx, ksəčqǵmíxaʔx, kʷu ksəčqǵmíxaʔx, p səčqǵmíxaʔx, ksəčqǵmíxaʔxəlx
7. qǵntiŋ, qǵntixʷ, qǵntis, qǵntiŋ, qǵntip, qǵntisəlx
8. čqǵstiŋ, čqǵstixʷ, čqǵstis, čqǵstiŋ, čqǵstip, čqǵstisəlx
9. isqǵám, asqǵám, sqǵŋtis, sqǵntiŋ, sqǵŋtip, sqǵŋtisəlx
10. isəčqǵám, asəčqǵám, səčqǵŋtis, səčqǵntiŋ, səčqǵŋtip, səčqǵŋtisəlx
11. iksqǵám, aksqǵám, ksqǵŋtis, ksqǵntiŋ, ksqǵŋtip, ksqǵŋtisəlx
12. iksəčqǵám, aksəčqǵám, ksəčqǵŋtis, ksəčqǵntiŋ, ksəčqǵŋtip, ksəčqǵŋtisəlx
13. isqǵám, asqǵám, sqǵam̥s, sqǵam̥tət, sqǵar̥mp, sqǵam̥səlx
14. isqǵám, asqǵám, sqǵam̥s, sqǵam̥tət, sqǵar̥mp, sqǵam̥səlx
15. iksqǵám, aksqǵám, ksqǵam̥s, ksqǵam̥tət, ksqǵar̥mp, ksqǵam̥səlx
16. iksəčqǵám, aksəčqǵám, ksəčqǵam̥s, ksəčqǵam̥tət, ksəčqǵar̥mp, ksəčqǵam̥səlx
17. isčqǵáx, asčqǵáx, sčqaŋs, sčqaŋtət, sčqaŋr̥mp, sčqaŋsəlx
18. iksčqǵáx, aksčqǵáx, ksčqaŋs, ksčqaŋtət, ksčqaŋr̥mp, ksčqaŋsəlx
sʔaʔúms:
1. čmaŷ čaʔkʷ čkʷiskʷstxʷ axáʔ iʔ wɫwliŋ miʔ qǵntiŋ. (Maybe you would hold this wire up for me while I nail it down?)
2. qǵqǵaŋt iʔ ʔəqʔəqalqʷ. (Nail the boards down.)
3. ilíʔ miʔ qǵntiŋ. (We will nail it there.)
7. ŋwíwaʔst- a little high

snʔaslmíw̓s: n̓wəwíwaʔst
sʔaʔúms:
1. ʔaʔ n̓wíwaʔst....ki, waʔ ilíʔ. čnʔakstm̓nt. (A little higher.... Yes, right there. Now hold it tight.)
2. n̓wíwaʔst iʔ apl̓s. (The apples are high up.)
3. iʔ smam̓ʔím čn̓wəswəstip̓xn̓m̓. (The women wear high heels.)
8. čqíkst / čqíksnt- hit finger
snʔaslmíw̓s: čqčqíkst / čqčqíksnt
skʷl̓stiʔn̓: čqíkstx / čqíksnt (affirmative singular); lut aksčqíkstm̓ (neg. singular); čqíkstw̓i / čqíksnti (affirmative plural); lut kscčqíkstm̓p / lut kscčqíksntp (neg. plural)
sčkʔiʔy̓sts:
1. kn̓ čqíkstm̓, kʷ čqíkstm̓, čqíkstm̓, kʷu čqíkstm̓, p čqíkstm̓, čqíkstm̓əlx
2. kn̓ ččqíkstm̓, kʷ ččqíkstm̓, ččqíkstm̓, kʷu ččqíkstm̓, p ččqíkstm̓, ččqíkstm̓əlx
3. kn̓ scčqíkstx, kʷ scčqíkstx, scčqíkstx, kʷu scčqíkstx, p scčqíkstx, scčqíkstxəlx
4. kn̓ səččqíkstx, kʷ səččqíkstx, səččqíkstx, kʷu səččqíkstx, p səččqíkstx, səččqíkstxəlx
5. kn̓ kscčqíkstaʔx, kʷ scčqíkstaʔx, kscčqíkstaʔx, kʷu kscčqíkstaʔx, p scčqíkstaʔx, kscčqíkstaʔxəlx
6. kn̓ ksəččqíkstaʔx, kʷ səččqíkstaʔx, ksəččqíkstaʔx, kʷu ksəččqíkstaʔx, p səččqíkstaʔx, ksəččqíkstaʔxəlx
7. čqíksn̓, čqíksntxʷ, čqíksəs, čqíksntm̓, čqíksntp, čqíksəsəlx
8. ččqíkstn̓, ččqíkstxʷ, ččqíksts, ččqíkstm̓, ččqíkstp, ččqíkstsəlx
9. isčqíkstm̓, asčqíkstm̓, scčqíksəs, scčqíksntm̓, scčqíksntp, scčqíksəsəlx
10. isəččqíkstm̓, asəččqíkstm̓, səččqíksəs, səččqíksntm̓, səččqíksntp, səččqíksəsəlx
11. iksčqíkstm̓, aksčqíkstm̓, kscčqíksiʔs, kscčqíksntm̓, kscčqíksntp, kscčqíksiʔsəlx
12. iksəččqíkstm̓, aksəččqíkstm̓, ksəččqíksiʔs, ksəččqíksntm̓, ksəččqíksntp, ksəččqíksiʔsəlx
13. isčqíkstm̓, asčqíkstm̓, scčqíkstm̓s, scčqíkstm̓tət, scčqíkstm̓p, scčqíkstm̓səlx
14. isəččqíkstm̓, asəččqíkstm̓, səččqíkstm̓s, səččqíkstm̓tət, səččqíkstm̓p, səččqíkstm̓səlx
15. iksčqíkstm̓, aksčqíkstm̓, kscčqíkstm̓s, kscčqíkstm̓tət, kscčqíkstm̓p, kscčqíkstm̓səlx
16. iksəččqíkstm̓, aksəččqíkstm̓, ksəččqíkstm̓s, ksəččqíkstm̓tət, ksəččqíkstm̓p, ksəččqíkstm̓səlx
17. isččqíkst, asččqíkst, scčqíksts, scčqíkstət, scčqíkstm̓p, scčqíkstsəlx
18. iksččqíkst, aksččqíkst, kscčqíksts, kscčqíkstət, kscčqíkstm̓p, kscčqíkstsəlx
sʔaʔúms:
1. lut kʷuʔ aksčqíksm̓ ! (Don't hit my finger!)
2. lut aksčqíksn̓čút ! (Don't hit your finger!)
3. haʔ čqíksʔəm̓n̓ ? (Did I hit your fingers?)
9. ʔapm̓- drink / slurp
snʔaslmíw̓s: ʔəpʔapm̓
skʷl̓stiʔn̓: ʔapx / ʔapnt (affirmative singular); lut aksʔapm̓ (neg. singular); ʔapw̓i / ʔapnti (affirmative plural); lut kʔapm̓p / lut kʔapm̓tp (neg. plural)
sčkʔiʔy̓sts:
1. kn̓ ʔapm̓, kʷ ʔapm̓, ʔapm̓, kʷu ʔapm̓, p ʔapm̓, ʔapm̓əlx
2. kn̓ čʔapm̓, kʷ čʔapm̓, čʔapm̓, kʷu čʔapm̓, p čʔapm̓, čʔapm̓əlx
3. kn̓ sʔapx, kʷ sʔapx, sʔapx, kʷu sʔapx, p sʔapx, sʔapxəlx
4. kn̓ səčʔapx, kʷ səčʔapx, səčʔapx, kʷu səčʔapx, p səčʔapx
5. kn̓ ksʔápaʔx, kʷ sʔápaʔx, ksʔápaʔx, kʷu ksʔápaʔx, p sʔápaʔx, ksʔápaʔx
6. kn̓ ksəčʔápaʔx, kʷ səčʔápaʔx, ksəčʔápaʔx, kʷu ksəčʔápaʔx, p səčʔápaʔx, ksəčʔápaʔx

7. ʔapən, ʔapəntxʷ, ʔaps, ʔapəntrən, ʔapəntp, ʔapsəlx
8. čʔapstən, čʔapstxʷ, čʔapsts, čʔapstrən, čʔapstp, čʔapstsəlx
9. istʔapən, astʔapən, stʔaps, stʔapəntrən, stʔapəntp, stʔapsəlx
10. isəčʔapən, asəčʔapən, səčʔaps, səčʔapəntrən, səčʔapəntp, səčʔapsəlx
11. iksʔapən, aksʔapən, ksʔaps, ksʔapəntrən, ksʔapəntp, ksʔapsəlx
12. iksəčʔapən, aksəčʔapən, ksəčʔaps, ksəčʔapəntrən, ksəčʔapəntp, ksəčʔapsəlx
13. istʔapən, astʔapən, stʔapəns, stʔapəntət, stʔapənp, stʔapənsəlx
14. isəčʔapən, asəčʔapən, səčʔapəns, səčʔapəntət, səčʔapənp, səčʔapənsəlx
15. iksʔapən, aksʔapən, ksʔapəns, ksʔapəntət, ksʔapənp, ksʔapənsəlx
16. iksəčʔapən, aksəčʔapən, ksəčʔapəns, ksəčʔapəntət, ksəčʔapənp, ksəčʔapənsəlx
17. isčʔap, asčʔap, sčʔaps, sčʔaptət, sčʔapənp, sčʔapsəlx
18. iksčʔap, aksčʔap, ksčʔaps, ksčʔaptət, ksčʔapənp, ksčʔapsəlx
sʔaʔúms:
1. uč aḡmíḡk ʔapən ta ʔti ? (Would you like to drink some tea?)
2. kʷu skawstəpʔapən ta ʔti. (Let's go and sip some tea.)
3. kən xʷuʔ uʔ kən ʔapən t ʔkapí. (I went and drank some coffee.)
10. čaq- parked / placed
sḡʔasímíws: čəqčəq
skʷístiḡ: čqmix / čqḡtikʷ (affirmative singular); lut aksčqám (neg. singular); čqmíwi / čqḡtíkʷi (affirmative plural); lut ksčqənp / lut ksčqḡtip (neg. plural)
sčkʔiḡsts:
1. kən čqən, kʷ čqən, čqən, kʷu čqən, p čqən, čqənəlx
2. kən ččqən, kʷ ččqən, ččqən, kʷu ččqən, p ččqən, ččqənəlx
3. kən sčqmix, kʷ sčqmix, sčqmix, kʷu sčqmix, p sčqmix, sčqmixəlx
4. kən səččqmix, kʷ səččqmix, səččqmix, kʷu səččqmix, p səččqmix, səččqmixəlx
5. kən ksčqmíxaʔx, kʷ sčqmíxaʔx, ksčqmíxaʔx, p sčqmíxaʔx, ksčqmíxaʔxəlx
6. kən ksəččqmíxaʔx, kʷ səččqmíxaʔx, ksəččqmíxaʔx, p səččqmíxaʔx, ksəččqmíxaʔxəlx
7. čqḡtiḡ, čqḡtixʷ, čqḡtis, čqḡtiḡ, čqḡtip, čqḡtisəlx
8. ččqstiḡ, ččqstixʷ, ččqstis, ččqstiḡ, ččqstip, ččqstisəlx
9. isčqám, asčqám, sčqḡtis, sčqḡtiḡ, sčqḡtip, sčqḡtisəlx
10. isəččqám, asəččqám, səččqḡtis, səččqḡtiḡ, səččqḡtip, səččqḡtisəlx
11. iksčqám, aksčqám, ksčqḡtis, ksčqḡtiḡ, ksčqḡtip, ksčqḡtisəlx
12. iksəččqám, aksəččqám, ksəččqḡtis, ksəččqḡtiḡ, ksəččqḡtip, ksəččqḡtisəlx
13. isčqám, asčqám, sčqəns, sčqəntət, sčqənp, sčqənsəlx
14. isəččqám, asəččqám, səččqəns, səččqəntət, səččqənp, səččqənsəlx
15. iksčqám, aksčqám, ksčqəns, ksčqəntət, ksčqənp, ksčqənsəlx
16. iksəččqám, aksəččqám, ksəččqəns, ksəččqəntət, ksəččqənp, ksəččqənsəlx
17. isččáq, asččáq, sččaq, sččaqtət, sččaqənp, sččaqəlx
18. iksččáq, aksččáq, ksččaq, ksččaqtət, ksččaqənp, ksččaqəlx
sʔaʔúms:
1. Pílaʔsís naʔʔ Aláwaʔ tkʷuʔút kíl ḡḡaʔúkʷmḡs ilíʔ ččaq ḡxaʔčḡḡmḡs iʔ ḡḡwstsqáxaʔtḡ. (Pílaʔsís and ʔAláwaʔ walk over to his truck that is parked in front of the barn.)
2. sčəqčəq iʔ spučts ɣʔat taʔkíḡ ʔsqíḡts. (Her sores were sitting all over her body.)
3. kíl ḡḡtixʷ miʔ čqḡtixʷ aḡqʔxʷúps. (Park your car [stinky butt] at my house.)

11. kskimkst- have something left
sñʔaslmíws: kskm̓kimkst
sʔaʔúms:
1. ki, ixiʔ way, naʔm̓t kʷ ʔa kskimkst čaʔkʷ itlɪʔ kʷikʷnx nixʷ iksčkʷín. (Yes, that's right, but I would like a few more if you have them.)
2. xʷʔit iʔ skamqsts . (She has a lot of left overs.)
3. ilɪʔ kskm̓kimkst itlɪʔ miʔ kʷ kma̓m̓. (There's left overs there so take some from there.)
12. kʷikʷnx- a few / how many
sñʔaslmíws: kʷn̓kʷinx
sʔaʔúms:
1. ki, ixiʔ way, naʔm̓t kʷ ʔa kskimkst čaʔkʷ itlɪʔ kʷikʷnx nixʷ iksčkʷín. (Yes, that's right, but I would like a few more if you have them. And I asked for all hens.)
2. mat kʷn̓kʷinx iʔ sñʔists ixiʔ. (I wonder how much for those.)
3. way kʷinx əččustn̓ uʔ lut kʷuʔ ʔa čkəkníyaʔm̓sts. (I told him time and again, and he wouldn't listen to me.)
13. lipúl- hen /chicken
sñʔaslmíws: lilipúl
sʔaʔúms:
1. uʔ yʔat lipúl isčxlít. (And I asked for all hens.)
2. kn̓ kma̓m̓ t lipúl uʔ yʔat čtpar̓n̓. (I got some chickens and all of them are laying.)
3. iʔ likák kikiis iʔ lipúl put kʷn̓nus miʔ sič čʔsts. (The rooster will chase the hens and won't leave them alone until he catches up to them.)
14. likák- rooster
sñʔaslmíws: lilikák
sʔaʔúms:
1. miyát way xʷʔit iʔ likák uʔ in̓xmínk misxʷʔit iʔ ʔaʔúsaʔ. (I have too many roosters and I want more eggs.)
2. iʔ kʷíłt iʔ likák čn̓ksksils, čtqsturn̓s. (Some roosters get mean they will kick you.)
3. taʔt kiʔ swýnum̓tx añlikák . (Your rooster is so handsome.)
15. xʷíxʷílt- what is owed / debt
sñʔaslmíws: xʷíxʷílt
sʔaʔúms:
1. kʷinx in̓xʷíxʷílt ? (How much do I owe you?)
2. miyát xʷʔit in̓xʷíxʷílt . (I have too many debts)
3. xʷíxʷíltm̓ uʔ xʷíxʷíltm̓ uʔ n̓pałm̓qñ. (He charged and charged and now he's over his head.)
16. n̓ʔaýsnúnt- manage to purchase/pay off something
sñʔaslmíws: n̓ʔaýʔaýsnúnt
skʷístiʔn̓: n̓ʔaýsnúnx / n̓ʔaýsnúnt (affirmative singular); lut aksn̓ʔaýsnún̓m̓ (neg. singular); n̓ʔaýsnún̓wi / n̓ʔaýsnún̓ti (affirmative plural); lut ksn̓ʔaýsnún̓m̓p / lut ksn̓ʔaýsnún̓tp (neg. plural)
sčkʔiýsts:

1. kñ hñʔaʔysnúnrm, kʷ hñʔaʔysnúnrm, hñʔaʔysnúnrm, kʷu hñʔaʔysnúnrm, p hñʔaʔysnúnrm, hñʔaʔysnúnrməlx
2. kñ čñʔaʔysnúnrm, kʷ čñʔaʔysnúnrm, čñʔaʔysnúnrm, kʷu čñʔaʔysnúnrm, p čñʔaʔysnúnrm, čñʔaʔysnúnrməlx
3. kñ sñʔaʔysnúnrx, kʷ sñʔaʔysnúnrx, sñʔaʔysnúnrx, kʷu sñʔaʔysnúnrx, p sñʔaʔysnúnrx, sñʔaʔysnúnrxəlx
4. kñ səčñʔaʔysnúnrx, kʷ səčñʔaʔysnúnrx, səčñʔaʔysnúnrx, kʷu səčñʔaʔysnúnrx, p səčñʔaʔysnúnrx, səčñʔaʔysnúnrxəlx
5. kñ kśñʔaʔysnúnax, kʷ sñʔaʔysnúnax, kśñʔaʔysnúnax, kʷu kśñʔaʔysnúnax, p sñʔaʔysnúnax, kśñʔaʔysnúnax
6.
7. hñʔaʔysnún, hñʔaʔysnúnhtxʷ, hñʔaʔysnún, hñʔaʔysnúnht, hñʔaʔysnúnstəlx
8. čñʔaʔysnúnstñ, čñʔaʔysnúnstxʷ, čñʔaʔysnúnst, čñʔaʔysnúnstñ, čñʔaʔysnúnstp, čñʔaʔysnúnstəlx
9. isñʔaʔysnúnrm, asñʔaʔysnúnrm, sñʔaʔysnún, sñʔaʔysnúnht, sñʔaʔysnúnst, sñʔaʔysnúnstəlx
10. isəčñʔaʔysnúnrm, asəčñʔaʔysnúnrm, səčñʔaʔysnún, səčñʔaʔysnúnht, səčñʔaʔysnúnst, səčñʔaʔysnúnstəlx
11. iksñʔaʔysnúnrm, aksñʔaʔysnúnrm, kśñʔaʔysnúnis, kśñʔaʔysnúnht, kśñʔaʔysnúnst, kśñʔaʔysnúnstəlx
12. iksəčñʔaʔysnúnrm, aksəčñʔaʔysnúnrm, ksəčñʔaʔysnúnis, ksəčñʔaʔysnúnht, ksəčñʔaʔysnúnst, ksəčñʔaʔysnúnstəlx
13. isñʔaʔysnúnrm, asñʔaʔysnúnrm, sñʔaʔysnúnrm, sñʔaʔysnúnrmət, sñʔaʔysnúnrm, sñʔaʔysnúnrməlx
14. isəčñʔaʔysnúnrm, asəčñʔaʔysnúnrm, səčñʔaʔysnúnrm, səčñʔaʔysnúnrmət, səčñʔaʔysnúnrm, səčñʔaʔysnúnrməlx
15. iksñʔaʔysnúnrm, aksñʔaʔysnúnrm, kśñʔaʔysnúnrm, kśñʔaʔysnúnrmət, kśñʔaʔysnúnrm, kśñʔaʔysnúnrməlx
16. iksəčñʔaʔysnúnrm, aksəčñʔaʔysnúnrm, ksəčñʔaʔysnúnrm, ksəčñʔaʔysnúnrmət, ksəčñʔaʔysnúnrm, ksəčñʔaʔysnúnrməlx
17. isčñʔaʔysnún, asčñʔaʔysnún, sčñʔaʔysnún, sčñʔaʔysnúnht, sčñʔaʔysnúnrm, sčñʔaʔysnúnstəlx
18. iksčñʔaʔysnún, aksčñʔaʔysnún, ksčñʔaʔysnún, ksčñʔaʔysnúnht, ksčñʔaʔysnúnrm, ksčñʔaʔysnúnstəlx
sʔaʔúrm:
1. ixíʔ čñ hñʔaʔysnún iʔ sič skəkʔákaʔ hñʔwstñ ixíʔ iʔ sámaʔ iʔ kʷuʔ čtiwsts. (Now I can pay off the new water trough that White guy is selling to me.)
2. kñ kłčwčawt kiʔ sič hñʔaʔysnún iñxʷlxʷílt. (I had a heck of a time, but I did pay off my debt.)
3. haʔ hñʔaʔysnúnhtxʷ ańpúyxñ ? (Did you manage to pay off your car?)
17. hñʔwstñ- water trough / pub
sñʔaslmíw: hñʔwstñ
sʔaʔúrm:
1. ixíʔ čñ hñʔaʔysnún iʔ sič skəkʔákaʔ hñʔwstñ ixíʔ iʔ sámaʔ iʔ kʷuʔ čtiwsts. (Now I can pay for the new water trough that White guy is selling to me.)
2. iklíʔ t tawñ xʷʔit iʔ hñʔwstñ. (Over at that town there are a lot of pubs.)
3. haʔ čqʷícm iʔ smʔalt iʔ hñʔwstñs ? (Is the cattle's water trough full?)
18. x̣səstnuñt- manage to do good
sñʔaslmíw: x̣səstnuñt
skʷístiñ: x̣səstnux / x̣səstnuñt (affirmative singular); lut akṣsəstnunrm (neg. singular); x̣səstnuñwi / x̣səstnuñti (affirmative plural); lut kṣsəstnunrm / lut kṣsəstnuñtp (neg. plural)
sčkʷiʔyts:
1. kñ x̣səstnunrm, kʷ x̣səstnunrm, x̣səstnunrm, kʷu x̣səstnunrm, p x̣səstnunrm, x̣səstnunrməlx
2. kñ čx̣səstnunrm, kʷ čx̣səstnunrm, čx̣səstnunrm, kʷu čx̣səstnunrm, p čx̣səstnunrm, čx̣səstnunrməlx
3. kñ ṣx̣səstnux, kʷ ṣx̣səstnux, ṣx̣səstnux, kʷu ṣx̣səstnux, p ṣx̣səstnux, ṣx̣səstnuxəlx
4. kñ səčx̣səstnux, kʷ səčx̣səstnux, səčx̣səstnux, kʷu səčx̣səstnux, p səčx̣səstnux, səčx̣səstnuxəlx
5. kñ kṣx̣səstnúnaʔx, kʷ ṣx̣səstnúnaʔx, kṣx̣səstnúnaʔx, kʷu kṣx̣səstnúnaʔx, p ṣx̣səstnúnaʔx, kṣx̣səstnúnaʔxəlx
6. kñ ksəčx̣səstnúnaʔx, kʷ səčx̣səstnúnaʔx, ksəčx̣səstnúnaʔx, kʷu ksəčx̣səstnúnaʔx, p səčx̣səstnúnaʔx, ksəčx̣səstnúnaʔxəlx

7.	ḡsəstnuḡ, ḡsəstnuḡtxʷ, ḡsəstnus, ḡsəstnuḡtm̓, ḡsəstnuḡtp, ḡsəstnusəlx
8.	čḡsəstnustḡ, čḡsəstnustxʷ, čḡsəstnusts, čḡsəstnustm̓, čḡsəstnustp, čḡsəstnustsəlx
9.	isḡsəstnúnm̓, asḡsəstnúnm̓, sḡsəstnus, sḡsəstnuḡtm̓, sḡsəstnuḡtp, sḡsəstnusəlx
10.	isəčḡsəstnúnm̓, asəčḡsəstnúnm̓, səčḡsəstnus, səčḡsəstnuḡtm̓, səčḡsəstnuḡtp, səčḡsəstnusəlx
11.	iksḡsəstnúnm̓, aksḡsəstnúnm̓, ksḡsəstnúiʔs, ksḡsəstnuḡtm̓, ksḡsəstnuḡtp, ksḡsəstnúiʔsəlx
12.	iksəčḡsəstnúnm̓, aksəčḡsəstnúnm̓, ksəčḡsəstnúiʔs, ksəčḡsəstnuḡtm̓, ksəčḡsəstnuḡtp, ksəčḡsəstnúiʔsəlx
13.	isḡsəstnúnm̓, asḡsəstnúnm̓, sḡsəstnunm̓s, sḡsəstnunmtət, sḡsəstnunm̓p, sḡsəstnunm̓səlx
14.	isəčḡsəstnúnm̓, asəčḡsəstnúnm̓, səčḡsəstnunm̓s, səčḡsəstnunmtət, səčḡsəstnunm̓p, səčḡsəstnunm̓səlx
15.	iksḡsəstnúnm̓, aksḡsəstnúnm̓, ksḡsəstnunm̓s, ksḡsəstnunmtət, ksḡsəstnunm̓p, ksḡsəstnunm̓səlx
16.	iksəčḡsəstnúnm̓, aksəčḡsəstnúnm̓, ksəčḡsəstnunm̓s, ksəčḡsəstnunmtət, ksəčḡsəstnunm̓p, ksəčḡsəstnunm̓səlx
17.	isčḡsəstnúḡ, asčḡsəstnúḡ, sčḡsəstnuḡs, sčḡsəstnuḡtət, sčḡsəstnunm̓p, sčḡsəstnuḡsəlx
18.	iksčḡsəstnúḡ, aksčḡsəstnúḡ, ksčḡsəstnuḡs, ksčḡsəstnuḡtət, ksčḡsəstnunm̓p, ksčḡsəstnuḡsəlx
sʔaʔúms:	
1.	nínwiʔs ʔwikḡtsḡ, uʔ ḡsəstnuḡtxʷ aḡlipú! ! (See you later. And good luck with your hens!)
2.	taʔlíʔ kʷ čkswítmist miʔ čḡsḡsəstnustxʷ asqʷsqʷasíaʔ. (You work really hard at it and you will manage to do good with your kids.)
3.	haʔ ḡsəstnuḡtxʷ aḡčáwt ? (Did you manage to get your act together?)

14. sc̓l̓al̓q̓m̓

sʔaʔúms

čl̓al̓q̓m̓	stick game set
sl̓p̓al̓aʔq̓	stick game stick
miws̓al̓q̓	kick stick
sk̓w̓n̓k̓w̓aht	stick game bones
čt̓əp̓t̓əpiws	marked in the middle
tk̓w̓aqsrm̓	lay wager
šcnwix̓	wager
nəqsusm̓	one team
səx̓w̓čaq̓m̓	pointer
čq̓w̓nwix̓	point each other
k̓t̓um̓m̓	guess / say
sčhikst	right
skćik̓w̓aʔ	left
šac̓xm̓tu+t	show to someone
k̓t̓am̓nwix̓	guess/call each other/name each other
xi̓k̓nt	miss something
ʔaw̓tús	opponent
sa̓lt	lost
h̓k̓w̓p̓ulaʔx̓	stuck in the ground
h̓k̓w̓is / h̓k̓w̓nim̓	s/he sang/sings / to sing something
sq̓lips	handkerchief
h̓l̓saʔám̓	pass back and forth
ti̓q̓m̓st	show / make visible
čkr̓m̓k̓m̓stim̓	take / hold
par̓q̓isaʔ	outside (point)
la̓šáýws	inside (point)
sə̓k̓w̓tus	other side
čl̓ntim̓	stick upright
tk̓w̓ntim̓	put one thing down

sm̓ym̓ay̓

ƛa ksčl̓al̓q̓m̓, čl̓al̓q̓m̓ aksk̓w̓úlm̓nm̓. k̓t̓up̓h̓kst uƛ naqs iʔ s̓x̓ə̓č̓iʔ iʔ čl̓al̓q̓m̓, ʔup̓h̓kst iʔ sl̓p̓al̓aʔq̓ s̓x̓ə̓č̓iʔ uƛ nəqs̓al̓q̓ miws̓al̓q̓. mus iʔ sk̓w̓n̓k̓w̓aht, ʔasí čt̓əp̓t̓əpiws uƛ iʔ k̓w̓i̓lt lut ƛa čt̓ap̓. ƛa ksʔičk̓hs, tk̓w̓aqsrm̓ t sqlaw uƛ k̓t̓im̓s swit h̓x̓ltus̓h̓tm̓. ƛa h̓x̓ltus̓h̓tm̓, ixí uƛ šcnwix̓ə̓lx̓. iʔ nəqsusm̓ k̓t̓xaʔtús, ixí aʔ ččaq̓m̓. ixí t̓kasʔasí səx̓w̓čaq̓m̓, čq̓w̓nwix̓ put swit šx̓w̓ups iʔ miws̓al̓q̓ ixí miʔ čk̓w̓isk̓w̓sts iʔ sk̓w̓n̓k̓w̓aht čx̓ʔit. pl̓km̓stik̓w̓ iʔ w̓l̓w̓l̓m̓ sqlaw, akín miʔ čx̓ʔit k̓t̓um̓m̓. iʔ čšal̓pm̓ists iʔ l̓ w̓l̓w̓l̓m̓ sqlaw, k̓w̓is iʔ sk̓w̓n̓k̓w̓aht, naqs čt̓əpiws uƛ iʔ naqs lut čt̓ap̓. čk̓w̓isk̓w̓sts iʔ sk̓w̓n̓k̓w̓aht sčwik̓w̓ms miʔ lut iʔ aʔ ččaq̓m̓ kswíkiʔs haʔkín t kilx aʔ čk̓w̓isk̓w̓sts lut aʔ čt̓ap̓ sk̓w̓n̓k̓w̓aht. iʔ səx̓w̓čaq̓m̓ čaq̓m̓ k̓l̓ sčhikst km̓ k̓l̓ skćik̓w̓aʔ, xiʔm̓ix̓ kiñ h̓stils aʔ	stick game set stick game stick; kick stick; bones; marked in the middle; lay wager gamble; one team pointer; point to each other; guess/say right; left
--	---

čkwiskwsts lut a? čtaþ u? čut "ho!" i? knaqs čacxmtufts i? skwnkwant. sič ʒapnā? a? čxʒit i? čaqwrm wikws i? skwnkwant u? itlī? i? knaqs čaqwrm. a? čxʒit i? čaqwrm čacxmtufts i? skwnkwant. tə ʒasilm a? čkʔaʒumrm put i? skwĩns, ixī? u? lut swit ʒxwups i? miwsálqʷ. tə tkasilm kʔurmsəlx t put, u? itlī? tkʔamnwixwəlx. tə kasilmaəlx xiks i? skʔurms u? itlī? tčaqwrm. naʒmʔ i? knaqs put i? kscəqʷs u? i? knaqs xiks, ixī? i? put i? sčaqʷs ʒxwups i? miwsálqʷ. i? čʒxwup xwĩcxts i? ʒawtústs čilkst slpalaʔqʷ u? čniʔts čilkst slpalaʔqʷ u? txətn̄tis i? miwsálqʷ. i? miwsálqʷ čtxlīčā? u? čkwum mi? lut ksalts. sič itlī? a? ččaqwrm nʒkwúpalaʔxws čilkst slpalaʔqʷ i? nxaʒčin̄ms. ixī? čxwĩxwəlt t slpalaʔqʷ. tə ksʔičkns, i? səxwčaqwrm i? ʒxwups i? miwsálqʷ, xwĩcʔts ʒasilm i? skwnkwant kl̄ sl̄laʒts tkasʒasíl. ixī? sič i? səxwčaqwrm u? ʒʒat i? knxčutns nkwrm, nkwis i? qwilm̄s. tə čnkwniməlx, i? tkasʒasíl wikwsəlx i? skwnkwant i? kl̄ilxsəlx. wtn̄tisəlx i? kl̄ilxsəlx kl̄ sn̄kmikns km̄ kʔyxwutms i? sq̄lips. ixī? n̄ʒaʒám i? kl̄ilxsəlx. ixī? u? i? ʒawtústs lut ksčmistis haʒkín t kilx ki? wikws i? skwnkwant. tə wýswikwsəlx i? skwnkwant u? tiqwm̄sts ʒasilm i? kl̄ilxs i? nxaʒčin̄ms. ʒapnā? i? səxwčaqwrm t̄l ʒawtús čaqʷs haʒkín̄ n̄stils i? lut a? člap t skwnkwant. i? a? čkrmk̄m̄stis i? skwnkwant nkwrm ixī? mi? k̄wəčkwəčtwilx i? sum̄xs. tə k̄wəčkwəčt i? qwilm̄, ixī? i? səxwčaqwrməlx lut t̄ qʔnus kʔurms i? lut a? čtaþ t skwnkwant. i? səxwčaqwrm čaqʷs ta čkl̄ sčhikst, skčíkʷaʔ, parq̄isaʔ km̄ laʒáyws u? čut, "ho!" ixī? sič i? tkasʒasíl a? čwikwsts i? skwnkwant tiqwm̄sts. tə put i? sčaqʷs, ixī? ʒxwups i? skwnkwant. čmaʒ qʔnus i? naqs u? xiks i? knaqs a? čkwiskwsts i? lut a? čtaþ i? skwnkwant. km̄ ʒasilm xiks. tə xiks ʒasilm, ixī? xwĩcʔts i? ʒawtús ʒasíl t̄l a? čxwĩxwəlt i? slpalaʔqʷ. tə xiks ti? naqs, ʒxwups ʒasíl skwnkwant, naʒmʔ xwĩcʔts i? ʒawtús naqs čxwĩxwəlt slpalaʔqʷ. tə qʔnus čaqʷs ʒasilm lut a? čtaþ i? skwnkwant, xwĩcʔtsəlx ʒasilm i? skwnkwant u? lut ksʒaq̄ms t̄l slpalaʔqʷs. lut tə kslpalaʔqʷ a? ččaqwrm t kʔxəqm̄ns, ixī? t̄l səkw̄tus čkwrm t̄l čniʔts čxwĩxwəlt i? slpalaʔqʷs u? čl̄ntis i? nxaʒčin̄s. tə kʔurms ti? naqs lut a? čtaþ skwnkwant, itī? t̄wikws i? skwnkwant, put kʔurms lut a? čtaþ t skwnkwant ixī? u? ʒxwups i? skwnkwant. tə xwĩcʔtsəlx i? ʒawtús t slpalaʔqʷ, ixī? u? ʒla i? slpalaʔqʷ. ixī? u? tk̄w̄ntis ixī? t slpalaʔqʷ km̄təniwts i? a? ččaqwrm. ʒʒat a? čxwĩxwəlt slpalaʔqʷ čxəq̄ mi? sič i? ʒla i? slpalaʔqʷ xwĩcəčx. tə čsap a? čxwĩxwəlt slpalaʔqʷ i? nxaʒčin̄ms a? ččaqwrm, ixī? sič i? ʒla i? slpalaʔqʷ čxwĩcəčx kl̄ ʒawtús. tə ʒxwups ʒʒat i? slpalaʔqʷ u? nixw i? miwsálqʷ, ixī? u? ʒxwupəlx.	show guess each other miss opponent lost stuck in the ground sing handkerchief; pass back and forth show takes/holds outside; inside other half stick up/stand s/t up put down
---	--

sn̄suxwna? sw̄t̄tiʔn̄

1. stirm̄ akskw̄lm̄nm̄ t̄ aksčl̄alqʷrm̄ ?
2. k̄wnxalqʷ i? sʒəxčī? i? čl̄alqʷtn̄ ? k̄w̄inx i? skwnkwant ?
3. swit a? čxʒit čkwiskwsts i? skwnkwant ?
4. səxʔkinx u? čp̄l̄km̄stirm̄ i? w̄lw̄lirm̄ sq̄law̄ ?
5. swit i? ʒxwups i? miwsálqʷ tə ʒasilm̄ a? čkʔaʒumrm̄ put i? skwĩnsəlx ?
6. swit i? ʒxwups i? miwsálqʷ tə ʒasilm̄ a? čkʔaʒumrm̄ xiksəlx ?
7. swit i? ʒxwups i? miwsálqʷ u? i? knaqs a? ččaqwrm̄ put i? kscəqʷs u? i? knaqs xiks ?
8. k̄wnxalqʷ ksxwĩcxtm̄ i? ʒawtústs i? t a? čʒxwups i? miwsálqʷ ?
9. əxʔkistm̄ i? miwsálqʷ mi? lut ksalts ?
10. kaʒkín̄ ka? čn̄ʒkwúpalaʔxwm̄stm̄ i? čxwĩxwəlt t slpalaʔqʷ ?
11. stirm̄ i? xwĩcʔts i? sl̄laʒts i? səxwčaqwrm̄ i? ʒxwups i? miwsálqʷ ?

12. xʔkinm miʔ lut ksčmistírm haʔkín t kilx kiʔ wikʷs iʔ skʷhkwáht ?
13. stírm aʔ čkistsəlx iʔ aʔ čwikʷm t skʷhkwáht tə wýswikʷsəlx iʔ skʷhkwáht ?
14. səxʔkinx uʔ hkwírm iʔ aʔ čkrmkrmstis iʔ skʷhkwáht ?
15. stírm aʔ čkistsəlx iʔ tkasʔasíl aʔ čwikʷsts iʔ skʷhkwáht miʔ čut "ho" iʔ ʔawtústs ?
16. xʔkinm tə put iʔ sčaqʷs iʔ aʔ ččaqʷm ?
17. xʔkinm tə xíks ʔasílrm iʔ skʷhkwáht iʔ aʔ ččaqʷm ?
18. xʔkinm tə xíks naqs iʔ skʷhkwáht iʔ aʔ ččaqʷm ?
19. xʔkinm tə qtnus čaqʷs ʔasílrm lut aʔ čtap iʔ skʷhkwáht ?
20. xʔkinm uʔ lut tə kslpálaʔqʷ aʔ ččaqʷm t ktxaqrms ?
21. xʔkinm miʔ ʔlaí nəqsəlxʷ t slpálaʔqʷ ?
22. pnhkín miʔ čxwícəcx iʔ ʔlaí slpálaʔqʷ kí ʔawtústs ?
23. xʔkinm miʔ mat swit ʔxwups yʔat iʔ slpálaʔqʷ uʔ nixʷ iʔ miwsəlxʷ ?

ańčáwt swtiti

1. haʔ kʷ kʷulm t člalqʷtn ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maýxít.
2. tə sktəʔaʔ, haʔ kʷ čtkʷaqsrn ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
3. haʔ sílxʷaʔ ańnəqsúsrm ? haʔ xmińhkrn t xsxast t strńtírm ? maýxít.
4. haʔ nýʔaýp tiʔ kʷ put kʷ tə čktʔurńrm ? maýxít.
5. kʷ tə čxəčxčarń, haʔ kʷ čʔaípmíst krń kʷ čʔxwup ? maýxít.
6. haʔ miskwəčkwáčt askmaxn ká sčhikst krń ká skčíkʷaʔ ? maýxít.
7. tə qipčrm, haʔ akswíkʷrm iʔ ʔaʔúsaʔ miʔ nkačxíłrm iʔ sčəčmálaʔ ? káʔkín ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
8. í ańhkwúlrm, swit ańʔawtús ? səxʔkinx ? maýxít.
9. haʔ stírm txlkičəńtxʷ uʔ kʷumńtxʷ miʔ lut ksalts ? stírm ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
10. haʔ kʷ ksqłips ? čaknilxʷ ? maýxít.
11. haʔ kʷ ktqʷilrm ? haʔ kʷəčkwáčt ańqʷilrm ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maýxít.
12. kʷ tə čnyəxpíls, haʔ kʷ čńkwńrm miʔ kʷ čxstwilx, miʔ kʷ čkwəčkwəčtwilx ? maýxít.
13. t snəqspińtk, haʔ qtnuńtxʷ yʔat stírm asčkwín ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ?
14. stírm asčxáq t spiʔscít ? haʔ nslxʷʔaqsrn krń hkwəkwýmaqsrm ? maýxít.
15. stírm ilíʔ í nxaʔčínrms ańčítxʷ ? haʔ stírm člńtxʷ ilíʔ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maýxít.
16. stírm iʔ tkwńtxʷ í ańpúyxń t sktəʔaʔ ? haʔ pútiʔ ilíʔ əčtakʷ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut ? maýxít.

sktʔiysm t sʔums

A. xilm sʔums nqm̓qmin aksčkwúl: wýstikw a? čktqmin.

tkʷaqsm- to lay wager

	ińčá?	anwí?	čniłts	mnimłtət	mnimłəmp	mnimłtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/ inceptive						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. swłtiłn aksčkwúl: ktəłərnčínx t malkwčn n̓səlxčín. ixí? ut n̓mýčimn̓t asčqáy kł n̓wýápixčn.

1. ha? alá? kw stkwqsx ińčá? na?ł anwí? ? (ki)

n̓wýápixčn:

2. ha? ilí? p stkwqsa?x ? (kiw)

n̓wýápixčn:

3. ha? łm kn tkʷaqsm t sqlaw ? (i? lúti?)

n̓wýápixčn:

4. ha? kw stkwqsx ut kw tkʷaqsm ? (kíwa)

n̓wýápixčn:

5. ha? kw kstkwqsa?x ɬapná? ińčá? na?ł n̓čqəqúla?xwqñ ? (lut)

n̓wýápixčn:

6. níkxhá ! há? p čtkʷaqsrh t kʷwap ? (lut)

nʷyápixčh:

Ć. . Imperfective aksčkʷúl: ktətmčinx t mlkʷčh nsəlxčih, sič nmýčimnht kl nʷyápixčh.

1. há? kʷ səččlalqʷx ? kiw, _____.
nʷyápixčh:

2. há? kh səčtkʷaqsx ? kiw, _____.
nʷyápixčh:

3. há? səččnwxʷəxʷ Matlá naʔ Sapát ? kiw, _____.
nʷyápixčh:

4. há? p səččqʷnwxʷəxʷ ? kiw, _____.
nʷyápixčh:

5. há? kʷu səčktʷumx ? kiw, _____.
nʷyápixčh:

Č. Future & Past/Present Intransitive aksčkʷúl: ktətmčinx t mlkʷčh nsəlxčih, sič nmýčimnht kl nʷyápixčh.

čkiñ: há? kʷ sxíkaʔx ? lut, ĭm kh xikm.

1. há? kʷ snĭkʷpúlaxʷaʔx t slpálaʔqʷ ? lut, ĭm _____.
nʷyápixčh:

2. há? kh kshkʷníxaʔx ʔapnáʔ t sklaxʷ ? lut, ĭm _____.
nʷyápixčh:

3. há? kshlʔaʔmíxaʔx Slitis ? lut, ĭm _____.
nʷyápixčh:

4. há? kʷu kskʔʷamnwíxʷaʔx inháʔ naʔ Prasát ? lut, ĭm _____.
nʷyápixčh:

5. há? p scáqʷaʔx ? lut, ĭm _____.
nʷyápixčh:

čkʷulmstrn i? sʔaʔúms

1. člálqʷtn- stick game set
sʔaslmíws: člálqʷtn
sʔaʔúms:
1. ʔa kscłálqʷrn, člálqʷtn akskʷulmnrn. (To play stick game, you will need a stick game set.)
2. nixlrm iklif? ka? čččlálqʷrn i? sqilxʷ. (He heard people were playing stick game over there.)
3. ha? xʷ?it asłxʷúp kʷ ʔa člálqʷrn? (Do you win a lot when you played stickgame?)
2. slpálaʔqʷ- stick game stick
sʔaslmíws: slslpálaʔqʷ
sʔaʔúms:
1. kʔʔuphkt ut naqs i? sčəxči? i? člálqʷtn, ʔuphkt i? slpálaʔqʷ sčəxči? ut nəqsəlqʷ miwsəlqʷ. (A stick game set has eleven sticks, 10 regular sticks and one kick stick.)
2.
3.
3. miwsəlqʷ- kick stick
sʔaʔúms:
1. kʔʔuphkt ut naqs i? sčəxči? i? člálqʷtn, ʔuphkt i? slpálaʔqʷ sčəxči? ut nəqsəlqʷ miwsəlqʷ . (A stick game set has eleven sticks, 10 regular sticks and one kick stick.)
2.
3.
4. skʷhkwant- stick game bones
sʔaslmíws:
sʔaʔúms:
1. mus i? skʷhkwant , ʔasíl čtəpətəpiws ut i? kʷiłt lut ʔa čtəp. (There are four bones. Two bones have stripes around them and the other bones are unmarked.)
2.
3.
5. čtəpiws- marked in the middle
sʔaslmíws: čtəpətəpiws
sʔaʔúms:
1. mus i? skʷhkwant, ʔasíl čtəpətəpiws ut i? kʷiłt lut ʔa čtəp. (There are four bones. Two bones have stripes around them and the other bones are unmarked.)
2.
3.
6. tkʷaqsm- lay down wager
sʔaslmíws: tkʷtkʷaqsm
skʷlstiłn: tkʷaqsx / tkʷaqsn̄t (affirmative singular); lut akstkʷaqsrn̄ (neg. singular); tkʷaqswi / tkʷaqsn̄ti (affirmative plural); lut kstkʷaqsm̄p / lut kstkʷaqsn̄tp (neg. plural)
sčktʔiysts:

1. kñ tkʷaqsrñ, kʷ tkʷaqsrñ, tkʷaqsrñ, kʷu tkʷaqsrñ, p tkʷaqsrñ, tkʷaqsrñəlx
2. kñ čtkʷaqsrñ, kʷ čtkʷaqsrñ, čtkʷaqsrñ, kʷu čtkʷaqsrñ, p čtkʷaqsrñ, čtkʷaqsrñəlx
3. kñ stkʷaqsx, kʷ stkʷaqsx, stkʷaqsx, kʷu stkʷaqsx, p stkʷaqsx, stkʷaqsxəlx
4. kñ səčtkʷaqsx, kʷ səčtkʷaqsx, səčtkʷaqsx, kʷu səčtkʷaqsx, p səčtkʷaqsx, səčtkʷaqsxəlx
5. kñ kstkʷáqsaʔx, kʷ stkʷáqsaʔx, kstkʷáqsaʔx, kʷu kstkʷáqsaʔx, p stkʷáqsaʔx, kstkʷáqsaʔxəlx
6. kñ ksəčtkʷáqsaʔx, kʷ səčtkʷáqsaʔx, ksəčtkʷáqsaʔx, kʷu ksəčtkʷáqsaʔx, p səčtkʷáqsaʔx, ksəčtkʷáqsaʔxəlx
7. tkʷaqsrñ, tkʷaqsrñtxʷ, tkʷaqsrñs, tkʷaqsrñm, tkʷaqsrñp, tkʷaqsrñəlx
8. čtkʷaqsrñ, čtkʷaqsrñtxʷ, čtkʷaqsrñs, čtkʷaqsrñm, čtkʷaqsrñp, čtkʷaqsrñəlx
9. istkʷaqsrñ, astkʷaqsrñ, stkʷaqsrñs, stkʷaqsrñm, stkʷaqsrñp, stkʷaqsrñəlx
10. isəčtkʷaqsrñ, asəčtkʷaqsrñ, səčtkʷaqsrñs, səčtkʷaqsrñm, səčtkʷaqsrñp, səčtkʷaqsrñəlx
11. ikskʷaqsrñ, akskʷaqsrñ, kstkʷaqsrñs, kstkʷaqsrñm, kstkʷaqsrñp, kstkʷaqsrñəlx
12. iksəčtkʷaqsrñ, aksəčtkʷaqsrñ, ksəčtkʷaqsrñs, ksəčtkʷaqsrñm, ksəčtkʷaqsrñp, ksəčtkʷaqsrñəlx
13. istkʷaqsrñ, astkʷaqsrñ, stkʷaqsrñs, stkʷaqsrñm, stkʷaqsrñp, stkʷaqsrñəlx
14. isəčtkʷaqsrñ, asəčtkʷaqsrñ, səčtkʷaqsrñs, səčtkʷaqsrñm, səčtkʷaqsrñp, səčtkʷaqsrñəlx
15. ikskʷaqsrñ, akskʷaqsrñ, kstkʷaqsrñs, kstkʷaqsrñm, kstkʷaqsrñp, kstkʷaqsrñəlx
16. iksəčtkʷaqsrñ, aksəčtkʷaqsrñ, ksəčtkʷaqsrñs, ksəčtkʷaqsrñm, ksəčtkʷaqsrñp, ksəčtkʷaqsrñəlx
17. isčtkʷaqsrñ, asčtkʷaqsrñ, sčtkʷaqsrñs, sčtkʷaqsrñm, sčtkʷaqsrñp, sčtkʷaqsrñəlx
18. iksčtkʷaqsrñ, aksčtkʷaqsrñ, ksčtkʷaqsrñs, ksčtkʷaqsrñm, ksčtkʷaqsrñp, ksčtkʷaqsrñəlx

sʔaʔúrn:

1. ʔə ksʔičkñs, tkʷaqsrñ t sqaʷ uʔ kʔiʔrn swit nʔlʔtusñm. (To start, someone will lay down their stake and wait for someone to match it.)

2.

3.

7. ʔčnwixʷ- gamble with each other

sñʔaslmíw:

skʷlstiʔn: ʔčnwixʷəxʷ / ʔčnwixʷmñt (affirmative singular); lut aksʔčnwixʷ / lut aksʔčnwixʷm (neg. singular); ʔčnwixʷwi / ʔčnwixʷmñti (affirmative plural); lut ksʔčnwixʷmñp / lut ksʔčnwixʷmñtp (neg. plural)

sčkʔiʔjsts:

1. ---, ---, ---, kʷu ʔčnwixʷ, p ʔčnwixʷ, ʔčnwixʷəlx
2. ---, ---, ---, kʷu ččnwixʷ, p ččnwixʷ, ččnwixʷəlx
3. ---, ---, ---, kʷu sʔčnwixʷəxʷ, p sʔčnwixʷəxʷ, sʔčnwixʷəxʷəlx
4. ---, ---, ---, kʷu səččnwixʷəxʷ, p səččnwixʷəxʷ, səččnwixʷəxʷəlx
5. ---, ---, ---, kʷu ksʔčnwixʷaʔx, p sʔčnwixʷaʔx, ksʔčnwixʷaʔxəlx
6. ---, ---, ---, kʷu ksəččnwixʷaʔx, p səččnwixʷaʔx, ksəččnwixʷaʔxəlx
7. ʔčnwixʷmñ, ʔčnwixʷmñtxʷ, ʔčnwixʷmñs, ʔčnwixʷmñm, ʔčnwixʷmñp, ʔčnwixʷmñəlx
8. ččnwixʷmstñ, ččnwixʷmstxʷ, ččnwixʷmsts, ččnwixʷmstm, ččnwixʷmstp, ččnwixʷmstsəlx
9. isʔčnwixʷmñm, asʔčnwixʷmñm, sʔčnwixʷmñs, sʔčnwixʷmñm, sʔčnwixʷmñp, sʔčnwixʷmñəlx
10. isəččnwixʷmñm, asəččnwixʷmñm, səččnwixʷmñs, səččnwixʷmñm, səččnwixʷmñp, səččnwixʷmñəlx
11. iksʔčnwixʷmñm, aksʔčnwixʷmñm, ksʔčnwixʷmñs, ksʔčnwixʷmñm, ksʔčnwixʷmñp, ksʔčnwixʷmñəlx
12. iksəččnwixʷmñm, aksəččnwixʷmñm, ksəččnwixʷmñs, ksəččnwixʷmñm, ksəččnwixʷmñp, ksəččnwixʷmñəlx
13. ---, ---, ---, sʔčnwixʷtəʔ, sʔčnwixʷmñp, sʔčnwixʷsəlx
14. ---, ---, ---, səččnwixʷtəʔ, səččnwixʷmñp, səččnwixʷsəlx
15. ---, ---, ---, ksʔčnwixʷtəʔ, ksʔčnwixʷmñp, ksʔčnwixʷsəlx

16. ---, ---, ---, ksəččnwix ^w tət, ksəččnwix ^w ṛp, ksəččnwix ^w səl̥x
17. ---, ---, ---, sččnwix ^w tət, sččnwix ^w ṛp, sččnwix ^w səl̥x
18. ---, ---, ---, ksččnwix ^w tət, ksččnwix ^w ṛp, ksččnwix ^w səl̥x
sʔaʔúms:
1. ʔə n̥l̥tusht̥m, ixíʔ uʔ ččnwix^wəl̥x . (When the bet has been matched, then the two groups will play against each other.)
2.
3.
8. nəqsusm̥ - one side / one team
sñʔaslmíws: nəqnəqsusm̥
sʔaʔúms:
1. iʔ nəqsusm̥ kʔxaʔtús, ixíʔ aʔ ččaq̣ ^w m̥. (Each group has a leader; they are the pointers.)
2.
3.
9. səx^wčaq̣^wm̥ - pointer
sñʔaslmíws:
sʔaʔúms:
1. ixíʔ t̥kasʔasíl̥ səx^wčaq̣^wm̥ , čq̣ ^w nwix ^w put swit̥ ʔx ^w ups iʔ miwsálq ^w ixíʔ miʔ čk ^w isk ^w sts iʔ sk ^w ñk ^w añt̥ čxʔit. (These two pointers will point each other to see who will win the kick stick, and who will have the bones first.)
2.
3.
10. čq̣^wnwix^w - point to each other
sñʔaslmíws: čaq̣ ^w čq̣ ^w nwix ^w
sk^wl̥stiʔn̥: čq̣ ^w nwix ^w əx ^w / čq̣ ^w nwix ^w m̥nt̥ (affirmative singular); lut aksčq̣ ^w nwix ^w / lut aksčq̣ ^w nwix ^w m̥ (neg. singular); čq̣ ^w nwix ^w wi / čq̣ ^w nwix ^w m̥nti (affirmative plural); lut ksčq̣ ^w nwix ^w ṛp / lut ksčq̣ ^w nwix ^w m̥ntp (neg. plural)
sčkʔʔiys̥ts:
1. ---, ---, ---, k ^w u čq̣ ^w nwix ^w , p čq̣ ^w nwix ^w , čq̣ ^w nwix ^w əl̥x
2. ---, ---, ---, k ^w u ččq̣ ^w nwix ^w , p ččq̣ ^w nwix ^w , ččq̣ ^w nwix ^w əl̥x
3. ---, ---, ---, k ^w u sčq̣ ^w nwix ^w əx ^w , p sčq̣ ^w nwix ^w əx ^w , sčq̣ ^w nwix ^w əx ^w əl̥x
4. ---, ---, ---, k ^w u səččq̣ ^w nwix ^w əx ^w , p səččq̣ ^w nwix ^w əx ^w , səččq̣ ^w nwix ^w əx ^w əl̥x
5. ---, ---, ---, k ^w u ksčq̣ ^w nwix ^w aʔx, p sčq̣ ^w nwix ^w aʔx, ksčq̣ ^w nwix ^w aʔxəl̥x
6. ---, ---, ---, k ^w u ksəččq̣ ^w nwix ^w aʔx, p səččq̣ ^w nwix ^w aʔx, ksəččq̣ ^w nwix ^w aʔxəl̥x
7. čq̣ ^w nwix ^w m̥n̥, čq̣ ^w nwix ^w m̥ntx ^w , čq̣ ^w nwix ^w m̥ns, čq̣ ^w nwix ^w m̥ntm̥, čq̣ ^w nwix ^w m̥ntp, čq̣ ^w nwix ^w m̥nsəl̥x
8. ččq̣ ^w nwix ^w m̥st̥n̥, ččq̣ ^w nwix ^w m̥stx ^w , ččq̣ ^w nwix ^w m̥sts, ččq̣ ^w nwix ^w m̥stm̥, ččq̣ ^w nwix ^w m̥stp, ččq̣ ^w nwix ^w m̥stsəl̥x
9. isčq̣ ^w nwix ^w m̥nn̥, asčq̣ ^w nwix ^w m̥nn̥, sčq̣ ^w nwix ^w m̥ns, sčq̣ ^w nwix ^w m̥ntm̥, sčq̣ ^w nwix ^w m̥ntp, sčq̣ ^w nwix ^w m̥nsəl̥x
10. isəččq̣ ^w nwix ^w m̥nn̥, asəččq̣ ^w nwix ^w m̥nn̥, səččq̣ ^w nwix ^w m̥ns, səččq̣ ^w nwix ^w m̥ntm̥, səččq̣ ^w nwix ^w m̥ntp, səččq̣ ^w nwix ^w m̥nsəl̥x
11. iksčq̣ ^w nwix ^w m̥nn̥, aksčq̣ ^w nwix ^w m̥nn̥, ksčq̣ ^w nwix ^w miʔs, ksčq̣ ^w nwix ^w m̥ntm̥, ksčq̣ ^w nwix ^w m̥ntp, ksčq̣ ^w nwix ^w miʔsəl̥x
12. iksəččq̣ ^w nwix ^w m̥nn̥, aksəččq̣ ^w nwix ^w m̥nn̥, ksəččq̣ ^w nwix ^w miʔs, ksəččq̣ ^w nwix ^w m̥ntm̥, ksəččq̣ ^w nwix ^w m̥ntp, ksəččq̣ ^w nwix ^w miʔsəl̥x
13. ---, ---, ---, sčq̣ ^w nwix ^w tət, sčq̣ ^w nwix ^w ṛp, sčq̣ ^w nwix ^w səl̥x

14. ---, ---, ---, səččq̣ʷnwixʷtət, səččq̣ʷnwixʷr̥p, səččq̣ʷnwixʷsəl̥x
15. ---, ---, ---, ksčq̣ʷnwixʷtət, ksčq̣ʷnwixʷr̥p, ksčq̣ʷnwixʷsəl̥x
16. ---, ---, ---, ksəččq̣ʷnwixʷtət, ksəččq̣ʷnwixʷr̥p, ksəččq̣ʷnwixʷsəl̥x
17. ---, ---, ---, sččq̣ʷnwixʷtət, sččq̣ʷnwixʷr̥p, sččq̣ʷnwixʷsəl̥x
18. ---, ---, ---, ksččq̣ʷnwixʷtət, ksččq̣ʷnwixʷr̥p, ksččq̣ʷnwixʷsəl̥x
sʔaʔúms:
1. ixíʔ tkasʔasíʔ səxʷčaq̣ʷr̥, čq̣ʷnwixʷ put swit ʔxʷups iʔ miwsálq̣ʷ ixíʔ miʔ čkʷiskʷsts iʔ skʷńkʷańt čxʔit. (These two pointers will point each other to see who will win the kick stick, and who will have the bones first.)
2.
3.
11. kʔʔum̥r̥ say / guess
sńʔaslmíws: kʔʔam̥ʔum̥r̥
skʷístiʔn: kʔʔum̥x / kʔʔum̥ńt (affirmative singular); lut akskʔʔum̥r̥ (neg. singular); kʔʔum̥wi / kʔʔum̥ńti (affirmative plural); lut kskʔʔum̥r̥p / lut kskʔʔum̥ńtp (neg. plural)
sčkʔʔiʔsts:
1. kń kʔʔum̥r̥, kʷ kʔʔum̥r̥, kʔʔum̥r̥, kʷu kʔʔum̥r̥, p kʔʔum̥r̥, kʔʔum̥r̥əl̥x
2. kń čkʔʔum̥r̥, kʷ čkʔʔum̥r̥, čkʔʔum̥r̥, kʷu čkʔʔum̥r̥, p čkʔʔum̥r̥, čkʔʔum̥r̥əl̥x
3. kń skʔʔum̥x, kʷ skʔʔum̥x, skʔʔum̥x, kʷu skʔʔum̥x, p skʔʔum̥x, skʔʔum̥xəl̥x
4. kń səčkʔʔum̥x, kʷ səčkʔʔum̥x, səčkʔʔum̥x, kʷu səčkʔʔum̥x, p səčkʔʔum̥x, səčkʔʔum̥xəl̥x
5. kń kskʔʔum̥aʔx, kʷ skʔʔum̥aʔx, kskʔʔum̥aʔx, kʷu kskʔʔum̥aʔx, kskʔʔum̥aʔxəl̥x
6. kń ksəčkʔʔum̥aʔx, kʷ səčkʔʔum̥aʔx, ksəčkʔʔum̥aʔx, kʷu ksəčkʔʔum̥aʔx, ksəčkʔʔum̥aʔxəl̥x
7. kʔʔum̥, kʔʔum̥ńtxʷ, kʔʔum̥s, kʔʔum̥ńtr̥, kʔʔum̥ńtp, kʔʔum̥səl̥x
8. čkʔʔum̥stń, čkʔʔum̥stxʷ, čkʔʔum̥sts, čkʔʔum̥str̥, čkʔʔum̥stp, čkʔʔum̥stsəl̥x
9. iskʔʔum̥r̥, askʔʔum̥r̥, skʔʔum̥s, skʔʔum̥ńtr̥, skʔʔum̥ńtp, skʔʔum̥səl̥x
10. isəčkʔʔum̥r̥, asəčkʔʔum̥r̥, səčkʔʔum̥s, səčkʔʔum̥ńtr̥, səčkʔʔum̥ńtp, səčkʔʔum̥səl̥x
11. ikskʔʔum̥r̥, akskʔʔum̥r̥, kskʔʔum̥iʔs, kskʔʔum̥ńtr̥, kskʔʔum̥ńtp, kskʔʔum̥iʔsəl̥x
12. iksəčkʔʔum̥r̥, aksəčkʔʔum̥r̥, ksəčkʔʔum̥iʔs, ksəčkʔʔum̥ńtr̥, ksəčkʔʔum̥ńtp, ksəčkʔʔum̥iʔsəl̥x
13. iskʔʔum̥r̥, askʔʔum̥r̥, skʔʔum̥ms, skʔʔum̥ńtət, skʔʔum̥mp, skʔʔum̥msəl̥x
14. isəčkʔʔum̥r̥, asəčkʔʔum̥r̥, səčkʔʔum̥ms, səčkʔʔum̥ńtət, səčkʔʔum̥mp, səčkʔʔum̥msəl̥x
15. ikskʔʔum̥r̥, akskʔʔum̥r̥, kskʔʔum̥ms, kskʔʔum̥ńtət, kskʔʔum̥mp, kskʔʔum̥msəl̥x
16. iksəčkʔʔum̥r̥, aksəčkʔʔum̥r̥, ksəčkʔʔum̥ms, ksəčkʔʔum̥ńtət, ksəčkʔʔum̥mp, ksəčkʔʔum̥msəl̥x
17. isčkʔʔum̥, asčkʔʔum̥, sčkʔʔum̥s, sčkʔʔum̥ńtət, sčkʔʔum̥p, sčkʔʔum̥səl̥x
18. iksčkʔʔum̥, aksčkʔʔum̥, ksčkʔʔum̥s, ksčkʔʔum̥ńtət, ksčkʔʔum̥p, ksčkʔʔum̥səl̥x
sʔaʔúms:
1. píkrm̥stikʷ iʔ wĺwliń sqlaw, akiń miʔ čxʔit kʔʔum̥r̥ . (Flip a coin to see which pointer will guess first.)
2.
3.
12. ʔac̥xm̥tút- show someone something
sńʔaslmíws: ʔac̥ʔac̥xm̥tút
skʷístiʔn: ʔac̥xm̥tút (affirmative singular); lut aksʔac̥xm̥tút (neg. singular); ʔac̥xm̥túti (affirmative plural); lut ksʔac̥xm̥tútp (neg. plural)
sčkʔʔiʔsts:
1. ʔac̥xm̥tútń, ʔac̥xm̥túttxʷ, ʔac̥xm̥túts, ʔac̥xm̥tútńtr̥, ʔac̥xm̥tútp, ʔac̥xm̥tútsəl̥x

2.	čʰačʰm̥tú+tṛn̥, čʰačʰm̥tú+txʷ, čʰačʰm̥tú+ts, čʰačʰm̥tú+tṛn̥, čʰačʰm̥tú+tp, čʰačʰm̥tú+tsəlx
3.	isʰačʰm̥tú+tṛn̥, asʰačʰm̥tú+tṛn̥, sʰačʰm̥tú+ts, sʰačʰm̥tú+tṛn̥, sʰačʰm̥tú+tp, sʰačʰm̥tú+tsəlx
4.	isəčʰačʰm̥tú+tṛn̥, asəčʰačʰm̥tú+tṛn̥, səčʰačʰm̥tú+ts, səčʰačʰm̥tú+tṛn̥, səčʰačʰm̥tú+tp, səčʰačʰm̥tú+tsəlx
5.	iksʰačʰm̥tú+tṛn̥, aksʰačʰm̥tú+tṛn̥, ksʰačʰm̥tú+ts, ksʰačʰm̥tú+tṛn̥, ksʰačʰm̥tú+tp, ksʰačʰm̥tú+tsəlx
6.	iksəčʰačʰm̥tú+tṛn̥, aksəčʰačʰm̥tú+tṛn̥, ksəčʰačʰm̥tú+ts, ksəčʰačʰm̥tú+tṛn̥, ksəčʰačʰm̥tú+tp, ksəčʰačʰm̥tú+tsəlx
7.	isʰačʰm̥tú+tṛn̥, asʰačʰm̥tú+tṛn̥, sʰačʰm̥tú+tṛns, sʰačʰm̥tú+tṛntə, sʰačʰm̥tú+tṛnp, sʰačʰm̥tú+tṛnsəlx
8.	isəčʰačʰm̥tú+tṛn̥, asəčʰačʰm̥tú+tṛn̥, səčʰačʰm̥tú+tṛns, səčʰačʰm̥tú+tṛntə, səčʰačʰm̥tú+tṛnp, səčʰačʰm̥tú+tṛnsəlx
9.	iksʰačʰm̥tú+tṛn̥, aksʰačʰm̥tú+tṛn̥, ksʰačʰm̥tú+tṛns, ksʰačʰm̥tú+tṛntə, ksʰačʰm̥tú+tṛnp, ksʰačʰm̥tú+tṛnsəlx
10.	iksəčʰačʰm̥tú+tṛn̥, aksəčʰačʰm̥tú+tṛn̥, ksəčʰačʰm̥tú+tṛns, ksəčʰačʰm̥tú+tṛntə, ksəčʰačʰm̥tú+tṛnp, ksəčʰačʰm̥tú+tṛnsəlx
11.	isčʰačʰm̥tú+t, asčʰačʰm̥tú+t, sčʰačʰm̥tú+ts, sčʰačʰm̥tú+tə, sčʰačʰm̥tú+tṛp, sčʰačʰm̥tú+tsəlx
12.	iksčʰačʰm̥tú+t, aksčʰačʰm̥tú+t, ksčʰačʰm̥tú+ts, ksčʰačʰm̥tú+tə, ksčʰačʰm̥tú+tṛp, ksčʰačʰm̥tú+tsəlx
sʰaʔúms:	
1.	iʔ knaqs ʰačʰm̥tú+ts iʔ skʷn̥kʷaht, tə ʰxʷups iʔ sčaqʷs aʔ ččaqʷm̥ čʰxʷups iʔ miwsálqʷ. (The other pointer shows the bones, and if the point was correct, the pointer has a chance to win the kick stick.)
2.	lut aksəčʰačʰm̥tú+tṛn̥ aṇyʰayʰát stiṁ. (Don't show him your everything.)
3.	axáʔ iksʰačʰm̥tú+tṛn̥ istawm̥st. (I'm going to show them my wares.)
13. k̥tamnwíxʷ - guess/call each other/name each other	
sṇʔaslm̥íws: k̥təṛn̥tamnwíxʷ	
skʷl̥stiṁ: k̥tamnwíxʷəxʷ / k̥tamnwíxʷm̥nt (affirmative singular); lut aksk̥tamnwíxʷ / lut aksk̥tamnwíxʷm̥ (neg. singular); k̥tamnwíxʷwi / k̥tamnwíxʷm̥nti (affirmative plural); lut ksk̥tamnwíxʷm̥p / lut ksk̥tamnwíxʷm̥ntp (neg. plural)	
sčk̥tʰiṽsts:	
1.	---, ---, ---, kʷu k̥tʰamnwíxʷ, p k̥tamnwíxʷ, k̥tamnwíxʷəlx
2.	---, ---, ---, kʷu čk̥tamnwíxʷ, p čk̥tamnwíxʷ, čk̥tamnwíxʷəlx
3.	---, ---, ---, kʷu sk̥tamnwíxʷəxʷ, p sk̥tamnwíxʷəxʷ, sk̥tamnwíxʷəxʷəlx
4.	---, ---, ---, kʷu səčk̥tamnwíxʷəxʷ, p səčk̥tamnwíxʷəxʷ, səčk̥tamnwíxʷəxʷəlx
5.	---, ---, ---, kʷu ksk̥tamnwíxʷaʔx, p sk̥tamnwíxʷaʔx, ksk̥tamnwíxʷaʔxəlx
6.	---, ---, ---, kʷu ksəčk̥tamnwíxʷaʔx, p səčk̥tamnwíxʷaʔx, ksəčk̥tamnwíxʷaʔxəlx
7.	k̥tamnwíxʷm̥n̥, k̥tamnwíxʷm̥ntxʷ, k̥tamnwíxʷm̥ns, k̥tamnwíxʷm̥ntṛn̥, k̥tamnwíxʷm̥ntp, k̥tamnwíxʷm̥nsəlx
8.	čk̥tamnwíxʷm̥stn̥, čk̥tamnwíxʷm̥stxʷ, čk̥tamnwíxʷm̥sts, čk̥tamnwíxʷm̥stṛn̥, čk̥tamnwíxʷm̥stp, čk̥tamnwíxʷm̥stsəlx
9.	isk̥tamnwíxʷm̥n̥, ask̥tamnwíxʷm̥n̥, sk̥tamnwíxʷm̥ns, sk̥tamnwíxʷm̥ntṛn̥, sk̥tamnwíxʷm̥ntp, sk̥tamnwíxʷm̥nsəlx
10.	isəčk̥tamnwíxʷm̥n̥, asəčk̥tamnwíxʷm̥n̥, səčk̥tamnwíxʷm̥ns, səčk̥tamnwíxʷm̥ntṛn̥, səčk̥tamnwíxʷm̥ntp, səčk̥tamnwíxʷm̥nsəlx
11.	iksk̥tamnwíxʷm̥n̥, aksk̥tamnwíxʷm̥n̥, ksk̥tamnwíxʷm̥iʔs, ksk̥tamnwíxʷm̥ntṛn̥, ksk̥tamnwíxʷm̥ntp, ksk̥tamnwíxʷm̥iʔsəlx
12.	iksəčk̥tamnwíxʷm̥n̥, aksəčk̥tamnwíxʷm̥n̥, ksəčk̥tamnwíxʷm̥iʔs, ksəčk̥tamnwíxʷm̥ntṛn̥, ksəčk̥tamnwíxʷm̥ntp, ksəčk̥tamnwíxʷm̥iʔsəlx
13.	---, ---, ---, sk̥tamnwíxʷtə, sk̥tamnwíxʷm̥p, sk̥tamnwíxʷsəlx
14.	---, ---, ---, səčk̥tamnwíxʷtə, səčk̥tamnwíxʷm̥p, səčk̥tamnwíxʷsəlx
15.	---, ---, ---, ksk̥tamnwíxʷtə, ksk̥tamnwíxʷm̥p, ksk̥tamnwíxʷsəlx
16.	---, ---, ---, ksəčk̥tamnwíxʷtə, ksəčk̥tamnwíxʷm̥p, ksəčk̥tamnwíxʷsəlx
17.	---, ---, ---, sčk̥tamnwíxʷtə, sčk̥tamnwíxʷm̥p, sčk̥tamnwíxʷsəlx

18. ---, ---, ---, ksčk+amnwix ^w tət, ksčk+amnwix ^w mp, ksčk+amnwix ^w səlx
s?a?úms:
1. tə tkásiłm k+?uməsəlx t put u+ itl? ətk+?amnwix^wəlx . (If they both point correctly, then they guess each other again.)
2. qśápi? i? sqilx ^w čk+?əm+?əmnwix ^w . (Long ago the people used to let each other know.)
3. anwí? mi? k+?əmčiht. (You let the people know about it.)
14. xikht- miss something / not hit / not obtain
s?aslmíws: xəxikht
sk^wlsti+? xikx / xikht (affirmative singular); lut aksxikm (neg. singular); xəxikwi / xikhti (affirmative plural); lut ksəxikmp / lut ksxikhtp (neg. plural)
sčk+?iyst:
1. kñ xikm, k ^w xikm, xikm, k ^w u xikm, p xikm, xikməlx
2. kñ čxikm, k ^w xikm, xikm, k ^w u xikm, p xikm, xikməlx
3. kñ sxikx, k ^w sxikx, sxikx, k ^w u sxikx, p sxikx, sxikxəlx
4. kñ səčxikx, k ^w səčxikx, səčxikx, k ^w u səčxikx, p səčxikx, səčxikxəlx
5. kñ ksxiķa?x, k ^w sxika?x, ksxiķa?x, k ^w u ksxiķa?x, p sxika?x, ksxiķa?xəlx
6. kñ ksəčxiķa?x, k ^w səčxiķa?x, ksəčxiķa?x, k ^w u ksəčxiķa?x, p səčxiķa?x, ksəčxiķa?xəlx
7. xikñ, xikhtx ^w , xiks, xikhtm, xikhtp, xiksəlx
8. čxikstñ, čxikstx ^w , čxiksts, čxikstm, čxikstp, čxikstsəlx
9. isxikm, asxikm, sxiks, sxikhtm, sxikhtp, sxiksəlx
10. isəčxikm, asəčxikm, səčxiks, səčxikhtm, səčxikhtp, səčxiksəlx
11. iksxikm, aksxikm, ksxiķi?s, ksxiķhtm, ksxiķhtp, ksxiķi?səlx
12. iksəčxikm, aksəčxikm, ksəčxiķi?s, ksəčxiķhtm, ksəčxiķhtp, ksəčxiķi?səlx
13. isxikm, asxikm, sxikms, sxikmtət, sxikmp, sxikmp, sxikmsəlx
14. isəčxikm, asəčxikm, səčxikms, səčxikmtət, səčxikmp, səčxikmp, səčxikmsəlx
15. iksxikm, aksxikm, ksxiķms, ksxiķmtət, ksxiķmp, ksxiķmp, ksxiķmsəlx
16. iksəčxikm, aksəčxikm, ksəčxiķms, ksəčxiķmtət, ksəčxiķmp, ksəčxiķmp, ksəčxiķmsəlx
17. isčxiķ, asčxiķ, sčxiks, sčxiķtət, sčxiķmp, sčxiķsəlx
18. iksčxiķ, aksčxiķ, ksčxiks, ksčxiķtət, ksčxiķmp, ksčxiķsəlx
s?a?úms:
1. nañm+ i? knaqs put i? ksčaq ^w s u+ i? knaqs xiks , ixí? i? put i? sčaq ^w s l ^w ups i? miwsálq ^w . (But if one of the pointers was correct and the other was wrong, then the pointer who was correct wins the kick stick.)
2. kñ wikm t x ^w a?x ^w a?yút u+ xəxikñ ití? təx ^w tiłx. (I saw some blue grouse and I missed them all and they flew away.)
3. ha? asxikm ? (Did you miss it?)
15. ?awtús- opponent
s?aslmíws: ?aw?awtús
s?a?úms:
1. i? čl ^w up x ^w içxts i? ?awtúst čilkst slpala?q ^w , u+ čni+ts čilkst slpala?q ^w u+ txəhtis i? miwsálq ^w . (The winning pointer offers their opponent five sticks, keeping the other five sticks and the kick stick for themselves.)
2. l ^w upñtm i? ?aw?awtústət . (We beat our foes.)
3. i? xəxiw ^w trñ l ^w ax ^w l ^w upsəlx yfat i? ?aw?awtústəlx u+ řapná? xa?túsəlx. (The girls beat all the other teams and now they're the champs.)

16. salt- lost
sñʔasímíw̓s: sísalt
sʔaʔúms:
1. iʔ miw̓sálq̓w̓ čtxlǫ́ícaʔ uʔ čk̓w̓uṛṛṛ miʔ lut ksalts . (The kick stick is wrapped up and put aside to keep it safe.)
2. lut txə́tə́ntix̣w̓ asq̓w̓asíʔaʔ uʔ čsísalt . (If you don't take care of your kids they get lost.)
3. haʔ sísalt aspə́kpíkst ʔ (Are your gloves lost?)
17. nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt- stick something in the ground
sñʔasímíw̓s: nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt
sk̓w̓l̥st̥iʔn̥: nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓əx̣w̓ / nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt (affirmative singular); lut ak̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ (neg. singular); nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓wi / nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nti (affirmative plural); lut k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛp / lut k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ntp (neg. plural)
sčk̓tʔiʔy̥sts:
1. k̓n̥ nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, k̓w̓ nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, k̓w̓u nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, p nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛə́ix
2. k̓n̥ č̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, k̓w̓ č̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, č̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, k̓w̓u č̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, p č̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, č̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛə́ix
3. k̓n̥ s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓əx̣w̓, k̓w̓ s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓əx̣w̓, s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓əx̣w̓, k̓w̓u s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓əx̣w̓, p s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓əx̣w̓, s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓əx̣w̓ə́ix
4. k̓n̥ səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓əx̣w̓, k̓w̓ səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓əx̣w̓, səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓əx̣w̓, k̓w̓u səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓əx̣w̓, p səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓əx̣w̓, səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓əx̣w̓ə́ix
5. k̓n̥ k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓aʔx̣, k̓w̓ s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓aʔx̣, k̓w̓u k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓aʔx̣, p s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓aʔx̣, k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓aʔx̣ə́ix
6. k̓n̥ k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓aʔx̣, k̓w̓ s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓aʔx̣, k̓w̓u k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓aʔx̣, p s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓aʔx̣, k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓aʔx̣ə́ix
7. nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt̥x̣w̓, nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓s, nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt̥ṛṛṛ, nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt̥p, nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓sə́ix
8. č̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓st̥ṛṛ, č̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓st̥x̣w̓, č̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓sts, č̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓st̥ṛṛ, č̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓stp, č̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓stsə́ix
9. is̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, as̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓s, s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt̥ṛṛ, s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt̥p, s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓sə́ix
10. isəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, asəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓s, səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt̥ṛṛ, səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt̥p, səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓sə́ix
11. iks̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, aks̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓iʔs, k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt̥ṛṛ, k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt̥p, k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓iʔsə́ix
12. iksəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, aksəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, ksəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓iʔs, ksəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt̥ṛṛ, ksəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt̥p, ksəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓iʔsə́ix
13. is̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, as̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛs, s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛtə́t, s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛp, s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛsə́ix
14. isəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, asəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛs, səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛtə́t, səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛp, səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛsə́ix
15. iks̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, aks̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛs, k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛtə́t, k̓snǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛp, s̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛsə́ix
16. iksəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, aksəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛṛ, ksəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛs, ksəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛtə́t, ksəč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛp, səč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛsə́ix
17. isč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓, asč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓, sč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓s, sč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓tə́t, sč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛp, sč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓sə́ix
18. iksč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓, aksč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓, ksč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓s, ksč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓tə́t, ksč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓ṛṛp, ksč̓nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓sə́ix
sʔaʔúms:
1. sič̓ itl̥íʔ aʔ č̓caq̓w̓ṛṛ nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓s č̥ilk̥st̥ s̥l̥p̥álaʔq̓w̓ ṛ̥ n̥xaʔč̥íṛṛṛṛ. (Then both pointers stick their five sticks into the ground in front of themselves. These are the live sticks.)
2. il̥íʔ miʔ nǫ́k̓w̓púlaʔx̣w̓nt̥x̣w̓ iʔ s̥x̥əč̥iʔ. (Stick those sticks there in the ground.)

3. ḥḷkʷpúlaʔxʷnt iʔ ʔaýmíwsts miʔ ʔiqʷt laʔkín kaʔ čkʷuṛṛ. (Stick the cross where he's buried so its plain where he's put away.)
18. ḥkʷint- sing something
sḥʔaslmíw: ḥkʷḥkʷint
skʷlstiʔh: ḥkʷnix / ḥkʷint (affirmative singular); lut aksḥkʷnirḥ (neg. singular); ḥkʷníwi / ḥkʷintí (affirmative plural); lut ksḥkʷniṛp / lut ksḥkʷintp (neg. plural)
sčkʔiṽsts:
1. kḥ ḥkʷniṛḥ, kʷ ḥkʷniṛḥ, ḥkʷniṛḥ, kʷu ḥkʷniṛḥ, p ḥkʷniṛḥ, ḥkʷniṛḥəlx
2. kḥ čḥkʷniṛḥ, kʷ čḥkʷniṛḥ, čḥkʷniṛḥ, kʷu čḥkʷniṛḥ, p čḥkʷniṛḥ, čḥkʷniṛḥəlx
3. kḥ sḥkʷnix, kʷ sḥkʷnix, sḥkʷnix, kʷu sḥkʷnix, p sḥkʷnix, sḥkʷnixəlx
4. kḥ səčḥkʷnix, kʷ səčḥkʷnix, səčḥkʷnix, kʷu səčḥkʷnix, p səčḥkʷnix, səčḥkʷnixəlx
5. kḥ ksḥkʷníxaʔx, kʷ sḥkʷníxaʔx, ksḥkʷníxaʔx, kʷu ksḥkʷníxaʔx, p sḥkʷníxaʔx, ksḥkʷníxaʔxəlx
6. kḥ ksəčḥkʷníxaʔx, kʷ səčḥkʷníxaʔx, ksəčḥkʷníxaʔx, kʷu ksəčḥkʷníxaʔx, p səčḥkʷníxaʔx, ksəčḥkʷníxaʔxəlx
7. ḥkʷiṛḥ, ḥkʷiṛtxʷ, ḥkʷis, ḥkʷiṛtṛḥ, ḥkʷiṛtp, ḥkʷisəlx
8. čḥkʷistḥ, čḥkʷistxʷ, čḥkʷists, čḥkʷistṛḥ, čḥkʷistp, čḥkʷistsəlx
9. isḥkʷnirḥ, asḥkʷnirḥ, sḥkʷis, sḥkʷiṛtṛḥ, sḥkʷiṛtp, sḥkʷisəlx
10. isəčḥkʷnirḥ, asəčḥkʷnirḥ, səčḥkʷis, səčḥkʷiṛtṛḥ, səčḥkʷiṛtp, səčḥkʷisəlx
11. iksḥkʷnirḥ, aksḥkʷnirḥ, ksḥkʷiiʔs, ksḥkʷiṛtṛḥ, ksḥkʷiṛtp, ksḥkʷiiʔsəlx
12. iksəčḥkʷnirḥ, aksəčḥkʷnirḥ, ksəčḥkʷiiʔs, ksəčḥkʷiṛtṛḥ, ksəčḥkʷiṛtp, ksəčḥkʷiiʔsəlx
13. isḥkʷnirḥ, asḥkʷnirḥ, sḥkʷniṛs, sḥkʷniṛtəṭ, sḥkʷniṛp, sḥkʷniṛsəlx
14. isəčḥkʷnirḥ, asəčḥkʷnirḥ, səčḥkʷniṛs, səčḥkʷniṛtəṭ, səčḥkʷniṛp, səčḥkʷniṛsəlx
15. iksḥkʷnirḥ, aksḥkʷnirḥ, ksḥkʷniṛs, ksḥkʷniṛtəṭ, ksḥkʷniṛp, ksḥkʷniṛsəlx
16. iksəčḥkʷnirḥ, aksəčḥkʷnirḥ, ksəčḥkʷniṛs, ksəčḥkʷniṛtəṭ, ksəčḥkʷniṛp, ksəčḥkʷniṛsəlx
17. isčḥkʷiṛḥ, asčḥkʷiṛḥ, sčḥkʷiṛs, sčḥkʷiṛtəṭ, sčḥkʷiṛp, sčḥkʷiṛsəlx
18. iksčḥkʷiṛḥ, aksčḥkʷiṛḥ, ksčḥkʷiṛs, ksčḥkʷiṛtəṭ, ksčḥkʷiṛp, ksčḥkʷiṛsəlx
sʔaʔúṛs:
1. ixíʔ sič iʔ səxʷcaqʷṛḥ uʔ ɣʃat iʔ knxčutḥs ḥkʷniṛḥ, ḥkʷis iʔ qʷilṛs. (Then the pointer and all her helpers start to sing their song.)
2. ḥkʷskʷis xʷʔit iʔ qʷilqʷilṛḥ. (He sang a lot of songs.)
3. haʔ aksḥkʷnirḥ aḥqʷilṛḥ ? (Are you going to sing your song ?)
19. sḷlips- scarf / handkerchief
sḥʔaslmíw: sḷlḷlips
sʔaʔúṛs:
1. wṛḥtisəlx iʔ kílilxsəlx kí sḥkmikḥs kṛ kʔixʷútms iʔ sḷlips . (They put their hands behind their backs or under a scarf.)
2. xʷuʔúṛsḥ iʔ sḷlḷlipsts . (He has a variety of scarfs.)
3. inḥást isḷlips . (I like my scarf.)
20. ḥlʃaʔáṛḥ- pass back and forth
sḥʔaslmíw: ḥlʃaʔlʃaʔáṛḥ
skʷlstiʔh: ḥlʃaʔmíx / ḥlʃaʔḥtíkʷ (affirmative singular); lut aksḥlʃaʔáṛḥ (neg. singular); ḥlʃaʔmíwi / ḥlʃaʔḥtíkʷi (affirmative plural); lut ksḥlʃaʔáṛḥp / lut ksḥlʃaʔḥtíp (neg. plural)
sčkʔiṽsts:

1. kñ ñlfaʔárm, kʷ ñlfaʔárm, ñlfaʔárm, kʷu ñlfaʔárm, p ñlfaʔárm, ñlfaʔárməlx
2. kñ čñlfaʔárm, kʷ čñlfaʔárm, čñlfaʔárm, kʷu čñlfaʔárm, p čñlfaʔárm, čñlfaʔárməlx
3. kñ sñlfaʔmíx, kʷ sñlfaʔmíx, sñlfaʔmíx, kʷu sñlfaʔmíx, p sñlfaʔmíx, sñlfaʔmíxəlx
4. kñ səčñlfaʔmíx, kʷ səčñlfaʔmíx, səčñlfaʔmíx, kʷu səčñlfaʔmíx, p səčñlfaʔmíx, səčñlfaʔmíxəlx
5. kñ kñlfaʔmíxaʔx, kʷ sñlfaʔmíxaʔx, kñlfaʔmíxaʔx, kʷu kñlfaʔmíxaʔx, p sñlfaʔmíxaʔx, kñlfaʔmíxaʔxəlx
6. kñ ksəčñlfaʔmíxaʔx, kʷ səčñlfaʔmíxaʔx, ksəčñlfaʔmíxaʔx, kʷu ksəčñlfaʔmíxaʔx, p səčñlfaʔmíxaʔx, ksəčñlfaʔmíxaʔxəlx
7. ñlfaʔñtíñ, ñlfaʔñtíxʷ, ñlfaʔñtís, ñlfaʔñtím, ñlfaʔñtíp, ñlfaʔñtísəlx
8. čñlfaʔstíñ, čñlfaʔstíxʷ, čñlfaʔstís, čñlfaʔstím, čñlfaʔstíp, čñlfaʔstísəlx
9. isñlfaʔárm, asñlfaʔárm, sñlfaʔñtís, sñlfaʔñtím, sñlfaʔñtíp, sñlfaʔñtísəlx
10. isəčñlfaʔárm, asəčñlfaʔárm, səčñlfaʔñtís, səčñlfaʔñtím, səčñlfaʔñtíp, səčñlfaʔñtísəlx
11. iksñlfaʔárm, aksñlfaʔárm, ksñlfaʔñtís, ksñlfaʔñtím, ksñlfaʔñtíp, ksñlfaʔñtísəlx
12. iksəčñlfaʔárm, aksəčñlfaʔárm, ksəčñlfaʔñtís, ksəčñlfaʔñtím, ksəčñlfaʔñtíp, ksəčñlfaʔñtísəlx
13. isñlfaʔárm, asñlfaʔárm, sñlfaʔárm, sñlfaʔármət, sñlfaʔárm, sñlfaʔárməlx
14. isəčñlfaʔárm, asəčñlfaʔárm, səčñlfaʔárm, səčñlfaʔármət, səčñlfaʔárm, səčñlfaʔárməlx
15. iksñlfaʔárm, aksñlfaʔárm, ksñlfaʔárm, ksñlfaʔármət, ksñlfaʔárm, ksñlfaʔárməlx
16. iksəčñlfaʔárm, aksəčñlfaʔárm, ksəčñlfaʔárm, ksəčñlfaʔármət, ksəčñlfaʔárm, ksəčñlfaʔárməlx
17. isčñlfaʔ, asčñlfaʔ, sčñlfaʔs, sčñlfaʔtət, sčñlfaʔm, sčñlfaʔsəlx
18. iksčñlfaʔ, aksčñlfaʔ, ksčñlfaʔs, ksčñlfaʔtət, ksčñlfaʔm, ksčñlfaʔsəlx

sʔaʔúrm:

1. ixíʔ ñlfaʔárm í kíkílxəlx. (Then they are passing them back and forth in their hands.)

2.

3.

21. ʔiqʷmst- show something

sñʔasímíws: ʔəqʷʔiqʷmst

skʷístiʔñ: ʔiqʷmstkʷ (affirmative singular); lut aksʔiqʷmstñ (neg. singular); ʔiqʷmstkʷi (affirmative plural); lut kstʔiqʷmstp (neg. plural)

sčkʔiʔysts:

1. kñ ʔiqʷm, kʷ ʔiqʷm, ʔiqʷm, kʷu ʔiqʷm, p ʔiqʷm, ʔiqʷməlx
2. kñ čʔiqʷm, kʷ čʔiqʷm, čʔiqʷm, kʷu čʔiqʷm, p čʔiqʷm, čʔiqʷməlx
3. kñ sʔiqʷx, kʷ sʔiqʷx, sʔiqʷx, kʷu sʔiqʷx, p sʔiqʷx, sʔiqʷxəlx
4. kñ səčʔiqʷx, kʷ səčʔiqʷx, səčʔiqʷx, kʷu səčʔiqʷx, p səčʔiqʷx, səčʔiqʷxəlx
5. kñ kstʔiqʷaʔx, kʷ sʔiqʷaʔx, kstʔiqʷaʔx, kʷu kstʔiqʷaʔx, p sʔiqʷaʔx, kstʔiqʷaʔxəlx
6. kñ ksəčʔiqʷaʔx, kʷ səčʔiqʷaʔx, ksəčʔiqʷaʔx, kʷu ksəčʔiqʷaʔx, p səčʔiqʷaʔx, ksəčʔiqʷaʔxəlx
7. ʔiqʷmstñ, ʔiqʷmstxʷ, ʔiqʷmsts, ʔiqʷmstñ, ʔiqʷmstp, ʔiqʷmstsəlx
8. čʔiqʷmstñ, čʔiqʷmstxʷ, čʔiqʷmsts, čʔiqʷmstñ, čʔiqʷmstp, čʔiqʷmstsəlx
9. sʔiqʷmstñ, asʔiqʷmstñ, sʔiqʷmsts, sʔiqʷmstñ, sʔiqʷmstp, sʔiqʷmstsəlx
10. isəčʔiqʷmstñ, asəčʔiqʷmstñ, səčʔiqʷmsts, səčʔiqʷmstñ, səčʔiqʷmstp, səčʔiqʷmstsəlx
11. iksʔiqʷmstñ, aksʔiqʷmstñ, kstʔiqʷmsts, kstʔiqʷmstñ, kstʔiqʷmstp, kstʔiqʷmstsəlx
12. iksəčʔiqʷmstñ, aksəčʔiqʷmstñ, ksəčʔiqʷmsts, ksəčʔiqʷmstñ, ksəčʔiqʷmstp, ksəčʔiqʷmstsəlx
13. istʔiqʷm, astʔiqʷm, sʔiqʷm, sʔiqʷmət, sʔiqʷm, sʔiqʷməlx
14. isəčʔiqʷm, asəčʔiqʷm, səčʔiqʷm, səčʔiqʷmət, səčʔiqʷm, səčʔiqʷməlx
15. iksʔiqʷm, aksʔiqʷm, kstʔiqʷm, kstʔiqʷmət, kstʔiqʷm, kstʔiqʷməlx
16. iksəčʔiqʷm, aksəčʔiqʷm, ksəčʔiqʷm, ksəčʔiqʷmət, ksəčʔiqʷm, ksəčʔiqʷməlx

17. isčtíqʷ, asčtíqʷ, sčtíqʷs, sčtíqʷtət, sčtíqʷm̐p, sčtíqʷsəlx
18. iksčtíqʷ, aksčtíqʷ, ksčtíqʷs, ksčtíqʷtət, ksčtíqʷm̐p, ksčtíqʷsəlx
sʔaʔúms:
1. tə wýswikʷsəlx iʔ skʷn̐kʷaht uʔ tɪqʷm̐sts ʔasíl̐m̐ iʔ k̐k̐ilxs í n̐xaʔčín̐ms. (When the people hiding the bones are ready they hold their closed hands out in front of themselves.)
2. kʷuʔ tɪqʷm̐st asčkʷúl̐. (Show me your work.)
3. t̐iʔ təqʷtɪqʷt asčwíkʷ. (What you hid is in plain sight.)
22. čkr̐m̐st̐m̐ / čkr̐maṁ- take something away
s̐n̐ʔaslm̐íw̐s: čkr̐m̐kr̐m̐st̐m̐ / čkr̐m̐kr̐maṁ
skʷl̐st̐t̐h̐: t̐iʔqʷm̐skʷ (affirmative singular); lut aks̐t̐íqʷm̐st̐m̐ (neg. singular); t̐iʔqʷm̐skʷi (affirmative plural); lut ks̐t̐iʔqʷm̐st̐p (neg. plural)
sčk̐t̐iʔy̐sts:
1. k̐n̐ k̐maṁ, kʷ k̐maṁ, k̐maṁ, kʷu k̐maṁ, p k̐maṁ, k̐maṁəlx
2. k̐n̐ čkr̐maṁ, kʷ čkr̐maṁ, čkr̐maṁ, kʷu čkr̐maṁ, p čkr̐maṁ, čkr̐maṁəlx
3. k̐n̐ skr̐m̐ix, kʷ skr̐m̐ix, skr̐m̐ix, kʷu skr̐m̐ix, p skr̐m̐ix, skr̐m̐ixəlx
4. k̐n̐ səčkr̐m̐ix, kʷ səčkr̐m̐ix, səčkr̐m̐ix, kʷu səčkr̐m̐ix, p səčkr̐m̐ix, səčkr̐m̐ixəlx
5. k̐n̐ ksk̐m̐íxaʔx, kʷ ksk̐m̐íxaʔx, ksk̐m̐íxaʔx, kʷu ksk̐m̐íxaʔx, p ksk̐m̐íxaʔx, ksk̐m̐íxaʔxəlx
6. k̐n̐ ksəčkr̐m̐íxaʔx, kʷ ksəčkr̐m̐íxaʔx, ksəčkr̐m̐íxaʔx, kʷu ksəčkr̐m̐íxaʔx, p ksəčkr̐m̐íxaʔx, ksəčkr̐m̐íxaʔxəlx
7. k̐m̐n̐t̐iṁ, k̐m̐n̐t̐ixʷ, k̐m̐n̐tis, k̐m̐n̐t̐iṁ, k̐m̐n̐tip, k̐m̐n̐tisəlx
8. čkr̐m̐st̐iṁ, čkr̐m̐st̐ixʷ, čkr̐m̐st̐is, čkr̐m̐st̐iṁ, čkr̐m̐st̐ip, čkr̐m̐st̐isəlx
9. isk̐m̐aṁ, ask̐m̐aṁ, skr̐m̐n̐tis, skr̐m̐n̐t̐iṁ, skr̐m̐n̐tip, skr̐m̐n̐tisəlx
10. isəčkr̐m̐aṁ, asəčkr̐m̐aṁ, səčkr̐m̐n̐tis, səčkr̐m̐n̐t̐iṁ, səčkr̐m̐n̐tip, səčkr̐m̐n̐tisəlx
11. ikskr̐m̐aṁ, akskr̐m̐aṁ, ksk̐m̐n̐tis, ksk̐m̐n̐t̐iṁ, ksk̐m̐n̐tip, ksk̐m̐n̐tisəlx
12. iksəčkr̐m̐aṁ, aksəčkr̐m̐aṁ, ksk̐m̐n̐tis, ksk̐m̐n̐t̐iṁ, ksk̐m̐n̐tip, ksk̐m̐n̐tisəlx
13. isk̐maṁ, ask̐maṁ, skr̐maṁs, skr̐maṁtət, skr̐maṁp, skr̐maṁsəlx
14. isəčkr̐maṁ, asəčkr̐maṁ, səčkr̐maṁs, səčkr̐maṁtət, səčkr̐maṁp, səčkr̐maṁsəlx
15. ikskr̐maṁ, akskr̐maṁ, ksk̐maṁs, ksk̐maṁtət, ksk̐maṁp, ksk̐maṁsəlx
16. iksəčkr̐maṁ, aksəčkr̐maṁ, ksəčkr̐maṁs, ksəčkr̐maṁtət, ksəčkr̐maṁp, ksəčkr̐maṁsəlx
17. isčkaṁ, asčkaṁ, sčkaṁs, sčkaṁtət, sčkaṁp, sčkaṁsəlx
18. iksčkaṁ, aksčkaṁ, ksčkaṁs, ksčkaṁtət, ksčkaṁp, ksčkaṁsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ aʔ čkr̐m̐kr̐m̐st̐is iʔ skʷn̐kʷaht n̐kʷn̐m̐ ixíʔ miʔ kʷəčkʷəčtwílx iʔ sum̐íxs. (The side that takes the bones sings a song that will give them power.)
2. waṁ čkr̐m̐kr̐m̐st̐iṁ uʔ təw̐təwn̐ikst̐m̐h̐t̐m̐. (We tried to hold on to them but we had to let go.)
3. ik̐líʔ kʷ tə kičx uʔ čkr̐m̐n̐t̐ixʷ astət̐m̐t̐iṁ. (When you get over there grab your clothes.)
23. sčhikst- right
sʔaʔúms:
1. iʔ səxʷčaqʷm̐ čaqʷs ta čk̐l̐ sčhikst, sk̐číkʷaʔ, ʔar̐q̐ísaʔ k̐m̐ lač̐áy̐w̐s, uʔ čut, ho! (The pointer points right, left, outside or down the middle and says, Ho!)
2. kʷ tə kičx ik̐líʔ kʷ ʔax̐líkst̐m̐ ka sčhikst. (When you get there you turn to your right.)
3. iʔ k̐ isčhikst kiʔ k̐n̐ čn̐čəkʷčəkʷəkʷiṁx̐n̐. (On my right is where I get leg cramps.)
24. sk̐číkʷaʔ- left

sʔaʔúms:
1. iʔ səxʷčáqʷm čáqʷs ta čkʷl sčhikst, skćíkʷaʔ , ʔarqísaʔ km laʕáýws, uʔ čut, ho! (The pointer points right, left, outside or down the middle and says, Ho!)
2. iʔ kʷiʕt iʔ sqilxʷ čkćíkʷaʔ . (Some people are left handed.)
3. kʷuʔ čúhnaʔhtrm kʷl skćíkʷaʔtət miʔ kakičhtrm. (They told us we would find it on our left.)
25. ʔarqísaʔ- down the middle (stick game point)
sʔaʔúms:
1. iʔ səxʷčáqʷm čáqʷs ta čkʷl sčhikst, skćíkʷaʔ, ʔarqísaʔ km laʕáýws, uʔ čut, ho! (The pointer points right, left, outside or down the middle and says, Ho!)
2.
3.
26. laʕáýws- outside (stick game point)
sʔaʔúms:
1. iʔ səxʷčáqʷm čáqʷs ta čkʷl sčhikst, skćíkʷaʔ, ʔarqísaʔ km laʕáýws , uʔ čut, ho! (The pointer points right, left, outside or down the middle and says, Ho!)
2.
3.
27. səkʷtus- half
sʔaʕsímíws: səkʷsəkʷtus
sʔaʔúms:
1. lut ʔa ksíʔálaʔqʷ aʔ ččáqʷm t kʔxáqmns, ixíʔ tʷl səkʷtus čkʷniʔm tʷl čniʔts čxʷiʕwáʕt iʔ slíʔálaʔqʷs uʔ člntis l hxaʔčínš. (If the pointer does not have any live sticks to pay, then the other pointer takes live sticks from in front of herself.)
2.
3.
28. člntiʔ- stuck upright / put upright
sʔaʕsímíws: člčlntiʔ
skʷlstiʔh: člntikʷ (affirmative singular); lut aksčlntiʔ (neg. singular); člntikʷi (affirmative plural); lut ksčlntip (neg. plural)
sčkʔʔiýsts:
1. kn člarʔ, kʷ člarʔ, člarʔ, kʷu člarʔ, p člarʔ, člarʔəlx
2. kn ččlarʔ, kʷ ččlarʔ, ččlarʔ, kʷu ččlarʔ, p ččlarʔ, ččlarʔəlx
3. kn sčlmix, kʷ sčlmix, sčlmix, kʷu sčlmix, p sčlmix, sčlmixəlx
4. kn səččlmix, kʷ səččlmix, səččlmix, kʷu səččlmix, p səččlmix, səččlmixəlx
5. kn ksčlmíxaʔx, kʷ sčlmíxaʔx, ksčlmíxaʔx, kʷu ksčlmíxaʔx, p sčlmíxaʔx, ksčlmíxaʔxəlx
6. kn ksəččlmíxaʔx, kʷ səččlmíxaʔx, ksəččlmíxaʔx, kʷu ksəččlmíxaʔx, p səččlmíxaʔx, ksəččlmíxaʔxəlx
7. člntiʔ, člntixʷ, člntis, člntiʔm, člntip, člntisəlx
8. ččlntiʔ, ččlntixʷ, ččlntis, ččlntiʔm, ččlntip, ččlntisəlx
9. isčlarʔ, asčlarʔ, sčlntis, sčlntiʔm, sčlntip, sčlntisəlx
10. isəččlarʔ, asəččlarʔ, səččlntis, səččlntiʔm, səččlntip, səččlntisəlx
11. iksčlarʔ, aksčlarʔ, ksčlntis, ksčlntiʔm, ksčlntip, ksčlntisəlx
12. iksəččlarʔ, aksəččlarʔ, ksəččlntis, ksəččlntiʔm, ksəččlntip, ksəččlntisəlx

13. isclárm, asclárm, sclárm, sclámtət, sclámp, sclárməlx
14. isəčclárm, asəčclárm, səčclárm, səčclámtət, səčclámp, səčclárməlx
15. iksclárm, aksclárm, ksclárm, ksclámtət, ksclámp, ksclárməlx
16. iksəčclárm, aksəčclárm, ksəčclárm, ksəčclámtət, ksəčclámp, ksəčclárməlx
17. isččál, asččál, sččál, sččáltət, sččálp, sččálsəlx
18. iksččál, aksččál, ksččál, ksččáltət, ksččálp, ksččálsəlx
sʔaʔúms:
1. lut ʔa kslpálaʔqʷ aʔ ččaqʷm t kʔxáqmns, ixíʔ tɪ səkʷtus čkʷnim tɪ čniʔts čxʷlxʷalt iʔ slpálaʔqʷs uʔ člntis í nxaʔčíns. (If the pointer does not have any live sticks to pay, then the other pointer takes live sticks that are stuck in front of her.)
2. člčlntim uʔ xʔap. (We stuck them all in the ground.)
3. nčlitkʷntm iʔ nʃʷuskʷ í nčat siwʔkʷ. (We stuck the beer in cold water.)
29. tkʷntim / tkʷant- put something down
snʔaslmíws: təkʷtkʷntim / təkʷtkʷant
skʷlstiʔn: tkʷmix / tkʷntikʷ (affirmative singular); lut akstkʷám (neg. singular); təkʷtkʷmíwi / tkʷntíkʷi (affirmative plural); lut kstkʷám / lut kstkʷántip (neg. plural)
sčktʔijsts:
1. kn tkʷam, kʷ tkʷam, tkʷam, kʷu tkʷam, p tkʷam, tkʷaməlx
2. kn čtkʷam, kʷ čtkʷam, čtkʷam, kʷu čtkʷam, p čtkʷam, čtkʷaməlx
3. kn stkʷmix, kʷ stkʷmix, stkʷmix, kʷu stkʷmix, p stkʷmix, stkʷmixəlx
4. kn səčtkʷmix, kʷ səčtkʷmix, səčtkʷmix, kʷu səčtkʷmix, p səčtkʷmix, səčtkʷmixəlx
5. kn kstkʷmíxaʔx, kʷ stkʷmíxaʔx, kstkʷmíxaʔx, kʷu kstkʷmíxaʔx, p stkʷmíxaʔx, kstkʷmíxaʔxəlx
6. kn ksəčtkʷmíxaʔx, kʷ səčtkʷmíxaʔx, ksəčtkʷmíxaʔx, kʷu ksəčtkʷmíxaʔx, p səčtkʷmíxaʔx, ksəčtkʷmíxaʔxəlx
7. tkʷntim, tkʷntixʷ, tkʷntis, tkʷntim, tkʷntip tkʷntisəlx
8. čtkʷstín, čtkʷstixʷ, čtkʷstis, čtkʷstim, čtkʷstip, čtkʷstisəlx
9. istkʷám, astkʷám, stkʷntis, stkʷntim, stkʷntip stkʷntisəlx
10. isəčtkʷám, asəčtkʷám, səčtkʷntis, səčtkʷntim, səčtkʷntip səčtkʷntisəlx
11. iksstkʷám, aksstkʷám, kstkʷntis, kstkʷntim, kstkʷntip kstkʷntisəlx
12. iksəčtkʷám, aksəčtkʷám, kstkʷntis, kstkʷntim, kstkʷntip kstkʷntisəlx
13. istkʷám, astkʷám, stkʷams, stkʷamtət, stkʷámp, stkʷamsəlx
14. isəčtkʷám, asəčtkʷám, səčtkʷams, səčtkʷamtət, səčtkʷámp, səčtkʷamsəlx
15. iksstkʷám, aksstkʷám, kstkʷams, kstkʷamtət, kstkʷámp, kstkʷamsəlx
16. iksəčtkʷám, aksəčtkʷám, ksəčtkʷams, ksəčtkʷamtət, ksəčtkʷámp, ksəčtkʷamsəlx
17. isčtakʷ, asčtakʷ, sčtakʷs, sčtakʷtət, sčtakʷmp, sčtakʷsəlx
18. iksčtakʷ, aksčtakʷ, ksčtakʷs, ksčtakʷtət, ksčtakʷmp, ksčtakʷsəlx
sʔaʔúms:
1. ixíʔ uʔ tkʷntis ixíʔ t slpálaʔqʷ kntəniʔts iʔ aʔ ččaqʷm. (Then it is layed on the ground next to the pointer.)
2. aláʔ miʔ tkʷntixʷ. (Put it here.)
3. lut aksntkʷám í ańłáqnáʔ. (Don't put it in your pocket.)
4. aláʔ miʔ qminʔxʷ. (Put them here.)
5. lut aksnqmínm í ańłáqnáʔ. (Don't put them in your pocket.)

15. p̓kaṁ

sʔaʔúṁs

ktəṭəq̓t̓q̓paʔs	short tail
swiṽsx̃n̓	length
p̓saʔáʔ	get grey
əč̓tiʔy̓sálx̃ʷ	spotted fur
č̓təp̓təp̓aqstx̃n̓	marked / stripped legs
č̓w̓pus	hairy face
č̓kw̓p̓w̓pinaʔ	hairy ears
č̓k̓təṁt̓úṁnaʔṁ	lay back ears
w̓haṁ	bark (of a dog)
č̓tkiʔst / tkiʔnt	urinate on something
š̓aš̓áx̃laʔx̃ʷ	scratch the ground
č̓maʔmíst	get bothered by something
č̓h̓l̓saʔútr̓n̓	canyon
h̓š̓aš̃ʷt	marsh
k̓əkn̓iyaʔ	listen
kʔukʷtr̓nst	crawl at something
k̓əkaʔl̓iʔst	go slow
s̓p̓ips̓l̓aʔt	large size (plural)
kʷsaʔkʷš̓áṁmaʔnt	try
kʷniʔst	able to catch
č̓k̓təq̓l̓xinaʔnwix̃ʷ	mate
xəxt̓nwix̃ʷ	wrestle
tkətm̓n̓č̓ut	go off by oneself
č̓paṁ	log
s̓x̃l̓il̓p	floor
p̓kʷil̓tr̓n̓	give birth (plural)
č̓h̓tk̃ʷl̓t̓caʔ	pregnant
pəpəspus	cubs
q̓iṁ	to nurse / breastfeed
k̓t̓l̓h̓tir̓n̓	wean
tuṁtr̓n̓	mother (of an animal)
kiw̃lx̃w̃l̃x̃	become old
š̃ʷuptw̃l̃x̃	become weak

sm̓y̓maʔ

iʔ p̓kaṁ ktəṭəq̓t̓q̓paʔs, mat č̓xiʔ t̓ naqs̃ kilx̃ iʔ kswiṽsx̃n̓s. t̓ə qip̓č̓ṁ, iʔ p̓kaṁ č̓xiʔ kʷriʔ uʔ p̓uṁ, naš̃m̓t̓ ʔistkr̓n̓ uʔ p̓saʔáʔ. iʔ p̓kaṁ əč̓tiʔy̓sálx̃ʷ iʔ spuṁts, č̓təp̓təp̓aqstx̃n̓ t̓ q̓ʷsaʔ. iʔ p̓kaṁ mat k̓l̓ m̓əstəʔup̓n̓kst iʔ sn̓sasts, č̓xiʔ mus̃ p̓is̓l̓aʔt č̓itx̃ʷ p̓əspus. t̓l̓ tk̓msaš̃n̓s iʔ p̓kaṁ č̓xiʔ t̓l̓ aṁkaʔq̓iṁx̃n̓ iʔ kst̓ik̃ʷl̓q̃ʷs. taʔl̓iʔ č̓w̓pus iʔ p̓kaṁ uʔ əč̓kw̓p̓w̓pinaʔ l̓ ṁkaṁq̓n̓s iʔ t̓nt̓inaʔs. t̓ə č̓š̓aʔy̓m̓t̓ iʔ p̓kaṁ, k̓t̓əṁt̓úṁnaʔṁ uʔ č̓xiʔ sn̓t̓saṁt̓ kr̓n̓ w̓haṁ. t̓iʔ č̓knaqs̃ iʔ	short tail; length get grey; spotted fur marked legs hairy face hairy ears lay ears back; to bark
---	--

pkaṁ, kmax ʔa čxmhknwixʷ miʔ akswíkrṁ čq̣tiws. iʔ pkaṁ čtkiʔsts iʔ ʔəpúlaʔxʷtṁs iʔ iʔ aʔ ččlčal, aʔ čtəkʔak. ʔa člaʔkiṁ uʔ ʔaxʔaxlaʔxʷs iʔ shilíʔtṁs krṁ ʔaxs aʔ ččlčal ixiʔ uʔ mists čniʔts shilíʔtṁs. iʔ pkaṁ ksqyaxʷ kʔyxʷutṁs iʔ syupsts itíʔ kaʔ čʔaxstís uʔ ʔəwis iʔ sqyaxʷs iʔ ʔəpúlaʔxʷtṁs. iʔ pkaṁ h́kʷəkʷʔač kaʔ čpiṁrṁ uʔ čitṁ, čitx iʔ sʔl̥xʔalt, čmitṁ. lut ʔa čmaʔmists iʔ sqilxʷ, naṁrṁt yʔat pṁkiṁ iʔ pkaṁ čaʔkʷ laʔkiṁ kshpiṁrṁ uʔ nixʷ kshwíkrṁ miʔstṁ. iʔ pkaṁ iʔ shilíʔtṁs iʔ aʔ čhíʔaʔútṁ, iʔ aʔ ččlčal uʔ iʔ h́ʔaxʷt. iʔ pkaṁ čkraṁ, naṁrṁt lut ʔasts ʔa čtəʔat. iʔ pkaṁ xmiṁksəlx ksilíʔaʔx laʔkiṁ xʷʔit iʔ sʔitṁ uʔ kʔshwíkrṁ miʔstṁ. iʔ pkaṁ ʔa čpiṁrṁ əčwikṁ uʔ čkəkníyaʔ. ʔa člaʔkiṁ iʔ pkaṁ kʔukʷtmsts iʔ tmixʷ aʔ čpiṁsts, kəkaʔlíʔst kʔaʔaṁ uʔ əčkʔətmínaʔsts. ʔa člaʔkiṁ iʔ pkaṁ mut káwčṁ čkʔiṁrṁ, čwikʷmiʔst iʔ h́qəql̥xʷáqaʔs itíʔ txʷilṁ iʔ stiṁ uʔ kʔətmínaʔs. ixiʔ misʔasts t sʔitṁ iʔ pkaṁ iʔ spəplínaʔ. h́xʷyṁyṁs iʔ pkaṁ uʔ čxiʔ t spəplínaʔ iʔ sh́kmikṁ sčmčirṁs iʔ ʔaytmṁs iʔ spíps̥l̥aʔts. iʔ pkaṁ čitsts nixʷ iʔ kʷiʔlt iʔ tmixʷ, iʔ púlaʔxʷ, mahúyaʔ, skʷəkʷl̥it, skʷuykʷy, qʷiʔqṁ, snkstiyaʔ naʔt skəkʔákaʔ. lut ʔiʔtyṁt ʔa čpiṁrṁ iʔ pkaṁ, ʔa člaʔkiṁ čilkst kskʷʔaʔkʷʔaṁmaʔs miʔ sič kʷniʔst. q̣sápiʔ lut kʔiʔtṁs iʔ pkaṁ, lut ʔa čkačxčín. lut ʔa kakíčṁ t tmixʷ iʔ kʔčpiṁs, iʔ pkaṁ čitsts xiʔmíx stiṁ itíʔ aʔ čl̥l̥al. ʔa xʷʔit iʔ sʔitṁs iʔ pkaṁ čwikʷsts iʔ skamqsts uʔ itlíʔ čitṁ ʔə ʔlap. misxʷʔit iʔ pkaṁ kiʔ t̥l̥ wapwpxṁ naʔt swʔaʔ. misxʷʔit iʔ pkaṁ átiʔ misčəčámaʔt uʔ xiʔmíx itíʔ iʔ shilíʔtṁs, uʔ čitsts yʔat čkṁkiṁ iʔ čəčámaʔt iʔ tmixʷ. iʔ pkaṁ ʔasíspíntk uʔ h́ʔastkílt. qipčṁ iʔ pkaṁ kaʔ čkəq̣l̥xinaʔnwíxʷ tiʔ naq̣s iʔ sʔasíspíntk kstiʔx̥ilṁs. iʔ sq̣l̥q̣ltmixʷ pkaṁ čktiyáqʷtmsts iʔ tkətmilxʷ miʔ čniʔts kəq̣l̥xinaʔs iʔ tkətmilxʷ. ʔa čʔaṁl̥məlx itíʔ kl̥knwixʷ, xəxt̥nwixʷ miʔ sič xiʔxiʔstím. iʔ tkətmilxʷ nixʷ t̥l̥ knaq̣s sq̣ltmixʷ kʔxiʔxiʔstís, miʔ sič itíʔ tkətm̥h́čut ʔə way. iʔ tkətmilxʷ pkaṁ kʷul̥xʷṁ kʔyxʷutṁs aʔ čpaṁ krṁ iʔ x̥l̥x̥lut. wṁtṁtis iʔ ʔw̥xawṁ pačkt iʔ s̥l̥il̥p. ʔasíl krṁ mus ʔa čpkʷil̥tṁ, qipčṁ kaʔ čkʷíkrṁ ul̥, ʔaqrṁtəʔupṁkst uʔ ʔasíl s̥l̥x̥l̥alt ksčṁtkʷit̥caʔs. iʔ pkaṁ iʔ pəpəspusts čktiyálxʷ ʔa čxʔit ʔə kʷíkrṁ ul̥. naq̣s ʔiyátnxʷ iʔ pkaṁ pəpəspus kmax əčq̣iṁ uʔ lut ʔa čtəwists iʔ s̥təxʷit̥xʷs. ixiʔ kʔx̥aṁ iʔ naq̣s ʔiyátnxʷ, iʔ pəpəspus ʔəwis iʔ s̥təxʷit̥xʷs. ʔasíl ʔiyátnxʷ uʔ kʔt̥l̥it̥iṁ t̥ tur̥tṁs uʔ čitsts stiṁ iʔ čʔukʷxtrṁ t̥ tur̥tṁs. kaʔayṁrṁ iʔ pkaṁ pəpəspus uʔ way k̥l̥ čilkst krṁ ʔaqrṁkst ʔiyátnxʷ uʔ way čpiṁrṁ, čʔamčút. iʔ pkaṁ pəpəspus čkəxstis iʔ tur̥tṁs ilíʔ iʔ sʔistk uʔ qipčṁ, ixiʔ uʔ sxʷuys kaws̥l̥aʔl̥aʔṁtís čniʔts iʔ kshilíʔtṁs. iʔ pkaṁ čxʷíxʷalt uʔ k̥l̥ tm̥t̥spiṁtk krṁ ʔəx̥ṁt̥spiṁtk ixiʔ uʔ taʔlíʔ way kiwíxwílx, x̥wuptwílx uʔ til̥xʷs ʔə kstəxʷčṁčuts.	pee on something scratch ground bothered by canyon; marsh listen; crawl to go slow large size (plural) try; manage to catch mate wrestle go off alone log floor; give birth (plural) pregnant; cubs to nurse wean; mother get old get weak
--	--

sh́súxʷnaʔ sw̥t̥tiṁ

1. čkiṁ iʔ pkaṁ iʔ syupsts ?
2. čaknílxʷ iʔ pkaṁ ʔə qipčṁ ? ʔə ʔistkrṁ ?
3. čkiṁ iʔ snʔasts iʔ pkaṁ ?
4. čkiṁ iʔ kstikʷl̥qʷs iʔ pkaṁ ?
5. stiṁ aʔ čkists iʔ pkaṁ ʔa čʔayṁt ?
6. səxʔkinx uʔ čtkiʔsts iʔ st̥mt̥iṁ iʔ pkaṁ ?
7. pṁkiṁ kaʔ čpiṁrṁ iʔ pkaṁ ?
8. kaʔkiṁ iʔ shilíʔtṁs iʔ pkaṁ ?
9. čkiṁ iʔ tr̥xʷúlaʔxʷ laʔkiṁ xmiṁksəlx ksilíʔaʔx iʔ pkaṁ ?
10. čkiṁ iʔ spiṁrṁs iʔ pkaṁ ?

11. stiṛṛ iṛ mišxášt sṛiṭṛṣ iṛ pḱaṛṇ ?
12. čkiṇ iṛ čatčayṭmṛṣ iṛ pḱaṛṇ ?
13. stiṛṛ aṛ čitṣts iṛ pḱaṛṇ ?
14. əxṛkists iṛ pḱaṛṇ miṛ lut kakíčṛṇ t tmixṛ iṛ ksčpiṛṣ ?
15. stiṛṛ aṛ čkists iṛ pḱaṛṇ tə xṛṛiṭ iṛ sṛiṭṛṣ ?
16. səxṛkinx uṭ mišxṛṛiṭ iṛ pḱaṛṇ kiṛ tli wapṛpxṇ naṛṭ swṛaṛ ?
17. kṛnxspiṇtk iṛ pḱaṛṇ uṭ ṇṛastkiṭ ?
18. əxṛkistṛṇ iṛ tkəṭmilxṛ pḱaṛṇ t sqṭtmixṛ pḱaṛṇ miṛ čniṭṣ kṭəqṭixinaṛs iṛ tkəṭmilxṛ ?
19. kaṛkiṇ kaṛ čkṛulṭxṛṛṇ iṛ tkəṭmilxṛ pḱaṛṇ ?
20. tə čpkṛiṭṛṇ iṛ pḱaṛṇ, tkṛiṇkṛnx iṛ pəpəspusts ?
21. tə čxṛiṭ tə kṛiṭkṛulṭ, čkiṇ iṛ pḱaṛṇ iṛ pəpəspusts ?
22. tə čxṛiṭ tə kṛiṭkṛulṭ uṭ itliṛ naqs xiyáṭnxṛ, stiṛṛ aṛ čkists iṛ pəpəspusts iṛ pḱaṛṇ ?
23. pṇkiṇ kaṛ čṭəwists iṛ stəxṛiṭxṛs iṛ pəpəspusts iṛ pḱaṛṇ ?
24. kṛnxspiṇtk iṛ pəpəspusts iṛ pḱaṛṇ miṛ kawsṭaṛṭaṛṇ t kṣṇiliṛṭṛṣəṭx ?
25. put kṛnxspiṇtk iṛ pḱaṛṇ uṭ čxṛiṭxṛaṭ ?

aṇčáwt swṭtiṭṇ

1. čkiṇ asṭáčəč tə qipčṛṇ ? iṛ sčəṛáqṛ ? tə kaṛáyṛṇ ? maýxít.
2. kṛinx asṇasṭ čapnáṛ ? kṛinx asṇasṭ kṛ tə ṛupṇkst uṭ taqṛṇkst spiṇtk ? maýxít.
3. kṛinx astíkṛiṭqṛ čapnáṛ ? kṛinx astíkṛiṭqṛ kṛ tə ṛupṇkst uṭ kaṛṭis spiṇtk ? maýxít.
4. haṛ asṭmṇkáws čkṛpus ? haṛ čkṛpṛpínaṛ ? səxṛkinx ? səxṛkinx uṭ lut ?
5. kṛ tə čṛayṛṇt, haṛ kṛ čṇṭṛaṛṇt kṛ kṛčwṛaṇ ? səxṛkinx ? səxṛkinx uṭ lut ?
6. haṛ nýṛayṛp kṛ čknaqs ? səxṛkinx ? səxṛkinx uṭ lut ?
7. stiṛṛ aṛ čtkiṛstxṛ ? stiṛṛ aṛ čtkiṛsts aṇkəkwápaṛ ? səxṛkinx ? maýxít.
8. tə čkaṛáyṛṇ uṭ čsṛasṛát iṛ pəčpačkt, haṛ kṛ ččəxṭáṭlaṛxṛṇ ? səxṛkinx ? səxṛkinx uṭ lut ?
9. haṛ kṛ xsqyaxṛ kṛ ksqyaxṛ čapnáṛ ? səxṛkinx ? maýxít.
10. haṛ kṛ čitṇ iṛ ṇkṛəkwṛač ? haṛ kṛ čitx iṛ sṭiṭṛaṭ ? səxṛkinx ? səxṛkinx uṭ lut ?
11. haṛ čmaṛmistxṛ iṛ sqṭlxṛ ? haṛ čmaṛmistṛṣ iṛ sqṭlxṛ ? maýxít.
12. haṛ kṛ kṭṇwikṛmiṛstṇ ? kaṛkiṇ aṇṇwikṛmiṛstṇ ? maýxít.
13. haṛ čṇiṭaṛṭṛṇ kṛ ṇčəxṛṭ iṛ skṭəṛaṛṇs aṇčitxṛ ? səxṛkinx ? səxṛkinx uṭ lut ? maýxít.
14. swit iṛ kṛukṛṭmṛstxṛ t spiṛsčitṭ ? swit iṛ kṛukṛṭmṛstṛṣ ? maýxít.
15. haṛ kṛ čkəkaṛliṛst kṛ tə čxṛaxṛiṭ ? səxṛkinx ? səxṛkinx uṭ lut ? maýxít.
16. swit aṛ čkṭəṭmínaṛstxṛ t ṇkṛəkwṛač ? swit iṛ čkṭəṭmínaṛstṛṣ ? maýxít.
17. kṛ tə čpiṭṛṇ, haṛ xṛṛiṭ aksṭṛṛaṛkṛṛaṇmaṛ miṛ sič kṛ kṛniṛst ? səxṛkinx ? səxṛkinx uṭ lut ?
18. haṛ xiṛmíx stiṛṛ aṛ čitṣstxṛ ? maýxít.
19. kṛ tə kṭxṛṛiṭ t sṛiṭṛṇ, haṛ čwikṛstxṛ iṛ skṛṇqstṣ uṭ itliṛ kṛ čitṇ tə xṭap ? səxṛkinx ? səxṛkinx uṭ lut ?
20. haṛ qṛayṛ p tə čkṭəqṭixinaṛnwíxṛ naṛṭ asṭmṇkáwaṛ ? səxṛkinx ? səxṛkinx uṭ lut ? maýxít.
21. haṛ qṛayṛ p tə čxəṭṇwíxṛ naṛṭ asṭiṭláṭ ? səxṛkinx ? səxṛkinx uṭ lut ? maýxít.
22. haṛ qṛayṛ kṛ tə čtkəṭmṇčut ? səxṛkinx ? səxṛkinx uṭ lut ?
23. stiṛṛ ilíṛ iṛ sṭliṭps asṇpúlxtṇ ? maýxít.
24. tə čṇṛastkiṭ iṛ sqṭlxṛ, kṛṇxasqṭ ksčṇtkṛiṭčəṛs ? maýxít.
25. haṛ kṛ kṭpəspus ? haṛ kṛ kṭkəkwəp ? haṛ čkṭiyṛṭáṭxṛ aṇṇtkṛiṭs ? maýxít.
26. tə skṭəṛasqṭ sṇkṛəkwṛač, haṛ kṛ čṭəwistxṛ asṭəxṛiṭxṛ ? səxṛkinx ? səxṛkinx uṭ lut ?
27. kṛ kṛnxspiṇtk uṭ kṭṭiṇtsis aṇṭṛṇ/asṭkṛúy ? maýxít.
28. kṛ kṛnxspiṇk uṭ kṛ čṛaṇčut ? maýxít.
29. swit nýṛayṛp čkəxstṛṣ ? swit iṛ čkəxstixṛ ? maýxít.

30. ʕapnáʔ t sǎlǎʕált, haʔ tiǎwǎntxʷ t akstəwǎčǎčút ? səxʔkinx ? səxʔkinx ut lut ?

31. haʔ kʷ kiwǎlwǎlx ʕapnáʔ ? haʔ kʷ ʂwuptwǎlx ?

skǎʔiǎsm t sʔuǎms

A. ǎilm sʔuǎms ǎqmǎmǎ aksǎkʷúǎ: wǎstikʷ aʔ čkǎqmǎm.

kǎkǎniyaʔ- to listen

	iǎčǎʔ	anwǎʔ	čniǎts	mniǎmǎtǎt	mniǎmǎtǎmp	mniǎmǎtsǎlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future/ inceptive						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. swǎtiǎm aksǎkʷúǎ: kǎtǎmǎčǎlx t mǎlkʷčǎ ǎsǎlxčǎm. ixǎʔ ut ǎmǎčǎmǎmǎt asčǎqǎy kǎ nǎwǎpǎxčǎm.

1. haʔ kʷ skǎkǎniyaʔaʔx ? (lut)

nǎwǎpǎxčǎm:

2. haʔ sǎčǎkǎkǎniyaʔx atčǎʔčǎúps ? (kiwǎ)

nǎwǎpǎxčǎm:

3. haʔ aǎtǎmǎ iʔ sčuts, "kǎkǎniyaʔx" ? (kiwa)

nǎwǎpǎxčǎm:

4. haʔ aǎǎmǎmǎ kskǎkǎniyaʔaʔxǎlx ? (lut)

nǎwǎpǎxčǎm:

5. swǎwit aʔ čǎkǎkǎniyaʔ ʕapnáʔ ? (iǎčǎʔ naʔt iǎčǎčǎk)

nǎwǎpǎxčǎm:

6. ha? p kəkniya? anwí? na? t asmí? t ? (lut)

nwáyápixčh:

Ć. **Past/Present and Customary/Habitual Transitive** aksčkwúl: ktətmčinx t milkwčn nsəlxčih, sič nmýčimnht kl nwáyápixčh.

čkiñ: ha? ʔihtxw ? kiw, yfat sxlxʔalt čitstñ.

1. ha? maʔmíhtxw ? kiw, yfat sxlxʔalt _____.
nwáyápixčh:

2. ha? iʔ pkañ pixs iʔ spəplína ? kiw, nýʔaýp _____.
nwáyápixčh:

3. ha? ktətmínaʔhtrñ inčá? na? t anwí? ? kiw, yfat sxlxʔalt _____.
nwáyápixčh:

4. ha? kʔimñtp ? kiw, nýʔaýp _____.
nwáyápixčh:

5. ha? wikwsəlx iʔ sqlawəsəlx ? kiw, nýʔaýp _____.
nwáyápixčh:

ε. **Past/Present and Customary/Habitual Transitive** aksčkwúl: ktətmčinx t milkwčn nsəlxčih, sič nmýčimnht kl nwáyápixčh.

čkiñ: ha? wikhtxw ? kiw, yfat sxlxʔalt čwikstñ.

1. ha? tkiʔhtxw ? kiw, _____.
nwáyápixčh:

2. ha? ʔaʔxəxlaʔxws ilí? iʔ pkañ ? kiw, nýʔaýp _____.
nwáyápixčh:

3. ha? ʔaʔhtrñ aʔ ččlčal inčá? na? t Pačís ? kiw, yfat sxlxʔalt _____.
nwáyápixčh:

4. ha? čʔaʔhñtip ? kiw, nýʔaýp _____.
nwáyápixčh:

5. ha? təwisəlx iʔ sqwsqwasíaʔsəlx ? kiw, nýʔaýp _____.
nwáyápixčh:

čk'wulmstrn i? s?a?úms

1. ktə́əq̣tq̣upaʔs- short tail
snánaqs: ktə́əq̣upaʔs
s?a?úms:
1. i? p̣kaṛn ktə́əq̣tq̣upaʔs , mat čxiṭ t naqs kilx i? kswiwsx̣ns. (Bobcats have short tails about as long as a person's hand.)
2. ti? k'wilk'wul i? stə́əfakáṛn uṭ waỵ kətḳtupsəs ixí? uṭ ktə́əq̣tq̣upaʔs . (As soon as the puppies are born they cut their tails off then they have short tails.)
3. i? wapwpx̣n čẉp̣wpx̣aṇ uṭ ktə́əq̣upaʔs . (The lynx has furry feet and a short tail.)
2. kswiwsx̣n- length
sn̓?aslmíws: kswəswiwsx̣n
s?a?úms:
1. i? p̣kaṛn ktə́əq̣ẉtq̣upaʔs, mat čxiṭ t naqs kilx i? kswiwsx̣ns . (Bobcats have short tails about as long as a person's hand.)
2. kəkáyaʔt uṭ kswiwsx̣n i? spaṭqs. (His penis is thin and a bit long.)
3. kwəswisx̣n̄x̣n i? q̣əq̣ʔik. (The colt has long legs.)
3. p̣saʔáʔ- become gray
sn̓?aslmíws: p̣saʔsaʔáʔ
s?a?úms:
1. tə qip̣čṛn, i? p̣kaṛn čxiṭ k'ẉri? uṭ p̣uṛn, naṣṛm̄t ʔistḳm̄ uṭ p̣saʔáʔ . (During the summer, the bobcat is yellowish brown, but in the winter it fur becomes for gray.)
2. ilí? čḳtax'p̣ inlkapú uṭ p̣saʔáʔ . (My coat hung there and got faded.)
3. q'ẉamq'ẉm̄t i? ṇčək'ẉčək'ẉmiṇs ti? papút p̣saʔsaʔáʔ . (He had a beautiful matching team of gray horses.)
4. tiỵʔáx̣ẉ- spotted fur
sn̓?aslmíws: tiỵtiỵʔáx̣ẉ
s?a?úms:
1. i? p̣kaṛn əčtiỵʔáx̣ẉ i? spuṛm̄ts, čtə́əp̣tə́əq̣stx̣n̄ t q̣'ẉsaý. (Bobcats have spotted fur, and they have dark stripes on their legs.)
2. x̣əxṣásaʔt i? pəpəspus čtiỵtiỵʔáx̣ẉ . (Those are pretty kittens their spotted.)
3. ṇq̣m̄sčin̄m̄t̄n̄ i? tətəx'ẉs čtiỵʔáx̣ẉ . (I wish I had a spotted dress like hers.)
5. tə́əp̣tə́əq̣stx̣n̄- markings/stripes on the legs
snánaqs: tə́əq̣stx̣n̄
s?a?úms:
1. i? p̣kaṛn əčtiỵʔáx̣ẉ i? spuṛm̄ts, čtə́əp̣tə́əq̣stx̣n̄ t q̣'ẉsaý. (Bobcats have spotted fur, and they have dark stripes on their legs.)
2. i? səx'ẉlkaṛn čtə́əp̣tə́əq̣stx̣n̄ . (The policeman has stripes on his legs.)
3. sič isčk'ẉin̄ isx̣il̄x̣n̄ uṭ čtə́əp̣tə́əq̣stx̣n̄ . (I bought new pants and they have stripes on the legs.)
6. čẉpus- hair on face

sñʔasílmíws: čwǫpǫpus
sʔaʔúms:
1. taʔlíʔ čwǫpus iʔ pkaǹ, uʔ čkǫpǫpínaʔ í ĥkaǹqns iʔ tñtínaʔs. (Bobcats have lots of fur on their faces, and they have little tufts of hair on the end of their ears.)
2. kʷtax iʔ sqilxʷ í a čxʔit iʔ sámaʔ iʔ sčwíksəlx čkǫpǫpus. (The Indians were amazed at first when they saw the whiteman because they had hair on their faces.)
3. ixíʔ iʔ kʰkǫmip t sámaʔ yʔat čkǫpǫpus. (Those hippy whitemen all have hair on their faces.)
7. čkǫpǫpínaʔ- hair on ears
snánaqs: čkǫpínaʔ
sʔaʔúms:
1. taʔlíʔ čwǫpus iʔ pkaǹ, uʔ čkǫpǫpínaʔ í ĥkaǹqns iʔ tñtínaʔs. (Bobcats have lots of fur on their faces, and they have little tufts of hair on the end of their ears.)
2. iskəkʔákaʔ čwǫpus uʔ čkǫpǫpínaʔ. (My chicken has a hairy face and furry ears.)
3. ʔast inqʷáčqǹ čñwǫpítcaʔ uʔ čkǫpǫpínaʔ. (I have a good hat that's furry on the inside and has furry ears too.)
8. kʰəǹtúmnəʔm- ears laid back
sʔaʔúms:
1. ʔa čʔayǹt iʔ pkaǹ, kʰəǹtúmnəʔm uʔ čxiʔ sñʔsaǹt kǹ wǵaǹ. (When a bobcat is angry, it lays its ears back and makes a sound like a cough or bark.)
2. iʔ smuǹxčǹ ʔa čkʷíltǹ tǹ tkaʔtmiǹtǹ uʔ kʰəǹtúmnəʔm. (When a mare is having a foal, she will lay her ears back if something comes close to her.)
3. iʔ sqilxʷ lut ʔa čkʰəǹtúmnəʔm, čpǫysǹ. (People don't lay their ears back, they frown.)
9. wǵaǹ- to bark
sñʔasílmíws: wǵwǵaǹ
sʔaʔúms:
1. ʔa čʔayǹt iʔ pkaǹ, kʰəǹtúmnəʔm uʔ čxiʔ sñʔsaǹt kǹ wǵaǹ. (When a bobcat is angry, it lays its ears back and makes a sound like a cough or bark.)
2. čtkaʔkítəlx iʔ sñkʷlip kʷ čitxʷ uʔ čwǵaǹ inəkəwápaʔ. (When a coyote comes close to the house my dog barks.)
3. iʔ kəkəwápaʔ nixíłms iʔ ĥciqčəqčǹ ixíʔ swawahústs. (When Dogs hear shrill sounds, they howl.)
10. čtkiʔst- pee on something
sñʔasílmíws: čtətkiʔst
skʷístiʔǹ: tkiʔx / tkiʔskʷ (affirmative singular); lut akstkíʔm / lut akstkíʔstǹ (neg. singular); tətkiʔwi / tkiʔskʷi (affirmative plural); lut kstətkiʔmǫp / lut kstkíʔstp (neg. plural)
sčkʰiʔyǹsts:
1. kǹ tkiʔm, kʷ tkiʔm, tkiʔm, kʷu tkiʔm, p tkiʔm, tkiʔməlx
2. kǹ čtkiʔm, kʷ čtkiʔm, čtkiʔm, kʷu čtkiʔm, p čtkiʔm, čtkiʔməlx
3. kǹ stkiʔx, kʷ stkiʔx, stkiʔx, kʷu stkiʔx, p stkiʔx, stkiʔxəlx
4. kǹ səčtkiʔx, kʷ səčtkiʔx, səčtkiʔx, kʷu səčtkiʔx, p səčtkiʔx, səčtkiʔxəlx
5. kǹ kstkíʔaʔx, kʷ stkiʔaʔx, kstkíʔaʔx, kʷu kstkíʔaʔx, p stkiʔaʔx, kstkíʔaʔxəlx
6. kǹ ksəčtkíʔaʔx, kʷ səčtkíʔaʔx, ksəčtkíʔaʔx, kʷu ksəčtkíʔaʔx, p səčtkíʔaʔx, kstkíʔaʔxəlx
7. tkiʔstǹ, tkiʔstxʷ, tkiʔsts, tkiʔstǹ, tkiʔstp, tkiʔstsəlx
8. čtkiʔstǹ, čtkiʔstxʷ, čtkiʔsts, čtkiʔstǹ, čtkiʔstp, čtkiʔstsəlx

9. istkiʔstr̥n, astkiʔstr̥n, stkiʔsts, stkiʔstr̥n, stkiʔstp, stkiʔstsəlx
10. isəčtkiʔstr̥n, asəčtkiʔstr̥n, səčtkiʔsts, səčtkiʔstr̥n, səčtkiʔstp, səčtkiʔstsəlx
11. ikstkiʔstr̥n, akstkiʔstr̥n, kstkiʔsts, kstkiʔstr̥n, kstkiʔstp, kstkiʔstsəlx
12. iksəčtkiʔstr̥n, aksəčtkiʔstr̥n, ksəčtkiʔsts, ksəčtkiʔstr̥n, ksəčtkiʔstp, ksəčtkiʔstsəlx
13. istkiʔrn, astkiʔrn, stkiʔrns, stkiʔrntət, stkiʔrnp, stkiʔrnsəlx
14. isəčtkiʔrn, asəčtkiʔrn, səčtkiʔrns, səčtkiʔrntət, səčtkiʔrnp, səčtkiʔrnsəlx
15. ikstkiʔrn, akstkiʔrn, kstkiʔrns, kstkiʔrntət, kstkiʔrnp, kstkiʔrnsəlx
16. iksəčtkiʔrn, aksəčtkiʔrn, ksəčtkiʔrns, ksəčtkiʔrntət, ksəčtkiʔrnp, ksəčtkiʔrnsəlx
17. isčtkiʔ, asčtkiʔ, sčtkiʔs, sčtkiʔtət, sčtkiʔrnp, sčtkiʔsəlx
18. iksčtkiʔ, aksčtkiʔ, ksčtkiʔs, ksčtkiʔtət, ksčtkiʔrnp, ksčtkiʔsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ p̥kaʁn̥ čtkiʔsts iʔ ʔəp̥ulaʔxʷtn̥s iʔ aʔ ččl̥cał, aʔ čʔəkʔak. (Bobcats mark their territory by peeing on trees and bushes.)
2. lut iñx̥ást iʔ sq̣l̥r̥msq̣áxaʔ t kəkwápaʔ. yʃat stiʁn̥ čtkiʔsts . (I don't like male dogs. They pee on everything.)
3. lut s̥x̥asts iʔ skiw̥lx. lut aspuʔús uʔ kʷ tkiʔst . (It's not good to get old. You have no control and you piss yourself).
11. ʃaxʃáxlaʔxʷ - scratch the ground
snánaqs: ʃáxlaʔxʷ
skʷl̥stiʔn̥: ʃaxʃáxlaʔxʷəxʷ / ʃaxʃáxlaʔxʷnt̥ (affirmative singular); lut aksʃaxʃáxlaʔxʷrn̥ (neg. singular); ʃaxʃáxlaʔxʷwi / ʃaxʃáxlaʔxʷnti (affirmative plural); lut ksʃaxʃáxlaʔxʷrnp / lut ksʃaxʃáxlaʔxʷntp (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kñ ʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, kʷ ʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, ʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, kʷu ʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, p ʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, ʃaxʃáxlaʔxʷrn̥əlx
2. kñ čʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, kʷ čʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, čʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, kʷu čʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, p čʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, čʃaxʃáxlaʔxʷrn̥əlx
3. kñ sʃaxʃáxlaʔxʷəxʷ, kʷ sʃaxʃáxlaʔxʷəxʷ, sʃaxʃáxlaʔxʷəxʷ, kʷu sʃaxʃáxlaʔxʷəxʷ, p sʃaxʃáxlaʔxʷəxʷ, sʃaxʃáxlaʔxʷəxʷəlx
4. kñ səčʃaxʃáxlaʔxʷəxʷ, kʷ səčʃaxʃáxlaʔxʷəxʷ, səčʃaxʃáxlaʔxʷəxʷ, kʷu səčʃaxʃáxlaʔxʷəxʷ, p səčʃaxʃáxlaʔxʷəxʷ, səčʃaxʃáxlaʔxʷəxʷəlx
5. kñ ksʃaxʃáxlaʔxʷaʔx, kʷ sʃaxʃáxlaʔxʷaʔx, ksʃaxʃáxlaʔxʷaʔx, kʷu ksʃaxʃáxlaʔxʷaʔx, p sʃaxʃáxlaʔxʷaʔx, ksʃaxʃáxlaʔxʷaʔxəlx
6. kñ ksəčʃaxʃáxlaʔxʷaʔx, kʷ səčʃaxʃáxlaʔxʷaʔx, ksəčʃaxʃáxlaʔxʷaʔx, kʷu ksəčʃaxʃáxlaʔxʷaʔx, p səčʃaxʃáxlaʔxʷaʔx, ksəčʃaxʃáxlaʔxʷaʔxəlx
7. ʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, ʃaxʃáxlaʔxʷntxʷ, ʃaxʃáxlaʔxʷs, ʃaxʃáxlaʔxʷntm̥, ʃaxʃáxlaʔxʷntp, ʃaxʃáxlaʔxʷsəlx
8. čʃaxʃáxlaʔxʷstn̥, čʃaxʃáxlaʔxʷstxʷ, čʃaxʃáxlaʔxʷsts, čʃaxʃáxlaʔxʷstm̥, čʃaxʃáxlaʔxʷstp, čʃaxʃáxlaʔxʷstsəlx
9. isʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, asʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, sʃaxʃáxlaʔxʷntxʷ, sʃaxʃáxlaʔxʷs, sʃaxʃáxlaʔxʷntm̥, sʃaxʃáxlaʔxʷntp, sʃaxʃáxlaʔxʷsəlx
10. isəčʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, asəčʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, səčʃaxʃáxlaʔxʷntxʷ, səčʃaxʃáxlaʔxʷs, səčʃaxʃáxlaʔxʷntm̥, səčʃaxʃáxlaʔxʷntp, səčʃaxʃáxlaʔxʷsəlx
11. iksʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, aksʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, ksʃaxʃáxlaʔxʷiʔs, ksʃaxʃáxlaʔxʷntm̥, ksʃaxʃáxlaʔxʷntp, ksʃaxʃáxlaʔxʷiʔsəlx
12. iksəčʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, aksəčʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, ksəčʃaxʃáxlaʔxʷiʔs, ksəčʃaxʃáxlaʔxʷntm̥, ksəčʃaxʃáxlaʔxʷntp, ksəčʃaxʃáxlaʔxʷiʔsəlx
13. isʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, asʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, sʃaxʃáxlaʔxʷrns, sʃaxʃáxlaʔxʷrntət, sʃaxʃáxlaʔxʷrnp, sʃaxʃáxlaʔxʷrnsəlx
14. isəčʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, asəčʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, səčʃaxʃáxlaʔxʷrns, səčʃaxʃáxlaʔxʷrntət, səčʃaxʃáxlaʔxʷrnp, səčʃaxʃáxlaʔxʷrnsəlx
15. iksʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, aksʃaxʃáxlaʔxʷrn̥, ksʃaxʃáxlaʔxʷrns, ksʃaxʃáxlaʔxʷrntət, ksʃaxʃáxlaʔxʷrnp, ksʃaxʃáxlaʔxʷrnsəlx

16. iksəčʰaχʰáχlaʔxʷm̥, aksəčʰaχʰáχlaʔxʷm̥, ksəčʰaχʰáχlaʔxʷm̥s, ksəčʰaχʰáχlaʔxʷm̥tət, ksəčʰaχʰáχlaʔxʷm̥p, ksəčʰaχʰáχlaʔxʷm̥səlx
17. isčʰaχʰáχlaʔxʷ, asčʰaχʰáχlaʔxʷ, sčʰaχʰáχlaʔxʷs, sčʰaχʰáχlaʔxʷtət, sčʰaχʰáχlaʔxʷm̥p, sčʰaχʰáχlaʔxʷsəlx
18. iksčʰaχʰáχlaʔxʷ, aksčʰaχʰáχlaʔxʷ, ksčʰaχʰáχlaʔxʷs, ksčʰaχʰáχlaʔxʷtət, ksčʰaχʰáχlaʔxʷm̥p, ksčʰaχʰáχlaʔxʷsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔa člaʔkín uʔ ʔaχʰáχlaʔxʷs iʔ šhíliʔt̥h̥s k̥m̥ ʔaχs aʔ ččl̥čal̥ ixiʔ uʔ mists čniʔts šhíliʔt̥h̥s. (Sometimes they scrape the ground with their paws or they scratch on trees to mark their territory.)
2. ʔ akskʷańtq̣m̥, čʰáχlaʔxʷəxʷ astl̥úlaʔxʷ miʔ sič kʷ kʷańtq̣m̥. (When you plough up your garden rake it before you plant)
3. ʔáχlaʔxʷńt antk̥m̥tkníʔxʷ uʔ ʔsʰačəč antk̥m̥tkníʔxʷ. (Rake up your yard and it will look good.)
12. čmaʔmíst- get bothered by something
s̥nʔaslmíw̥s: čmaʔmaʔmíst
skʷl̥stiʔh̥: maʔmínx / maʔmínt̥ (affirmative singular); lut aksmaʔmínm̥ (neg. singular); maʔmínwi / maʔmín̥ti (affirmative plural); lut ksmaʔmínm̥p / lut ksmaʔmín̥tp (neg. plural)
sčkʰiʔy̥sts:
1. k̥h̥ maʔmínm̥, kʷ maʔmínm̥, maʔmínm̥, kʷu maʔmínm̥, p maʔmínm̥, maʔmínm̥əlx
2. k̥h̥ čmaʔmínm̥, kʷ čmaʔmínm̥, čmaʔmínm̥, kʷu čmaʔmínm̥, p čmaʔmínm̥, čmaʔmínm̥əlx
3. k̥h̥ smaʔmínx, kʷ smaʔmínx, smaʔmínx, kʷu smaʔmínx, p smaʔmínx, smaʔmínxəlx
4. k̥h̥ səčmaʔmínx, kʷ səčmaʔmínx, səčmaʔmínx, kʷu səčmaʔmínx, p səčmaʔmínx, səčmaʔmínxəlx
5. k̥h̥ ksmaʔmínaʔx, kʷ smaʔmínaʔx, ksmaʔmínaʔx, kʷu ksmaʔmínaʔx, p smaʔmínaʔx, ksmaʔmínaʔxəlx
6. k̥h̥ ksəčmaʔmínaʔx, kʷ smaʔmínaʔx, ksmaʔmínaʔx, kʷu ksmaʔmínaʔx, p smaʔmínaʔx, ksmaʔmínaʔxəlx
7. maʔmín̥, maʔmín̥t̥xʷ, maʔmís, maʔmín̥t̥m̥ maʔmín̥tp, maʔmísəlx
8. čmaʔmíst̥h̥, čmaʔmíst̥xʷ, čmaʔmíst̥s, čmaʔmíst̥m̥, čmaʔmíst̥p, čmaʔmíst̥səlx
9. ismaʔmínm̥, asmaʔmínm̥, smaʔmís, smaʔmín̥t̥m̥ smaʔmín̥tp, smaʔmísəlx
10. isəčmaʔmínm̥, asəčmaʔmínm̥, səčmaʔmís, səčmaʔmín̥t̥m̥ səčmaʔmín̥tp, səčmaʔmísəlx
11. iksmaʔmínm̥, aksmaʔmínm̥, ksmaʔmíiʔs, ksmaʔmín̥t̥m̥ ksmaʔmín̥tp, ksmaʔmíiʔsəlx
12. iksəčmaʔmínm̥, aksəčmaʔmínm̥, ksəčmaʔmíiʔs, ksəčmaʔmín̥t̥m̥ ksəčmaʔmín̥tp, ksəčmaʔmíiʔsəlx
13. ismaʔmínm̥, asmaʔmínm̥, smaʔmín̥m̥s, smaʔmín̥m̥tət, smaʔmín̥m̥p, smaʔmín̥m̥səlx
14. isəčmaʔmínm̥, asəčmaʔmínm̥, səčmaʔmín̥m̥s, səčmaʔmín̥m̥tət, səčmaʔmín̥m̥p, səčmaʔmín̥m̥səlx
15. iksmaʔmínm̥, aksmaʔmínm̥, ksmaʔmín̥m̥s, ksmaʔmín̥m̥tət, ksmaʔmín̥m̥p, ksmaʔmín̥m̥səlx
16. iksəčmaʔmínm̥, aksəčmaʔmínm̥, ksəčmaʔmín̥m̥s, ksəčmaʔmín̥m̥tət, ksəčmaʔmín̥m̥p, ksəčmaʔmín̥m̥səlx
17. isčmaʔmín̥, asčmaʔmín̥, sčmaʔmín̥s, sčmaʔmín̥tət, sčmaʔmín̥m̥p, sčmaʔmín̥səlx
18. iksčmaʔmín̥, aksčmaʔmín̥, ksčmaʔmín̥s, ksčmaʔmín̥tət, ksčmaʔmín̥m̥p, ksčmaʔmín̥səlx
sʔaʔúms:
1. lut ʔa čmaʔmíst̥s iʔ sqilxʷ, naχ̥m̥t̥ yʰat p̥n̥kiń iʔ p̥kań čaʔkʷ laʔkín kspiχ̥m̥n̥ uʔ nixʷ ksn̥wíkʷmiʔst̥h̥. (Bobcats don't mind living by people, but they always need somewhere to hide and hunt.)
2. čmaʔmíst̥h̥ iʔ šh̥kʰčaʔsqáχaʔ. (I get tired of those bothersome horses.)
3. kʷuʔ maʔmaʔmín̥t̥m̥ iʔ sqilxʷ. (The people are getting tired of us.)
13. čńl̥saʔútm̥- canyon
s̥nʔaslmíw̥s: čńl̥saʔl̥saʔútm̥
sʔaʔúms:
1. iʔ p̥kań iʔ šh̥liʔt̥h̥s ʔ aʔ čńl̥saʔútm̥ , ʔ aʔ ččl̥čal̥, uʔ ʔ h̥čaχʷt̥. (Bobcats live in canyons, forests, brushy areas and in marshes.)

2. i? st̓mʕalt̓ n̓səx̣ẉsaʔwt̓ kl̓ a? č̓n̓l̓ʕa?l̓ʕa?útm̓. (The cattle go down into the canyons.)
3. ḳẉ x̣ẉuỵ́ ikl̓í? ḳa? č̓n̓l̓ʕa?útm̓. il̓í? x̣ẉ?it̓ i? síya?. (You go over there to the canyon. There is lots of saskatoons there.)
14. n̓ʕaʔwt̓
sn̓ʔas̓l̓m̓íw̓s: n̓ʕaʕáʔwt̓
sʔaʔúms:
1. i? p̓kaṛ̓m̓ i? šn̓il̓íʔt̓h̓s̓ l̓ a? č̓n̓l̓ʕa?útm̓, l̓ a? č̓č̓l̓ca̓l̓, uʔ l̓ n̓ʕaʔwt̓. (Bobcats live in canyons, forests, brushy areas and in marshes.)
2. i? sʕaʔn̓íx̣ẉ ṣx̣ẉuʔx̣ẉúʔstṣ ḳšn̓il̓íʔt̓h̓s̓ i? č̓n̓ʕaʕáʔwt̓. (The muskrats favor the marshes to live in.)
3. n̓w̓p̓úlaʔx̣ẉ i? n̓ʕaʕáʔwt̓. (It's brushy in the marshes.)
15. ḳəkn̓íyaʔ- listen
sn̓ánaq̣s: kn̓íyaʔ
sḳẉl̓st̓iʔt̓h̓: ḳəkn̓íyaʔx̣ / ḳəkn̓íyaʔm̓h̓t̓ (affirmative singular); lut̓ akṣḳəkn̓íyaʔ / lut̓ akṣḳəkn̓íyaʔm̓n̓h̓ (neg. singular); ḳəkn̓íyaʔwi / ḳəkn̓íyaʔm̓h̓ti (affirmative plural); lut̓ ḳsḳəkn̓íyaʔm̓p̓ / lut̓ ḳsḳəkn̓íyaʔm̓h̓tp̓ (neg. plural)
ṣč̣ḳt̓ʔiỵ́sts:
1. kn̓ ḳəkn̓íyaʔ, ḳẉ ḳəkn̓íyaʔ, ḳəkn̓íyaʔ, ḳẉu ḳəkn̓íyaʔ, p̓ ḳəkn̓íyaʔ, ḳəkn̓íyaʔṣəlx̣
2. kn̓ č̣ḳəkn̓íyaʔ, ḳẉ č̣ḳəkn̓íyaʔ, č̣ḳəkn̓íyaʔ, ḳẉu č̣ḳəkn̓íyaʔ, p̓ č̣ḳəkn̓íyaʔ, č̣ḳəkn̓íyaʔṣəlx̣
3. kn̓ sḳəkn̓íyaʔx̣, ḳẉ sḳəkn̓íyaʔx̣, sḳəkn̓íyaʔx̣, ḳẉu sḳəkn̓íyaʔx̣, p̓ sḳəkn̓íyaʔx̣, sḳəkn̓íyaʔx̣ṣəlx̣
4. kn̓ ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔx̣, ḳẉ ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔx̣, ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔx̣, ḳẉu ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔx̣, p̓ ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔx̣, ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔx̣ṣəlx̣
5. kn̓ ḳsḳəkn̓íyaʔaʔx̣, ḳẉ sḳəkn̓íyaʔaʔx̣, ḳsḳəkn̓íyaʔaʔx̣, ḳẉu ḳsḳəkn̓íyaʔaʔx̣, p̓ sḳəkn̓íyaʔaʔx̣, ḳsḳəkn̓íyaʔaʔx̣ṣəlx̣
6. kn̓ kṣəč̣ḳəkn̓íyaʔaʔx̣, ḳẉ ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔaʔx̣, kṣəč̣ḳəkn̓íyaʔaʔx̣, ḳẉu kṣəč̣ḳəkn̓íyaʔaʔx̣, p̓ ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔaʔx̣, kṣəč̣ḳəkn̓íyaʔaʔx̣ṣəlx̣
7. ḳəkn̓íyaʔm̓h̓, ḳəkn̓íyaʔm̓h̓t̓ẉ, ḳəkn̓íyaʔm̓ṣ, ḳəkn̓íyaʔm̓h̓t̓h̓, ḳəkn̓íyaʔm̓h̓tp̓, ḳəkn̓íyaʔm̓ṣṣəlx̣
8. č̣ḳəkn̓íyaʔm̓st̓h̓, č̣ḳəkn̓íyaʔm̓st̓x̣ẉ, č̣ḳəkn̓íyaʔm̓st̓ṣ, č̣ḳəkn̓íyaʔm̓st̓h̓, č̣ḳəkn̓íyaʔm̓st̓p̓, č̣ḳəkn̓íyaʔm̓st̓ṣṣəlx̣
9. isḳəkn̓íyaʔm̓n̓h̓, asḳəkn̓íyaʔm̓n̓h̓, sḳəkn̓íyaʔm̓ṣ, sḳəkn̓íyaʔm̓h̓t̓h̓, sḳəkn̓íyaʔm̓h̓tp̓, sḳəkn̓íyaʔm̓ṣṣəlx̣
10. iṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓n̓h̓, aṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓n̓h̓, ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓ṣ, ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓h̓t̓h̓, ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓h̓tp̓, ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓ṣṣəlx̣
11. ikṣḳəkn̓íyaʔm̓n̓h̓, akṣḳəkn̓íyaʔm̓n̓h̓, ḳsḳəkn̓íyaʔm̓iʔṣ, ḳsḳəkn̓íyaʔm̓h̓t̓h̓, ḳsḳəkn̓íyaʔm̓h̓tp̓, ḳsḳəkn̓íyaʔm̓iʔṣṣəlx̣
12. ikṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓n̓h̓, akṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓n̓h̓, kṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓iʔṣ, kṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓h̓t̓h̓, kṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓h̓tp̓, kṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓iʔṣṣəlx̣
13. isḳəkn̓íyaʔ, asḳəkn̓íyaʔ, sḳəkn̓íyaʔṣ, sḳəkn̓íyaʔt̓əʔ, sḳəkn̓íyaʔm̓p̓, sḳəkn̓íyaʔṣəlx̣
14. iṣəč̣ḳəkn̓íyaʔ, aṣəč̣ḳəkn̓íyaʔ, ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔṣ, ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔt̓əʔ, ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓p̓, ṣəč̣ḳəkn̓íyaʔṣəlx̣
15. ikṣḳəkn̓íyaʔ, akṣḳəkn̓íyaʔ, ḳsḳəkn̓íyaʔṣ, ḳsḳəkn̓íyaʔt̓əʔ, ḳsḳəkn̓íyaʔm̓p̓, ḳsḳəkn̓íyaʔṣəlx̣
16. ikṣəč̣ḳəkn̓íyaʔ, akṣəč̣ḳəkn̓íyaʔ, kṣəč̣ḳəkn̓íyaʔṣ, kṣəč̣ḳəkn̓íyaʔt̓əʔ, kṣəč̣ḳəkn̓íyaʔm̓p̓, kṣəč̣ḳəkn̓íyaʔṣəlx̣
17. iṣč̣ḳəkn̓íyaʔ, aṣč̣ḳəkn̓íyaʔ, ṣč̣ḳəkn̓íyaʔṣ, ṣč̣ḳəkn̓íyaʔt̓əʔ, ṣč̣ḳəkn̓íyaʔm̓p̓, ṣč̣ḳəkn̓íyaʔṣəlx̣
18. ikṣč̣ḳəkn̓íyaʔ, akṣč̣ḳəkn̓íyaʔ, kṣč̣ḳəkn̓íyaʔṣ, kṣč̣ḳəkn̓íyaʔt̓əʔ, kṣč̣ḳəkn̓íyaʔm̓p̓, kṣč̣ḳəkn̓íyaʔṣəlx̣
sʔaʔúms:
1. i? p̓kaṛ̓m̓ t̓a č̓piṛ̓x̣m̓ əč̓wik̓h̓m̓ uʔ č̣ḳəkn̓íyaʔ. (When it hunts, the bobcat sees and listens.)
2. t̓a č̣č̣əx̣ẉč̣əx̣ẉst̓uṛ̓m̓ aṇ̓l̓əx̣əx̣l̓ṣ̓ap̓, ḳẉ ḳəkn̓íyaʔ. (When your parents preach to you, you listen.)
3. kn̓ x̣ẉuỵ́ uʔ kn̓ kn̓íyaʔ ḳa? č̓h̓ḳẉn̓im̓. (I went and listened to them sing.)
17. ḳʔuḳẉt̓m̓st̓- creep up on something
sn̓ʔas̓l̓m̓íw̓s: ḳʔaḳẉʔuḳẉt̓m̓st̓

skʷl̥stɪtʰn: kʷukʷtx / kʷukʷtṁskʷ (affirmative singular); lut akskʷúkʷt / lut akskʷúkʷtṁstr̥n (neg. singular);
kʷakʷʷúkʷtwi / kʷúkʷtṁskʷi (affirmative plural); lut kskʷakʷʷúkʷtṁp / lut kskʷukʷtṁstp (neg. plural)

sčkʰtʰiʷsts:

1. kñ kʷukʷtṁ, kʷ kʷukʷtṁ, kʷukʷtṁ, kʷu kʷukʷtṁ, p kʷukʷtṁ, kʷukʷtṁx
2. kñ čkʷukʷtṁ, kʷ čkʷukʷtṁ, čkʷukʷtṁ, kʷu čkʷukʷtṁ, p čkʷukʷtṁ, čkʷukʷtṁx
3. kñ skʷukʷtx, kʷ skʷukʷtx, skʷukʷtx, kʷu skʷukʷtx, p skʷukʷtx, skʷukʷtxx
4. kñ səčkʷukʷtx, kʷ səčkʷukʷtx, səčkʷukʷtx, kʷu səčkʷukʷtx, p səčkʷukʷtx, səčkʷukʷtxx
5. kñ kskʷúkʷtaʔx, kʷ skʷúkʷtaʔx, kskʷúkʷtaʔx, kʷu kskʷúkʷtaʔx, p skʷúkʷtaʔx, kskʷúkʷtaʔx
6. kñ ksəčkʷúkʷtaʔx, kʷ səčkʷúkʷtaʔx, ksəčkʷúkʷtaʔx, kʷu ksəčkʷúkʷtaʔx, p səčkʷúkʷtaʔx, ksəčkʷúkʷtaʔx
7. kʷukʷtṁstr̥n, kʷukʷtṁstxʷ, kʷukʷtṁsts, kʷukʷtṁstr̥n, kʷukʷtṁstp, kʷukʷtṁstsx
8. čkʷukʷtṁstr̥n, čkʷukʷtṁstxʷ, čkʷukʷtṁstx, čkʷukʷtṁstr̥n, čkʷukʷtṁstp, čkʷukʷtṁstsx
9. iskʷukʷtṁnṁ, askʷukʷtṁnṁ, skʷukʷtṁsts, skʷukʷtṁstr̥n, skʷukʷtṁstp, skʷukʷtṁstsx
10. isəčkʷukʷtṁstr̥n, asəčkʷukʷtṁstr̥n, səčkʷukʷtṁsts, səčkʷukʷtṁstr̥n, səčkʷukʷtṁstp, səčkʷukʷtṁstsx
11. ikskʷukʷtṁnṁ, akskʷukʷtṁnṁ, kskʷukʷtṁsts, kskʷukʷtṁstr̥n, kskʷukʷtṁstp, kskʷukʷtṁstsx
12. iksəčkʷukʷtṁnṁ, aksəčkʷukʷtṁnṁ, ksəčkʷukʷtṁsts, ksəčkʷukʷtṁstr̥n, ksəčkʷukʷtṁstp, ksəčkʷukʷtṁstsx
13. iskʷúkʷtṁ, askʷúkʷtṁ, skʷukʷtṁs, skʷukʷtṁtət, skʷukʷtṁp, skʷukʷtṁsx
14. isəčkʷúkʷtṁ, asəčkʷúkʷtṁ, səčkʷukʷtṁs, səčkʷukʷtṁtət, səčkʷukʷtṁp, səčkʷukʷtṁsx
15. ikskʷúkʷtṁ, akskʷúkʷtṁ, kskʷukʷtṁs, kskʷukʷtṁtət, kskʷukʷtṁp, kskʷukʷtṁsx
16. iksəčkʷúkʷtṁ, aksəčkʷúkʷtṁ, ksəčkʷukʷtṁs, ksəčkʷukʷtṁtət, ksəčkʷukʷtṁp, ksəčkʷukʷtṁsx
17. isčkʷúkʷt, asčkʷúkʷt, sčkʷukʷts, sčkʷukʷtət, sčkʷukʷtṁp, sčkʷukʷtsx
18. iksčkʷúkʷt, aksčkʷúkʷt, ksčkʷukʷts, ksčkʷukʷtət, ksčkʷukʷtṁp, ksčkʷukʷtsx

sʷaʔúṁs:

1. ʰaʔ člaʔkiñ iʔ pkaṁ **kʷukʷtṁsts** iʔ tmiʰʷ aʔ čpiʰsts, kəkaʔliʔst kʰaʔaṁ uʔ əčkʰtəṁinaʔsts. (Sometimes bobcats sneak up on the animal they are hunting, quietly getting close enough to pounce on it.)
2. iʔ xmiṁs **ʰakʷʷúkʷtṁnṁ** uʔ pulstr̥n. (His enemies crawled up to him and killed him.)
3. uč way **ʰukʷt** aṁʷuʰtílaʔt ? (Is your baby crawling yet?)

18. kəkaʔliʔst- go slow

sñʰasímiʷs: kəkaʔliʔst

skʷl̥stɪtʰn: kəkaʔliʔstx (affirmative singular); lut akskəkaʔliʔst (neg. singular); kəkaʔliʔstwi (affirmative plural); lut kskəkaʔliʔstr̥n (neg. plural)

sčkʰtʰiʷsts:

1. kñ kəkaʔliʔst, kʷ kəkaʔliʔst, kəkaʔliʔst, kʷu kəkaʔliʔst, p kəkaʔliʔst, kəkaʔliʔstx
2. kñ čkəkaʔliʔst, kʷ čkəkaʔliʔst, čkəkaʔliʔst, kʷu čkəkaʔliʔst, p čkəkaʔliʔst, čkəkaʔliʔstx
3. kñ skəkaʔliʔstx, kʷ skəkaʔliʔstx, skəkaʔliʔstx, kʷu skəkaʔliʔstx, p skəkaʔliʔstx, skəkaʔliʔstxx
4. kñ səčkəkaʔliʔstx, kʷ səčkəkaʔliʔstx, səčkəkaʔliʔstx, kʷu səčkəkaʔliʔstx, p səčkəkaʔliʔstx, səčkəkaʔliʔstxx
5. kñ kskəkaʔliʔstaʔx, kʷ skəkaʔliʔstaʔx, kskəkaʔliʔstaʔx, kʷu kskəkaʔliʔstaʔx, p skəkaʔliʔstaʔx, kskəkaʔliʔstaʔxx
6. kñ ksəčkəkaʔliʔstaʔx, kʷ səčkəkaʔliʔstaʔx, ksəčkəkaʔliʔstaʔx, kʷu ksəčkəkaʔliʔstaʔx, p səčkəkaʔliʔstaʔx, ksəčkəkaʔliʔstaʔxx
7. iskəkaʔliʔst, askəkaʔliʔst, skəkaʔliʔsts, skəkaʔliʔstət, skəkaʔliʔstṁp, skəkaʔliʔstsx
8. isəčkəkaʔliʔst, asəčkəkaʔliʔst, səčkəkaʔliʔsts, səčkəkaʔliʔstət, səčkəkaʔliʔstṁp, səčkəkaʔliʔstsx
9. ikskəkaʔliʔst, akskəkaʔliʔst, kskəkaʔliʔsts, kskəkaʔliʔstət, kskəkaʔliʔstṁp, kskəkaʔliʔstsx
10. iksəčkəkaʔliʔst, aksəčkəkaʔliʔst, ksəčkəkaʔliʔsts, ksəčkəkaʔliʔstət, ksəčkəkaʔliʔstṁp, ksəčkəkaʔliʔstsx
11. isčkəkaʔliʔst, asčkəkaʔliʔst, sčkəkaʔliʔsts, sčkəkaʔliʔstət, sčkəkaʔliʔstṁp, sčkəkaʔliʔstsx
12. iksčkəkaʔliʔst, aksčkəkaʔliʔst, ksčkəkaʔliʔsts, ksčkəkaʔliʔstət, ksčkəkaʔliʔstṁp, ksčkəkaʔliʔstsx

sʔaʔúms:
1. ʔa člaʔkín iʔ pkaʔn kʔukʔtmsts iʔ tmixʔ aʔ čpiʔsts, kəkaʔliʔst kʔaʔaʔn uʔ əčkʔətmínaʔsts. (Sometimes bobcats sneak up on the animal they are hunting, quietly getting close enough to pounce on it.)
2. lut aksxʔəsxʔúsíx. kəkaʔliʔstx. (Don't hurry. Go slow.)
2. sxʔəsxʔusíxəx. miyáʔ kʔ kəkaʔliʔ. (Hurry up. You're too slow.)
19. spípsʔaʔt- large size (plural)
snánaqs: sísíxʔaʔ
sʔaʔúms:
1. n̄xʔyʔwiyís iʔ pkaʔn uʔ čxiʔ t spəplínaʔ iʔ sn̄mikm̄ s̄m̄círns iʔ ʔaʔtm̄ns iʔ spípsʔaʔts. (A bobcat's sharp teeth are just the same size as the bones in the spine of the snowshoe rabbit.)
2. iʔ sníkʔčaʔ isčwík písʔaʔt. (The elk I saw were big.)
3. iklíʔ iʔ smaʔnʔírn pśʔaʔsímxʔ uʔ pśʔʔip. (The women over there have big boobs and big butts.)
20. kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔnt- attempt / try
snánaqs: kʔʔáʔmaʔnt
skʔʔistiʔn: kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔx / kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔnt (affirmative singular); kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔ / lut akskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄ (neg. singular); kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔwi / kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔnti (affirmative plural); lut kskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔnp / lut kskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔntp (neg. plural)
sčkʔʔiʔyʔsts:
1. kn̄ kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, kʔʔ kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, kʔʔu kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, p kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄əlx
2. kn̄ čkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, kʔʔ čkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, čkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, kʔʔu čkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, p čkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, čkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄əlx
3. kn̄ skʔʔaʔkʔʔáʔmaʔx, kʔʔ skʔʔaʔkʔʔáʔmaʔx, skʔʔaʔkʔʔáʔmaʔx, kʔʔu skʔʔaʔkʔʔáʔmaʔx, p skʔʔaʔkʔʔáʔmaʔx, skʔʔaʔkʔʔáʔmaʔxəlx
4. kn̄ səčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔx, kʔʔ səčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔx, səčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔx, kʔʔu səčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔx, p səčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔx, səčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔxəlx
5. kn̄ kskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔaʔx, kʔʔ skʔʔaʔkʔʔáʔmaʔaʔx, kskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔaʔx, kʔʔu kskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔaʔx, pskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔaʔx, kskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔaʔxəlx
6. kn̄ ksəčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔaʔx, kʔʔ səčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔaʔx, ksəčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔaʔx, kʔʔu ksəčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔaʔx, p səčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔaʔx, ksəčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔaʔxəlx
7. kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔntxʔ, kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔs, kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔntn̄, kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔntp, kʔʔaʔkʔʔáʔmaʔsəlx
8. čkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔstn̄, čkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔstxʔ, čkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔsts, čkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔstrn̄, čkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔstp, čkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔstsəlx
9. iskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, askʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, skʔʔaʔkʔʔáʔmaʔs, skʔʔaʔkʔʔáʔmaʔntn̄, skʔʔaʔkʔʔáʔmaʔntp, skʔʔaʔkʔʔáʔmaʔsəlx
10. isəčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, asəčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, səčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔs, səčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔntn̄, səčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔntp, səčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔsəlx
11. ikskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, akskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, kskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔiʔs, kskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔntn̄, kskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔntp, kskʔʔaʔkʔʔáʔmaʔiʔsəlx
12. ikəčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, aksəčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔn̄, ksəčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔiʔs, ksəčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔntn̄, ksəčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔntp, ksəčkʔʔaʔkʔʔáʔmaʔiʔsəlx

13. iskʷaʔkʷaʔhmaʔm, askʷaʔkʷaʔhmaʔm, skʷaʔkʷaʔhmaʔms, skʷaʔkʷaʔhmaʔmtət, skʷaʔkʷaʔhmaʔmhp, skʷaʔkʷaʔhmaʔmsəlx
14. isəčkʷaʔkʷaʔhmaʔm, asəčkʷaʔkʷaʔhmaʔm, səčkʷaʔkʷaʔhmaʔms, səčkʷaʔkʷaʔhmaʔmtət, səčkʷaʔkʷaʔhmaʔmhp, səčkʷaʔkʷaʔhmaʔmsəlx
15. ikskʷaʔkʷaʔhmaʔm, akskʷaʔkʷaʔhmaʔm, kskʷaʔkʷaʔhmaʔms, kskʷaʔkʷaʔhmaʔmtət, kskʷaʔkʷaʔhmaʔmhp, kskʷaʔkʷaʔhmaʔmsəlx
16. iksəčkʷaʔkʷaʔhmaʔm, aksəčkʷaʔkʷaʔhmaʔm, ksəčkʷaʔkʷaʔhmaʔms, ksəčkʷaʔkʷaʔhmaʔmtət, ksəčkʷaʔkʷaʔhmaʔmhp, ksəčkʷaʔkʷaʔhmaʔmsəlx
17. isčkʷaʔkʷaʔhmaʔ, asčkʷaʔkʷaʔhmaʔ, sčkʷaʔkʷaʔhmaʔs, sčkʷaʔkʷaʔhmaʔtət, sčkʷaʔkʷaʔhmaʔmhp, sčkʷaʔkʷaʔhmaʔsəlx
18. iksčkʷaʔkʷaʔhmaʔ, aksčkʷaʔkʷaʔhmaʔ, ksčkʷaʔkʷaʔhmaʔs, ksčkʷaʔkʷaʔhmaʔtət, ksčkʷaʔkʷaʔhmaʔmhp, ksčkʷaʔkʷaʔhmaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. lut tiyʔtým̐t ʔa čpiǝm̐ iʔ pkaʔm̐, ʔa člaʔkiʔ čilkst kskʷaʔkʷaʔhmaʔs miʔ sič kʷniʔst. (Hunting is not easy for the bobcat; they usually will try to catch something more than five times before they are successful.)
2. kʰ ksxʷúyaʔx iklíʔ kl̥ təxʷl̥msqilxʷ miʔ iksksʷaʔkʷaʔhmaʔm̐ iʔ sʔiʔh̥səlx. (I'm going to go to those strangers place and try their food.)
3. ʔa...m̐ kʷaʔkʷaʔhmaʔs kskʷh̥núiʔs iʔ tkəʔmilxʷ naǝm̐t lut tʔaʔil̥sm̐h̥m̐. (He attempted to get the woman but she wouldn't be bothered by him.)
21. kʷniʔst- manage to catch
sʰʔaslmíw̥s: kʷh̥kniʔst
skʷl̥stiʔh̥: kʷniʔstx (affirmative singular); lut akskʷniʔst (neg. singular); kʷniʔstwi (affirmative plural); lut kskʷniʔstmp (neg. plural)
sčkʰʔiʔsts:
1. kʰ kʷniʔst, kʷ kʷniʔst, kʷniʔst, kʷu kʷniʔst, p kʷniʔst, kʷniʔstəlx
2. kʰ čkʷniʔst, kʷ čkʷniʔst, čkʷniʔst, kʷu čkʷniʔst, p čkʷniʔst, čkʷniʔstəlx
3. kʰ skʷniʔstx, kʷ skʷniʔstx, skʷniʔstx, kʷu skʷniʔstx, p skʷniʔstx, skʷniʔstxəlx
4. kʰ səčkʷniʔstx, kʷ səčkʷniʔstx, səčkʷniʔstx, kʷu səčkʷniʔstx, p səčkʷniʔstx, səčkʷniʔstxəlx
5. kʰ ksəčkʷniʔstaʔx, kʷ ksəčkʷniʔstaʔx, ksəčkʷniʔstaʔx, kʷu ksəčkʷniʔstaʔx, p səčkʷniʔstaʔx, ksəčkʷniʔstaʔxəlx
6. kʰ kskʷniʔstaʔx, kʷ skʷniʔstaʔx, kskʷniʔstaʔx, kʷu kskʷniʔstaʔx, p skʷniʔstaʔx, kskʷniʔstaʔxəlx
7. iskʷniʔst, askʷniʔst, skʷniʔsts, skʷniʔstət, skʷniʔstmp, skʷniʔstsəlx
8. isəčkʷniʔst, asəčkʷniʔst, səčkʷniʔsts, səčkʷniʔstət, səčkʷniʔstmp, səčkʷniʔstsəlx
9. ikskʷniʔst, akskʷniʔst, kskʷniʔsts, kskʷniʔstət, kskʷniʔstmp, kskʷniʔstsəlx
10. iksəčkʷniʔst, aksəčkʷniʔst, ksəčkʷniʔsts, ksəčkʷniʔstət, ksəčkʷniʔstmp, ksəčkʷniʔstsəlx
11. isčkʷniʔst, asčkʷniʔst, sčkʷniʔsts, sčkʷniʔstət, sčkʷniʔstmp, sčkʷniʔstsəlx
12. iksčkʷniʔst, aksčkʷniʔst, ksčkʷniʔsts, ksčkʷniʔstət, ksčkʷniʔstmp, ksčkʷniʔstsəlx
sʔaʔúms:
1. lut tiyʔtým̐t ʔa čpiǝm̐ iʔ pkaʔm̐, ʔa člaʔkiʔ čilkst kskʷaʔkʷaʔhmas miʔ sič kʷniʔst . (Hunting is not easy for the bobcat; they usually will try to catch something more than five times before they are successful.)
2. haʔ kʷ kʷh̥nuh̥txʷ iʔ xʷaʔxʷaʔyúʔ ? (Did you manage to get the blue grouse ?)
3. kʷniʔst isqʷsíʔ t kʰnaǝʷnǝʷs t̥l̥ sixʷápmx. (My son managed to snag a wife from the Shuswaps.)
22. čkʰəq̥l̥xinaʔnwíxʷ- mate / lay on each other
sʰʔaslmíw̥s: čkʰəq̥l̥xinaʔnwíxʷ

skʷístiþn: kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəxʷ / kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt (affirmative singular); lut akskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ / lut akskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt (neg. singular); kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷwi / kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnti (affirmative plural); lut kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰp / lut kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰntp (neg. plural)

sčkʰiʔysts:

1. kʰ kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, kʷ kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, kʷu kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, p kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəɬx
2. kʰ čkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, kʷ čkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, čkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, kʷu čkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, p čkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, čkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəɬx
3. kʰ skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəxʷ, kʷ skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəxʷ, skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəxʷ, kʷu skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəxʷ, p skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəxʷ, skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəxʷəɬx
4. kʰ səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəxʷ, kʷ səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəxʷ, səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəxʷ, kʷu səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəxʷ, p səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəxʷ, səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷəxʷəɬx
5. kʰ kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷaʔx, kʷ skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷaʔx, kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷaʔx, kʷu kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷaʔx, p skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷaʔx, kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷaʔxəɬx
6. kʰ ksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷaʔx, kʷ səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷaʔx, ksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷaʔx, kʷu ksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷaʔx, p səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷaʔx, ksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷaʔxəɬx
7. kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰntxʷ, kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰntp, kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰntəɬx
8. čkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, čkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰntxʷ, čkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, čkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰntp, čkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰntəɬx
9. iskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, askʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰntp, skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰntəɬx
10. isəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, asəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰntp, səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰntəɬx
11. ikskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, akskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmiʔs, kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰntp, kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmiʔsəɬx
12. iksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, aksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, ksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmiʔs, ksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰnt, ksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰntp, ksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmiʔsəɬx
13. iskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, askʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷs, skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷtət, skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰp, skʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷsəɬx
14. isəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, asəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷs, səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷtət, səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰp, səčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷsəɬx
15. ikskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, akskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷs, kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷtət, kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰp, kskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷsəɬx
16. iksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, aksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, ksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷs, ksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷtət, ksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰp, ksəčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷsəɬx
17. isčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, asčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, sčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷs, sčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷtət, sčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰp, sčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷsəɬx
18. ikskʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, aksčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ, ksčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷs, ksčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷtət, ksčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷmʰp, ksčkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷsəɬx

sʔaʔúms:

1. qipčm iʔ pkaʔm kaʔ čkʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ tiʔ naqs i sʔasɪspɪntk kstiʔxɪlms. (Most female bobcats mate once every two years in the spring.)
2. xəpsnɰíxʷ, nmasnɰíxʷ, miʔ sič kʰəqʰɪxinaʔnɰíxʷ. (They nibble at each others face, feel one another up, then lay on top of each other.)

3. i? likák kíklnwixʷ, kʷhínús kápqqs i? lipúl, sič kʷəq̣lɪxínaʔs i? lipúl. (The rooster chases the hens, manages to catch her and pecks her head, and then he mates with the hen.)
23. xə́tnwixʷ - wrestle each other
sḥʔaslmíw̃s: xə́atnɪwixʷ
skʷl̥stíʔh: xə́tnwixʷəxʷ / xə́tnwixʷm̥h̥t (affirmative singular); lut aksə́tnwixʷ / lut aksə́tnwixʷmn̥h̥ (neg. singular); xə́tnwixʷwi / xə́tnwixʷm̥h̥ti (affirmative plural); lut ksə́tnwixʷr̥hp / lut ksə́tnwixʷm̥h̥tp (neg. plural)
sčkʷʔiʔsts:
1. kḥ xə́tnwixʷ, kʷ xə́tnwixʷ, xə́tnwixʷ, kʷu xə́tnwixʷ, p xə́tnwixʷ, xə́tnwixʷə́l̥x
2. kḥ čə́tnwixʷ, kʷ čə́tnwixʷ, čə́tnwixʷ, kʷu čə́tnwixʷ, p čə́tnwixʷ, čə́tnwixʷə́l̥x
3. kḥ sxə́tnwixʷəxʷ, kʷ sxə́tnwixʷəxʷ, sxə́tnwixʷəxʷ, kʷu sxə́tnwixʷəxʷ, p sxə́tnwixʷəxʷ, sxə́tnwixʷəxʷə́l̥x
4. kḥ səčə́tnwixʷəxʷ, kʷ səčə́tnwixʷəxʷ, səčə́tnwixʷəxʷ, kʷu səčə́tnwixʷəxʷ, p səčə́tnwixʷəxʷ, səčə́tnwixʷəxʷə́l̥x
5. kḥ ksə́tnwixʷaʔx, kʷ sxə́tnwixʷaʔx, ksə́tnwixʷaʔx, kʷu ksə́tnwixʷaʔx, p sxə́tnwixʷaʔx, ksə́tnwixʷaʔxə́l̥x
6. kḥ ksəčə́tnwixʷaʔx, kʷ səčə́tnwixʷaʔx, ksəčə́tnwixʷaʔx, kʷu ksəčə́tnwixʷaʔx, p səčə́tnwixʷaʔx, ksəčə́tnwixʷaʔxə́l̥x
7. xə́tnwixʷm̥h̥, xə́tnwixʷm̥h̥txʷ, xə́tnwixʷm̥hs, xə́tnwixʷm̥h̥tr̥h̥, xə́tnwixʷm̥h̥tp, xə́tnwixʷm̥hsə́l̥x
8. čə́tnwixʷst̥h̥, c xə́tnwixʷst̥xʷ, čə́tnwixʷsts, čə́tnwixʷst̥r̥h̥, čə́tnwixʷst̥p, čə́tnwixʷstsə́l̥x
9. isxə́tnwixʷmn̥h̥, asxə́tnwixʷmn̥h̥, sxə́tnwixʷm̥hs, sxə́tnwixʷm̥h̥tr̥h̥, sxə́tnwixʷm̥h̥tp, sxə́tnwixʷm̥hsə́l̥x
10. isəčə́tnwixʷmn̥h̥, asəčə́tnwixʷmn̥h̥, səčə́tnwixʷm̥hs, səčə́tnwixʷm̥h̥tr̥h̥, səčə́tnwixʷm̥h̥tp, səčə́tnwixʷm̥hsə́l̥x
11. iksə́tnwixʷmn̥h̥, aksə́tnwixʷmn̥h̥, ksə́tnwixʷm̥iʔs, ksə́tnwixʷm̥h̥tr̥h̥, ksə́tnwixʷm̥h̥tp, ksə́tnwixʷm̥iʔsə́l̥x
12. iksəčə́tnwixʷmn̥h̥, aksəčə́tnwixʷmn̥h̥, ksəčə́tnwixʷm̥iʔs, ksəčə́tnwixʷm̥h̥tr̥h̥, ksəčə́tnwixʷm̥h̥tp, ksəčə́tnwixʷm̥iʔsə́l̥x
13. isəčə́tnwixʷ, asəčə́tnwixʷ, səčə́tnwixʷs, səčə́tnwixʷtə́t, səčə́tnwixʷr̥hp, səčə́tnwixʷsə́l̥x
14. isxə́tnwixʷ, asxə́tnwixʷ, sxə́tnwixʷs, sxə́tnwixʷtə́t, sxə́tnwixʷr̥hp, sxə́tnwixʷsə́l̥x
15. iksə́tnwixʷ, aksə́tnwixʷ, ksə́tnwixʷs, ksə́tnwixʷtə́t, ksə́tnwixʷr̥hp, ksə́tnwixʷsə́l̥x
16. iksəčə́tnwixʷ, aksəčə́tnwixʷ, ksəčə́tnwixʷs, ksəčə́tnwixʷtə́t, ksəčə́tnwixʷr̥hp, ksəčə́tnwixʷsə́l̥x
17. isčə́tnwixʷ, asčə́tnwixʷ, sčə́tnwixʷs, sčə́tnwixʷtə́t, sčə́tnwixʷr̥hp, sčə́tnwixʷsə́l̥x
18. iksčə́tnwixʷ, aksčə́tnwixʷ, ksčə́tnwixʷs, ksčə́tnwixʷtə́t, ksčə́tnwixʷr̥hp, ksčə́tnwixʷsə́l̥x
sʔaʔúw̃s:
1. ʔaʔ čʔə́l̥m̥ə́l̥x itíʔ kíklnwixʷ, xə́tnwixʷ m̥iʔ sič xíʔxiʔstíʔm̥. (They chase each other and wrestle before they mate.)
2. i? spə́pl̥aí čə́tnwixʷ , ʔiʔ ilíʔ uʔ w̃n̥ixʷəxʷ stiyáqʷtsə́l̥x. (Boys wrestle around, all of a sudden they get serious and start to fight.)
3. hahúy kʷu sxə́tnwixʷəxʷ . (Okay, let's wrestle.)
24. tkə́tm̥h̥čut - go off by oneself
sḥʔaslmíw̃s: tkə́tm̥h̥čut
skʷl̥stíʔh: tkə́tm̥h̥čutx / tkə́tm̥h̥čutm̥h̥t (affirmative singular); lut akstkə́tm̥h̥čut / lut akstkə́tm̥h̥čutm̥h̥ (neg. singular); tkə́tm̥h̥čutwi / tkə́tm̥h̥čutm̥h̥ti (affirmative plural); lut kstkə́tm̥h̥čutr̥hp / lut kstkə́tm̥h̥čutm̥h̥tp (neg. plural)
sčkʷʔiʔsts:
1. kḥ tkə́tm̥h̥čut, kʷ tkə́tm̥h̥čut, tkə́tm̥h̥čut, kʷu tkə́tm̥h̥čut, p tkə́tm̥h̥čut, tkə́tm̥h̥čutə́l̥x
2. kḥ čtkə́tm̥h̥čut, kʷ čtkə́tm̥h̥čut, čtkə́tm̥h̥čut, kʷu čtkə́tm̥h̥čut, p čtkə́tm̥h̥čut, čtkə́tm̥h̥čutə́l̥x
3. kḥ stkə́tm̥h̥čutx, kʷ stkə́tm̥h̥čutx, stkə́tm̥h̥čutx, kʷu stkə́tm̥h̥čutx, p stkə́tm̥h̥čutx, stkə́tm̥h̥čutxə́l̥x

4. kñ səčtkə+mñčutx, kʷ səčtkə+mñčutx, səčtkə+mñčutx, kʷu səčtkə+mñčutx, p səčtkə+mñčutx, səčtkə+mñčutxəlx
5. kñ kstəkə+mñčútaʔx, kʷ stəkə+mñčútaʔx, kstəkə+mñčútaʔx, kʷu kstəkə+mñčútaʔx, p stəkə+mñčútaʔx, kstəkə+mñčútaʔxəlx
6. kñ ksəčtkə+mñčútaʔx, kʷ səčtkə+mñčútaʔx, ksəčtkə+mñčútaʔx, kʷu ksəčtkə+mñčútaʔx, p səčtkə+mñčútaʔx, ksəčtkə+mñčútaʔxəlx
7. tkə+mñčutmñ, tkə+mñčutmñxʷ, tkə+mñčutrñs, tkə+mñčutmñtrñ, tkə+mñčutmñtp, tkə+mñčutrñsəlx
8. čtkə+mñčutmñstñ, čtkə+mñčutmñstxʷ, čtkə+mñčutrñsts, čtkə+mñčutmñsttrñ, čtkə+mñčutmñsttp, čtkə+mñčutrñstsəlx
9. istəkə+mñčútmñ, astəkə+mñčútmñ, stəkə+mñčutrñs, stəkə+mñčutmñtrñ, stəkə+mñčutmñtp, stəkə+mñčutrñsəlx
10. isəčtkə+mñčútmñ, asəčtkə+mñčútmñ, səčtkə+mñčutrñs, səčtkə+mñčutmñtrñ, səčtkə+mñčutmñtp, səčtkə+mñčutrñsəlx
11. ikstəkə+mñčútmñ, akstəkə+mñčútmñ, kstəkə+mñčútmiʔs, kstəkə+mñčutmñtrñ, kstəkə+mñčutmñtp, kstəkə+mñčútmiʔsəlx
12. iksəčtkə+mñčútmñ, aksəčtkə+mñčútmñ, ksəčtkə+mñčútmiʔs, ksəčtkə+mñčutmñtrñ, ksəčtkə+mñčutmñtp, ksəčtkə+mñčútmiʔsəlx
13. istəkə+mñčút, astəkə+mñčút, stəkə+mñčuts, stəkə+mñčutət, stəkə+mñčutrñp, stəkə+mñčutsəlx
14. isəčtkə+mñčút, asəčtkə+mñčút, səčtkə+mñčuts, səčtkə+mñčutət, səčtkə+mñčutrñp, səčtkə+mñčutsəlx
15. ikstəkə+mñčút, akstəkə+mñčút, kstəkə+mñčuts, kstəkə+mñčutət, kstəkə+mñčutrñp, kstəkə+mñčutsəlx
16. iksəčtkə+mñčút, aksəčtkə+mñčút, ksəčtkə+mñčuts, ksəčtkə+mñčutət, ksəčtkə+mñčutrñp, ksəčtkə+mñčutsəlx
17. isčtkə+mñčút, asčtkə+mñčút, sčtkə+mñčuts, sčtkə+mñčutət, sčtkə+mñčutrñp, sčtkə+mñčutsəlx
18. iksčtkə+mñčút, aksčtkə+mñčút, ksčtkə+mñčuts, ksčtkə+mñčutət, ksčtkə+mñčutrñp, ksčtkə+mñčutsəlx

sʔaʔúms:

1. iʔ tkə+mñlxʷ nixʷ tɪ knaqs sqəłtmixʷ ksxiʔxiʔstís, miʔ sič itíʔ **tkə+mñčut** tə wáy. (A female may mate with more than one male, and she goes off by herself after she mates.)

2. lut **akstəkə+mñčút** čm kʷ salt. (Don't separate from the others or you might get lost.)

3. iʔ sɪmʔalt čmistísəlx tlaʔkínəlx, hñəxiʔ kɪ kʷúkwəʔ ixíʔ **stəkə+mñčutsəlx**. (Cattle know where they belong, when they get mixed with strangers they separate from them.)

25. čpañ- a log

sñʔasímíws: čpñpañ

sʔaʔúms:

1. iʔ tkə+mñlxʷ pkañ kʷuɪtʰxʷm kʰixʷútms aʔ **čpañ** kmɪ xɪxɪlut, wɪtɪtis iʔ xwɪxawt pačkɪ ɪ sɪliɪp. (The female bobcat chooses a den under a log or some rocks; she puts dry leaves on the floor of the den.)

2. iʔ yɪyult ɣsat taʔkín **čpñpañ**. (The logs are laying all over the place.)

3. iʔ kəkwápaʔ iʔ mniks čxiɪ t yult **čpñpañ**. (The dog's poops are like logs laying around.)

26. sɪliɪp- floor

sñʔasímíws: sɪliɪp

sʔaʔúms:

1. iʔ tkə+mñlxʷ pkañ kʷuɪtʰxʷm kʰixʷútms aʔ čpañ kmɪ xɪxɪlut, wɪtɪtis iʔ xwɪxawt pačkɪ ɪ **sɪliɪp**. (The female bobcat chooses a den under a log or some rocks; she puts dry leaves on the floor of the den.)

2. kʰtʰaʰwɪpñ **isɪliɪp** uɪ wáy tʰtʰap. (I swept my floor and it got dirty again.)

3. **xʷuʔúsrm** iʔ kʰxʷipmñ kɪ **sɪliɪp**. lut čmistín haʔkín iksčñkʷakʷíñ. (There are a variety of floor coverings. I don't know which to choose.)

27. pkʷíltm- give birth to a litter

sñʔaslmíw̓s: pəkʷpkʷíltm̐
skʷíłstí+ñ: pkʷíłtx / pkʷíłtm̐nt (affirmative singular); lut akspkʷíłt / lut akspkʷíłtm̐ (neg. singular); pkʷíłtwi / pkʷíłtm̐nti (affirmative plural); lut kspkʷíłtr̐p / lut kspkʷíłtm̐ntp (neg. plural)
sčkʔiʔy̓sts: 1. kñ pkʷíłtr̐m, kʷ pkʷíłtr̐m, pkʷíłtr̐m, kʷu pkʷíłtr̐m, p pkʷíłtr̐m, pkʷíłtr̐m̐łx 2. kñ čpkʷíłtr̐m, kʷ čpkʷíłtr̐m, čpkʷíłtr̐m, kʷu čpkʷíłtr̐m, p čpkʷíłtr̐m, čpkʷíłtr̐m̐łx 3. kñ spkʷíłtx, kʷ spkʷíłtx, spkʷíłtx, kʷu spkʷíłtx, p spkʷíłtx, spkʷíłtx̐łx 4. kñ səčpkʷíłtx, kʷ səčpkʷíłtx, səčpkʷíłtx, kʷu səčpkʷíłtx, p səčpkʷíłtx, səčpkʷíłtx̐łx 5. kñ kspkʷíłtaʔx, kʷ spkʷíłtaʔx, kspkʷíłtaʔx, kʷu kspkʷíłtaʔx, p spkʷíłtaʔx, kspkʷíłtaʔx 6. kñ ksəčpkʷíłtaʔx, kʷ səčpkʷíłtaʔx, ksəčpkʷíłtaʔx, kʷu ksəčpkʷíłtaʔx, p səčpkʷíłtaʔx, ksəčpkʷíłtaʔx 7. pkʷíłtn̐, pkʷíłtn̐xʷ, pkʷíłts, pkʷíłtn̐m̐, pkʷíłtn̐p, pkʷíłts̐łx 8. čpkʷíłtst̐n̐, čpkʷíłtst̐xʷ, čpkʷíłtsts, čpkʷíłtst̐m̐, čpkʷíłtstp, čpkʷíłtsts̐łx 9. ispkʷíłtr̐m, aspkʷíłtr̐m, spkʷíłts, spkʷíłtn̐m̐, spkʷíłtn̐p, spkʷíłts̐łx 10. isəčpkʷíłtr̐m, asəčpkʷíłtr̐m, səčpkʷíłts, səčpkʷíłtn̐m̐, səčpkʷíłtn̐p, səčpkʷíłts̐łx 11. ikspkʷíłtr̐m, akspkʷíłtr̐m, kspkʷíłtiʔs, kspkʷíłtn̐m̐, kspkʷíłtn̐p, kspkʷíłtiʔs̐łx 12. iksəčpkʷíłtr̐m, aksəčpkʷíłtr̐m, ksəčpkʷíłtiʔs, ksəčpkʷíłtn̐m̐, ksəčpkʷíłtn̐p, ksəčpkʷíłtiʔs̐łx 13. ispkʷíłtr̐m, aspkʷíłtr̐m, spkʷíłtr̐ms, spkʷíłtr̐m̐t̐, spkʷíłtr̐m̐p, spkʷíłtr̐ms̐łx 14. isəčpkʷíłtr̐m, asəčpkʷíłtr̐m, səčpkʷíłtr̐ms, səčpkʷíłtr̐m̐t̐, səčpkʷíłtr̐m̐p, səčpkʷíłtr̐ms̐łx 15. ikspkʷíłtr̐m, akspkʷíłtr̐m, kspkʷíłtr̐ms, kspkʷíłtr̐m̐t̐, kspkʷíłtr̐m̐p, kspkʷíłtr̐ms̐łx 16. iksəčpkʷíłtr̐m, aksəčpkʷíłtr̐m, ksəčpkʷíłtr̐ms, ksəčpkʷíłtr̐m̐t̐, ksəčpkʷíłtr̐m̐p, ksəčpkʷíłtr̐ms̐łx 17. isčpkʷíłt, asčpkʷíłt, sčpkʷíłts, sčpkʷíłt̐, sčpkʷíłtr̐m̐, sčpkʷíłts̐łx 18. iksčpkʷíłt, aksčpkʷíłt, ksčpkʷíłts, ksčpkʷíłt̐, ksčpkʷíłtr̐m̐, ksčpkʷíłts̐łx
sʔaʔúms:
1. ʔasíl k̐m̐ mus ʔaʔ čpkʷíłtr̐m , qipč̐m̐ kaʔ čkʷíłkʷułl̐, ʔađm̐kst uʔ ʔasíl s̐łłx̐ałt̐ ksč̐nt̐kʷíłč̐aʔs. (Two to four bobcat kittens are born in April or May, 62 days after the parents mate.)
2. iʔ kʷíłkʷxʷnaʔ čč̐pañ uʔ mat kł̐ sis̐łk̐ iʔ ksčpkʷíłts ł̐ n̐qs̐ilt. (Mice have litters, maybe seven in one litter.)
3. n̐kxn̐aʔ ! inn̐aʔx̐n̐xʷ kiʔ č̐pañ uʔ k̐tađt̐q̐m̐kst y̐sat t̐wt̐wit. (My goodness ! My wife had a litter of six boys.)
28. n̐tkʷíłč̐aʔ- pregnant
sñʔaslmíw̓s: n̐təkʷtkʷíłč̐aʔ
skʷíłstí+ñ: n̐tkʷíłč̐aʔx / n̐tkʷíłč̐aʔnt̐ (affirmative singular); lut aksn̐tkʷíłč̐aʔ / lut aksn̐tkʷíłč̐aʔm̐ (neg. singular); n̐tkʷíłč̐aʔwi / n̐tkʷíłč̐aʔm̐nti (affirmative plural); lut ksn̐tkʷíłč̐aʔr̐p / lut ksn̐tkʷíłč̐aʔnt̐p (neg. plural)
sčkʔiʔy̓sts: 1. kñ n̐tkʷíłč̐aʔ, kʷ n̐tkʷíłč̐aʔ, n̐tkʷíłč̐aʔ, kʷu n̐tkʷíłč̐aʔ, p n̐tkʷíłč̐aʔ, n̐tkʷíłč̐aʔ̐łx 2. kñ č̐n̐tkʷíłč̐aʔ, kʷ č̐n̐tkʷíłč̐aʔ, č̐n̐tkʷíłč̐aʔ, kʷu č̐n̐tkʷíłč̐aʔ, p č̐n̐tkʷíłč̐aʔ, č̐n̐tkʷíłč̐aʔ̐łx 3. kñ sn̐tkʷíłč̐aʔx, kʷ sn̐tkʷíłč̐aʔx, sn̐tkʷíłč̐aʔx, kʷu sn̐tkʷíłč̐aʔx, p sn̐tkʷíłč̐aʔx, sn̐tkʷíłč̐aʔ̐łx 4. kñ səč̐n̐tkʷíłč̐aʔx, kʷ səč̐n̐tkʷíłč̐aʔx, səč̐n̐tkʷíłč̐aʔx, kʷu səč̐n̐tkʷíłč̐aʔx, p səč̐n̐tkʷíłč̐aʔx, səč̐n̐tkʷíłč̐aʔ̐łx 5. kñ ksn̐tkʷíłč̐aʔaʔx, kʷ sn̐tkʷíłč̐aʔaʔx, ksn̐tkʷíłč̐aʔaʔx, kʷu ksn̐tkʷíłč̐aʔaʔx, p sn̐tkʷíłč̐aʔaʔx, ksn̐tkʷíłč̐aʔaʔ̐łx 6. kñ ksəč̐n̐tkʷíłč̐aʔaʔx, kʷ səč̐n̐tkʷíłč̐aʔaʔx, ksəč̐n̐tkʷíłč̐aʔaʔx, kʷu ksəč̐n̐tkʷíłč̐aʔaʔx, p səč̐n̐tkʷíłč̐aʔaʔx, ksəč̐n̐tkʷíłč̐aʔaʔ̐łx 7. n̐tkʷíłč̐aʔñ, n̐tkʷíłč̐aʔnt̐xʷ, n̐tkʷíłč̐aʔs, n̐tkʷíłč̐aʔnt̐m̐, n̐tkʷíłč̐aʔnt̐p, n̐tkʷíłč̐aʔs̐łx 8. č̐n̐tkʷíłč̐aʔst̐n̐, č̐n̐tkʷíłč̐aʔst̐xʷ, č̐n̐tkʷíłč̐aʔsts, č̐n̐tkʷíłč̐aʔst̐m̐, č̐n̐tkʷíłč̐aʔstp, č̐n̐tkʷíłč̐aʔsts̐łx 9. isn̐tkʷíłč̐aʔm̐, as̐n̐tkʷíłč̐aʔm̐, sn̐tkʷíłč̐aʔs, sn̐tkʷíłč̐aʔnt̐m̐, sn̐tkʷíłč̐aʔnt̐p, sn̐tkʷíłč̐aʔs̐łx 10. isəč̐n̐tkʷíłč̐aʔm̐, asəč̐n̐tkʷíłč̐aʔm̐, səč̐n̐tkʷíłč̐aʔs, səč̐n̐tkʷíłč̐aʔnt̐m̐, səč̐n̐tkʷíłč̐aʔnt̐p, səč̐n̐tkʷíłč̐aʔs̐łx 11. iks̐n̐tkʷíłč̐aʔm̐, aks̐n̐tkʷíłč̐aʔm̐, ksn̐tkʷíłč̐aʔiʔs, ksn̐tkʷíłč̐aʔnt̐m̐, ksn̐tkʷíłč̐aʔnt̐p, ksn̐tkʷíłč̐aʔiʔs̐łx

12. iksəčntkʷitcaʔm, aksəčntkʷitcaʔm, ksəčntkʷitcaʔiʔs, ksəčntkʷitcaʔhtrm, ksəčntkʷitcaʔhnp, ksəčntkʷitcaʔiʔsəlx
13. ishtkʷitcaʔ, ashtkʷitcaʔ, shtkʷitcaʔs, shtkʷitcaʔtət, shtkʷitcaʔmp, shtkʷitcaʔsəlx
14. isəčntkʷitcaʔ, asəčntkʷitcaʔ, səčntkʷitcaʔs, səčntkʷitcaʔtət, səčntkʷitcaʔmp, səčntkʷitcaʔsəlx
15. ikshtkʷitcaʔ, akshtkʷitcaʔ, kshtkʷitcaʔs, kshtkʷitcaʔtət, kshtkʷitcaʔmp, kshtkʷitcaʔsəlx
16. iksəčntkʷitcaʔ, aksəčntkʷitcaʔ, ksəčntkʷitcaʔs, ksəčntkʷitcaʔtət, ksəčntkʷitcaʔmp, ksəčntkʷitcaʔsəlx
17. isčntkʷitcaʔ, asčntkʷitcaʔ, sčntkʷitcaʔs, sčntkʷitcaʔtət, sčntkʷitcaʔmp, sčntkʷitcaʔsəlx
18. iksčntkʷitcaʔ, aksčntkʷitcaʔ, ksčntkʷitcaʔs, ksčntkʷitcaʔtət, ksčntkʷitcaʔmp, ksčntkʷitcaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. 1. ʔasíl kṛm mus ʔaʔ čpkʷiltm, qipčm kaʔ čkʷílkʷuíl, ʔaqrṁʔupnkst uʔ ʔasíl sʰíʔsʰalt ksčntkʷitcaʔs . (Two to four bobcat kittens are born in April or May, after 62 days after she is impregnated.)
2. kṁ ṁtils ṁʔasímílt sntkʷitcaʔs . (I think she has twins in her tummy.)
3. inəkəwápaʔ kaʔxílmṁtrṁ t kəkásaʔt kəkəwápaʔ uʔ ntkʷəkʷitcaʔ t kəkásaʔt stətʔakám. (An ugly dog messed with my dog and she's carrying ugly puppies.)
29. pəpəspus- kittens / cubs
snánaqs: pəpus
sʔaʔúms:
1. iʔ pkaṁ iʔ pəpəspusts čkʰiʔsʰálxʷ í aʔ čxʔit ʔə kʷílkʷuíl. (The bobcat kittens are spotted when they are born.)
2. miyát xʷʔit aṁpəspús . (You have too many kittens.)
30. qʔim- drink milk / feed at breast
sṁʔasímíws: qaʔqʔim
skʷístiʔh: qʔimx / qʔimṁt (affirmative singular); lut aksqʔim / lut aksqʔimṁ (neg. singular); qʔimwi / qʔimṁti (affirmative plural); lut ksqʔimṁp / lut ksqʔimṁtp (neg. plural)
sčktʔiʔsts:
1. kṁ qʔim, kʷ qʔim, qʔim, kʷu qʔim, p qʔim, qʔimsəlx
2. kṁ čqʔim, kʷ čqʔim, čqʔim, kʷu čqʔim, p čqʔim, čqʔimsəlx
3. kṁ sqʔimx, kʷ sqʔimx, sqʔimx, kʷu sqʔimx, p sqʔimx, sqʔimsəlx
4. kṁ səčqʔimx, kʷ səčqʔimx, səčqʔimx, kʷu səčqʔimx, p səčqʔimx, səčqʔimsəlx
5. kṁ ksqʔimaʔx, kʷ sqʔimaʔx, ksqʔimaʔx, kʷu ksqʔimaʔx, p sqʔimx, ksqʔimaʔxəlx
6. kṁ ksəčqʔimaʔx, kʷ səčqʔimaʔx, ksəčqʔimaʔx, kʷu ksəčqʔimaʔx, p səčqʔimx, ksəčqʔimaʔxəlx
7. qʔimṁ, qʔimṁtxʷ, qʔims, qʔimṁtrṁ, qʔimṁtp, qʔimsəlx
8. čqʔimstṁ, čqʔimstxʷ, čqʔims, čqʔimsts, čqʔimstp, čqʔimstsəlx
9. isqʔimṁ, asqʔimṁ, sqʔims, sqʔimṁtrṁ, sqʔimṁtp, sqʔimsəlx
10. isəčqʔimṁ, asəčqʔimṁ, səčqʔims, səčqʔimṁtrṁ, səčqʔimṁtp, səčqʔimsəlx
11. iksqʔimṁ, aksqʔimṁ, ksqʔimiʔs, ksqʔimṁtrṁ, ksqʔimṁtp, ksqʔimiʔsəlx
12. iksəčqʔimṁ, aksəčqʔimṁ, ksəčqʔimiʔs, ksəčqʔimṁtrṁ, ksəčqʔimṁtp, ksəčqʔimiʔsəlx
13. isqʔim, asqʔim, sqʔims, sqʔimṁtət, sqʔimṁp, sqʔimsəlx
14. isəčqʔim, asəčqʔim, səčqʔims, səčqʔimṁtət, səčqʔimṁp, səčqʔimsəlx
15. iksqʔim, aksqʔim, ksqʔims, ksqʔimṁtət, ksqʔimṁp, ksqʔimsəlx
16. iksəčqʔim, aksəčqʔim, ksəčqʔims, ksəčqʔimṁtət, ksəčqʔimṁp, ksəčqʔimsəlx
17. isčqʔim, asčqʔim, sčqʔims, sčqʔimṁtət, sčqʔimṁp, sčqʔimsəlx
18. iksčqʔim, aksčqʔim, ksčqʔims, ksčqʔimṁtət, ksčqʔimṁp, ksčqʔimsəlx
sʔaʔúms:
1. naqs xiyátnxʷ iʔ pkaṁ pəpəspus kmax əčqʔim uʔ lut ʔa čʔəwists iʔ stəxʷitxʷs. (For one month the bobcat kittens

eat only their mother's milk, and they do not leave the den.)
2. ʔiʔ ilʔ kʷlkwʷul uʔ wəy qaʔqʔim iʔ pəpəspus. (As soon as the kittens are born they nurse.)
3. haʔ kʷ čqaʔmiltm ? (Do you nurse your baby?)
31. kʔtltlntim / kʔtltlarm - wean (tear from)
snʔaslmíws: kʔtltlntim / kʔtltlarm
skʷlstiʔn: kʔtltmix / kʔtltntikʷ (affirmative singular); lut akskʔtltlarm (neg. singular); kʔtltmíwi / kʔtltntip / kʔtltntíkʷi (affirmative plural); lut kskʔtltlarm / lut kskʔtltntip (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kn kʔtltlarm, kʷ kʔtltlarm, kʔtltlarm, kʷu kʔtltlarm, p kʔtltlarm, kʔtltlarməlx
2. kn čkʔtltlarm, kʷ čkʔtltlarm, čkʔtltlarm, kʷu čkʔtltlarm, p čkʔtltlarm, čkʔtltlarməlx
3. kn skʔtltmix, kʷ skʔtltmix, skʔtltmix, kʷu skʔtltmix, p skʔtltmix, skʔtltmixəlx
4. kn səčkʔtltmix, kʷ səčkʔtltmix, səčkʔtltmix, kʷu səčkʔtltmix, p səčkʔtltmix, səčkʔtltmixəlx
5. kn kskʔtltmíxaʔx, kʷ skʔtltmíxaʔx, kskʔtltmíxaʔx, kʷu kskʔtltmíxaʔx, p skʔtltmíxaʔx, kskʔtltmíxaʔxəlx
6. kn ksəčkʔtltmíxaʔx, kʷ ksəčkʔtltmíxaʔx, ksəčkʔtltmíxaʔx, kʷu ksəčkʔtltmíxaʔx, p ksəčkʔtltmíxaʔx, ksəčkʔtltmíxaʔxəlx
7. kʔtltlntim, kʔtltntixʷ, kʔtltntis, kʔtltntim, kʔtltntip, kʔtltntisəlx
8. čkʔtltstim, čkʔtltstixʷ, čkʔtltstis, čkʔtltstim, čkʔtltstip, čkʔtltstisəlx
9. iskʔtltarm, askʔtltarm, skʔtltntis, skʔtltntim, skʔtltntip, skʔtltntisəlx
10. isəčkʔtltarm, asəčkʔtltarm, səčkʔtltntis, səčkʔtltntim, səčkʔtltntip, səčkʔtltntisəlx
11. ikskʔtltarm, akskʔtltarm, kskʔtltntis, kskʔtltntim, kskʔtltntip, kskʔtltntisəlx
12. iksəčkʔtltarm, aksəčkʔtltarm, ksəčkʔtltntis, ksəčkʔtltntim, ksəčkʔtltntip, ksəčkʔtltntisəlx
13. iskʔtltlarm, askʔtltlarm, skʔtltlarm, skʔtltlarmtət, skʔtltlarm, skʔtltlarməlx
14. isəčkʔtltlarm, asəčkʔtltlarm, səčkʔtltlarm, səčkʔtltlarmtət, səčkʔtltlarm, səčkʔtltlarməlx
15. ikskʔtltlarm, akskʔtltlarm, kskʔtltlarm, kskʔtltlarmtət, kskʔtltlarm, kskʔtltlarməlx
16. iksəčkʔtltlarm, aksəčkʔtltlarm, ksəčkʔtltlarm, ksəčkʔtltlarmtət, ksəčkʔtltlarm, ksəčkʔtltlarməlx
17. isčkʔtltal, asčkʔtltal, sčkʔtltals, sčkʔtltaltət, sčkʔtltalmp, sčkʔtltalsəlx
18. iksčkʔtltal, aksčkʔtltal, ksčkʔtltals, ksčkʔtltaltət, ksčkʔtltalmp, ksčkʔtltalsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔasíl xiyátinxʷ uʔ kʔtltlntim t tumtms uʔ čitsts stim iʔ čʔukʷxtrm t tumtms. (After two months they are weaned from their mother's milk, and eat what their mother brings them.)
2. iʔ kʷlkwʷlaxʷ nəqspihtk uʔ kʔtltlntim . (We wean the calves when they are about a year old.)
3. pñkiñ miʔ kʔtltlntixʷ aʔuʔxʷtílaʔt ? (When are you going to wean your baby?)
32. tumtms - mother (of an animal)
snánaqs: tumtms
sʔaʔúms:
1. ʔasíl xiyátinxʷ uʔ kʔtltlntim t tumtms uʔ čitsts stim iʔ čʔukʷxtrm t tumtms. (After two months they are weaned from their mother's milk, and eat what their mother brings them.)
2. ʔa čkʔtltstim iʔ kʷlkwʷlaxʷ iʔ tumtms kʷñxasqt kscqʷəqʷcʷaqʷs. (When we wean the calves the moms will cry for days.)
3. ixʔ t tkətmilxʷ xast t tumtms . (That woman is a good mother.)
33. kiwíxwílx - become old
snʔaslmíws: kawíxwílx

skʷlstiþn: kiwlxwílxəx / kiwlxwílxrnskʷ (affirmative singular); lut akskiwlxwílx / lut akskiwlxwílxrnmstn (neg. singular); kiwlxwílxwi / kiwlxwílxrnskʷi (affirmative plural); lut kskiwlxwílxrnp / lut kskiwlxwílxrnmstp (neg. plural)

sčkþiýsts:

1. kn kiwlxwílx, kʷ kiwlxwílx, kiwlxwílx, kʷu kiwlxwílx, p kiwlxwílx, kiwlxwílxəlx
2. kn čkiwlxwílx, kʷ čkiwlxwílx, čkiwlxwílx, kʷu čkiwlxwílx, p čkiwlxwílx, čkiwlxwílx
3. kn skiwlxwílxəx, kʷ skiwlxwílxəx, skiwlxwílxəx, kʷu skiwlxwílxəx, p skiwlxwílxəx, skiwlxwílxəlx
4. kn səčkiwlxwílxəx, kʷ səčkiwlxwílxəx, səčkiwlxwílxəx, kʷu səčkiwlxwílxəx, p səčkiwlxwílxəx, səčkiwlxwílxəlx
5. kn kskiwlxwílxəx, kʷ kskiwlxwílxəx, kskiwlxwílxəx, kʷu kskiwlxwílxəx, p kskiwlxwílxəx, kskiwlxwílxəxəlx
6. kn ksəčkiwlxwílxəx, kʷ ksəčkiwlxwílxəx, ksəčkiwlxwílxəx, kʷu ksəčkiwlxwílxəx, p səčkiwlxwílxəx, ksəčkiwlxwílxəxəlx
7. kiwlxwílxrnmstn, kiwlxwílxrnmstxʷ, kiwlxwílxrnmsts, kiwlxwílxrnmstn, kiwlxwílxrnmstp, kiwlxwílxrnmstsəlx
8. čkiwlxwílxrnmstn, čkiwlxwílxrnmstxʷ, čkiwlxwílxrnmsts, čkiwlxwílxrnmstn, čkiwlxwílxrnmstp, čkiwlxwílxrnmstsəlx
9. iskiwlxwílxrnmstn, askiwlxwílxrnmstn, skiwlxwílxrnmsts, skiwlxwílxrnmstn, skiwlxwílxrnmstp, skiwlxwílxrnmstsəlx
10. isəčkiwlxwílxrnmstn, asəčkiwlxwílxrnmstn, səčkiwlxwílxrnmsts, səčkiwlxwílxrnmstn, səčkiwlxwílxrnmstp, səčkiwlxwílxrnmstsəlx
11. ikskiwlxwílxrnmstn, akskiwlxwílxrnmstn, kskiwlxwílxrnmsts, kskiwlxwílxrnmstn, kskiwlxwílxrnmstp, kskiwlxwílxrnmstsəlx
12. iksəčkiwlxwílxrnmstn, aksəčkiwlxwílxrnmstn, ksəčkiwlxwílxrnmsts, ksəčkiwlxwílxrnmstn, ksəčkiwlxwílxrnmstp, ksəčkiwlxwílxrnmstsəlx
13. iskiwlxwílx, askiwlxwílx, skiwlxwílx, skiwlxwílxəlx, skiwlxwílxrnp, skiwlxwílxəlx
14. isəčkiwlxwílx, asəčkiwlxwílx, səčkiwlxwílx, səčkiwlxwílxəlx, səčkiwlxwílxrnp, səčkiwlxwílxəlx
15. ikskiwlxwílx, akskiwlxwílx, kskiwlxwílx, kskiwlxwílxəlx, kskiwlxwílxrnp, kskiwlxwílxəlx
16. iksəčkiwlxwílx, aksəčkiwlxwílx, ksəčkiwlxwílx, ksəčkiwlxwílxəlx, ksəčkiwlxwílxrnp, ksəčkiwlxwílxəlx
17. isčkiwlxwílx, asčkiwlxwílx, sčkiwlxwílx, sčkiwlxwílxəlx, sčkiwlxwílxrnp, sčkiwlxwílxəlx
18. iksčkiwlxwílx, aksčkiwlxwílx, ksčkiwlxwílx, ksčkiwlxwílxəlx, ksčkiwlxwílxrnp, ksčkiwlxwílxəlx

sʔaʔúms:

1. iʔ pkaŋ čxʷílxʷalt uʔ kʷl tŋtspiŋtk kŋ ʃəŋŋtspiŋtk ixíʔ uʔ taʔlíʔ waý **kiwlxwílx**, ʃʷuptwílx uʔ tílxʷs ʔə kstxətnčuts. (Bobcats live to be eight or nine years old before they get too old and weak to take care of themselves.)
2. ʔsápiʔ čtxəstni iskaʔákaʔ uʔ **kawíwlxwílxəlx**. (I had my chickens for a long time and now they're getting old.)
3. kn ntils lut pŋkiŋ **ikskiwlx**. (I thought I would never get old.)

34. ʃʷuptwílx- become weak

sŋʔasímiws: ʃʷəpʃʷuptwílx

skʷlstiþn: ʃʷuptwílxəx / ʃʷuptwílxrnskʷ (affirmative singular); lut aksʃʷuptwílx / lut aksʃʷuptwílxrnmstn (neg. singular); ʃʷuptwílxwi / ʃʷuptwílxrnskʷi (affirmative plural); lut ksʃʷuptwílxrnp / lut ksʃʷuptwílxrnmstp (neg. plural)

sčkþiýsts:

1. kn ʃʷuptwílx, kʷ ʃʷuptwílx, ʃʷuptwílx, kʷu ʃʷuptwílx, p ʃʷuptwílx, ʃʷuptwílxəlx
2. kn čʃʷuptwílx, kʷ čʃʷuptwílx, čʃʷuptwílx, kʷu čʃʷuptwílx, p čʃʷuptwílx, čʃʷuptwílxəlx
3. kn sʃʷuptwílxəx, kʷ sʃʷuptwílxəx, sʃʷuptwílxəx, kʷu sʃʷuptwílxəx, p sʃʷuptwílxəx, sʃʷuptwílxəlx
4. kn səčʃʷuptwílxəx, kʷ səčʃʷuptwílxəx, səčʃʷuptwílxəx, kʷu səčʃʷuptwílxəx p səčʃʷuptwílxəx, səčʃʷuptwílxəxəlx
5. kn ksʃʷuptwílxəx, kʷ ksʃʷuptwílxəx, ksʃʷuptwílxəx, kʷu ksʃʷuptwílxəx, p sʃʷuptwílxəxksʃʷuptwílxəxəlx
6. kn ksəčʃʷuptwílxəx, kʷ ksəčʃʷuptwílxəx, ksəčʃʷuptwílxəx, kʷu ksəčʃʷuptwílxəx, p səčʃʷuptwílxəxksʃʷuptwílxəxəlx
7. ʃʷuptwílxrnmstn, ʃʷuptwílxrnmstxʷ, ʃʷuptwílxrnmsts, ʃʷuptwílxrnmstn, ʃʷuptwílxrnmstp, ʃʷuptwílxrnmstsəlx
8. čʃʷuptwílxrnmstn, čʃʷuptwílxrnmstxʷ, čʃʷuptwílxrnmsts, čʃʷuptwílxrnmstn, čʃʷuptwílxrnmstp, čʃʷuptwílxrnmstsəlx
9. isʃʷuptwílxrnmstn, asʃʷuptwílxrnmstn, sʃʷuptwílxrnmsts, sʃʷuptwílxrnmstn, sʃʷuptwílxrnmstp, sʃʷuptwílxrnmstsəlx

10. isəčχ^wuptwílxmstrń, asəčχ^wuptwílxmstrń, səčχ^wuptwílxmsts, səčχ^wuptwílxmstrń, səčχ^wuptwílxmstp, səčχ^wuptwílxmstsəlx
11. iksχ^wuptwílxmstrń, aksχ^wuptwílxmstrń, ksχ^wuptwílxmsts, ksχ^wuptwílxmstrń, ksχ^wuptwílxmstp, ksχ^wuptwílxmstsəlx
12. iksəčχ^wuptwílxmstrń, aksəčχ^wuptwílxmstrń, ksəčχ^wuptwílxmsts, ksəčχ^wuptwílxmstrń, ksəčχ^wuptwílxmstp, ksəčχ^wuptwílxmstsəlx
13. isχ^wuptwílx, asχ^wuptwílx, sχ^wuptwílx, sχ^wuptwílxət, sχ^wuptwílxm, sχ^wuptwílxəlx
14. isəčχ^wuptwílx, asəčχ^wuptwílx, səčχ^wuptwílx, səčχ^wuptwílxət, səčχ^wuptwílxm, səčχ^wuptwílxəlx
15. iksχ^wuptwílx, aksχ^wuptwílx, ksχ^wuptwílx, ksχ^wuptwílxət, ksχ^wuptwílxm, ksχ^wuptwílxəlx
16. iksəčχ^wuptwílx, aksəčχ^wuptwílx, ksəčχ^wuptwílx, ksəčχ^wuptwílxət, ksəčχ^wuptwílxm, ksəčχ^wuptwílxəlx
17. isčχ^wuptwílx, asčχ^wuptwílx, sčχ^wuptwílx, sčχ^wuptwílxət, sčχ^wuptwílxm, sčχ^wuptwílxəlx
18. iksčχ^wuptwílx, aksčχ^wuptwílx, ksčχ^wuptwílx, ksčχ^wuptwílxət, ksčχ^wuptwílxm, ksčχ^wuptwílxəlx

sʔaʔúms:

1. iʔ pkań čx^wíx^walt uʔ kł trńtspińtk kń xəñńtspińtk ixíʔ uʔ taʔlíʔ way kíwíxwílx, **χ^wuptwílx** uʔ tilx^ws tə kstxətńcuts. (Bobcats live to be eight or nine years old before they get too old and weak to take care of themselves.)
2. k^wu kawíwílx uʔ k^wu **χ^wəpx^wuptwílx**. (As we get older we get weaker.)
3. qśápiʔ səčqíltx uʔ nýsaýp **χ^wuptwílx**. (He's been sick for a long time and he's getting weak.)

16. wapwpxh

sʔaʔúms

čkíkʷutmst	stay far from
čxəqxaq	clearing
sxwʷwus	favorite
tkʷiʔíłpsnt	bite the neck
čwpxaḥ	hairy feet
pislaʔxh	big feet
čtqəčłixiws	run on top of / in the middle of
čkmax	be alone
qyulaʔxʷm	mark land
pčsaḥt	poop on something
tkiʔ	urine
ḥxʷəxʷčus	stump
čḥkəxkxulaʔxʷ	dip in land
čwlaḥ	tipped over
tkłłxmikstḥ	branches
ktaḥʷ	overhanging
ḥtítapt	shallow
čqmniłtrḥ	give birth (plural)
čkpəkʷícaʔ	spotted
sḥkʷulłtḥ	birth place
laʔlaʔulaʔxʷm	look for land
słxʷulaʔxʷ	big land
kłipḥt	cut trees
łíulaʔxʷnt	tear up land
xlaḥnuḥt	manage to raise

smýmaʔ

iʔ wapwpxh təqəqčəʔs iʔ pkaḥ, naḥmḥ taʔliʔ čəʔčəʔxut iʔ wapwpxh. iʔ wapwpxh čkíkʷutmsts iʔ sqilxʷ, ł wist kaʔ čilíʔ ut ł wpułaʔxʷ laʔkín aʔ čxəqxaq. iʔ wapwpxh čitsts iʔ čəčámaʔt tmixʷ iʔ sčkakičs, naḥmḥ čxiḥ t pkaḥ, iʔ spəplínaʔ iʔ sḥwʷwusts t sʔitḥ. laʔkín kaʔ čxʷʔit iʔ spəplínaʔ, ilíʔ iʔ wapwpxh kaʔ čxʷʔit. iʔ wapwpxh čkłiłsts iʔ spəplínaʔ ḥkəčłikiʔs ut ktaḥtmínaʔs ut tkʷiʔíłpsəs. iʔ wapwpxh čxiḥ t pkaḥ iʔ sʔačəčs, naḥmḥ misłxʷaʔ ut čkwpwpxínaʔ. ktaḥtəwpaʔs ut qʷsaʔ iʔ ḥkaḥqḥs iʔ syupsts, ut čwpus iʔ wapwpxh. kł trḥtʔupḥkst iʔ ksnʔasts iʔ wapwpxh, čwpxaḥ ut pislaʔxh. átiʔ tł spísłəʔxḥs ut əčwpxaḥ iʔ wapwpxh čtqəčłixiws ł smikʷt, lut ta čḥyaxʷt ł smikʷt. sčxilx kiʔ misłáxt tł yʔat tmixʷ ta čʔistkrḥ. iʔ wapwpxh čkʷḥnusts iʔ spəplínaʔ ł sʔistk. ta čxʷist ut ta čqičłx iʔ wapwpxh, čḥčəkʷčəkʷḥtis iʔ qʷxʷqʷxqiḥksts. átiʔ t spísłəʔxḥs ut t sčwpxaḥs iʔ wapwpxh sýsyus ta čkraḥ. iʔ wapwpxh xmiḥks tiʔ čkmax, xiʔ ut yʔayʔatəłx ksnłiłtḥ čniłts sutḥs. ta čqyulaʔxʷm iʔ wapwpxh, pčntʔas ut tılıs iʔ sčal t tkiʔs, ut nixʷ iʔ ḥxʷəxʷčus ut aʔ	stay far from; clearing favorite bite on neck hairy feet; big feet run on top be alone; territory mark land; poop on;
---	--

čtəkəkak. nýŋaýp əčilí? ƫa ksʔitʰ ilí? ksílíʔaʔx í sʰilíʔtʰs kíl ʔasíspíntk íʔ wapwpxn. ƫa člaʔkín íʔ sqłtmixʷ wapwpxn čxiʔxiʔstís íʔ tkətmilxʷ naʔt sqʷəsqaʔsíaʔs mʔt kʷliwt í sʰilíʔtʰs. íʔ wapwpxn í sʰíłsałt kaʔ čʔitx áti? í sʰkʷəkʷač čxʷylwis čpiǵm. í sʰíłsałt čwíkʷmíʔst í aʔ čńkəxkúlaʔxʷ í sʔaǵwíps aʔ čwlaǵ aʔ ččál, í yiǵxʷútaʔ tkl̥xmikstn krm aʔ kʰtaǵʷ íʔ xłut. íʔ wapwpxn ǵasts ƫa čtkiwl̥x, naǵmʔt lut ƫa ńwíst, laʔkín itlí? čkətmínaʔs íʔ tmixʷ ití? aʔ čksǵań uʔ pułsts. ixíʔ čitsts. ƫa čpułsts íʔ sílxʷaʔ tmixʷ, íʔ wapwpxn čwikʷsts lut íʔ ʔaʔənústs, ilíʔ pńkiń ƫčplak uʔ itlíʔ ƫʔitʰ. íʔ sqłtmixʷ wapwpxn čktiyáqʷtmsts íʔ tkətmilxʷ pńkiń ƫńkəčxus íʔ ksǵmíńkrm uʔ ńʔastkíłtm. čxiʔ t pkań, íʔ wapwpxn í sknirmń krm pəčkʰtań kaʔ čʔaǵíłm. uʔ itlíʔ ƫaǵmktʔapńkstásqʰt krm səsplktʔapńkstásqʰt uʔ kʷíłkʷíłt. íʔ sqłtmixʷ wapwpxn lut ƫa čknoxʰtiʔ ƫa čłiǵǵəpt íʔ čəčámaʔt. íʔ tkətmilxʷ xʷuý tkətmńčut ƫə wýšʔastkíłt. íʔ tkətmilxʷ wapwpxn í ńtítápt čńtəǵwíńk krm í wpułaxʷ kaʔ čqmniłtm. íʔ wapwpxn naqs kíl ƫaǵmkt ƫa čpkʷíłtm. čkpəkʷíčaʔ uʔ čtýŋalxʷ. íʔ čəčáʔmaʔt wapwpxn mat kíl ʔasíl ǵiyátnxʷ čʔáčəčqaʔ tł sńkʷułłtńs. čqaʔmíłtm íʔ wapwpxn kíl mus krm číłkst ǵiyátnxʷ. naǵmʔt pńkiń čʔukʷxtm t sčpiǵs uʔ ixíʔ sʔitʰs kíl mus ǵiyátnxʷ. íʔ čəčámaʔt wapwpxn čkəxstis íʔ turmtms uʔ kaʔáym, ʔistkrm uʔ qipčrm, ixíʔ sł̥aʔł̥aʔúlaʔxʷms t čniʔts ksńilíʔtʰs. pútiʔ ƫa čkəxstis íʔ turmtms, mipnúš íʔ spiǵm, íʔ stəxʷčńčut. lut ƫ qʷaý íʔ wapwpxn ǵapnáʔ áti? lut ƫ ǵasts íʔ sqilxʷ. uʔ nixʷ ǵsaʔtmísəłx íʔ sł̥xʷʔúlaʔxʷ ksńilíʔtʰs ilíʔ čkʷliwt čpiǵməłx. ƫə kłtips aʔ ččíčál íʔ sqilxʷ uʔ łl̥úlaʔxʷs íʔ trńxʷúlaʔxʷ, ixíʔ uʔ íʔ wapwpxn ʔilxʷt uʔ lut xł̥əł̥nus íʔ čəčámaʔt.	urine; stump dip in land; tipped over; branch; overhanging shallow; give birth spotted birth place look for land large territory; cut trees; tear up; manage to raise
--	--

sńsúxʷnaʔ sʷłtitiń

1. kaʔkín akswíkrm íʔ wapwpxn ? kaʔkín kiʔ mut ?
2. stirm aʔ čitsts íʔ wapwpxn ? stirm íʔ sǵwǵwusts sʔitʰ íʔ wapwpxn ?
3. əxʔkistrń íʔ spəplínaʔ t wapwpxn ƫa čpiǵstń ?
4. čkín íʔ wapwpxn íʔ sʔačəčs ?
5. səxʔkinx uʔ lut ƫa čńyaxʷt í smíkʷt íʔ wapwpxn ?
6. səxʔkinx uʔ sýsyus ƫa čkrań íʔ wapwpxn ?
7. stirm aʔ čkists íʔ wapwpxn ƫa čǵýúlaʔxʷm ?
8. haʔ nýŋaýp ƫiʔ čkmax í sʰilíʔtʰs íʔ sqłtmixʷ wapwpxn ?
9. pńkiń kaʔ čpiǵm íʔ wapwpxn ? pńkiń kaʔ čʔitx ?
10. ǵł stirm uʔ ǵasts ƫa čtkiwl̥x íʔ wapwpxn ?
11. əxʔkistrń íʔ tkətmilxʷ t sqłtmix wapwpxn ƫə ǵmíńks ksǵmíńkrm ?
12. pńkiń míʔ ńʔastkíłtm íʔ wapwpxn ? pńkiń uʔ kʷíłkʷíłt ?
13. kaʔkín kaʔ čqmniłtm íʔ wapwpxn ?
14. tkʷńkʷńxíłt ƫa čqmniłtm íʔ wapwpxn ?
15. pńkiń kaʔ čʔáčəčqaʔ tł sńkʷułłtńs íʔ čəčámaʔt wapwpxn ?
16. kʷnxǵiyátnxʷ kaʔ čqaʔmíłtm íʔ wapwpxn ?
17. pńkiń kaʔ čmipnústs íʔ stəxʷčńčut íʔ wapwpxn ?
18. səxʔkinx uʔ lut ƫ qʷaý íʔ wapwpxn ǵapnáʔ ?
19. stirm íʔ ǵsaʔtmísəłx íʔ wapwpxn míʔ čpiǵməłx ?
20. səxʔkinx uʔ lut ƫa čxł̥əł̥nusts íʔ čəčámaʔts íʔ wapwpxn ?

ańčáwt swłtłtń

1. ha? k^w ča?ča?xút ? ha? čkłk^wutństx^w i? sqilx^w ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
2. t sča?áq^w, ha? k^w x^wuý kł wúpula?x^w la?kín a? čxəqǵaq ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
3. stiń asxwǵwús t s?íń ? maýxít.
4. swit a? čkłkiłstx^w ? swit a? čkłkiłstńs ? maýxít.
5. swit i? ńkəčnikńtx^w t spi?scít ? swit i? ńkəčnikńts ? maýxít.
6. swit i? tk^wi?íłpsńtx^w t ńk^wək^w?ač ? swit i? tk^wi?íłpsńts ? maýxít.
7. ha? k^w čkwpwína? ? ha? k^w čwpwpxań ? maýxít.
8. swit i? mispísłaxń í asnəqsıl^w ? maýxít.
9. ha? k^w čxi t wapwpxń uł k^w čtəčłxiws í smik^w, lut k^w ta čńyax^wt í smik^wt ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
10. ha? k^w sýsyus ła čkrań ? swit tł asnəqsıl^w i? misýsyús ła čkrań ? maýxít.
11. ha? ańxńńń kł i? k^w čkmax ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
12. ha? i? ńx^wəx^wčus na?ł a? čtəkłak i? í skłə?ańs ańčít^w ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
13. ha? ańxást aksəč?ítx í słłǵałt uł í ńk^wək^w?ač k^w čx^wýlwis ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
14. ha? ańxást k^w ła čtkiwlx ? ta ńwist ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
15. swit i? čkłətmína?stx^w ? swit i? čkłətmína?stńs ? maýxít.
16. k^w ła x^wuý kł sń?íńńń uł miyáł x^w?it as?íń, əx?kistx^w lut i? ?ałəłnúńtx^w ?
17. ha? i? sqłqłtmix^w í asnəqsıl^w čknxłtińhəlx ła čłiǵəpt i? čəčáma?ł ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
18. ha? q^waý k^w ła čtkəłmńčut ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ? maýxít.
19. ka?kín ka? čk^wíłłń i? smań?íń í anəqsıl^w ? kł ńqłtiłx^wtń ? kł čitx^wsəlx ? maýxít.
20. ka?kín asńk^wúłłń ? pńkín ańtk^wúłłń ? pńkín i? tk^wułłńs ańtúrń/ask^wúý ? maýxít.
21. ła čkłə?ł, swit a? čkəxstix^w ? swit a? čkəxstńs ? maýxít.
22. tł swit mipnúńtx^w i? spiǵń, i? stəx^wčńčut ? maýxít.
23. ha? ańxást i? sqilx^w ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
24. ha? ysa?łmińtx^w i? slx^w?úla?x^w t aksńilíłń ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ? maýxít.
25. ha? kłtipńtx^w a? ččal t sča?áq^w ? səx?kinx ? səx?kinx uł lut ?
26. ha? łń xłəłńnuńtx^w asq^wsq^wasía? ? maýxít.

sktʔiysn̓ t sʔuṁs

A. x̣iln̓ sʔuṁs n̄qm̄qmin̄ aksč̣kʷúl: w̄ystikʷ aʔ čḳtqmin̄.

tqəč̣lxiws- to run in the middle / on top of

	iñčáʔ	anwíʔ	čniłts	mnim̄łtət	mnim̄łəmp	mnim̄łtsəl̄x
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. sw̄łtiłn̄ aksč̣kʷúl: ḳłəłəmn̄čínx t mal̄kʷčn̄ n̄səl̄xčín. ixíʔ uł n̄m̄yčínm̄łt asč̣qáy k̄l̄ n̄w̄yápixčn̄.

1. haʔ p səčtqəč̣lxiwsx ʔapnáʔ ? (kíwa)

n̄w̄yápixčn̄:

2. haʔ kʷ stqəč̣lxiwsaʔx łə ʔlap ? (lut)

n̄w̄yápixčn̄:

3. haʔ aṁxm̄ínk kʷu kstqəč̣lxiwsaʔx iñčáʔ naʔł ʔəṁsáłaq ? (kiw̄)

n̄w̄yápixčn̄:

4. haʔ čmistíp səxʔkinx uł ilíʔ čtqəč̣lxiwsəl̄x ? (lut)

n̄w̄yápixčn̄:

5. ha? ʔm p tqəčłxiws ʔ smikʷt ? (ki)

nʷyápixčh:

6. ha? nʷɬaʔp kʷ čtqəčłxiws alá? ? (lut)

nʷyápixčh:

skʔʔiysm t sʔuʔms

Ċ. **Past/Present and Future/Inceptive Intransitive aksčkʷúl:** kʔə+mčinx t miłkʷčh ʔsəłxčh, sič ʔmýčimnt kl nʷyápixčh.

čkiñ: ha? kʷ tqəčłxiws ? lut. nařmʔ nínwiʔs kñ kstqəčłxiwsaʔx.

1. ha? kʷ tɬúlaʔxʷm ? lut. nařmʔ nínwiʔs _____.

nʷyápixčh:

2. ha? kñ ilí? ? lut. nařmʔ nínwiʔs _____.

nʷyápixčh:

3. ha? ʔiʔh Pit ? lut. nařmʔ nínwiʔs _____.

nʷyápixčh:

4. ha? p kʷnʔnunm ? lut. nařmʔ nínwiʔs _____.

nʷyápixčh:

5. ha? xʷistəlx ? lut. nařmʔ nínwiʔs _____.

nʷyápixčh:

ε. **Past/Present and Future Transitive aksčkʷúl:** kʔə+mčinx t miłkʷčh ʔsəłxčh, sič ʔmýčimnt kl nʷyápixčh.

čkiñ: ha? kłkılñtxʷ ? iʔ lútiʔ. nařmʔ nínwiʔs ikskłkılñ.

1. ha? ʔkəčnıknıtxʷ ? iʔ lútiʔ. nařmʔ nínwiʔs _____.

nʷyápixčh:

2. ha? kʔətmınaʔh ? iʔ lútiʔ. nařmʔ nínwiʔs _____.

nʷyápixčh:

3. ha? tkʷiʔiłpsəs iʔ sřmñkáws ? iʔ lútiʔ. nařmʔ nínwiʔs _____.

nʷyápixčh:

4. ha? kʷnʔnuhtp ? iʔ lútiʔ. nařmʔ nínwiʔs _____.

nʷyápixčh:

5. ha? pulstəlx iʔ kʷukʷús ? iʔ lútiʔ. nařmʔ nínwiʔs _____.

nʷyápixčh:

čk'wulmstn i? s?a?úms

1. čk'k'wutrnst- go far from something
sn'aslmíws: ck'k'k'wutrnst
sk'w'lsti+n: lk'wak'w / k'k'wutrnst (affirmative singular); lut akslk'ák'w / lut aksk'k'wutrnstn (neg. singular); lək'w'lk'ák'wi / k'k'wutrnsti (affirmative plural); lut kslk'wak'wmp / lut ksk'k'wutrnstp (neg. plural)
sčk't?iysts:
1. k'n lk'wak'w, k'w lk'wak'w, lk'wak'w, k'wu lk'wak'w, p lk'wak'w, lk'wak'wəlx
2. k'n člk'wak'w, k'w člk'wak'w, člk'wak'w, k'wu člk'wak'w, p člk'wak'w, člk'wak'wəlx
3. k'n slk'wak'w, k'w slk'wak'w, slk'wak'w, k'wu slk'wak'w, p slk'wak'w, slk'wak'wəlx
4. k'n sčlk'wak'w, k'w sčlk'wak'w, sčlk'wak'w, k'wu sčlk'wak'w, p sčlk'wak'w, sčlk'wak'wəlx
5. k'n kslk'ák'wəlx, k'w slk'ák'wəlx, kslk'ák'wəlx, k'wu kslk'ák'wəlx, p slk'ák'wəlx, kslk'ák'wəlxəlx
6. k'n ksčlk'ák'wəlx, k'w sčlk'ák'wəlx, ksčlk'ák'wəlx, k'wu ksčlk'ák'wəlx, p sčlk'ák'wəlx, ksčlk'ák'wəlxəlx
7. k'k'wutrnstn, k'k'wutrnstx'w, k'k'wutrnsts, k'k'wutrnstn, k'k'wutrnstp, k'k'wutrnstəlx
8. čk'k'wutrnstn, čk'k'wutrnstx'w, čk'k'wutrnsts, čk'k'wutrnstn, čk'k'wutrnstp, čk'k'wutrnstəlx
9. isk'k'wutrnstn, ask'k'wutrnstn, sk'k'wutrnsts, sk'k'wutrnstn, sk'k'wutrnstp, sk'k'wutrnstəlx
10. isčk'k'wutrnstn, asčk'k'wutrnstn, sčk'k'wutrnsts, sčk'k'wutrnstn, sčk'k'wutrnstp, sčk'k'wutrnstəlx
11. iksk'k'wutrnstn, aksk'k'wutrnstn, ksk'k'wutrnsts, ksk'k'wutrnstn, ksk'k'wutrnstp, ksk'k'wutrnstəlx
12. iksčk'k'wutrnstn, aksčk'k'wutrnstn, ksčk'k'wutrnsts, ksčk'k'wutrnstn, ksčk'k'wutrnstp, ksčk'k'wutrnstəlx
13. isk'k'wutrn, ask'k'wutrn, sk'k'wutrn, sk'k'wutrnət, sk'k'wutrn, sk'k'wutrnəlx
14. isčk'k'wutrn, asčk'k'wutrn, sčk'k'wutrn, sčk'k'wutrnət, sčk'k'wutrn, sčk'k'wutrnəlx
15. iksk'k'wutrn, aksk'k'wutrn, ksk'k'wutrn, ksk'k'wutrnət, ksk'k'wutrn, ksk'k'wutrnəlx
16. iksčk'k'wutrn, aksčk'k'wutrn, ksčk'k'wutrn, ksčk'k'wutrnət, ksčk'k'wutrn, ksčk'k'wutrnəlx
17. isčk'k'wut, asčk'k'wut, sčk'k'wut, sčk'k'wutət, sčk'k'wut, sčk'k'wutəlx
18. isčk'k'wut, asčk'k'wut, sčk'k'wut, sčk'k'wutət, sčk'k'wut, sčk'k'wutəlx
19. iksčk'k'wut, aksčk'k'wut, ksčk'k'wut, ksčk'k'wutət, ksčk'k'wut, ksčk'k'wutəlx
20. iksčk'k'wut, aksčk'k'wut, ksčk'k'wut, ksčk'k'wutət, ksčk'k'wut, ksčk'k'wutəlx
s?a?úms:
1. i? wapwpxn čk'k'wutrnsts i? sqilx'w, l wist ka? čilí? u? l w'púla?x'w la?kín a? čxəqəxəq. (The lynx lives far from people, high in the mountains and deep in the forest where there are clearings.)
2. ixí? t sqyax'ws u? yfat swit čk'k'wutrnstsəlx. (Because it stunk so much, everyone stayed far from it.)
3. lut ta ččəwəlx u? tatə nqyx'wups. čk'k'wutrnstn. (He doesn't bathe and his butt really stinks. People stay away from him.)
2. čxəqəxəq- clearing
snánaqs: čxəq
s?a?úms:
1. i? wapwpxn čk'k'wutrnsts i? sqilx'w, l wist ka? čilí? u? l w'púla?x'w la?kín a? čxəqəxəq. (The lynx lives far from people, high in the mountains and deep in the forest where there are clearings.)
2. ití? t a? čxəqəxəq mi? x'w'yustx'w. (Take them through those clearings.)
3. x'w'ix'wilst mi? xəqəq. (Throw some away to clear a spot.)
3. s'xw'xwus- favorite
sn'aslmíws: s'xəx'w'xwus
s?a?úms:

1. i? wapwpxn čitsts i? čáčama? t mixw i? sčkakičs, nařm t čxit t pkař i? spəplina? i? sčwčwusts t s?itn. (The lynx eats small animals that it finds, but like the bobcat, its favorite food is the snowshoe rabbit.)
2. i? sqwličniňk sčwčwusts t s?itn i? řəřəřčap. (Tripe was the elder's favorite food.)
3. isčwčwús i? čřwřusa?. (White camas is my favorite.)
4. tkwi?ilpsnt- bite something on the neck
sn?aslmíws: tkwa?kwi?ilpsnt
skwřlstiřn: tkwi?ilpsx / tkwi?ilpsnt (affirmative singular); lut akstkwi?ilps / lut akstkwi?ilpsř (neg. singular); tkwi?ilpswi / tkwi?ilpsnti (affirmative plural); lut kstkwi?ilpsřp / lut kstkwi?ilpsřtp (neg. plural)
sčkřiřsts:
1. kř tkwi?ilpsř, kw tkwi?ilpsř, tkwi?ilpsř, kw tkwi?ilpsř, p tkwi?ilpsř, tkwi?ilpsřəř
2. kř čtkwi?ilpsř, kw čtkwi?ilpsř, čtkwi?ilpsř, kw čtkwi?ilpsř, p čtkwi?ilpsř, čtkwi?ilpsřəř
3. kř stkwi?ilpsx, kw stkwi?ilpsx, stkwi?ilpsx, kw stkwi?ilpsx, p stkwi?ilpsx, stkwi?ilpsxəř
4. kř səčtkwi?ilpsx, kw səčtkwi?ilpsx, səčtkwi?ilpsx, kw səčtkwi?ilpsx, p səčtkwi?ilpsx, səčtkwi?ilpsx
5. kř kstkwi?ilpsa?x, kw stkwi?ilpsa?x, kstkwi?ilpsa?x, kw kstkwi?ilpsa?ax p stkwi?ilpsa?x, kstkwi?ilpsa?xəř
6. kř ksəčtkwi?ilpsa?x, kw səčtkwi?ilpsa?x, ksəčtkwi?ilpsa?x, kw ksəčtkwi?ilpsa?ax p səčtkwi?ilpsa?x, ksəčtkwi?ilpsa?xəř
7. tkwi?ilpsn, tkwi?ilpsntxw, tkwi?ilpsəs, tkwi?ilpsřtn, tkwi?ilpsřtp, tkwi?ilpsəsəř
8. čtkwi?ilpstn, čtkwi?ilpstxw, čtkwi?ilpsts, čtkwi?ilpsřtn, čtkwi?ilpsřtp, čtkwi?ilpstsəř
9. istkwřilpsř, astkwřilpsř, stkwi?ilpsəs, stkwi?ilpsřtn, stkwi?ilpsřtp, stkwi?ilpsəsəř
10. isəčtkwi?ilpsř, asəčtkwi?ilpsř, səčtkwi?ilpsəs, səčtkwi?ilpsřtn, səčtkwi?ilpsřtp, səčtkwi?ilpsəsəř
11. ikstkwi?ilpsř, akstkwi?ilpsř, kstkwi?ilpsi?s, kstkwi?ilpsřtn, kstkwi?ilpsřtp, kstkwi?ilpsi?səř
12. iksəčtkwi?ilpsř, aksəčtkwi?ilpsř, ksəčtkwi?ilpsi?s, ksəčtkwi?ilpsřtn, ksəčtkwi?ilpsřtp, ksəčtkwi?ilpsi?səř
13. istkwřilpsř, astkwřilpsř, stkwi?ilpsřs, stkwi?ilpsřtət, stkwi?ilpsřp, stkwi?ilpsřsəř
14. isəčtkwi?ilpsř, asəčtkwi?ilpsř, səčtkwi?ilpsřs, səčtkwi?ilpsřtət, səčtkwi?ilpsřp, səčtkwi?ilpsřsəř
15. ikstkwi?ilpsř, akstkwi?ilpsř, kstkwi?ilpsřs, kstkwi?ilpsřtət, kstkwi?ilpsřp, kstkwi?ilpsřsəř
16. iksəčtkwi?ilpsř, aksəčtkwi?ilpsř, ksəčtkwi?ilpsřs, ksəčtkwi?ilpsřtət, ksəčtkwi?ilpsřp, ksəčtkwi?ilpsřsəř
17. isčtkwi?ilps, asčtkwi?ilps, sčtkwi?ilpsəs, sčtkwi?ilpsřtət, sčtkwi?ilpsřp, sčtkwi?ilpsəsəř
18. iksčtkwi?ilps, aksčtkwi?ilps, ksčtkwi?ilpsts, ksčtkwi?ilpsřtət, ksčtkwi?ilpsřp, ksčtkwi?ilpstsəř
s?a?úřs:
1. i? wapwpxn čřkřilsts i? spəplina? řkəčřiki?s ut křəřmřna?s ut tkwi?ilpsəs. (The lynx chases the snowshoe rabbit, catches up to it and pounces on it, biting it on the neck.)
2. i? řmřkwřapa?st čtkwa?křilpsts i? smuřčřn řixř mř xřina?. (The stud will bite the mares on the neck then they will submit.)
3. i? řikák řa čřkřəřřřina?sts i? řipřř čtkwi?ilpsts. (When the rooster lays the hen he bites her on the neck.)
5. čřpřpřař- hairy feet
snánaqs: čřpřař
s?a?úřs:
1. řř trřř?upřkřst i? křsřasts i? wapwpxn, čřpřpřař ut řřřřa?xn. (The lynx usually weighs around 80 pounds, and it has very big, furry paws.)
2. i? křřřř i? řřřřřtmixw čřpřpřař. (Some men have hairy legs.)
3. nəqsusř i? skəkřřřa? čřpřpřař. (One kind of chicken has hair on their feet.)
6. řřřřa?xn- big feet

snánaqs: slx ^w aʔxáñ
sʔaʔúms:
1. kíl tñtʔupñkst iʔ ksnʔasts iʔ wapwpxn, čwpxaʔxñ uʔ písłaxʔxñ . (The lynx usually weighs around 80 pounds, and it has very big, furry paws.)
2. iʔ scwanáytmx taʔlíʔ písłaxʔxñ . (Sasquatch have very large feet.)
3. miyát písłaxʔxñ aħnáx ^w nǎx ^w . (Your wife's feet are too big.)
7. tqəčłxiws- run on top of
sñʔasłmíws: tqəčłxiws
sk^włstiʔñ: tqəčłxiws / tqəčłxiwsñt (affirmative singular); lut akstqəčłxiws / lut akstqəčłxiwsñt (neg. singular); tqəčłxiwsi / tqəčłxiwsñti (affirmative plural); lut kstqəčłxiwsñp / lut kstqəčłxiwsñtp (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kñ tqəčłxiws, k ^w tqəčłxiws, tqəčłxiws, k ^w u tqəčłxiws, p tqəčłxiws, tqəčłxiwsəłx
2. kñ čtqəčłxiws, k ^w čtqəčłxiws, čtqəčłxiws, k ^w u čtqəčłxiws, p čtqəčłxiws, čtqəčłxiwsəłx
3. kñ stqəčłxiwsx, k ^w stqəčłxiwsx, stqəčłxiwsx, k ^w u stqəčłxiwsx, p stqəčłxiwsx, stqəčłxiwsx
4. kñ səčtqəčłxiwsx, k ^w səčtqəčłxiwsx, səčtqəčłxiwsx, k ^w u səčtqəčłxiwsx, p səčtqəčłxiwsx, səčtqəčłxiwsx
5. kñ kstqəčłxiwsaʔx, k ^w stqəčłxiwsaʔx, kstqəčłxiwsaʔx, k ^w u kstqəčłxiwsaʔx, p stqəčłxiwsaʔx, kstqəčłxiwsaʔxəłx
6. kñ ksəčtqəčłxiwsaʔx, k ^w səčtqəčłxiwsaʔx, ksəčtqəčłxiwsaʔx, k ^w u ksəčtqəčłxiwsaʔx, p səčtqəčłxiwsaʔx, ksəčtqəčłxiwsaʔxəłx
7. tqəčłxiwsñt, tqəčłxiwsñtx ^w , tqəčłxiwsñs, tqəčłxiwsñtx ^w , tqəčłxiwsñtp, tqəčłxiwsñsəłx
8. čtqəčłxiwsñstñ, čtqəčłxiwsñstx ^w , čtqəčłxiwsñsts, čtqəčłxiwsñstñ, čtqəčłxiwsñstp, čtqəčłxiwsñstsəłx
9. istqəčłxiwsñt, astqəčłxiwsñt, stqəčłxiwsñs, stqəčłxiwsñtx ^w , stqəčłxiwsñtp, stqəčłxiwsñsəłx
10. isəčtqəčłxiwsñt, asəčtqəčłxiwsñt, səčtqəčłxiwsñs, səčtqəčłxiwsñtx ^w , səčtqəčłxiwsñtp, səčtqəčłxiwsñsəłx
11. ikstqəčłxiwsñt, akstqəčłxiwsñt, kstqəčłxiwsñtʔs, kstqəčłxiwsñtx ^w , kstqəčłxiwsñtp, kstqəčłxiwsñtʔsəłx
12. iksəčtqəčłxiwsñt, aksəčtqəčłxiwsñt, ksəčtqəčłxiwsñs, ksəčtqəčłxiwsñtx ^w , ksəčtqəčłxiwsñtp, ksəčtqəčłxiwsñsəłx
13. istqəčłxiws, astqəčłxiws, stqəčłxiwsəs, stqəčłxiwstət, stqəčłxiwsñp, stqəčłxiwsəsəłx
14. isəčtqəčłxiws, asəčtqəčłxiws, səčtqəčłxiwsəs, səčtqəčłxiwstət, səčtqəčłxiwsñp, səčtqəčłxiwsəsəłx
15. ikstqəčłxiws, akstqəčłxiws, kstqəčłxiwsəs, kstqəčłxiwstət, kstqəčłxiwsñp, kstqəčłxiwsəsəłx
16. iksəčtqəčłxiws, aksəčtqəčłxiws, ksəčtqəčłxiwsəs, ksəčtqəčłxiwstət, ksəčtqəčłxiwsñp, ksəčtqəčłxiwsəsəłx
17. isčtqəčłxiws, asčtqəčłxiws, sčtqəčłxiwsəs, sčtqəčłxiwstət, sčtqəčłxiwsñp, sčtqəčłxiwsəsəłx
18. iksčtqəčłxiws, aksčtqəčłxiws, ksčtqəčłxiwsəs, ksčtqəčłxiwstət, ksčtqəčłxiwsñp, ksčtqəčłxiwsəsəłx
sʔaʔúms:
1. átiʔ tł spísłaxʔxñs uʔ əčwpxaʔxñ iʔ wapwpxn čtqəčłxiws ł smik ^w , lut ʔa čñyax ^w t ł smik ^w t. (Because of its big, furry feet, the lynx can run on top of snow without falling in.)
2. iʔ sapmít ^w čtqəčłxitk^w . (The water bug can run on top of the water.)
3. iʔ sx ^w ux ^w yaʔ čtqəčłxiws ł latáp. (The ants run on top of the table.)
8. čkmax- be alone
sñʔasłmíws: čkñkmax
sk^włstiʔñ: kmaxəx (affirmative singular); lut akskmax (neg. singular); kmaxwi (affirmative plural); lut kskmaxñp (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kñ kmax, k ^w kmax, kmax, k ^w u kmax, p kmax, kmaxəłx

2. kñ čkmax, kʷ čkmax, čkmax, kʷu čkmax, p čkmax, čkmaxəlx
3. kñ skmaxəx, kʷ skmaxəx, skmaxəx, kʷu skmaxəx, p skmaxəx, skmaxəxəlx
4. kñ səčkmaxəx, kʷ səčkmaxəx, səčkmaxəx, kʷu səčkmaxəx, p səčkmaxəx, səčkmaxəxəlx
5. kñ kskmáxaʔx, kʷ skmáxaʔx, kskmáxaʔx, kʷu kskmáxaʔx, p skmáxaʔx, kskmáxaʔx
6. kñ ksəčkmáxaʔx, kʷ səčkmáxaʔx, ksəčkmáxaʔx, kʷu ksəčkmáxaʔx, p səčkmáxaʔx, ksəčkmáxaʔx
7. iskmáx, askmáx, skmaxs, skmaxtət, skmaxrñp, skmaxsəlx
8. isəčkmáx, asəčkmáx, səčkmaxs, səčkmaxtət, səčkmaxrñp, səčkmaxsəlx
9. ikskmáx, akskmáx, kskmaxs, kskmaxtət, kskmaxrñp, kskmaxsəlx
10. iksəčkmáx, aksəčkmáx, ksəčkmaxs, ksəčkmaxtət, ksəčkmaxrñp, ksəčkmaxsəlx
11. isčkmáx, asčkmáx, sčkmaxs, sčkmaxtət, sčkmaxrñp, sčkmaxsəlx
12. iksčkmáx, aksčkmáx, ksčkmaxs, ksčkmaxtət, ksčkmaxrñp, ksčkmaxsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ wapwpxñ xmiñks tiʔ čkmax, xiʔ uʔ yʕayʕátəlx ksiliʔtñ čniʔts sutñs. (Lynx like to be alone, so they each have their own territory.)
2. tiʔ čkmax iʔ stmʕalt lut ta kʔkʷíkʷíalxʷ. (The cows are by themselves. They don't have calves with them.)
3. ikliʔ kñ tə kičx čkmax iʔ sčəčmálaʔ. (When I got there the children were alone)
9. silíʔtn- territory / home
sñʔaslmíws: sñililíʔtñ
sʔaʔúms:
1. iʔ wapwpxñ xmiñks tiʔ čkmax, xiʔ uʔ yʕayʕátəlx ksilíʔtñ čniʔts sutñs. (Lynx like to be alone, so they each have their own territory.)
2. ixíʔ iʔ kiʔlávnaʔ iʔ sñilíʔtñs . (Thats where the grizzlies live.)
3. qʷamqʷmñt asníliʔtñ . (You have a beautiful home.)
10. qýúlaʔxʷm- mark land/territory
sñʔaslmíws: qýqýúlaʔxʷm
skʷístiʔñ: qýúlaʔxʷəxʷ / qýúlaʔxʷnt (affirmative singular); lut aksqýúlaʔxʷ / lut aksqýúlaʔxʷm (neg. singular); qýúlaʔxʷwi / qýúlaʔxʷnti (affirmative plural); lut ksqýúlaʔxʷmp / lut ksqýúlaʔxʷmñtp (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kñ qýúlaʔxʷm, kʷ qýúlaʔxʷm, qýúlaʔxʷm, kʷu qýúlaʔxʷm, p qýúlaʔxʷm, qýúlaʔxʷməlx
2. kñ čqýúlaʔxʷm, kʷ čqýúlaʔxʷm, čqýúlaʔxʷm, kʷu čqýúlaʔxʷm, p čqýúlaʔxʷm, čqýúlaʔxʷməlx
3. kñ sqýúlaʔxʷəxʷ, kʷ sqýúlaʔxʷəxʷ, sqýúlaʔxʷəxʷ, kʷu sqýúlaʔxʷəxʷ, p sqýúlaʔxʷəxʷ, sqýúlaʔxʷəxʷəlx
4. kñ səčqýúlaʔxʷəxʷ, kʷ səčqýúlaʔxʷəxʷ, səčqýúlaʔxʷəxʷ, kʷu səčqýúlaʔxʷəxʷ, p səčqýúlaʔxʷəxʷ, səčqýúlaʔxʷəxʷəlx
5. kñ ksqýúlaʔxʷaʔx, kʷ sqýúlaʔxʷaʔx, ksqýúlaʔxʷaʔx, kʷu ksqýúlaʔxʷaʔx, p sqýúlaʔxʷaʔx, ksqýúlaʔxʷaʔxəlx
6. kñ ksəčqýúlaʔxʷaʔx, kʷ səčqýúlaʔxʷaʔx, ksəčqýúlaʔxʷaʔx, kʷu ksəčqýúlaʔxʷaʔx, p səčqýúlaʔxʷaʔx, ksəčqýúlaʔxʷaʔxəlx
7. qýúlaʔxʷñ, qýúlaʔxʷntxʷ, qýúlaʔxʷs, qýúlaʔxʷntm, qýúlaʔxʷntp, qýúlaʔxʷsəlx
8. čqýúlaʔxʷstñ, čqýúlaʔxʷstxʷ, čqýúlaʔxʷsts, čqýúlaʔxʷstrñ, čqýúlaʔxʷstp, čqýúlaʔxʷstsəlx
9. isqýúlaʔxʷm, asqýúlaʔxʷm, sqýúlaʔxʷs, sqýúlaʔxʷntm, sqýúlaʔxʷntp, sqýúlaʔxʷsəlx
10. isəčqýúlaʔxʷm, asəčqýúlaʔxʷm, səčqýúlaʔxʷs, səčqýúlaʔxʷntm, səčqýúlaʔxʷntp, səčqýúlaʔxʷsəlx
11. iksqýúlaʔxʷm, aksqýúlaʔxʷm, ksqýúlaʔxʷiʔs, ksqýúlaʔxʷntm, ksqýúlaʔxʷntp, ksqýúlaʔxʷiʔsəlx
12. iksəčqýúlaʔxʷm, aksəčqýúlaʔxʷm, ksəčqýúlaʔxʷiʔs, ksəčqýúlaʔxʷntm, ksəčqýúlaʔxʷntp, ksəčqýúlaʔxʷiʔsəlx
13. isqýúlaʔxʷm, asqýúlaʔxʷm, sqýúlaʔxʷms, sqýúlaʔxʷmtət, sqýúlaʔxʷmp, sqýúlaʔxʷmsəlx
14. isəčqýúlaʔxʷm, asəčqýúlaʔxʷm, səčqýúlaʔxʷms, səčqýúlaʔxʷmtət, səčqýúlaʔxʷmp, səčqýúlaʔxʷmsəlx

15. iksq̓yúlaʔxʷm̐, aksq̓yúlaʔxʷm̐, ksq̓yúlaʔxʷm̐s, ksq̓yúlaʔxʷm̐tət, ksq̓yúlaʔxʷm̐p, ksq̓yúlaʔxʷm̐səl̥x
16. iksəčq̓yúlaʔxʷm̐, aksəčq̓yúlaʔxʷm̐, ksəčq̓yúlaʔxʷm̐s, ksəčq̓yúlaʔxʷm̐tət, ksəčq̓yúlaʔxʷm̐p, ksəčq̓yúlaʔxʷm̐səl̥x
17. isčq̓yúlaʔxʷ, asčq̓yúlaʔxʷ, sčq̓yúlaʔxʷs, sčq̓yúlaʔxʷtət, sčq̓yúlaʔxʷm̐p, sčq̓yúlaʔxʷsəl̥x
18. iksčq̓yúlaʔxʷ, aksčq̓yúlaʔxʷ, ksčq̓yúlaʔxʷs, ksčq̓yúlaʔxʷtət, ksčq̓yúlaʔxʷm̐p, ksčq̓yúlaʔxʷsəl̥x
sʔaʔúms:
1. ʔaʔ čq̓yúlaʔxʷm̐ iʔ wapwpxn, p̓c̓ntʃas uʔ ʔi̥ls iʔ sčal̥ t tkiʔs, uʔ nixʷ iʔ n̥xʷəxʷčus uʔ aʔ čʔəʔak. (Lynx mark their territory with feces and with urine sprayed on trees, stumps and bushes.)
2. ʔa čʔiwl̥aʔxʷm̐ uʔ čq̓yúlaʔxʷ miʔ m̐y̥maʔt iʔ stíwl̥aʔxʷs. (When he buys land it has to be clearly marked so he knows which land he bought.)
3. yʃat iʔ sq̓lxʷúlaʔxʷ čq̓yúlaʔxʷ. (All the Indian reserves are marked.)
11. tkiʔ- urine
s̥nʔas̥l̥m̐íw̥s: tək̥tkiʔ
sʔaʔúms:
1. ʔaʔ čq̓yúlaʔxʷm̐ iʔ wapwpxn, p̓c̓ntʃas uʔ ʔi̥ls iʔ sčal̥ t tkiʔs, uʔ nixʷ iʔ n̥xʷəxʷčus uʔ aʔ čʔəʔak. (Lynx mark their territory with feces and with urine sprayed on trees, stumps and bushes.)
2. haʔ kʷ w̥y̥stkiʔm̐ ? (Are you done peeing?)
3. lut akstkʔi̥lp̐m̐. (Don't wet the bed.)
12. n̥xʷəxʷčus stump (of a tree)
s̥nʔas̥l̥m̐íw̥s: n̥xʷəčxʷəxʷčus
sʔaʔúms:
1. ʔaʔ čq̓yúlaʔxʷm̐ iʔ wapwpxn, p̓c̓ntʃas uʔ ʔi̥ls iʔ sčal̥ t tkiʔs, uʔ nixʷ iʔ n̥xʷəxʷčus uʔ aʔ čʔəʔak. (Lynx mark their territory with feces and with urine sprayed on trees, stumps and bushes.)
2. iʔ ʔl̥ n̥xʷəxʷčus miʔ kʷ čʔixʷm̐ t yáq̓w̐iʔ. (From stumps you can gather rotted wood.)
3. miyát ʔa čniw̐t č̥n̥xʷčpus iʔ sčl̥čal̥. (When the wind blows so hard the tree tops break off.)
13. n̥k̥xúlaʔxʷ- dip in land
s̥nʔas̥l̥m̐íw̥s: n̥k̥əx̥k̥xúlaʔxʷ
sʔaʔúms:
1. ʔ s̥l̥x̥ʃalt̥ čwíkʷmiʔst̥ ʔ aʔ č̥n̥k̥əx̥k̥xúlaʔxʷ ʔ s̥ʃaxʷíps aʔ čw̥laʃ aʔ ččal̥, ʔ yi̥yxʷútaʔ tk̥l̥xm̐ikst̥n̥ k̐m̐ aʔ k̐ʔaxʷ iʔ x̥ʃut. (During the day they hide among the roots of a tree that's fallen, on a low branch, or under a rocky ledge.)
2. ik̐líʔ kaʔ č̥n̥k̥xúlaʔxʷ xʷʔit iʔ s̥pi̥l̥m̐. (There in the dip there is a lot of bitter root.)
3. ixíʔ t t̐m̐xʷúlaʔxʷ č̥n̥k̥əx̥k̥xúlaʔxʷ. (That piece of land has dips on it.)
14. čw̥laʃ- something tipped over
s̥nʔas̥l̥m̐íw̥s: čw̥l̥w̥laʃ
sʔaʔúms:
1. ʔ s̥l̥x̥ʃalt̥ čwíkʷmiʔst̥ ʔ aʔ č̥n̥k̥əx̥k̥xúlaʔxʷ ʔ s̥ʃaxʷíps aʔ čw̥laʃ aʔ ččal̥, ʔ yi̥yxʷútaʔ tk̥l̥xm̐ikst̥n̥ k̐m̐ aʔ k̐ʔaxʷ iʔ x̥ʃut. (During the day they hide among the roots of a tree that's fallen, on a low branch, or under a rocky ledge.)
2. t s̥l̥x̥aʔqs iʔ sni̥w̐t uʔ w̥l̥w̥laʃ iʔ sčl̥čal̥. (The wind was so strong it toppled the trees.)
3. n̥k̐tips iʔ sčal̥ ilíʔ uʔ w̥laʃ. (He cut the tree until it tipped over.)
15. tk̐l̥xm̐ikst̥n̥- branch (of a tree)

sñʔasímiw̓s: tkílxmikstñ
sʔaʔúms:
1. Í s̓l̓íx̓s̓áit̓ čwíkʷmíʔst̓ Í aʔ čn̓kəx̓kúlaʔxʷ Í s̓aʰw̓íps aʔ čw̓laʰ aʔ ččal̓, Í yíy̓xʷútaʔ tkílxmikstñ kr̓n aʔ k̓taʰxʷ íʔ x̓l̓ut̓. (During the day they hide among the roots of a tree that's fallen, on a low branch, or under a rocky ledge.)
2. ʔul̓w̓s̓h̓t̓ íʔ tkílxmikstñ t̓ ak̓t̓k̓t̓w̓r̓m̓ín̓. (Gather the limbs to fuel your fire.)
3. íʔ t̓l̓ tkílxmikstñ kaʔ čtəxʷt̓xʷíwt̓ íʔ sqʷl̓ip̓. (From the limbs the moss hangs down.)
16. k̓taʰxʷ- hole
sñʔasímiw̓s: k̓taʰxʷt̓aʰxʷ
sʔaʔúms:
1. Í s̓l̓íx̓s̓áit̓ čwíkʷmíʔst̓ Í aʔ čn̓kəx̓kúlaʔxʷ Í s̓aʰw̓íps aʔ čw̓laʰ aʔ ččal̓, Í yíy̓xʷútaʔ tkílxmikstñ kr̓n aʔ k̓taʰxʷ íʔ x̓l̓ut̓. (During the day they hide among the roots of a tree that's fallen, on a low branch, or a hole among rocks.)
2. íʔ s̓x̓l̓ut̓t̓x̓ íʔ s̓h̓il̓íʔt̓h̓s̓ čk̓taʰxʷt̓aʰxʷ Í x̓ə̓l̓x̓l̓ut̓. (The groundhogs homes are holes under the rocks.)
3. íʔ ma̓n̓qʷč̓n̓ čk̓taʰxʷt̓aʰxʷíñk íʔ n̓ʔaʔúsaʔt̓h̓s̓. (The swallows nests are holes in the cliffs.)
17. t̓h̓kəčxʷus- come around to
sñʔasímiw̓s: t̓h̓kəčkəčxʷus
skʷl̓st̓iʔt̓h̓: t̓h̓kəčxʷusx̓ / t̓h̓kəčxʷus̓h̓t̓ (affirmative singular); lut̓ aks̓t̓h̓kəčxʷús̓ / lut̓ aks̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓ (neg. singular); t̓h̓kəčxʷús̓wi / t̓h̓kəčxʷús̓nt̓i (affirmative plural); lut̓ ks̓t̓h̓kəčxʷus̓r̓hp̓ / lut̓ ks̓t̓h̓kəčxʷus̓h̓tp̓ (neg. plural)
sčk̓t̓iʔy̓sts:
1. k̓n̓ t̓h̓kəčxʷus, kʷ t̓h̓kəčxʷus, t̓h̓kəčxʷus, kʷu t̓h̓kəčxʷus, p̓ t̓h̓kəčxʷus, t̓h̓kəčxʷusə̌lx̓
2. k̓n̓ č̓t̓h̓kəčxʷus, kʷ č̓t̓h̓kəčxʷus, č̓t̓h̓kəčxʷus, kʷu č̓t̓h̓kəčxʷus, p̓ č̓t̓h̓kəčxʷus, č̓t̓h̓kəčxʷusə̌lx̓
3. k̓n̓ s̓t̓h̓kəčxʷusx̓, kʷ s̓t̓h̓kəčxʷusx̓, s̓t̓h̓kəčxʷusx̓, kʷu s̓t̓h̓kəčxʷusx̓, p̓ s̓t̓h̓kəčxʷusx̓, s̓t̓h̓kəčxʷusx̓
4. k̓n̓ s̓əč̓t̓h̓kəčxʷusx̓, kʷ s̓əč̓t̓h̓kəčxʷusx̓, s̓əč̓t̓h̓kəčxʷusx̓, kʷu s̓əč̓t̓h̓kəčxʷusx̓, p̓ s̓əč̓t̓h̓kəčxʷusx̓, s̓əč̓t̓h̓kəčxʷusx̓ə̌lx̓
5. k̓n̓ ks̓t̓h̓kəčxʷúsaʔx̓, kʷ s̓t̓h̓kəčxʷúsaʔx̓, ks̓t̓h̓kəčxʷúsaʔx̓, kʷu ks̓t̓h̓kəčxʷúsaʔx̓, p̓ s̓t̓h̓kəčxʷúsaʔx̓, ks̓t̓h̓kəčxʷúsaʔx̓ə̌lx̓
6. k̓n̓ ks̓əč̓t̓h̓kəčxʷúsaʔx̓, kʷ s̓əč̓t̓h̓kəčxʷúsaʔx̓, ks̓əč̓t̓h̓kəčxʷúsaʔx̓, kʷu ks̓əč̓t̓h̓kəčxʷúsaʔx̓, p̓ s̓əč̓t̓h̓kəčxʷúsaʔx̓, ks̓əč̓t̓h̓kəčxʷúsaʔx̓ə̌lx̓
7. t̓h̓kəčxʷus̓h̓, t̓h̓kəčxʷus̓h̓xʷ, t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓, t̓h̓kəčxʷus̓n̓t̓r̓m̓, t̓h̓kəčxʷus̓h̓tp̓, t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓ə̌lx̓
8. č̓t̓h̓kəčxʷus̓t̓h̓, č̓t̓h̓kəčxʷus̓t̓xʷ, č̓t̓h̓kəčxʷus̓t̓s̓, č̓t̓h̓kəčxʷus̓t̓r̓m̓, č̓t̓h̓kəčxʷus̓t̓p̓, č̓t̓h̓kəčxʷus̓t̓s̓ə̌lx̓
9. is̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, as̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, s̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓, s̓t̓h̓kəčxʷus̓n̓t̓r̓m̓, s̓t̓h̓kəčxʷus̓h̓tp̓, s̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓ə̌lx̓
10. is̓əč̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, as̓əč̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, s̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓, s̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓n̓t̓r̓m̓, s̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓h̓tp̓, s̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓ə̌lx̓
11. iks̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, aks̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, ks̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓, ks̓t̓h̓kəčxʷus̓n̓t̓r̓m̓, ks̓t̓h̓kəčxʷus̓h̓tp̓, ks̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓ə̌lx̓
12. iks̓əč̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, aks̓əč̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, ks̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓, ks̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓n̓t̓r̓m̓, ks̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓h̓tp̓, ks̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓ə̌lx̓
13. is̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, as̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, s̓t̓h̓kəčxʷus̓r̓h̓s̓, s̓t̓h̓kəčxʷus̓r̓m̓t̓ə̌t̓, s̓t̓h̓kəčxʷus̓r̓hp̓, s̓t̓h̓kəčxʷus̓r̓m̓s̓ə̌lx̓
14. is̓əč̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, as̓əč̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, s̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓r̓h̓s̓, s̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓r̓m̓t̓ə̌t̓, s̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓r̓hp̓, s̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓r̓m̓s̓ə̌lx̓
15. iks̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, aks̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, ks̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓, ks̓t̓h̓kəčxʷus̓t̓ə̌t̓, ks̓t̓h̓kəčxʷus̓r̓hp̓, ks̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓ə̌lx̓
16. iks̓əč̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, aks̓əč̓t̓h̓kəčxʷús̓r̓h̓, ks̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓, ks̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓t̓ə̌t̓, ks̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓r̓hp̓, ks̓əč̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓ə̌lx̓
17. is̓č̓t̓h̓kəčxʷús̓, as̓č̓t̓h̓kəčxʷús̓, s̓č̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓, s̓č̓t̓h̓kəčxʷus̓t̓ə̌t̓, s̓č̓t̓h̓kəčxʷus̓r̓hp̓, s̓č̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌lx̓
18. iks̓č̓t̓h̓kəčxʷús̓, aks̓č̓t̓h̓kəčxʷús̓, ks̓č̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌s̓, ks̓č̓t̓h̓kəčxʷus̓t̓ə̌t̓, ks̓č̓t̓h̓kəčxʷus̓r̓hp̓, ks̓č̓t̓h̓kəčxʷus̓ə̌lx̓
sʔaʔúms:
1. íʔ sq̌l̓tm̓ixʷ wap̓w̓px̓n̓ č̓kt̓iyáqʷt̓r̓m̓sts̓ íʔ tkə̌t̓mil̓xʷ p̓n̓k̓ín̓ t̓h̓kəčxʷus íʔ ks̓x̓m̓ín̓kr̓ms̓ ǔt̓ n̓ʔast̓k̓íl̓t̓r̓m̓. (Male lynx fight over the female lynx that are ready to mate.)
2. k̓ík̓r̓m̓ m̓íʔ t̓h̓kəčxʷus ínt̓k̓ʷú̌l̓t̓n̓. (It's almost to my birthday again.)
3. laʔk̓ín̓ n̓kəčxus asxʷl̓xʷá̌l̓t̓ ǔt̓ kʷ l̓áqʷm̓íʔst̓. (You die whenever it's your time.)

18. ntítapt- shallow
sn̓ʔaslmíws: ntítaptaʔpt
sʔaʔúms:
1. iʔ tkə+mílxʷ wapwpxn̓ í ntítapt čn̓təxʷínk kr̓n̓ í w̓púlaʔxʷ kaʔ čqmniłtm. (The female lynx makes a birth den in a shallow cave or in thick brush.)
2. iʔ ta ntítaptaʔpt iʔ saʔtítkʷ kiʔ kʷu čnýakʷ. (Where the river is shallow is where we cross the river.)
3. í ntítapt miʔ čn̓ʔačknítkʷ iʔ sčəčmalaʔ. (The children can play in shallow water.)
19. qmniłtr̓- give birth to a litter
sn̓ʔaslmíws: qm̓qmniłtr̓
skʷłsti+tr̓: qmniłtx / qmniłtnt̓ (affirmative singular); lut aksqmniłt / lut aksqmniłtr̓ (neg. singular); qmniłtwi / qmniłtnt̓i (affirmative plural); lut ksqmniłtr̓p / lut ksqmniłtnt̓p (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kn̓ qmniłtr̓, kʷ qmniłtr̓, qmniłtr̓, kʷu qmniłtr̓, p qmniłtr̓, qmniłtr̓əlx
2. kn̓ čqmniłtr̓, kʷ čqmniłtr̓, čqmniłtr̓, kʷu čqmniłtr̓, p čqmniłtr̓, čqmniłtr̓əlx
3. kn̓ sqmniłtx, kʷ sqmniłtx, sqmniłtx, kʷu sqmniłtx, p sqmniłtx, sqmniłtxəlx
4. kn̓ səčqmniłtx, kʷ səčqmniłtx, səčqmniłtx, kʷu səčqmniłtx, p səčqmniłtx, səčqmniłtxəlx
5. kn̓ ksqmniłtaʔx, kʷ ksqmniłtaʔx, ksqmniłtaʔx, kʷu ksqmniłtaʔx, p ksqmniłtaʔx, ksqmniłtaʔxəlx
6. kn̓ ksəčqmniłtaʔx, kʷ ksəčqmniłtaʔx, ksəčqmniłtaʔx, kʷu ksəčqmniłtaʔx, p ksəčqmniłtaʔx, ksəčqmniłtaʔxəlx
7. qmniłt̓, qmniłt̓nt̓ʷ, qmniłts, qmniłt̓nt̓r̓, qmniłt̓nt̓p, qmniłtsəlx
8. čqmniłtst̓r̓, čqmniłtst̓xʷ, čqmniłtsts, čqmniłtst̓r̓, čqmniłtstp, čqmniłtstsəlx
9. isqmniłtr̓, asqmniłtr̓, sqmniłts, sqmniłt̓nt̓r̓, sqmniłt̓nt̓p, sqmniłtsəlx
10. isəčqmniłtr̓, asəčqmniłtr̓, səčqmniłts, səčqmniłt̓nt̓r̓, səčqmniłt̓nt̓p, səčqmniłtsəlx
11. iksqmniłtr̓, aksqmniłtr̓, ksqmniłts, ksqmniłt̓nt̓r̓, ksqmniłt̓nt̓p, ksqmniłtsəlx
12. iksəčqmniłtr̓, aksəčqmniłtr̓, ksəčqmniłts, ksəčqmniłt̓nt̓r̓, ksəčqmniłt̓nt̓p, ksəčqmniłtsəlx
13. isqmniłtr̓, asqmniłtr̓, sqmniłtr̓s, sqmniłtr̓nt̓t̓, sqmniłtr̓p, sqmniłtr̓səlx
14. isəčqmniłtr̓, asəčqmniłtr̓, səčqmniłtr̓s, səčqmniłtr̓nt̓t̓, səčqmniłtr̓p, səčqmniłtr̓səlx
15. iksqmniłtr̓, aksqmniłtr̓, ksqmniłtr̓s, ksqmniłtr̓nt̓t̓, ksqmniłtr̓p, ksqmniłtr̓səlx
16. iksəčqmniłtr̓, aksəčqmniłtr̓, ksəčqmniłtr̓s, ksəčqmniłtr̓nt̓t̓, ksəčqmniłtr̓p, ksəčqmniłtr̓səlx
17. isčqmniłt̓, asčqmniłt̓, sčqmniłts, sčqmniłt̓t̓, sčqmniłtr̓p, sčqmniłtsəlx
18. iksčqmniłt̓, aksčqmniłt̓, ksčqmniłts, ksčqmniłt̓t̓, ksčqmniłtr̓p, ksčqmniłtsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ tkə+mílxʷ wapwpxn̓ í ntítapt čn̓təxʷínk kr̓n̓ í w̓púlaʔxʷ kaʔ čqmniłtr̓. (The female lynx makes a birth den in a shallow cave or in thick brush.)
2. haʔ w̓ysqmniłtr̓ as̓tm̓sáłt̓ ? (Are your cows done calving?)
3. in̓kəkwaʔaʔ qmniłtr̓ uʔ ʔupn̓kst̓ʔasíl iʔ st̓əłsəkáms. (My dog birthed twelve puppies.)
20. čkpəkʷícaʔ- spotted / spots on the body
sn̓ʔaslmíws: kpəkʷpəkʷícaʔ
sʔaʔúms:
1. iʔ wapwpxn̓ naqs kíl̓ taqm̓kst̓ ʔaʔ čpkʷíłtr̓, čkpəkʷícaʔ uʔ čʔýsaxʷ. (Lynx have from one to six cubs; they are spotted and have streaks on their fur.)
2. kičnt̓r̓ iʔ sqilxʷ t̓ sqíłt̓ uʔ kpəkʷəkʷícaʔ. (When the sickness came to the people they got spots.)
3. in̓pəspús ʔə kʷíłkʷułl̓ ys̓at̓ čkpəkʷpəkʷícaʔ. (When my cat had kittens they all had spots.)

21. sn̓kʷul̓l̓tn̓ - birth place
sn̓ʔaslmíw̓s: sn̓kʷíkʷul̓l̓tn̓
sʔaʔúms:
1. iʔ čəčáʔmaʔt wapwpx̌n mat kí ʔasíí ʔiyá+n̓xʷ čʔáčəčqəʔ tí sn̓kʷul̓l̓tn̓s . (Lynx cubs start coming out of the place there were born after about two months.)
2. n̓yʔaýp ǩň n̓xʷýils ǩ isn̓kʷul̓l̓tn̓ . (I always want to go to my birth place.)
3. iʔ kʷííkʷíalxʷ ʔxʷaým̌ kí sn̓kʷul̓l̓tn̓s . (The calves run away back to where they were born.)
22. ʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌ - look for land / territory
snánaqs: ʔaʔúlaʔxʷm̌
skʷílstiʔň: ʔaʔʔaʔúlaʔxʷəxʷ / ʔaʔʔaʔúlaʔxʷnť (affirmative singular); lut aksʔaʔʔaʔúlaʔxʷ / lut aksʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌ (neg. singular); ʔaʔʔaʔúlaʔxʷwi / ʔaʔʔaʔúlaʔxʷnti (affirmative plural); lut ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷmp̌ / lut ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷntp̌ (neg. plural)
sčǩʔiýsts:
1. ǩň ʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, kʷ ʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, ʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, kʷu ʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, p ʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, ʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌əlx̌
2. ǩň čʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, kʷ čʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, čʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, kʷu čʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, p čʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, čʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌əlx̌
3. ǩň sʔaʔʔaʔúlaʔxʷəxʷ, kʷ sʔaʔʔaʔúlaʔxʷəxʷ, sʔaʔʔaʔúlaʔxʷəxʷ, kʷu sʔaʔʔaʔúlaʔxʷəxʷ, p sʔaʔʔaʔúlaʔxʷəxʷ, sʔaʔʔaʔúlaʔxʷəxʷəlx̌
4. ǩň səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷəxʷ, kʷ səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷəxʷ, səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷəxʷ, kʷu səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷəxʷ, p səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷəxʷ, səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷəxʷəlx̌
5. ǩň ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷaʔx̌, kʷ ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷaʔx̌, ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷaʔx̌, kʷu ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷaʔx̌, p sʔaʔʔaʔúlaʔxʷaʔx̌, ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷaʔx̌əlx̌
6. ǩň ksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷaʔx̌, kʷ ksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷaʔx̌, ksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷaʔx̌, kʷu ksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷaʔx̌, p səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷaʔx̌, ksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷaʔx̌əlx̌
7. ʔaʔʔaʔúlaʔxʷň, ʔaʔʔaʔúlaʔxʷnťxʷ, ʔaʔʔaʔúlaʔxʷs, ʔaʔʔaʔúlaʔxʷnťm̌, ʔaʔʔaʔúlaʔxʷnťp̌, ʔaʔʔaʔúlaʔxʷsəlx̌
8. čʔaʔʔaʔúlaʔxʷsťň, čʔaʔʔaʔúlaʔxʷsťxʷ, čʔaʔʔaʔúlaʔxʷsts, čʔaʔʔaʔúlaʔxʷsťm̌, čʔaʔʔaʔúlaʔxʷstp̌, čʔaʔʔaʔúlaʔxʷstsəlx̌
9. isʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, asʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, sʔaʔʔaʔúlaʔxʷs, sʔaʔʔaʔúlaʔxʷnťm̌, sʔaʔʔaʔúlaʔxʷnťp̌, sʔaʔʔaʔúlaʔxʷsəlx̌
10. isəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, asəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷs, səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷnťm̌, səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷnťp̌, səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷsəlx̌
11. iksʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, aksʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷiʔs, ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷnťm̌, ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷnťp̌, ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷiʔsəlx̌
12. iksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, aksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, ksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷiʔs, ksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷnťm̌, ksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷnťp̌, ksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷiʔsəlx̌
13. isʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, asʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, sʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌s, sʔaʔʔaʔúlaʔxʷmťət, sʔaʔʔaʔúlaʔxʷmp̌, sʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌səlx̌
14. isəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, asəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌s, səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷmťət, səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷmp̌, səčʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌səlx̌
15. iksʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, aksʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌s, ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷmťət, ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷmp̌, ksʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌səlx̌
16. iksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, aksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌, ksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌s, ksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷmťət, ksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷmp̌, ksəčʔaʔʔaʔúlaʔxʷm̌səlx̌
17. isčʔaʔʔaʔúlaʔxʷ, asčʔaʔʔaʔúlaʔxʷ, sčʔaʔʔaʔúlaʔxʷs, sčʔaʔʔaʔúlaʔxʷťət, sčʔaʔʔaʔúlaʔxʷmp̌, sčʔaʔʔaʔúlaʔxʷsəlx̌

18. iksčła?łla?úla?x ^w , aksčła?łla?úla?x ^w , ksčła?łla?úla?x ^w s, ksčła?łla?úla?x ^w tət, ksčła?łla?úla?x ^w mp, ksčła?łla?úla?x ^w səlx
s?a?úms:
1. i? čə́áma?t wapwpxn čkəxstis i? tuhtnrs u? ka?áym, ?istkrn, u? qipčrn, ixí? słla?łla?úla?x^wms t čniłts ksnılı?tns. (Lynx cubs stay with their mother through the fall and winter, and in the spring the go off to establish their own territory.)
2. čáčúla?x ^w na?+ snəqsilx ^w s łla?łla?úla?x^wməlx ki? alá? čý?apəlx. (Looks at Land and his relatives looked for land and arrived here.)
3. inxmínk kn x ^w uy mi? kn łla?łla?úla?x^wm mi? kn k ^w ul+x ^w m. (I want to go look for land so I can build my house.)
23. slx^w?úla?x^w - big land / big territory
sn?aslmíws: slslx ^w ?úla?x ^w
s?a?úms:
1. u? nix ^w ysa?tmíslx i? slx^w?úla?x^w ksnılı?tns ilí? čk ^w liwt čpixməlx. (They also need a lot of territory to live and hunt in.)
2. səslx^w?úla?x^w ahtətmx ^w úla?x ^w . (Your little land is a little bit big.)
3. slx^w?úla?x^w i? sqlx ^w úla?x ^w . (The Indian reserve is a big piece of land.)
24. ktipnt- cut down trees
sn?aslmíws: kətktipnt
sk^włstiłn: ktipx / ktipnt (affirmative singular); lut akskíp / lut akskíprn (neg. singular); ktipwi / ktipntp / ktipnti (affirmative plural); lut ksktipmp / lut ksktipntp (neg. plural)
sčkt+iýsts:
1. kn ktiprn, k ^w ktiprn, ktiprn, k ^w u ktiprntn, p ktiprntp, ktiprnəlx
2. kn čktiprn, k ^w čktiprn, čktiprn, k ^w u čktiprn, p čktiprn, čktiprnəlx
3. kn sktipx, k ^w sktipx, sktipx, k ^w u sktipx, p sktipx, sktipxəlx
4. kn səčktipx, k ^w səčktipx, səčktipx, k ^w u səčktipx, p səčktipx, səčktipxəlx
5. kn ksktípa?x, k ^w sktípa?x, ksktípa?x, k ^w u ksktípa?x, p sktípa?x, ksktípa?xəlx
6. kn ksəčkípa?x, k ^w səčkípa?x, ksəčkípa?x, k ^w u ksəčkípa?x, p səčkípa?x, ksəčkípa?xəlx
7. ktipn, ktipntx ^w , ktips, ktipntn, ktipntp, ktipsəlx
8. čktipstn, čktipstx ^w , čktipsts, čktipstn, čktipstp, čktipstsəlx
9. isktiprn, asktiprn, sktips, sktipntn, sktipntp, sktipsəlx
10. isəčktiprn, asəčktiprn, səčktips, səčktipntn, səčktipntp, səčktipsəlx
11. iksktiprn, aksktiprn, ksktips, ksktipntn, ksktipntp, ksktipsəlx
12. iksəčktiprn, aksəčktiprn, ksəčktips, ksəčktipntn, ksəčktipntp, ksəčktipsəlx
13. isktiprn, asktiprn, sktiprns, sktiprntət, sktiprnp, sktiprnsəlx
14. isəčktiprn, asəčktiprn, səčktiprns, səčktiprntət, səčktiprnp, səčktiprnsəlx
15. iksktiprn, aksktiprn, ksktiprns, ksktiprntət, ksktiprnp, ksktiprnsəlx
16. iksəčktiprn, aksəčktiprn, ksəčktiprns, ksəčktiprntət, ksəčktiprnp, ksəčktiprnsəlx
17. isčktip, asčktip, sčktips, sčkriptət, sčktiprnp, sčktipsəlx
18. iksčktip, aksčktip, ksčktips, ksčkriptət, ksčktiprnp, ksčktipsəlx
s?a?úms:
1. tə kłtips a? ččlčal i? sqilx ^w u? tlúla?x ^w s i? trnx ^w úla?x ^w , ixí? u? i? wapwpxn ?ilx ^w t u? lut xłəłnus i? čə́áma?t. (When people cut down the forests and move onto the land, then the lynx go hungry and can not raise their cubs.)
2. i? stuñx nkətktips i? mímúlx ixí? stikís. (The beaver cuts down cotton wood trees and that's its food.)

3. n̓k̓tip̓n̓t mi? kʷ kʷul̓m̓ t aksl̓p̓. (Cut that tree down and make wood blocks.)
25. t̓l̓ulaʔxʷn̓t - tear land / plow
s̓n̓ʔas̓l̓m̓iʷs : t̓l̓iʔl̓ulaʔxʷn̓t
skʷl̓stiʔn̓ : t̓l̓ulaʔxʷəxʷ / t̓l̓ulaʔxʷn̓t (affirmative singular); lut aks̓t̓l̓ulaʔxʷ / lut aks̓t̓l̓ulaʔxʷn̓ (neg. singular); t̓l̓ulaʔxʷwi / t̓l̓ulaʔxʷnti (affirmative plural); lut ks̓t̓l̓ulaʔxʷmp̓ / lut ks̓t̓l̓ulaʔxʷn̓tp̓ (neg. plural)
s̓č̓k̓t̓ʔiʔsts : 1. k̓n̓ t̓l̓ulaʔxʷn̓, kʷ t̓l̓ulaʔxʷn̓, t̓l̓ulaʔxʷn̓, kʷu t̓l̓ulaʔxʷn̓, p̓ t̓l̓ulaʔxʷn̓, t̓l̓ulaʔxʷn̓əlx̃ 2. k̓n̓ č̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, kʷ č̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, č̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, kʷu č̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, p̓ č̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, č̓t̓l̓ulaʔxʷn̓əlx̃ 3. k̓n̓ st̓l̓ulaʔxʷəxʷ, kʷ st̓l̓ulaʔxʷəxʷ, st̓l̓ulaʔxʷəxʷ, kʷu st̓l̓ulaʔxʷəxʷ, p̓ st̓l̓ulaʔxʷəxʷ, st̓l̓ulaʔxʷəxʷəlx̃ 4. k̓n̓ s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷəxʷ, kʷ s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷəxʷ, s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷəxʷ, kʷu s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷəxʷ, p̓ s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷəxʷ, s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷəxʷəlx̃ 5. k̓n̓ ks̓t̓l̓ulaʔxʷaʔx, kʷ st̓l̓ulaʔxʷaʔx, ks̓t̓l̓ulaʔxʷaʔx, kʷu ks̓t̓l̓ulaʔxʷaʔx, p̓ st̓l̓ulaʔxʷaʔx, ks̓t̓l̓ulaʔxʷaʔxəlx̃ 6. k̓n̓ ks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷaʔx, kʷ s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷaʔx, ks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷaʔx, kʷu ks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷaʔx, p̓ s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷaʔx, ks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷaʔxəlx̃ 7. t̓l̓ulaʔxʷn̓, t̓l̓ulaʔxʷn̓txʷ, t̓l̓ulaʔxʷs, t̓l̓ulaʔxʷn̓tm̓, t̓l̓ulaʔxʷn̓tp̓, t̓l̓ulaʔxʷsəlx̃ 8. č̓t̓l̓ulaʔxʷst̓n̓, č̓t̓l̓ulaʔxʷstxʷ, č̓t̓l̓ulaʔxʷsts, č̓t̓l̓ulaʔxʷst̓m̓, č̓t̓l̓ulaʔxʷstp̓, č̓t̓l̓ulaʔxʷstsəlx̃ 9. ist̓l̓ulaʔxʷn̓, as̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, st̓l̓ulaʔxʷs, st̓l̓ulaʔxʷn̓tm̓, st̓l̓ulaʔxʷn̓tp̓, st̓l̓ulaʔxʷsəlx̃ 10. is̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, as̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷs, s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓tm̓, s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓tp̓, s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷsəlx̃ 11. iks̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, aks̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, ks̓t̓l̓ulaʔxʷiʔs, ks̓t̓l̓ulaʔxʷn̓tm̓, ks̓t̓l̓ulaʔxʷn̓tp̓, ks̓t̓l̓ulaʔxʷiʔsəlx̃ 12. iks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, aks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, ks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷiʔs, ks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓tm̓, ks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓tp̓, ks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷiʔsəlx̃ 13. ist̓l̓ulaʔxʷn̓, as̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, st̓l̓ulaʔxʷms, st̓l̓ulaʔxʷn̓tm̓, st̓l̓ulaʔxʷmp̓, st̓l̓ulaʔxʷmsəlx̃ 14. is̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, as̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷms, s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓tm̓, s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷmp̓, s̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷmsəlx̃ 15. iks̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, aks̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, ks̓t̓l̓ulaʔxʷms, ks̓t̓l̓ulaʔxʷn̓tm̓, ks̓t̓l̓ulaʔxʷmp̓, ks̓t̓l̓ulaʔxʷmsəlx̃ 16. iks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, aks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓, ks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷms, ks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷn̓tm̓, ks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷmp̓, ks̓əč̓t̓l̓ulaʔxʷmsəlx̃ 17. is̓č̓t̓l̓ulaʔxʷ, as̓č̓t̓l̓ulaʔxʷ, s̓č̓t̓l̓ulaʔxʷs, s̓č̓t̓l̓ulaʔxʷtm̓, s̓č̓t̓l̓ulaʔxʷmp̓, s̓č̓t̓l̓ulaʔxʷsəlx̃ 18. iks̓č̓t̓l̓ulaʔxʷ, aks̓č̓t̓l̓ulaʔxʷ, ks̓č̓t̓l̓ulaʔxʷs, ks̓č̓t̓l̓ulaʔxʷtm̓, ks̓č̓t̓l̓ulaʔxʷmp̓, ks̓č̓t̓l̓ulaʔxʷsəlx̃
s̓ʔaʔúms :
1. ʔə k̓tips̓ aʔ č̓č̓l̓č̓al̓ iʔ sqilxʷ uʔ t̓l̓ulaʔxʷs iʔ tm̓xʷulaʔxʷ, ix̓iʔ uʔ iʔ wap̓wpx̓n̓ ʔilxʷt̓ uʔ lut x̓l̓əʔn̓us̓ iʔ č̓əč̓amaʔt̓. (When people cut down the forests and move onto the land, then the lynx go hungry and can not raise their cubs.)
2. t̓l̓iʔl̓ulaʔxʷs iʔ sqilxʷ iʔ tm̓tm̓xʷulaʔxʷs uʔ k̓ʷn̓k̓ʷaʔtm̓əlx̃. (The people plow up their garden spots and they plant their gardens.)
3. t̓l̓ulaʔxʷn̓t aʔtm̓tm̓xʷulaʔxʷ miʔ pk̓ʷulaʔxʷn̓txʷ t̓ sw̓p̓ulaʔxʷ. (Plow up your field and plant some grass seed.)
26. x̓l̓əʔn̓un̓t - manage to raise young
s̓n̓ʔas̓l̓m̓iʷs : x̓l̓əʔx̓l̓əʔn̓un̓t
skʷl̓stiʔn̓ : x̓l̓əʔn̓un̓x / x̓l̓əʔn̓un̓t (affirmative singular); lut aks̓x̓l̓əʔn̓un̓n̓ (neg. singular); x̓l̓əʔn̓un̓wi / x̓l̓əʔn̓un̓ti (affirmative plural); lut ks̓x̓l̓əʔn̓un̓mp̓ / lut ks̓x̓l̓əʔn̓un̓tp̓ (neg. plural)
s̓č̓k̓t̓ʔiʔsts : 1. k̓n̓ x̓l̓əʔn̓un̓n̓, kʷ x̓l̓əʔn̓un̓n̓, x̓l̓əʔn̓un̓n̓, kʷu x̓l̓əʔn̓un̓n̓, p̓ x̓l̓əʔn̓un̓n̓, x̓l̓əʔn̓un̓n̓əlx̃ 2. k̓n̓ č̓x̓l̓əʔn̓un̓n̓, kʷ č̓x̓l̓əʔn̓un̓n̓, č̓x̓l̓əʔn̓un̓n̓, kʷu č̓x̓l̓əʔn̓un̓n̓, p̓ č̓x̓l̓əʔn̓un̓n̓, č̓x̓l̓əʔn̓un̓n̓əlx̃ 3. k̓n̓ sx̓l̓əʔn̓un̓x, kʷ sx̓l̓əʔn̓un̓x, sx̓l̓əʔn̓un̓x, kʷu sx̓l̓əʔn̓un̓x, p̓ sx̓l̓əʔn̓un̓x, sx̓l̓əʔn̓un̓xəlx̃ 4. k̓n̓ s̓əč̓x̓l̓əʔn̓un̓x, kʷ s̓əč̓x̓l̓əʔn̓un̓x, s̓əč̓x̓l̓əʔn̓un̓x, kʷu s̓əč̓x̓l̓əʔn̓un̓x, p̓ s̓əč̓x̓l̓əʔn̓un̓x, s̓əč̓x̓l̓əʔn̓un̓xəlx̃ 5. k̓n̓ ks̓x̓l̓əʔn̓un̓aʔx, kʷ sx̓l̓əʔn̓un̓aʔx, ks̓x̓l̓əʔn̓un̓aʔx, kʷu ks̓x̓l̓əʔn̓un̓aʔx, p̓ sx̓l̓əʔn̓un̓aʔx, ks̓x̓l̓əʔn̓un̓aʔxəlx̃ 6. k̓n̓ ks̓əč̓x̓l̓əʔn̓un̓aʔx, kʷ s̓əč̓x̓l̓əʔn̓un̓aʔx, ks̓əč̓x̓l̓əʔn̓un̓aʔx, kʷu ks̓əč̓x̓l̓əʔn̓un̓aʔx, p̓ s̓əč̓x̓l̓əʔn̓un̓aʔx, ks̓əč̓x̓l̓əʔn̓un̓aʔxəlx̃ 7. x̓l̓əʔn̓un̓, x̓l̓əʔn̓un̓txʷ, x̓l̓əʔn̓us̓, x̓l̓əʔn̓un̓tm̓, x̓l̓əʔn̓un̓tp̓, x̓l̓əʔn̓us̓əlx̃

8. čxłəłnusth, čxłəłnustxʷ, čxłəłnusts, čxłəłnustm, čxłəłnustp, čxłəłnustsəlx
9. isxłəłnúnm, asxłəłnúnm, sxłəłnus, sxłəłnuhntm, sxłəłnuhntp, sxłəłnusəlx
10. isəčxłəłnúnm, asəčxłəłnúnm, səčxłəłnus, səčxłəłnuhntm, səčxłəłnuhntp, səčxłəłnusəlx
11. iksxłəłnúnm, aksxłəłnúnm, ksxłəłnúiʔs, ksxłəłnuhntm, ksxłəłnuhntp, ksxłəłnúiʔsəlx
12. iksəčxłəłnúnm, aksəčxłəłnúnm, ksəčxłəłnúiʔs, ksəčxłəłnuhntm, ksəčxłəłnuhntp, ksəčxłəłnúiʔsəlx
13. isxłəłnúnm, asxłəłnúnm, sxłəłnunms, sxłəłnunmtət, sxłəłnunmp, sxłəłnunmsəlx
14. isəčxłəłnúnm, asəčxłəłnúnm, səčxłəłnunms, səčxłəłnunmtət, səčxłəłnunmp, səčxłəłnunmsəlx
15. iksxłəłnúnm, aksxłəłnúnm, ksxłəłnunms, ksxłəłnunmtət, ksxłəłnunmp, ksxłəłnunmsəlx
16. iksəčxłəłnúnm, aksəčxłəłnúnm, ksəčxłəłnunms, ksəčxłəłnunmtət, ksəčxłəłnunmp, ksəčxłəłnunmsəlx
17. isčxłəłnúh, asčxłəłnúh, sčxłəłnuhs, sčxłəłnuhtət, sčxłəłnunmp, sčxłəłnuhsəlx
18. iksčxłəłnúh, aksčxłəłnúh, ksčxłəłnuhs, ksčxłəłnuhtət, ksčxłəłnunmp, ksčxłəłnuhsəlx

sʔaʔúms:

1. tə ktips aʔ ččlcal iʔ sqilxʷ uʔ tliúlaʔxʷs iʔ tmxʷúlaʔxʷ, ixíʔ uʔ iʔ wapwpxí ʔilxʷt uʔ lut xłəłnus iʔ čáčamaʔt. (When people cut down the forests and move onto the land, then the lynx go hungry and can not raise their cubs.)
2. taʔlíʔ sčkʷuí iʔ sčəčmálaʔ miʔ sič čxłəłnustxʷ. (Kids are a lot of work to raise.)
3. haʔ xłəłnúhntxʷ ahəpəʔásəpəʔ ? (Did you manage to raise your chicks?)

17. stxəiltm- kñ nʔastkílt

sʔaʔúms

čkmíltmst / kmíltmst	visit someone
nʔtkʷíltm	give birth
kínt	frightened
mayʔtimn / mayʔtírn	I tell you / tell someone something
kʔčwčawt	have a hard time
kʷíliit	give birth / have a baby
nʔəqʔəniwtrn	to birth
nʔsaʔpús	time arrives
súxʷmaʔnt	measure
sləkʷtiws	distance
lakʷtiws	far apart
nʔaʔqčín	dawn
čtəčkʷuili	baby coming
səxʷmriin puýxñ	ambulance
kʔkičnt	get to / arrive at
səxʷlʷaʔn nʔaʔúkʷmñ	fire truck
čminám	know
čyaʔáxaʔst / yaʔáxaʔnt	watch

smýmay

Sxmnatkʷ čkmíltmsts iʔ stmkʔílt, kñíčaʔ. S- haʔ tiʔ kʷ xast, istmkʔílt ? K- way tiʔ kñ xast, čxiʔ kñ čtkʷsíl s í təkʷəkʷast. S- stírn ? səxʔkinx kiʔ kʷ čtkʷsíl s í təkʷəkʷast ? K- kñ səčkʔiírn put mistírn miʔ sič čuñtsñ. kñ nʔastkílt. S- way xast, kñ tkstrmtímaʔx ! K- kñ ntíls črn kʷ límt. S- haʔ anwíʔ ? črn kʷ sčutx ańxmíńk čaʔkʷ taʔxʷsqʷsqʷsíʔ. K- inxmíńk. čxiʔ kñ nxiʔ lʷm tʷa xʔkinrn tʷa kʷuili kʷasú. S- way črn tiʔ kʷ xast. haʔ lʷm čuñts iʔ səxʷkʔtəqxnám črn lut akʔətiʔxíln kʷ tʷa nʔtkʷíltm. K- ki, naʔmʔt way kñ kínt, kñ nxiʔ. S- čmistírn. yʔat čxiʔlʷm iʔ stkʷíltm. haʔ mayʔtimn xʔkinrn tʷa kʷuili aswawásaʔ ? K- lut kñ ntíls. S- inčáʔ kñ tʷa kʷuili, inʔúrñ taʔlíʔ kʔčwčawt kiʔ sič kñ kʷuili. kʷast iʔ səxʷmriin. ixíʔ uʔ nixʷ itlíʔ tʷa kskʷíliitaʔx, lut kí nqłitiʔxʷtñ miʔ čntakʷ. xʷuý iʔ kí nʔəqʔəniwtrn iʔ čitxʷs uʔ ilíʔ miʔ kʷíliit. kʷaʔ tiʔ xast iʔ snʔastkílt uʔ kíkrm miʔ nʔsaʔpús iʔ kskʷíliits. qitʔ í snkʷəkʷač uʔ kʷupkʷupəp, qílt. qitʔs ańkíkwaʔ uʔ čus miʔ čmistís. way ʔacsəlx súxʷmaʔsəlx čkíñ iʔ sləkʷtiwsts iʔ skʷupkʷupəp. uʔ pútiʔ lakʷtiws. ixíʔ uʔ tʷəqłiləlx ixíʔ uʔ ʔaʔítx, ʔitx uʔ qitʔ. ilíʔ put nʔaʔqčín, kiʔ qitʔ	visit someone give birth frightened tell s/o something have a hard time have a baby; to birth time arrives measure; distance between; far apart;
--	---

u+ way ta?li? kʷəčkʷəčtwilx i? sqilts. xʷəsxʷuslxəlx xʷtliilx u+ xčmñčutəlx. K- nikxná? ! ha? čtəčkʷulí i? ʔuʷtíla?t ? S- ańkíkwa? ʔáčqa? . xʷuýsts i? ʔuýxń. ʔa ʔčń?u+xʷ, way ʔtəqilx i? ʔ sńtəqʷutńs u+ lut xmińks ksxʷtíla?x. lut ʔa čmistís ksəxkína?x, ixí? u+ xliits i? səxʷkʔtəqxnarn. i? səxʷkʔtəqxnarn čuńtrń, "xliht i? səxʷmriń ʔuýxń mi? ʔukʷńts kíl sńqłiti+xʷtń" áti? lut kłkičńtrń i? kʔtəqxnarn i? čitxʷs. ilí? kʔńkʷulítn. ixí? xliits i? səxʷmriń i? ʔuýxńs. i? lúti? skičxs i? səxʷmriń ʔuýxńs, i? səxʷłwań n?a?úkwń čkičx. kčilčlkst i? səxʷłwań čýsap ksknxtítna?x. i? lúti? skičxs i? səxʷmriń i? ʔuýxńs u+ kʷlilí. čut ixí? i? mistiýtýmt skʷlilts tł yčayčát i? sqʷsqʷasía?s nařmť čtixʷlń ilí? kčilčlkst i? səxʷłwań ilí? čknxti+ń. K- x?kinń ilí? ʔə čkičx i? səxʷmriń i? ʔuýxńs ? S- kʷa? yčat stiń ti? xast, čusəlx i? səxʷmriń i? ʔuýxń ʔplak. ixí? sič i? səxʷkʔtəqxnarn čkičx u+ čacs astrńtíma? na?ť i? ʔuʷtíla?t u+ ti? xastəlx. K- nikxná? u+ wńixʷ iswawása? kʷulí i? ʔ čitxʷ ! S- ki, u+ tiýtýmt t skʷlilí. u+ ińčá? kń ʔə kʷulí ta?li? kʔčwčawt. ixí? u+ lut aksčmináń ksəxkína?x. kń ńtíls čń lut ta?li? ksxačts kʷ ʔə kʷlilí. K- kń ńmusls ča?kʷ. nařmť lut ińxmińk miyáť tiýtýmt. lut ińxmińk kń kʷlilí u+ ilí? kčilčlkst i? səxʷłwań kʷu? čyaýáxa?sts !	dawn baby coming ambulance get to/arrive fire truck know something watch something
--	---

sńsúxʷna? swłtitiń

1. swit i? skʷists i? strńk?ilts Sxmnatkʷ ?
2. səx?kinx u+ čtka?silts ʔ ʔəkwəkʷčast kńíca? ?
3. səx?kinx u+ kińt kńíca? ?
4. səx?kinx u+ kʔčwčawt i? turńs ʔə kʷulí Sxmnatkʷ ?
5. ʔńkiń ki? qit Sxmnatkʷ i? turńs u+ kʷupkʷupəp ?
6. səx?kinx u+ xʷəsxʷuslxəlx xʷtliilx u+ xčmñčutəlx Sxmantkʷ i? turńs na?ť mistrńs ?
7. ʔa ʔń?u+xʷ i? sxlwi?s, stiń a? čkists Sxmatkʷ i? turńs ?
8. əciństrń t səxʷkʔtəqxnarn ʔə tqʷlqʷłtiwsńtrń ?
9. stiń i? kičx i? lúti? skičxs i? səxʷmriń ʔuýxńs ?
10. swswit i? ýsap ksknxtítna?x ?
11. čkiń i? skʷlilts Sxmnatkʷ i? turńs ?
12. x?kinń ʔə kičx i? səxʷmriń ʔuýxńs ?
13. ka?kiń ki? kʷulí Sxmnatkʷ ?
14. ka?kiń ki? kʷulí Sxmnatkʷ i? ʔəčəcupsts ?
15. səx?kinx u+ kńíca? lut xmińks miyáť tiýtýmt ʔə kskʷlilts ?

ańčawt swłtitiń

1. ʔa čkə?ə? , swit a? čkmiłtrństxʷ ? swit a? čkmiłtrństrńs ? mayxít.
2. ha? swit ʔ asnaqsílxʷ čń?astkílt čapná? ? mayxít.
3. ha? kʷ čkińt ? ha? kʷ čńxiť ? t stiń ? səx?kinx ? səx?kinx u+ lut ? mayxít.
4. ʔa čńtkʷiłt i? smań?im ʔ asnaqsílxʷ, ha? čkńxitməlx t səxʷmriń kń t səxʷkʔtəqxnarn ? səx?kinx ? mayxít.
5. swit i? mayťtińs t sńkʷəkʷač ? stiń i? smýaýs ? mayxít.
6. ha? kʷ kʔčwčawt t sńkʷspińtk ? səx?kinx ? səx?kinx u+ lut ?
7. ha? kʷ čkčwčawt čapná? ? səx?kinx ? səx?kinx u+ lut ?
8. ha? kíl ńqłiti+xʷtń ki? kʷ čńtakʷ t sńkʷspińtk ? səx?kinx ? səx?kinx u+ lut ?
9. kʷ ʔə kʷulí, ha? ańtúrń/askʷúy xʷuý kíl ńtəqťəniwtrń i? čitxʷs kń kíl ńqłiti+xʷtń ha? kń mut kíl čitxʷs ? səx?kinx ?

maýxít.

10. Í kʷinx ki? kʷ qitʰ ʕapná? siʔkʷəkʷʕást ? Í kʷinx ki? kʷ xʷtil ? səxʔkinx ? maýxít.

11. swit i? qitʰntxʷ t spiʔscíʔt ? swit i? qitʰnts ? maýxít.

12. ha? pñkiñ xʷuýstrms kʷí ñqłiti+xʷtñ i? səxʷmriñ puýxñ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut? maýxít.

13. ha? kʷ wikñ t səxʷłwamñ ñʔaʔúkwñ t spiʔscíʔt ? ha? kʷ nixlñ ? səxʔkinx ? səxʔkinx uʔ lut? maýxít.

14. ha? tiýtyñt t skʷlilit kʷ ʔə kʷulí ? maýxít.

15. swit i? čyáýáxaʔstrms t spiʔscíʔt ? swit i? čyáýáxaʔstxʷ ? maýxít.

skʔʔiýsm t sʔuʔms

A. xilñ sʔuʔms ñqmñmiñ aksčkʷúl: wýstikʷ aʔ čkʔqmñ.

ýayáxaʔ- to watch

	iñčáʔ	anwíʔ	čniʔts	mniñʔtət	mniñʔəmp	mniñʔtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. swʔtiʔñ aksčkʷúl: kʔəʔəñčínx t malʔkʷčñ ñsəlxčín. ixíʔ uʔ ñmýčimñt asčqáý kʷí nwyápixčñ.

1. ha? kʷu sýayáxaʔx iñčáʔ naʔt iññtkʷíls ? (i? lúti?)

nwyápixčñ:

2. ha? p sýayáxaʔaʔx ʔə klaxʷ ? (kiw)

nwyápixčñ:

3. ha? wñixʷ kʷ čyáýáxaʔ ʕapnáʔ t sxłʕʕalt ? (lut)

nwyápixčñ:

4. ha? čmistíx^w səx?kinx ut k^wu səčʔaýáxa?x ʕapná? ińčá? na?ł Sulí? ? (kíwa)

nwýápíxčń:

5. ha? ʕń kń ýaýáxa? asčk^wúl ? (i? lúti?)

nwýápíxčń:

6. ha? čmistíx^w səx?kinx ut lut t nýʕaýp kń ʕa čʔaýáxa? ? (ki/?aýx^wt)

nwýápíxčń:

sktʔiýsm t sʔuńs

Č. **Past/Present and Future/Inceptive Intransitive** aksčk^wúl: ktə+mčinx t milk^wčń nsəlxčń, sič nmýčnmńt kl nwýápíxčń.

čkiń: ha? k^w k^wlíilt ? lut. nařmł nínwi?s kń ksk^wlííłta?x.

1. ha? k^w ýaýáxa? ? lut. nařmł nínwi?s _____.
nwýápíxčń:

2. ha? kń ńtk^wíłtrń ? lut. nařmł nínwi?s _____.
nwýápíxčń:

3. ha? qitł Pit ? lut. nařmł nínwi?s _____.
nwýápíxčń:

4. ha? p təqłilx ? lut. nařmł nínwi?s _____.
nwýápíxčń:

5. ha? x^włilixəlx ? lut. nařmł nínwi?s _____.
nwýápíxčń:

ε. **Past/Present and Future Transitive** aksčk^wúl: ktə+mčinx t milk^wčń nsəlxčń, sič nmýčnmńt kl nwýápíxčń.

čkiń: ha? čuńtx^w ? i? lúti?. nařmł nínwi?s iksčúnń.

1. ha? kmíłtmńtx^w ? i? lúti?. nařmł nínwi?s _____.
nwýápíxčń:

2. ha? maýłtín ? i? lúti?. nařmł nínwi?s _____.
nwýápíxčń:

3. ha? súx^wmaʔs iʔ lparín ? iʔ lútiʔ. naǰm̓t nínwiʔs _____.
nʷyápixčn̓:

4. ha? k̓t̓kičn̓tp ? iʔ lútiʔ. naǰm̓t nínwiʔs _____.
nʷyápixčn̓:

5. ha? ʔaʔáʔsəlx ʔʕat stiṃ ? iʔ lútiʔ. naǰm̓t nínwiʔs _____.
nʷyápixčn̓:

čkʷulmstrn i? sʔaʔúms

1. kmíltmñt- visit someone
snʔaslmíws: kmíltmñt
skʷlstiþn: mímíltx / kmíltmñt (affirmative singular); lut aksmílmílt / lut akskmíltmnrñ (neg. singular); mímíltwi / kmíltmñti (affirmative plural); lut ksmílmíltþ / lut kskmíltmñtp (neg. plural)
sčkþ?iýsts: 1. kñ mímílt, kʷ mímílt, mímílt, kʷu mímílt, p mímílt, mímíltəlx 2. kñ čmímílt, kʷ čmímílt, čmímílt, kʷu čmímílt, p čmímílt, čmímíltəlx 3. kñ smímíltx, kʷ smímíltx, smímíltx, kʷu smímíltx, p smímíltx, smímíltxəlx 4. kñ səčmímíltx, kʷ səčmímíltx, səčmímíltx, kʷu səčmímíltx, p səčmímíltx, səčmímíltxəlx 5. kñ ksmímíltəʔx, kʷ smímíltəʔx, ksmímíltəʔx, kʷu ksmímíltəʔx, p smímíltəʔx, ksmímíltəʔəlx 6. kñ ksəčmímíltəʔx, kʷ səčmímíltəʔx, ksəčmímíltəʔx, kʷu ksəčmímíltəʔx, p səčmímíltəʔx, ksəčmímíltəʔəlx 7. kmíltmñ, kmíltmñtxʷ, kmíltmñs, kmíltmñtrñ, kmíltmñtp, kmíltmñsəlx 8. čkmíltmñstñ, čkmíltmñstxʷ, čkmíltmñsts, čkmíltmñstrñ, čkmíltmñstp, čkmíltmñstsəlx 9. iskmíltmnrñ, askmíltmnrñ, skmíltmñs, skmíltmñtrñ, skmíltmñtp, skmíltmñsəlx 10. isəčkmíltmnrñ, asəčkmíltmnrñ, səčkmíltmñs, səčkmíltmñtrñ, səčkmíltmñtp, səčkmíltmñsəlx 11. ikskmíltmnrñ, akskmíltmnrñ, kskmíltmñs, kskmíltmñtrñ, kskmíltmñtp, kskmíltmñsəlx 12. iksəčkmíltmnrñ, aksəčkmíltmnrñ, ksəčkmíltmñs, ksəčkmíltmñtrñ, ksəčkmíltmñtp, ksəčkmíltmñsəlx 13. iskmíltmñ, askmíltmñ, skmíltmñs, skmíltmñtət, skmíltmñp, skmíltmñsəlx 14. isəčkmíltmñ, asəčkmíltmñ, səčkmíltmñs, səčkmíltmñtət, səčkmíltmñp, səčkmíltmñsəlx 15. ikskmíltmñ, akskmíltmñ, kskmíltmñs, kskmíltmñtət, kskmíltmñp, kskmíltmñsəlx 16. iksəčkmíltmñ, aksəčkmíltmñ, ksəčkmíltmñs, ksəčkmíltmñtət, ksəčkmíltmñp, ksəčkmíltmñsəlx 17. isčkmílt, asčkmílt, sčkmílt, sčkmíltət, sčkmíltp, sčkmíltəlx 18. iksčkmílt, aksčkmílt, ksčkmílt, ksčkmíltət, ksčkmíltp, ksčkmíltəlx
sʔaʔúms:
1. Sxmnatkʷ čkmíltmñsts i? stmkʔilts, Kñícaʔ. (Sxmnatkʷ is visiting with her daughter, Kñícaʔ.)
2. lut kím kʷu ʔa čkmíltmñwixʷ. (We don't visit each other anymore.)
3. čxʷúywi mi? kʷu mímílt. (Come and we will visit.)
2. ñtkʷíltm- give birth
snʔaslmíws: ñtəkwʷtkʷíltm
skʷlstiþn: ñtkʷíltx / ñtkʷíltñt (affirmative singular); lut aksñtkʷílt / lut aksñtkʷíltm (neg. singular); ñtkʷíltwi / ñtkʷíltñti (affirmative plural); lut ksñtkʷíltþ / lut ksñtkʷíltñtp (neg. plural)
sčkþ?iýsts: 1. kñ ñtkʷíltm, kʷ ñtkʷíltm, ñtkʷíltm, kʷu ñtkʷíltm, p ñtkʷíltm, ñtkʷíltməlx, 2. kñ čñtkʷíltm, kʷ čñtkʷíltm, čñtkʷíltm, kʷu čñtkʷíltm, p čñtkʷíltm, čñtkʷíltməlx 3. kñ sñtkʷíltx, kʷ sñtkʷíltx, sñtkʷíltx, kʷu sñtkʷíltx p sñtkʷíltx, sñtkʷíltxəlx 4. kñ səčñtkʷíltx, kʷ səčñtkʷíltx, səčñtkʷíltx, kʷu səčñtkʷíltx, p səčñtkʷíltx, səčñtkʷíltxəlx 5. kñ ksñtkʷíltəʔx, kʷ sñtkʷíltəʔx, ksñtkʷíltəʔx, kʷu ksñtkʷíltəʔx, p sñtkʷíltəʔx, ksñtkʷíltəʔəlx 6. kñ ksəčñtkʷíltəʔx, kʷ səčñtkʷíltəʔx, ksəčñtkʷíltəʔx, kʷu ksəčñtkʷíltəʔx, p səčñtkʷíltəʔx, ksəčñtkʷíltəʔəlx 7. ñtkʷíltñ, ñtkʷíltñtxʷ, ñtkʷíltñs, ñtkʷíltñtrñ, ñtkʷíltñtp, ñtkʷíltñsəlx 8. čñtkʷíltñstñ, čñtkʷíltñstxʷ, čñtkʷíltñsts, čñtkʷíltñstrñ, čñtkʷíltñstp, čñtkʷíltñstsəlx 9. isñtkʷíltm, asñtkʷíltm, sñtkʷíltñs, sñtkʷíltñtrñ, sñtkʷíltñtp, sñtkʷíltñsəlx 10. isəčñtkʷíltm, asəčñtkʷíltm, səčñtkʷíltñs, səčñtkʷíltñtrñ, səčñtkʷíltñtp, səčñtkʷíltñsəlx 11. iksñtkʷíltm, aksñtkʷíltm, ksñtkʷíltñs, ksñtkʷíltñtrñ, ksñtkʷíltñtp, ksñtkʷíltñsəlx

12. iksəčn̄tkʷíltm̄, aksəčn̄tkʷíltm̄, ksəčn̄tkʷíltiʔs, ksəčn̄tkʷíltm̄t, ksəčn̄tkʷíltm̄tp, ksəčn̄tkʷíltiʔsəlx
13. isn̄tkʷíltm̄, asn̄tkʷíltm̄, sn̄tkʷíltm̄s, sn̄tkʷíltm̄tət, sn̄tkʷíltm̄p, sn̄tkʷíltm̄səlx
14. isəčn̄tkʷíltm̄, asəčn̄tkʷíltm̄, səčn̄tkʷíltm̄s, səčn̄tkʷíltm̄tət, səčn̄tkʷíltm̄p, səčn̄tkʷíltm̄səlx
15. iksn̄tkʷíltm̄, aksn̄tkʷíltm̄, ksn̄tkʷíltm̄s, ksn̄tkʷíltm̄tət, ksn̄tkʷíltm̄p, ksn̄tkʷíltm̄səlx
16. iksəčn̄tkʷíltm̄, aksəčn̄tkʷíltm̄, ksəčn̄tkʷíltm̄s, ksəčn̄tkʷíltm̄tət, ksəčn̄tkʷíltm̄p, ksəčn̄tkʷíltm̄səlx
17. isčn̄tkʷílt, asčn̄tkʷílt, sčn̄tkʷílt, sčn̄tkʷíltət, sčn̄tkʷíltm̄p, sčn̄tkʷíltəlx
18. iksčn̄tkʷílt, aksčn̄tkʷílt, ksčn̄tkʷílt, ksčn̄tkʷíltət, ksčn̄tkʷíltm̄p, ksčn̄tkʷíltəlx
sʔaʔúms:
1. haʔ ʔm̄ čuñts iʔ səxʷkʰtəqxnəñ čm̄ lut akʰəʔtiʔx̌lm̄ kʷ ʔa ʰn̄tkʷíltm̄. (Didn't the midwife say that you probably won't have problems with your next baby?)
2. mat t swit kiʔ n̄tkʷíltm̄. (I wonder who got her pregnant.)
3. haʔ kʷ sn̄tkʷíltx ? (Are you pregnant?)
3. kiñt- afraid
sn̄ʔaslm̄íws: kñkiñt
skʷístiʔn̄: kiñtx (affirmative singular); lut akskiñt (neg. singular); kñkiñtwi (affirmative plural); lut kskiñtm̄p (neg. plural)
sčkʰʔiʔysts:
1. kñ kiñt, kʷ kiñt, kiñt, kʷu kñkiñt, p kñkiñt, kñkiñtəlx
2. kñ čkiñt, kʷ čkiñt, čkiñt, kʷu čkñkiñt, p čkñkiñt, čkñkiñtəlx
3. kñ skiñtx, kʷ skiñtx, skiñtx, kʷu skñkiñtx, p skñkiñtx, skñkiñtxəlx
4. kñ səčkiñtx, kʷ səčkiñtx, səčkiñtx, kʷu səčkñkiñtx, p səčkñkiñtx, səčkñkiñtxəlx
5. kñ sksíñtaʔx, kʷ sksíñtaʔx, sksíñtaʔx, kʷu kskíñtaʔx, p skíñtaʔx, kskíñtaʔxəlx
6. kñ ksəčkíñtaʔx, kʷ səčkíñtaʔx, ksəčkíñtaʔx, kʷu ksəčkíñtaʔx, p səčkíñtaʔx, ksəčkíñtaʔxəlx
7. iskiñt, askiñt, skiñts, skiñtət, skiñtm̄p, skiñtsəlx
8. isəčskiñt, asəčkiñt, səčkiñts, səčkiñtət, səčkiñtm̄p, səčkiñtsəlx
9. ikskiñt, akskiñt, kskiñts, kskiñtət, kskiñtm̄p, kskiñtsəlx
10. iksəčkiñt, aksəčkiñt, ksəčkiñts, ksəčkiñtət, ksəčkiñtm̄p, ksəčkiñtsəlx
11. isčkiñt, asčkiñt, sčkiñts, sčkiñtət, sčkiñtm̄p, sčkiñtsəlx
12. iksčkiñt, aksčkiñt, ksčkiñts, ksčkiñtət, ksčkiñtm̄p, ksčkiñtsəlx
sʔaʔúms:
1. ki, naʔm̄tə wəʔ kñ kiñt, kñ n̄xiʔ. (Yes, but I'm scared, I'm afraid.)
2. haʔ kʷ kiñt čm̄ kʷ xiñt ? (Are you worried that you might misscarry.)
3. kñ čkiñt čm̄ x̌n̄x̌nuñt iʔ sčəčm̄álaʔ. (I get afraid the children will get hurt.)
4. maʔt̄tím- tell someone something
sn̄ʔaslm̄íws: m̄ymaʔt̄tím
skʷístiʔn̄: maʔt̄tíkʷ (affirmative singular); lut aksmaʔt̄tím (neg. singular); maʔt̄tíkʷi (affirmative plural); lut ksm̄aʔt̄típ (neg. plural)
sčkʰʔiʔysts:
1. kñ máyaʔm̄, kʷ máyaʔm̄, máyaʔm̄, kʷu máyaʔm̄, p máyaʔm̄, máyaʔm̄əlx
2. kñ čm̄ayaʔm̄, kʷ čm̄ayaʔm̄, čm̄ayaʔm̄, kʷu čm̄ayaʔm̄, p čm̄ayaʔm̄, čm̄ayaʔm̄əlx
3. kñ sm̄ayaʔx, kʷ sm̄ayaʔx, sm̄ayaʔx, kʷu sm̄ayaʔx, p sm̄ayaʔx, sm̄ayaʔxəlx
4. kñ səčm̄ayaʔx, kʷ səčm̄ayaʔx, səčm̄ayaʔx, kʷu səčm̄ayaʔx, p səčm̄ayaʔx, səčm̄ayaʔxəlx
5. kñ ksm̄ayaʔaʔx, kʷ sm̄ayaʔaʔx, ksm̄ayaʔaʔx, kʷu ksm̄ayaʔaʔx, p sm̄ayaʔaʔx, ksm̄ayaʔaʔxəlx

6. kñ ksəčmáyaʔaʔx, kʷ səčmáyaʔaʔx, ksəčmáyaʔaʔx, kʷu ksəčmáyaʔaʔx, p səčmáyaʔaʔx, ksəčmáyaʔaʔxə́l̥x
7. maýʔtíñ, maýʔtíxʷ, maýʔtís, maýʔtír̥m, maýʔtíp, maýʔtísə́l̥x
8. čmaýʔtíñ, čmaýʔtíxʷ, čmaýʔtís, čmaýʔtír̥m, čmaýʔtíp, čmaýʔtísə́l̥x
9. ismaýár̥m, asmaýár̥m, smaýʔtís, smaýʔtír̥m, smaýʔtíp, smaýʔtísə́l̥x
10. isəčmaýʔtír̥m, asəčmaýʔtír̥m, səčmaýʔtís, səčmaýʔtír̥m, səčmaýʔtíp, səčmaýʔtísə́l̥x
11. iksmaýár̥m, aksmaýár̥m, ksmaýʔtís, ksmaýʔtír̥m, ksmaýʔtíp, ksmaýʔtísə́l̥x
12. iksəčmaýʔtír̥m, aksəčmaýʔtír̥m, ksəčmaýʔtís, ksəčmaýʔtír̥m, ksəčmaýʔtíp, ksəčmaýʔtísə́l̥x
13. ismáyaʔm̥, asmáyaʔm̥, smáyaʔm̥s, smáyaʔm̥tət, smáyaʔm̥p, smáyaʔm̥sə́l̥x
14. isəčmáyaʔm̥, asəčmáyaʔm̥, səčmáyaʔm̥s, səčmáyaʔm̥tət, səčmáyaʔm̥p, səčmáyaʔm̥sə́l̥x
15. iksmáyaʔm̥, aksmáyaʔm̥, ksmáyaʔm̥s, ksmáyaʔm̥tət, ksmáyaʔm̥p, ksmáyaʔm̥sə́l̥x
16. iksəčmáyaʔm̥, aksəčmáyaʔm̥, ksəčmáyaʔm̥s, ksəčmáyaʔm̥tət, ksəčmáyaʔm̥p, ksəčmáyaʔm̥sə́l̥x
17. isčmáý, asčmáý, sčmaýs, sčmaýtət, sčmaým̥p, sčmaýsə́l̥x
18. iksčmáý, aksčmáý, ksčmaýs, ksčmaýtət, ksčmaým̥p, ksčmaýsə́l̥x
sʔaʔúms:
1. haʔ maýʔtim̥ xʔkinm̥ tə́ kʷúl̥l̥ aswawásaʔ ? (Did I ever tell you about what happened when your auntie was born?)
2. kʷ iksmáýʔtím̥ iʔ čawts ańxaʔxʔít. (I'm going to tell you about your ancestors' ways.)
3. kʷuʔ maýʔtíkʷ ańčwčáwt. (Tell me about yourself.)
5. kʔčwčáwt-
sñʔasímíws: kʔčwčáwt
skʷístiʔn̥: kʔčwčáwtx (affirmative singular); lut akskʔčwčáwt (neg. singular); kʔčwčáwtwi (affirmative plural); lut kskʔčwčáwtm̥p (neg. plural)
sčkʔʔiýsts:
1. kñ kʔčwčáwt, kʷ kʔčwčáwt, kʔčwčáwt, kʷu kʔčwčáwt, p kʔčwčáwt, kʔčwčáwtə́l̥x
2. kñ čkʔčwčáwt, kʷ čkʔčwčáwt, čkʔčwčáwt, kʷu čkʔčwčáwt, p čkʔčwčáwt, čkʔčwčáwtə́l̥x
3. kñ skʔčwčáwtx, kʷ skʔčwčáwtx, skʔčwčáwtx, kʷu skʔčwčáwtx, p skʔčwčáwtx, skʔčwčáwtxə́l̥x
4. kñ səčkʔčwčáwtx, kʷ səčkʔčwčáwtx, səčkʔčwčáwtx, kʷu səčkʔčwčáwtx, p səčkʔčwčáwtx, səčkʔčwčáwtxə́l̥x
5. kñ kskʔčwčáwtaʔx, kʷ skʔčwčáwtaʔx, kskʔčwčáwtaʔx, kʷu kskʔčwčáwtaʔx, p skʔčwčáwtaʔx, kskʔčwčáwtaʔxə́l̥x
6. kñ ksəčkʔčwčáwtaʔx, kʷ səčkʔčwčáwtaʔx, ksəčkʔčwčáwtaʔx, kʷu ksəčkʔčwčáwtaʔx, p səčkʔčwčáwtaʔx, ksəčkʔčwčáwtaʔxə́l̥x
7. iskʔčwčáwt, askʔčwčáwt, skʔčwčáwts, skʔčwčáwtət, skʔčwčáwtm̥p, skʔčwčáwtsə́l̥x
8. isəčkʔčwčáwt, asəčkʔčwčáwt, səčkʔčwčáwts, səčkʔčwčáwtət, səčkʔčwčáwtm̥p, səčkʔčwčáwtsə́l̥x
9. ikskʔčwčáwt, akskʔčwčáwt, kskʔčwčáwts, kskʔčwčáwtət, kskʔčwčáwtm̥p, kskʔčwčáwtsə́l̥x
10. iksəčkʔčwčáwt, aksəčkʔčwčáwt, ksəčkʔčwčáwts, ksəčkʔčwčáwtət, ksəčkʔčwčáwtm̥p, ksəčkʔčwčáwtsə́l̥x
11. isčkʔčwčáwt, asčkʔčwčáwt, sčkʔčwčáwts, sčkʔčwčáwtət, sčkʔčwčáwtm̥p, sčkʔčwčáwtsə́l̥x
12. ikskʔčwčáwt, aksčkʔčwčáwt, ksčkʔčwčáwts, ksčkʔčwčáwtət, ksčkʔčwčáwtm̥p, ksčkʔčwčáwtsə́l̥x
sʔaʔúms:
1. in̥čáʔ kñ tə́ kʷúl̥l̥, in̥túr̥m taʔlíʔ kʔčwčáwt kiʔ sič kñ kʷúl̥l̥. (When I was born, my mother had a bad time when I was born.)
2. kʔčwčáwt kiʔ kʷl̥l̥nusə́l̥x. (They had a hard time making it.)
3. kʔčwčáwt kiʔ kʔt̥l̥l̥nus iʔ ʔuʔxʷtílaʔts. (She had a hard time weaning her baby.)
6. kʷl̥l̥iit- give birth
sñʔasímíws: kʷl̥l̥iit

skʷl̥stɪtɪn: kʷl̥l̥l̥l̥t / kʷl̥l̥l̥l̥m̥n̥t (affirmative singular); lut akskʷl̥l̥l̥t / lut akskʷl̥l̥l̥m̥n̥ (neg. singular); kʷl̥l̥l̥twi / kʷl̥l̥l̥m̥n̥ti (affirmative plural); lut kskʷl̥l̥l̥t / lut kskʷl̥l̥l̥m̥n̥tp (neg. plural)

sčkʷtɪy̥sts:

1. kñ kʷl̥l̥l̥t, kʷ kʷl̥l̥l̥t, kʷl̥l̥l̥t, kʷu kʷl̥l̥l̥t, p kʷl̥l̥l̥t, kʷl̥l̥l̥təlx
2. kñ čkʷl̥l̥l̥t, kʷ čkʷl̥l̥l̥t, čkʷl̥l̥l̥t, kʷu čkʷl̥l̥l̥t, p čkʷl̥l̥l̥t, čkʷl̥l̥l̥təlx
3. kñ skʷl̥l̥l̥t, kʷ skʷl̥l̥l̥t, skʷl̥l̥l̥t, kʷu skʷl̥l̥l̥t, p skʷl̥l̥l̥t, skʷl̥l̥l̥təlx
4. kñ sčkʷl̥l̥l̥t, kʷ sčkʷl̥l̥l̥t, sčkʷl̥l̥l̥t, kʷu sčkʷl̥l̥l̥t, p sčkʷl̥l̥l̥t, sčkʷl̥l̥l̥təlx
5. kñ kskʷl̥l̥l̥t, kʷ kskʷl̥l̥l̥t, kskʷl̥l̥l̥t, kʷu kskʷl̥l̥l̥t, p kskʷl̥l̥l̥t, kskʷl̥l̥l̥təlx
6. kñ ksčkʷl̥l̥l̥t, kʷ ksčkʷl̥l̥l̥t, ksčkʷl̥l̥l̥t, kʷu ksčkʷl̥l̥l̥t, p ksčkʷl̥l̥l̥t, ksčkʷl̥l̥l̥təlx
7. kʷl̥l̥l̥m̥n̥, kʷl̥l̥l̥m̥n̥t, kʷl̥l̥l̥m̥n̥s, kʷl̥l̥l̥m̥n̥t, kʷl̥l̥l̥m̥n̥tp, kʷl̥l̥l̥m̥n̥səlx
8. čkʷl̥l̥l̥m̥n̥st, čkʷl̥l̥l̥m̥n̥st, čkʷl̥l̥l̥m̥n̥st, čkʷl̥l̥l̥m̥n̥st, čkʷl̥l̥l̥m̥n̥st, čkʷl̥l̥l̥m̥n̥stəlx
9. iskʷl̥l̥l̥m̥n̥, askʷl̥l̥l̥m̥n̥, skʷl̥l̥l̥m̥n̥, skʷl̥l̥l̥m̥n̥t, skʷl̥l̥l̥m̥n̥tp, skʷl̥l̥l̥m̥n̥səlx
10. isčkʷl̥l̥l̥m̥n̥, asčkʷl̥l̥l̥m̥n̥, sčkʷl̥l̥l̥m̥n̥, sčkʷl̥l̥l̥m̥n̥t, sčkʷl̥l̥l̥m̥n̥tp, sčkʷl̥l̥l̥m̥n̥səlx
11. ikskʷl̥l̥l̥m̥n̥, akskʷl̥l̥l̥m̥n̥, kskʷl̥l̥l̥m̥n̥t, kskʷl̥l̥l̥m̥n̥tp, kskʷl̥l̥l̥m̥n̥t, kskʷl̥l̥l̥m̥n̥tp, kskʷl̥l̥l̥m̥n̥təlx
12. iksčkʷl̥l̥l̥m̥n̥, aksčkʷl̥l̥l̥m̥n̥, ksčkʷl̥l̥l̥m̥n̥t, ksčkʷl̥l̥l̥m̥n̥tp, ksčkʷl̥l̥l̥m̥n̥t, ksčkʷl̥l̥l̥m̥n̥tp, ksčkʷl̥l̥l̥m̥n̥təlx
13. iskʷl̥l̥l̥t, askʷl̥l̥l̥t, skʷl̥l̥l̥t, skʷl̥l̥l̥t, skʷl̥l̥l̥t, skʷl̥l̥l̥təlx
14. isčkʷl̥l̥l̥t, asčkʷl̥l̥l̥t, sčkʷl̥l̥l̥t, sčkʷl̥l̥l̥t, sčkʷl̥l̥l̥t, sčkʷl̥l̥l̥təlx
15. ikskʷl̥l̥l̥t, akskʷl̥l̥l̥t, kskʷl̥l̥l̥t, kskʷl̥l̥l̥t, kskʷl̥l̥l̥t, kskʷl̥l̥l̥təlx
16. iksčkʷl̥l̥l̥t, aksčkʷl̥l̥l̥t, ksčkʷl̥l̥l̥t, ksčkʷl̥l̥l̥t, ksčkʷl̥l̥l̥t, ksčkʷl̥l̥l̥təlx
17. isčkʷl̥l̥l̥t, asčkʷl̥l̥l̥t, sčkʷl̥l̥l̥t, sčkʷl̥l̥l̥t, sčkʷl̥l̥l̥t, sčkʷl̥l̥l̥təlx
18. iksčkʷl̥l̥l̥t, aksčkʷl̥l̥l̥t, ksčkʷl̥l̥l̥t, ksčkʷl̥l̥l̥t, ksčkʷl̥l̥l̥t, ksčkʷl̥l̥l̥təlx

sʔaʔúms:

1. ixíʔ uʔ nixʷ itl̥ʔ tə **kskʷl̥l̥l̥təx** k̥l̥ n̥q̥l̥tɪxʷt̥n̥ m̥iʔ čn̥təxʷ. (So, she didn't want to have her next baby in the hospital.)
2. qipčm̥ uʔ **kʷl̥kʷl̥l̥l̥t** iʔ t̥íw̥t̥čəʔ. (In spring time the does birth their fawns.)
3. k̥t̥čw̥čəwt̥ k̥iʔ sič **kʷl̥l̥l̥t**. (She had a hard time giving birth.)

7. n̥təq̥təniw̥tm̥- midwife

sñʔaslm̥íws: n̥təq̥təq̥təniw̥tm̥

sʔaʔúms:

1. xʷuʔ iʔ k̥l̥ **n̥təq̥təniw̥tm̥** iʔ čitxʷs uʔ il̥iʔ m̥iʔ kʷl̥l̥l̥t. (She arranged to give birth at a birth center.)

2.

3.

8. n̥l̥saʔpús- the time has arrived

sñʔaslm̥íws: n̥l̥saʔl̥saʔpús

sʔaʔúms:

1. kʷaʔ t̥iʔ x̥ast iʔ sñʔastk̥l̥ts, uʔ k̥ik̥m̥ m̥iʔ **n̥l̥saʔpús** iʔ kskʷul̥l̥t̥. (Well, everything went really well with her pregnancy, and it was just about time for her to have the baby.)
2. k̥ik̥m̥ m̥iʔ **n̥l̥saʔpús** in̥čitxʷ iʔ t̥x̥əqm̥ns. (It's almost time for my house payment.)
3. kʷu ɣsaʔs̥at̥ čq̥əy̥ p̥n̥kiñ m̥iʔ kʷ č̥l̥it̥n̥t̥ iʔ kʷl̥n̥čut̥n̥, x̥il̥m̥ uʔ kʷu t̥əw̥n̥úlaʔxʷm̥. (We all are listed in god's book when our name comes up we leave this world.)

9. kʷup̥kʷúp̥p̥- have cramps

skʷl̥stɪtɪn: kʷup̥kʷúp̥p̥ (affirmative singular); lut akskʷup̥kʷúp̥p̥ (neg. singular); kʷup̥kʷúp̥p̥wi (affirmative plural); lut kskʷup̥kʷúp̥p̥ (neg. plural)

sčk+ɬiɣsts:

1. kñ kʷupkʷúpp, kʷ kʷupkʷúpp, kʷupkʷúpp, kʷu kʷupkʷúpp, p kʷupkʷúpp, kʷupkʷúppəlx
2. kñ čkʷupkʷúpp, kʷ čkʷupkʷúpp, čkʷupkʷúpp, kʷu čkʷupkʷúpp, p čkʷupkʷúpp, čkʷupkʷúppəlx
3. kñ skʷupkʷúppx, kʷ skʷupkʷúppx, skʷupkʷúppx, kʷu skʷupkʷúppx, p skʷupkʷúppx, skʷupkʷúppxəlx
4. kñ səčkʷupkʷúppx, kʷ səčkʷupkʷúppx, səčkʷupkʷúppx, kʷu səčkʷupkʷúppx, p səčkʷupkʷúppx, səčkʷupkʷúppxəlx
5. kñ kskʷupkʷúppaʔx, kʷ skʷupkʷúppaʔx, kskʷupkʷúppaʔx, kʷu kskʷupkʷúppaʔx, p skʷupkʷúppaʔx, kskʷupkʷúppaʔxəlx
6. kñ ksəčkʷupkʷúppaʔx, kʷ səčkʷupkʷúppaʔx, ksəčkʷupkʷúppaʔx, kʷu ksəčkʷupkʷúppaʔx, p səčkʷupkʷúppaʔx, ksəčkʷupkʷúppaʔxəlx
7. iskʷupkʷúpp, askʷupkʷúpp, skʷupkʷúpps, skʷupkʷúpptət, skʷupkʷúppmp, skʷupkʷúppsəlx
8. isəčkʷupkʷúpp, asəčkʷupkʷúpp, səčkʷupkʷúpps, səčkʷupkʷúpptət, səčkʷupkʷúppmp, səčkʷupkʷúppsəlx
9. ikskʷupkʷúpp, akskʷupkʷúpp, kskʷupkʷúpps, kskʷupkʷúpptət, kskʷupkʷúppmp, kskʷupkʷúppsəlx
10. iksəčkʷupkʷúpp, aksəčkʷupkʷúpp, ksəčkʷupkʷúpps, ksəčkʷupkʷúpptət, ksəčkʷupkʷúppmp, ksəčkʷupkʷúppsəlx
11. isčkʷupkʷúpp, asčkʷupkʷúpp, sčkʷupkʷúpps, sčkʷupkʷúpptət, sčkʷupkʷúppmp, sčkʷupkʷúppsəlx
12. iksčkʷupkʷúpp, aksčkʷupkʷúpp, ksčkʷupkʷúpps, ksčkʷupkʷúpptət, ksčkʷupkʷúppmp, ksčkʷupkʷúppsəlx

sʔaʔúms:

1. qit̚t̚ I sn̚kʷəkʷʔač̚ uʔ kʷupkʷúpp̚, qit̚t̚. (She woke up in the night and she was having contractions.)
2. n̚ɣʔaɣp̚ kñ čkʷupkʷúpp̚xn̚. (I always have cramps in my feet.)
3. iʔ tkə+m̚ilxʷ taʔl̚iʔ čkʷupkʷúpp̚əp̚ miʔ sič̚ tkʷi̚lt̚m̚. (A woman has real bad cramps before she has her baby.)

10. súxʷmaʔnt- measure something**sñʔaslmíw̥s:** suxʷəxʷmaʔnt

skʷi̚sti̚t̚n̚: súxʷmaʔx / súxʷmaʔnt (affirmative singular); lut aksúxʷmaʔ / lut aksúxʷmaʔm̚ (neg. singular); súxʷmaʔwi / súxʷmaʔnti (affirmative plural); lut ksúxʷmaʔmp̚ / lut ksúxʷmaʔntp̚ (neg. plural)

sčk+ɬiɣsts:

1. kñ súxʷmaʔm̚, kʷ súxʷmaʔm̚, súxʷmaʔm̚, kʷu súxʷmaʔm̚, p súxʷmaʔm̚, súxʷmaʔm̚əlx
2. kñ čsúxʷmaʔm̚, kʷ čsúxʷmaʔm̚, čsúxʷmaʔm̚, kʷu čsúxʷmaʔm̚, p čsúxʷmaʔm̚, čsúxʷmaʔm̚əlx
3. kñ súxʷmaʔx, kʷ súxʷmaʔx, súxʷmaʔx, kʷu súxʷmaʔx, p súxʷmaʔx, súxʷmaʔxəlx
4. kñ səčsúxʷmaʔx, kʷ səčsúxʷmaʔx, səčsúxʷmaʔx, kʷu səčsúxʷmaʔx, p səčsúxʷmaʔx, səčsúxʷmaʔxəlx
5. kñ ksúxʷmaʔaʔx, kʷ súxʷmaʔaʔx, ksúxʷmaʔax, kʷu ksúxʷmaʔaʔx, p súxʷmaʔaʔx, ksúxʷmaʔaʔx
6. kñ ksəčsúxʷmaʔaʔx, kʷ səčsúxʷmaʔaʔx, ksəčsúxʷmaʔax, kʷu ksəčsúxʷmaʔaʔx, p səčsúxʷmaʔaʔx, ksəčsúxʷmaʔaʔx
7. súxʷmaʔn̚, súxʷmaʔntxʷ, súxʷmaʔs, súxʷmaʔntm̚, súxʷmaʔntp̚, súxʷmaʔsəlx
8. čsúxʷmaʔst̚n̚, čsúxʷmaʔstxʷ, čsúxʷmaʔsts, čsúxʷmaʔstm̚, čsúxʷmaʔstp̚, čsúxʷmaʔstsəlx
9. isúxʷmaʔm̚, asúxʷmaʔm̚, súxʷmaʔs, súxʷmaʔntm̚, súxʷmaʔntp̚, súxʷmaʔsəlx
10. isəčsúxʷmaʔm̚, asəčsúxʷmaʔm̚, səčsúxʷmaʔs, səčsúxʷmaʔntm̚, səčsúxʷmaʔntp̚, səčsúxʷmaʔsəlx
11. iksúxʷmaʔm̚, aksúxʷmaʔm̚, ksúxʷmaʔiʔs, ksúxʷmaʔntm̚, ksúxʷmaʔntp̚, ksúxʷmaʔiʔsəlx
12. iksəčsúxʷmaʔm̚, aksəčsúxʷmaʔm̚, ksəčsúxʷmaʔiʔs, ksəčsúxʷmaʔntm̚, ksəčsúxʷmaʔntp̚, ksəčsúxʷmaʔiʔsəlx
13. isúxʷmaʔm̚, asúxʷmaʔm̚, súxʷmaʔm̚s, súxʷmaʔmt̚t̚, súxʷmaʔmp̚, súxʷmaʔm̚səlx
14. isəčsúxʷmaʔm̚, asəčsúxʷmaʔm̚, səčsúxʷmaʔm̚s, səčsúxʷmaʔmt̚t̚, səčsúxʷmaʔmp̚, səčsúxʷmaʔm̚səlx
15. iksúxʷmaʔm̚, aksúxʷmaʔm̚, ksúxʷmaʔm̚s, ksúxʷmaʔmt̚t̚, ksúxʷmaʔmp̚, ksúxʷmaʔm̚səlx
16. iksəčsúxʷmaʔm̚, aksəčsúxʷmaʔm̚, ksəčsúxʷmaʔm̚s, ksəčsúxʷmaʔmt̚t̚, ksəčsúxʷmaʔmp̚, ksəčsúxʷmaʔm̚səlx
17. isčsúxʷmaʔ, asčsúxʷmaʔ, sčsúxʷmaʔs, sčsúxʷmaʔt̚t̚, sčsúxʷmaʔmp̚, sčsúxʷmaʔsəlx
18. iksčsúxʷmaʔ, aksčsúxʷmaʔ, ksčsúxʷmaʔs, ksčsúxʷmaʔt̚t̚, ksčsúxʷmaʔmp̚, ksčsúxʷmaʔsəlx

sʔaʔúms:
1. way ʕačsəlx súx ^w maʔsəlx čkiñ iʔ slək ^w tiwsts iʔ sk ^w upk ^w upps. (They checked to see how quick the contractions were coming, and they were still a pretty long time apart.)
2. k ^w čsəx ^w maʔñčút miʔ sič k ^w čktiwcəʔñčút. (Measure yourself before you shop for clothes.)
3. k ^w ʔa čk ^w lčñčút súx ^w maʔñt miʔ sič márwíʔñtx ^w . (When you cook, measure before you mix.)
11. lək^wtiws- distance apart
sñʔaslmíws: lək ^w lək ^w tiws
sʔaʔúms:
1. way ʕačsəlx súx ^w maʔsəlx čkiñ iʔ slək^wtiwsts iʔ sk ^w upk ^w upps. (They checked to see how quick the contractions were coming, and they were still a pretty long time apart.)
2. ʔə k ^w añtqñtx ^w iʔ sk ^w ək ^w iw člək^wlak^wtiws . (When you plant tomatoes plant them far apart.)
3. lut ʔ x ^w ʔit iʔ sʔiññ lak^wtiws . (There's not too many bitterroot there far apart.)
12. lak^wtiws- far apart
sñʔaslmíws: lək ^w lak ^w tiws
sk^wlstiñ: lak ^w tiwsx (affirmative singular); lut akslak ^w tiws (neg. singular); lak ^w tiwswi (affirmative plural); lut kslak ^w tiwsrñp (neg. plural)
sčkʔiyst:
1. kñ lak ^w tiws, k ^w lak ^w tiws, lak ^w tiws, k ^w u lak ^w tiws, p lak ^w tiws, lak ^w tiwsəlx
2. kñ člak ^w tiws, k ^w člak ^w tiws, člak ^w tiws, k ^w u člak ^w tiws, p člak ^w tiws, člak ^w tiwsəlx
3. kñ slak ^w tiws, k ^w slak ^w tiws, slak ^w tiws, k ^w u slak ^w tiws, p slak ^w tiws, slak ^w tiwsəlx
4. kñ səčlak ^w tiws, k ^w səčlak ^w tiws, səčlak ^w tiws, k ^w u səčlak ^w tiws, p səčlak ^w tiws, səčlak ^w tiwsəlx
5. kñ kslak ^w tiwsaʔx, k ^w slak ^w tiwsaʔx, kslak ^w tiwsaʔx, k ^w u kslak ^w tiwsaʔx, p slak ^w tiwsaʔx, kslak ^w tiwsaʔxəlx
6. kñ ksəčlak ^w tiwsaʔx, k ^w səčlak ^w tiwsaʔx, ksəčlak ^w tiwsaʔx, k ^w u ksəčlak ^w tiwsaʔx, p səčlak ^w tiwsaʔx, ksəčlak ^w tiwsaʔxəlx
7. islak ^w tiws, aslak ^w tiws, slak ^w tiwsts, slak ^w tiwstət, slak ^w tiwsrñp, slak ^w tiwstsəlx
8. isəčlak ^w tiws, asəčlak ^w tiws, səčlak ^w tiwsts, səčlak ^w tiwstət, səčlak ^w tiwsrñp, səčlak ^w tiwstsəlx
9. ikslak ^w tiws, akslak ^w tiws, kslak ^w tiwsts, kslak ^w tiwstət, kslak ^w tiwsrñp, kslak ^w tiwstsəlx
10. iksəčlak ^w tiws, aksəčlak ^w tiws, ksəčlak ^w tiwsts, ksəčlak ^w tiwstət, ksəčlak ^w tiwsrñp, ksəčlak ^w tiwstsəlx
11. isčlak ^w tiws, asčlak ^w tiws, sčlak ^w tiwsts, sčlak ^w tiwstət, sčlak ^w tiwsrñp, sčlak ^w tiwstsəlx
12. iksčlak ^w tiws, aksčlak ^w tiws, ksčlak ^w tiwsts, ksčlak ^w tiwstət, ksčlak ^w tiwsrñp, ksčlak ^w tiwstsəlx
sʔaʔúms:
1. uʔ putiʔ lak^wtiws . (They were still a pretty long time apart.)
2. kmusməs iʔ sq ^w asiʔas, lak^wtiwsəlx . (They have four children, they are spaced far apart)
3. ʔiʔ sčxilx iʔ ʕaytmñs, slak^wiwsx . (His teeth are just like that, they are far apart.)
13. ñpaʔqčín- dawn
sʔaʔúms:
1. ilíʔ put ñpaʔqčín , kiʔ qiʔt uʔ way ʔaʔlíʔ k ^w əčk ^w əčtwilx iʔ sqíłts. (Then, just at dawn, she woke up with some really strong contractions.)
2. k ^w ʔa čk ^w ʕačtrñ ʔiʔ ñpaʔqčín way k ^w x ^w tilx. (When your an early riser you're up at the break of dawn.)
3. k ^w u mulñ uʔ put ñpaʔqčín . (We dipped for fish until the break of day.)
14. ččəčk^wuñ- baby coming / being born

sñʔasímíw̓s: čtáčʷíłkʷulí
skʷíłstí+ñ: táčʷulíx (affirmative singular); lut akstáčʷulí (neg. singular); táčʷulíwi (affirmative plural); lut kstáčʷulímp (neg. plural)
sčkʔíj̓sts: 1. kñ táčʷulí, kʷ táčʷulí, táčʷulí, kʷu táčʷulí, p táčʷulí, táčʷulíəłx 2. kñ čtáčʷulí, kʷ čtáčʷulí, čtáčʷulí, kʷu čtáčʷulí, p čtáčʷulí, čtáčʷulíəłx 3. kñ stáčʷulíx, kʷ stáčʷulíx, stáčʷulíx, kʷu stáčʷulíx, p stáčʷulíx, stáčʷulíxəłx 4. kñ səčtáčʷulíx, kʷ səčtáčʷulíx, səčtáčʷulíx, kʷu səčtáčʷulíx, p səčtáčʷulíx, səčtáčʷulíxəłx 5. kñ kstáčʷulíłax, kʷ stáčʷulíłax, stáčʷulíłax, kʷu stáčʷulíłax, p stáčʷulíłax, stáčʷulíłaxəłx 6. kñ ksəčtáčʷulíłax, kʷ səčtáčʷulíłax, səčtáčʷulíłax, kʷu səčtáčʷulíłax, p səčtáčʷulíłax, səčtáčʷulíłaxəłx 7. istáčʷulí, astáčʷulí, stáčʷulí, stáčʷulítə, stáčʷulímp, stáčʷulísəłx 8. isəčtáčʷulí, asəčtáčʷulí, səčtáčʷulí, səčtáčʷulítə, səčtáčʷulímp, səčtáčʷulísəłx 9. ikstáčʷulí, akstáčʷulí, kstáčʷulí, kstáčʷulítə, kstáčʷulímp, kstáčʷulísəłx 10. iksəčtáčʷulí, aksəčtáčʷulí, ksəčtáčʷulí, ksəčtáčʷulítə, ksəčtáčʷulímp, ksəčtáčʷulísəłx 11. isčtáčʷulí, asčtáčʷulí, sčtáčʷulí, sčtáčʷulítə, sčtáčʷulímp, sčtáčʷulísəłx 12. iksčtáčʷulí, aksčtáčʷulí, ksčtáčʷulí, ksčtáčʷulítə, ksčtáčʷulímp, ksčtáčʷulísəłx
sʔaʔúms: 1. haʔ čtáčʷulí iʔ ʔuʰw̓tíłaxʔ ? (Was the baby coming?) 2. 3.
15. səxʷmrim̓ ʔuýxn- ambulance
sñʔasímíw̓s: səxʷmrim̓ ʔýʔuýxn̓
sʔaʔúms: 1. iʔ səxʷkʔtəqxnám̓ čuñt̓m̓, "łlit̓n̓ iʔ səxʷmrim̓ ʔuýxn̓ miʔ ʔukʷñts kí sñq̓łtíłaxʷt̓n̓" áłiʔ lut kʔkičñt̓m̓ iʔ kʔtəqxnám̓ iʔ čitxʷs ilíʔ kñkʷulítn̓. (The midwife told them, "call an ambulance to take you to the hospital" because it was too late to try to come to the birth center.) 2. t skʔłx̓w̓íłs iʔ xñxñum̓t uʔ xʷʔiwt̓ iʔ čłłitsəłx iʔ səxʷmrim̓ ʔýʔuýxn̓ . (There were so many injured they had to call a lot of ambulances.) 3. miyát txʷaʔxʷʔit̓ kí naqs səxʷmrim̓ ʔuýxn̓ . (There's too many for one ambulance.)
16. kʔkičñt̓m̓- get to somewhere
sñʔasímíw̓s: kʔkəčkičñt̓m̓
skʷíłstí+ñ: kʔkičx / kʔkičñt̓ (affirmative singular); lut akskʔkíč / lut akskʔkíčñm̓ (neg. singular); kʔkíčwi / kʔkíčñti (affirmative plural); lut kskʔkíčñp / lut kskʔkíčñtp (neg. plural)
sčkʔíj̓sts: 1. kñ kʔkič, kʷ kʔkič, kʔkič, kʷu kʔkič, p kʔkič, kʔkičəłx 2. kñ čkʔkič, kʷ čkʔkič, čkʔkič, kʷu čkʔkič, p čkʔkič, čkʔkičəłx 3. kñ skʔkičx, kʷ skʔkičx, skʔkičx, kʷu skʔkičx, p skʔkičx, skʔkičx 4. kñ səčkʔkičx, kʷ səčkʔkičx, səčkʔkičx, kʷu səčkʔkičx, p səčkʔkičx, səčkʔkičx 5. kñ kskʔkíčax, kʷ skʔkíčax, kskʔkíčax, kʷu kskʔkíčax, p skʔkíčax, kskʔkíčax 6. kñ ksəčkʔkíčax, kʷ səčkʔkíčax, ksəčkʔkíčax, kʷu ksəčkʔkíčax, p səčkʔkíčax, ksəčkʔkíčax 7. kʔkičñ, kʔkičñtxʷ, kʔkičs, kʔkičñt̓m̓, kʔkičñtp, kʔkičsəłx 8. čkʔkičst̓n̓, čkʔkičstxʷ, čkʔkičsts, čkʔkičst̓m̓, čkʔkičstp, čkʔkičstsəłx 9. iskʔkíčñm̓, askʔkíčñm̓, skʔkičs, skʔkičñt̓m̓, skʔkičñtp, skʔkičsəłx

10. isəčk+kičrñ, asəčk+kičrñ, səčk+kičs, səčk+kičñtrñ, səčk+kičñtp, səčk+kičsəlx
11. iksk+kičrñ, aksk+kičrñ, ksk+kičrñs, ksk+kičñtrñ, ksk+kičñtp, ksk+kičrñsəlx
12. iksəčk+kičrñ, aksəčk+kičrñ, ksəčk+kičrñs, ksəčk+kičñtrñ, ksəčk+kičñtp, ksəčk+kičrñsəlx
13. isk+kič, ask+kič, sk+kičs, sk+kičtət, sk+kičrñp, sk+kičsəlx
14. isəčk+kič, asəčk+kič, səčk+kičs, səčk+kičtət, səčk+kičrñp, səčk+kičsəlx
15. iksk+kič, aksk+kič, ksk+kičs, ksk+kičtət, ksk+kičrñp, ksk+kičsəlx
16. iksəčk+kič, aksəčk+kič, ksəčk+kičs, ksəčk+kičtət, ksvk+kičrñp, ksəčk+kičsəlx
17. isčk+kič, asčk+kič, sčk+kičs, sčk+kičtət, sčk+kičrñp, sčk+kičsəlx
18. iksčk+kič, aksčk+kič, ksčk+kičs, ksčk+kičtət, ksčk+kičrñp, ksčk+kičsəlx
s?a?úms:
1. i? səxwktəqxnəñ čuñtrñ, "Xlitñt i? səxwmirñ puýxñ mi? ?ukwñts kl sñqłiti+xwtñ" áti? lut ktkiçñtrñ i? ktəqxnəñ i? čitxws ilí? kñkñuñltn. (The midwife told them, "call an ambulance to take you to the hospital" because it was too late to try to come to the birth center.)
2. ha? waý ktkiçñtrñ i? sñwiçmñ ? (Have we arrived to the digging spots yet?)
3. tikt i? sa?titkw u+ waý ixí? kwu? ktkiçñtrñ. (The water is rising and it's almost reaching us.)
17. səxwłwañ n?a?úkwmñ- fire truck
sñ?aslmíws:
s?a?úms:
1. i? lúti? skiçxs i? səxwmirñ puýxñs, i? səxwłwañ n?a?úkwmñ čkiçx. (But before the ambulance got there, a fire truck came.)
2. Ƨa ččikəkla?xw i? trñxwúla?xw ixí? u+ txw a?xw?it i? səxwłwłwañ čýƧapstísəlx. (When there is a fire on the land they bring a bunch of fire fighters in.)
3. kw Ƨə kčíkəkna? čłitñtxw i? səxwłwañ u+ łw+tisəlx añčítxw. (When your house caught on fire you called the firemen to come and put the fire out.)
18. sčminám- something known
sñ?aslmíws: sčmiminám
skwłstiñ: minmíx / mistík (affirmative singular); lut akminám (neg. singular); minmíwi / mistíkwi (affirmative plural); lut ksminámp / lut ksmistíp (neg. plural)
sčk+?iýsts:
1. kñ minám, kw minám, minám, kwu minám, p minám, mináməlx
2. kñ čminám, kw čminám, čminám, kwu čminám, p čminám, čmináməlx
3. kñ sminmíx, kw sminmíx, sminmíx, kwu sminmíx, p sminmíx, sminmíxəlx
4. kñ səčminmíx, kw səčminmíx, səčminmíx, kwu səčminmíx, p səčminmíx, səčminmíxəlx
5. kñ ksminmíxa?x, kw sminmíxa?x, ksminmíxa?x, kwu sminmíxa?x, p sminmíxa?x, sminmíxa?xəlx
6. kñ ksəčminmíxa?x, kw səčminmíxa?x, ksəčminmíxa?x, kwu səčminmíxa?x, p səčminmíxa?x, səčminmíxa?xəlx
7. mistín, mistík, mistís, mistírñ, mistíp, mistísəlx
8. čmistín, čmistík, čmistís, čmistírñ, čmistíp, čmistísəlx
9. ismistírñ, asmistírñ, smistís, smistírñ, smistíp, smistísəlx
10. isminám, asminám, smiñtís, smiñtírñ, smiñtíp, smiñtísəlx
11. isəčmistírñ, asəčmistírñ, səčmistís, səčmistírñ, səčmistíp, səčmistísəlx
12. isəčminám, asəčminám, səčmiñtís, səčmiñtírñ, səčmiñtíp, səčmiñtísəlx
13. iksmistírñ, aksmistírñ, ksmistís, ksmistírñ, ksmistíp, ksmistísəlx
14. iksminám, aksminám, ksmiñtís, ksmiñtírñ, ksmiñtíp, ksmiñtísəlx

15. iksəčmistíř, aksəčmistíř, ksəčmistís, ksəčmistíř, ksəčmistíp, ksəčmistísəlx
16. iksəčminář, aksəčminář, ksəčmiňtís, ksəčmiňtíř, ksəčmiňtíp, ksəčmiňtísəlx
17. isminář, asminář, sminářs, sminářtəť, sminářp, sminářsəlx
18. isəčminář, asəčminář, səčminářs, səčminářtəť, səčminářp, səčminářsəlx
19. iksminář, aksminář, ksminářs, ksminářtəť, ksminářp, ksminářsəlx
20. iksəčminář, aksəčminář, ksəčminářs, ksəčminářtəť, ksəčminářp, ksəčminářsəlx
21. isčminář, asčminář, sčminářs, sčminářtəť, sčminářp, sčminářsəlx
22. iksčminář, aksčminář, ksčminářs, ksčminářtəť, ksčminářp, ksčminářsəlx
sʔaʔúřs:
1. ixíʔ, lut aksčminář ksəxkínaʔx. (So, you just never know how it will go.)
2. ixíʔ čmimistíň t sqilxʷ, yʕat isnqsilxʷ. (I know all of them, they're my family.)
3. ixíʔ iʔ məyxitmň aksəčminář . (What I told you, you have to know.)
19. ýáyáxaʔst / ýáyáxaʔňt - watch something
snʔasímíw̃s:
skʷl̥stiʔh: ýáyáxaʔx / ýáyáxaʔňt (affirmative singular); lut aksýáyáxaʔ / lut aksýáyáxaʔř (neg. singular); ýáyáxaʔwi / ýáyáxaʔňti (affirmative plural); lut ksýáyáxaʔřp / lut ksýáyáxaʔňtp (neg. plural)
sčktʔiýsts:
1. kň ýáyáxaʔ, kʷ ýáyáxaʔ, ýáyáxaʔ, kʷu ýáyáxaʔ, p ýáyáxaʔ, ýáyáxaʔəlx
2. kň čýáyáxaʔ, kʷ čýáyáxaʔ, čýáyáxaʔ, kʷu čýáyáxaʔ, p čýáyáxaʔ, čýáyáxaʔəlx
3. kň sýáyáxaʔx, kʷ sýáyáxaʔx, sýáyáxaʔx, kʷu sýáyáxaʔx, p sýáyáxaʔx, sýáyáxaʔxəlx
4. kň səčýáyáxaʔx, kʷ səčýáyáxaʔx, səčýáyáxaʔx, kʷu səčýáyáxaʔx, p səčýáyáxaʔx, səčýáyáxaʔxəlx
5. kň ksýáyáxaʔaʔx, kʷ sýáyáxaʔaʔx, ksýáyáxaʔaʔx, kʷu ksýáyáxaʔaʔx, p sýáyáxaʔaʔx, ksýáyáxaʔaʔxəlx
6. kň ksəčýáyáxaʔaʔx, kʷ səčýáyáxaʔaʔx, ksəčýáyáxaʔaʔx, kʷu ksəčýáyáxaʔaʔx, p səčýáyáxaʔaʔx, ksəčýáyáxaʔaʔxəlx
7. ýáyáxaʔň, ýáyáxaʔňtxʷ, ýáyáxaʔs, ýáyáxaʔňtm, ýáyáxaʔňtp, ýáyáxaʔsəlx
8. čýáyáxaʔstň, čýáyáxaʔstxʷ, čýáyáxaʔsts, čýáyáxaʔstm, čýáyáxaʔstp, čýáyáxaʔstsəlx
9. isýáyáxaʔř, asýáyáxaʔř, sýáyáxaʔs, sýáyáxaʔňtm, sýáyáxaʔňtp, sýáyáxaʔsəlx
10. isəčýáyáxaʔř, asəčýáyáxaʔř, səčýáyáxaʔs, səčýáyáxaʔňtm, səčýáyáxaʔňtp, səčýáyáxaʔsəlx
11. iksýáyáxaʔř, aksýáyáxaʔř, ksýáyáxaʔs, ksýáyáxaʔňtm, ksýáyáxaʔňtp, ksýáyáxaʔsəlx
12. iksəčýáyáxaʔř, aksəčýáyáxaʔř, ksəčýáyáxaʔs, ksəčýáyáxaʔňtm, ksəčýáyáxaʔňtp, ksəčýáyáxaʔsəlx
13. isýáyáxaʔ, asýáyáxaʔ, sýáyáxaʔs, sýáyáxaʔtəť, sýáyáxaʔřp, sýáyáxaʔsəlx
14. isəčýáyáxaʔ, asəčýáyáxaʔ, səčýáyáxaʔs, səčýáyáxaʔtəť, səčýáyáxaʔřp, səčýáyáxaʔsəlx
15. iksýáyáxaʔ, aksýáyáxaʔ, ksýáyáxaʔs, ksýáyáxaʔtəť, ksýáyáxaʔřp, ksýáyáxaʔsəlx
16. iksəčýáyáxaʔ, aksəčýáyáxaʔ, ksəčýáyáxaʔs, ksəčýáyáxaʔtəť, ksəčýáyáxaʔřp, ksəčýáyáxaʔsəlx
17. isčýáyáxaʔ, asčýáyáxaʔ, sčýáyáxaʔs, sčýáyáxaʔs, sčýáyáxaʔřp, sčýáyáxaʔsəlx
18. iksčýáyáxaʔ, aksčýáyáxaʔ, ksčýáyáxaʔs, ksčýáyáxaʔs, ksčýáyáxaʔřp, ksčýáyáxaʔsəlx
sʔaʔúřs:
1. lut inxmínk kň kʷil̥it ut ilíʔ kčil̥člkst iʔ səxʷl̥wam kʷuʔ čýáyáxaʔsts ! (I don't want to give birth with five firefighters watching me!)
2. haʔ ýáyáxaʔňtxʷ isňʔamʔímaʔt tə tkʷl̥liw̃səlx l̥ aʔ čpanw̃sčút. (Did you watch my grandchildren when they rode at the rodeo?)
3. tə čtanm̃sčút istəw̃təw̃il̥t yʕat swit čýáyáxaʔstm t sqilxʷ. (When my nephews act up all the people are watching.)

18. i? stxəiltm- tɬ ǵsápi?

from *A Salishan Autobiography* by Mourning Dove (Christine Quintasket)

sʔaʔúms

ǵǵmus	go up hill
ʔaslísxh	two rocks
qmiht	put things down
əčxʷikʷm	tan hides
ǵʷlwa+qm	pick berries
ɬəkihm	sew
čiwt	last
čhṭkʷilst	accompany / travel with
čkaʔtmíst / kaʔtmiht	go near
čhčaṇwʔáyaʔ	crippled
tríwyaʔ	look like
trṇniʔ	corpse
hǵlilí+čaʔ	still born
skmxi+čaʔ	bear meat
kimht	hate something
qlwitht	step on something
tkə+milxʷ sṇǵliti+xʷtṇs	menstrual hut
qʷilčh	fir boughs
sxʷiplp	mat
čkčíknaʔst / kčíknaʔht	light on fire
čhǵiplaʔxʷst / hǵiplaʔxʷht	stick upright in the ground
tkʷhkwṇim	grab
kṇkṇxnaṇ	brace feet
ʔaslqínkst	two fingers/hands
kaʔɬlqínkst	three hands/fingers
nikʷshṭ	cut (a cord/string/cylinder)
kʔʔayǵs	tie in a bundle
ǵaʔnúht	out grow
hčxʷitht	pour into
htəxʷsiltn	placenta
kʔtxʷipṇtm	catch on a spread
čkmińcaʔst / kmińcaʔht	massage
pičt	pinch for someone
črčarɬ	stretch for someone
kpsǵʔus	big eyes
kʔačálqʷht	tie to a pole/rail
ččixst / čixht	warm something
sqaʔqʔim	breasts
hmhamt	moist
tuṇt	suck for someone

i? ntəx^wsiltñs ilí? na? k^tx^wipmñs čliq, lut pñkiñ čkćikna?. Í a? čx?it tə k^wliilt ilí? mi?rñ i? tkətmilx^w u? k^tknxčutñ Í ?uxtıla?ts. itlí? u? čni?ts txəñtis i? ?uxtıla?ts. n?amút kíl ?apñkstásq? í nqłiti+x^wtñs, č?apñ ta łti, čmi?rñ u? čkmíñča?sts i? ?ux^wtıla?t. ?apñkstásq? k^wulıts i? sk^włusts ixí? mi? swýnumtx. pič?ts i? spsaqsts mi? ti? ti? i? spsaqsts. čřar?ts i? n^kwł^wustñs mi? kpsł?us. ta?lí čtxətmist i? sqłtmix^w mat kíl ?apñkstásq?. lut kspiñrñs u? pulsts i? stiñ. lut ks?ayx^wsts i? shkča?sqáxa? kñ kskřačáiq^w? ča?k^w əx?kinrñ i? ?ux^wtıla?t qilt kñ ití? x?kinrñ t kást, i? snəqsilx^ws pulsts i? q^wřásq? kíl ?ux^wtıla?t. áti? i? q^wřásq? čmistisəlx čliñt u? nýřayp čxast. křačñtisəlx i? čásyaqñs i? q^wřásq? Í m^wals ixí? mi? lut ksqilts. lut tə ta?x^wsq?írn i? turñtrñ, ččixstəsəlx i? sqa?q?írns t čix u? hmhamt sqapúna?x^w. kñ i? səx^wk^təqxnarñ turñtñ stiñ ilí? ñtqpustñ i? sq?írn. tə čłal i? turñtrñ, čx^wicrñstəsəlx kíl tkətmilx^w a? ksq^wsq^wsi?, ixí? qa?rñstís i? ?ux^wtıla?t, ilí? tə łxap u? tplak kíl nəqsilx^ws. lut tə čřamñlñ put təwis i? snqłiti+x^wtñs u? tñstwiłx. ixí? u? i? xa?x?it x^wicrñstəsəlx i? ?ux^wtıla?t t ksk^wists. tı xa?x?it i? ksk^wists. stq^walqsts i? ?ux^wtıla?t tı tətqu^w spəplína? i? sípi?řs čx^wik^w ilí? kspurnt. i? nýłx^wupstñs tı sípi? u? ixí? čñq^wa?itətk^w yřat řłřřřalt. čñq^wrñstisəlx t skəkip tı q^wastqíñ na? mulx. ixí? čliq tə čx^wiltsəlx. nýřayp čm^wal i? ?ux^wtıla?t, kmax tə čklax^w u? tə ksčřálaxa?x mi? čk^wix^w. i? sqłtmix^w i? snəqsilx^ws a? čk^wulsts i? m^wal. čkilx^wíča? t sípi? u? čtk^wul i? t sk^walt. tə čpulx i? ?ux^wtıla?t čnyus Í kəkip sípi? łáqna?. tə łəłxap i? ?uxtıla?t, Í qalıwa ka? čřitx. ixí? čkřač tqilrñs i? łəłxłxaps i? řñtəq^wutñs. čq?írn i? ?ux^wtıla?t put tñtk^wilrñ mi? k^ttlññtrñ. ti? la?kíñ łlap i? turñtrñ u? qa?mıltrñ. i? k^wilñ i? řčəčmála? čq?írn put təqñrñkspíñtk mi? řč way. tə čłkspíñtk kñ təqñrñkspíñtk, i? kəw?íwlx čuñtrñ stiñ i? řast u? stiñ i? kást. čaptík^wxts i? sk^wəkwíymłt mi? čmistís i? čawts i? sqilx^w. tə řisplkspíñtk kñ trñtspíñtk ixí? u? kxñtis i? l?iws tə ččřalx. čtkətarñ tı sk^wuys na? nčapsíwsts.	massage pinch stretch; big eyes tie to a rail/post warmed; breasts; moist suck for; block/stop up nurse a baby name a child make clothes washed; fill/stuff covered bag tell stories
--	---

sñsúx^wna? řwłtiñ

1. əx?kinrñ i? tkətmilx^w tə čx?it mi? mipnúřs n?astkílt ?
2. stiñ a? čkists a? čñ?astkílt yřat tək^wəkwřast ?
3. łł stiñ čkřawxts i? tkətmilx^w ?
4. səx?kinx u? łłmus i? křñtrqpñčuts a? čñ?astkílt ?
5. stiñ i? řčk^wuls yřat řłřřřalt i? tkətmilx^w tə čñ?astkílt ?
6. stiñ a? čtix^wsts i? n?astkílt ? səx?kinx ?
7. stiñ a? čkists i? n?astkílt tə čksasq? ?
8. t řwit a? čřačřtrñ i? n?astkílt mi? lut týtýmu? ?
9. səx?kinx u? lut čmaýřtrñ a? ččñčarñwřáya? t a? čñ?astkílt ?
10. səx?kinx u? lut čřačřtrñ i? spəplína? t a? čñ?astkílt ?
11. səx?kinx u? lut i? a? čñ?astkílt křřáci?řs i? trñni? kñ křx^wuys ka? čñłal ?
12. səx?kinx u? lut tə čitřs i? skřñřitčə? i? a? čñ?astkílt ?
13. ka?kíñ ka? čx^wuý i? tkətmilx^w tə qilt, tə křk^wilts ?
14. t stiñ k^wulpñtrñ i? řñtəq^wutñs i? a? čk^wliilt ?
15. əx?kistrñ i? řx^wipłps tı řñtəq^wutñs i? a? čñ?astkílt tə wýřk^wliilt ?
16. səx?kinx u? čnyípla?x^wřtrñ t řusłq^w kíl nqłiti+x^wtñ ?

17. əxʔkistr̩n̩ t̩ə ʃwaw̩ uʔ yaxʷt̩ iʔ t̩imuʔsts iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ ?
18. əxʔkistr̩n̩ iʔ t̩imuʔsts naʔʔ ʃáqnaʔ t̩ə ksqaʔnúiʔs iʔ mʃʷaʃs iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ ?
19. əxʔkistr̩n̩ iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ t̩ə ʃxʔit̩ uʔ kʷuʃl̩ ?
20. əxʔkistr̩n̩ miʔ ʃáčqaʔ iʔ nt̩əxʷs̩l̩t̩n̩s ?
21. əxʔkistr̩n̩ iʔ nt̩əxʷs̩l̩t̩n̩ naʔʔ k̩t̩xʷipm̩n̩ t̩ə w̩ýskʷl̩l̩t̩ iʔ tk̩ətm̩lxʷ ?
22. kʷn̩xasq̩t̩ miʔ n̩ʔamút̩ k̩l̩ n̩q̩l̩t̩iʔxʷt̩n̩s t̩ə w̩ýskʷl̩l̩t̩ iʔ tk̩ətm̩lxʷ ?
23. swit̩ iʔ ʃkm̩n̩čaʔsts iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ ?
24. əxʔkistr̩n̩ iʔ skʷʃust̩s iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ t̩ə ʃn̩ʔamút̩ l̩ n̩q̩l̩t̩iʔxʷt̩n̩s ?
25. st̩iʔn̩ aʔ ʃk̩sts iʔ sq̩l̩tm̩xʷ k̩l̩ ʔap̩n̩kst̩ásq̩t̩ ?
26. st̩iʔn̩ aʔ ʃk̩sts iʔ sn̩əqs̩l̩xʷs t̩ə q̩l̩t̩ k̩m̩ it̩iʔ xʔkin̩n̩ t̩ k̩ast̩ ?
27. əxʔkistr̩n̩ iʔ tk̩ətm̩lxʷ lut̩ t̩ə taʔxʷsq̩ʔiʔn̩ ?
28. əxʔkistr̩n̩ iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ t̩ə ʃʃl̩l̩ iʔ tur̩n̩t̩m̩s ?
29. p̩n̩k̩n̩ miʔ ʃʔam̩n̩l̩t̩n̩ t̩ sy̩l̩x ?
30. t̩l̩ swit̩ taʔxʷkskʷj̩sts iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ ?
31. t̩ st̩iʔn̩ st̩q̩w̩al̩q̩str̩n̩ iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ ?
32. t̩ st̩iʔn̩ ʃk̩ʷul̩str̩n̩ iʔ n̩ýl̩xʷup̩st̩n̩s iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ ? t̩ st̩iʔn̩ ʃn̩q̩ʷm̩st̩iʔn̩ ?
33. swit̩ aʔ ʃk̩ʷul̩sts iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ iʔ mʃʷaʃs ?
34. ʃk̩n̩ iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ iʔ mʃʷaʃs ?
35. l̩ st̩iʔn̩ kaʔ ʃnyus̩m̩str̩n̩ iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ t̩ə ʃpu̩l̩x ?
36. l̩ st̩iʔn̩ kaʔ ʃʔit̩x iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ t̩ə ʃəʃl̩x̩ap ?
37. əxʔkistr̩n̩ iʔ ʔuʃʷt̩ilaʔt̩ put̩ t̩n̩tk̩ʷl̩l̩t̩n̩ t̩ tur̩n̩t̩m̩s ?
38. swit̩ aʔ ʃʃust̩s̩l̩x iʔ sk̩ʷəkw̩j̩m̩l̩t̩ st̩iʔn̩ iʔ ʃast̩ uʔ st̩iʔn̩ iʔ k̩ast̩ ?
39. əxʔkistr̩n̩ iʔ sk̩ʷəkw̩j̩m̩l̩t̩ miʔ ʃm̩st̩is̩ iʔ ʃaw̩ts̩ iʔ sn̩əqs̩l̩xʷs ?
40. kʷn̩xspi̩nt̩k̩ iʔ t̩ətw̩t̩ miʔ ʃtk̩əʔam̩ t̩l̩ sk̩ʷu̩ys̩ naʔʔ n̩čaps̩íw̩sts̩ uʔ kx̩n̩tis̩ iʔ l̩ʔiws̩ ?

an̩čaw̩t̩ sw̩t̩it̩iʔn̩

1. haʔ n̩ýsa̩p̩ kʷ ʃč̩sa̩l̩x̩ l̩ n̩č̩at̩t̩ t̩ siw̩t̩kʷ ? səxʔkinx̩ ? səxʔkinx̩ uʔ lut̩ ?
2. haʔ kʷ ʃʃ̩mus̩ t̩ sč̩aʔáqʷ ? səxʔkinx̩ ? səxʔkinx̩ uʔ lut̩ ?
3. st̩iʔn̩ iʔ qm̩nt̩ixʷ t̩ spiʔs̩cíʔt̩ ? ma̩ýx̩ít̩.
4. iʔ l̩ sč̩aʔáqʷm̩, haʔ kʷ ʃq̩ʷl̩waʔqm̩ ? t̩ st̩iʔn̩ ? ma̩ýx̩ít̩.
5. t̩ə ʃks̩asq̩t̩, haʔ an̩x̩ást̩ aks̩m̩út̩ aks̩t̩ək̩iʔm̩n̩ ? səxʔkinx̩ ? səxʔkinx̩ uʔ lut̩ ?
6. swit̩ aʔ ʃi̩w̩t̩ miʔ pu̩l̩x̩ uʔ aʔ ʃxʔit̩ xʷt̩il̩x̩ l̩ t̩əkw̩əkw̩ʃast̩ l̩ asn̩əqs̩l̩xʷ ? ma̩ýx̩ít̩.
7. swit̩ aʔ ʃn̩tk̩ʷl̩st̩m̩s̩ t̩ sn̩əqs̩k̩sa̩č̩iws̩ ? swit̩ aʔ ʃn̩tk̩ʷl̩st̩xʷ ? ma̩ýx̩ít̩.
8. haʔ t̩ríw̩yaʔ an̩w̩iʔ naʔʔ asqʷsqʷas̩aʔ ? səxʔkinx̩ ? səxʔkinx̩ uʔ lut̩ ?
9. haʔ ʃi̩t̩st̩xʷ iʔ sk̩m̩x̩íʔč̩aʔ ? səxʔkinx̩ ? səxʔkinx̩ uʔ lut̩ ?
10. swit̩ aʔ ʃk̩iʔm̩st̩xʷ ? swit̩ aʔ ʃk̩iʔm̩st̩m̩s̩ ? ma̩ýx̩ít̩.
11. swit̩ iʔ k̩ʷuʃl̩p̩nt̩xʷ t̩ sn̩k̩ʷəkw̩ʔač̩ ? swit̩ iʔ k̩ʷuʃl̩p̩nt̩s̩ ? ma̩ýx̩ít̩.
12. haʔ an̩x̩ást̩ iʔ sq̩yaxʷs̩ iʔ qʷl̩č̩n̩ ? səxʔkinx̩ ? səxʔkinx̩ uʔ lut̩ ?
13. st̩iʔn̩ iʔ k̩č̩íknaʔn̩t̩xʷ t̩ sk̩t̩əʔaʔ ? səxʔkinx̩ uʔ k̩č̩íknaʔn̩t̩xʷ ? səxʔkinx̩ uʔ lut̩ ?
14. kʷ t̩ə sk̩ʷəkw̩j̩m̩l̩t̩, haʔ kʷ k̩tm̩x̩ʷaʔ ? səxʔkinx̩ ? səxʔkinx̩ uʔ lut̩ ?
15. l̩ asn̩əqs̩l̩xʷ, kʷn̩x̩i̩yaʔn̩x̩ k̩m̩ kʷn̩x̩spi̩nt̩k̩ iʔ ʔuʃt̩ilaʔt̩ t̩ə ʃq̩aʔnústs̩ iʔ mʃʷaʃs ? ma̩ýx̩ít̩.
16. haʔ swit̩ n̩č̩x̩ʷit̩t̩s̩ iʔ l̩t̩iʔ t̩ spiʔs̩cíʔt̩ ? haʔ n̩č̩x̩ʷit̩t̩xʷ swit̩ iʔ l̩tis̩ ? ma̩ýx̩ít̩.
17. swit̩ aʔ ʃkm̩n̩čaʔst̩m̩s̩ t̩ sn̩k̩ʷəkw̩ʔač̩ ? swit̩ aʔ ʃkm̩n̩čaʔst̩xʷ ? ma̩ýx̩ít̩.
18. swit̩ iʔ ʔay̩x̩ʷst̩xʷ t̩ sk̩t̩əʔaʔ ? swit̩ iʔ ʔay̩x̩ʷst̩m̩s̩ ? ma̩ýx̩ít̩.
19. haʔ swit̩ pi̩č̩t̩m̩s̩ asps̩áqs̩ t̩ spiʔs̩cíʔt̩ ? haʔ pi̩č̩t̩xʷ swit̩ iʔ sp̩s̩áqs̩ts̩ ? səxʔkinx̩ ? səxʔkinx̩ uʔ lut̩ ?
20. swit̩ aks̩k̩sa̩č̩ál̩qʷm̩ t̩ə ʃaʔáqʷm̩ ? swit̩ k̩sk̩sa̩č̩ál̩qʷn̩ts̩ ? ma̩ýx̩ít̩.

21. swit a? ččixstrns asqa?q?írh ? swit a? ččixstxw i? sqaq?q?írh ? maýxít.
22. ha? i? smarh?írh í asnaqsílxw čqa?mstís i? ?uxtíla?ts krh xwíčttrh i? laputáy ? səx?kinx ? maýxít.
23. í asnaqsílxw, ha? č?amníltrh i? sčəčmála? 4a čkʷuíl ? ha? č?amníltrh t shqəlxʷskʷist ? səx?kinx ? maýxít.
24. ha? qʷay čitstxw i? ?a?úsa? na? čhəʷarh i? í asəkʷəkʷasť s?itʰ ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
25. ha? nýʔayp čmʰal i? ?uxʷtíla?ť í asnaqsílxw ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
26. ha? aňxást i? sǵalíwa ? səx?kinx ? səx?kinx uť lut ?
27. kʷ kʷnxspiňtkʷ uť kʰtíňtsis aňtúm/skʷuý uť lut nixʷ 4a čqa?míltxw ? ha? čmistíxw ? səx?kinx ?
28. í asnaqsílxw, swit a? ččusts i? sčəčmála? stím i? xast uť stím i? kást ? maýxít.
29. í asnaqsílxw, swit a? ččaptíkʷtxts i? skʷəkʷiýmít mi? čmistís i? čawťs i? sqilxw ? maýxít.
30. swit a? čkəxstixw 4a čʔawíx ? swit a? čkəxsturhs kʷ 4a čʔawíx ? maýxít.

skʰtʰiýsm t sʔuhs

A. xílŋ sʔuhs ŋqmŋmíň aksčkʷúl: wýstikʷ a? čkʰqmíň.

tkʷňkʷniň- to grab ahold of

	iňčá?	anwí?	čniťts	mnimťtət	mnimťəmp	mnimťtsəlx
intransitive past/present						
intransitive customary/ actual						
intransitive progressive						
intransitive imperfect						
intransitive future						
intransitive future imperfect						
intrans. affirm. comm.	---		---			---
intrans. neg. comm.	---		---			---

Č. swťtiťň aksčkʷúl: kʰtəťəťčíňx t malʰkʷčň ŋsəlxčíň. ixí? uť ŋmýčínmít asčqáy kí nwyápíxčň.

1. ha? xílŋ p tkʷňkʷniň ? (kiw)

nwyápíxčň:

2. ha? kʷ stkʷňkʷníxa?x ʔapná? ? (lut)

nwyápíxčň:

3. ha? kʷ nstíls miyát kʷu? čtkʷńkʷnīm ińčá? na? S?ímla?xʷ ? (kíwa)

nʷyápíxčń:

4. ǵl stíř u? p səčtkʷńkʷnix ilí? ? (yaxʷt)

nʷyápíxčń:

5. ha? čmistíxʷ səx?kínx u? kń kstkʷńkʷníxa?x ? (lut)

nʷyápíxčń:

6. ha? kʷ čkíčx u? kʷ stkʷńkʷnix ? (ki)

nʷyápíxčń:

Č. Past/Present and Future/Inceptive Intransitive **aksčkʷúl:** kətəmčínx t mǵkʷčń nśǵłxčń, sič nmyčínmńt kǵ
nʷyápíxčń.

čkíń: ha? kʷ ǵłmus ? lut. nařńt nínwi?s kń ksǵłmúsa?x.

1. ha? kʷ xʷíkʷń ? lut. nařńt nínwi?s _____.

nʷyápíxčń:

2. ha? kń qʷlwa?qrń ? lut. nařńt nínwi?s _____.

nʷyápíxčń:

3. ha? təkířń ańl?íw ? lut. nařńt nínwi?s _____.

nʷyápíxčń:

4. ha? ǵń p ?amníłtrń ? lut. nařńt nínwi?s _____.

nʷyápíxčń:

5. ha? čřawǵǵłx ? lut. nařńt nínwi?s _____.

nʷyápíxčń:

ε. **Past/Present and Future Transitive aksčkʷúl:** ktətmčinx t milkʷčn nsəlxčn, sič nmýčnmnt kl nwyápixčn.

čkin: ha? čaptíkʷtxw ? i? lúti?. nařm+ nínwi?s iksčaptíkʷtxm.

1. ha? tum+txw ? i? lúti?. nařm+ nínwi?s _____.
nwyápixčn:

2. ha? pičttn i? spsqsts ? i? lúti?. nařm+ nínwi?s _____.
nwyápixčn:

3. ha? kmínčatsts i? shk'mikns ? i? lúti?. nařm+ nínwi?s _____.
nwyápixčn:

4. ha? ksačálqʷhnp ? i? lúti?. nařm+ nínwi?s _____.
nwyápixčn:

5. ha? kčíkna?səlx i? qýmín ? i? lúti?. nařm+ nínwi?s _____.
nwyápixčn:

H. Customary/ actual 36 čnqmin aksčkʷúl: nqýntikʷ a? čktxas s?ums l a? čnqmin.

čntkʷilsmst- to accompany

	ińčá?	anwí?	čni+ts	mniń+ttət	mniń+əmp	mniń+tsəlx
ińčá?	xxx			xxx		
anwí?		xxx			xxx	
čni+ts						
mniń+ttət	xxx			xxx		
mniń+əmp		xxx			xxx	
čni+tsəlx mniń+tsəlx						

I. **sw̓łtłtłh** aksčkw̓ł: kłəłmčinx t młłkw̓čh̓ n̓səłxčłh̓. n̓m̓yčłnm̓h̓ i? **sw̓łtłtłh na?ł asčq̓áý** kł n̓w̓yápłxčh̓.

1. swit i? čh̓tkw̓łsm̓str̓h̓s ? (ismí?ł)

n̓w̓yápłxčh̓:

2. swit a? čh̓tkw̓łsm̓stx̓w ? (səxkw̓kłtəqxnəh̓)

n̓w̓yápłxčh̓:

3. ha? čh̓tkw̓łsm̓təmsəłx i? k̓w̓łłt ? (kiw̓)

n̓w̓yápłxčh̓:

4. səx?kinx uł n̓ýsaýp k̓w̓u? čh̓tkw̓łsm̓stx̓w in̓čá? ? (x̓miñk)

n̓w̓yápłxčh̓:

5. ha? aňxást uł n̓ýsaýp čh̓tkw̓łsm̓stm̓h̓ ? (kiw̓)

n̓w̓yápłxčh̓:

6. ha? čm̓stíx̓w səx?kinx uł k̓w̓u? čh̓tkw̓łsm̓stm̓h̓ asłáxt ? (lut)

n̓w̓yápłxčh̓:

čkw̓łm̓stm̓h̓ i? s?a?úms

1. x̓łmus- uphill
sn̓?asłm̓íw̓s: x̓əłx̓łmus
sk̓w̓łstłtłh̓: x̓łmusx / x̓łmusht (affirmative singular); lut aksx̓łmús / lut aksx̓łmusht (neg. singular); x̓əłx̓łmúswi / x̓łmúshtł (affirmative plural); lut ksx̓łmushtp / lut ksx̓łmushtp (neg. plural)
conjugation:
1. kñ x̓łmus, k̓w̓ x̓łmus, x̓łmus, k̓w̓u x̓łmus, p x̓łmus, x̓łmusəłx
2. kñ čx̓łmus, k̓w̓ čx̓łmus, čx̓łmus, k̓w̓u čx̓łmus, p čx̓łmus, čx̓łmusəłx
3. kñ s̓x̓łmusx, k̓w̓ s̓x̓łmusx, s̓x̓łmusx, k̓w̓u s̓x̓łmusx, p s̓x̓łmusx, s̓x̓łmusxəłx
4. kñ səčx̓łmusx, k̓w̓ səčx̓łmusx, səčx̓łmusx, k̓w̓u səčx̓łmusx, p səčx̓łmusx, səčx̓łmusxəłx
5. kñ ks̓x̓łmúsa?x, k̓w̓ s̓x̓łmúsa?x, ks̓x̓łmúsa?x, k̓w̓u ks̓x̓łmúsa?x, p s̓x̓łmúsa?x, ks̓x̓łmúsa?xəłx
6. kñ ksəčx̓łmúsa?x, k̓w̓ səčx̓łmúsa?x, ksəčx̓łmúsa?x, k̓w̓u ksəčx̓łmúsa?x, p səčx̓łmúsa?x, ksəčx̓łmúsa?xəłx
7. x̓łmusñ, x̓łmushtx̓w, x̓łmusəs, x̓łmushtñ, x̓łmushtp, x̓łmusəsəłx
8. čx̓łmustñ, čx̓łmustx̓w, čx̓łmusts, čx̓łmustñ, čx̓łmustp, čx̓łmustsəłx
9. isx̓łmúsñ, asx̓łmúsñ, s̓x̓łmusəs, s̓x̓łmushtñ, s̓x̓łmushtp, s̓x̓łmusəsəłx

10. isəçxłmúsıń, asəçxłmúsıń, səçxłmusəs, səçxłmusıńtń, səçxłmusıńtp, səçxłmusəsəlx
11. iksxłmúsıń, aksxłmúsıń, ksxłmúsı?s, ksxłmusıńtń, ksxłmusıńtp, ksxłmúsı?səlx
12. iksəçxłmúsıń, aksəçxłmúsıń, ksxłmúsı?s, ksxłmusıńtń, ksxłmusıńtp, ksxłmúsı?səlx
13. isxłmús, asxłmús, sxłmústs, sxłmústət, sxłmusıńp, sxłmústsəlx
14. isəçxłmús, asəçxłmús, səçxłmústs, səçxłmústət, səçxłmusıńp, səçxłmústsəlx
15. iksxłmús, aksxłmús, ksxłmústs, ksxłmústət, ksxłmusıńp, ksxłmústsəlx
16. iksəçxłmús, aksəçxłmús, ksəçxłmústs, ksəçxłmústət, ksəçxłmusıńp, ksəçxłmústsəlx
17. isçxłmús, asçxłmús, sçxłmústs, sçxłmústət, sçxłmusıńp, sçxłmústsəlx
18. iksçxłmús, aksçxłmús, ksçxłmústs, ksçxłmústət, ksçxłmusıńp, ksçxłmústsəlx
s?a?úıms:
1. nýsaýp əçqıçılx, xłmus i? kńtńqphčuts, ixı? mi? lut ksti?ti?mu?ts i? ?uxtıla?t. (She ran everywhere, especially up hills, so that the new child would not be lazy.)
2. itı? ka? çxəłxłmus i? yilik?ıxkń. (That's the way the mountain shkep climb up.)
3. itı? i? xwi? xłmus u? qıtus. (Along there the road climbs up to the top.)
2. ?aslıxń- two rocks
s?a?úıms:
1. čq?ıtrństs ?aslıxń i? xłut u? qmis ti? put ksılts. (She carried two rocks up hill with her and dropped them just before reaching the top.)
2. ha? wikńtx? iklı? i? ?aslıxń itı? mi? k? xi?úst. (Do you see those two rocks, you go that way.)
3. ?aslıxń aksx?ıçtrń. (Give him two rocks.)
3. qmıńt- put down (more than one)
sń?asımıws: qńqmińt
sk?ıstiń: qmıx / qmıńt (affirmative singular); lut aksqmıńń (neg. singular); qmıńwi / qmıńti (affirmative plural); lut ksqmıńp / lut ksqmıńtp (neg. plural)
sčk?ıysts:
1. kń qmıńń, k? qmıńń, qmıńń, k?u qmıńń, p qmıńń, qmıńńəlx
2. kń čqmıńń, k? čqmıńń, čqmıńń, k?u čqmıńń, p čqmıńń, čqmıńńəlx
3. kń sqmıńx, k? sqmıńx, sqmıńx, k?u sqmıńx, p sqmıńx, sqmıńx
4. kń səçqmıńx, k? səçqmıńx, səçqmıńx, k?u səçqmıńx, p səçqmıńx, səçqmıńx
5. kń ksqmıńa?x, k? sqmıńa?x, ksqmıńa?x, k?u ksqmıńa?x, p sqmıńa?x, ksqmıńa?x
6. kń ksəçqmıńa?x, k? səçqmıńa?x, ksəçqmıńa?x, k?u ksəçqmıńa?x, p səçqmıńa?x, ksəçqmıńa?x
7. qmıń, qmıńtx?, qmis, qmıńtń, qmıńtp, qmisəlx
8. čqmıstń, čqmıstx?, čqmısts, čqmıstń, čqmıstp, čqmıstsəlx
9. iksqmıńń, aksqmıńń, ksqmı, ksqmıńtń, ksqmıńtp, ksqmıəlx
10. isəçqmıńń, asəçqmıńń, səçqmı, səçqmıńtń, səçqmıńtp, səçqmıəlx
11. iksqmıńń, aksqmıńń, ksqmı, ksqmıńtń, ksqmıńtp, ksqmıəlx
12. iksəçqmıńń, aksəçqmıńń, ksəçqmı, ksəçqmıńtń, ksəçqmıńtp, ksəçqmıəlx
13. isqmıńń, asqmıńń, sqmıńńs, sqmıńńtət, sqmıńńp, sqmıńńsəlx
14. isəçqmıńń, asəçqmıńń, səçqmıńńs, səçqmıńńtət, səçqmıńńp, səçqmıńńsəlx
15. iksqmıńń, aksqmıńń, ksqmıńńs, ksqmıńńtət, ksqmıńńp, ksqmıńńsəlx
16. iksəçqmıńń, aksəçqmıńń, ksəçqmıńńs, ksəçqmıńńtət, ksəçqmıńńp, ksəçqmıńńsəlx
17. isçqmıń, asçqmıń, sçqmıńs, sçqmıńtət, sçqmıńńp, sçqmıńsəlx
18. iksçqmıń, aksçqmıń, ksçqmıńs, ksçqmıńtət, ksçqmıńńp, ksçqmıńsəlx

sʔaʔúms:
1. čqʷittrmsts ʔaslíxh iʔ xʷlút uʔ qmí s tiʔ put ksqíls. (She carried two rocks up hill with her and dropped them just before reaching the top.)
2. tə wikʷntxʷ iʔ ʔaʔúsaʔ yʕat taʔkín qm̓qmíntxʷ . (When you hide the eggs put them down all over the place.)
3. aláʔ miʔ qmíntxʷ . (Put them down here.)
4. xʷikʷm̓ - tan hides
sñʔaslmíws: xʷəkʷxʷikʷm̓
skʷístiʔh: xʷikʷx / xʷikʷnt (affirmative singular); lut aksxʷíkʷ / lut aksxʷíkʷm̓ (neg. singular); xʷíkʷwi / xʷíkʷnti (affirmative plural); lut ksxʷikʷm̓p / lut ksxʷikʷntp (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kñ xʷikʷm̓, kʷ xʷikʷm̓, xʷikʷm̓, kʷu xʷikʷm̓, p xʷikʷm̓, xʷikʷm̓əlx
2. kñ čxʷikʷm̓, kʷ čxʷikʷm̓, čxʷikʷm̓, kʷu čxʷikʷm̓, p čxʷikʷm̓, čxʷikʷm̓əlx
3. kñ sxʷikʷx, kʷ sxʷikʷx, sxʷikʷx, kʷu sxʷikʷx, p sxʷikʷx, sxʷikʷxəlx
4. kñ səčxʷikʷx, kʷ səčxʷikʷx, səčxʷikʷx, kʷu səčxʷikʷx, p səčxʷikʷx, səčxʷikʷxəlx
5. kñ ksxʷíkʷaʔx, kʷ sxʷíkʷaʔx, ksxʷíkʷaʔx, kʷu ksxʷíkʷaʔx, p sxʷíkʷaʔx, ksxʷíkʷaʔxəlx
6. kñ ksəčxʷíkʷaʔx, kʷ səčxʷíkʷaʔx, ksəčxʷíkʷaʔx, kʷu ksəčxʷíkʷaʔx, p səčxʷíkʷaʔx, ksəčxʷíkʷaʔxəlx
7. xʷikʷñ, xʷikʷntxʷ, xʷikʷs, xʷikʷntm̓, xʷikʷntp, xʷikʷsəlx
8. čxʷikʷstñ, čxʷikʷstxʷ, čxʷikʷsts, čxʷikʷstrm̓, čxʷikʷstp, čxʷikʷstsəlx
9. isxʷíkʷm̓, asxʷíkʷm̓, sxʷikʷs, sxʷikʷntm̓, sxʷikʷntp, sxʷikʷsəlx
10. isəčxʷíkʷm̓, asəčxʷíkʷm̓, səčxʷikʷs, səčxʷikʷntm̓, səčxʷikʷntp, səčxʷikʷsəlx
11. iksxʷíkʷm̓, aksxʷíkʷm̓, ksxʷíkʷiʔs, ksxʷikʷntm̓, ksxʷikʷntp, ksxʷíkʷiʔsəlx
12. iksəčxʷíkʷm̓, aksəčxʷíkʷm̓, ksəčxʷikʷs, ksəčxʷikʷntm̓, ksəčxʷikʷntp, ksəčxʷikʷsəlx
13. isxʷíkʷm̓, asxʷíkʷm̓, sxʷikʷm̓s, sxʷikʷmtət, sxʷikʷm̓p, sxʷikʷm̓səlx
14. isəčxʷíkʷm̓, asəčxʷíkʷm̓, səčxʷikʷm̓s, səčxʷikʷmtət, səčxʷikʷm̓p, səčxʷikʷm̓səlx
15. iksxʷíkʷm̓, aksxʷíkʷm̓, ksxʷikʷm̓s, ksxʷikʷmtət, ksxʷikʷm̓p, ksxʷikʷm̓səlx
16. iksəčxʷíkʷm̓, aksəčxʷíkʷm̓, ksəčxʷikʷm̓s, ksəčxʷikʷmtət, ksəčxʷikʷm̓p, ksəčxʷikʷm̓səlx
17. isčxʷíkʷ, asčxʷíkʷ, sčxʷikʷ, sčxʷikʷtət, sčxʷikʷm̓p, sčxʷikʷsəlx
18. iksčxʷíkʷ, aksčxʷíkʷ, ksčxʷikʷ, ksčxʷikʷtət, ksčxʷikʷm̓p, ksčxʷikʷsəlx
sʔaʔúms:
1. čksliʔm̓ yʕat sʷíxʕalt, čñmulm̓, əčxʷikʷm̓ uʔ əčqʷlwaʔqm̓, čwičm̓, čtixʷsts iʔ sčʕalqñ. (She worked hard all day gathering wood, carrying water, tanning hides, and gathering roots, seeds and berries.)
2. xʷəkʷxʷikʷs iʔ səpsíʔis uʔ yʕat ʔaʔʔaʔkʷnús. (He tanned all his hides and managed to get them all done.)
3. xast tə čxʷikʷm̓ t síʔiʔ. (He does real good job tanning hides.)
5. qʷlwaʔqm̓ - pick berries/fruit
sñʔaslmíws: qʷlqʷlwaʔqm̓
skʷístiʔh: qʷlwaʔqx / qʷlwaʔqñt (affirmative singular); lut aksqʷlwaʔqm̓ (neg. singular); qʷlwaʔqwi / qʷlwaʔqñti (affirmative plural); lut ksqʷlwaʔqm̓p / lut ksqʷlwaʔqñtp (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kñ qʷlwaʔqm̓, kʷ qʷlwaʔqm̓, qʷlwaʔqm̓, kʷu qʷlwaʔqm̓, p qʷlwaʔqm̓, qʷlwaʔqm̓əlx
2. kñ čqʷlwaʔqm̓, kʷ čqʷlwaʔqm̓, čqʷlwaʔqm̓, kʷu čqʷlwaʔqm̓, p čqʷlwaʔqm̓, čqʷlwaʔqm̓əlx
3. kñ sqʷlwaʔqx, kʷ sqʷlwaʔqx, sqʷlwaʔqx, kʷu sqʷlwaʔqx, p sqʷlwaʔqx, sqʷlwaʔqxəlx
4. kñ səčqʷlwaʔqx, kʷ səčqʷlwaʔqx, səčqʷlwaʔqx, kʷu səčqʷlwaʔqx, p səčqʷlwaʔqx, səčqʷlwaʔqxəlx
5. kñ ksqʷlwaʔqaʔx, kʷu sqʷlwaʔqaʔx, ksqʷlwaʔqaʔx, kʷu ksqʷlwaʔqaʔx, p sqʷlwaʔqaʔx, ksqʷlwaʔqaʔxəlx

6. kñ ksəčq'íwátqaʔx, k'w u səčq'íwátqaʔx, ksəčq'íwátqaʔx, k'w u ksəčq'íwátqaʔx, p səčq'íwátqaʔx, ksəčq'íwátqaʔxəlx
7. q'íwátqñ, q'íwátqñtxʷ, q'íwátqs, q'íwátqñtrñ, q'íwátqñtp, q'íwátqsəlx
8. čq'íwátqstñ, čq'íwátqstxʷ, čq'íwátqsts, čq'íwátqstñ, čq'íwátqstp, čq'íwátqstsəlx
9. isq'íwátqñ, asq'íwátqñ, sq'íwátqñs, sq'íwátqñmñtrñ, sq'íwátqñmñtp, sq'íwátqñsəlx
10. isəčq'íwátqñ, asəčq'íwátqñ, səčq'íwátqñs, səčq'íwátqñmñtrñ, səčq'íwátqñmñtp, səčq'íwátqñsəlx
11. iksq'íwátqñ, aksq'íwátqñ, ksq'íwátqñmñs, ksq'íwátqñmñtrñ, ksq'íwátqñmñtp, ksq'íwátqñmñsəlx
12. iksəčq'íwátqñ, aksəčq'íwátqñ, ksəčq'íwátqñs, ksəčq'íwátqñmñtrñ, ksəčq'íwátqñmñtp, ksəčq'íwátqñsəlx
13. isq'íwátqñ, asq'íwátqñ, sq'íwátqñs, sq'íwátqñmtət, sq'íwátqñmp, sq'íwátqñsəlx
14. isəčq'íwátqñ, asəčq'íwátqñ, səčq'íwátqñs, səčq'íwátqñmtət, səčq'íwátqñmp, səčq'íwátqñsəlx
15. iksq'íwátqñ, aksq'íwátqñ, ksq'íwátqñs, ksq'íwátqñmtət, ksq'íwátqñmp, ksq'íwátqñsəlx
16. iksəčq'íwátqñ, aksəčq'íwátqñ, ksəčq'íwátqñs, ksəčq'íwátqñmtət, ksəčq'íwátqñmp, ksəčq'íwátqñsəlx
17. isčq'íwátq, asčq'íwátq, sčq'íwátqs, sčq'íwátqtət, sčq'íwátqmp, sčq'íwátqsəlx
18. iksčq'íwátq, aksčq'íwátq, ksčq'íwátqs, ksčq'íwátqtət, ksčq'íwátqmp, ksčq'íwátqsəlx
sʔaʔúms:
1. čksliḡmñ yʕat sliḡʕalt, čñmulmñ, əčx'ik'w mñ ut əčq'íwátqñ , čwičmñ, čtix'wsts iʔ sčʕalqñ. (She worked hard all day gathering wood, carrying water, tanning hides, and gathering roots and seeds.)
2. iʔ sqilxʷ ʔamʔírn x kawsq'íq'íwátqñ t stxatq. (All the people moved to go picking huckleberries.)
3.
6. təkírmñ- sew
sñʔaslmíwts: təkətəkírmñ
sk'wístiḡñ: təkírmñ / təkírmñt (affirmative singular); lut aksətəkírm / lut aksətəkírmñ (neg. singular); təkírmwi / təkírmñti (affirmative plural); lut kstəkírm / lut kstəkírmñtp (neg. plural)
sčk'ḡiḡsts:
1. kñ təkírmñ, k'w təkírmñ, təkírmñ, k'w u təkírmñ, p təkírmñ, təkírmñəlx
2. kñ čtəkírmñ, k'w čtəkírmñ, čtəkírmñ, k'w u čtəkírmñ, p čtəkírmñ, čtəkírmñəlx
3. kñ stəkírmñ, k'w stəkírmñ, stəkírmñ, k'w u stəkírmñ, p stəkírmñ, stəkírmñəlx
4. kñ səčtəkírmñ, k'w səčtəkírmñ, səčtəkírmñ, k'w u səčtəkírmñ, p səčtəkírmñ, səčtəkírmñəlx
5. kñ kstəkírmñʔx, k'w stəkírmñʔx, kstəkírmñʔx, k'w u kstəkírmñʔx, p stəkírmñʔx, kstəkírmñʔxəlx
6. kñ ksəčtəkírmñʔx, k'w səčtəkírmñʔx, ksəčtəkírmñʔx, k'w u ksəčtəkírmñʔx, p səčtəkírmñʔx, ksəčtəkírmñʔxəlx
7. təkírmñ, təkírmñtxʷ, təkírmñs, təkírmñmñtrñ, təkírmñmñtp, təkírmñsəlx
8. čtəkírmñstñ, čtəkírmñstxʷ, čtəkírmñsts, čtəkírmñstñ, čtəkírmñstp, čtəkírmñstsəlx
9. istəkírmñ, astəkírmñ, stəkírmñs, stəkírmñmñtrñ, stəkírmñmñtp, stəkírmñsəlx
10. isəčtəkírmñ, asəčtəkírmñ, səčtəkírmñs, səčtəkírmñmñtrñ, səčtəkírmñmñtp, səčtəkírmñsəlx
11. iksstəkírmñ, aksstəkírmñ, kstəkírmñs, kstəkírmñmñtrñ, kstəkírmñmñtp, kstəkírmñsəlx
12. iksəčtəkírmñ, aksəčtəkírmñ, ksəčtəkírmñs, ksəčtəkírmñmñtrñ, ksəčtəkírmñmñtp, ksəčtəkírmñsəlx
13. istəkírmñ, astəkírmñ, stəkírmñs, stəkírmñmtət, stəkírmñmp, stəkírmñsəlx
14. isəčtəkírmñ, asəčtəkírmñ, səčtəkírmñs, svəčtəkírmñmtət, səčtəkírmñmp, səčtəkírmñsəlx
15. iksstəkírmñ, aksstəkírmñ, kstəkírmñs, kstəkírmñmtət, kstəkírmñmp, kstəkírmñsəlx
16. iksəčtəkírmñ, aksəčtəkírmñ, ksəčtəkírmñs, ksəčtəkírmñmtət, ksəčtəkírmñmp, ksəčtəkírmñsəlx
17. isčtəkírmñ, asčtəkírmñ, sčtəkírmñs, sčtəkírmñmtət, sčtəkírmñmp, sčtəkírmñsəlx
18. iksčtəkírmñ, aksčtəkírmñ, ksčtəkírmñs, ksčtəkírmñmtət, ksčtəkírmñmp, ksčtəkírmñsəlx
sʔaʔúms:
1. ʔa čksasqṭ ixíʔ miʔ mut ut təkírmñ . (She sat down to sew only if the weather was bad outside.)

2. i? smam?ir? ?alwscut ut †ak†akimr? t k†††††††††† i? xaxiwxwtr?. (The women got together to sew dresses for the girls.)
3. ha? k ^w ††akimr? ? (Do you sew?)
7. ciwt- last
sn?aslmíw: caw?íwt
sk^w†sti†r: ?íwtx (affirmative singular); lut aks?íwt (neg. singular); ?aw?íwtwi (affirmative plural); lut ks?aw?íwtrp (neg. plural)
sč††††††: 1. k? ?íwt, k^w ?íwt, ?íwt, k^wu ?aw?íwt, p ?aw?íwt, ?aw?íwtəlx 2. k? ciwt, k^w ciwt, ciwt, k^wu caw?íwt, p caw?íwt, caw?íwtəlx 3. k? s?íwtx, k^w s?íwtx, s?íwtx, k^wu s?aw?íwtx, p s?aw?íwtx, s?aw?íwtxəlx 4. k? səč?íwtx, k^w səč?íwtx, səč?íwtx, k^wu səč?aw?íwtx, p səč?aw?íwtx, səč?aw?íwtxəlx 5. k? ks?íwta?x, k^w s?íwta?x, ks?íwta?x, k^wu ks?aw?íwta?x, p s?aw?íwta?x, ks?aw?íwta?xəlx 6. k? ksəč?íwta?x, k^w səč?íwta?x, ksəč?íwta?x, k^wu ksəč?aw?íwta?x, p səč?aw?íwta?x, ksəč?aw?íwta?xəlx 7. is?íwt, as?íwt, s?íwts, s?aw?íwtət, s?aw?íwtrp, s?aw?íwtsəlx 8. isəč?íwt, asəč?íwt, səč?íwts, səč?aw?íwtət, səč?aw?íwtrp, səč?aw?íwtsəlx 9. iks?íwt, aks?íwt, ks?íwts, ks?aw?íwtət, ks?aw?íwtrp, ks?aw?íwtsəlx 10. iksəč?íwt, aksəč?íwt, ksəč?íwts, ksəč?aw?íwtət, ksəč?aw?íwtrp, ksəč?aw?íwtsəlx 11. iscíwt, ascíwt, s?íwts, s?aw?íwtət, s?aw?íwtrp, s?aw?íwtsəlx 12. ikscíwt, akscíwt, ks?íwts, ks?aw?íwtət, ks?aw?íwtrp, ks?aw?íwtsəlx
s?a?úms:
1. čni†ts a? ciwt mi? pulx ut čx?it x ^w †ilx ††††††††††. (She was the last person to go to bed, and the first person to get up in the morning.)
2. i? qəq?ík nýsaýp caw?íwt . (The colts are always last)
3. i? kaw?íwix a? caw?íwt a? č†x ^w ax ^w . (The old ones are the last ones that get killed.)
8. čntk^w†st- accompany / travel with
sn?aslmíw: ntak ^w †k ^w †st
sk^w†sti†r: ntak ^w †stx / ntak ^w †st (affirmative singular); lut aksntk ^w †st / lut aksntk ^w †st (neg. singular); ntak ^w †stwi / ntak ^w †sti (affirmative plural); lut ksntk ^w †stmp / lut ksntk ^w †stp (neg. plural)
sč††††††: 1. k? ntak^w†st, k^w ntak^w†st, ntak^w†st, k^wu ntak^w†st, p ntak^w†st, ntak^w†stəlx 2. k? čntk^w†st, k^w čntk^w†st, čntk^w†st, k^wu čntk^w†st, p čntk^w†st, čntk^w†stəlx 3. k? sntk^w†stx, k^w sntk^w†stx, sntk^w†stx, k^wu sntk^w†stx, p sntk^w†stx, sntk^w†stxəlx 4. k? səčntk^w†stx, k^w səčntk^w†stx, səčntk^w†stx, k^wu səčntk^w†stx, p səčntk^w†stx, səčntk^w†stxəlx 5. k? ksntk^w†stsa?x, k^w sntk^w†stsa?x, ksntk^w†stsa?x, k^wu ksntk^w†stsa?x, p sntk^w†stsa?x, ksntk^w†stsa?xəlx 6. k? ksəčntk^w†stsa?x, k^w səčntk^w†stsa?x, ksəčntk^w†stsa?x, k^wu ksəčntk^w†stsa?x, p səčntk^w†stsa?x, ksəčntk^w†stsa?xəlx 7. ntak^w†stn, ntak^w†stn†x, ntak^w†stn, ntak^w†stn†p, ntak^w†stn†p, ntak^w†stn†pəlx 8. čntk^w†stn, čntk^w†stn†x, čntk^w†stn, čntk^w†stn†p, čntk^w†stn†p, čntk^w†stn†pəlx 9. isntk^w†stn, asntk^w†stn, sntk^w†stn, sntk^w†stn†p, sntk^w†stn†p, sntk^w†stn†pəlx 10. isəčntk^w†stn, asəčntk^w†stn, səčntk^w†stn, səčntk^w†stn†p, səčntk^w†stn†p, səčntk^w†stn†pəlx 11. iksntk^w†stn, aksntk^w†stn, ksntk^w†stn†p, ksntk^w†stn†p, ksntk^w†stn†p, ksntk^w†stn†pəlx 12. iksəčntk^w†stn, aksəčntk^w†stn, ksəčntk^w†stn†p, ksəčntk^w†stn†p, ksəčntk^w†stn†p, ksəčntk^w†stn†pəlx 13. isntk^w†stn, asntk^w†stn, sntk^w†stn†p, sntk^w†stn†p, sntk^w†stn†p, sntk^w†stn†pəlx

14. isəčntkʷílsrn, asəčntkʷílsrn, səčntkʷílsrns, səčntkʷílsrntət, səčntkʷílsrnp, səčntkʷílsrnsəlx
15. iksntkʷílsrn, aksntkʷílsrn, ksntkʷílsrns, ksntkʷílsrntət, ksntkʷílsrnp, ksntkʷílsrnsəlx
16. iksəčntkʷílsrn, aksəčntkʷílsrn, ksəčntkʷílsrns, ksəčntkʷílsrntət, ksəčntkʷílsrnp, ksəčntkʷílsrnsəlx
17. isčntkʷíls, asčntkʷíls, sčntkʷíls, sčntkʷílsət, sčntkʷílsnp, sčntkʷílsəlx
18. iksčntkʷíls, aksčntkʷíls, ksčntkʷíls, ksčntkʷílsət, ksčntkʷílsnp, ksčntkʷílsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ kʷílt iʔ sqilxʷ lut xmiŋks čntkʷíls aʔ čnʔastkiłt. (Other people did not want to be with them while they were this way, pregnant.)
2. iʔ kəkʷwap naʔ iʔ pəspus yʔat ntəkʷtkʷílsət . (All the dogs and cats are our companions.)
3. iksntkʷílsrn isnəqsílxʷ. (I'm going to make my relatives happy.)
9. kaʔtmíst- go close to something or someone
sʔaʔaslmíw: kaʔtətmíst
skʷístiŋ: kaʔtmínx / kaʔtmínt (affirmative singular); lut akskaʔtmínrn (neg. singular); kaʔtmínwi / kaʔtmínti (affirmative plural); lut kskaʔtmínrn / lut kskaʔtmíntp (neg. plural)
sčktʔiýsts:
1. kn kaʔtmínrn, kʷ kaʔtmínrn, kaʔtmínrn, kʷu kaʔtmínrn, p kaʔtmínrn, kaʔtmínrnəlx
2. kn čkaʔtmínrn, kʷ čkaʔtmínrn, čkaʔtmínrn, kʷu čkaʔtmínrn, p čkaʔtmínrn, čkaʔtmínrnəlx
3. kn skaʔtmínx, kʷ skaʔtmínx, skaʔtmínx, kʷu skaʔtmínx, p skaʔtmínx, skaʔtmínxəlx
4. kn səčkaʔtmínx, kʷ səčkaʔtmínx, səčkaʔtmínx, kʷu səčkaʔtmínx, p səčkaʔtmínx, səčkaʔtmínxəlx
5. kn kskaʔtmínaʔx, kʷ skaʔtmínaʔx, kskaʔtmínaʔx, kʷu kskaʔtmínaʔx, p skaʔtmínaʔx, kskaʔtmínaʔxəlx
6. kn ksəčkaʔtmínaʔx, kʷ səčkaʔtmínaʔx, ksəčkaʔtmínaʔx, kʷu ksəčkaʔtmínaʔx, p səčkaʔtmínaʔx, ksəčkaʔtmínaʔxəlx
7. kaʔtmín, kaʔtmínxʷ, kaʔtmís, kaʔtmíntrn, kaʔtmíntp, kaʔtmísəlx
8. čkaʔtmístn, čkaʔtmístxʷ, čkaʔtmísts, čkaʔtmísttrn, čkaʔtmístp, čkaʔtmístsəlx
9. iskaʔtmínrn, askaʔtmínrn, skaʔtmís, skaʔtmíntrn, skaʔtmíntp, skaʔtmísəlx
10. isəčkaʔtmínrn, asəčkaʔtmínrn, səčkaʔtmís, səčkaʔtmíntrn, səčkaʔtmíntp, səčkaʔtmísəlx
11. ikskaʔtmínrn, akskaʔtmínrn, kskaʔtmís, kskaʔtmíntrn, kskaʔtmíntp, kskaʔtmísəlx
12. iksəčkaʔtmínrn, aksəčkaʔtmínrn, ksəčkaʔtmís, ksəčkaʔtmíntrn, ksəčkaʔtmíntp, ksəčkaʔtmísəlx
13. iskaʔtmínrn, askaʔtmínrn, skaʔtmínrns, skaʔtmínrtət, skaʔtmínrnp, skaʔtmínrnsəlx
14. isəčkaʔtmínrn, asəčkaʔtmínrn, səčkaʔtmínrns, səčkaʔtmínrtət, səčkaʔtmínrnp, səčkaʔtmínrnsəlx
15. ikskaʔtmínrn, akskaʔtmínrn, kskaʔtmínrns, kskaʔtmínrtət, kskaʔtmínrnp, kskaʔtmínrnsəlx
16. iksəčkaʔtmínrn, aksəčkaʔtmínrn, ksəčkaʔtmínrns, ksəčkaʔtmínrtət, ksəčkaʔtmínrnp, ksəčkaʔtmínrnsəlx
17. isčkaʔtmín, asčkaʔtmín, sčkaʔtmíns, sčkaʔtmíntət, sčkaʔtmínrnp, sčkaʔtmínsəlx
18. iksčkaʔtmín, aksčkaʔtmín, ksčkaʔtmíns, ksčkaʔtmíntət, ksčkaʔtmínrnp, ksčkaʔtmínsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ ləxəxłxap iʔ kstkʷíłtaʔx lut čxʷuy, lut čkaʔtmísts iʔ ləʔkʷílx. (The parents of the baby stayed away from Indian doctors.)
2. haʔ čkaʔtmístxʷ iʔ sləʔčínrn. (Do you get close to deer?)
3. kʔukʷtrns uʔ taʔlɪʔ kaʔtmís kiʔ sič wiktrn. (He crawled up to it and got very close before he was seen.)
10. čnčənwʔáyaʔ- crippled
sʔaʔaslmíw: čnčənwʔáyaʔ
sʔaʔúms:
1. uʔ lut čməystís aʔ čnčənwʔáyaʔ átiʔ čm tríwyaʔ iʔ ʔuxtiləʔt. (The parents never said anything about crippled or

misshapen people, or her baby would be cursed that way.)
2. i? k'wíłt ʔa čxnumt uʔ itlɪ? ččnčańwśáyaʔ . (Some when they get hurt they're crippled.)
3. ksqílt, ʔə kičnts uʔ taʔlɪ? k'w qílt k'w ńwlpqín uʔ k'w ččnčańwśáyaʔ . (There is a sickness when you get it, it will really make you sick and it makes your brain cook then you get crippled.)
11. tńíwyaʔm- look like / resemble
sńʔaslmíwś: tńtńíwyaʔm
sk'wístiʔn: tńíwyaʔx / tńíwyaʔnt (affirmative singular); lut akstńíwyaʔ / lut akstńíwyaʔm (neg. singular); tńtńíwyaʔwi / tńíwyaʔnti (affirmative plural); lut kstńíwyaʔmp / lut kstńíwyaʔntp (neg. plural)
sčkʔiýsts:
1. kń tńíwyaʔ, k'w tńíwyaʔ, tńíwyaʔ, k'w u tńíwyaʔ, p tńíwyaʔ, tńíwyaʔəłx
2. kń čtńíwyaʔ, k'w čtńíwyaʔ, čtńíwyaʔ, k'w u čtńíwyaʔ, p čtńíwyaʔ, čtńíwyaʔəłx
3. kń stńíwyaʔx, k'w stńíwyaʔx, stńíwyaʔx, k'w u stńíwyaʔx, p stńíwyaʔx, stńíwyaʔəłx
4. kń səčtńíwyaʔx, k'w səčtńíwyaʔx, səčtńíwyaʔx, k'w u səčtńíwyaʔx, p səčtńíwyaʔx, səčtńíwyaʔəłx
5. kń kstńíwyaʔaʔx, k'w stńíwyaʔaʔx, kstńíwyaʔaʔx, k'w u kstńíwyaʔaʔx, p stńíwyaʔaʔx, kstńíwyaʔaʔxəłx
6. kń ksəčtńíwyaʔaʔx, k'w səčtńíwyaʔaʔx, ksəčtńíwyaʔaʔx, k'w u ksəčtńíwyaʔaʔx, p səčtńíwyaʔaʔx, ksəčtńíwyaʔaʔxəłx
7. tńíwyaʔń, tńíwyaʔntx'w, tńíwyaʔs, tńíwyaʔntm, tńíwyaʔntp, tńíwyaʔsəłx
8. čtńíwyaʔstń, čtńíwyaʔstx'w, čtńíwyaʔsts, čtńíwyaʔstm, čtńíwyaʔstp, čtńíwyaʔstsəłx
9. istńíwyaʔm, astńíwyaʔm, stńíwyaʔs, stńíwyaʔntm, stńíwyaʔntp, stńíwyaʔsəłx
10. isəčtńíwyaʔm, asəčtńíwyaʔm, səčtńíwyaʔs, səčtńíwyaʔntm, səčtńíwyaʔntp, səčtńíwyaʔsəłx
11. ikstńíwyaʔm, akstńíwyaʔm, kstńíwyaʔiʔs, kstńíwyaʔntm, kstńíwyaʔntp, kstńíwyaʔiʔsəłx
12. iksəčtńíwyaʔm, aksəčtńíwyaʔm, ksəčtńíwyaʔiʔs, ksəčtńíwyaʔntm, ksəčtńíwyaʔntp, ksəčtńíwyaʔiʔsəłx
13. istńíwyaʔm, astńíwyaʔm, stńíwyaʔms, stńíwyaʔmtət, stńíwyaʔmp, stńíwyaʔmsəłx
14. isəčtńíwyaʔm, asəčtńíwyaʔm, səčtńíwyaʔms, səčtńíwyaʔmtət, səčtńíwyaʔmp, səčtńíwyaʔmsəłx
15. ikstńíwyaʔm, akstńíwyaʔm, kstńíwyaʔms, kstńíwyaʔmtət, kstńíwyaʔmp, kstńíwyaʔmsəłx
16. iksəčtńíwyaʔm, aksəčtńíwyaʔm, ksəčtńíwyaʔms, ksəčtńíwyaʔmtət, ksəčtńíwyaʔmp, ksəčtńíwyaʔmsəłx
17. isčtńíwyaʔ, asčtńíwyaʔ, sčtńíwyaʔs, sčtńíwyaʔtət, sčtńíwyaʔmp, sčtńíwyaʔsəłx
18. iksčtńíwyaʔ, aksčtńíwyaʔ, ksčtńíwyaʔs, ksčtńíwyaʔtət, ksčtńíwyaʔmp, ksčtńíwyaʔsəłx
sʔaʔúms:
1. uʔ lut čmaýstís aʔ ččnčańwśáyaʔ áʔiʔ čm tńíwyaʔ iʔ ʔuxtílaʔt. (The parents never said anything about crippled or misshapen people, or her baby would be cursed that way.)
2. iʔ sčəčmálaʔ čtńíwyaʔsts iʔ ʔəxəłxaps ʔə tik'wíq'w, ʔəqálaʔq'w, q'wučt, čkiwt uʔ čxiʔ itíʔ čniʔts. (Children take after their parents if they're tall, short, fat or skinny that's how they will be.)
3. nix'w iʔ shkʔčaʔsqáxaʔ, stmʔalt xiʔmíx iʔ stím čtńíwyaʔ . (The horse, cow and other animals they all take after their parents.)
12. tńmniʔ- corpse
sńʔaslmíwś: tńmtńmniʔ
sʔaʔúms:
1. iʔ k'wíłt iʔ smamʔírm lut ksʔáciʔs iʔ tńmniʔ lut ksx'wuýs k' aʔ čńłlál. (Some pregnant women avoided funerals and did not look at the dead people.)
2. ʔax'wt x'wʔit iʔ sqilx'w. níkxná ʔiʔ čqmqmín iʔ tńmtńmniʔ . (There was a lot of people died. My goodness the corpses were laying all over the place.)
3. haʔ čm k'w kawstmniʔm ? (Are you going to the funeral?)

13. n̄l̄l̄iṭca? - still born / die inside
sn̄ʔaslmíw̄s: n̄l̄l̄iṭca?
skʷl̄stiṭh̄: n̄l̄l̄iṭcaʔx / n̄l̄l̄iṭcaʔnt (affirmative singular); lut aksn̄l̄l̄iṭcaʔ / lut aksn̄l̄l̄iṭcaʔm̄ (neg. singular); n̄l̄l̄iṭcaʔwi / n̄l̄l̄iṭcaʔnti (affirmative plural); lut ksn̄l̄l̄iṭcaʔm̄p / lut ksn̄l̄l̄iṭcaʔntp (neg. plural)
sčk̄ʔiṭȳsts: 1. kn̄ n̄l̄l̄iṭcaʔ, kʷ n̄l̄l̄iṭcaʔ, n̄l̄l̄iṭcaʔ, kʷu n̄l̄l̄iṭcaʔ, p n̄l̄l̄iṭcaʔ, n̄l̄l̄iṭcaʔəlx 2. kn̄ čn̄l̄l̄iṭcaʔ, kʷ čn̄l̄l̄iṭcaʔ, čn̄l̄l̄iṭcaʔ, kʷu čn̄l̄l̄iṭcaʔ, p čn̄l̄l̄iṭcaʔ, čn̄l̄l̄iṭcaʔəlx 3. kn̄ sn̄l̄l̄iṭcaʔx, kʷ sn̄l̄l̄iṭcaʔx, sn̄l̄l̄iṭcaʔx, kʷu sn̄l̄l̄iṭcaʔx, p sn̄l̄l̄iṭcaʔx, sn̄l̄l̄iṭcaʔxəlx 4. kn̄ səčn̄l̄l̄iṭcaʔx, kʷ səčn̄l̄l̄iṭcaʔx, səčn̄l̄l̄iṭcaʔx, kʷu səčn̄l̄l̄iṭcaʔx, p səčn̄l̄l̄iṭcaʔx, səčn̄l̄l̄iṭcaʔxəlx 5. kn̄ ksn̄l̄l̄iṭcaʔaʔx, kʷ sn̄l̄l̄iṭcaʔaʔx, ksn̄l̄l̄iṭcaʔaʔx, kʷu ksn̄l̄l̄iṭcaʔaʔx, p sn̄l̄l̄iṭcaʔaʔx, ksn̄l̄l̄iṭcaʔaʔxəlx 6. kn̄ ksəčn̄l̄l̄iṭcaʔaʔx, kʷ səčn̄l̄l̄iṭcaʔaʔx, ksəčn̄l̄l̄iṭcaʔaʔx, kʷu ksəčn̄l̄l̄iṭcaʔaʔx, p səčn̄l̄l̄iṭcaʔaʔx, ksəčn̄l̄l̄iṭcaʔaʔxəlx 7. n̄l̄l̄iṭcaʔh̄, n̄l̄l̄iṭcaʔh̄txʷ, n̄l̄l̄iṭcaʔs, n̄l̄l̄iṭcaʔh̄tm̄, n̄l̄l̄iṭcaʔh̄tp, n̄l̄l̄iṭcaʔsəlx 8. čn̄l̄l̄iṭcaʔst̄h̄, čn̄l̄l̄iṭcaʔst̄xʷ, čn̄l̄l̄iṭcaʔsts, čn̄l̄l̄iṭcaʔst̄tm̄, čn̄l̄l̄iṭcaʔst̄p, čn̄l̄l̄iṭcaʔstsəlx 9. isn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, as̄n̄l̄l̄iṭcaʔm̄, sn̄l̄l̄iṭcaʔs, sn̄l̄l̄iṭcaʔh̄tm̄, sn̄l̄l̄iṭcaʔh̄tp, sn̄l̄l̄iṭcaʔsəlx 10. isəčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, asəčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, səčn̄l̄l̄iṭcaʔs, səčn̄l̄l̄iṭcaʔh̄tm̄, səčn̄l̄l̄iṭcaʔh̄tp, səčn̄l̄l̄iṭcaʔsəlx 11. iksn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, aksn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, ksn̄l̄l̄iṭcaʔs, ksn̄l̄l̄iṭcaʔh̄tm̄, ksn̄l̄l̄iṭcaʔh̄tp, ksn̄l̄l̄iṭcaʔsəlx 12. iksəčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, aksəčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, ksəčn̄l̄l̄iṭcaʔs, ksəčn̄l̄l̄iṭcaʔh̄tm̄, ksəčn̄l̄l̄iṭcaʔh̄tp, ksəčn̄l̄l̄iṭcaʔsəlx 13. isn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, as̄n̄l̄l̄iṭcaʔm̄, sn̄l̄l̄iṭcaʔm̄s, sn̄l̄l̄iṭcaʔm̄tət, sn̄l̄l̄iṭcaʔm̄p, sn̄l̄l̄iṭcaʔm̄səlx 14. isəčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, asəčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, səčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄s, səčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄tət, səčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄p, səčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄səlx 15. iksn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, aksn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, ksn̄l̄l̄iṭcaʔm̄s, ksn̄l̄l̄iṭcaʔm̄tət, ksn̄l̄l̄iṭcaʔm̄p, ksn̄l̄l̄iṭcaʔm̄səlx 16. iksəčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, aksəčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄, ksəčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄s, ksəčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄tət, ksəčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄p, ksəčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄səlx 17. isčn̄l̄l̄iṭcaʔ, asčn̄l̄l̄iṭcaʔ, sčn̄l̄l̄iṭcaʔs, sčn̄l̄l̄iṭcaʔtət, sčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄p, sčn̄l̄l̄iṭcaʔsəlx 18. iksčn̄l̄l̄iṭcaʔ, aksčn̄l̄l̄iṭcaʔ, ksčn̄l̄l̄iṭcaʔs, ksčn̄l̄l̄iṭcaʔtət, ksčn̄l̄l̄iṭcaʔm̄p, ksčn̄l̄l̄iṭcaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. x̄ilm̄ it̄iʔ miʔ lut ksn̄l̄l̄iṭcaʔs iʔ ʔuṭt̄ilaʔt. (They did this so that their baby would not be still born.)
2. ʔa čn̄l̄l̄iṭcaʔ iʔ st̄im̄ ix̄iʔ ʔumsəlx x̄iṭ. (When someone miscarries they call it x̄iṭ.)
3. čtəxt̄mist iʔ sm̄aṇʔim̄ ʔa čn̄ʔastk̄l̄t čm̄ n̄l̄l̄iṭcaʔ . (Women have to be careful when they're pregnant because their fetus might die inside of them.)
14. haʔnt̄im̄ - respect something
sn̄ʔaslmíw̄s: haʔhaʔnt̄im̄
skʷl̄stiṭh̄: haʔm̄ix / haʔnt̄ikʷ (affirmative singular); lut akshaʔám̄ (neg. singular); haʔm̄íwi / haʔnt̄ikʷi (affirmative plural); lut kshaʔám̄p / lut kshaʔnt̄ip (neg. plural)
sčk̄ʔiṭȳsts: 1. kn̄ haʔám̄, kʷ haʔám̄, haʔám̄, kʷu haʔám̄, p haʔám̄, haʔám̄əlx 2. kn̄ čhaʔám̄, kʷ čhaʔám̄, čhaʔám̄, kʷu čhaʔám̄, p čhaʔám̄, čhaʔám̄əlx 3. kn̄ shaʔm̄ix, kʷ shaʔm̄ix, shaʔm̄ix, kʷu shaʔm̄ix, p shaʔm̄ix, shaʔm̄ixəlx 4. kn̄ səčhaʔm̄ix, kʷ səčhaʔm̄ix, səčhaʔm̄ix, kʷu səčhaʔm̄ix, p səčhaʔm̄ix, səčhaʔm̄ixəlx 5. kn̄ kshaʔm̄ixaʔx, kʷ shaʔm̄ixaʔx, kshaʔm̄ixaʔx, kʷu kshaʔm̄ixaʔx, p shaʔm̄ixaʔx, kshaʔm̄ixaʔxəlx 6. kn̄ ksəčhaʔm̄ixaʔx, kʷ səčhaʔm̄ixaʔx, ksəčhaʔm̄ixaʔx, kʷu ksəčhaʔm̄ixaʔx, p səčhaʔm̄ixaʔx, ksəčhaʔm̄ixaʔxəlx 7. haʔnt̄im̄, haʔnt̄ixʷ, haʔnt̄is, haʔnt̄im̄, haʔnt̄ip, haʔnt̄isəlx 8. čhaʔst̄im̄, čhaʔst̄ixʷ, čhaʔst̄is, čhaʔst̄im̄, čhaʔst̄ip, čhaʔst̄isəlx 9. ishaʔám̄, ashaʔám̄, shaʔnt̄is, shaʔnt̄im̄, shaʔnt̄ip, shaʔnt̄isəlx 10. isəčhaʔám̄, asəčhaʔám̄, səčhaʔnt̄is, səčhaʔnt̄im̄, səčhaʔnt̄ip, səčhaʔnt̄isəlx

11. ikshaʔárm, akshaʔárm, kshaʔántís, kshaʔántím, kshaʔántíp, kshaʔántísəlx
12. ksə́chaʔárm, aksə́chaʔárm, ksə́chaʔántís, ksə́chaʔántím, ksə́chaʔántíp, ksə́chaʔántísəlx
13. ishaʔárm, ashaʔárm, shaʔárm, shaʔámtət, shaʔárm, shaʔárməlx
14. isə́chaʔárm, asə́chaʔárm, sə́chaʔárm, sə́chaʔámtət, sə́chaʔárm, sə́chaʔárməlx
15. ikshaʔárm, akshaʔárm, kshaʔárm, kshaʔámtət, kshaʔárm, kshaʔárməlx
16. ksə́chaʔárm, aksə́chaʔárm, ksə́chaʔárm, ksə́chaʔámtət, ksə́chaʔárm, ksə́chaʔárməlx
17. isčháʔ, asčháʔ, sčháʔ, sčháʔtət, sčháʔrm, sčháʔsəlx
18. icsčháʔ, aksčháʔ, ksčháʔ, ksčháʔtət, ksčháʔrm, ksčháʔsəlx
sʔaʔúrm:
1. haʔántísəlx iʔ skm̥xist ut lut čítsts iʔ skm̥xítčəʔ, átiʔ čm̥ kím̥ntm̥ ut ʔnu̥msts iʔ ʔu̥xtílaʔt. (They respected the bear and did not eat bear meat, so that they would not offend the bear and cause it to hurt them or their child.)
2. ʔa čhaʔstís iʔ s̥hʔastkíłts ut lut ksmḁxʷm̥s krm̥ sčsiw̥sts t n̥sípusth̥. (They respect being pregnant so they don't smoke or drink alcohol.)
3.
15. skm̥xítčəʔ- bear meat
s̥hʔasímíw̥s: skm̥krm̥xítčəʔ
sʔaʔúrm:
1. haʔántísəlx iʔ skm̥xist ut lut čítsts iʔ skm̥xítčəʔ , átiʔ čm̥ kím̥ntm̥ ut ʔnu̥msts iʔ ʔu̥xtílaʔt. (They respected the bear and did not eat bear meat, so that they would not offend the bear and cause it to hurt them or their child.)
2. kʷ ʔə qm̥niltm̥ t n̥ʔasímíłt lut p̥nki̥n aksʔítm̥ iʔ skm̥xítčəʔ . (If you birthed twins you must never eat bear meat.)
3. lut čítst̥h̥ iʔ skm̥xítčəʔ . (I don't eat bear meat.)
16. kím̥nt- hate something
s̥hʔasímíw̥s: krm̥kím̥nt
skʷłsti̥th̥: kím̥x / kím̥nt (affirmative singular); lut akskím̥ / lut akskím̥m̥ (neg. singular); kím̥wi / kím̥nti (affirmative plural); lut kskím̥mp / lut kskím̥ntp (neg. plural)
sčk̥tʔi̥y̥sts:
1. k̥n kím̥m̥, kʷ kím̥m̥, kím̥m̥, kʷu kím̥m̥, p kím̥m̥, kím̥m̥əlx
2. k̥n čkím̥m̥, kʷ čkím̥m̥, čkím̥m̥, kʷu čkím̥m̥, p čkím̥m̥
3. k̥n skím̥x, kʷ skím̥x, skím̥x, kʷu skím̥x, p skím̥x, skím̥xəlx
4. k̥n sə́čkím̥x, kʷ sə́čkím̥x, sə́čkím̥x, kʷu sə́čkím̥x, p sə́čkím̥x, sə́čkím̥xəlx
5. k̥n kskím̥xaʔx, kʷ skím̥xaʔx, kskím̥xaʔx, kʷu kskím̥xaʔx, p skím̥xaʔx, kskím̥xaʔxəlx
6. k̥n ksə́čkím̥xaʔx, kʷ sə́čkím̥xaʔx, ksə́čkím̥xaʔx, kʷu ksə́čkím̥xaʔx, p sə́čkím̥xaʔx, ksə́čkím̥xaʔxəlx
7. kím̥n, kím̥ntxʷ, kím̥s, kím̥ntm̥, kím̥ntp, kím̥səlx
8. čkím̥st̥h̥, čkím̥stxʷ, čkím̥sts, čkím̥stm̥, čkím̥stp, čkím̥stsəlx
9. iskím̥m̥, askím̥m̥, skím̥s, skím̥ntm̥, skím̥ntp, skím̥səlx
10. isə́čkím̥m̥, asə́čkím̥m̥, sə́čkím̥s, sə́čkím̥ntm̥, sə́čkím̥ntp, sə́čkím̥səlx
11. iskím̥m̥, akskím̥m̥, kskím̥iʔs, kskím̥ntm̥, kskím̥ntp, kskím̥iʔsəlx
12. icsə́čkím̥m̥, aksə́čkím̥m̥, ksə́čkím̥iʔs, ksə́čkím̥ntm̥, ksə́čkím̥ntp, ksə́čkím̥iʔsəlx
13. iskím̥m̥, askím̥m̥, skím̥ms, skím̥mtət, skím̥mp, skím̥msəlx
14. isə́čkím̥m̥, asə́čkím̥m̥, sə́čkím̥ms, sə́čkím̥mtət, sə́čkím̥mp, sə́čkím̥msəlx
15. iskím̥m̥, akskím̥m̥, kskím̥ms, kskím̥mtət, kskím̥mp, kskím̥msəlx
16. icsə́čkím̥m̥, aksə́čkím̥m̥, ksə́čkím̥ms, ksə́čkím̥mtət, ksə́čkím̥mp, ksə́čkím̥msəlx
17. isčkím̥, asčkím̥, sčkím̥s, sčkím̥tət, sčkím̥p, sčkím̥səlx

18. iksčkirín, aksčkirín, ksčkiríns, ksčkirímtət, ksčkirínp, ksčkirínsəlx
sʔaʔúrn̩s:
1. haʔn̩tísəlx iʔ sk̩n̩xist uʔ lut čitsts iʔ sk̩n̩xítčəʔ, átiʔ črn̩ kirín̩t̩m̩ uʔ x̩nu̩m̩sts iʔ ʔu̩xtílaʔt. (They respected the bear and did not eat bear meat, so that they would not offend the bear and cause it to hurt them or their child.)
2. ixíʔ aʔ čm̩lm̩ál̩xəʔ čkr̩nkir̩m̩st̩n̩ . (I hate those liars.)
3. haʔ kirín̩t̩x̩ ʔə kʔaʔn̩čút̩m̩n̩ts ? (Did you hate him when he laughed at you?)
17. qlwít̩n̩t- step on something
s̩n̩ʔas̩lm̩íw̩s: ql̩ql̩wít̩n̩t
sk̩w̩l̩stiʔn̩: ql̩wít̩x / ql̩wít̩n̩t (affirmative singular); lut aksql̩wít / lut aksql̩wít̩m̩ (neg. singular); ql̩ql̩wít̩wi / ql̩ql̩wít̩n̩ti (affirmative plural); lut ks̩ql̩ql̩wít̩m̩p / lut ks̩ql̩ql̩wít̩n̩tp (neg. plural)
sč̩k̩ʔiʔy̩sts:
1. k̩n̩ ql̩wít̩m̩, k̩w̩ ql̩wít̩m̩, ql̩wít̩m̩, k̩w̩u ql̩wít̩m̩, p ql̩wít̩m̩, ql̩wít̩m̩əlx
2. k̩n̩ čql̩wít̩m̩, k̩w̩ čql̩wít̩m̩, čql̩wít̩m̩, k̩w̩u čql̩wít̩m̩, p čql̩wít̩m̩, čql̩wít̩m̩əlx
3. k̩n̩ sq̩l̩wít̩x, k̩w̩ sq̩l̩wít̩x, sq̩l̩wít̩x, k̩w̩u sq̩l̩wít̩x, p sq̩l̩wít̩x, sq̩l̩wít̩xəlx
4. k̩n̩ səčql̩wít̩x, k̩w̩ səčql̩wít̩x, səčql̩wít̩x, k̩w̩u səčql̩wít̩x, p səčql̩wít̩x, səčql̩wít̩xəlx
5. k̩n̩ ks̩ql̩wítaʔx, k̩w̩ sq̩l̩wítaʔx, ks̩ql̩wítaʔx, k̩w̩u ks̩ql̩wítaʔx, p sq̩l̩wítaʔx, ks̩ql̩wítaʔxəlx
6. k̩n̩ ks̩əčql̩wítaʔx, k̩w̩ səčql̩wítaʔx, ks̩əčql̩wítaʔx, k̩w̩u ks̩əčql̩wítaʔx, p səčql̩wítaʔx, ks̩əčql̩wítaʔxəlx
7. ql̩wít̩n̩, ql̩wít̩n̩t̩x̩, ql̩wít̩s, ql̩wít̩n̩t̩m̩, ql̩wít̩n̩tp, ql̩wít̩səlx
8. čql̩wít̩st̩n̩, čql̩wít̩st̩x̩, čql̩wít̩sts, čql̩wít̩st̩m̩, čql̩wít̩st̩p, čql̩wít̩stsəlx
9. isql̩wít̩m̩, asql̩wít̩m̩, sq̩l̩wít̩iʔs, sq̩l̩wít̩n̩t̩m̩, sq̩l̩wít̩n̩tp, sq̩l̩wít̩səlx
10. isəčql̩wít̩m̩, asəčql̩wít̩m̩, səčql̩wít̩s, səčql̩wít̩n̩t̩m̩, səčql̩wít̩n̩tp, səčql̩wít̩səlx
11. iksql̩wít̩m̩, aksql̩wít̩m̩, ks̩ql̩wít̩iʔs, ks̩ql̩wít̩n̩t̩m̩, ks̩ql̩wít̩n̩tp, ks̩ql̩wít̩səlx
12. iksəčql̩wít̩m̩, aksəčql̩wít̩m̩, ks̩əčql̩wít̩iʔs, ks̩əčql̩wít̩n̩t̩m̩, ks̩əčql̩wít̩n̩tp, ks̩əčql̩wít̩səlx
13. isql̩wít̩m̩, asql̩wít̩m̩, sq̩l̩wít̩m̩s, sq̩l̩wít̩m̩tət, sq̩l̩wít̩m̩p, sq̩l̩wít̩m̩səlx
14. isəčql̩wít̩m̩, asəčql̩wít̩m̩, səčql̩wít̩m̩s, səčql̩wít̩m̩tət, səčql̩wít̩m̩p, səčql̩wít̩m̩səlx
15. iksql̩wít̩m̩, aksql̩wít̩m̩, ks̩ql̩wít̩m̩s, ks̩ql̩wít̩m̩tət, ks̩ql̩wít̩m̩p, ks̩ql̩wít̩m̩səlx
16. iksəčql̩wít̩m̩, aksəčql̩wít̩m̩, ks̩əčql̩wít̩m̩s, ks̩əčql̩wít̩m̩tət, ks̩əčql̩wít̩m̩p, ks̩əčql̩wít̩m̩səlx
17. isčql̩wít̩, asčql̩wít̩, sčql̩wít̩s, sčql̩wít̩tət, sčql̩wít̩m̩p, sčql̩wít̩səlx
18. iksčql̩wít̩, aksčql̩wít̩, ksčql̩wít̩s, ksčql̩wít̩tət, ksčql̩wít̩m̩p, ksčql̩wít̩səlx
sʔaʔúrn̩s:
1. aʔ čn̩ʔastk̩l̩t lut ks̩ql̩wít̩iʔs iʔ m̩ʔk̩íyaʔ. (The pregnant woman would never step on blood.)
2. txətm̩st̩x. lut aks̩ql̩ql̩wít̩m̩ . (Be careful. Don't step on them.)
3. ʔ aks̩úx̩w̩maʔm̩ k̩w̩in̩x̩ sč̩uʔx̩án̩ aks̩ql̩wít̩m̩ . (When you're going to measure how many steps will it get.)
18. kaʔít̩t- close / nearby
s̩n̩ʔas̩lm̩íw̩s: k̩aʔk̩aʔít̩t
sk̩w̩l̩stiʔn̩: k̩aʔít̩təx / k̩aʔtm̩ínt̩ (affirmative singular); lut aks / lut aks̩kaʔtm̩ínt̩ (neg. singular); k̩aʔít̩t̩wi / k̩aʔtm̩ínt̩ti (affirmative plural); lut ks̩kaʔít̩t̩m̩p / lut ks̩kaʔtm̩ínt̩tp (neg. plural)
sč̩k̩ʔiʔy̩sts:
1. k̩n̩ k̩aʔít̩tət, k̩w̩ k̩aʔít̩tət, k̩aʔít̩tət, k̩w̩u k̩aʔít̩tət, p k̩aʔít̩tət, k̩aʔít̩tətəlx
2. k̩n̩ čk̩aʔít̩tət, k̩w̩ čk̩aʔít̩tət, čk̩aʔít̩tət, k̩w̩u čk̩aʔít̩tət, p čk̩aʔít̩tət, čk̩aʔít̩tətəlx
3. k̩n̩ sk̩aʔít̩təx, k̩w̩ sk̩aʔít̩təx, sk̩aʔít̩təx, k̩w̩u sk̩aʔít̩təx, p sk̩aʔít̩təx, sk̩aʔít̩təxəlx
4. k̩n̩ səčsk̩aʔít̩təx, k̩w̩ səčk̩aʔít̩təx, səčk̩aʔít̩təx, k̩w̩u səčk̩aʔít̩təx, p səčk̩aʔít̩təx, səčk̩aʔít̩təxəlx
5. k̩n̩ ks̩kaʔít̩tətaʔx, k̩w̩ sk̩aʔít̩tətaʔx, ks̩kaʔít̩tətaʔx, k̩w̩u ks̩kaʔít̩tətaʔx, p sk̩aʔít̩tətaʔx

6. kñ ksəčkaʔítətaʔx, kʷ səčkaʔítətaʔx, ksəčkaʔítətaʔx, kʷu ksəčkaʔítətaʔx, p səčkaʔítətaʔx
7. kaʔtmín, kaʔtmínxʷ, kaʔtmís, kaʔtmíntr̃, kaʔtmín̄tp, kaʔtmísəlx
8. čkaʔtmístn̄, čkaʔtmístxʷ, čkaʔtmísts, čkaʔtmísttr̃, čkaʔtmístp, čkaʔtmístsəlx
9. iskaʔtmíntr̃, askaʔtmíntr̃, skaʔtmíʔis, skaʔtmíntr̃, skaʔtmín̄tp, skaʔtmísəlx
10. isəčkaʔtmíntr̃, asəčkaʔtmíntr̃, səčkaʔtmís, səčkaʔtmíntr̃, səčkaʔtmín̄tp, səčkaʔtmísəlx
11. ikskaʔtmíntr̃, akskaʔtmíntr̃, kskaʔtmíʔis, kskaʔtmíntr̃, kskaʔtmín̄tp, kskaʔtmíʔisəlx
12. iksəčkaʔtmíntr̃, aksəčkaʔtmíntr̃, ksəčkaʔtmíʔis, ksəčkaʔtmíntr̃, ksəčkaʔtmín̄tp, ksəčkaʔtmíʔisəlx
13. iskaʔítət, askaʔítət, skaʔítəts, skaʔítətət, skaʔítətr̃p, skaʔítətsəlx
14. isəčkaʔítət, asəčkaʔítət, səčkaʔítəts, səčkaʔítətət, səčkaʔítətr̃p, səčkaʔítətsəlx
15. ikskaʔítət, akskaʔítət, kskaʔítəts, kskaʔítətət, kskaʔítətr̃p, kskaʔítətsəlx
16. iksəčkaʔítət, aksəčkaʔítət, ksəčkaʔítəts, ksəčkaʔítətət, ksəčkaʔítətr̃p, ksəčkaʔítətsəlx
17. isčkaʔítət, asčkaʔítət, sčkaʔítəts, sčkaʔítətət, sčkaʔítətr̃p, sčkaʔítətsəlx
18. iksčkaʔítət, aksčkaʔítət, ksčkaʔítəts, ksčkaʔítətət, ksčkaʔítətr̃p, ksčkaʔítətsəlx
sʔaʔúms:
1. tə kaʔítət tə kskʷíliitr̃s, lut nixʷ kspulxs kí sšílwíʔs, tiʔ knaqs. (When it was near the time to give birth, the woman stopped sleeping with her husband.)
2. xʷustx waʔ čkaʔítət . (Hurry it's getting closer.)
3. haʔ akskaʔtmíntr̃ ? (Are you going to get close?)
19. tkətmilxʷ sñqłiti+xʷtns- menstrual hut
sñʔaslmíws: tkətmilxʷ sñqłiti+xʷtns
sʔaʔúms:
1. pñkiñ tə qłit, xʷuʔ iʔ kí tkətmilxʷ sñqłiti+xʷtns . (When labor pains began, she went to the menstrual hut.)
2. ilíʔ hʔamút kí tkətmilxʷ sñqłiti+xʷtns put ʔlap iʔ smlaís miʔ sič čsawíx miʔ sič tñxiʔr̃. (She sits in the menstrual hut until her menses stop, she bathes then she can join her family)
3.
20. qʷilčn- fir boughs
sñʔaslmíws: qʷilqʷilčn
sʔaʔúms:
1. iʔ sñtəqʷutns kʷulipntr̃ t stʔi km̄ t qʷilčn , tə člaʔkín t kiwíx tukʷtán sxʷipíp. (The bed was made of grass, fir boughs, and sometimes old tule mats.)
2. iʔ t qʷilčn kaʔ čnxʷipsts iʔ kʷilstn̄. (They put fir boughs on the floor of the sweathouse.)
3. tə čñʔlaí iʔ sqilxʷ uʔ tixʷr̃ t qʷilčn kʔkʔxʷipmns ʔ tr̃niʔ. (When they have a death in the family they gather fir boughs to put the corpse on.)
21. sxʷipíp- mat
sñʔaslmíws: sxʷəpxʷipíp
sʔaʔúms:
1. iʔ sñtəqʷutns kʷulipntr̃ t stʔi km̄ t qʷilčn, tə člaʔkín t kiwíx tukʷtán sxʷipíp . (The bed was made of grass, fir boughs, and sometimes old tule mats.)
2. čxʷuʔst asxʷipíp aláʔ miʔ kʷ xʷipípm̄ . (Bring your mat over here, put your mat down here.)
3. haʔ p ksxʷəpxʷipíp ? (Do you folks have mats?)
22. kčíknaʔnt- to light something on fire

sñʔaslmíw̓s: kćákcíkaʔn̓t
skʷl̥stiʔn̓: kćíknaʔx / kćíknaʔnt (affirmative singular); lut akskćíknaʔ / lut akskćíknaʔm̐ (neg. singular); kćíknaʔwi / kćíknaʔnti (affirmative plural); lut kskćíknaʔm̐ / lut kskćíknaʔntp (neg. plural)
sćkʔiʔsts: 1. kñ kćíknaʔ, kʷ kćíknaʔ, kćíknaʔ, kʷu kćíknaʔ, p kćíknaʔ, kćíknaʔəlx 2. kñ čkćíknaʔ, kʷ čkćíknaʔ, čkćíknaʔ, kʷu čkćíknaʔ, p čkćíknaʔ, čkćíknaʔəlx 3. kñ skćíknaʔx, kʷ skćíknaʔx, skćíknaʔx, kʷu skćíknaʔx, p skćíknaʔx, skćíknaʔəlx 4. kñ səčkćíknaʔx, kʷ səčkćíknaʔx, səčkćíknaʔx, kʷu səčkćíknaʔx, p səčkćíknaʔx, səčkćíknaʔəlx 5. kñ kskćíknaʔaʔx, kʷ skćíknaʔaʔx, kskćíknaʔaʔx, kʷu kskćíknaʔaʔx, p skćíknaʔaʔx, kskćíknaʔaxəlx 6. kñ ksəčkćíknaʔaʔx, kʷ səčkćíknaʔaʔx, ksəčkćíknaʔaʔx, kʷu ksəčkćíknaʔaʔx, p səčkćíknaʔaʔx, ksəčkćíknaʔaxəlx 7. kćíknaʔñ, kćíknaʔntxʷ, kćíknaʔs, kćíknaʔntm̐, kćíknaʔntp, kćíknaʔsəlx 8. čkćíknaʔstñ, čkćíknaʔstxʷ, čkćíknaʔsts, čkćíknaʔstm̐, čkćíknaʔstp, čkćíknaʔstsəlx 9. iskćíknaʔm̐, askćíknaʔm̐, skćíknaʔs, skćíknaʔntm̐, skćíknaʔntp, skćíknaʔsəlx 10. isəčkćíknaʔm̐, asəčkćíknaʔm̐, səčkćíknaʔs, səčkćíknaʔntm̐, səčkćíknaʔntp, səčkćíknaʔsəlx 11. ikskćíknaʔm̐, akskćíknaʔm̐, kskćíknaʔiʔs, kskćíknaʔntm̐, kskćíknaʔntp, kskćíknaʔiʔsəlx 12. iksəčkćíknaʔm̐, aksəčkćíknaʔm̐, ksəčkćíknaʔiʔs, ksəčkćíknaʔntm̐, ksəčkćíknaʔntp, ksəčkćíknaʔiʔsəlx 13. iskćíknaʔ, askćíknaʔ, skćíknaʔs, skćíknaʔtət, skćíknaʔm̐, skćíknaʔsəlx 14. isəčkćíknaʔ, asəčkćíknaʔ, səčkćíknaʔs, səčkćíknaʔtət, səčkćíknaʔm̐, səčkćíknaʔsəlx 15. ikskćíknaʔ, akskćíknaʔ, kskćíknaʔs, kskćíknaʔtət, kskćíknaʔm̐, kskćíknaʔsəlx 16. iksəčkćíknaʔ, aksəčkćíknaʔ, ksəčkćíknaʔs, ksəčkćíknaʔtət, ksəčkćíknaʔm̐, ksəčkćíknaʔsəlx 17. isčkćíknaʔ, asčkćíknaʔ, sčkćíknaʔs, sčkćíknaʔtət, sčkćíknaʔm̐, sčkćíknaʔsəlx 18. iksčkćíknaʔ, aksčkćíknaʔ, ksčkćíknaʔs, ksčkćíknaʔtət, ksčkćíknaʔm̐, ksčkćíknaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. lut pñkiñ čkćíknaʔsts , átiʔ čm̐ qilt uʔ ʔlaʔ iʔ tuñtm̐. (It was never burned, or the mother would get sick and die.)
2. haʔ akskćíknaʔm̐ iʔ qýmiñ ? (Are you going to burn that paper?)
3. lut swit t̥ xnum̐t tə kćíkəkaʔ iʔ čitxʷsəlx. (No one got hurt when their house caught on fire.)
23. ñyíplaʔxʷnt- stick in the ground
sñʔaslmíw̓s: ñyəpyíplaʔxʷnt
skʷl̥stiʔn̓: ñyíplaʔxʷəxʷ / ñyíplaʔxʷnt (affirmative singular); lut aksñyíplaʔxʷ / lut aksñyíplaʔxʷm̐ (neg. singular); ñyíplaʔxʷwi / ñyíplaʔxʷnti (affirmative plural); lut kñyíplaʔxʷm̐ / lut kñyíplaʔxʷntp (neg. plural)
sćkʔiʔsts: 1. kñ ñyíplaʔxʷ, kʷ ñyíplaʔxʷ, ñyíplaʔxʷ, kʷu ñyíplaʔxʷ, p ñyíplaʔxʷ, ñyíplaʔxʷəlx 2. kñ čñyíplaʔxʷ, kʷ čñyíplaʔxʷ, čñyíplaʔxʷ, kʷu čñyíplaʔxʷ, p čñyíplaʔxʷ, čñyíplaʔxʷəlx 3. kñ sñyíplaʔxʷəxʷ, kʷ sñyíplaʔxʷəxʷ, sñyíplaʔxʷəxʷ, kʷu sñyíplaʔxʷəxʷ, p sñyíplaʔxʷəxʷ, sñyíplaʔxʷəxʷəlx 4. kñ səčñyíplaʔxʷəxʷ, kʷ səčñyíplaʔxʷəxʷ, səčñyíplaʔxʷəxʷ, kʷu səčñyíplaʔxʷəxʷ, p səčñyíplaʔxʷəxʷ, səčñyíplaʔxʷəxʷəlx 5. kñ kñyíplaʔxʷaʔx, kʷ sñyíplaʔxʷaʔx, kñyíplaʔxʷaʔx, kʷu kñyíplaʔxʷaʔx, p sñyíplaʔxʷaʔx, kñyíplaʔxʷaʔxəlx 6. kñ ksəčñyíplaʔxʷaʔx, kʷ səčñyíplaʔxʷaʔx, ksəčñyíplaʔxʷaʔx, kʷu ksəčñyíplaʔxʷaʔx, p səčñyíplaʔxʷaʔx, ksəčñyíplaʔxʷaʔxəlx 7. ñyíplaʔxʷñ, ñyíplaʔxʷntxʷ, ñyíplaʔxʷs, ñyíplaʔxʷntm̐, ñyíplaʔxʷntp, ñyíplaʔxʷsəlx 8. čñyíplaʔxʷstñ, čñyíplaʔxʷstxʷ, čñyíplaʔxʷsts, čñyíplaʔxʷstm̐, čñyíplaʔxʷstp, čñyíplaʔxʷstsəlx 9. isñyíplaʔxʷm̐, asñyíplaʔxʷm̐, sñyíplaʔxʷs, sñyíplaʔxʷntm̐, sñyíplaʔxʷntp, sñyíplaʔxʷsəlx 10. isəčñyíplaʔxʷm̐, asəčñyíplaʔxʷm̐, səčñyíplaʔxʷs, səčñyíplaʔxʷntm̐, səčñyíplaʔxʷntp, səčñyíplaʔxʷsəlx

11. iksnýíplaʔxʷm, aksnýíplaʔxʷm, ksnýíplaʔxʷiʔs, ksnýíplaʔxʷntm, ksnýíplaʔxʷntp, ksnýíplaʔxʷiʔsəl̥x
12. iksəčnyíplaʔxʷm, aksəčnyíplaʔxʷm, ksəčnyíplaʔxʷiʔs, ksəčnyíplaʔxʷntm, ksəčnyíplaʔxʷntp, ksəčnyíplaʔxʷiʔsəl̥x
13. isnýíplaʔxʷm, asnýíplaʔxʷm, snýíplaʔxʷms, snýíplaʔxʷmtət, snýíplaʔxʷmp, snýíplaʔxʷmsəl̥x
14. isəčnyíplaʔxʷm, asəčnyíplaʔxʷm, səčnyíplaʔxʷms, səčnyíplaʔxʷmtət, səčnyíplaʔxʷmp, səčnyíplaʔxʷmsəl̥x
15. iksnýíplaʔxʷm, aksnýíplaʔxʷm, ksnýíplaʔxʷms, ksnýíplaʔxʷmtət, ksnýíplaʔxʷmp, ksnýíplaʔxʷmsəl̥x
16. iksəčnyíplaʔxʷm, aksəčnyíplaʔxʷm, ksəčnyíplaʔxʷms, ksəčnyíplaʔxʷmtət, ksəčnyíplaʔxʷmp, ksəčnyíplaʔxʷmsəl̥x
17. isčnyíplaʔxʷ, asčnyíplaʔxʷ, sčnyíplaʔxʷs, sčnyíplaʔxʷtət, sčnyíplaʔxʷmp, sčnyíplaʔxʷsəl̥x
18. iksčnyíplaʔxʷ, aksčnyíplaʔxʷ, ksčnyíplaʔxʷs, ksčnyíplaʔxʷtət, ksčnyíplaʔxʷmp, ksčnyíplaʔxʷsəl̥x
sʔaʔúms:
1. mus čnýíplaʔxʷsts iʔ sʔəxčiʔ. (Four stakes were driven into the ground.)
2. iklíʔ miʔ nýəpyíplaʔxʷnt iʔ čnyíplaʔxʷ. (Over there you can put the posts in.)
3.
24. tkʷńkʷnim̥- grab ahold
snánaqs: tkʷnim̥
skʷistiʔn̥: tkʷńkʷnix / tkʷńkʷint̥ (affirmative singular); lut akstkʷńkʷnim̥ / lut akstkʷńkʷnim̥ (neg. singular); tkʷńkʷniwi / tkʷńkʷinti / tkʷńkʷint̥p (affirmative plural); lut kstkʷńkʷnim̥p / lut kstkʷńkʷint̥p (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kń tkʷńkʷnim̥, kʷ tkʷńkʷnim̥, tkʷńkʷnim̥, kʷu tkʷńkʷnim̥, p tkʷńkʷnim̥, tkʷńkʷnim̥əl̥x
2. kń čtkʷńkʷnim̥, kʷ čtkʷńkʷnim̥, čtkʷńkʷnim̥, kʷu čtkʷńkʷnim̥, p čtkʷńkʷnim̥, čtkʷńkʷnim̥əl̥x
3. kń stkʷńkʷnix, kʷ stkʷńkʷnix, stkʷńkʷnix, kʷu stkʷńkʷnix, p stkʷńkʷnix, stkʷńkʷnixəl̥x
4. kń səčtkʷńkʷnix, kʷ səčtkʷńkʷnix, səčtkʷńkʷnix, kʷu səčtkʷńkʷnix, p səčtkʷńkʷnix, səčtkʷńkʷnixəl̥x
5. kń kstkʷńkʷníxaʔx, kʷ stkʷńkʷníxaʔx, kstkʷńkʷníxaʔx, kʷu kstkʷńkʷníxaʔx, p stkʷńkʷníxaʔx, kstkʷńkʷníxaʔxəl̥x
6. kń ksəčtkʷńkʷníxaʔx, kʷ səčtkʷńkʷníxaʔx, ksəčtkʷńkʷníxaʔx, kʷu ksəčtkʷńkʷníxaʔx, p səčtkʷńkʷníxaʔx, ksəčtkʷńkʷníxaʔxəl̥x
7. tkʷńkʷin̥, tkʷńkʷint̥xʷ, tkʷńkʷis, tkʷńkʷint̥m, tkʷńkʷint̥p, tkʷńkʷisəl̥x
8. čkʷiskʷst̥n̥, čkʷiskʷst̥xʷ, čkʷiskʷsts, čkʷiskʷst̥m, čkʷiskʷstp, čkʷiskʷstsəl̥x
9. istkʷńkʷnim̥, astkʷńkʷnim̥, stkʷńkʷis, stkʷńkʷint̥m, stkʷńkʷint̥p, stkʷńkʷisəl̥x
10. isəčtkʷńkʷnim̥, asəčtkʷńkʷnim̥, səčtkʷńkʷis, səčtkʷńkʷint̥m, səčtkʷńkʷint̥p, səčtkʷńkʷisəl̥x
11. ikstkʷńkʷnim̥, akstkʷńkʷnim̥, kstkʷńkʷiʔs, kstkʷńkʷint̥m, kstkʷńkʷint̥p, kstkʷńkʷiʔsəl̥x
12. iksəčtkʷńkʷnim̥, aksəčtkʷńkʷnim̥, ksəčtkʷńkʷiʔs, ksəčtkʷńkʷint̥m, ksəčtkʷńkʷint̥p, ksəčtkʷńkʷiʔsəl̥x
13. istkʷńkʷnim̥, astkʷńkʷnim̥, stkʷńkʷnim̥s, stkʷńkʷnim̥tət, stkʷńkʷnim̥p, stkʷńkʷnim̥səl̥x
14. isəčtkʷńkʷnim̥, asəčtkʷńkʷnim̥, səčtkʷńkʷnim̥s, səčtkʷńkʷnim̥tət, səčtkʷńkʷnim̥p, səčtkʷńkʷnim̥səl̥x
15. ikstkʷńkʷnim̥, akstkʷńkʷnim̥, kstkʷńkʷnim̥s, kstkʷńkʷnim̥tət, kstkʷńkʷnim̥p, kstkʷńkʷnim̥səl̥x
16. iksəčtkʷńkʷnim̥, aksəčtkʷńkʷnim̥, ksəčtkʷńkʷnim̥s, ksəčtkʷńkʷnim̥tət, ksəčtkʷńkʷnim̥p, ksəčtkʷńkʷnim̥səl̥x
17. isčtkʷńkʷin̥, asčtkʷńkʷin̥, sčtkʷńkʷin̥s, sčtkʷńkʷint̥tət, sčtkʷńkʷin̥mp, sčtkʷńkʷin̥səl̥x
18. iksčtkʷńkʷin̥, aksčtkʷńkʷin̥, ksčtkʷńkʷin̥s, ksčtkʷńkʷint̥tət, ksčtkʷńkʷin̥mp, ksčtkʷńkʷin̥səl̥x
sʔaʔúms:
1. ʔasíl̥ ta čkíl̥ čásyaq̥ns iʔ tkəʔmilxʷ ilíʔ miʔ čtkʷńkʷnim̥ uʔ ʔasíl̥ kíl̥ sčʉʔčʉʔxáns ilíʔ miʔ čkńkńxnam̥ čyirmín̥m. (Two were put at the head of the bed for the woman to hold onto and two more at the bottom for her to push her feet against while bending her knees.)
2. ʔə txʷil̥m̥ miʔ kʷu tkʷńkʷnim̥. (When she goes by we will grab on.)
3. war̥m̥ tkʷńkʷnim̥ uʔ ʔəwint̥m̥. (He hung on but to no avail. She left him.)
25. kńkńxnam̥- to brace / brace feet

snánaqs: k̓n̓xnaṁ
skʷl̓stiṯn̓: k̓n̓k̓n̓xnaṁ / k̓n̓k̓n̓x̓n̓tikʷ (affirmative singular); lut aks̓k̓n̓k̓n̓xnaṁ (neg. singular); k̓n̓k̓n̓xnaṁwi / k̓n̓k̓n̓x̓n̓tikʷi / k̓n̓k̓n̓x̓n̓típ (affirmative plural); lut ksk̓k̓n̓k̓n̓xnaṁp / lut ksk̓k̓n̓k̓n̓x̓n̓típ (neg. plural)
sčkʰt̓ij̓sts: 1. k̓n̓ k̓n̓k̓n̓xnaṁ, kʷ k̓n̓k̓n̓xnaṁ, k̓n̓k̓n̓xnaṁ, kʷu k̓n̓k̓n̓xnaṁ, p k̓n̓k̓n̓xnaṁ, k̓n̓k̓n̓xnaṁəlx 2. k̓n̓ čk̓n̓k̓n̓xnaṁ, kʷ čk̓n̓k̓n̓xnaṁ, čk̓n̓k̓n̓xnaṁ, kʷu čk̓n̓k̓n̓xnaṁ, p čk̓n̓k̓n̓xnaṁ, čk̓n̓k̓n̓xnaṁəlx 3. k̓n̓ sk̓n̓k̓n̓xnmix, kʷ sk̓n̓k̓n̓xnmix, sk̓n̓k̓n̓xnmix, kʷu sk̓n̓k̓n̓xnmix, p sk̓n̓k̓n̓xnmix, sk̓n̓k̓n̓xnmixəlx 4. k̓n̓ səčk̓n̓k̓n̓xnmix, kʷ səčk̓n̓k̓n̓xnmix, səčk̓n̓k̓n̓xnmix, kʷu səčk̓n̓k̓n̓xnmix, p səčk̓n̓k̓n̓xnmix, səčk̓n̓k̓n̓xnmixəlx 5. k̓n̓ ksk̓k̓n̓k̓n̓xmíxaʔx, kʷ sk̓n̓k̓n̓xmíxaʔx, ksk̓k̓n̓k̓n̓xmíxaʔx, kʷu ksk̓k̓n̓k̓n̓xmíxaʔx, p sk̓n̓k̓n̓xmíxaʔx, ksk̓k̓n̓k̓n̓xmíxaʔxəlx 6. k̓n̓ ksəčk̓n̓k̓n̓xmíxaʔx, kʷ səčk̓n̓k̓n̓xmíxaʔx, ksəčk̓n̓k̓n̓xmíxaʔx, kʷu ksəčk̓n̓k̓n̓xmíxaʔx, p səčk̓n̓k̓n̓xmíxaʔx, ksəčk̓n̓k̓n̓xmíxaʔxəlx 7. k̓n̓k̓n̓x̓n̓tiṯ, k̓n̓k̓n̓x̓n̓tiṯ, k̓n̓k̓n̓x̓n̓tis, k̓n̓k̓n̓x̓n̓tiṁ, k̓n̓k̓n̓x̓n̓típ, k̓n̓k̓n̓x̓n̓tisəlx 8. čk̓n̓k̓n̓x̓stiṯ, čk̓n̓k̓n̓x̓stiṯ, čk̓n̓k̓n̓x̓stis, čk̓n̓k̓n̓x̓stiṁ, čk̓n̓k̓n̓x̓stíp, čk̓n̓k̓n̓x̓stisəlx 9. isk̓n̓k̓n̓xnaṁ, ask̓n̓k̓n̓xnaṁ, sk̓n̓k̓n̓x̓n̓tis, sk̓n̓k̓n̓x̓n̓tiṁ, sk̓n̓k̓n̓x̓n̓típ, sk̓n̓k̓n̓x̓n̓tisəlx 10. isəčk̓n̓k̓n̓xnaṁ, asəčk̓n̓k̓n̓xnaṁ, səčk̓n̓k̓n̓x̓n̓tis, səčk̓n̓k̓n̓x̓n̓tiṁ, səčk̓n̓k̓n̓x̓n̓típ, səčk̓n̓k̓n̓x̓n̓tisəlx 11. iks̓k̓n̓k̓n̓xnaṁ, aks̓k̓n̓k̓n̓xnaṁ, ksk̓n̓k̓n̓x̓n̓tis, ksk̓n̓k̓n̓x̓n̓tiṁ, ksk̓n̓k̓n̓x̓n̓típ, ksk̓n̓k̓n̓x̓n̓tisəlx 12. iksəčk̓n̓k̓n̓xnaṁ, aksəčk̓n̓k̓n̓xnaṁ, ksəčk̓n̓k̓n̓x̓n̓tis, ksəčk̓n̓k̓n̓x̓n̓tiṁ, ksəčk̓n̓k̓n̓x̓n̓típ, ksəčk̓n̓k̓n̓x̓n̓tisəlx 13. isk̓n̓k̓n̓xnaṁ, ask̓n̓k̓n̓xnaṁ, sk̓n̓k̓n̓xnaṁs, sk̓n̓k̓n̓xnaṁtət, sk̓n̓k̓n̓xnaṁp, sk̓n̓k̓n̓xnaṁsəlx 14. isəčk̓n̓k̓n̓xnaṁ, asəčk̓n̓k̓n̓xnaṁ, səčk̓n̓k̓n̓xnaṁs, səčk̓n̓k̓n̓xnaṁtət, səčk̓n̓k̓n̓xnaṁp, səčk̓n̓k̓n̓xnaṁsəlx 15. iks̓k̓n̓k̓n̓xnaṁ, aks̓k̓n̓k̓n̓xnaṁ, ksk̓n̓k̓n̓xnaṁs, ksk̓n̓k̓n̓xnaṁtət, ksk̓n̓k̓n̓xnaṁp, ksk̓n̓k̓n̓xnaṁsəlx 16. iksəčk̓n̓k̓n̓xnaṁ, aksəčk̓n̓k̓n̓xnaṁ, ksəčk̓n̓k̓n̓xnaṁs, ksəčk̓n̓k̓n̓xnaṁtət, ksəčk̓n̓k̓n̓xnaṁp, ksəčk̓n̓k̓n̓xnaṁsəlx 17. isčk̓n̓k̓n̓x̓aṁ, asčk̓n̓k̓n̓x̓aṁ, sčk̓n̓k̓n̓x̓aṁs, sčk̓n̓k̓n̓x̓aṁtət, sčk̓n̓k̓n̓x̓aṁp, sčk̓n̓k̓n̓x̓aṁsəlx 18. iksčk̓n̓k̓n̓x̓aṁ, aksčk̓n̓k̓n̓x̓aṁ, ksčk̓n̓k̓n̓x̓aṁs, ksčk̓n̓k̓n̓x̓aṁtət, ksčk̓n̓k̓n̓x̓aṁp, ksčk̓n̓k̓n̓x̓aṁsəlx
sʔaʔúṁs: 1. ʔasíl ta čk̓l̓ čásyaq̓n̓s iʔ tkəṯmilxʷ ilíʔ miʔ čtkʷn̓kʷniṁ uʔ ʔasíl k̓l̓ sč̓uʔč̓uʔx̓aṁs ilíʔ miʔ čk̓n̓k̓n̓xnaṁ čyirmín̓m. (Two were put at the head of the bed for the woman to hold onto and two more at the bottom for her to push her feet against while bending her knees.) 2. k̓n̓k̓n̓xnaṁ uʔ m̓lxʷuṁm̓t̓n̓. (She was bracing her feet as hard as she could and they over powered her) 3. ilíʔ miʔ k̓n̓k̓n̓x̓aṁt̓ . (Brace it there.)
26. ʔasíq̓ín̓kst- two fingers
sʔaʔúṁs: 1. ʔə kʷul̓l̓ iʔ ʔuṁx̓t̓ílaʔt̓, iʔ səxʷk̓t̓əq̓xnaṁ ʔač̓nt̓is iʔ tímuʔsts mat ʔasíq̓ín̓kst t̓l̓ ʔuṁx̓t̓ílaʔt̓ uʔ nixʷ mat kaʔt̓íq̓ín̓kst. (When the baby arrived, the midwife tied the cord about two finger widths from its body, and again about three fingers past that.) 2. ʔasíq̓ín̓kst kʷuʔ aks̓h̓č̓xʷt̓t̓n̓. (Pour me two fingers.) 3. súxʷmaʔh̓t̓ ʔasíq̓ín̓kst miʔ ʔəpaṁt̓. (Measure two fingers and mark it.)
27. kaʔt̓íq̓ín̓kst- three fingers
sʔaʔúṁs: 1. ʔə kʷul̓l̓ iʔ ʔuṁx̓t̓ílaʔt̓, iʔ səxʷk̓t̓əq̓xnaṁ ʔač̓nt̓is iʔ tímuʔsts mat ʔasíq̓ín̓kst t̓l̓ ʔuṁx̓t̓ílaʔt̓ uʔ nixʷ mat kaʔt̓íq̓ín̓kst . (When the baby arrived, the midwife tied the cord about two finger widths from its body, and again about three fingers past that.)

2. kʰkʰtpt iʔ stumksts naʔt iʔ stawŋqínksts ixíʔ uʔ ʕapnáʔ kaʔtʰlqínkst . (His thumb and little finger got cut off now he has three fingers)
3. mat kaʔtʰlqínkst iʔ stáqts. (Maybe it's three fingers wide.)
28. níkwšnt- cut (a cord/string/cylinder)
sŋʔasímíwš: nəkníkwšnt
skʷlstiʔh: níkwšx / níkwšnt (affirmative singular); lut aksníkwš / lut aksníkwšnm (neg. singular); níkwšwi / níkwšnti (affirmative plural); lut ksníkwšrŋp / lut ksníkwšntp (neg. plural)
sčkʰʔiýsts:
1. kŋ níkwšrŋ, kʷ níkwšrŋ, níkwšrŋ, kʷu níkwšrŋ, p níkwšrŋ, níkwšrŋəlx 2. kŋ čníkwšrŋ, kʷ čníkwšrŋ, čníkwšrŋ, kʷu čníkwšrŋ, p čníkwšrŋ, čníkwšrŋəlx 3. kŋ sníkwšx, kʷ sníkwšx, sníkwšx, kʷu sníkwšx, p sníkwšx, sníkwšx 4. kŋ səčníkwšx, kʷ səčníkwšx, səčníkwšx, kʷu səčníkwšx, p səčníkwšx, səčníkwšx 5. kŋ ksəčníkwšaʔx, kʷ səčníkwšaʔx, ksəčníkwšaʔx, kʷu ksəčníkwšaʔx, p səčníkwšaʔx, ksəčníkwšaʔxəlx 6. kŋ ksníkwšaʔx, kʷ sníkwšaʔx, ksníkwšaʔx, kʷu ksníkwšaʔx, p sníkwšaʔx, ksníkwšaʔxəlx 7. níkwšŋ, níkwšntxʷ, níkwšəs, níkwšntŋ, níkwšntp, níkwšəsəlx 8. čníkwšntŋ, čníkwšntxʷ, čníkwšts, čníkwšntŋ, čníkwšntp, čníkwštsəlx 9. isníkwšrŋ, asníkwšrŋ, sníkwšəs, sníkwšntŋ, sníkwšntp, sníkwšəsəlx 10. isəčníkwšrŋ, asəčníkwšrŋ, səčníkwšəs, səčníkwšntŋ, səčníkwšntp, səčníkwšəsəlx 11. iksníkwšrŋ, aksníkwšrŋ, ksníkwšŋʔs ksníkwšntŋ, ksníkwšntp, ksníkwšŋʔsəlx 12. iksəčníkwšrŋ, aksəčníkwšrŋ, ksəčníkwšŋʔs, ksəčníkwšntŋ, ksəčníkwšntp, ksəčníkwšŋʔsəlx 13. isníkwšrŋ, asníkwšrŋ, sníkwšrŋs, sníkwšrŋtət, sníkwšrŋp, sníkwšrŋsəlx 14. isəčníkwšrŋ, asəčníkwšrŋ, səčníkwšrŋs, səčníkwšrŋtət, səčníkwšrŋp, səčníkwšrŋsəlx 15. iksníkwšrŋ, aksníkwšrŋ, ksníkwšrŋs, ksníkwšrŋtət, ksníkwšrŋp, ksníkwšrŋsəlx 16. iksəčníkwšrŋ, aksəčníkwšrŋ, ksəčníkwšrŋs, ksəčníkwšrŋtət, ksəčníkwšrŋp, ksəčníkwšrŋsəlx 17. isčníkwš, asčníkwš, sčníkwšts, sčníkwštət, sčníkwšrŋp, sčníkwštsəlx 18. iksčníkwš, aksčníkwš, ksčníkwšts, ksčníkwštət, ksčníkwšrŋp, ksčníkwštsəlx
sʔaʔúms:
1. ilíʔ uʔ níkwšəs nqáʔmíwšms aʔ čʕač. (Then she cut the cord between these two knots.)
2. nəkníkwšnt iʔ layáŋ. (Cut the clothes in halves.)
3. xʷuý kʰlŋ qłtixʷtŋ uʔ níkwšəsəlx (He went to the hospital and they cut him in half.)
29. kʰʔayqš- tie in a bundle
sŋʔasímíwš: kʰʔayayqš
sʔaʔúms:
1. tə ʕwaw uʔ yaxʷt iʔ tímuʔsts ixíʔ kʰʔayqš l sɪpɪʔ ʕáʕqnaʔ uʔ kʕačntís l mʕwáls. (When the baby's cord dried up and fell off, it was tied in a little buckskin bag and tied to the cradleboard.)
2. tə qičlx kʰʔayqš iʔ tətmtíms uʔ nis. (When she eloped she tied her belongings in a bundle and was gone.)
3. tə ksʔímxax kʰʔayayqš iʔ stíms. (When she was going to move she tied her stuff in bundles.)
30. qáʔnúnt- get too big for
snánaqš: qáʔqáʔnúnt
skʷlstiʔh: qáʔnúnx / qáʔnúnt (affirmative singular); lut aksqáʔnúnm (neg. singular); qáʔnúnwi / qáʔnúnti (affirmative plural); lut ksqáʔnúnrŋp / lut ksqáʔnúntp (neg. plural)

sčk+iysts:

1. kñ qañnúnm, kʷ qañnúnm, qañnúnm, kʷu qañnúnm, p qañnúnm, qañnúnməlx
2. kñ čqañnúnm, kʷ čqañnúnm, čqañnúnm, kʷu čqañnúnm, p čqañnúnm, čqañnúnməlx
3. kñ sqañnúnx, kʷ sqañnúnx, sqañnúnx, kʷu sqañnúnx, p sqañnúnx, sqañnúnxəlx
4. kñ səčqañnúnx, kʷ səčqañnúnx, səčqañnúnx, kʷu səčqañnúnx, p səčqañnúnx, səčqañnúnxəlx
5. kñ ksqañnúnaʔx, kʷ sqañnúnaʔx, ksqañnúnaʔx, kʷu ksqañnúnaʔx, p sqañnúnaʔx, ksqañnúnaʔxəlx
6. kñ ksəčqañnúnaʔx, kʷ səčqañnúnaʔx, ksəčqañnúnaʔx, kʷu ksəčqañnúnaʔx, p səčqañnúnaʔx, ksəčqañnúnaʔxəlx
7. qañnúh, qañnúhtxʷ, qañnúh, qañnúh, qañnúhtp, qañnúhəlx
8. čqañnústñ, čqañnústxʷ, čqañnústs, čqañnústñ, čqañnústp, čqañnústsəlx
9. isqañnúhñt, asqañnúhñt, sqañnúh, sqañnúhñt, sqañnúhñt, sqañnúhñtəlx
10. isəčqañnúhñt, asəčqañnúhñt, səčqañnúh, səčqañnúhñt, səčqañnúhñt, səčqañnúhñtəlx
11. iksqañnúhñt, aksqañnúhñt, ksqañnúhñt, ksqañnúhñt, ksqañnúhñt, ksqañnúhñtəlx
12. iksəčqañnúhñt, aksəčqañnúhñt, ksəčqañnúhñt, ksəčqañnúhñt, ksəčqañnúhñt, ksəčqañnúhñtəlx
13. isqañnúnm, asqañnúnm, sqañnúnm, sqañnúnmət, sqañnúnm, sqañnúnməlx
14. isəčqañnúnm, asəčqañnúnm, səčqañnúnm, səčqañnúnmət, səčqañnúnm, səčqañnúnməlx
15. iksqañnúnm, aksqañnúnm, ksqañnúnm, ksqañnúnmət, sqañnúnm, ksqañnúnməlx
16. iksəčqañnúnm, aksəčqañnúnm, ksəčqañnúnm, ksəčqañnúnmət, ksəčqañnúnm, ksəčqañnúnməlx
17. isčqañnúh, asčqañnúh, sčqañnúh, sčqañnúhət, sčqañnúh, sčqañnúhəlx
18. iksčqañnúh, aksčqañnúh, ksčqañnúh, ksčqañnúhət, ksčqañnúh, ksčqañnúhəlx

sʔaʔúms:

1. ʔə qʔaʔnúms iʔ mʰwʰals iʔ ʔuxʰtílaʔt, ixíʔ čkʰum uʔ iʔ tímuʔst naʔʔ láqnaʔ čliq. (When the child was too big for its cradleboard, it was put away and the cord in the bag was buried.)
2. lut sʔsápiʔs uʔ way qʔaʔqʔaʔnúms iʔ stətrñtims. (Not too long and he outgrew his clothes.)
3. kñ hñtíls axáʔ čm putstxʷ nakʰm qʔaʔqʔaʔnúhñtxʷ. (I thought you might fit this but it's too small for you.)

31. hñxʷitñt- pour liquid**hñʔasímiwís: hñxʷitñt**

skʰístiñt: hñxʷitx / hñxʷit / hñxʷitñt (affirmative singular); lut aksñxʷitñt (neg. singular); hñxʷitwi / hñxʷiti / hñxʷitñti (affirmative plural); lut ksñxʷitñt / lut ksñxʷitp (neg. plural)

sčk+iysts:

1. kñ hñxʷitñt, kʷ hñxʷitñt, hñxʷitñt, kʷu hñxʷitñt, p hñxʷitñt, hñxʷitñtməlx
2. kñ čhñxʷitñt, kʷ čhñxʷitñt, čhñxʷitñt, kʷu čhñxʷitñt, p čhñxʷitñt, čhñxʷitñtməlx
3. kñ hñxʷitx, kʷ hñxʷitx, hñxʷitx, kʷu hñxʷitx, p hñxʷitx, hñxʷitxəlx
4. kñ səčhñxʷitx, kʷ səčhñxʷitx, səčhñxʷitx, kʷu səčhñxʷitx, p səčhñxʷitx, səčhñxʷitxəlx
5. kñ ksñxʷitaʔx, kʷ hñxʷitaʔx, ksñxʷitaʔx, kʷu ksñxʷitaʔx, p hñxʷitaʔx, ksñxʷitaʔxəlx
6. kñ ksəčhñxʷitaʔx, kʷ səčhñxʷitaʔx, ksəčhñxʷitaʔx, kʷu ksəčhñxʷitaʔx, p səčhñxʷitaʔx, ksəčhñxʷitaʔxəlx
7. hñxʷhñt, hñxʷhñtixʷ, hñxʷhñtis, hñxʷhñt, hñxʷhñtip, hñxʷhñtisəlx
8. hñxʷxitñt, hñxʷxitxʷ, hñxʷxits, hñxʷxitñt, hñxʷxitp, hñxʷxitsəlx
9. čhñxʷstiñt, čhñxʷstixʷ, čhñxʷstis, čhñxʷstiñt, čhñxʷstip, čhñxʷstisəlx
10. ishñxʷám, ashñxʷám, hñxʷhñtis, hñxʷhñt, hñxʷhñtip, hñxʷhñtisəlx
11. isəčhñxʷám, asəčhñxʷám, səčhñxʷhñtis, səčhñxʷhñt, səčhñxʷhñtip, səčhñxʷhñtisəlx
12. iksñxʷám, aksñxʷám, ksñxʷhñtis, ksñxʷhñt, ksñxʷhñtip, ksñxʷhñtisəlx
13. iksəčhñxʷám, aksəčhñxʷám, ksvñxʷhñtis, ksəčhñxʷhñt, ksəčhñxʷhñtip, ksəčhñxʷhñtisəlx
14. ishñxʷám, ashñxʷám, hñxʷams, hñxʷamət, hñxʷam, hñxʷamsəlx
15. isəčhñxʷám, asəčhñxʷám, səčhñxʷams, səčhñxʷamət, səčhñxʷam, səčhñxʷamsəlx

16. iksñčxʷám, aksñčxʷám, ksñčxʷáms, ksñčxʷámtət, ksñčxʷámp, ksñčxʷámsəlx
17. iksəñčxʷám, aksəñčxʷám, ksəñčxʷáms, ksəñčxʷámtət, ksəñčxʷámp, ksəñčxʷámsəlx
18. isčñčáxʷ, asčñčáxʷ, sčñčaxʷs, sčñčaxʷtət, sčñčaxʷmp, sčñčaxʷsəlx
19. iksčñčáxʷ, aksčñčáxʷ, ksčñčaxʷs, ksčñčaxʷtət, ksčñčaxʷmp, ksčñčaxʷsəlx x
sʔaʔúms:
1. ñčxʷxitsəlx uʔ ʔsaprñ iʔ turñtrñ t mrimñstñ, ití uʔ ktpínaʔñtrñ t čix qʷilčñ í sqʷlčniñks ixíʔ miʔ čʔáčqaʔ iʔ ñtəxʷsiltñs. (The mother was given a medicine tea, and her belly was covered with warmed pine boughs to help the placenta to come out.)
2. kʷiñt iʔ mrimñstñ uʔ ñčəxʷčxʷañt í laputáy. (Take the medicine and pour it in the jars.)
3. ñčəxʷčxʷxit iʔ skičəčtət ta łti. (Pour some tea for our visitors.)
32. ñtəxʷsiltñ- placenta
sñʔaslmíwʷs: ñtəxʷtxʷsiltñ
sʔaʔúms:
1. ñčxʷitsəlx uʔ ʔsaprñ iʔ turñtrñ t mrimñstñ, ití uʔ ktpínaʔñtrñ t čix qʷilčñ í sqʷlčniñks ixíʔ miʔ čʔáčqaʔ iʔ ñtəxʷsiltñs . (The mother was given a medicine tea, and her belly was covered with warmed pine boughs to help the placenta to come out.)
2. ʔa čqmñlitrñ iʔ stmʔalt tiʔ čqmñmiñ iʔ ñtəxʷsiltñ . (When the cows are calving their after birth is laying around all over.)
3. isipñ ʔə tkʷiltñ ñčəpqičəʔ t ñtəxʷsiltñs . (When my daughter-in-law gave birth the placenta was stuck to her womb.)
4. kñ qilt uʔ yəxʷmiñ iʔ sʔasíls t xłut uʔ čuñ, "čxił atáʔ ʔə čʔáčqaʔ íntəxʷsiltñ . (I dropped the second rock at the top and said, this is the way the afterbirth will come.)
5. iʔ pqlqiñ čitsts iʔ stmaʔilt iʔ ñtəxʷtxʷsiltñs . (Bald eagles eat the cows' afterbirth.)
6. ʔa čwýskʷlilit uʔ kʷiñtxʷ iʔ ñtəxʷsiltñ , txíkičəʔñt í kʷil, kʷriʔʷ piq uʔ ǵʷʔay layáñ, nutánt iʔ smañxʷ, kʷaʔxt uʔ liqñtxʷ. (When your baby is born take the after birth and wrap it in red, yellow, white and black cloth, put some tobacco in it pray over it and bury it.)
33. kʔtxʷipñt- spread under
sñʔaslmíwʷs: kʔtxʷəpxʷipñt
skʷlstiʔñ: kʔtxʷipx / kʔtxʷipñt (affirmative singular); lut akskʔtxʷipñ (neg. singular); kʔtxʷipwi / kʔtxʷipñti / kʔtxʷipñtp (affirmative plural); lut kskʔtxʷipñp / lut kskʔtxʷipñtp (neg. plural)
sčkʔiʔysts:
1. kñ kʔtxʷipñ, kʷ kʔtxʷipñ, kʔtxʷipñ, kʷu kʔtxʷipñ, p kʔtxʷipñ, kʔtxʷipñəlx
2. kñ čkʔtxʷipñ, kʷ čkʔtxʷipñ, čkʔtxʷipñ, kʷu čkʔtxʷipñ, p čkʔtxʷipñ, čkʔtxʷipñəlx
3. kñ skʔtxʷipx, kʷ skʔtxʷipx, skʔtxʷipx, kʷu skʔtxʷipx, p skʔtxʷipx, skʔtxʷipñəlx
4. kñ səčkʔtxʷipx, kʷ səčkʔtxʷipx, səčkʔtxʷipx, kʷu səčkʔtxʷipx, p səčkʔtxʷipx, səčkʔtxʷipñəlx
5. kñ kskʔtxʷipaʔx, kʷ skʔtxʷipaʔx, kskʔtxʷipaʔx, kʷu kskʔtxʷipaʔx, p skʔtxʷipaʔx, kskʔtxʷipaʔxəlx
6. kñ ksəčkʔtxʷipaʔx, kʷ səčkʔtxʷipaʔx, ksəčkʔtxʷipaʔx, kʷu ksəčkʔtxʷipaʔx, p səčkʔtxʷipaʔx, ksəčkʔtxʷipaʔxəlx
7. kʔtxʷipñ, kʔtxʷipñtxʷ, kʔtxʷips, kʔtxʷipñtrñ, kʔtxʷipñtp, kʔtxʷipsəlx
8. čkʔtxʷipstñ, čkʔtxʷipstxʷ, čkʔtxʷipsts, čkʔtxʷipstñ, čkʔtxʷipstp, čkʔtxʷipstsəlx
9. iskʔtxʷipñ, askʔtxʷipñ, skʔtxʷips, skʔtxʷipñtrñ, skʔtxʷipñtp, skʔtxʷipsəlx
10. isəčkʔtxʷipñ, asəčkʔtxʷipñ, səčkʔtxʷips, səčkʔtxʷipñtrñ, səčkʔtxʷipñtp, səčkʔtxʷipsəlx
11. ikskʔtxʷipñ, akskʔtxʷipñ, kskʔtxʷipiʔs, kskʔtxʷipñtrñ, kskʔtxʷipñtp, kskʔtxʷipisəlx
12. iksəčkʔtxʷipñ, aksəčkʔtxʷipñ, ksəčkʔtxʷipiʔs, ksəčkʔtxʷipñtrñ, ksəčkʔtxʷipñtp, ksəčkʔtxʷipiʔsəlx

13. isk'txwiprñ, ask'txwiprñ, sk'txwiprñs, sk'txwiprñtət, sk'txwiprñp, sk'txwiprñsəlx
14. isəčk'txwiprñ, asəčk'txwiprñ, səčk'txwiprñs, səčk'txwiprñtət, səčk'txwiprñp, səčk'txwiprñsəlx
15. iksk'txwiprñ, aksk'txwiprñ, ksk'txwiprñs, ksk'txwiprñtət, ksk'txwiprñp, ksk'txwiprñsəlx
16. iksəčk'txwiprñ, aksəčk'txwiprñ, ksəčk'txwiprñs, ksəčk'txwiprñtət, ksəčk'txwiprñp, ksəčk'txwiprñsəlx
17. isčk'txwip, asčk'txwip, sčk'txwips, sčk'txwiptət, sčk'txwiprñp, sčk'txwipsəlx
18. iksčk'txwip, aksčk'txwip, ksčk'txwips, ksčk'txwiptət, ksčk'txwiprñp, ksčk'txwipsəlx
sʔaʔúms:
1. iʔ smłals k'txwiprñt t kikiʔtnítʔ kiʔlilxʷs. (Her bleeding was absorbed by green willow bark.)
2. k'txwəpxwiprñt iʔ snłəqʷutñ miʔ lut kstaʔáps. (Put sheets on the bed so it doesn't get dirty.)
3. ixíʔ səčsəxʷpmix. k'txwiprñt t qýmiñ. (That's dripping. Put some paper underneath.)
34. kmíñcaʔñt- massage someone
snʔaslmíwʷs: kmñmíñcaʔñt
skʷlstiʔñ: kmíñcaʔx / kmíñcaʔñt (affirmative singular); lut akskmíñcaʔrñ (neg. singular); kmíñcaʔwi / kmíñcaʔñti (affirmative plural); lut kskmíñcaʔrñp / lut kskmíñcaʔñtp (neg. plural)
sčk'tʔiʔsts:
1. kñ kmíñcaʔ, kʷ kmíñcaʔ, kmíñcaʔ, kʷu kmíñcaʔ, p kmíñcaʔ, kmíñcaʔəlx
2. kñ čkmíñcaʔ, kʷ čkmíñcaʔ, čkmíñcaʔ, kʷu čkmíñcaʔ, p čkmíñcaʔ, čkmíñcaʔəlx
3. kñ skmíñcaʔx, kʷ skmíñcaʔx, skmíñcaʔx, kʷu skmíñcaʔx, p skmíñcaʔx, skmíñcaʔxəlx
4. kñ səčkmíñcaʔx, kʷ səčkmíñcaʔx, səčkmíñcaʔx, kʷu səčkmíñcaʔx, p səčkmíñcaʔx, səčkmíñcaʔxəlx
5. kñ kskmíñcaʔaʔx, kʷ skmíñcaʔaʔx, kskmíñcaʔaʔx, kʷu kskmíñcaʔaʔx, p skmíñcaʔaʔx, kskmíñcaʔaʔxəlx
6. kñ ksəčkmíñcaʔaʔx, kʷ səčkmíñcaʔaʔx, ksəčkmíñcaʔaʔx, kʷu ksəčkmíñcaʔaʔx, p səčkmíñcaʔaʔx, ksəčkmíñcaʔaʔxəlx
7. kmíñcaʔñ, kmíñcaʔñtxʷ, kmíñcaʔs, kmíñcaʔñtrñ, kmíñcaʔñtp, kmíñcaʔsəlx
8. čkmíñcaʔstñ, čkmíñcaʔstxʷ, čkmíñcaʔsts, čkmíñcaʔstñ, čkmíñcaʔstp, čkmíñcaʔstsəlx
9. skmíñcaʔrñ, askmíñcaʔrñ, skmíñcaʔs, skmíñcaʔñtrñ, skmíñcaʔñtp, skmíñcaʔsəlx
10. isəčkmíñcaʔrñ, asəčkmíñcaʔrñ, səčkmíñcaʔs, səčkmíñcaʔñtrñ, səčkmíñcaʔñtp, səčkmíñcaʔsəlx
11. ikskmíñcaʔrñ, akskmíñcaʔrñ, kskmíñcaʔs, kskmíñcaʔñtrñ, kskmíñcaʔñtp, kskmíñcaʔsəlx
12. iksəčkmíñcaʔrñ, aksəčkmíñcaʔrñ, ksəčkmíñcaʔs, ksəčkmíñcaʔñtrñ, ksəčkmíñcaʔñtp, ksəčkmíñcaʔsəlx
13. iskmíñcaʔrñ, askmíñcaʔrñ, skmíñcaʔrñs, skmíñcaʔrñtət, skmíñcaʔrñp, skmíñcaʔrñsəlx
14. isəčkmíñcaʔrñ, asəčkmíñcaʔrñ, səčkmíñcaʔrñs, səčkmíñcaʔrñtət, səčkmíñcaʔrñp, səčkmíñcaʔrñsəlx
15. ikskmíñcaʔrñ, akskmíñcaʔrñ, kskmíñcaʔrñs, kskmíñcaʔrñtət, kskmíñcaʔrñp, kskmíñcaʔrñsəlx
16. iksəčkmíñcaʔrñ, aksəčkmíñcaʔrñ, ksəčkmíñcaʔrñs, ksəčkmíñcaʔrñtət, ksəčkmíñcaʔrñp, ksəčkmíñcaʔrñsəlx
17. isčkmíñcaʔ, asčkmíñcaʔ, sčkmíñcaʔs, sčkmíñcaʔtət, sčkmíñcaʔrñp, sčkmíñcaʔsəlx
18. iksčkmíñcaʔ, aksčkmíñcaʔ, ksčkmíñcaʔs, ksčkmíñcaʔtət, ksčkmíñcaʔrñp, ksčkmíñcaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. ñʔamút kí ʔapñkstásqʔt í ñqłitxʷtñs, čʔʔapñ ta lti, čmiʔrñ ut čkmíñcaʔsts iʔ ʔuxʷtílaʔt. (She stayed in the menstrual hut for ten days, drinking tea, resting, and massaging her baby.)
2. ʔa čcaʔt miʔ kʷułł iʔ kʷłkʷłalxʷ, čkmíñcaʔ miʔ xʷłal. (When its cold and a calf is born you massage it to come to life.)
3. iʔ ñmłkʷápaʔst ʔa čxmiñksts iʔ smúrñčxñ ut čkmíñcaʔsts miʔ xʷus xʔínaʔmñtrñ. (The stud horse massages the mare to bring her to allow him to mount her.)
35. píčt- pinch something (of/for someone)
snʔaslmíwʷs: pčpíčt

14. isəččár+trñ, asəččár+trñ, səččar+trñs, səččar+trñtət, səččar+trñp, səččar+trñsəlx
15. iksčár+trñ, aksčár+trñ, ksčar+trñs, ksčar+trñtət, ksčar+trñp, ksčar+trñsəlx
16. iksəččár+trñ, aksəččár+trñ, ksəččar+trñs, ksəččar+trñtət, ksəččar+trñp, ksəččar+trñsəlx
17. isččár+tt, asččár+tt, sččar+ts, sččar+tət, sččar+trñp, sččar+tsəlx
18. iksččár+tt, aksččár+tt, ksččar+ts, ksččar+tət, ksččar+trñp, ksččar+tsəlx
sʔaʔúñs:
1. čřčar+ts iʔ ñkʷəłkʷəłustñs miʔ kʔsʔʔus. (The corners of its eyes were stretched to make the eyes large.)
2. čacár+tt iʔ sipís ilíʔ miʔ ʔʔukʷ. (Stretch her hide around it will eventually get soft.)
3. kʷiłñt inqʔaxán čm kʷuʔ čar+txʷ . (Take my shoes off you might stretch them.)
37. kʔsʔʔus- big eyes
snánaqs: ksłxʷʔus
sʔaʔúñs:
1. čřčar+ts iʔ ñkʷəłkʷəłustñs miʔ kʔsʔʔus . (The corners of its eyes were stretched to make the eyes large.)
2. iʔ sʔaʔčínñ kiʔ kʔsʔʔus . (The deer has big eyes.)
3. kʔsʔʔus iʔ síyaʔ iklíʔ. (The saskatoons are big over there.)
38. kʔačálqʷñt- tie (to a pole or post)
snʔasłmíwñs: kʔačʔačálqʷñt
skʷłsti+ñ: kʔačálqʷx / kʔačálqʷñt (affirmative singular); lut akskʔačálqʷ / lut akskʔačálqʷñ (neg. singular); kʔačálqʷwi / kʔačálqʷñti (affirmative plural); lut kskʔačálqʷñp / lut kskʔačálqʷñtp (neg. plural)
sčktʔijyst:
1. kñ kʔačálqʷ, kʷ kʔačálqʷ, kʔačálqʷ, kʷu kʔačálqʷ, p kʔačálqʷ, kʔačálqʷəlx
2. kñ čkʔačálqʷ, kʷ čkʔačálqʷ, čkʔačálqʷ, kʷu čkʔačálqʷ, p čkʔačálqʷ, čkʔačálqʷəlx
3. kñ skʔačálqʷx, kʷ skʔačálqʷx, skʔačálqʷx, kʷu skʔačálqʷx, p skʔačálqʷx, skʔačálqʷxəlx
4. kñ səčkʔačálqʷx, kʷ səčkʔačálqʷx, səčkʔačálqʷx, kʷu səčkʔačálqʷx, p səčkʔačálqʷx, səčkʔačálqʷxəlx
5. kñ kskʔačálqʷaʔx, kʷ skʔačálqʷaʔx, kskʔačálqʷaʔx, kʷu kskʔačálqʷaʔx, p skʔačálqʷaʔx, kskʔačálqʷaʔxəlx
6. kñ ksəčkʔačálqʷaʔx, kʷ səčkʔačálqʷaʔx, ksəčkʔačálqʷaʔx, kʷu ksəčkʔačálqʷaʔx, p səčkʔačálqʷaʔx, ksəčkʔačálqʷaʔxəlx
7. kʔačálqʷñ, kʔačálqʷñtxʷ, kʔačálqʷs, kʔačálqʷñtrñ, kʔačálqʷñtp, kʔačálqʷsəlx
8. čkʔačálqʷstñ, čkʔačálqʷstxʷ, čkʔačálqʷsts, čkʔačálqʷstñ, čkʔačálqʷstp, čkʔačálqʷstsəlx
9. iskʔačálqʷñ, askʔačálqʷñ, skʔačálqʷs, skʔačálqʷñtrñ, skʔačálqʷñtp, skʔačálqʷsəlx
10. isəčkʔačálqʷñ, asəčkʔačálqʷñ, səčkʔačálqʷs, səčkʔačálqʷñtrñ, səčkʔačálqʷñtp, səčkʔačálqʷsəlx
11. ikskʔačálqʷñ, akskʔačálqʷñ, kskʔačálqʷiʔs, kskʔačálqʷñtrñ, kskʔačálqʷñtp, kskʔačálqʷiʔsəlx
12. iksəčkʔačálqʷñ, aksəčkʔačálqʷñ, ksəčkʔačálqʷiʔs, ksəčkʔačálqʷñtrñ, ksəčkʔačálqʷñtp, ksəčkʔačálqʷiʔsəlx
13. iskʔačálqʷñ, askʔačálqʷñ, skʔačálqʷñs, skʔačálqʷñtət, skʔačálqʷñp, skʔačálqʷñsəlx
14. isəčkʔačálqʷñ, asəčkʔačálqʷñ, səčkʔačálqʷñs, səčkʔačálqʷñtət, səčkʔačálqʷñp, səčkʔačálqʷñsəlx
15. ikskʔačálqʷñ, akskʔačálqʷñ, kskʔačálqʷñs, kskʔačálqʷñtət, kskʔačálqʷñp, kskʔačálqʷñsəlx
16. iksəčkʔačálqʷñ, aksəčkʔačálqʷñ, ksəčkʔačálqʷñs, ksəčkʔačálqʷñtət, ksəčkʔačálqʷñp, ksəčkʔačálqʷñsəlx
17. isčkʔačálqʷ, asčkʔačálqʷ, sčkʔačálqʷs, sčkʔačálqʷtət, sčkʔačálqʷñp, sčkʔačálqʷsəlx
18. iksčkʔačálqʷ, aksčkʔačálqʷ, ksčkʔačálqʷs, ksčkʔačálqʷtət, ksčkʔačálqʷñp, ksčkʔačálqʷsəlx
sʔaʔúñs:
1. lut ksʔaʔxʷsts iʔ snktčaʔsqáxaʔ kñ kskʔačálqʷiʔs . (He did not tire out a horse or tie it up.)
2. čkʔačʔačálqʷ iʔ snktčaʔsqáxaʔ. (The horses are tied up.)
3. lut akskʔačʔačálqʷñ añañxʷñxʷ. (Don't tie up your wife.)

39. čixñt- heat / warm something up
sn̓ʔaslmíw̓s: čəxčixñt
skʷl̓stiñt: čixəx / čixñt (affirmative singular); lut aksčixm̓ (neg. singular); čixwi / čixñti (affirmative plural); lut ksčixm̓p / lut ksčixñtp (neg. plural)
sčkʔiɣsts:
1. kñ čixm̓, kʷ čixm̓, čixm̓, kʷu čixm̓, p čixm̓, čixm̓əlx
2. kñ ččixm̓, kʷ ččixm̓, ččixm̓, kʷu ččixm̓, p ččixm̓, ččixm̓əlx
3. kñ sčixəx, kʷ sčixəx, sčixəx, kʷu sčixəx, p sčixəx, sčixəxəlx
4. kñ səččixəx, kʷ səččixəx, səččixəx, kʷu səččixəx, p səččixəx, səččixəxəlx
5. kñ ksčixaʔx, kʷ sčixaʔx, ksčixaʔx, kʷu ksčixaʔx, p sčixaʔx, sčixaʔxəlx
6. kñ ksəččixaʔx, kʷ səččixaʔx, ksəččixaʔx, kʷu ksvčixaʔx, p svčixaʔx, səččixaʔxəlx
7. čixñ, čixñtxʷ, čixs, čixñm̓, čixñtp, čixsəlx
8. ččixstñ, ččixstxʷ, ččixsts, ččixstm̓, ččixstp, ččixstsəlx
9. isčixm̓, asčixm̓, sčixs, ksčixñm̓, ksčixñtp, ksčixisəlx
10. isəččixm̓, asəččixm̓, səččixs, səččixñm̓, səččixñtp, səččixsəlx
11. iksčixm̓, aksčixm̓, ksčixiʔs, ksčixñm̓, ksčixñtp, ksčixiʔsəlx
12. iksəččixm̓, iksəččixm̓, ksəččixiʔs, ksəččixñm̓, ksəččixñtp, ksəččixiʔsəlx
13. isčixm̓, asčixm̓, sčixm̓s, sčixm̓tət, sčixm̓p, sčixm̓səlx
14. isəččixm̓, asəččixm̓, səččixm̓s, səččixm̓tət, səččixm̓p, səččixm̓səlx
15. iksčixm̓, aksčixm̓, ksčixm̓s, ksčixm̓tət, ksčixm̓p, ksčixm̓səlx
16. iksəččixm̓, aksəččixm̓, ksəččixm̓s, ksəččixm̓tət, ksəččixm̓p, ksəččixm̓səlx
17. isččix, asččix, sččixs, sččixtət, sččixm̓p, sččixsəlx
18. iksččix, aksččix, ksččixs, ksččixtət, ksččixm̓p, ksččixsəlx
sʔaʔúms:
1. lut ʔə taʔxʷsqʔím̓ iʔ tum̓m̓, ččixstsəlx iʔ sqaʔqʔíms̓ t čix uʔ hm̓hañt s̓qapúnaʔxʷ. (If the mother did not produce milk, her breasts were heated with warmed, moist sand.)
2. xʷus kʷu ʔaʔʔíñ ʔiʔ čəxčixñt iʔ sʔiñ. (We will eat right away once we warm up the food.)
3. ilíʔ kłkʷusñt miʔ čʔix. (Put it on the fire so it will warmup.)
40. sqaʔqʔím̓- breasts
snánaqs: sqʔím̓
sʔaʔúms:
1. lut ʔə taʔxʷsqʔím̓ iʔ tum̓m̓, ččixstsəlx iʔ sqaʔqʔím̓s̓ t čix uʔ hm̓hañt s̓qapúnaʔxʷ. (If the mother did not produce milk, her breasts were heated with warmed, moist sand.)
2. taʔt kiʔ p̓is̓ʔaʔt iʔ sqaʔqʔím̓s̓ . (She really has big boobs.)
3. ixíʔ t s̓m̓ʔalt kiʔ p̓s̓ʔaʔsím̓xʷ, p̓is̓ʔaʔt iʔ sqaʔqʔím̓s̓ . (That cow has big tits, its tits are big.)
41. hm̓hañt- moist
snánaqs: hañt
sʔaʔúms:
1. lut ʔə taʔxʷsqʔím̓ iʔ tum̓m̓, ččixstsəlx iʔ sqaʔqʔím̓s̓ t čix uʔ hm̓hañt s̓qapúnaʔxʷ. (If the mother did not produce milk, her breasts were heated with warmed, moist sand.)
2. lut ʔast ilíʔ hm̓hañt as̓x̓l̓xn̓. (It's not good to have damp pants.)
3. ʔa čm̓ʔaʔ iʔ smañʔím̓ čhmap . (When women get bothered they get damp.)

42. tumt- suck something (of/for someone)
snʔasimíws: tm̓tumt
skʷisti+n: tumt (affirmative singular); lut akstúmtm̓ (neg. singular); túmti (affirmative plural); lut kstumt̓p (neg. plural)
sčkʔiýsts: 1. kñ tum, kʷ tum, tum, kʷu tum, p tum, tuməlx 2. kñ čum, kʷ čum, čum, kʷu čum, p čum, čuməlx 3. kñ stumx, kʷ stumx, stumx, kʷu stumx, p stumx, stumxəlx 4. kñ səčumx, kʷ səčumx, səčumx, kʷu səčumx, p səčumx, səčumxəlx 5. kñ kstúmaʔx, kʷ stúmaʔx, kstúmaʔx, kʷu kstúmaʔx, p stúmaʔx, kstúmaʔxəlx 6. kñ ksəčúmaʔx, kʷ səčúmaʔx, ksəčúmaʔx, kʷu ksəčúmaʔx, p səčúmaʔx, ksəčúmaʔxəlx 7. tumt̓t̓, tumt̓txʷ, tumt̓ts, tumt̓tm̓, tumt̓tp, tumt̓tsəlx 8. čumt̓t̓, čumt̓txʷ, čumt̓ts, čumt̓tm̓, čumt̓tp, čumt̓tsəlx 9. istúmt̓m̓, astúmt̓m̓, stumt̓ts, stumt̓tm̓, stumt̓tp, stumt̓tsəlx 10. isəčtúmt̓m̓, asəčtúmt̓m̓, səčumt̓ts, səčumt̓tm̓, səčumt̓tp, səčumt̓tsəlx 11. ikstúmt̓m̓, akstúmt̓m̓, kstumt̓ts, kstumt̓tm̓, kstumt̓tp, kstumt̓tsəlx 12. iksəčtúmt̓m̓, aksəčtúmt̓m̓, ksəčumt̓ts, ksəčumt̓tm̓, ksəčumt̓tp, ksəčumt̓tsəlx 13. istúm, astúm, stums, stumt̓t̓, stum̓p, stumsəlx 14. isəčtúm, asəčtúm, səčums, səčumt̓t̓, səčum̓p, səčumsəlx 15. iksəčtúm, aksəčtúm, səčums, ksəčumt̓t̓, ksəčum̓p, ksəčumsəlx 16. ikstúm, akstúm, stums, kstumt̓t̓, kstum̓p, kstumsəlx 17. isčtúm, asčtúm, sčums, sčumt̓t̓, sčum̓p, sčumsəlx 18. iksčtúm, aksčtúm, ksčums, ksčumt̓t̓, ksčum̓p, ksčumsəlx
sʔaʔúms:
1. kñ iʔ səxʷk̓təqxnəṁ tumt̓m̓ stiṁ ilʔ ṁtqpus̓tm̓ iʔ sqʔiṁs. (Or, the midwife sucked out what was stopping the milk.)
2. tm̓tumt̓ iʔ sqʔqʔiṁs. (Suck her tits.)
3. iʔ st̓m̓ʔalt̓ t̓st̓əpsimxʷ uʔ tumt̓m̓ iʔ sqʔqʔiṁs t̓ kl̓t̓iplaʔ. (The cow's tits were so full the orphan calf sucked on her tits.)
43. ṁtqpus- block something / stop up something (for someone)
snʔasimíws: ṁtəqtqpus̓t̓
skʷisti+n: ṁtqpusx / ṁtqpus̓t̓ (affirmative singular); lut aksṁtəqpús / lut aksṁtəqpús̓tm̓ (neg. singular); ṁtəqpús̓wi / ṁtəqpús̓ti (affirmative plural); lut ksṁtqpus̓m̓p / lut ksṁtqpus̓t̓p (neg. plural)
sčkʔiýsts: 1. kñ ṁtqpus, kʷ ṁtqpus, ṁtqpus, kʷu ṁtqpus, p ṁtqpus, ṁtqpusəlx 2. kñ čṁtqpus, kʷ čṁtqpus, čṁtqpus, kʷu čṁtqpus, p čṁtqpus, čṁtqpusəlx 3. kñ sṁtqpusx, kʷ sṁtqpusx, sṁtqpusx, kʷu sṁtqpusx, p sṁtqpusx, sṁtqpusxəlx 4. kñ səčṁtqpusx, kʷ səčṁtqpusx, səčṁtqpusx, kʷu səčṁtqpusx, p səčṁtqpusx, səčṁtqpusxəlx 5. kñ ksṁtəqpúsaʔx, kʷ sṁtəqpúsaʔx, ksṁtəqpúsaʔx, kʷu ksṁtəqpúsaʔx, p sṁtəqpúsaʔx, ksṁtəqpúsaʔxəlx 6. kñ ksəčṁtəqpúsaʔx, kʷ səčṁtəqpúsaʔx, ksəčṁtəqpúsaʔx, kʷu ksəčṁtəqpúsaʔx, p səčṁtəqpúsaʔx, ksəčṁtəqpúsaʔxəlx 7. ṁtqpus̓t̓t̓, ṁtqpus̓t̓txʷ, ṁtqpus̓t̓ts, ṁtqpus̓t̓tm̓, ṁtqpus̓t̓tp, ṁtqpus̓t̓tsəlx 8. čṁtqpus̓t̓t̓, čṁtqpus̓t̓txʷ, čṁtqpus̓t̓ts, čṁtqpus̓t̓tm̓, čṁtqpus̓t̓tp, čṁtqpus̓t̓tsəlx

9. ishtëqpústtrń, ashtëqpústtrń, sńtqpustts, sńtqpusttrń, sńtqpusttp, sńtqpusttsəlx
10. isəčńtqpústtrń, asəčńtqpusttrń, səčńtqpustts, səčńtqpusttrń, səčńtqpusttp, səčńtqpusttsəlx
11. iksńtqpústtrń, aksńtqpústtrń, ksńtqpustts, ksńtqpusttrń, ksńtqpusttp, ksńtqpusttsəlx
12. iksəčńtəqpústtrń, aksəčńtəqpústtrń, ksəčńtəqpustts, ksəčńtəqpusttrń, ksəčńtəqpusttp, ksəčńtəqpusttsəlx
13. isńtqpúsmń, asńtqpúsmń, sńtqpusmńs, sńtqpusmńtət, sńtqpusmńp, sńtqpusmńsəlx
14. isəčńtqpúsmń, asəčńtqpúsmń, səčńtqpusmńs, səčńtqpusmńtət, səčńtqpusmńp, səčńtqpusmńsəlx
15. iksńtqpúsmń, aksńtqpúsmń, ksńtqpusmńs, ksńtqpusmńtət, ksńtqpusmńp, ksńtqpusmńsəlx
16. iksəčńtəqpúsmń, aksəčńtəqpúsmń, ksəčńtəqpusmńs, ksəčńtəqpusmńtət, ksəčńtəqpusmńp, ksəčńtəqpusmńsəlx
17. isčńtqpús, asčńtqpús, sčńtqpusəs, sčńtqpustət, sčńtqpusmńp, sčńtqpusəsəlx
18. iskčńtqpús, aksčńtqpús, ksčńtqpusəs, ksčńtqpustət, ksčńtqpusmńp, ksčńtqpusəsəlx
sʔaʔúms:
1. krń iʔ səxʷkʰtəqxnərn túmʰtrń stiŋ ilíʔ ńtqpusttrń iʔ sqʔiŋs. (Or, the midwife sucked out what was stopping the milk.)
2. iʔ aʔ ččəxʰaʰ iʔ siwʰkʷ čńtqpus ut čłap. (The sprinkler that sprays water gets plugged and the water stops.)
3. ʰa čłikt iʔ čəwʰixaʔ čńtqpus t sʰəxčiʔ, ʰúkʷlaʔxʷ ut čłap. (During high water the ditch gets clogged up with sticks and dirt and stops the water.)
44. qaʔmństím- nurse / breast feed someone
sńʔasłmíwś: qaʔqaʔmństím
skʷłstiʰń: qaʔmńx / qaʔmństíkʷ (affirmative singular); lut aksqaʔáŋ (neg. singular); qaʔmíwi / qaʔmństíkʷi (affirmative plural); lut ksqaʔámp / lut ksqaʔmństíp (neg. plural)
sčłʰʔiʔys:
1. krń qaʔáŋ, kʷ qaʔáŋ, qaʔáŋ, kʷu qaʔáŋ, p qaʔáŋ, qaʔáŋəlx
2. krń čqaʔáŋ, kʷ čqaʔáŋ, čqaʔáŋ, kʷu čqaʔáŋ, p čqaʔáŋ, čqaʔáŋəlx
3. krń sqaʔmńx, kʷ sqaʔmńx, sqaʔmńx, kʷu sqaʔmńx, p sqaʔmńx, sqaʔmńxəlx
4. krń səčqaʔmńx, kʷ səčqaʔmńx, səčqaʔmńx, kʷu səčqaʔmńx, p səčqaʔmńx, səčqaʔmńxəlx
5. krń ksqaʔmńxaʔ, kʷ sqaʔmńxaʔx, ksqaʔmńxaʔx, kʷu ksqaʔmńxaʔx, p sqaʔmńxaʔx, ksqaʔmńxaʔxəlx
6. krń ksəčqaʔmńxaʔ, kʷ səčqaʔmńxaʔx, ksəčqaʔmńxaʔx, kʷu ksəčqaʔmńxaʔx, p səčqaʔmńxaʔx, ksəčqaʔmńxaʔxəlx
7. qaʔmństín, qaʔmństínxʷ, qaʔmństís, qaʔmństím, qaʔmństíp, qaʔmństísəlx
8. čqaʔmństín, čqaʔmństínxʷ, čqaʔmństís, čqaʔmństím, čqaʔmństíp, čqaʔmństísəlx
9. isqaʔstím, asqaʔstím, sqaʔmństís, sqaʔmństím, sqaʔmństíp, sqaʔmństísəlx
10. isəčqaʔstím, asəčqaʔmństím, səčqaʔmństís, səčqaʔmństím, səčqaʔmństíp, səčqaʔmństísəlx
11. iksqaʔstím, aksqaʔstím, ksqaʔmństís, ksqaʔmństím, ksqaʔmństíp, ksqaʔmństísəlx
12. iksəčqaʔstím, aksəčqaʔstím, ksəčqaʔmństís, ksəčqaʔmństím, ksəčqaʔmństíp, ksəčqaʔmństísəlx
13. isqaʔáŋ, asqaʔáŋ, sqaʔáŋs, sqaʔáŋtət, sqaʔáŋp, sqaʔáŋsəlx
14. isəčqaʔáŋ, asəčqaʔáŋ, səčqaʔáŋs, səčqaʔáŋtət, səčqaʔáŋp, svqaʔáŋsəlx
15. iksqaʔáŋ, aksqaʔáŋ, ksqaʔáŋs, ksqaʔáŋtət, ksqaʔáŋp, ksqaʔáŋsəlx
16. iksəčqaʔáŋ, aksəčqaʔáŋ, ksəčqaʔáŋs, ksəčqaʔáŋtət, ksəčqaʔáŋp, ksəčqaʔáŋsəlx
17. isčqáʔ, asčqáʔ, sčqaʔs, sčqaʔtət, sčqaʔmńp, sčqaʔsəlx
18. iksčqáʔ, aksčqáʔ, ksčqaʔs, ksčqaʔtət, ksčqaʔmńp, ksčqaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. ʰaʔ čłlal iʔ túmtrń, čxʷicxrnstəsəlx kł tkəʰmilxʷ aʔ ksqʷsqʷsiʔ, ixíʔ qaʔmństís iʔ ʔuʰwʰtílaʔt, ilíʔ ʰə ʰłxap ut ʰplak kł nqsilxʷs. (If the mother died, the baby was given to another woman to nurse until it was old enough to go back to its family.)
2. iʔ stətʰatʰakáŋ čqaʔqaʔmństím t túmtrńsəlx. (The puppies are nursed by their mom.)

3. čqʷaqʷ iʔ ʔuχʷtílaʔt ixíʔ qaʔmstín uʔ ʔʔitx. (the baby cried and I gave it a bottle to nurse on and he went to sleep)
45. ʔamníltm- name a child
sʔʔasímíwʷs: ʔamʔamníltm
skʷístiʔn: ʔamníltx / ʔamníltmʔt (affirmative singular); lut aksʔamnílt / lut aksʔamníltm (neg. singular); ʔamníltwi / ʔamníltmʔti (affirmative plural); lut ksʔamníltmʔp / lut ksʔamníltmʔtp (neg. plural)
sčkʔʔijʷsts: 1. kʰ ʔamníltm, kʷ ʔamníltm, ʔamníltm, kʷu ʔamníltm, p ʔamníltm, ʔamníltmǎix 2. kʰ čʔamníltm, kʷ čʔamníltm, čʔamníltm, kʷu čʔamníltm, p čʔamníltm, čʔamníltmǎix 3. kʰ sʔamníltx, kʷ sʔamníltx, sʔamníltx, kʷu sʔamníltx, p sʔamníltx, sʔamníltxǎix 4. kʰ sǎčʔamníltx, kʷ sǎčʔamníltx, sǎčʔamníltx, kʷu sǎčʔamníltx, p sǎčʔamníltx, sǎčʔamníltxǎix 5. kʰ ksʔamníлтаʔx, kʷ sʔamníлтаʔx, ksʔamníлтаʔx, kʷu ksʔamníлтаʔx, p sʔamníлтаʔx, ksʔamníлтаʔxǎix 6. kʰ ksǎčʔamníлтаʔx, kʷ sǎčʔamníлтаʔx, ksǎčʔamníлтаʔx, kʷu ksǎčʔamníлтаʔx, p sǎčʔamníлтаʔx, ksǎčʔamníлтаʔxǎix 7. ʔamníltmʔ, ʔamníltmʔtxʷ, ʔamníltmʔs, ʔamníltmʔtp, ʔamníltmʔsǎix 8. čʔamníltmʔstʰ, čʔamníltmʔstxʷ, čʔamníltmʔsts, čʔamníltmʔstp, čʔamníltmʔstsǎix 9. isʔamníltmʔnʰ, asʔamníltmʔnʰ, sʔamníltmʔs, sʔamníltmʔtp, sʔamníltmʔsǎix 10. isǎčʔamníltmʔnʰ, asǎčʔamníltmʔnʰ, sǎčʔamníltmʔs, sǎčʔamníltmʔtp, sǎčʔamníltmʔsǎix 11. iksʔamníltmʔnʰ, aksʔamníltmʔnʰ, ksʔamníltmʔis, ksʔamníltmʔtp, ksʔamníltmʔisǎix 12. iksǎčʔamníltmʔnʰ, aksǎčʔamníltmʔnʰ, ksǎčʔamníltmʔis, ksǎčʔamníltmʔtp, ksǎčʔamníltmʔisǎix 13. isʔamníltm, asʔamníltm, sʔamníltmʔs, sʔamníltmʔtǎt, sʔamníltmʔp, sʔamníltmʔsǎix 14. isǎčʔamníltm, asǎčʔamníltm, sǎčʔamníltmʔs, sǎčʔamníltmʔtǎt, sǎčʔamníltmʔp, sǎčʔamníltmʔsǎix 15. iksʔamníltm, aksʔamníltm, ksʔamníltmʔs, ksʔamníltmʔtǎt, ksʔamníltmʔp, ksʔamníltmʔsǎix 16. iksǎčʔamníltm, aksǎčʔamníltm, ksǎčʔamníltmʔs, ksǎčʔamníltmʔtǎt, ksǎčʔamníltmʔp, ksǎčʔamníltmʔsǎix 17. isčʔamnílt, asčʔamnílt, sčʔamníltʔs, sčʔamníltǎt, sčʔamníltmʔp, sčʔamníltʔsǎix 18. iksčʔamnílt, aksčʔamnílt, ksčʔamníltʔs, ksčʔamníltǎt, ksčʔamníltmʔp, ksčʔamníltʔsǎix
sʔaʔúwʷs:
1. lut ʔa čʔamníltm put ʔəwis iʔ sʔqʔitiʔxʷtʰs uʔ ʔxstwiłx. (A child was not named until after she left the menstrual hut and life was back to normal.)
2. isnʔímaʔt čʔaʔn kʔaqtqʔmkt iʔ spkʷíłts, kʷu kʔčwčawt kʷu ʔə ʔamníltm . (My granddaughter birthed six babies, we had a hard time naming these babies.)
3. iʔ kʷíłt taʔliʔ čʔaʔxʔaʔstísǎix iʔ sʔamníltm . (Some really respect and honor the name giving ceremonies.)
46. ʔqʷáłqsʔ- make clothes
sʔʔasímíwʷs: ʔəqʷʔqʷáłqsʔ
skʷístiʔn: ʔqʷáłqsx / ʔqʷáłqsʔ (affirmative singular); lut akstqʷáłqs / lut akstqʷáłqsm (neg. singular); ʔqʷáłqswi / ʔqʷáłqsʔti (affirmative plural); lut kstqʷáłqsmʔp / lut kstqʷáłqsʔtp (neg. plural)
sčkʔʔijʷsts: 1. kʰ ʔqʷáłqsm kʷ ʔqʷáłqsm, ʔqʷáłqsm, kʷu ʔqʷáłqsm, p ʔqʷáłqsm, ʔqʷáłqsmǎix 2. kʰ čʔqʷáłqsm kʷ čʔqʷáłqsm, čʔqʷáłqsm, kʷu čʔqʷáłqsm, p čʔqʷáłqsm, čʔqʷáłqsmǎix 3. kʰ stqʷáłqsx, kʷ stqʷáłqsx, stqʷáłqsx, kʷu stqʷáłqsx, p stqʷáłqsx, stqʷáłqsxǎix 4. kʰ sǎčʔqʷáłqsx, kʷ sǎčʔqʷáłqsx, sǎčʔqʷáłqsx, kʷu sǎčʔqʷáłqsx, p sǎčʔqʷáłqsx, sǎčʔqʷáłqsxǎix 5. kʰ kstqʷáłqsaʔx, kʷ stqʷáłqsaʔx, kstqʷáłqsaʔx, kʷu kstqʷáłqsaʔx, p stqʷáłqsaʔx, kstqʷáłqsaʔx 6. kʰ ksvtqʷáłqsaʔx, kʷ sǎčʔqʷáłqsaʔx, ksǎčʔqʷáłqsaʔx, kʷu ksǎčʔqʷáłqsaʔx, p sǎčʔqʷáłqsaʔx, ksǎčʔqʷáłqsaʔx 7. ʔqʷáłqsn, ʔqʷáłqsʔtxʷ, ʔqʷáłqsəs, ʔqʷáłqsnʔm, ʔqʷáłqsʔtp, ʔqʷáłqsəsǎix 8. čʔqʷáłqstʰ, čʔqʷáłqstxʷ, čʔqʷáłqsts, čʔqʷáłqstʔm, čʔqʷáłqstp, čʔqʷáłqstsǎix

9. istq ^w áíqsrn, astq ^w áíqsrn, stq ^w áíqsas, stq ^w áíqsntrn, stq ^w áíqsnthp, stq ^w áíqsasəlx
10. isəčtq ^w áíqsrn, asəčtq ^w áíqsrn, səčtq ^w áíqsas, səčtq ^w áíqsntrn, səčtq ^w áíqsnthp, səčtq ^w áíqsasəlx
11. ikstq ^w áíqsrn, akstq ^w áíqsrn, kstq ^w áíqsiʔs, kstq ^w áíqsntrn, kstq ^w áíqsnthp, kstq ^w áíqsiʔsəlx
12. iksəčtq ^w áíqsrn, aksəčtq ^w áíqsrn, ksəčtq ^w áíqsiʔs, ksəčtq ^w áíqsntrn, ksəčtq ^w áíqsnthp, ksəčtq ^w áíqsiʔsəlx
13. istq ^w áíqsrn, astq ^w áíqsrn, stq ^w áíqsrns, stq ^w áíqsrntət, stq ^w áíqsrnp, stq ^w áíqsrnsəlx
14. isəčtq ^w áíqsrn, asəčtq ^w áíqsrn, səčtq ^w áíqsrns, səčtq ^w áíqsrntət, səčtq ^w áíqsrnp, səčtq ^w áíqsrnsəlx
15. ikstq ^w áíqsrn, akstq ^w áíqsrn, kstq ^w áíqsrns, kstq ^w áíqsrntət, kstq ^w áíqsrnp, kstq ^w áíqsrnsəlx
16. iksəčtq ^w áíqsrn, aksəčtq ^w áíqsrn, ksəčtq ^w áíqsrns, ksəčtq ^w áíqsrntət, ksəčtq ^w áíqsrnp, ksəčtq ^w áíqsrnsəlx
17. isčtq ^w áíqsrn, asčtq ^w áíqsrn, sčtq ^w áíqsrns, sčtq ^w áíqsrntət, sčtq ^w áíqsrnp, sčtq ^w áíqsrnsəlx
18. iksčtq ^w áíqsrn, aksčtq ^w áíqsrn, ksčtq ^w áíqsrns, ksčtq ^w áíqsrntət, ksčtq ^w áíqsrnp, ksčtq ^w áíqsrnsəlx
sʔaʔúms:
1. stq^wáíqsts iʔ ʔux ^w tílaʔt tɪ tətʊq ^w spəplínaʔ iʔ sípiʔs čx ^w ik ^w ilíʔ kʔspu ^w mt. (Baby clothes were made of soft rabbit skins tanned with the fur left on.)
2. ṭəq^wṭəq^wáíqsn asnʔamʔimaʔt. (Make clothes for your grandchildren.)
3. čtq^wáíqstn isxíłwiʔ. (I sew clothes for my husband.)
47. nq^waʔítətk^w - washed
snʔasímiws: nq ^w aʔq ^w ʔítətk ^w
sk^wístiʔn: nq ^w aʔítk ^w x / nq ^w aʔítk ^w nt (affirmative singular); lut aksnq ^w aʔítk ^w m (neg. singular); nq ^w aʔítk ^w wi / nq ^w aʔítk ^w nti (affirmative plural); lut ksnq ^w aʔítk ^w mp / lut ksnq ^w aʔítk ^w ntp (neg. plural)
sčktʔiysts:
1. kn nq ^w aʔítk ^w m, k ^w nq ^w aʔítk ^w m, nq ^w aʔítk ^w m, k ^w u nq ^w aʔítk ^w m, p nq ^w aʔítk ^w m, nq ^w aʔítk ^w məlx
2. kn čnq ^w aʔítk ^w m, k ^w čnq ^w aʔítk ^w m, čnq ^w aʔítk ^w m, k ^w u čnq ^w aʔítk ^w m, p čnq ^w aʔítk ^w m, čnq ^w aʔítk ^w məlx
3. kn snq ^w aʔítk ^w x, k ^w snq ^w aʔítk ^w x, snq ^w aʔítk ^w x, k ^w u snq ^w aʔítk ^w x, p snq ^w aʔítk ^w x, snq ^w aʔítk ^w xəlx
4. kn səčnq ^w aʔítk ^w x, k ^w səčnq ^w aʔítk ^w x, səčnq ^w aʔítk ^w x, k ^w u səčnq ^w aʔítk ^w x, p səčnq ^w aʔítk ^w x, səčnq ^w aʔítk ^w xəlx
5. kn ksnq ^w aʔítk ^w aʔx, k ^w snq ^w aʔítk ^w aʔx, ksnq ^w aʔítk ^w aʔx, k ^w u ksnq ^w aʔítk ^w aʔx, p snq ^w aʔítk ^w aʔx, ksnq ^w aʔítk ^w aʔxəlx
6. kn ksəčnq ^w aʔítk ^w aʔx, k ^w səčnq ^w aʔítk ^w aʔx, ksəčnq ^w aʔítk ^w aʔx, k ^w u ksəčnq ^w aʔítk ^w aʔx, p səčnq ^w aʔítk ^w aʔx, ksəčnq ^w aʔítk ^w aʔxəlx
7. nq ^w aʔítk ^w n, nq ^w aʔítk ^w ntx ^w , nq ^w aʔítk ^w s, nq ^w aʔítk ^w ntm, nq ^w aʔítk ^w nthp, nq ^w aʔítk ^w səlx
8. čnq ^w aʔítk ^w stn, čnq ^w aʔítk ^w stx ^w , čnq ^w aʔítk ^w sts, čnq ^w aʔítk ^w strn, čnq ^w aʔítk ^w stnp, čnq ^w aʔítk ^w stsəlx
9. isnq ^w aʔítk ^w m, snq ^w aʔítk ^w m, snq ^w aʔítk ^w s, snq ^w aʔítk ^w ntm, snq ^w aʔítk ^w nthp, snq ^w aʔítk ^w səlx
10. isəčnq ^w aʔítk ^w m, asəčnq ^w aʔítk ^w m, səčnq ^w aʔítk ^w s, səčnq ^w aʔítk ^w ntm, səčnq ^w aʔítk ^w nthp, səčnq ^w aʔítk ^w səlx
11. iksnq ^w aʔítk ^w m, aksnq ^w aʔítk ^w m, ksnq ^w aʔítk ^w iʔs, ksnq ^w aʔítk ^w ntm, ksnq ^w aʔítk ^w nthp, ksnq ^w aʔítk ^w iʔsəlx
12. iksəčnq ^w aʔítk ^w m, aksəčnq ^w aʔítk ^w m, ksəčnq ^w aʔítk ^w iʔs, ksəčnq ^w aʔítk ^w ntm, ksəčnq ^w aʔítk ^w nthp, ksəčnq ^w aʔítk ^w iʔsəlx
13. isnq ^w aʔítk ^w m, asnq ^w aʔítk ^w m, snq ^w aʔítk ^w ms, snq ^w aʔítk ^w mtət, snq ^w aʔítk ^w mp, snq ^w aʔítk ^w msəlx
14. isəčnq ^w aʔítk ^w m, asəčnq ^w aʔítk ^w m, səčnq ^w aʔítk ^w ms, səčnq ^w aʔítk ^w mtət, səčnq ^w aʔítk ^w mp, səčnq ^w aʔítk ^w msəlx
15. iksnq ^w aʔítk ^w m, aksnq ^w aʔítk ^w m, ksnq ^w aʔítk ^w ms, ksnq ^w aʔítk ^w mtət, ksnq ^w aʔítk ^w mp, ksnq ^w aʔítk ^w msəlx
16. iksəčnq ^w aʔítk ^w m, aksəčnq ^w aʔítk ^w m, ksəčnq ^w aʔítk ^w ms, ksəčnq ^w aʔítk ^w mtət, ksəčnq ^w aʔítk ^w mp, ksəčnq ^w aʔítk ^w msəlx
17. isčnq ^w aʔítk ^w , asčnq ^w aʔítk ^w , sčnq ^w aʔítk ^w s, sčnq ^w aʔítk ^w tət, sčnq ^w aʔítk ^w mp, sčnq ^w aʔítk ^w səlx
18. iksčnq ^w aʔítk ^w , aksčnq ^w aʔítk ^w , ksčnq ^w aʔítk ^w s, ksčnq ^w aʔítk ^w tət, ksčnq ^w aʔítk ^w mp, ksčnq ^w aʔítk ^w səlx
sʔaʔúms:
1. iʔ nylx ^w upstns tɪ sípiʔ uʔ ixíʔ čnq^waʔítətk^w yʔat sxlɪʔsəlt. (Diapers were made of buckskin and were washed every day.)
2. nq^waʔq^wnt astətmítm. (Wash your clothes.)

3. ńq̣ẉa?itḳẉ4tṇ i? ḳṭỵx̣ẉtaqsx̣ṇs. (I washed her underwear.)
48. ńq̣ẉṃstīm- stuff / fill
sñ?aslṃiws: ńq̣ẉṃq̣ṃntīm
sḳẉḷsti4ṇ: ńq̣ẉmix / ńq̣ẉṃntiḳẉ (affirmative singular); lut aksñq̣ẉárn / lut aksq̣ẉámnṇ (neg. singular); ńq̣ẉṃiwi / ńq̣ẉṃntíḳẉi (affirmative plural); lut ksnq̣ẉámp / lut ksnq̣ẉṃntip (neg. plural)
sčḳṭ?ịỵsts: 1. kñ ńq̣ẉárn, ḳẉ ńq̣ẉárn, ńq̣ẉárn, ḳẉu ńq̣ẉárn, p ńq̣ẉárn, ńq̣ẉárnǎlx 2. kñ čńq̣ẉárn, ḳẉ čńq̣ẉárn, čńq̣ẉárn, ḳẉu čńq̣ẉárn, p čńq̣ẉárn, čńq̣ẉárnǎlx 3. kñ sñq̣ẉmix, ḳẉ sñq̣ẉmix, sñq̣ẉmix, ḳẉu sñq̣ẉmix, p sñq̣ẉmix, sñq̣ẉmixǎlx 4. kñ sǎčńq̣ẉmix, ḳẉ sǎčńq̣ẉmix, sǎčńq̣ẉmix, ḳẉu sǎčńq̣ẉmix, p sǎčńq̣ẉmix, sǎčńq̣ẉmixǎlx 5. kñ ksnq̣ẉṃixa?x, ḳẉ sñq̣ẉṃixa?x, ksnq̣ẉṃixa?x, ḳẉu ksnq̣ẉṃixa?x, p sñq̣ẉṃixa?x, ksnq̣ẉṃixa?xǎlx 6. kñ ksǎčńq̣ẉṃixa?x, ḳẉ sǎčńq̣ẉṃixa?x, ksǎčńq̣ẉṃixa?x, ḳẉu ksǎčńq̣ẉṃixa?x, p sǎčńq̣ẉṃixa?x, ksǎčńq̣ẉṃixa?xǎlx 7. ńq̣ẉṃntiñ, ńq̣ẉṃntix̣ẉ, ńq̣ẉṃntis, ńq̣ẉṃntiñ, ńq̣ẉṃntip, ńq̣ẉṃntisǎlx 8. čńq̣ẉṃstiñ, čńq̣ẉṃstix̣ẉ, čńq̣ẉṃstis, čńq̣ẉṃstiñ, čńq̣ẉṃstip, čńq̣ẉṃstisǎlx 9. isñq̣ẉárn, asñq̣ẉárn, sñq̣ẉṃntis, sñq̣ẉṃntiñ, sñq̣ẉṃntip, sñq̣ẉṃntisǎlx 10. isǎčńq̣ẉárn, asǎčńq̣ẉárn, sǎčńq̣ẉṃntis, sǎčńq̣ẉṃntiñ, sǎčńq̣ẉṃntip, sǎčńq̣ẉṃntisǎlx 11. iksñq̣ẉárn, aksñq̣ẉárn, ksnq̣ẉṃntis, ksnq̣ẉṃntiñ, ksnq̣ẉṃntip, ksnq̣ẉṃntisǎlx 12. iksǎčńq̣ẉárn, aksǎčńq̣ẉárn, ksǎčńq̣ẉṃntis, ksǎčńq̣ẉṃntiñ, ksǎčńq̣ẉṃntip, ksǎčńq̣ẉṃntisǎlx 13. isñq̣ẉárn, asñq̣ẉárn, sñq̣ẉárṇs, sñq̣ẉárṇtət, sñq̣ẉárṇp, sñq̣ẉárṇsǎlx 14. isǎčńq̣ẉárn, asǎčńq̣ẉárn, sǎčńq̣ẉárṇs, sǎčńq̣ẉárṇtət, sǎčńq̣ẉárṇp, sǎčńq̣ẉárṇsǎlx 15. iksñq̣ẉárn, aksñq̣ẉárn, ksnq̣ẉárṇs, ksnq̣ẉárṇtət, ksnq̣ẉárṇp, ksnq̣ẉárṇsǎlx 16. iksǎčńq̣ẉárn, aksǎčńq̣ẉárn, ksǎčńq̣ẉárṇs, ksǎčńq̣ẉárṇtət, ksǎčńq̣ẉárṇp, ksǎčńq̣ẉárṇsǎlx 17. isčńq̣ẉá?, asčńq̣ẉá?, sčńq̣ẉa?s, sčńq̣ẉa?tət, sčńq̣ẉa?ṃp, sčńq̣ẉa?sǎlx 18. iksčńq̣ẉá?, aksčńq̣ẉá?, ksčńq̣ẉa?s, ksčńq̣ẉa?tət, ksčńq̣ẉa?ṃp, ksčńq̣ẉa?sǎlx
s?a?úms: 1. čńq̣ẉṃstisǎlx t skəkip ṭḷ tuḳẉtáṇ na?4̣ mụlx. (The diaper was filled with cottonwood fiber or cattail fluff.) 2. i? ḳẉuḳẉús čńq̣ẉṃq̣ẉárṇ . (Pork sausages are stuffed.) 3. 4ə ʔịṃx̣ ńq̣ẉṃq̣ẉṃntis i? stətṃtimṣ ḳṭx̣ẉit. (When she moved she stuffed her clothing in a lot of bags.)
49. čkilx̣ẉíca?- covered
sñ?aslṃiws: čkiliḷx̣ẉíca?
sḳẉḷsti4ṇ: kilx̣ẉíca?x / kilx̣ẉíca?ñt (affirmative singular); lut akskilx̣ẉíca? / lut akskilx̣ẉíca?ṃ (neg. singular); kilx̣ẉíca?wi / kilx̣ẉíca?ñti (affirmative plural); lut kskilx̣ẉíca?ṃp / lut kskilx̣ẉíca?ñtp (neg. plural)
sčḳṭ?ịỵsts: 1. kñ kilx̣ẉíca?ṃ, ḳẉ kilx̣ẉíca?ṃ, kilx̣ẉíca?ṃ, ḳẉu kilx̣ẉíca?ṃ, p kilx̣ẉíca?ṃ, kilx̣ẉíca?ṃǎlx 2. kñ čkilx̣ẉíca?ṃ, ḳẉ čkilx̣ẉíca?ṃ, čkilx̣ẉíca?ṃ, ḳẉu čkilx̣ẉíca?ṃ, p čkilx̣ẉíca?ṃ, čkilx̣ẉíca?ṃǎlx 3. kñ skilx̣ẉíca?x, ḳẉ skilx̣ẉíca?x, skilx̣ẉíca?x, ḳẉu skilx̣ẉíca?x, p skilx̣ẉíca?x, skilx̣ẉíca?xǎlx 4. kñ sǎčkilx̣ẉíca?x, ḳẉ sǎčkilx̣ẉíca?x, sǎčkilx̣ẉíca?x, ḳẉu sǎčkilx̣ẉíca?x, p sǎčkilx̣ẉíca?x, sǎčkilx̣ẉíca?xǎlx 5. kñ kskilx̣ẉíca?a?x, ḳẉ skilx̣ẉíca?a?x, kskilx̣ẉíca?a?x, ḳẉu kskilx̣ẉíca?a?x, p skilx̣ẉíca?a?x, kskilx̣ẉíca?a?xǎlx 6. kñ ksǎčkilx̣ẉíca?a?x, ḳẉ sǎčkilx̣ẉíca?a?x, ksǎčkilx̣ẉíca?a?x, ḳẉu ksǎčkilx̣ẉíca?a?x, p sǎčkilx̣ẉíca?a?x, ksǎčkilx̣ẉíca?a?xǎlx 7. kilx̣ẉíca?ñ, kilx̣ẉíca?ñtx̣ẉ, kilx̣ẉíca?s, kilx̣ẉíca?ñtṃ, kilx̣ẉíca?ñtp, kilx̣ẉíca?sǎlx 8. čkilx̣ẉíca?stñ, čkilx̣ẉíca?stx̣ẉ, čkilx̣ẉíca?sts, čkilx̣ẉíca?strñ, čkilx̣ẉíca?stp, čkilx̣ẉíca?stsǎlx 9. iskilx̣ẉíca?ṃ, askilx̣ẉíca?ṃ, skilx̣ẉíca?s, skilx̣ẉíca?ñtṃ, skilx̣ẉíca?ñtp, skilx̣ẉíca?sǎlx

10. isəčkilxʷícaʔm̐, asəčkilxʷícaʔm̐, səčkilxʷícaʔs, səčkilxʷícaʔh̐tr̐, səčkilxʷícaʔh̐tp, səčkilxʷícaʔsəlx
11. ikskilxʷícaʔm̐, akskilxʷícaʔm̐, kskilxʷícaʔiʔs, kskilxʷícaʔh̐tr̐, kskilxʷícaʔh̐tp, kskilxʷícaʔiʔsəlx
12. iksəčkilxʷícaʔm̐, aksəčkilxʷícaʔm̐, ksəčkilxʷícaʔiʔs, ksəčkilxʷícaʔh̐tr̐, ksəčkilxʷícaʔh̐tp, ksəčkilxʷícaʔiʔsəlx
13. iskilxʷícaʔm̐, askilxʷícaʔm̐, skilxʷícaʔm̐s, skilxʷícaʔm̐tət, skilxʷícaʔm̐p, skilxʷícaʔm̐səlx
14. isəčkilxʷícaʔm̐, asəčkilxʷícaʔm̐, səčkilxʷícaʔm̐s, səčkilxʷícaʔm̐tət, səčkilxʷícaʔm̐p, səčkilxʷícaʔm̐səlx
15. ikskilxʷícaʔm̐, akskilxʷícaʔm̐, kskilxʷícaʔm̐s, kskilxʷícaʔm̐tət, kskilxʷícaʔm̐p, kskilxʷícaʔm̐səlx
16. iksəčkilxʷícaʔm̐, aksəčkilxʷícaʔm̐, ksəčkilxʷícaʔm̐s, ksəčkilxʷícaʔm̐tət, ksəčkilxʷícaʔm̐p, ksəčkilxʷícaʔm̐səlx
17. isčkilxʷícaʔ, asčkilxʷícaʔ, sčkilxʷícaʔs, sčkilxʷícaʔtət, sčkilxʷícaʔm̐p, sčkilxʷícaʔsəlx
18. iksčkilxʷícaʔ, aksčkilxʷícaʔ, ksčkilxʷícaʔs, ksčkilxʷícaʔtət, ksčkilxʷícaʔm̐p, ksčkilxʷícaʔsəlx
sʔaʔúms:
1. čkilxʷícaʔ t sípiʔ uʔ čtkʷul̐ iʔ t skʷalt. (It was covered with buckskin and decorated with porcupine quills.)
2. iʔ kantí čkililxʷícaʔ . (The candy is wrapped up.)
3. Í snq̌litiʔxʷtn̐ yfat iʔ ʔuʔxʷʔuʔxʷtílaʔt čkililxʷícaʔ . (At the hospital all the babys are wrapped up.)
50. ʔáqnaʔ- bag
sñʔaslmíw̓s: ʔəqʔáqnaʔ
sʔaʔúms:
1. ʔa čpułx̌ iʔ ʔuʔxʷtílaʔt čnyuš Í kəkip sípiʔ ʔáqnaʔ . (At night the baby was put in a soft buckskin sleeping sack.)
2. kʷu ʔə ʔqaʔqm̐ t patáq n̐pəkʷpəkʷh̐tim̐ Í ʔəqʔáqnaʔ . (When we dug potatoes we put them in sacks.)
3. nwtant iʔ stiǩlš Í ʔáqnaʔ . (Put his lunch in a bag.)
51. čaptíkʷt̐xt- tell traditional stories to someone
sñʔaslmíw̓s: čəpčaptíkʷt̐xt
skʷlstiʔh̐: čaptíkʷlx̌ / čaptíkʷt̐xt (affirmative singular); lut aksčaptíkʷlm̐ / lut aksčaptíkʷt̐xtr̐ (neg. singular); čaptíkʷlwi / čaptíkʷt̐xti (affirmative plural); lut ksčaptíkʷt̐mp̐ / lut ksčaptíkʷt̐xtp̐ (neg. plural)
sčkʔiʔy̐sts:
1. kñ čaptíkʷlm̐, kʷ čaptíkʷlm̐, čaptíkʷlm̐, kʷu čaptíkʷlm̐, p čaptíkʷlm̐, čaptíkʷlm̐əlx̌
2. kñ ččaptíkʷlm̐, kʷ ččaptíkʷlm̐, ččaptíkʷlm̐, kʷu ččaptíkʷlm̐, p ččaptíkʷlm̐, ččaptíkʷlm̐əlx̌
3. kñ sčaptíkʷlx̌, kʷ sčaptíkʷlx̌, sčaptíkʷlx̌, kʷu sčaptíkʷlx̌, p sčaptíkʷlx̌, sčaptíkʷlx̌əlx̌
4. kñ səččaptíkʷlx̌, kʷ səččaptíkʷlx̌, səččaptíkʷlx̌, kʷu səččaptíkʷlx̌, p səččaptíkʷlx̌, səččaptíkʷlx̌əlx̌
5. kñ ksčaptíkʷlaʔx̌, kʷ sčaptíkʷlaʔx̌, ksčaptíkʷlaʔx̌, kʷu ksčaptíkʷlaʔx̌, p sčaptíkʷlaʔx̌, ksčaptíkʷlaʔx̌əlx̌
6. kñ ksəččaptíkʷlaʔx̌, kʷ səččaptíkʷlaʔx̌, ksəččaptíkʷlaʔx̌, kʷu ksəččaptíkʷlaʔx̌, p səččaptíkʷlaʔx̌, ksəččaptíkʷlaʔx̌əlx̌
7. čaptíkʷt̐xtñ, čaptíkʷt̐xtxʷ, čaptíkʷt̐xts, čaptíkʷt̐xtr̐, čaptíkʷt̐xtp̐, čaptíkʷt̐xtsəlx̌
8. ččaptíkʷt̐xtñ, ččaptíkʷt̐xtxʷ, ččaptíkʷt̐xts, ččaptíkʷt̐xtr̐, ččaptíkʷt̐xtp̐, ččaptíkʷt̐xtsəlx̌
9. isčaptíkʷt̐xtr̐, asčaptíkʷt̐xtr̐, sčaptíkʷt̐xts, sčaptíkʷt̐xtr̐, sčaptíkʷt̐xtp̐, sčaptíkʷt̐xtsəlx̌
10. isəččaptíkʷt̐xtr̐, asəččaptíkʷt̐xtr̐, səččaptíkʷt̐xts, səččaptíkʷt̐xtr̐, səččaptíkʷt̐xtp̐, səččaptíkʷt̐xtsəlx̌
11. iksčaptíkʷt̐xtr̐, aksčaptíkʷt̐xtr̐, ksčaptíkʷt̐xts, ksčaptíkʷt̐xtr̐, ksčaptíkʷt̐xtp̐, ksčaptíkʷt̐xtsəlx̌
12. iksəččaptíkʷt̐xtr̐, aksəččaptíkʷt̐xtr̐, ksəččaptíkʷt̐xts, ksəččaptíkʷt̐xtr̐, ksəččaptíkʷt̐xtp̐, ksəččaptíkʷt̐xtsəlx̌
13. isčaptíkʷlm̐, asčaptíkʷlm̐, sčaptíkʷlm̐s, sčaptíkʷlm̐tət, sčaptíkʷlm̐p, sčaptíkʷlm̐əlx̌
14. isəččaptíkʷlm̐, asəččaptíkʷlm̐, səččaptíkʷlm̐s, səččaptíkʷlm̐tət, səččaptíkʷlm̐p, səččaptíkʷlm̐əlx̌
15. iksčaptíkʷlm̐, aksčaptíkʷlm̐, ksčaptíkʷlm̐s, ksčaptíkʷlm̐tət, ksčaptíkʷlm̐p, ksčaptíkʷlm̐əlx̌
16. iksəččaptíkʷlm̐, aksəččaptíkʷlm̐, ksəččaptíkʷlm̐s, ksəččaptíkʷlm̐tət, ksəččaptíkʷlm̐p, ksəččaptíkʷlm̐əlx̌
17. isččaptíkʷt̐, asččaptíkʷt̐, sččaptíkʷt̐s, sččaptíkʷt̐tət, sččaptíkʷt̐mp̐, sččaptíkʷt̐səlx̌
18. iksččaptíkʷt̐, aksččaptíkʷt̐, ksččaptíkʷt̐s, ksččaptíkʷt̐tət, ksččaptíkʷt̐mp̐, ksččaptíkʷt̐səlx̌
sʔaʔúms:

1. čaptíkʷłxts iʔ skʷəkʷiýmłt miʔ čmistís iʔ čawts iʔ sqilxʷ. (They told the child traditional stories so they would understand the ways of their people.)
2. iʔ ʔəxəʔłxap ʔulwsəs iʔ sŋʔaŋʔímaʔts uʔ čəpčaptíkʷłts. (The elders would gather their grandchildren and tell them stories.)
3. iʔ čaptíkʷł smýmaý tł aʔ čxʔit iʔ čawts iʔ tŋxʷúlaʔxʷ. (The stories tell about when time began.)

